Luyana Bible Translation

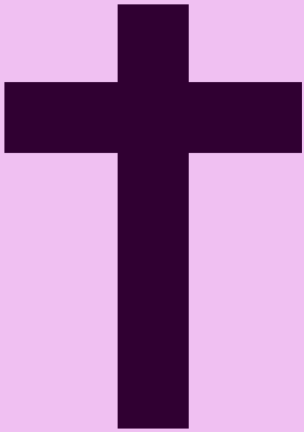

Luyana: Luyana Bible Translation (New Testament) for Zambia

Luyana Bible Translation

Luyana: Luyana Bible Translation (New Testament) for Zambia

copyright © 2024 The Word for the World International

Language: (Luyana)

Contributor: The Word for the World Southern Africa

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source files dated 10 May 2025
b071328c-adc7-5e91-a867-254a1a2a7440

Contents

MATEU 1
MALEKA 59
Luka 96
Jowani 155
Tikezo 198
MALOMA 251
1 MAKOLINTE 274
2 MAKOLINTE 296
Magalata 311
Maefese 319
Mafilipi 327
Makolose 333
Mateselonika no matatekelo 339
MATESELONIKA NO WIILI 344
Timoteya 347
Timoteya no wiili 354
TITE 359
Filimoni 362
Mahebelu 364
Jakobo 381
1Pitolosi 388
2 PITOLOSI 395
1 Jodani 399
2 Jodani 405
3 Jodani 407
JUDA 409
Sinulo 411

Eliywi no kuwaba lya Jesu Kilesite eli lina kuñoliwa kwa MATEU

Oku limukisa

Eliywi likukumanena ni Mateu ni injili ku tibuka tinee mu testamente eyi no ubya, eti titoloka oupilo wa Jesu Kilesite. Einjili ni injili kwa tonyene kama iisaniwa “Eliywi,” eli litalusa “Etingambolo no kuwaba.” Kama ina kuñoliwa mu nyima no lufu lwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka ni Jodani. Asikukwiyeta ka limukile luli enako lina kuñoliwa eliywi eli likukumanena ni Mateu, kono kama kumonahala njineli mutinako no 60 AD. Kame, esibaka oko ina kuñoleliwa ka silimukilwe, konoano kupula kama anuha nji kama lina kuñolelwa mu Palestine mi mwendi simbamu muleneñoi wa Jelusalema Omuñoli ni.

Mateu, uyu neli mutelisi abo Jesu yoka simwisana oku tenda omweyetwa waye. Kama ana ku limukiwa kame ni litina lya Lebi. Mateu neli munjili no Atumiwa a Jesu ana kukwana likumi ni twiili mi kama na kuñolela abusisis no Majuda. Eyi kama itwesa okumonahala wino mu mañolo abitelela 60 mu Testamente no kale. Kama na kusinga okumonisa nji Jesu neli Kilesite omupulusi ona kuketiwa kwa Nyambe, uyu ona kwambiwa eyaye. Mateu kama na kuñola kame eyi nokupula eyi no mubuso wa Nyambe. Amajuda kama na kutatelela Kilesite oku tenda ombumu no mubuso no tipolitikisi. Mateu kama ana kushimba epabalelo inene okumana eyo tumelo muku talusa omubuso wa Nyambe no mebo.

Eliywi okukumanena kwa Mateu ni buka no kuwaba okutateka e Testamente no ubya mulibaka no ti buka nokupula eto tibapanyisizwe nayo okutunda mu Testsmente no kale. Kame iwaneka eti Testamente timbili. Aasi kukwiyeta nonyene nanahana nji Mateu kame aeteka okufekisa omukwa no tibuka ta Mushe, eto tikwana mutanu eti no matatekelo mu Testamente no kale. Etuto ya Jesu ba lilundu (5-7) kame itwesa okubapanywa kwa Nyambe abo yoba omulao kwa Mushe (Mulawo 19.3-23.33).

Emitwi no yambo

Mateu kame atateka eliywi mu kwaamba eyi no kuleiwa kwa Jesu Kilesite, ni matatekelo no situlo saye mu kauhanyo no weli okubala ba timana no unee. (1.4).

Esi sitatamako Mateu kame anakutoloka esitulo sa Jesu ni tituto taye no kupula mu kauhanyo no mutanu ba timana no makumi ayili ni mutanu. (5.25).

Ekalulo no mamaneneno ya Mateu kame yamba eyi no liluko lya Jesu mu lufu lwaye ni mukwinguka kwaye (26-28)

Olusika lwa Jesu
(Luka3.23-38)

1 Eyi ebuka no lusika lwa Jesu Kilesite mwanaye Dabida mwanaye Abulahama.
2 Abulahama na kuleya Isaka, mi Isaka na kuleya Jakobo, Jakobo na kuleya Juda na inaye,
3 Juda na kuleya Pelezi ni Zela, woyo inawaye neli Tama, Mi Pelezi na kuleya Heziloni, Heziloni nakuleya Alama,
4 Alama nakuleya Aminadabi, woyo onakuleya Nashoni, Nashoni nakuleya Salumoni.

5 Salomoni nakuleya Boazi, woyo inawaye neli Lahaba. Boazi nakuleya
Obedi woyo inawaye neli Lusi, Obedi nakuleya Jese.
6 Cwale Jese nakuleya Mbumu Dabida, Dabida nakuleya Solomoni, woyo
inawaye neli moyo waye Uliya.
7 Solomoni nakuleya Lehoboami, Lehoboami nakuleya Abiya, mi Abiya
nakuleya Asa,
8 Asa nakuleya Jehosifati, Jehosifati nakuleya Jolami, Jolami nakuleya
Uziya.
9 Uziya nakuleya Jotamu, Jotamu nakuleya Ahazi, Akazi nakuleya Ezekiya.
10 Ezekiya nakuleya Manase, Manase nakuleya Amoni, Amoni nakuleya
Josiya.
11 Mi Josiya nakuleya Jekoniya, nainaye ba nako no mwendo woo ba nako
ana kutwaliwa ku ukoba mu Babilona.
12 Munyima no kutwaliwa ku Babilona, Jekoniya nakuleya Shelutelo,
Shelutelo nakuleya Zelubabele.
13 Zelubabele nakuleya Abihundi, Abihundi nakuleya Aliyakimu,
Aliyakimu nakuleya Aza.
14 Aza nakuleya Zadoki, Zadoki nakuleya Akimi, Akimi nakuleya Elihudi.
15 Elihudi nakuleya Eliyaza, Eliyaza nakuleya Matani, Matani nakuleya
Jakobo.
16 Mi Jakobo nakuleya Josefa munuwaye Maliya, Maliya inawaye Jesu
woyo oisaniwa nji Kilesite.
17 Mi cwale, kame kuli amasika no kukwana likumi ni tunee (14), oku-
tunda kwa Abulahama okutwala kwa Dabida likumi ni tunee (14) okutunda
kwa Dabida okutwala ba kutwaliwa ku Babilona, mi likumi ni tunee (14)
okutuda ba kutwaliwa ku Babilona okwiiya ba kuleiwa kwa Kilesite.

Okuleiwa kwa Jesu Kilesite (Luka2.1-7)

18 Omu omuna kwiyela okuleiwa kwa Jesu Kilesite. Maliya inawaye kame
ana kubeleziwa nji akwaliwe ku mulume oisaniwa Josefa, kono abo kaasiku
kukwata kale, sebeli olimuka nji kame aimanine mu mundi ku maata no
Mebo No Kukena.
19 Josefa neli omunu no kuluka, mi kasikusinga okwenisa Maliya balubala
no aanu. Kaba ana kulela oku mukana kumukunda.
20 Abo yolemine okunahana nji atende ngeeso, omone! Eliñeloi lya
Mbumu Nyambe sebeli liku monahaza kutulo ni kwamba nji, “Josefa
mwanaye Dabida, olese kucila okukwata Maliya okumutenda mukatowe,
kakuli eso akushimbile kame situnda ku Mebo No Kukena.
21 Mba leye omwana no ndumbana mi mba umutumbu elitina lya Jesu,
kakuli mba yoyisa aanu aye kuuyi woo.”
22 Eyi yonje nai kutendahala okwiyateteta eyi ina kwambiwa kwa Mbumu
Nyambe ku munuhi waye.
23 “Komumone, omukatana no kwa kuwana ni mulume mbaikala ba
meyi no ubya mi mba leye omwana no ndumbani, mi mbamwisana nji
Imanuwele.” (Okutalusa nji, “Nyambe kame ali netu).”
24 Cwale Josefa abana inguka, sebeli otenda kanyi omo linamu ambelele
elingeloi, mi sebeli omukwata.
25 Kono kasi kulangananga naye konji aba ana kuleya omwana no ndum-
bana, mi sebeli omutumba elitina lya Jesu.

2

Alume no Kushangama naku Upa

1 Jesu abana kuleiwa mu muleneñi no Betelehema mu tolopo no Judeya,
mu nako no mbumu Heloda. Ba nako eyo alume anjili no kushangama naku
upa sebeli aiya mu Jelusalema.
2 Cwale sebeli aibanguta nji, “Kubine ali woyo ona leiwa ombumu no
Majuda? Natu mono olutungweti lwaye aba lunapi ku upa, mi natwiyi nji
tumu kubamene.”
3 Cwale mbumu Heloda aba ana kuyupa ngeeso, sebeli otina onene,
bamweya naanu onje na mu Jelusalema.
4 Cwale sebeli oisana akulu no apulisita na iyeti no mulawo, sebeli waa
ibanguta nji, “Kubine oko afanena oku leyelwa woyo Kilesite?”
5 Sebeli atambula nji, “Mu muleneñi no Betelehema mu Judeya,” kakuli
yokame ina kuñoliwa kwa munuhi wa Nyambe nji,
6 ‘Kono wene Betelehema mu naha ya Juda,
kame ukwite outokwa mukaci no titolopo ta Juda,
kakuli mukaci no tolopo yowe mbaku tundu omubusi
woyo so lisa aanu ange namu Isilaele.’
7 Cwale Heloda sebeli oisana alume no kushangama ku mukunda ni
kwaibanguta enako luna kumonahala oweli olutungweti.
8 Mi sebeli waa tuma ku Betelehema nji, “Mute muka saisise wino woyo
olukeke. Mi aba sa mumuwane munisimwete nji ni mene nite nika
mukubamene.”
9 Cwale aba ana kuyupa oku tundelela kwa mbumu, sebeli akutela endila
yoo, mi olutungweti olo ana kumono ku upa sebeli lwaa enda ku lubala konji
aba luna kwimana ba sibaka aba ana kwikala olukeke.
10 Aba ana kumona olutungweti, sebeli awabelelwa onene.
11 Aba ana kwingena mu ndoo, sebeli amona olukeke ni inawaye Maliya,
mi sebeli akubama banji ni kumulapela. Cwale sebeli ayatulula mu
mikotana yoo ni kutundisamo etituwelo no Gauda, incense ni Mala.
12 Munyima no kulemusiwa kwa Nyambe mu tolo nji alese oku ukela kwa
Heloda, sebeli auka ku litunga lyoo oukutusisa endila indina.

Okushotokela ku Engepita

13 Aba ana mana okuta ano kushangama, ababo elingeloi lya Mbumu
sebeli limonahala kwa Josefa mu kulota. Mi sebeli lyamba nji, “Inguka!
Olonde olukeke ni inawaye, oshotokele ku Egepita mi okaikalako konji abasa
ni kwambele nji uuke kakuli Heloda mba saele olukeke nji alwibae.”
14 Josefa sebeli oinguka ni kulonda olukeke ni inawaye mu nako no usiku
ni kushotokela ku Egepita.
15 Sebeli aka ikalakoko okubitela abo ana kufela Heloda. Eyi yonje nai
kutendahala okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa Mbumu, kutundelela
kwa munuhi wa Nyambe nji, “Inaisana mwanange no mulume, okutunda
mu Egepita.”

Okwiibaiwa no Anukana

16 Cwale Heloda aba ana kulemuha nji ano kushangama na moongo, sebeli
otina onene. Mi sebeli otuma aanu nji aibae anuke no andumana onje
mu Betelehema mane sebeli aibaa naana no awo ana kwikalanga noo awo
ana kukeela ba myaka yiili okutwala kunji, okukoñelela omo ana kuyupela
kwawo no kushangama enako luna kumonahala olutungweti.
17 Mu ndila eyi yakwiyateteta kale eyo ana kwamba omunuhi wa Nyambe
Jelemiya nji,

18 “Esitumena sebeli siyupahala mu Lama,
okulila ni kutenda esililo sinene.
Lahele yo lilela anaye,
mi ni mukana okumu omba-omba,
kakuli anaye naafu.”

Okuuka Okutunda ku Egepita

19 Munyima no kufa kwa Heloda, ababo elingeloi lya Mbumu sebeli liku
monahaza kwa Josefa ku tulo mu Egepita
20 ni kwamba nji, “Inguka, oshimbe omwana ni inawaye, muukele ku
litunga no Isilaele, kakuli awo ana saelanga okwibaa olukeke naafi.”
21 Cwale sebeli oinguka, ni kushimba olukeke ni inawaye, ni kuukela ku
litunga no Isilaele.
22 Kono Josefa aba ana kuyupa nji Akelausi nashwana sitaye Heloda
okutenda ombumu no Judeya, sebeli ocila okutako. Mulibaka no kubiwa
emamela ku tulo, sebeli ota mu sikiliti no Galileya.
23 Sebeli okayoya mu sibaka siisaniwa Nazaleta, abonji kwiyatetetwe eyo
ana kwamba asikunuha a Nyambe nji, “Mbaisaniwa omunazaleta.”

3

Etuto ya Jowani Omukolobezi
(Maleka1.1-8; Luka3.1-18; Jowani1.19-28)

1 Ba nako eyo Jowani omukolobezi sebeli ota mu lihalaupa no Judeya yo
kutaza eliywi yo amba nji,
2 “Mubake kakuli omubuso na kuwilu sebeli oli beebi!”
3 Uyu yokame woyo ona kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,
“Eliywi no munjili kame liisana mu lihalaupa,
‘Mulukise endila ya mbumu,
mutende endila no koloka yaye!’ ”
4 Eikumango ya Jowani kame ina kutendiwa ba woya no tikamele, mane
kame ana kwikalanga ni lukanda no situmba yo tingile mu mbunda yaye,
Eilya yaye neli timbimba ni uki namu mushitu.
5 Elikwanamunu sebeli liiya kwa yonyene okutunda mu Jelusalema ni mu
Judeya, mane ni mwibaka yonje ikubapile ni musindi no Jodani.
6 Oukwaamba ouyi woo, mi sebeli wakolobeza mu musindi wisaniwa
Jodani.
7 Kono aba ana kumona ano kupula no Afalisi na Saduki aiya kwa
yonyene nji aakolobeze, sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi aana no
tinyoka! Anyine ona kumyambela nji mushotoke okutweba kwa Nyambe
oku sakwiiye?
8 Cwalehe mutende einu eyi imonisa okubaka ku uyi wenu.
9 Mi mulese oku nahana nji kame samu yoyisiwe mukwamba nji kame
muli ni Abulahama kanyi sitenu. Kame ni myambela nji Nyambe kame
atwesa okufutula amawee aa okwatenda anaye Abulahama!
10 Esamu kame silukisitwe ni kutatelela okupatula emibisi no sitondo,
cwale nji esitondo sonje no kwabeeka embuya no kuwaba, mbasi patuliwa
ni kukondelwa mu mulilo.
11 Kame ni mi kolobeza ni meyi okumonisa nji namu baka, kono munyima
yange mba kwiiyi woyo okwite amaata okubita mene nji mane simba
etikwele no tinjatangwa taye kani fanene okutinungutula mbami kolobeze
ni Mebo No Kukena mane ni mulilo.

12 Enumbi yaye kame ili mu maoko aye mi mba fiyele esibaka saye abo ana
fulele oubeke waye mi mba waneke ouloto mu sishete ni kuciña omuuku ni
mulilo no kwatima."

Ekolobezo ya Jesu
(Maleka1.9-11; Luka3.21-22)

13 Ba nako eyo Jesu sebeli oiya okutunda mu tolopo ya Galileya okwiiya ku
musindi wa Jodani okwiiya muku kolobeziwa kwa Jowani.
14 Kono Jowani sebeli weteka okukana nji, "Iikene aba wiiya kwa mene nji
ni ku kolobeze? Time nifanena okwiya kwa wene!"
15 Kono Jesu sebeli otambula nji, "Kutendiwe yongeso ba nako ino. Baku-
tenda ngeeso bokame satwiyatetetwe okuluka konje." Cwale Jowani sebeli
opumena.
16 Ababo Jesu aba ana kumana okukolobeziwa, sebeli otunda mu meyi.
Cwale eliwilu sebeli liyatuluka, mi sebeli omona Emebo ya Nyambe eishetu-
muka musibumbiwa no Nkwilimba ni kumwikala.
17 Cwale eliywii sebeli liyupahala okutunda kuwilu okwamba nji, "Uyu yo
mwanage woyo ni singa, kwa yonyene kame niwabelwa."

4

Omuliko wa Jesu
(Maleka1.12-13; Luka4.1-13)

1 Cwale Emebo ya Nyambe sebeli itwaletela Jesu mu lihalaupa muk-
wetekiwa kwa Diyabulosi.
2 Munyima no ukuyumena eilya mu maywaa no kukwana makumi anee
ni usiku no kukwana makumi anee, Jesu sebeli oyomba.
3 Cwale omweteki sebeli oiya kwa yonyene ni kumwambela nji, "Nji kame
uli mwanaye Nyambe, wambele amawee aa nji atende esinkwa."
4 Kono Jesu sebeli otambula nji, "Nakuku ñoliwa mu mañolo nji, 'Omunu
katamba okuyoya kweyo no kulya fela, kono ku liywi lyonje eli litunda mu
kanwa ka Nyambe.' "
5 Cwale Diyabulozi sebeli omutwala mu Jelusalema, omuleneñi no
kukena, nuka mutuleka ba mongola no Ndoo ya Nyambe,
6 ni kwamba kwa yonyene nji, "Nji kame uli mwanaye Nyambe, omatukele
banji. Nakuku ñoliwa mu mañolo nji,
'Mba laele amangeloi aye mulibaka lyowe,
nji akwakele mu maoko oo,
nji simba amakondo owe alese oukulemeka ku mawee.' "
7 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, "Nakuku ñoliwa mu mañolo kame nji,
'Ulese okweteka Mbumu Nyambe wowe.' "
8 Kame Diyabulozi sebeli omutwala ba lilundu no kuleba nukamumonisa
emibuso no litunga yonje ni uwa walyo,
9 sebeli omwambela nji, "Eyi yonje mbani kubi, nji uni kubamena niku
nilapela."
10 Cwale Jesu sebeli otambula nji, "Otunde kwa mene Satani, naku
kuñoliwa mu mañolo nji, 'Olapele Mbumu Nyambe wowe mi obelekele
yonyene feela!' "
11 Cwale Diyabulosi sebeli omusiya, mi amangeloi sebeli aiya muku mu-
tusa.

Jesu Yo Tateka Omusebezi Waye mu Galileya
(Maleka1.14-15; Luka4.14-15)

12 Cwale Jesu aba ana kuyupa nji Jowani nabekiwa mu mutolongo, sebeli oukela mu tolopo no Galileya.
13 Jesu sebeli otunda mu Nazaleta, nukayaka mu kapenauma omundi oli ku munanga no lisa lya Galileya mwikiliti ya Zebuloni ni Nafetali.
14 Nakutenda ngeeso okwiyateteta eso sina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,
15 "Wene esikiliti no Zebuloni ni Nafetali,
mu ndila no liwate, mu linjaliya lya Jodani,
Galileya, woyo no asimacaba!
16 Aanu awo ayoya mu uwi na mono eliseli linene. Naawo ayoya mu naha
no mwinda no lufu, eliseli na limonahala kwa onyene."
17 Kutunda eyo nako Jesu sebeli otateka okukutaza nji, "Mubake, kakuli omubuso na kuwilu sebeli uli beebi."

Jesu Yo Isana Anduyi Anee
(Maleka1.16-20; Luka5.1-11)
18 Abo Jesu aba ana kwendanga kunyonga no Liwate no Galileya, sebeli omona alume ayiili Simoni woyo wisaniwa nji Pitolosi ni minaye Andiliasi. Kame ana lemanga oku kondela otunyandi too mu Lisa kakuli neli andui.
19 Jesu sebeli wamba nji, "Komwiye muni koñe mi mbani mitende ayambi no aanu."
20 Ababo sebeli asiya otunyandi too ni kumu koña.
21 Cwale aba ana kusheteta ku lubala, sebeli omona Jakobo ni minaye Jowani aana a Zebedeya. Aikalile mu wato alemine okulukisa otunyandi too, mi sebeli waa isana.
22 Cwale ababo sebeli asiya owato ni sitoo okumu koña.

Jesu Yo Iyeta, Okukutaza ni Kubalisa Aanu
(Luka6.17-19)
23 Jesu sebeli ota mu Galileya monje, yo lemine okusimweta mu tindoo no milapelo ni kupaka eyi no ebangeli no kuwaba eyi no mubuso. Mane kame ana kubalisa aanu ku meeti oo onje.
24 Elibubo lyaye sebeli liyupahala mu ibaka yonje no Siliya, mi aanu sebeli alita kwa yonyene awo onje ana kutomanga ameeti no kusiyana, awo ana kwikalanga ni madimona, oweeti no kukwa ni awo no kombola etinyutu mi sebeli waa balisa.
25 Eli kwanamunu eli lina kutunda, mu Galileya, mu Dakapolisi, mu Jelusalema, mu Judeya ni mu naha na mulinjaliya lya Jodani sebeli amukoña.

5

Etuto no ba Lilundu
1 Cwale Jesu aba ana kumona elikwanamunu elimukoña, sebeli ota ba lilundu nuukekala banji, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene.
2 Ababo sebeli otateka okwa iyeta.

Aanu ana Fuyaulwa luli
(Luka6.20-23)
3 "Embuyoti ni yaawo ashebile mu micima, kakuli omubuso na kuwilu ni woo.
4 Embuyoti ni yaawo alila, kakuli mba ombaombiwa.
5 Embuyoti ni yaawo aa sikukushuwa kakuli mba yoola elitunga.
6 Embuyoti ni yaawo afile elishebo nawo afile elinyotwa no kuluka, kakuli mba ikuta.

7 Embuyoti ni yaawo ali ni sishemo kakuli mba shemubiwa.
8 Embuyoyi ni yaawo akenine mu micima kakuli mba ka mono Nyambe.
9 Embuyoti ni yaawo alita ekozo, kakuli mba isaniwa aana a Nyambe.
10 Embuyoti ni yaawo a yandisiwa mulibaka no kuluka, kakuli omubuso naku wilu ni woo.
11 Emboyoti ni yenu aba mwangoliwa, muyandisiwa ni ku minungelela eyi no mapwa neyi no kwiiba mu mifuta yayo yonje mulibaka lyange.
12 Muwabelwe mi munyakalale, kakuli omupuzo munene niwenu ku wilu. Mundila imweya ana kuyandisa anuhi a Nyambe awo ana kwikalako ba weli.

Omungwa ni Liseli
(Maleka9.50; Luka14.34-35)

13 “Kame muli omungwa no litunga. Kono nji omungwa nau amuba, ngasibine sau usetwe nji umamate kame? Kau kwite tuso konji abasau yumbiwe feela banji mi aanu alyatebo.
14 “Kame muli eliseli no litunga. Omuleneñi ou uyakilwe ba lilundu kau kwangwa okumonahala.
15 Kakwisa omunu otumbula elambi ni kwibeeka munji no tubana. Abo cwale kame saibeeke ba lutala lwayo nji ilite eliseli kwaanu onje ali mu ndoo.
16 Mundila imweya mulesele eliseli lyenu limonyeke kwa kwenu, nji amone ouwa mutenda mi akanyise sitenu na kuwilu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Milawo ya Mushe

17 “Mulese oku yambuta nji kame ninaiyi muku kandakanda emilawo ya Mushe simba etuto no anuhi a Nyambe. Kani siiya mukwa kandakanda kono muku iyateteta.
18 Niti luli kame nimyambela nji, simba esipeleta sicana no mulawo mbasi iyatetetwe mi kaitamba kusinyeha eliwilu ni litunga ekayasibwa kale.
19 Abo cwale woyo yonje socola einjili kweeti etitaelo ni kwiyeta akwaye okutenda ngeeso mba tendiwa munyonyo mu mubuso naku wilu. Kono woyo yonje okuteka etitaelo ni ku simweta akwaye okutenda ngeeso mba tendiwa no kuneneba mu mubuso na kuwilu.
20 Kame ni myambela nji, okuluka kwenu kame ku fanena okubita okuluka no aiyeti no mulawo na Falisi, nji kasa ngeeso ka mutamba kwingena mu mubuso na kuwilu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kutina
(Luka12.57-59)

21 “Na muyupu nji nai kwambiwa kwanu naku kale nji, ‘Ule kwibaa mi woyo oibaa mba fanene okwatuliwa.
22 Kono kame nimyambela nji omunu kame atinena omukwaye, mba tuliwa. Nji omunu kame angula omukwaye “Wene omwelo!” mba atuliwa mu kuta ni kuyumbeliwa mu mulilo no lihele.
23 Cwalehe aba ulita empo yowe ba aletale, mi wapuluka kale nji nu foseze omukowe,
24 usiye empo yowe ba lubala no aletale, mi uuke oweli muka kuuse ni mukowe. Cwale wiye obeeke empo yowe.
25 Nji omunu kame asinga oku kutwala ku kuta mukwambote ababo anyi musili mu ndila. Nji kamutende ngeseo mbaku beeke mu maoko no mwatuli mi yonyene aka kubeeke mu maoko no mupolisa woyo ofanena okuku yumbela mu tolongo.

26 Luli kame ni myambela nji, kutamba kutundamo konji aba sautenekele
omubonda wowe no mamaneneno.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kubuka

27 "Na muyupu naku kwambiwa nji, 'Mule kutenda owozwa.'
28 Kono kame ni myambela nji, omunu yonje woyo waliketa omukati niku
mulakaza natende owozwa naye mu mucima waye.
29 Cwale nji elitiyo lyowe no silyo kame likutendisa ouyi oli tundise ni
kuliyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama
simweya no lutu lowe, kasa nji olutu lowe lonje lukayumbeliwe mu lihele.
30 Cwale nji elyoko lyowe no silyo kame likutendisa ouyi oli patuleko
ni kuliyumbela oku no kuleba. Mba kwikala wino nji utaukelwe esilama
simweya kasa nji olutu lowe lonje lukabeekiwe mu lihele.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kulukuluha
(Mateu19.9; Maleka10.11-12; Luka16.18)

31 "Naku kwambiwa nji, 'Omulume yonje woyo olukulula omukataye
kame afanena okumuñolela eliñolo no tukuluho.'
32 Kono kame ni myambela nji, cwale nji omulume kame alukulula
omukataye mulibaka no mubonda mundina kasa ou no wozwa, kame ali ni
mubonda ou nokumulitela nji atende omubonda no wozwa, mi omulume
woyo okwata omukati woyo ona lukululwa, kame atenda owozwa.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Ukwamanyinga

33 "Namuyupu kame nji aanu nakwambeliwa kunyima nji, 'Mulese kucola
oukwamanyinga wenu, kono mwiyatetete oukwamanyinga wenu ou mu-
tenda kwa Mbumu.'
34 Kono bano kame nimyambela nji, mule oukutusisa oukwamanyinga
aba mutenda etisepiso tonje. Mule okweeta neyi no liwilu kakuli ni lubona
lwa Nyambe.
35 Mi kame mule okweeta neyi no litunga kakuli ni sibaka aba lyatile
amakondo aye, mi kame mule okweeta neyi no Jelusalema kakuli ni mule-
neñi ou no Mbumu munene.
36 Mule kweeta simba eyi no mutwi wenu kakuli kamutwese okufutula
etiñuki tenu nji titende etino likena simba etino wiilu.
37 Mwambe felea eeni nji kame mutalusa 'Eeni' simba 'Kokuulwa' aba
mutalusa kokuulwa kakuli aba mubitelela okwamba eyo kame itunda kwa
woyo no kwiiba.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kuuseta Ouyi ku Uuyi
(Luka6.29,30)

38 "Namu yupu nji, naku kwambiwa nji, 'Elitiyo ku litiyo, elyeo ku lyeo.'
39 Kono bano kame ni myambela nji, mulese okulwisa omunu woyo ona
mitende ouyi. Kono nji omunu naku bakula olubaka ku litama no silyo
omube abakule kame neli no simoo.
40 Mi nji omunu kame akutwala ku kuta nji ashimbe ehembe, omulese
ashimbe ni baki yonje.
41 Cwale nji omunu kame aku kandimeka okushimba omushimbo waye
esibima simweya, wene omushimbele eibima yiili.
42 Cwale omunu aba aku kumbela esinu, omubeso, nji omunu kame asinga
oku kalima esinu kwa wene, omukalimise.

Elilato ku Ila
(Luka6.29,30)

43 "Namu yupu nji nai kwambiwa nji, 'Osinge alikani owe, mi otimbe eila
yowe.'

44 Kono bano kame nimyambela nji, ‘Osinge eila yowe mi olapelele awo
alemine oukuyandisa.
45 Aba utenda ngeeso mbutende mwanaye sitowe naku wilu, kakuli eliy-
waa lyaye kame libenya ku munu no kwiiba ni woyo no kuwaba, ombula
waye kame aloka kwawo no kwiiba ni kwawo no kuwaba.
46 Iikene eyo samubelwe omupuzo nji kame musinga felea awo amisinga?
Na telisi kame atendanga yongeso!
47 Cwale nji kame utambula alikani owe feela, kubine obitela akowe?
Asimacaba mwatendela yongeso!
48 Kame mufanena okutenda ano kupetahala kanyi sitenu naku wilu aba
atendile woyo no kupetahala.

6

Jesu yo iyeta eyi no kuba kwao kaakwite

1 “Mumamele! Aba mutenda einu no kuwaba mulese ouku monisa
kwaanu nji amone eyi mutenda. Aba mutenda ngeeso kamutamba kubiwa
omupuzo kwa sitenu naku wilu.
2 “Cwale aba muba kwawo aulwile mulese ouku monisa nji nubi kanyi
omo atendela asikukuba mu tindoo no milapelo nimu tindila nji abubekwe
kwaanu. Niti luli kame nimyambela nji, atambula kale omupuzo woo.
3 Kono cwale aba muba kwawo aulwile mumone nji elikaa lyenu no simoo
lilese okulimuka eyi litenda elikaa lyenu no silyo.
4 Cwale nji okuba kwenu kutende naku mukunda, cwale abo sitenu woyo
omwine eyi itendahala ku mukunda mba mibi omupuzo.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kulapela
(Luka11.2-4)

5 “Cwale aba mulapela mule kutenda kanyi omo atendela asikukuba
kakuli kame asinga okwimana mu tindoo no milapelo ni mu tindila oku-
lapela nji amoniwe kwaanu. Niti luli kame ni myambela nji atambula kale
omupuzo woo.
6 Kono aba mulapela mwingene ku muzuzu ni kuyatilako esaandi cwale
mulapele kwa Sitenu woyo oli kumukunda, woyo omwine eyi itendahala ku
mukunda mba mibi omupuzo.
7 “Mi aba mulapela mulese okwamba amaywi no kupula no kwayupahala
kanyi omo atendela aanu no kwalimuka Nyambe, kakuli kame ayabuta nji
okubinda sayupiwe aba amba amaywi no kupula.
8 Mulese okwaafeka kakuli Sitenu kame limukile eyi musaela anyi
akamwa simukumbela kale.
9 Cwale kame mufanena okulapela ngeesi,
‘Sitetu naku wilu,
kulumbiwe elitina lyenu
10 kwiiye omubuso wenu,
esi sisaeliwa kwa wene sitediwe banji,
kanyi omo sitendeliwa kuwilu.
11 Otube balelo esilyanu setu eso tusaela,
12 Otulemene emibonda yetu,
kanyi omo tulemenanga awo sikutu foseza.
13 Ole kutu ingenyeka mu miliko,
kono utulamulele kwa woyo no kwiiba.’
14 “Cwale nji kame mulemena akwenu kweyo no kwiiba ana mitende ni
sitenu naku wilu mba milemene.

15 Kono nji kamulemene akwenu, ni sitenu naku wilu katamba kumi
lemena ouyi wenu.

Jesu Yo Iyeta Eyi no Kukuyumena Eilya

16 “Cwale aba muku yumena eyi no kulya, mulese okusosobanisa mul
ubala lwenu, kanyi omo atendela asikukuba. Kame amonisa nji kame
ayandile nji alimukiwe nji kame ali bouku yumena eilya. Niti luli kame ni
myambela nji atambula kale omupuzo woo.
17 Cwale aba muku yumena eyi no kulya mukuyowe kulubala, mushakule
etiñuki tenu,
18 nji akwenu alese okulimuka nji kame muku yumena eyi no kulya, konji
sitenu woyo oli nenu ku mukunda. Mi sitenu woyo omwine eyi itendahala
ku mukunda mba mibi omupuzo.

Oufumu no Niti
(Luka12.33-34)

19 “Mulese okuungekela oufumu na muno mu litunga kakuli outwa mane
ni mafumi kame itwesa oku usinya, mane bamweya ni ambuyi kame atwesa
okucuula etindoo ni kwiita.
20 Kono cwale mu kuungekele oufumu na mu wilu oko outwa ni mafumi
kaitwese oku usinya, mane nambuyi katwese oku cuula etindoo ni kwiita.
21 Kame nimyambela eyi, kakuli oko kuli oufumu wenu ni micima yenu
kosa ikaikale.

Eliseli no Lutu
(Luka11.34-36)

22 “Amiyo kame fekile kanyi elambi no lutu, nji amiyo owe kame amona
wino, olutu lowe mba lwikala mu liseli lonje.
23 Kono nji amiyo owe kamono wino, olutu lowe lonje mba lwiyala ouwi.
Mi nji eliseli mwa wene ni uwi, babine saukume ouwi mwa wene?

Nyambe ni Ufumu
(Luka16.13; 12.22-31)

24 “Kakwisa woyo otwesa oku belekela ambumu ayiili, kakuli mba timbibo
mumweya mbasingi omunjili. Mba sepehala ku mumweya mi mba shwaula
omunjili. Kautwese oku belekela Nyambe ni mali.
25 “Cwale abo kame nimyambela nji, mulese okubilaela neyo no kuyoya
kwenu, simba eyisa mulye neyisa munwe, simba eyi no lutu lwenu eyisa
mukumange. Kasanji okuyoya ni kwautokwa onene okubita esilya, simba
olutu ni lwautokwa onene okubita eyi kumango nji?
26 Kamumone otuyuni otu tutuka mu wilu katu limi, katu yangula mi katu
teula mu ishete simba mu ituli kono sitenu naku wilu kame atu babalela.
Kasanji kame muli ni tuso okubita otuyunyi?
27 Cwale mukaci kenu kwaali woyo sotwesa okubeeka ehola imweya
kukuyoya kwaye mukubilaela?
28 “Cwale iikene aba mubilaela neyi no kukumanga? Kamumone etipalisa
na mu mushitu omo tikulela. Kati beleke simba okutenda eikumango
tonyene.
29 Kono kame ni myambela nji simba yonyene Solomoni ona kufuma
onene mu umbumu waye kakwite eikumango no kuwaba kanyi eyinjili no
tipalisa.
30 Nyambe yotwesa okufuka ngeeso omoopu na mu musitu, omoopu
uliko balelo, byunda wakukuta kale ni kuuyumbela mu mulilo. Kandi
katwese okumifuka ngeeo naanyi mane ni kubitelela? Kandi ngasibine omo
icanibele etumelo yenu!

31 “Abo cwale mulese okubilaela okwamba nji, ‘Iikene satulye ni eyo
satunwe neyi satu kumange.
32 Kame namba ngeseo kakuli awo nokwa limuka Nyambe yasaela eyi
yonje, mi sitenu naku wilu kame alimukile nji kame musaela inu eyi yonje.
33 Oweli musaele eyi no mubuso wa Nyambe ni kuluka kwawo, cwale eyi
yonje mba mwiibiwi.
34 Cwale abo mulesele okubilaela eyi no byunda, kakuli eyi no byunda mba
iiyi ni tipilaelo tayo. Eliywaa ni liywaa kame lili ni ubamba walyo.

7

Okwatula Akwenu
(Luka6.37-38; 6.41-42)
1 “Mulese okwatula akwenu nji, nanyi mulese okwatuliwa,
2 Mundila imweya aba mwatula akwenu naanyi mba mwatuliwa, mi
owiima mukutusisa kwa kwenu mba ikutusisiwa kwaanyi.
3 Cwale iikene aba waliketa esopu sili mu litiyo lya mwabowe, kono kame
ukwangwa okumona omusumo uli mu litiyo lyowe?
4 Ngasibine wambela omwabowe nji ‘Kotumone ni kutundise esopu sili
mu litiyo lyowe,’ kono enako yonje mu litiyo lyowe kame kuli omusumo.
5 Wene osikukuba, oweli otundise omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda
so mone wino mane ni kutundisa esopu sili mu litiyo lya mwabowe.
6 “Mulese okuba einu no kukena kwaambwa tamba auka ni kumyuuma,
mi mule kuyumbela einu yenu no utokwa ku tingulube tamba tiilyatingela
feela.

Mukumbele, Musaele mi Mungongote.
(Luka11.9-13)
7 “Mukumbele mi mba mubiwi, musaele mi mba muwana mi mungongote
omwelo mbau yatuluka kwaanyi.
8 Omunu yonje woyo okumbela mba biwi, woyo osaela mba wana, kwa
woyo ongongota omwelo mbau yatuleliwa.
9 Anyine mukaci kenu woyo otwesa okuba mwanaye eliwee aba amukum-
bela esinkwa?
10 Simba oku muba enyoka aba akumbela ondi?
11 Cwale nji anyi no kwiiba mulimukile okuba anenu einu no kuwaba,
ngasibine onene cwale eyi no kuwaba saabe sitenu nakuwilu kwawo amu
kumbela?
12 “Mu inu yonje, mutende akwenu eyo musinga nji amitendele naanyi,
kakuli eyi etaluso no mulawo wa Mushe mane ni tuto no anuhi a Nyambe.

Omwelo no Kukumbana Onene
(Luka13.24)
13 “Mwingenene mu mwelo no kukumbana onene, kakuli omwelo simba
endila eyi itwala kukusinyeha niya kuyatuluka, mi anokupula wa ingene-
nanga.
14 Kono omwelo ou utwala kukuyoya ni wakukumbana, mi endila itako ni
yakubambaba mi niacana aiwana.

Esitondo ni Mbuya Yaso
(Luka6.43-44)
15 Mutokomele asikunuha no mapwa. Kame aiya kwaanyi akuyawekile
mu situmba no mukoko kono mukaci kame atendile amaakanyani.
16 Mbamwa limukele kweyo atenda. Omukona kaubeeke embuya no
beine mi omukona kaubeeke etifenega.

17 Mu ndila imweya, esitondo no kuwaba kame sibeekanga embuya no
kuwaba kono esino kwiiba kame sibeekanga embuya no kwiiba.
18 Esitondo no kuwaba kasitwese okubeeka embuya no kwiiba mi ni
sitondo no kwiiba kasitwese okubeeka embuya no kuwaba.
19 Esitondo sonje nji kasibeeke embuya no kuwaba kame sipatuliwa ni
kuyumbeliwa mu mulilo.
20 Abo cwale anuhi no mapwa mbamwa limukele ku mbuya yoo.

Kanisi kumi Limukile
(Luka13.25-27)
21 "Kasa omunu yonje woyo wamba kwa mene nji, 'Mbumu, Mbumu' nji
yoso ingena mu mubuso na kuwilu, kono konji feela awo atenda etato ya
sitange na kuwilu.
22 Ba liywaa no katulo aanu no kupula mbaamba kwa mene nji, 'Mbumu,
Mbumu' katwasiku nuhanga mu litina lyowe, mi katwa sikutundisanga
amandimona mu litina lyowe, ni kutendanga etimakazo no kupula-pula?
23 Cwale mbanaambele epatalaza nji, 'Kanimi limukile mutunde kwa
mene, anyi asikutenda ouyi!'

Ayaki ayili no Ndoo
(Luka6.47-49)
24 "Cwale abo omunu yonje woyo oyupa amaywi ange ni kwamamela,
kame akufekile kanyi omuyaki no kushangama ona kuyaka endoo yaye ba
liwee.
25 Abana kwiiya ombula sebeli oloka mi emisindi sebeli iiyala ameyi, mi
emebo sebeli efuka onene ni kukafula abo ba ndoo, kono kayasikwa kakuli
kame ina kusumiwa ba liwee.
26 "Kono omunu yonje woyo oyupa amaywi ange mi kaamamele, kame
akufekile kanyi omuyaki no kweluba woyo ona kuyaka endoo yaye ba
lipumasheke.
27 Cwale ombula sebeli oloka emisindi sebeli iiyala mi emebo sebeli efuka
onene ni kukafula ba ndoo mi sebeli ikwa ni kusinyeha onene!"

Amaata a Jesu
28 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso amaywi aa, enyangela
sebeli ikomoka ekutazo yaye,
29 kakuli kame ana kwaiyetanga kanyi woyo oli ni maata, kasa kanyi aiyeti
no mulawo.

8

Jesu Yo Balisa Omulume ona Kutoma Embingwa
(Maleka1.40-45; Luka5.12-16)
1 Cwale Jesu aba ana shetumukanga okutunda ba lilundu, enyangela
sebeli imukoña.
2 Omulume ona kutomanga embingwa, sebeli oiya ni kukubama kwa
yonyene ni kwamba nji, "Mbumu nji usinga kamotwesa okuni balisa."
3 Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kumulema ni kwamba nji, "Nisinga,
woombole." Mi ababo sebeli obalisiwa ku mbingwa yaye.
4 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Omone nji kautamba ok-
wambela aanu. Kono ote oka kumonahaze kwa mupulisita mi okabe empo,
eyo ana kwamba Mushe nji aanu apumene nji nubala."

Jesu Yobalisa Omubika no Mukulu no Masole namu Loma
(Luka7.1-10)

5 Cwale Jesu aba ana kwingena mu Kapenama, omukulu no masole sebeli
oiya kwa yonyene okukumbela etuso ni kwamba nji,
6 “Mbumu, omubika wange kame atoine oweti no luñañali, kame alangа-
nine feela ku mundi.
7 Jesu sebeli omwambela nji, “Nikeyili nimubalise.”
8 Cwale omukulu no masole sebeli otambula nji, “Mbumu kanifanene
okukuisana nji wiye mu ndoo yange. Kono waambe eliywi feela mi omubika
wange mbabala.
9 Kame nilimukile eyi kakuli ni mene kame nili omunu woyo oli munji no
maata no akulu ange, mi kame nikwite amasole awo nilaelela, aba nambela
omunu nji ote, kame ata. Ku munjili kame nji oiye, kamea iya. Aba nambela
omubika wange nji otenda ngeesi mi kame atenda.”
10 Cwale Jesu aba ana kuyupa ngeeso, sebeli okomoka mi sebeli wamba
kwaanu ana mukoña nji, “Kame ni myambela nji, kana siwana kale omunu
woyo okwite etumelo inene ngeesi muno mu Isilaele kanyi woyo.
11 Kame ni myambela nji ano kupula mba tundu ku upa ni ku wiko mi
mba ikala bamweya ba mukiti ni Abulahama, Isaka ni Jakobo mu mubuso
na kuwilu.
12 Kono kwaawo afanena okekala mu mubuso kame saka yumbelwe
kundee ku uwi oko cwale sakukekale okulila ni kukweca amaeo.”
13 Cwale Jesu sebeli wamba ku mukulu no masole nji, “Ote ku ndoo yowe,
mi mbutendeliwa eyo upumena.” Mi ababo omubika waye sebeli obala.

Jesu Yobalisa aanu no Kupula (Maleka1.29-34; Luka4.38-41)

14 Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo ya Pitolosi, sebeli owana njemu-
nwaye Pitolosi no mukati yo langanine mu mumbeta yokola elitomaapa.
15 Jesu sebeli omulema ku lyoko, ababo elitomaapa sebeli litunda, mi
sebeli obala ni kwinguka oku mutendela eyi no kulya.
16 Mu nako no mangolwaa awo, aanu sebeli alita kwa Jesu anokupula
asimandimona. Jesu sebeli otundisa emebo no kwiiba ni liywi ni kubalisa
ana kukolanga oonje.
17 Esi neli okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Isaya
nji, “Nalondo amayando etu onje, ni meeti etu.”

Outata oli mu Kukoña Jesu (Luka9.57-62)

18 Cwale Jesu aba ana kumona enyangela no aanu imutingulukile, sebeli
olaela aiyetwa aye nji, “Mute mu linjaliya no liwate.”
19 Cwale akasita kale omwiyeti no mulawo sebeli oiya kwa yonyene ni
kwamba nji, “Mwiyeti, mba niku koño konje soute.”
20 Jesu sebeli omutambula nji, “Aluwawa akwite emina mi otuyunyi tuk-
wite eiyaleto, kono Omwana no munu kakwite simba aba sasame omutwi
waye.”
21 Omunjili omwiyetwa sebeli wamba nji, “Mbumu, mbani kukoño kono
oweli nite ni kapumbeke sitange.”
22 Kono Jesu sebeli omutambula nji, “Muni koñe mi mulese aafu apum-
beke aafu woo.”

Jesu Yo Ombota Amandinda (Maleka4.35-41; Luka8.22-25)

23 Cwale sebeli oingena mu sisepe na iyetwa aye sebele ata naye.
24 Ababo akatile sebeli kwiiya emebo no kunenenba ni mandinda sebeli
atateka okwingena mu wato, kono Jesu kame nalangananga.

25 Aiyetwa sebeli ata kwa yonyene ni kumwingula nji, “Mbumu, otuyoyise
kame tufa.”
26 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi asi tumelo icana, iikene aba mucila?”
Cwale sebeli oinguka ni kukanena emebo ni mandinda mi sebeli koondoka
onene.
27 Aiyetwa aye sebeli akomoka onene mane ni kwamba nji, “Ngasibine
aikalile woyo mulume? Simba emebo ni mandinda kame imu yupa!”

Jesu Yobalisa Alume Ayiili akwite Amandimona
(Maleka5.1-20; Luka8.26-39)

28 Mi cwale Jesu aba ana kukeela mu naha no Magadaleni mu linjaliya no
lisa, sebeli okuwana nalume ayiili asi mandimona akatundelele ku mabita.
Alume awo kame ana kwikalanga ni mandimona no kucilisa onene nji mane
kakwisa simba omunu ona kubitanga endila eyo.
29 Ababo sebeli akuwa ni kwamba nji, Siikene usaela okutende kwaaci,
weene mwana Nyambe? Ninji kame uneyi mukutu yandisa enako eya
kasikwana kale?
30 Bakatamba minwe kame kuna kwikala etingulube no kupula etilemine
okulya.
31 Amandimona sebeli akumbela kwa Jesu nji, “Aba ututundisa utu citele
muya mu tingulube.”
32 Jesu sebeli wamba ku mandimona nji, “Kamute! Mi ababo isitunda feela
sebeli ikengena mu tingulube. Munyima omulaka wonje sebeli oshetumuka
oka kuyumbela mu liwate ni kufela mu meyi.”
33 Alisana no tingulube sebeli aituka nikuta mu muleneñi, sebeli akambela
aanu eyo ina tendahala yonje mane neyo yalume asimandimona.
34 Aanu namu muleneñi sebeli ata nuuka kuwana ni Jesu. Mi aba ana
kumu mona sebeli amu kumbela nji atunde mu litunga lyoo.

9

Jesu Yobalisa Omulume noku Kukutela Oluñañali
(Maleka2.1-12; Luka5.17-26)

1 Jesu sebeli oingena mu wato ni kuta mu linjaliya mu muleneñi waye.
2 Cwale aanu sebeli amulitela omulume onaku kukutela oluñañali, yo lan-
ganine ba museme. Jesu aba namona etumelo yoo, sebeli wamba kwa woyo
no kukola nji, “Oongote omucima mwanange, eibi yowe na wilemenwe.”
3 Ababo aiyeti anjili no mulawo sebeli amba mu micima yoo nji, “Uyu
mulume kame anyefula Nyambe.”
4 Jesu aba ana ku lemuha emihupulo yoo, sebeli wamba nji, “Anyi iikene
munahanela emihupulo no kwiiba mu micima yenu?”
5 Sibine esi sotobile, ni kwamba nji, ‘Eibi yowe nai lemenwe,’ ni kwamba
nji, ‘Wimane weende?’
6 Mi cwale kame ni singa mu limuke nji Mwana no Munu kame ali ni tukelo
bano banji noku lemena aanu eibi, ababo Jesu sebeli wambela omulume no
kukutelanga oluñañali nji, “Imana olonde omuseme wowe ute ku mundi.”
7 Woyo mulume sebeli oimana nuu kutela ku mundi waye.
8 Aanu no kupula aba ana kumona ngeeso sebeli acila, mi sebeli alumba
Nyambe onabi kwaanu etukelo no ngeeso.

Jesu yo isana Mateu
(Maleka2.13-17; Luka5.27-32)

9 Abo Jesu aba ana suweta okwenda, sebeli omona omulume no litina lya
Mateu yo ikalile ba lubala no ndoo no mutelo. Sebeli wamba kwa yonyene,
“Oni koñe”
Ababo omulume sebeli oimana ni kumu koña.
10 Ababo Jesu abana lyanga mu ndoo ya Mateu, atelisi no kupula na
sikutenda eibi sebeli aingena ni kulya ni Jesu bamweya naa iyetwa aye.
11 Afalisi aba ana kumona ngeeso, sebeli aibanguta aiyetwa aye nji, “Iikene
omwiyeti wenu abalya naanu no ngeesi?”
12 Jesu aba ana ku yupa ngeeso sebeli otambula nji, “Awo nokwa kolo
kasaele onganga, kono onganga kame asaeliwa kwa asikukola.
13 Mute muka kwiyete eyo litalusa eliñolo eli nji, ‘Kame ni singa esishemo
kasa esitabelo no iyamana.’ Kana siiya mu kwisanena ano kuluka ku
kubaka, kono asikutenda eibi.”

Epuzo no Oukuyumena Eilya (Maleka2.18-22; Luka5.33-39)

14 Cwale aiyetwa a Jowani omukolobezi sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba
nji, “Aci na Afalisi kame tukuyumenanga eilya mu nako injili. Cwale
ngasibine aiyetwa owe aba kaakuyumene eilya?”
15 Mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ninji alikani no mukwati kame
satwese okulila, omukwati yo sili kwa onyene? Kono eliywaa kame liiya,
elyo omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene. bokame abo saa kuyumene
eilya.”
16 “Ka kwisa omunu woyo so beeka esimanahani no ubya ba sikumango no
kukulubala, kakuli esimanahani eso kame sasi kaule esikumango eso, kame
sekeza abo no ku kauka.”
17 Kame aanu ka itele ewaine no ubya mu singumbuli no kupangiwa ba
itumba no kale, kakuli eyitumba mbei kauka. Mi cwale ewaine mba iitekele
banji, mi sonyene esingumbui no kupanga ba itumba mbasi kauka. Kono
ewaine no ubya kame iitelwa mu singumbuli no kupanga ba itumba no
ubya, mi einu yiili kame ibabalelwa.

Mwana no Nduna no Mukatana ni Mukati Ona Kulema ku Mukanjo wa Jesu (Maleka5.21-43; Luka8.40-56)

18 Cwale Jesu yosamba eyambo eyi, sebeli kukeela onduna nikumu kuba-
mena nji, “Mwanange no mukatana okubinda afe abano, kono wiiye, mu ku
beeka elyoko lyowe beulu yaye mi mba yoyo kame.”
19 Jesu na iyetwa aye sebeli aimana ni kumu koña.
20 Ababo omukati onaku katazeha ku weeti no mweeya emyaka no kuk-
wana likumi ni yiili (12), sebeli oiya mu nyima ni kulema ku mungundo no
mukanjo waye.
21 Omukati sebeli okwambisa yonyene nji, “Aba sanileme feela ba
mukanjo waye mbibala.”
22 Jesu sebeli oku setuka, ni kumumona, mi sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Oongote omucima mwanange, etumelo yowe nai kuyoyisa.” Mi ababo
ba nako eyo, omukati sebeli obala.
23 Cwale Jesu aba ana kwingena mu ndoo no nduna, sebeli omona aa
alemine okupeta etipala, naanu no kupula alemine okulila onene,
24 sebeli waambela nji, “Komu tunde, kakuli omukatana ka sifa, kono
kame alanganine feela.” Mi aanu sebeli a musheka.
25 Cwale ababo aanu aba ana kubanena bandee, sebeli oingena ni kumu
lema ku lyooko, mi omukatana sebeli oinguka.

26 Cwale etaba eyo ana kutenda Jesu sebeli ita elibubo mu naha yonje.

Jesu Yobalisa Alume Ayiili no Ibofu

27 Jesu aba nasiya esibaka eso, eibofu yiili sebeli imukoña eyikuwa nji, “Mwanaye Dabida otu yupele amakeke.”

28 Aba ana kwingena mu ndoo, eibofu eyo sebeli iiya kwa yonyene, mi Jesu sebeli oiibanguta nji, “Kame mupumena nji kame ni twesa okumi balisa?”Eibofu sebeli itambula nji, “Ee Mbumu.”

29 Cwale Jesu sebeli walema ba miyo ni kwamba nji, “Ku tendwe okuta mu tumelo yenu!”

30 Mi amiyo oo sebeli amona. Cwale Jesu sebeli waa laela onene nji, “Mu mamele nji mulese okwamba etaba eyi kwaanu.”

31 Kono sebeli ata nu kambela aanu eyo ana tende mu naha yonje.

Jesu Yobalisa Omulume no Simumu

32 Cwale awo alume ayiili asita feela, aanu sebeli alita kwa Jesu omulume. Mi neli esimumu kakuli kame ana kwikalanga ni mebo no kwiiba.

33 Ababo emebo no kwiiba aba ina kutundisiwa, omulume sebeli otangisa okwamba, mi aanu onje sebeli akomoka. Sebeli amba nji, “Katwa simona kale esinu kanyi esi mu Isilaele.”

34 Kono Afalisi sebeli amba nji, “Kame acita amadimona mu libaka no Mbumu no madimona.”

Jesu Kame Akwite Amakeke Kwaanu

35 Cwale Jesu sebeli ota yo enda mu mileneñi ni mu mindi yonje. Sebeli oiyetanga aanu mu tindoo too no milapelo, yo amba eliywi no mubuso, yo lemine oku balisa aanu awo ana kwikalanga ni meeti onje.

36 Aba ana kumona aanu no kupula sebeli waa yupela amakeke, kakuli nakuyanda onene okuulwa etuso kanyi emikoko nambulwa omulisani

37 Ababo sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Ekutulo niyaku neneba, kono asiku kutula acana.

38 Cwale abo mu lapele kwa Mbumu no kutulo nji atume abeleki nji awaneke ekutulo yaye.”

10

Aatumiwa no Kukwana Likumi na yiili (12)
(Maleka3.13-19; Luka6.12-16)

1 Jesu sebeli oisana aiyetwa aye, noku kwana likumi na yiili mi sebeli waaba amaata no kutundisa emebo no kwiiba, ni kubalisa ameeti onje.

2 Cwale amatina no atumiwa noku kwana likumi nayiili (12) aa okame. Woyo no weli ni Simoni woyo isaniwa nji Pitolosi ni Adiliyasi minaye, Jakobo ni minaye Jowani anaye Zebediya,

3 Filipi ni Batolome, Tomasi ni Mateu no mutelisi, Jakobo omwana Alufeya, ni Tandeya.

4 Simoni Omukanana ni Judasi isikaliyota woyo ona kubeteka Jesu.

Okutumiwa no Atumiwa no Kukwana likumi na Yiili (12)
(Maleka6.7-13; Luka9.1-6)

5 Jesu sebeli otuma ano kukwana likumi na yiili ni kwalaela nji, “Mulese kuta kwaa simacaba onje simba mu mindi ni mileneñi no Masamaliya.

6 Kono mute kwaanu no Isilaele, akufekile kanyi emikoko no kutauka.

7 Mute mi mukakutaze nji, ‘Omubuso naku wilu sebeli oli beebi.’

8 Mubalise asikutoma mi mwingule anokufa, mubalise asikutoma oweeti
no mbingwa ni kutundisa amandimona. Namuku tambula okuulwa
okuteneka, cwale naanyi mube nambulwa okutenekiwa.
9 Mulese ku shimba egauda, silibela simba amali outale mu tipokoto tenu.
10 Cwale mulese kushimba emikotana, ehembe einjili, etinjatangwa tinjili
simba olutaa. Abeleki kame afanena okubiwa eyi yaalukele.
11 Aba mwingena mu muleneñi simba mu mindi, mwi bangute woyo
ofanena okumitambula mwikale kwa yonyene kubitela aba sa mutundemo.
12 Cwale aba mwingena mu ndoo, mukeete awo alimo.
13 Nji awo anu ali omo mu ndoo kame amitambula, musiye ekozo no ku-
keeta kwenu, kono nji kaamitambula, mulese okwasiyela okukeeta kwenu.
14 Nji mu ndoo ni mu muleneñi kami tambula ni kumi teeteta, mutundemo
mi mututule elililuli no tinjatangwa tenu.
15 Niti luli kame ni myambela nji, Nyambe mba monisa amakeke ba liywaa
no katulo kwanau namu Sodoma ni Gomola okubita aanu namu mileneñi
eyo.

Amayando Mbaiiyi
(Maleka13.9-13; Luka21.12-17)

16 “Kamumone! cwale kame ni mituma kanyi emikoko mukaci no
maakanyani.” Cwale mutende ano kushangama kanyi tinyoka mi mutende
ano kukukokobeza kanyi otunkwilimba.
17 Mutokomele aanu, kakuli kwaali awo samitwale ba kuta, mi mbamifulu
mu ndoo no milapelo.
18 Mulibaka lyange mba mutwaliwa muku zekisiwa balubala no abusisi ni
kwaa mbumu. Mundila eyi mbamwamba eliywi no kuwaba kwa onyene ni
kwa simacaba.
19 Cwale aba samilite mukumyeteka, mulese kubilaela neyo samwambe
simba omusa mwitambulele, aba saiiye enako mbamubiwi eyo samwambe.
20 Cwale amaywi samwambe kasa enu, kono mbaatundu ku Mebo ya
Nyambe Sitenu okwamba mwaanyi.
21 “Omwabae munu mbabeteke omwabae nji aibaiwe, ni ashemi mbat-
ende ngeeso kwa noo mi aana mbafutukele ashemi oo mane aibaiwe.
22 Omunu yonje mbamitimbi mulibaka lyange. Kono woyo so tundamena
okutwala ku mamaneneno mbayoyisiwa.
23 Cwale aba amiyandisa mu muleneñi umweya mushotokele mu unjili.
Kame nimyambela luli nji, kamutamba okumana omusebezi mu mileneñi
yonje no Isilaele abo Omwana no munu yokasiiya.
24 “Kakwisa omwiyetwa woyo obita omwiyeti waye, mi simba omubika
obita molyaye.
25 Cwale omwiyetwa kame afanena okupumena okwikala kanyi omwiyeti
waye, mi ni mubika kanyi molyaye. Nji omunya ndoo kame isaniwa nji
Beezebule, asindoo yaye mbanyefulwa onene ni kubitelela ni kwiisaniwa
amatina no kwiiba.

Anyine so Ciliwa?
(Luka12.2-7)

26 “Cwale mulese kucila aanu. Eyo yonje ifukilwe mbaifukulwa, mi simba
eyi ishwekilwe yonje mbai limukiwa.
27 Eyi nimyambela mu uwi, kame mufanena okuyamba mu liseli, mi neyi
muna yupu ku mukunda, kame mufanena okwikuweleza ba kashongwa no
ndoo.

28 Mulese kucila awo aibaa olutu kono katwese okuibaa omooyo, kono mucile Nyambe woyo otwesa okusinya olutu bamweya ni mooyo mu lyangalilo.
29 Kasa nji etitaha timbili kame tiula akangwee kamweya, kandi kakwisa etaha simba imweya ikwela banji abo sitenu yo kasipumena.
30 Cwale Nyambe kame alimukile simba etiñuki tili ku mitwi yenu.
31 Cwale mulese kucila, kame mulukele okubita etitaha no kupula.

Okupumena ni Kukana Kilesite
(Luka2.8-9)
32 "Omunu yonje soamba patalaza kwaanu nji kame apumena kwa mene, ni mene kame sanambe kwa sitange naku wilu nji kame ali kwa mene.
33 Kono omunu yonje soni latula kwaanu, ni mene mbani mulatula kwa Sitange naku wilu.

Jesu Yolita Olutimbo kasa Kozo
(Luka12.51-53; 4.26-27)
34 "Mulese okuyabuta nji kame nina liti ekozo mu litunga, kokuulwa kanisi kulita ekozo kono olutimbo.
35 Kame nina kwiiya muku fapahanya omwana no ndubana ni sitaye, omwana no mukatana ni inawaye, mi onjemunwa ni njemunwaye no mukati.
36 Eila yowe mbatende asindoo yowe.
37 "Omunu woyo osinga sitaye simba inawaye onene okubita mene, kafanene okutenda omwiyetwa wange, mi omunu woyo osinga mwanaye no ndumbana simba mwanaye no mukatana okubita mene, kafanene okutenda omwiyetwa wange.
38 Mi woyo soulwa okushimba esifapano saye ni kuni koña, kafanene okutenda omwiyetwa wange.
39 Woyo obabalela omooyo waye mbautaukelwe, kono woyo osinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange mbauwana.

Emipuzo
(Maleka9.41)
40 "Onje awo amitambula kame atambula mene, mi onje awo ani tambula kame atambula ni woyo ona ni tumu.
41 Mi woyo yonje so tambula omunuhi wa Nyambe mulibaka lyanji nimuhi wa Nyambe, mba wana omupuzo ou ufanena omunuhi wa Nyambe. Mi woyo yonje sotambula omunu no kuluka kakuli ni wakuluka mba wana omupuzo ou ufanena osikuluka.
42 Niti luli kame nimyambela nji, woyo yonje soba mumweya ameyi no kunwa ku mucana no aiyetwa ange kakuli ni mwiyetwa wange, luli mba wana omupuzo.

11

Atumiwa Ana kutunda kwa Jowani Omukolobezi
(Luka7.18-35)
1 Cwale Jesu osimana feela okuba etitaelo kwa iyetwa aye anaku kwana likumi na yiili, sebeli osiya esibaka eso ni kuta mukwiyeta ni mukukutaza mu titolopo tili beebi.
2 Cwale Jowani omukolobezi aba ana kuyupa yooli mu tolongo einu eyo Kilesite ana ku tenda, sebeli otuma aiyetwa aye kwa yonyene,
3 Cwale sebeli amwibanguta nji, "Yawene ana kwamba Jowani nji ukeile, nji mundina tufanena okutatelela?"

4 Jesu sebeli waa tambula nji, “Mute muka simwete Jowani eyi muna yupu
neeyi muna mono,
5 eibofu kame imona, eiyanga kame yeenda, asi kutoma embingwa kame
abalisiwa, ano kwa yupa kame ayupa, aafu kame aingulwa mi amaywi no
kuwaba kame akutaziwa kwaanu no kusheeba.
6 Embuyoti ni yaawo aulwa okunikana mulibaka no eyo nitenda!
7 Aiyetwa a Jowani aba ana kuuka, Jesu sebeli otateka okwamba kwaanu
eya Jowani nji, “Aba mu nakuta kwa Jowani mu lihalaupa iikene muna ku
tatelela okumona? Nji neli olutaka olu lunyendaela mu mebo?
8 Iikene mu nakutela oka mona? Omulume woyo oku mangile eikumango
no kutula? Kasa ngeeso! anu awo akumangile ngeseo kame ayoya mu tindoo
no ambumu.
9 Mu nambele, iikene eyo muna kutela oka monako? Ninji neli omunuhi
wa Nyambe woyo muna kutela oka mona? Ee, kame nimyambela nji, Jowani
kame abita omunuhi wa Nyambe.
10 Yokame woyo aamba amañolo nji Nyambe kame ana kwamba nji,
‘Omone! Kame sani tume onumwana wange balubala lowe nji akaku
lukisete endila yowe.’
11 Kame ni myambela eniti luli nji, Jowani omukolobezi yo munene
kwaanu onje ana yoya bano banji. Kono woyo mucana mu mubuso naku
wilu yo munene okubita Jowani.
12 Oku tunda ba nako ya Jowani omukolobezi yoiyeta eliywi lyaye oku
keela ni balelo lino omubuso naku wilu nau yandisiwa onene, alume no
tindwaa kame aulwisa nji aukome.
13 Oku keela ba nako ya Jowani omukolobezi anuhi a Nyambe onje ni
mulawo wa Mushe kame ana kwamba eyi no mubuso.
14 Cwale nji kame musinga oku pumena eyo namba, mbamu yupisisa nji
Jowani yo Eliya woyo anuhi a Nyambe ana kwamba nji mbaiyi.
15 Woyo okwite amatwi yonje ayupe!
16 Jesu sebeli otwalelela okwamba nji, “Ngaibi sani bapanye aanu no
balelo? Kame aku fekile kanyi anuke aikalile mu sibaka no lyuliseto.
Esikwata sinjili esi kuweleza akoo,
17 Natumi futele epala kono kamwa sinenga, natu miimbele etindimo no
malilo kono kamwa silila.
18 Cwele abo Jowani aba ana kwiiya, kame ana kukuyumena eino kulya
ni kunwa kanyi aanu anjili, mi aanu onje sebeli amba nji, ‘Kame ali ni
mandimona!’
19 Cwale abana kwiiya Omwana no munu, sebeli olya ni kunwa, mi aanu
onje sebeli amba nji, ‘Komumone woyo mulume! woyo osikulya onene
ni undalabangwana omulikani no atelisi ni awo asikutenda eibi! Kono
okushangama kame kuku monahaleza ku tikezo.

Ekatulo no Aanu no Kwa Pumena (Luka10.21,22)

20 Cwale Jesu sebeli otangisa okwayuta emileneñi omo ana ku tenda
etimakazo no kupula, kakuli kaya sibaka.
21 Mba mumono oumai wenu anyi Kolazini ni wene Betisaida! Kambe
etimakazo tina tendiwa kwaanyi kambe kame tina tendahala mu Tile ni mu
Sidoni, emileneñi eyo kambe naibaka mwiikumango no masaka ni mute na
ba litiko.
22 Kono kame ni myambela nji, ekoto no Tile ni Sidoni kame sa itende eyi
no kotoba okubita eyenu mu liywaa no katulo.

23 Ni wene Kapenauma kame so tulekelwe ku wilu? Kokuulwa kame
sobeekiwe kunji mu lyangalilo, kakuli etimakazo tina tendahala kwa wene
kambe kame tinaku tendahala mu Sodoma, kambe kwa tisili ni balelo lino.
24 Kono kame nimyambela nji ba liywaa no katulo, ekoto no Sodoma kame
sa itende eyi no kotoba okubita yowe.

Mwiiye kwa Mene mi Mupumule
(Luka10.21-22)

25 Mu nako eyo Jesu sebeli wamba nji, “Kame ni ku lumbeka Sitange, Om-
bumu no litunga ni liwilu, kakuli na ushweeke eyi inu kwasi kushangama
naawo asiku kwiyeta, mi kame ona tishootwele aana acana.
26 Ee, Sitange, mo kwikalele, kakuli mo na singele.
27 Cwale Jesu sebeli wamba kwaanu nji, “Sitange nabi einu yonje kwa
mene. Mi kakwisa woyo olimukile Omwana konji sitaye, kame kakwisa
woyo olimukile sitaye konji Omwana, naawo asingwa kwa Mwana okwa
taluseta.
28 Mwiiye kwa mene monje anyi mu katalile naanyi mu imelwe, mi kame
sani mibe epumulo.
29 Muku tweke ecoko yange, mi mu kwiyete kwa mene, kakuli kame nili
ni wikokobezo ni mucima no kotoba, mi mba mu wanene Emebo yenu
epumulo,
30 kakuli ecoko yange niya kotoba mi omushimbo wange ka ukwite
okulema.”

12

Okwibanguta Eyi no Sabata
(Maleka2.23-28; Luka6.1-5)

1 Ba nako eyo Jesu sebeli ota mu matema elino Sabata. Aiyetwa aye kame
ana kuyomba mi sebeli atangisa oku tola oubeke ni kulya.
2 Kono Afalisi aba ana ku mona ngeeso, sebeli amba kwa Jesu nji,
“Komone, aiyetwa owe kame atenda eyi no kwafanena ba liywaa no Sabata.”
3 Jesu sebeli otambula nji, “Kamu si kubala mu mañolo eyo ana ku tenda
Dabida naanu aye abana ku yomba?
4 Sebeli wingena mu ndoo ya Nyambe, mi yonyene nawo ana kwikala naye
sebeli alya esinkwa eso sina kulukisetwa Nyambe, mi eyo kaya siku pume-
nenwa ku mulawo oku tendiwa, kono konji apulisita anaku pumenenwa
okulya esinkwa eso.
5 Kame kamwa sikubala mu mulawo wa Mushe nji, eli no Sabata apulisita
mu Ndoo ya Nyambe kame acolanga omulawo no Sabata kono ka kwite
omubonda?
6 Kame ni myambela nji esinu no kuneneba okubita endoo ya Nyambe sino
sokame.
7 Kambe namu ku limuka eyo atalusa amaywi a Nyambe nji, ‘Kame
nilakaza esishemo, kasa esitabelo,’ kambe kamwa satula ano kuluka.
8 Cwale abo Omwana no Munu yo Mbumu no Sabata.”

Omulume no Kombola Elyoko
(Maleka3.1-6; Luka6.6-11)

9 Jesu aba ana kutunda omo mu sibaka sebeli oingena mu ndoo yoo no
milapelo,
10 omo kuna kwikala omulume no kombola elyoko. Kame kuna
kwikalamo aanu ana kusinga okunyaza Jesu nji kame acola omulawo, sebeli
amwibanguta nji, “Kasa okufosa okubalisa eli no Sabata?”

11 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale nji kwaanyi kame kuli ni
woyo oli ni mukoko ona kwele mu wina ba liywaa no Sabata, kamu twese
oku utundisamo?
12 Ka utokwa oli ba mukoko okubita omunu? Abohe ni mulawo kame
otupumenena oku tenda wino ba liywaa no Sabata.”
13 Cwale sebeli wamba ku mulume no kombola elyoko nji, “Oolole elyoko
lyowe.”
Cwale sebeli olyolola mi luli nali ku bala, kanyi omwa yupelanga elinjili.
14 Kono Afalisi sebeli ata bandee okalela omo saibaele Jesu.

Jesu Omubika ona Kuketiwa kwa Nyambe

15 Cwale Jesu aba ana kulimuka eyo ana kulela, sebeli otunda mu sibaka
eso. Aanu no kupula sebeli amu koña , mi sebeli obalisa asikutoma onje.
16 Sebeli waaba emamela nji alese okambela akoo eyaye.
17 Eyi neli okwiyateteta eyo ina kwambiwa kwa omunuhi wa Nyambe
Isaya nji,
18 “Woyo yo mubika wange woyo ni na kete,
woyo nisinga, woyo nikatelwe onene.
Mba ni beeke Emebo yange mwa yonyene,
mi mbaamba ku matunga eliñusa no uuwa no katulo yange.
19 Ka tamba okwauta simba okukuwa, kakwisa woyo so yupa eliywi lyaye
mu tindila.
20 Ka tamba okucolelela olutaka luna funyuka mi katamba okutima olu-
monyi olu lusi tunya owise, konji eyi no kuluka aba sa ikome.
21 Mu litina lyaye asimatunga mba musepe.

Jesu Amaata Aye Kame Atunda kwa Nyambe (Maleka3.20-30; Luka11.14-23)

22 Cwale aanu sebeli amu litela omulume osi madimona woyo no kwa
mona ni kwamba, mi Jesu sebeli omubalisa, nji cwale amone ni kwamba.
23 Aanu onje sebeli akomoka ni kwamba nji, “Anyi! Uyu kasa mwanaye
Dabida!”
24 Kono cwale afalisi aba ana kuyupa eyi, sebeli amba nji, “Uyu munu
kame atundisa amadimona mulibaka no maata a Beeluzebule ombumu no
madimona.”
25 Jesu no limuka emihupulo yoo mi sebeli wamba kwa onyene nji,
“Omubuso onje aba uku tabile wonyene mbau futuka amatota, mi omule-
neñi simba endoo ikutaba yonyene mba ishandauka.
26 Nji Satani kame akulwisa yonyene, cwale ngasibine sa wikale omubuso
waye?
27 Mi nji kame ni tundisa amandimona mulibaka lya Beeluzebule, cwale
anyine aku tusisa anenu oku tundisa amandimona? cwale abo mba tende
aatuli enu.
28 Kono cwale nji kame ni tundisa amandimona mulibaka lya Mebo ya
Nyambe, cwale omubuso wa Nyambe na wiiyi kwaanyi.
29 “Nji kame, ngaibi saingenene omunu mu ndoo no mulume no kongola
ni kwiita eibyana yaye, konji aba sa mu nunge oweli? Cwale okubinda sa ite
einu yonje mu ndoo yaye.
30 Woyo yonje kasa kwa mene kame ani lwisa, mi woyo onje no kwanitusa
okuwaneka kame ashandaula.
31 Mu libaka eli kame ni myambela nji, aanu kame atwesa okulemenwa
eibi ni tinyefulo, kono okunyefula ba Mebo No Kukena kaku tamba oku
lemenwa.

32 Yonje woyo wamba eliywi no ku lwisa Omwana no munu mba lemenwe,
kono woyo yonje soamba eliywi oku lwisa Emebo No Kukena katamba ku
lemenwa, simba muno mu nako ni mu nako eyo ikeyile.

Esitondo ni Mbuya Yaso
(Luka6.43-45)

33 "Esitondo aba sambiwa nji sa kuwaba ni mbuya yaso niya kuwaba,
esitondo no kwiiba ni mbuya yaso ni yakwiiba, esitondo kame silimukelwa
ku mbuya yaso sibeeka.
34 Anyi etinyoka! Ngaibi aba mwamba eyi no kuwaba me muli ano kwiiba?
Kamutwese okwamba ngeeso kakuli akanwa kame kamba eyi iyalile mu
mucima.
35 Omunu muwa kame alita einu no kuwaba oku tunda mu sitewelo saye
no kuwaba, ni munu no kwiiba kame alita eyi no kwiiba oku tunda mu
sitewelo saye no kwiiba.
36 Cwale kame ni myambela nji, "Omunu yonje kame sakutambwele ba
liywaa no katulo ku liywi lyonje nambulwa tuso ana kwamba.
37 Amaywi enu mba kutusisiwa oku myatula. Eyi munamba mba imonisa
nji kame mukenine simba nji kame mukwite emibonda.

Okukumbela Emakazo
(Maleka8.11-12; Luka11.29-32)

38 Cwale anjili no Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu ni ku
mwibanguta nji, "Mwiyeti, kame tu saela oku mona esisupo no makazo oku
tunda kwa wene."
39 Cwale sebeli otambula nji, "Anyi olusika no kwiiba ni wozwa kame
musinga oku mona emakazo kono ka mu tamba kubiwa konji emakazo no
munuhi wa Nyambe Jonasi.
40 Jonasi aba ana kwikala amaywaa aatu ni mausiku aatu mu lipumo no
ndi no kuneneba. Mundila imweya Omwana no munu kame sa ikale mu
libita amaywaa aatu ni mausiku aatu.
41 Beelyo eliywaa no katulo alume no Nanibe mba imana ba katulo noolu
olusika ni ku lunyaza, kakuli naaku baka aba ana kuyupa ekutazo ya Jonasi,
mi bano esinu no kuneneba okubita Jonasi sino sokame.
42 Beelyo eliywaa Ombumu no mukati na ku mboela kame sa imane
ba katulo ni olu olusika ni ku lunyaza, kakuli nakwiiya oku tunda ku
mamaneneno no litunga mu ku teeteta kukushangama kwa Solomoni, mi
bano esi no kuneneba okubita Solomoni sino sokame.

Okuuka no Mebo no Kwiiba
(Luka11.24-26)

43 Cwale emebo no kwiiba aba itunda ku munu, kame ikutela mu lihalaupa
mu ku saela epumulo mi kaya siiwana.
44 Cwale kame yamba nji, 'Mbani uku ku ndoo nina ku siya, cwale aba
ikeela, sebeli iwana endoo kakwisa eyi ilimo kame ikenine naifiyeliwa ni ku
baakanyiwa wino.
45 Cwale kame ita oka shimba emebo injili ikwana mutanu ni twiili (7) no
kwiiba okwibitelela, mi kame ingena ni ku yoya mo. Mi omwikalelo waye
no mamaneneno kame sobambabe okubita ba weli. Mo sa lwikalele nolu
olusika no kwiiba.

Inawaye Jesu na Inaaye
(Maleka3.31-35; Luka8.19-21)

46 Abo Jesu yo samba kwaanu, inawaye nainaye sebeli aimana ba ndee,
okusaela okwamba naye.

47 Omunjili sebeli omwambela nji, “Inaowe na inowe kame aimanine
bandee okusaela okwamba nowe.”
48 Kono Jesu sebeli omutambula nji, “Inawange nanyine, mi na inange
anyine?”
49 Yo yulekile kwa iyetwa aye, sebeli wamba nji, “Aa, amandi na inange!
50 Woyo yonje otenda esi asinga sitange naku wilu yo inawange ni mi-
nange ni mandange no mulume simba no mukati.

13

Enguli no Mukuni
(Maleka4.1-9; Luka8.4-8)

1 Ba liywa elyo, Jesu sebeli otunda mu ndoo nu kekala ba likamba no
liwate.
2 Kame ana kwingena mu wato kakuli aanu ana kuungana kwa yonyene
neli ano kupula. Sebeli oikala banji abo aanu aimanine ba likamba.
3 Cwale sebeli waambela eyambo no kupula mu tinguli nji, “Omukuni
nakuta mukukuna.
4 Aba anaku kunanga ngeeso, einjili embuto sebeli ikwela mu ndila mi
otuyunyi sebeli twiiya mukwilya.
5 Einjili embuto sebeli ikwela mu mawee, omo kuulwile omumbu no
kupula, mi sebeli imena muwangu kakuli omumbu kawasitunga.
6 Kono eliywaa aba linakupa eimena sebeli iletuka, mi kakuli kaikwite
emibisi, sebeli ikukuta.
7 Einjili embuto sebeli ikwela mu mikakani, mi emikakani aba ikula kame
iyowelisa eimena.
8 Kono einjili embuto sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba mi sebeli ikula
ni kubeeka obeeke. Einjili embuto sebeli ibeeka omwaanda (100), einjili
sebeli ibeeka amakumi mutanu ni likumi limweya (60), einjili makumi aatu
(30).
9 Mi Jesu sebeli omanenena mu kwamba nji, “Woyo yonje oli ni matwi
ayupe!”

Etuso no Tinguli
(Maleka4.10-12; Luka8.9-10)

10 Aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene ni kumwibanguta nji, “Iikene aba
wamba kwaanu mu tinguli?”
11 Jesu sebeli waatambula nji, “Anyi namubiwi okulimuka etikunutu no
mubuso na kuwilu, kono onyene kasibiwa.
12 Woyo yonje okwite mbabiwi onene, mi mbakwiyala kwa yonyene, kono
woyo oulwile simba kanyonyo mba byanguliwa nesi ali naso.
13 Eli elibaka naambela noo mu tinguli. Aa aanu mba mona, kono
kamonisisa, mbayupu kono katamba kuyupisisa.
14 Mwa onyene nakwiyatetetwe eyi ana kwamba omunuhi wa Nyambe
Isaya nji,
“Okuyupa mba muyupu kono kamutamba kuyupisisa,
mba mumono kono kamu tamba kumonisisa.
15 Emicima yaa aanu, kame inakulu muku timbiba,
amatwi oo kayupisisa mi kame ana kutimi ku miyo
nji alese okumona.
Amatwi oo kayupu,
emicima yoo kaiyupisisa
mi kafutukele kwa mene
nji naabalise.

16 Kono kwaanyi amiyo enu kame afuyolilwe, kakuli kame amona, ni
matwi enu kakuli kame ayupa.
17 Niti luli kame nimyambela nji, asikunuha no kupula naa no kuluka no
kupula kame anyolelwe okumona eyi mumona kono kasiimona ni kuyupa
eyi muyupa kono kasiiyupa.

Jesu Yotoloka Enguli no Mukuni (Maleka4.13-20; Luka8.11-15)

18 Cwale komuyupe etaluso no nguli no mukuni.
19 Embuto ina kuniwa mu ndila kame ikufekile kanyi omunu woyo ona
yupu eliywi no mubuso mi kaliyupisisa, woyo no kwiiba kame aiya kwa
yonyene ni kumubyangula esisinakuniwa mu mucima waye.
20 Embuto ina kwele mu mumbu no mawee, kame ikufekile ni munu woyo
oyupa eliywi mi ababo ni mulitambula mukuwabelelwa.
21 Abo omunu no ngeeso kakwite emibisi, kono kame atambula eliywi mu
nako icana. Kono cwale amayando ni utata aba iiya mulibaka no liywii,
kame aleluba okukwa.
22 Embuto ina kwele mu mikakani kame ikufekile ni munu woyo ona yupu
eliywi, kono etipilaelo na mu litnga ni titakazo no ufumu kame tiyowelisa
eliywi, cwale kabeeke embuya.
23 Kono embuto eyi ina kwele mu mumbu no kuwaba kame ikufekile kanyi
omunu woyo ona yupu eliywi ni kuliyupisisa ni kuyoya nalyo. Cwale kame
akufekile kanyi embuto eyi ibeeka oubeeka, einjili sebeli ibeeka omwanda
(100), einjili makumi mutanu ni likumi limweya (60) mi einjili amakumi
aatu (30) okubita eyo inaku kuniwa.

Enguli no Mufuka

24 Jesu sebeli waambela enguli einjili nji, “Omubuso na kuwilu kame
ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku munu ona kukuna embuto no
kuwaba mu litema lyaye.
25 Kono aanu onje aba alanganine sebeli kwiiya esiila saye ni kukuna
omufuka mu uloto nuu kutela.
26 Mi ouloto aba ona mana okumena ni kubeeka, omufuka ni wonyene
sebeli okula.
27 Mi abika no munya ndoo sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba nji,
‘Mbumu kasanji kame munakukuna embuto no kuwaba mu litema lyenu?
Cwale kubine ona tundu omufuka?’
28 Sebeli otambula kwa onyene nji, ‘Esiila sange yo natende ngeesi, cwale
sebeli amwiibanguta nji, ‘Kausingi nji tukautulemo?’
29 Kono sebeli waatambula nji, ‘Kokuulwa! Kakuli aba samutule omufuka
mwendi mba mutulelele bamweya ni uloto.
30 Mwilesele yonje ikulele bamweya okutwala ba nako no kuyangula mi
cwale mbani ambele asi kuyangula nji, ‘Muungekemo omufuka muununge
otuñata cwale muu ciñe okubinda samuyangule ouloto niku ubeeka mu
sishete sange.”

Enguli no Mbuto no Masitete (Maleka4.30-32; Luka13.18-19)

31 Kame Jesu sebeli waambela enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame
ukufekile kanyi embuto no masitete eyi ana shimbi omunu nuu kaikuna mu
mutabo waye.
32 Naaba itendile icana kutimbuto tonje, kono aba imena, kame itenda
esimena no kuneneba ku miloho yonje mi kame ifutuka esitondo, cwale abo
eiyunyi kame iiya mukuyakelako eiyaleto ku mitai yaso.

Enguli no Mumena
(Maleka4.30-32; Luka13.18-19)

33 Jesu sebeli waambela kame enguli injili nji, “Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sitendahalanga abo omukati aba awaneka omumena ni unga no uloto no kupula okukanda, cwale eliñende lyonje kame litunduluka.”

Etuso ya Jesu Okutusisa Etinguli
(Maleka4.33-34)

34 Jesu sebeli wamba eyambo eyi yonje ku sicaba mu tinguli, kasi kwamba noo feela konji mu tinguli.

35 Naku tenda ngeesi okwiyateteta esi sina kwambiwa kwa munuhi wa Nyambe nji, “Kame sani yaamise akanwa kange ni kwamba mu tinguli, mbanamba eyi inaku shweekiwa, okutunda ku matatekelo no litunga.”

Jesu Yotoloka Enguli no Mufuka

36 Cwale Jesu aba ana kusiya aanu no kupula sebeli oingena mu ndoo. Aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni kumu ambela nji, “Otu talusete enguli no mufuka mu mutabo.”

37 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo ona kunu embuto no kuwaba, Mwana no Munu.

38 Omutabo wokame elitunga, embuto iwa okame aanu no mubuso wa Nyambe, omufuka okame aanu awo ali kwa woyo no Kwiiba.

39 Mi esila sina kukuna omufuka yokame Diyabulosi, ekutulo okame mamaneneno no litunga, mi asi kukutula okame amangeloi.

40 Kanyi aba kukutulwa omufuka ni ku uciña ni mulilo, mbakwikala ngeeso niku mamaneneno no litunga.

41 Omwana no munu kame satume amangeloi aye mi mbawaneke nikutundisa mu mubuso waya awo onje atendisa aanu okutenda esibi nawo acola emilawo ya Nyambe.

42 Mi mbaakondele mu mulilo no kuneneba no lihele omo sa kaikale alila ni kukweca amaeo.

43 Cwale asikuluka mba benye kanyi eliywaa mu mubuso wa sitoo. Woyo oli ni matwi ayupe.

Etinguli no Ufumu ona Kushweekiwa

44 Omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi oufumu ona shweekiwa mu mutabo, Omunu sebeli ouwana niku ushweeka kame. Cwale muku wabelelwa kwaye sebeli ota okaulisa eyaye yonje ni kuula elyo litema.

Enguli no Tinyuma no Kutula (Etipelela)

45 Kame omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi eso sina kutendahala ku muulisi woyo aba ana kuta muku saaela etinyuma no kutula (isaniwa nji etipelela).

46 Aba ana kuwana eyi no utokwa, sebeli ota mukaulisa eyaye yonje nukuulela yo.

Enguli no Lituwa

47 Mi kame, omubuso na kuwilu kame ukufekile kanyi esisi tendahalanga abo elituwa aba likondelwa mu lisa ni kukoka etindi no mifutafuta.

48 Cwale aba lina kwiyala sebeli alikokela ba libamba, cwale sebeli aikala banji nikuketa etimdi no kuwaba ni kubeeka mu matanda, kono niku yumba etino kwiiba.

49 Yongeso mo sa kwikalele ku mamaneneno no litunga. Amangeloi mbaiyi mu kutaba ano kwiiba kwaawo no kuwaba

50 niku yumbela aanu no kwiiba mu mulilo no kuneneba no lihele, omo sa
kwikale okulila ni kukweca amaeo.

Eniti no Kale neyo no Ubya

51 Jesu sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, “Namu yupisisa eyi einu yonje?”
Sebeli atambula nji, “Ee.”
52 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Abo cwale omwiyeti yonje no
mulawo woyo ona tende omwiyetwa mu mubuso na kuwilu kame akufekile
kanyi omunya ndoo woyo olita mu sitewelo saye eyi no kale neyi no ubya.”

Jesu yo Kaniwa ku Nazaleta
(Maleka6.1-6; Luka4.16-30)

53 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje mu tinguli, sebeli
otunda mo.
54 Aba ana kukeela mu muleneñi waye sebeli otangisa okwiyeta aanu mu
ndoo yoo no milapelo, mane sebeli akomoka ni kwamba nji, “Kandi uyu
mulume kubine ana shimbi okushasngama no ngeesi ni maata no kutenda
etimakazo?
55 Aaka! kasa kanaye osi kwaaya? Kasa nji inawaye ni Maliya, kasanji
ainaye ni Jakobo, Josefa, Simoni ni Juda?
56 Kasanji amandaye onje kame ali naaci? Cwale kubine uyu mulume oko
ana wana eyi inu yonje?
57 Mi sebeli afosezwa onene mane sebeli akana oku pumena kwa yonyene.
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu sibaka feela omo omunuhi wa
Nyambe aulwa okukutekiwa, mu muleneñi waye ni mu ndoo yaye.”
58 Mi kasi kutenda etimakazo no kupula muya mulibaka no kuulwa
etumelo koo.

14

Olufu lwa Jowani mukolobezi
(Maleka6.14-29; Luka9.7-9)

1 Ba nako eyo ombumu Heloda namu Galileya, sebeli oyupa elibubo lya
Jesu.
2 Mi Sebeli wambela abika aye nji, “Uyu ya Jowani omukolobezi na inguka
kwaafu! Mulibaka elyo aa maata kame abeleka mwa yonyene okutenda
etimakazo.”
3 Nakwamba eyi kakuli mu nako nakunyima, kame ana kumulema Jowani
okumununga mane ni kumu beeka mu tolongo mulibaka lya Helodiyasi
onaku kwaliwangwa oweli kwa mukulwaye Filipi,
4 kakuli Jowani kame ana kwambela Heloda nji, “Kasa etukelo nji weene
omukwate.”
5 Heloda osaela okwibaa Jowani, kono kame ana kucila aanu, kakuli aanu
kame ana ku yambuta nji Jowani neli munuhi wa Nyambe.
6 Kono ba liywaa no mukiti no kuleiwa kwa Heloda, omwana Helodiyasi
no mukatana sebeli onenga balubala no angenda ni ku wabelisa Heloda
onene,
7 cwale mane sebeli omusepisa ni kweeta nji, “Kame samube eso sonje
sakumbele.”
8 Muku susuweziwa kwa nyinawaye, sebeli wamba nji, “Onibe muno mu
siwana omutwi wa Jowani omukolobezi.”
9 Ombumu sebeli weena, kono mulibaka no kweeta naa ngenda, sebeli
olaela nji abiwe eyi ana kumbele.

10 Heloda sebeli otuma amasole aye okapatula omutwi wa Jowani mu
tolongo.
11 Omutwi waye nolitiwa mu siwana ni kuuba omukatana, mi sebeli oulita
kwa nyinawaye.
12 Cwale aiyetwa a Jowani sebeli aiya ni ku shimba olutu lwaye okapum-
beka, cwale sebeli ata nu kambela Jesu.

Jesu aba ana Fepa Aanu ana Kubitelela Eikiti Mutanu (5,000)
(Maleka6.30-44; Luka9.10-17; Jowani6.1-14)

13 Cwale Jesu aba ana kuyupa eya Jowani eyi ina kutendahala, sebeli
ofuula esisepe ni kuta ku mukunda aka ikalako yomboci. Esicaba aba sina
kuyupa ngeeso, sebeli simukoña ni makondo okutunda mu mileneñi.
14 Cwale Jesu aba ana ku fuweka sebeli omona aanu no kupula-pula, sebeli
waayupela amakeke niku balisa awo ana kutomanga mukaci koo.
15 Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, aiyetwa aye sebeli aiya kwa
yonyene ni ku mwambela nji, “Kuno ku sibaka ni kwakuleba ni mindi
mi eliywaa lyatakale, ouse esicaba sikutele mu mindi sikakuulele sonyene
eilya.
16 Jesu sebeli otambula nji, “Kalukele okuta. Mwaabe esinjili esi sa lye.”
17 Aiyetwa sebeli atambula nji, “Aci muno katukwite esi no kwaaba konji
feela einkwa mutanu ni tindi timbili.”
18 Jesu sebeli wamba nji, “Mwilite kuno kwa mene.”
19 Jesu sebeli olaela aanu okwikala banji ba moopu. Sebeli oshimbe
einkwa mutanu ni tindi timbili ni kwaliketa ku wilu, sebeli okutumela ni
kupatoola einkwa. Cwale sebeli oba aiyetwa aye einkwa, mi aiyetwa aye
sebeli aaba aanu einkwa.
20 Cwale onje sebeli alya ni kwikuta, mi aiyetwa sebeli atola oungululwa
ni kwiyata amatanda no kukwana likumi ni twiili kweyo ina kusiyalako.
21 Epalo yawo ana ku lyako kame ina kukwana eikiti mutanu alume
okutundisako akati naa nukana.

Jesu yo Enda ba Meyi
(Maleka6.45-52; Jowani6.15-21)

22 Ababo Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene mu wato, aku
tangete okuta mu linjaliya no liwate yonyene abo yosi fundula elikwana-
munu.
23 Aba ana ku mana okufundula elikwanamunu, sebeli okambama ba
lilundu yomboci oka lapela. Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, Jesu
yoliko yomboci.
24 Ba nako eyo owato omo ana ikalanga aiyetwa owendela kule bakaci
no liwate, ouzukuzwa ku mandinda kakuli emebo eifuka onene okulwisa
owato.
25 Cwale amalungasiku Jesu sebeli oiiya kwa iyetwa yo enda ba meyi.
26 Cwale aiyetwa aba anaku mumona yoenda ba meyi, sebeli acila. Muku-
cila koo sebeli akuwa nji, “Silumba!”
27 Kono ababo Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Moongole emicima!
Meene. Mulese kucila.”
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Mbumu, nji yawene, olaele nji niiye
kwa wene ba meyi.”
29 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Wiiye!” Cwale Pitolosi sebeli otunda mu
wato ni kweenda ba meyi, okuta kwa Jesu.
30 Kono cwale aba ana ku mona emebo no kupula, sebeli ocila, mi sebeli
otangisa okutika. Cwale Pitolosi sebeli okuwa nji, “Mbumu, uni yoyise.”

31 Muwangu Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni kulema Pitolosi ku Lyoko,
mi sebeli wamba nji, “Wene ositumelo icana, iikene aba wasepile?”
32 Ababo aba ana ingene mu wato, emebo sebeli yondoka.
33 Cwale awo ana ikalanga mu wato sebeli amukubamena ni kwamba nji,
“Niti luli yawene omwana Nyambe.”

Jesu abana Kubalisa Osikutoma mu Genesaleti
(Maleka6.53-56)

34 Cwale aba ana kukanduka elisa, sebeli afuweka ba likamba kunyonga
ni mundi no Genesaleti.
35 Munyima no aanu nwaabo ba sibaka aba ana kulimuka nji Jesu, sebeli
a tuma eliñusa mu sibaka sonje. Aanu sebeli alita asikutoma onje kwa
yonyene.
36 Cwale sebeli amu kumbela nji apumenene asikutoma okulema feela ku
mungundo no sikumango saye, mi onje ana kulemako sebeli abala.

15

Etituto no Sizo
(Maleka7.1-13)

1 Cwale afalisi na iyeti no mulawo sebeli aiya kwa Jesu okutunda ku
Jelusalema, ni kumwibanguta nji,
2 “Iikene aiyetwa owe aba acola esizo no akulu? Abo kakuyowanga ku
maoko oo akasilya kale!”
3 Jesu sebeli otambula nji, “Cwale iikene mucolelanga etitaelo ta Nyambe
mulibaka no sizo senu?”
4 Nyambe na kwamba nji, ‘Okuteke sitowe ni nyinawowe,’ mi ‘Omunu
yonje aba ashwaula sitaye simba inawaye mba ibaiwa.’
5 Kono anyi kame mwamba nji, ‘Woyo wambela sitaye simba inawaye nji,
‘Etuso sa ni mibe, kame nina ibi Nyambe,’
6 mu ndila eyi kame mwiyeta nji kafanene okukuteka sitaye ni inawaye
kame musinya omulawo wa Nyambe mulibaka no sizo senu.
7 Anyi asikukuba, Isaya naku nuha wino eyenu aba ana kwamba nji,
8 ‘Aa anu kame ani kuteka ni tunwa too,
kono emicima yoo kame ili oku no kuleba ni Mene.
9 Kame ani kubamena oku nambulwa tuso,
kakuli kame aiyeta aanu emilawo no unu ni kwamba nji titaelo ta
Nyambe!’

Einu Eyo Itenda Omunu uyu no Kwakena
(Maleka7.14-23)

10 Cwale Jesu sebeli oisanena aanu no kupula kwa yonyene ni kwamba nji,
“Mu teetete ni ku yupisisa.
11 Kasa eso si ingena mu kanwa no munu esi simusilafaza, kono esi situnda
mu kanwa kaye, sokame esi sisilafaza omunu.”
12 Cwale aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwibanguta nji, “Kauyii
nji afalisi nakufoseziwa aba ana kuyupa omwambelo owe?”
13 Jesu sebeli otambula nji, “Esikunanu sonje esi sasi kuniwa kwa sitange
na kuwilu mbasi tuliwa emibisi.
14 Mwa lesele nibofu eyi yendisa eyibofu. Nji esibofu sitwaletele esibofu
sinjili, yoonje mba ikwele mu wina.”
15 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, “Otu talusete eyo otalusa aba wamba
eyi no inu eyo itenda omunu woyo no kwakena.”
16 Jesu sebeli waambela nji, “Naanyi musulwile oku yupisisa?

17 Kamu limukile nji esinu sonje esi siingena mu kanwa, kame sita mu
lipumo mi cwale mba situndisetwe bandee?
18 Kono eliywi eli litunda mu kanwa no munu kame litunda ku muchima
waye, mi yokame eyi isilafaza omunu.
19 Kakuli mu muchima mo kame omo kutunda emihupulo no kwiiba,
kwibaa, ku buka, owozwa, oumbuyi, oupaki no mapwa, ni nyefulo.
20 Yokame eyi isilafaza omunu. Kono okulya ni maoko aasi yowisiwa, ka
ku silafaza omunu."

Etumelo no Mukati no Macaba (Maleka7.24-30)

21 Cwale Jesu sebeli osiya esibaka eso nuukutela mu sibaka sili kunyonga
ni mileneñi no Tile ni Sidoni.
22 Ababo sebeli kwiiya omukati no mukanana, oyo ona kutunda mu sibaka
siya, sebeli okuwa nji, "Mbumu Omwana Dabida, oniyupele amakeke,
omwanange no mukatana kame ayandisiwa ku mandimona."
23 Kono Jesu kasi kumu tambula nebe eliywi. Aiyetwa aye sebeli aiya ni
ku mukumbela ni kwamba nji, "Omu cite, kakuli kame atukoña munyima
ni kutenda elilata."
24 Cwale Jesu sebeli otambula nji, "Kame nina kutumiwa feela ku Mikoko
no kutauka eyi no Isilaele."
25 Kono omukati sebeli oiya ni ku mukubamena ni kwamba nji, "Mbumu,
oni tuse!"
26 Cwale Jesu sebeli otambula omukati nji, "Ka ku fanene oku byangula
anukana eilya ni kwikondela ambwa."
27 Omukati sebeli wamba nji, "Ee Mbumu! Kono nonyene ambwa kame
alya ku ungululwa ou ukwa ku tafule no molyoo."
28 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, "Mukati, etumelo yowe niya
kuneneba! Ku tendiwe kwa wene omo usingela." Mi mwanaye no mukatana
sebeli obala ababo.

Jesu Yobalisa Aanu no Kupula

29 Munyima ya Jesu okutunda mu sibaka eso, sebeli obita ku mukenga no
liwate lya Galileya. Mi sebeli okambama ba lilundu, nuu kaikalabo.
30 Aanu no kupula-pula sebeli aiya kwa yonyene, oku mulitela eihole,
eimumu, naa no kutika amatwi naanjili ngeso, sebeli aabeka ku makondo
aye, mi sebeli waabalisa.
31 Aanu no kupula sebeli akomoka aba ana ku mona eimumu eyamba,
eihole eyenda, mi sebeli ayeema Nyambe no Isilaele.

Jesu Yofepa Aanu ana Kubitelela Eikiti Inee. (Maleka8.1-10)

32 Cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwamba nji, "Kame ni yupela
aanu no kupula amakeke, kakuli sebeli maywaa aatu aikalile ni mene, mi
kakwite eyi no kulya, mi okwa usa ni lishebo kani singi, mba tamba awelela
mu ndila.
33 Aiyetwa sebeli amba kwa yonyene nji, "Kubine satu wane einkwa no
kupula muno mulihalaupa nji tufepe aanu no kupula ngeesi?"
34 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Kame mukwite einkwa no
kukuma babine?" Sebeli amba nji, "Einkwa eyi ikwana mutanu ni yiili (7),
ni tusi tu cana."
35 Jesu sebeli olaela aanu no kupula nji aikale banji.
36 Cwale Jesu sebeli oshimba einkwa mutanu ni yiili (7) ni tindi, mi sebeli
okutumela, ni kwipatoola ni kuba aiyetwa, mi aiyetwa sebeli aba aanu.

37 Cwale aanu sebeli alya onje ni kwikuta, mi sebeli atola amatanda no
kukwana mutanu naa yiili (7) ku ilya ina ku siyalako.
38 Epalo no aanu awo ana kulyako neli alume akuma ba ikiti inee, (4,000),
ka ku baliwa aana naakati.
39 Jesu aba ana kumana okuusa aanu no kupula, sebeli aingena mu
wato ni kukanduka eliwate ni kuta ku likamba ku nyonga no muleneñi no
Magadani.

16

Okukumbela Emakazo
(Maleka8.11-13; Luka12.54-56)

1 Cwale Afalisi anjili na Saduki sebeli aiya, mukweteka Jesu oku mukum-
bela nji aamonise sisupo no makazo itunda ku wilu.
2 Kono Jesu sebeli waatambula nji, “Aba ku tenda amangolwaa, kame
mwamba nji, ‘Mba kupi wino, kakuli eliwilu nilya mucaa.’
3 Cwale ba nako no masiku kame mwamba nji, ‘Balelo ombula mba pumu,
kakuli eliwilu kame limonahala amakumbi no mbula.’ Kame mu limukile
oku toloka esisupo no liwilu, kono kamu twese oku toloka esisupo no tinako.
4 Olusika no kwiiba no kwapumena kame lukumbela esisupo, kono
kakwisa esisupo salu biwe, konji esisupo sa Jonasi.” Mi sebeli waa siya,
oukutela.

Omumena no Afalisi na Suduki
(Maleka8.14-21)

5 Cwale aiyetwa aba ana kukeela mu linjaliya, kame ana ku pulama
okushimba einkwa.
6 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu tokomele mi mumamele omu-
mena no Afalisi na Saduki.”
7 Cwale sebeli akwambota mu kacikoo nji, “Kame amba ngesi kakuli
katwasi shimba einkwa.”
8 Kono Jesu naku limuka eyo ana kwambanga aanu mi sebeli wamba nji,
“Anyi asitumelo icana, iikene aba mwamba eyi no kwa shimba einkwa?
9 Ninji musili ano kwayupisisa? Ka mwa sipuluka einkwa mutanu (5) eyi
ina kufepa aanu ana ku tenda eikiti mutanu (5,000) ni palo no matanda mu
na kwiyata oungululwa?
10 Simba einkwa mutanu ni yiili (7) eyi ina kufepa aanu ana ku tenda eikiti
inee (4,000) ni palo no matanda muna kwiyata oungululwa?
11 Ngasibine aba mukwangwa okuyupisisa nji kanisi kwamba eyi no
inkwa? Mumamele omumena no Afalisi na Saduki.”
12 Cwale aiyetwa sebeli ayupisisa nji kaa si kwaambela nji amamele
omumena obekiwangwa mu sinkwa, kono neli nji amamela etuto no Afalisi
na Saduki.

Jesu Anyine?
(Maleka8.27-30; Luka9.18-21)

13 Cwale Jesu aba ana kukeela mu sibaka no Sesaliya Filipi, sebeli
oibanguta aiyetwa aye nji, “Aanu kame amba nji Omwana no munu
nanyine?”
14 Cwale aiyetwa sebeli amba nji, “Anjili kame amba nji tiwe Jowani
omukolobezi, anjili nji Tiwe Eliya, anjili nji, Tiwe Jelemiya, simba omunjili
no anuhi anjili a Nyambe.”
15 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi, kame mwamba nji time
anyine?”

16 Simoni Pitolosi sebeli otambula nji, “Tiwe Kilesite, Omwana Nyambe
noku Yoya.”
17 Cwale Jesu sebeli omu tambula nji, “Kame oli ni mbuyoti, wene Simoni
omwana Jona!” Kakuli kasa nyama ni unyinga, kono ni sitange na kuwilu
ona ku shootwele eyo.
18 Mi kame ni kwambela nji, tiwe Pitolosi eliwe basa ni yake Ekeleke yange,
mi amaata no lufu katamba okwikoma.
19 Kame sani kube etinotolo no mubuso naku wilu, mi esi so nunge sonje
mu litunga, mbasi nungiwa niku wilu, mi esi so lukulule sonje mu litunga
mbasi lukululwa niku wilu.
20 Cwale Jesu sebeli olaela aiyetwa nji alese okwambela omunu nji yokame
Kilesite.

Jesu yo Amba eyi no Mayando ni Lifu Lyaye
(Maleka8.1-9-1; Luka9.22-27)

21 Ku tunda ba nako eyo, Jesu sebeli otangisa okutoloka kwa iyetwa aye
nji, “Kame afanene okuta ku Jelusalema, ayupiswe okukola no kuneneba mu
makaa no akulu na pulisita akulu na iyeti no milawo, mi aibaiwe, mi ainguke
ba liywaa no waatu.”
22 Cwale Pitolosi sebeli otwala Jesu ku nyonga akamu kalimela nji,
“Mbumu! Nyambe akuyoyise kweyi einu ilese okutendahala kwa wene.”
23 Kono Jesu sebeli okusetuka ni kwambela Pitolosi nji, “Otunde kwa
mene, weme osatani, kame oli esisitataliso kwa mene, kakuli kaunahana
omo anahanela Nyambe, kono kame onahana kanyi omo anahanela aanu.”
24 Cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Omunu aba asinga okuni
koña, kame afanena oku toboha, ashimbe esifapano saye, mi ani koñe
munyima.
25 Kwawo onje asinga oku yoyisa omooyo woo, kame sau sinyehelwe,
kono omunu yonje woyo sosinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange,
mbauwana.
26 Kame saku tuse iikene omunu aba sa luwe elitunga lyonje, mi sebeli
osinyehelwa omooyo waye? Simba iikene sabe nji ausetwe omooyo waye?
27 Omwana no munu kame saiye mu kanya ya sitaye, ni mangeloi aye, mi
mbabi omunu ni munu omupuzo kwesi ana tende.
28 Niti luli kame nimyambela nji kwaa aimanine muno, kame kuli anjili
awo sa ulwe okufa, konji amone oweli Omwana no Munu yo keyile mu
mubuso waye.”

17

Okufutuka kwa Jesu
(Maleka9.2-13; Luka9.28-36)

1 Maywaa mutanu ni limweya (6) aba ana kubwa, Jesu sebeli oshimba
Pitolosi ni Jakobo, ni Jowani minaye, mi sebeli waatwala ba lilundu no
kuleba nji akaikalebo omboci.
2 Cwale Jesu sebeli ofutuka bo lubala loo, olubala lwaye sebeli lubenya
kanyi eliywaa, mi eikumango yaye sebeli ifutuka okutenda eyi no likena
tooo.
3 Ababo sebeli kumonahala Mushe ni Eliya alemine okwamba ni Jesu.
4 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, kame sa kuwabe aba
sa twikale bano. Aba so singe kame sani tende eitebule yaatu, esinjili sitende
sowe, esinjili sa Mushe, esinjili sa Eliya.”

5 Yo samba, ababo elikumbi no kubenya sebeli lyaa fuka, mi sebeli ku
yupahala eliywi litunda mu likumbi, eli lyamba nji, “Woyo yo mwanange
osingwa, woyo ni katelwa, mu muyupe.”
6 Cwale aiyetwa aba ana kuyupa eyi, sebeli acila onene mane nikukwa
aalikete banji.
7 Kono Jesu sebeli oiya, ni kwalema, yo amba nji, “Mwimane, mi mulese
kucila.”
8 Cwale aba ana kwaliketa ku wilu kasi kumona omunu konji Jesu feela.
9 Aba ana shetumukanga oku tunda ba lilundu, Jesu sebeli waa laela nji,
“Mulese okwambela omunu eyi muna mono, konji Omwana no Munu aba
sa inguke kwaafu.”
10 Cwale aiyetwa sebeli aibanguta Jesu nji, “Iikene asi kuñola aba amba nji,
Eliya kame afanena okwiiya oweli?”
11 Jesu sebeli waa tambula nji, “Eliya niti luli kame afanena okwiiya oweli
nji abaakanye einu yonje.”
12 Kono kame ni myambela nji, “Eliya na kwiiya, mi kasi kumu limuka,
mi kame ana tende omu ana saelele monje kwa yonyene. Mundila imweya
Omwana no munu niyonyene mba yandisiwa ngeeso kwa onyene.”
13 Cwale aiyetwa sebeli ayupisisa nji kame ana kwaambela eya Jowani
omukolobezi.

Jesu Yobalisa Ondumbana osi Mandimona (Maleka9.14-29; Luka9.37-43a)

14 Cwale Jesu na iyetwa aye aba ana kuuka kwaanu no kupula, omulume
sebeli oiya kwa yonyene, sebeli omu kubamena balubala,
15 ni kwamba nji, “Mbumu, oyupele mwanange amakeke, kakuli kame
akola oweti no kukwa, mi kame ayanda onene, kakuli aka no kupula kame
akwelanga mu mulilo ni mu meyi.
16 Cwale Kame nina muliti kwa iyetwa owe, kono kasi twesa okumu
balisa.”
17 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi olusika no kwa pumena, no kwiiba, kame
sani ikale naanyi enako ikuma babine? Kame kubambabile onene okwikala
nimucima no kutatelela kwaanyi? Mu mulite kwa mene.”
18 Jesu sebeli okalimela onene emebo no kwiiba, mi emebo sebeli itunda
mwa woyo ondumbana, mi sebeli obala mu yonyene enako eyo.
19 Cwale aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ku mukunda ni kwamba nji, “Iikene
aci aba katwasi twesa okucita eyo emebo no kwiiba?”
20 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kakuli etumelo yenu ni icana
onene.” Niti luli kame ni myambela nji, “Kambe kame muli ni tumelo
eyi ilikana ni mbuto no masitete ku kuneneba, simba aba sa mwambele
elilundu elyo nji, ‘Otunde bano oshimbulukele baya,’ kambe kame lishim-
buluka, mi kambe kakwisa esi sasi kwangwiwe kwaanyi.” [
21 Kono emebo no mufuta owo ka itundu, konji ni tapelo nuuku yumena
eilya.”]

Jesu Yo Amba Eyi no lifu ni Kwinguka Kwaye (Maleka9.30-32; Luka9.43b-45)

22 Aba akuwanine mu Galileya, Jesu sebeli wamba kwa onyene nji,
“Omwana no munu kame sa betekiwe, abiwe mu maoko no aanu
23 mi kame sa mwiibae, kono mu liywaa no waatu, mba inguka.”
Cwale aiyetwa sebeli aena onene.

Okutelela Ekeleke.

24 Cwale aba ana kukeela mu kapenauma, asiku telisa aanu amali no
keleke sebeli aiya kwa Pitolosi, sebeli amba kwa yonyene nji, “Ninji
omwiyeti wenu ka tele omutelo no Ndoo ya Nyambe?”
25 Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Ee,” kame atelanga. Cwale Pitolosi
aba ana kwingena mu ndoo, yo kasamba kale Jesu sebeli wamba kwa
yonyene nji, “Iikene onahana Simoni? Kana ambumu no litunga kame
ashimbanga omutelo kwanoo, nji kwa njili feela?”
26 Cwale Pitolosi sebeli otambula nji, “Kwaanu feela,” Cwale Jesu sebeli
wamba kwa Pitolosi nji, “Aana kandi kame alukuluhile.
27 Nji cwale tulese okwafoseza, ote ku liwate, okakondele akashuto mu
meyi, mi oshimbe ondi so leme oweli, aba omuyaamisa mu kanwa, kame
so wane amali no muwayawaya. Wa shimbe mi waabe wo, otenda omutelo
wange ni wowe.

18

Anyine no Kuneneba luli?
(Maleka9.33-37; Luka9.46-48)

1 Mu nako eyo aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ni kumwibanguta nji, “Uyu no
kuneneba luli mu mubuso naku wilu anyine?”
2 Jesu sebeli oisana omwanukana, niku mu beeka bakaci koo
3 ni kwamba nji, “Niti luli kame ni myambela, nji kamufutuka okufeka
kanyi mwanukana, kamu tamba okwingena mu mubuso naku wilu.
4 Cwale abo omunu yonje so kushuwa kanyi omwanukana wuyo, yo
munene mu mubuso naku wilu.
5 Mi woyo otambula omwanukana kanyi wuyo mu litina lyange, kame ani
tambula.

Emiliko ku Sibi
(Maleka9.42-48; Luka17.1-2)

6 Kono woyo so sitatalisa omunjili kwa nukana awo apumena kwa mene,
esi no kuwaba kwa yonyene nikumu nungelela eliwee no kuneneba mu
ndingo mi akondelwe aba no kutunga no liwate.
7 Oumai ku litunga, mulibaka no inu eyo yasitatalisa, einu eyi isitatalisa
aanu mbai iyi, kono oumai niwa woyo otendisa aanu okutenda esibi.
8 Nji elyoko lyowe simba elikondo, kame liku sitatalisa, oli patule mi
oli kondele okuno kuleba. Esiwa kwa wene ninji oingene mu mooyo ni
lyoko limweya, simba elikondo limweya, kasa wokwite amaoko ayili, simba
amakondo ayili ni kukondelwa mu mulilo no kwa tima.
9 Mi elitiyo lyowe aba liku sitatalisa, oli tundisemo, olikondele oku no
kuleba. Esiwa kwa wene naba so ingene mu mooyo me oli ni litiyo limweya,
kasa okwikala ni miyo ayili niku kondelwa mu mulilo no lihele.

Enguli no Mukoko no Kutauka
(Luka5.3-7)

10 Mu tokomele, mulese okunyefula mumweya kwa nukana awo, kakuli
kame namba kwaanyi nji ku wilu amangeloi oo kame a mona mu nako yonje
olubala lwa sitange woyo oli ku wilu.
11 Kame namba ngesi kakuli Omwana no munu neeyi muku yoyisa esi si
taukile.
12 Omu mu yambutela ni ngaibi? Nji omunu kame akwite emikoko
no kukwana omwanda (100), mi sebeli kutauke mumweya, kana katwese
okusiya ba malundu eyi no kukwana makumi mutanu naanee ni mutanu ni
tunee. (99) nji aka saele owo ona tauka?

13 Niti luli kaama ni myambela nji, aba sauwane kame sa wabelelwe onene
mwa yonyene okubita eyo no kukwana makumi mutanu naane ni makumi
mutanu ni tunee (99).
14 Mu ndila imweya kasa omwasingela Sitenu woyo oli ku wilu nji ku tauke
omunjili kwa anukana awo.

Omunjili Aba Atenda Esibi

15 Nji omukowe naku foseze, ote kwa yonyene oka mwambele yoikalile
yomboci. Aba sa kuyupe, naumuusu okutenda omukowe.
16 Kono nji kaku yupu, oshimbe kame mumweya simba ayili ni wene, nji
etaba yonje ipakiwe kwaanu ayili simba aatu.
17 Cwale nji ka yupu awo, wambele ekeleke mi aba akana okuyupa simba
ekeleke, atende kwa wene kanyi omunu no kwa limuka Nyambe simba
omutelisi.

Okununga ni Kulukulula.

18 Niti luli kame ni myambela nji, eyi sa mununge yonje mu litunga,
kame sa inungiwe ku liwilu, mi eyi sa mu lukulule yonje mu litunga, mbai
lukululwa mu liwilu.
19 Kame nisi myambela nji ayiili kwaanyi aba akuyupa banji einu yonje
eyi akumbela, kame sabiwe kwa Sitange naku liwilu.
20 Kame namba eyi kakuli omo kuli ayiili simba aatu aa aku wanine mu
litina lyange, kame nili noo mukaci koo.

Enguli no Mubika nokwa Lemena

21 Cwale Pitolosi sebeli oiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Mbumu, omwa-
bange aba ani foseza, kame sa ni mu lemene tunjinga? Ninji ku tende
mutanu ni twiili (7)?”
22 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kani kwambele oku lemena
mutanu ni twiili (7), kono makumi mutanu na yiili (70) aba itaimisiwa
mutanu ni twiili (7).
23 Mulibaka elyo, omubuso naku wilu kame ufekile kanyi abo Ombumu
aba asinga nji abika aye amuteneke amali aye.
24 Aba na tateka okushimba amali, sebeli alita omunjili ona kumu kolotela
amasaka no mali akwana olule no mali no kupula.
25 Omubika owo kame ana kuulwa esi sa teneke, ombumu waye sebeli
olaela nji aulisiwe, bamweya ni mukatayaye naa naye, neyi akwite yonje nji
ateneke esikoloti.
26 Omubika sebeli omu kubamena balubala lwaye ni kwamba nji,
‘Mbumu, oni tende esishemo,’ mi mba ni ku usete esikoloti sowe sonje.’
27 Ombumu sebeli omu yupela amakeke ni kumu lukulula, mi sebeli omu
lemena esikoloti.
28 “Kono omubika woyo aba ana ku tunda abo, sebeli okuwana ni muk-
waye mubika woyo ana ku luwiwa naye, ona ku mu kolotela amali no
kucaniba. Sebeli omu lema niku moowa yoamba nji, ‘Oniteneke esikoloti
sange.”
29 Cwale woyo omukwaye mubika no sikoloti saye sebeli okwa ni manwi,
ni kumu kumbela nji, ‘Onifele amakeke mba ni kuteneke esikoloti sowe!’
30 Kono sebeli okana niku mwingenyeka mu tolongo oku twala ba nako
saka tenekele esikoloti.
31 Cwale akwaye abika aba ana kumona esi ana kutenda, sebeli aena
onene, nukambela ombumu woo eyi ina tendahala yonje.

32 Cwale ombumu waye, sebeli omu tumena aanu okamwisana ni
kumwambela nji, ‘Wene omubika no kwiiba, kame nina kuleselele esikoloti
sowe sonje kakuli kame ona kuni kumbela.
33 Kame ona fanene okuyupela omukowe amakeke kanyi omo nina kuku
yupelela amakeke.
34 Cwale mu kutina onene ombumu waye sebeli omuba mu maata no
atukufazi no tolongo nji amu yandise oku twala ba nako saka tenekele
esikoloti sonje.
35 Eyo yasatende Sitange naku wilu ku munu ni munu woyo oulwa oku
lemena omwabaye etifoso taye, okutundelela kunji no mucima waye wonje.

19

Jesu yo Iyeta Eyi no Kulukulula
(Maleka10.1-12)

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi aa, sebeli otunda mu
Galileya mi sebeli oiya mu tolopo no Judeya, eyi ili mu linjaliya no Jodani.
2 Aanu no kupula onene sebeli amukoña, mi sebeli waa balisa oko.
3 Afalisi nonyene sebeli aiya kwa Jesu muku mweteka okwamba nji, “Ninji
omulume na pumenenwe okulukulula mukataye, mulibaka no mubonda
wonje?”
4 Jesu sebeli otambula nji, “Kamusibala mu mañolo nji ku simuluho
omuumbi kame ana kutenda aanu omulume ni mukati?
5 Mi Nyambe sebeli wamba nji, ‘Mulibaka eli, omulume mba siyi sitaye ni
inawaye, akumalele mukataye, mi ayili mba tende enyama imweya.’
6 Cwale kasa ayili, kono sebeli nyama imweya feela. Cwalehe, Nyambe eyi
ana waneke bamweya, omunu alese okwitaba.”
7 Afalisi sebeli amba kwa yonyene nji, “Cwale iikene Mushe aba ana kutu
laela okuba omukati eliñolo no kulukulula ni ku mulukulula?
8 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Neli mulibaka no koongola emicima
kwenu, nji mane Mushe sebeli omipumenena okulukulula akatenu. Kono
ku simuluho kakwasi ku tendiwangwa ngeeso.
9 Mi kame namba kwaanyi nji, “Woyo yonje so lukulula omukataye ni kuk-
wata mundina kame abuka. Omulume kame atwesa okulukulula mukataye
nji kame na waniwa yo tenda ouhule.”
10 Aiyetwa aye sebeli amba kwa yonyene nji, “Cwale nji mokwikalele
ngeso omulume kwa mukataye, ouwa ni kwaa kwata.”
11 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kasa aanu onje aa atwesa oku
tambula etuto eyi, kono konji feela kwaawo ana pumenenwe kwa Nyambe
okutambula.
12 Kame kuli amabaka no kupula abo alume anjili katwese okukwata.
Alume anjili kame ana kuleiwa yongeso nambulwa okwikala naana. An-
jili kame ana kutendiwa ngeso kwakoo aanu, mi alume anjili kaakwata
mulibaka no mubuso naku wilu. Woyo otwesa yonje atambule etuto eyi.”

Jesu Yofuyola Anuke Anyonyo
(Maleka10.13-16; Luka18.15-17)

13 Cwale aanu sebeli alita aanuke anyonyo kwa Jesu nji aabeeke amaoko,
mi aa lapelele. Aiyetwa aye sebeli aayuta ana kwa lita.
14 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulesele anukana aiye kwa
mene mi mulese okwa kanisa okwiiya kwa mene, kakuli Omubuso naku
wilu, kame oli kwaanu akufekile kanyi aa anuke.”
15 Cwale Jesu sebeli waa beeka amaoko nuukutela.

Ondumbana no Mufumi
(Maleka10.17-31; Luka18.18-30)

16 Cwale omulume munjili sebeli oiya kwa Jesu ni kwamba kwa yonyene
nji, “Mwiyeti, esiwa sani tende ni sibine nji nika wane omooyo no
kwaabwa?”
17 Jesu sebeli otambula nji, “Iikene oni ibanguteta eyi no uwa? Omuwa ni
Nyambe mumweya feela. Nji kame osinga okwingena mu mooyo, omamele
emilawo.”
18 Ondumbana woyo sebeli oibanguta Jesu nji, “Ibine emilawo eyo?” Jesu
sebeli wamba nji, “Olese kwibaa, Olese kubuka, Olese kwiita, Olese ku paka
eyi no mapwa,
19 okuteke sitowe ni inaowe, mi osinge omukowe kanyi omo ukusingela
wenyene.”
20 Ondumbana sebeli wamba kwa Jesu nji, “Eyo yonje kame ni imamele,
iikene nisi ulwile?”
21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, aba usinga okutenda woyo no
kupetahala, ote mi okaulise eyi oluwile yonje, mi otabele afuzana amali, mi
mbuikala ni ufumu naku wilu. Cwale oiye oni koñe.
22 Cwale ondumbana aba ana kuyupa ngeeso, sebeli okutela yo enine,
kakuli kame ana kuluwa eyi no kupula onene.
23 Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Niti luli kame ni myam-
bela nji, mba kubambaba onene omunu no kuluwa okuingena mu mubuso
na kuwilu.
24 Kame nisi myambela nji, nikwa kwakotoba ekamele aba saiingene mu
litiyo no ndonga, okubita osi kuluwa akaingene mu mubuso wa Nyambe.”
25 Cwale aiyetwa aba ana kuyupa ngeeso sebeli akomoka onene ni
kwamba nji, “Nji mokwikalele ngeesi cwale anyine soka yoyisiwa?”
26 Jesu sebeli waaliketa ni kwamba nji, “Kwaanu kame kukwangwiwa,
kono kwa Nyambe einu yonje kame itwisahala.”
27 Cwale Pitolosi sebeli omu tambula nji, “Omone aci natu lesele einu yonje
mi natuku koño. Cwale iikene satuwane aci?”
28 Jesu sebeli otambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji, “Cwale
elitunga aba salitendiwe oubya, cwale Omwana no munu aba saikale ba
lubona no kanya yaye, anyi muna nikoño kame sa mwikale naanyi ba
mabona likumi na yiili (12), mi mu atule amasika no Isilaele likumi na yiili
(12).
29 Cwale omunu yonje woyo onasiyi etindoo, simba amandaye, simba
inawaye, simba sitaye simba aana ni matema aye mulibaka no litina lyange,
kame sa tambule onene oku bitelela omwanda, mi kame salye esanda no
mooyo no kwaabwa.
30 Kono ano kupula ali ku lubala, mba tende aa na munyima, mi aa na
munyima asatende aa na ku lubala.

20

Abeleki mu Litema no Beine

1 Jesu sebeli otwalelela okwamba omo wikalele omubuso naku wilu nji,
“Eliywaa linjili amasiku omulume sebeli ota mukwisanena abeleki mu
litema lyaye.
2 Munyima no kulumelelana nabeleki okwabaanga etifo no baliywaa, mi
sebeli waa tuma mu litema lyaye no beine oka sebeza.

3 Cwale sebeli ota kame ba musika amasiku enako aba ina kutenda
mutanu ni tunee (09:00) mi sebeli omona anjili aimanine feela nambulwa
omusebezi,
4 mi sebeli wamba kwa onjene nji, “Mute naanyi mu litema no beine muka
sebeze, mi mbani mibi esi silukele.”
5 Cwale sebeli ata. Mi aba ana kuuka kame ku musika mu nako no munji
eliywaa elili ba kaci no mutwi ni mangolwaa kuma 3 okoloko (15:00) sebeli
otenda yongeso.
6 Mi aba ina kusinga okwana 5 okoloko (17:00) sebeli ouka ku musika
nuukawana anjili aimanine, mi sebeli wamba kwa onyene nji, ‘Iikene
mwimanene bano eliywaa lyonje nambulwa esi mutenda?’
7 Cwale aanu sebeli amba kwa yonyene nji, ‘Kakuli kakwisa woyo ona tubi
omusebezi. Mi sebeli waambela nji, ‘Mute naanyi mu litema lyange no beine
muka sebeze.’
8 “Enako no mangolwaa aba ina kukeela, omunya litema no beine, sebeli
wamba ku mwendisi no musebezi waye nji, ‘Oisane abeleki, mi waabe
etituwelo too, otangise kwaa ana ingene munyima, otwale kwaa ana ingene
ba weli.’
9 Cwale awo ana kwingena omusebezi, aba ina kukwana enako no 5
okoloko (17:00), omunjili ni munjili sebeli otambula etuwelo yaye eyi no ba
liywaa.
10 Cwale awo ana kwingena ba weli aba ana kwiiya, kame ana ku yambuta
nji kame sa biwe onene, kono nonyene sebeli abiwa kanyi akoo.
11 Cwale aba ana kumana okutambula, sebeli ahalala ku munya litema no
beine.
12 Cwale aanu awo sebeli amba nji, ‘Aa ana ingene munyima, kame ana
sebeze ehola imweya feela, mi nwaabi kanyi aci tuna shimbi okulema ni
liywaa ni kubya kwa lyo.’
13 Kono omunya litema sebeli otambula omunjili no kwawo nji, ‘Mulikani,
kani sikoonga, ninji kawa siku kuyupa ni mene nji mbubelekele amali no ba
liywaa limweya?
14 Oshimbe sowe esi sikulukele mi okutele. Meene kame ni keta okuba
woyo ona kwisaniwa munyima kanyi omo nina bele wene.
15 Kana kani sipumenenwa okutenda eso nisinga okutenda ku mali ange?
Nji kame oyupa omuna kakuli kame nili ni lyoko no koloka eli liba?’
16 Mumukwanongeso, “Aa na munyima mba tende aa na ku lubala, mi aa
na ku lubala mba tende aa na munyima.”

Jesu Yoamba Eyi no Lifu Lyaye aka no Waatu (Maleka10.32-34; Luka18.31-34)

17 Cwale Jesu yota ku Jelusalema, sebeli oshimbela kunyonga aiyetwa no
kukwana likumi na yiili (12), mi sebeli wamba kwa onyene nji,
18 “Komu mone, kame tu katile ku Jelusalema, mi Omwana no munu kame
sa biwe mu maata no apulisita akulu, na iyeti no mulawo mi mba mwa tulele
elifu,
19 mi mba beekiwa mu maoko no macaba nji mu shubule, amushape ni
kumu ngongotela ba sifapano, mi mba ingulwa ba liywaa no waatu.”

Oku Kumbela kwa Inawoo (Maleka10.35-45)

20 Cwale mukataye Zebedeya sebeli oiya kwa Jesu na naaye ayiili no
andumbana, mi sebeli akubama niku kumbela simweya kwa yonyene.

21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Iikene osaela?” Omukati sebeli
wambela Jesu nji, “Oni sepise nji anange ayiili, akwikale omunjili kulyooko
lyowe no silyo, omunjili kweli no simoo, mu mubuso owe.”
22 Kono Jesu sebeli otambula nji, “Ka muyii esi mu kumbela.” Ninji kame
mu twesa oku nwena mu komoki no mayando eyi ni tatelele oku nwena?
Sebeli amba kwa yonyene nji, “Kame tutwesa.”
23 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Luli mba mu nwene mu komoki
yange, kono oku niikala kweli no silyo, simba kweli no simoo, kasa mene
woyo so keta awo saniikale ku lyoko no silyo simba kweli no simoo, kono
eyo eibaka niyaawo ana lukisetwe ngeeso kwa sitange.”
24 Cwale anjili aiyetwa aye aba ana kuyupa eyo, sebeli atinena Jacobo ni
minaye.
25 Kono Jesu sebeli waisanena kwa yonyene ni kwamba nji, “Kame muyii
nji abusi no macaba kame akwite amaata beulu yoo, mi awo ali mu itulo no
kuneneba kame abusa mu kutweba.
26 Kono kaku fanene okwikala ngeeso mukaci kenu. Woyo yonje osinga
oku tenda woyo no kuneneba mukaci kenu, atende omubika kwaanyi
moonje,
27 mi woyo yonje osinga okutenda woyo no weli, atende omubika kwaanyi,
28 kanyi Omwana no munu kasiiya nji abelekelwe, kono abelekele aanu,
ni kuba omooyo waye nji aanu no kupula aliululwe.”

Jesu aba ana Kubalisa Eibofu Yiili
(Maleka10.46-52; Luka18.35-43)

29 Ababo Jesu na iyetwa aye aatunda mu Jeliko, aanu no kupula-pula sebeli
amu koña.
30 Eibofu yiili kame ina kwikalanga kunyonga no ndila. Aba ina kuyupa
nji Jesu kame abita, sebeli ikuwa nji, “Mbumu, mwana Dabida, otu yupele
amakeke!.”
31 Ano kupula sebeli aayuta nji aondoke, kono onyene sebeli aekeza
okukuwa nji, “Mbumu, Mwana Dabida, otu yupele amakeke!”
32 Jesu sebeli oimana, nikwaisana, mi sebeli waibanguta nji, “Siikene
musaela nji nimi tendele?”
33 Eibofu sebeli itambula Jesu nji, “Mbumu amiyo etu amone!”
34 Jesu sebeli waa yupela amakeke ni kwalema ba miyo oo. Mi mu wangu-
wangu sebeli amona niku mukoña.

21

Jesu Yo Ingena mu Jelusama Kanyi Ombumu
(Maleka11.1-11; Luka19.28-40; Jowani12.12-19)

1 Cwale aba ana kukeela kunyonga no Jelusalema, sebeli aiya ku Betefage,
ba lilundu no itondo no olibe, Jesu sebeli otuma aiyetwa aye ayiili,
2 ni kwaambela nji, “Mute mu mundi ou mwa likete, mi mu muwan-
guwangu mba mu wana embongolo ina fungiwa ni mwana yo, mutu fun-
gulule, mi muni litele to.
3 Nji omunu yonje kame sa miibanguta, mu mwambele nji, ‘Ombumu
kame atusaela, mi mu wangu mba mi pumenene okutu lita kwa mene.”
4 Etaba eyo na kame ina kutendiwa nji ku tendahale esi sina kwambiwa
kwa munuhi wa Nyambe Isaya nji,
5 “Mwambele omuleneñi no Sione nji,
Omone, Ombumu wowe uno,
Uyu okukokobelize yo ikalile ba mbongolo

akana no kambongolo.”
6 Aiyetwa aye sebeli ata, nuu katenda eso ana kwaambela Jesu.
7 Sebeli a lita akambongolo ni mwana ko, sebeli ayala eikumango yoo ba
tonyene, mi Jesu sebeli otinabo.
8 Cwale aanu no kupula sebeli ayala eikumango yoo mu ndila, anjili sebeli
atema emitayi no itondo ni kwiiyala mu ndila.
9 Cwale aanu no kupula ana kwenda ku lubala, nawo ana kumu koñanga,
sebeli akuweleza nji, “Hosanna kwa Mwana Dabida! Ku lumbekwe woyo
oiya mulitina lya Mbumu! Etumbo ikale ku mawilu naku liwilu!”
10 Cwale Jesu aba ana kwingena mu Jelusalema, omundi onje sebeli
wimana amaefe-efe, mi sebeli aibanguta nji, “Anyine wuyu?”
11 Cwale aanu no kupula sebeli amba nji, “Ya Jesu, omunuhi wa Nyambe
mi kame atunda mu Nazaleta no Ngalilea.”

Jesu yo kanena aanu Emiulo yoo mu Lilapa no Ndoo ya Nyambe (Maleka11.15-19; Luka19.45-48; Jowani2.13-22)

12 Jesu sebeli wingena mu lilapa no ndoo ya Nyambe, mi sebeli ocitela
kundee aanu onje ana kuulisetangamo ni kuula, sebeli okwisa etitafule ta
siku cinca amali, ni ipula no awo asi kuulisa otunkwilimba.
13 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame kuna ñoliwa mu mañolo
nji,‘Endoo yange mba iisanwa endoo no milapelo,’ kandi anyi na mwitende
amakundamo no ambuyi!”
14 Cwale sebeli kwiiya kwa yonyene mu lilapa no Ndoo ya Nyambe eibofu
ni iyanga, mi sebeli waabalisa.
15 Kono apulisita no akulu na iyeti no milawo, aba ana kumone eyi no
kukomokisa eyi ana kutenda, naana alemine oku kuwa mu lilapa no Ndoo
ya Nyambe amba nji, “Hosanna kwa Mwana Dabida!” Mi sebeli atina onene.
16 Cwale sebeli amba kwa Jesu nji, “Ninji kame oyupa eyamba aamba?”
Jesu sebeli otambula nji, “Ee, anyi kamusi kubala mu mañolo nji,
namwiyete aana nawo ayamwa okumiba emilumbeko?”
17 Cwale Jesu sebeli waasiya okutunda mu muleneñi nikuta ku Beteni, mi
sebeli oka langanamo.

Jesu aba anaku Kuta Esitondo no Feiga (Maleka11.12-14; Maleka11.20-24)

18 Amasiku Jesu youka ku muleneñi, sebeli oyomba.
19 Cwale aba ana kumona esitondo no feiga ku nyonga no ndila, sebeli
otako ku sitondo, kono kasiku wanako eyi no kulya, konji amamuna feela.
Sebeli wamba ku sitondoo nji, “Ku lese oku monahala efeiga kwa wene,
okuta oku no kwabwa!” Ababo esitondo no Feiga sebeli si kukuta.
20 Aaiyetwa aye aba ana ku mona ngeeso, sebeli akomoka ni kwibanguta
nji, “Esi sitondo no Feiga ngasibine sina kukuta mu wangu-wangu?”
21 Cwale Jesu sebeli waa tambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji,
“Kambe kame muli ni tumelo no kwiyala, kambe kame mutwesa okutenda
kanyi omo nina tendele ku sitondo eso mane ni kubitelela. Kambe simba aba
mwambela elilundu eli nji, “Otunde aba, okaku kondele mu liwate, kambe
mbaku tendahala ngeseo.”
22 Mi einu yonje eyi sa mu kumbele mu tapelo, aba muli ni tumelo, kame
sa mwi biwe.

Epuzo Mulibaka no Tukelo ya Jesu (Maleka11.27-33; Luka20.1-8)

23 Cwale Jesu aba ana kwingena mu lilapa no Ndoo ya Nyambe ni kutangisa okwiyeta, apulisita akulu na kulu no sicaba, sebeli aiya kwa yonyene ni ku mwibanguta nji, “Otwambele oko itunda etukelo eyi okutusisa okutenda einu eyi? Mi anyine ona kubi etukelo eyi?”

24 Jesu sebeli waa tambula nji, “Ni mene mba nimi ibanguta, aba samuni tambule, ni mene, mba ni myambele oko itunda etukelo eyi nikutusisa okutenda einu eyi.

25 Kubine ana kuwana Jowani etukelo no kukolobeza, kwa Nyambe nji kwaanu? Sebeli akukananisa mukaci koo nji, “Iikene sa twambe?” Cwale aba satu tambule nji, Kame itunda kwa Nyambe, yonyene kame sambe nji, cwale iikene aba ka mu siku pumena Jowani?”

26 Kono aba sa twambe nji, ‘Kame ina kutunda kwaanu, kame tu cila anu no kupula, kakuli onje kame ana kolwa nji Jowani neli munuhi wa Nyambe.”

27 Cwale sebeli atambula Jesu nji, “Aci katu yii.” Mi ni yonyene sebeli wamba kwa onyene nji, “Ni mene, ka nitamba ku myambela mu tukelo yanyine eyo nikutusisa okutenda einu eyi.

Enguli no Aana Ayili no Andumbana

28 “Cwale iikene muyambuta okukumanenna neyi enguli? Omulume kame ana kwikalanga naana ayiili, sebeli wiiya ku woyo no weli ni ku mwambela nji, Mwanange, ote oka sebeze mu litema lyange no beine balelo.’

29 Cwale woyo sebeli otambula nji, “Sisingi.” Kono munyima nokukana sebeli obaka ni kuta.

30 Cwale sitoo sebeli ota ku mwanaye omunjili sebeli oamba esinu simweya. Mi woyo sebeli otambula nji, ‘Kame nita Sitange,’ kono ka sikuta.

31 Kwaa ayiili, woyo ona tende esi ana ku singa sitaye ubine? Sebeli amba nji, “Woyo no weli.” Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyenenji nji, “Niti luli, kame ni myambela nji, Asikutelisa naa kati no mahule mbaingene mu mubuso wa Nyambe okusiya anyi munyima.

32 Kame namba ngeesi kakuli Jowani nakwiya kwanyi mukumimonisa omo mufanena okwikalela ano kuluka, kono ka mwa siku mupumena, kono asikutelisa ni mahule nwa kati naa ku mupumena, kono anyi simba aba muna kumona ngeeso, ka mwa sikubaka nikumu pumena.

Enguli no Abeleki mu Litema no Beine (Maleka12.1-12; Luka20.9-19)

33 “Komu yupe enguli injili,” Kame kuna kwikalanga omunyaa litema woyo ona ku kuna elitema no beine mi sebeli oli sileleza ni lukwakwa, mi kame sebeli otombolamo elisima omo kuna kukamunenwanga eino okutunda kuitolwana, niku yaka etawala no mumameli. Sebeli olibeeka mu pabalelo nwo alimi, mi sebeli ota mu naha indina.

34 Enako no ku kutula aba ina kusheteta, sebeli otumena abika aye kwasi kulima nji aka mushimbele etuwelo yaye no kutulo,

35 kono asi kulima sebeli alema abika aye nikufulabo mumweya ni kwibaabo omunjili, mi woyo no waatu kame sebeli amu pobaula ni mawee ni kumwibaa.

36 Kame sebeli otuma anjili abika, aa na ku bitelela aa no weli ku kupula, mi asikulima sebeli aatenda kanyi akoo aya no weli.

37 Ku mamaneneno sebeli otumako mwanaye kwa onyene, ni kwamba nji, “Mwanange mbaka mukuteke.”

38 Kono asikulima aba ana ku mono mwanaye, sebeli akwambela nji, ‘Uno yokame oshwana, twendenyi tu ka mwibaye, mi mbatu yolo esanda saye.’

39 Sebeli amu lema, ni ku mu kondela ku ndee no litema no bine, mi sebeli
a mwibaa.
40 Cwalehe, omunya litema no beine aba asa iye, asikulima awo ngaibi
omu saatendele?
41 Sebeli amba kwa yonyene nji, “Kame sa aibae ouyi aanu awo no lunya,
mi elitema no beine kame saa libeeke mu pabalelo ya sikulima andina, awo
asa mube etuwelo yaye no kutulo.”
42 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kamu sibala mu mañolo awo amba
nji,
‘Eliwee ana yumbu asikuyaka,
lokame eli lina futuka eli lyongotite elilulu no ndoo.
Kame lina tendiwa ngeeso kwa Mbumu,
Mm eyi mu miyo etu kame ikomokisa.
43 Mulibaka eli, kame namba kwaanyi nji, “Mba mu byanguliwa
omubuso wa Nyambe, mi kame saubiwe esicaba sindina, esi sasi beeke
embuya yaso.”
44 Woyo so kwela ba liwee elyo, kame sa coke mi kame sa li pyate woyo
sali kwele beulu.
45 Apulisita akulu na falisi aba ana yupu etinguli eto, sebeli alimuka nji
kame ti yuleka onyene,
46 Kame ana kusinga okumuleme, kono sebeli acila aanu nokupula,
kakuli kame ana kupumena nji, Jesu kame atendile omunuhi wa Nyambe.

22

Enguli no Mukiti no Likwala
(Luka14.15-24)

1 Jesu kame sebeli otwalelela okwamba kwa kulu no mulawo naakulu no
macaba mu tinguli nji,
2 “Omubuso na kuwilu kame uku fekile kanyi eso sina kutendahala abo
ombumu aba ana kutendele mwanaye no mulume omukiti no makwala.
3 Sebeli otuma abika aye nji aka isana awo ana kwisanenwa ku mukiti no
makwala, kono sebeli akana okwiiyako.
4 Kame kabana tumako anjili abika nji, ‘Mukaambele ana kwisaniwa nji,
“Nakulukisiwa omulalelo. Mi amapulu ange ni tingombe etinjili no kusuwa
nati ibaiwa, mi einu yonje nai lukisiwa mwiye ku mukiti no makwala.”
5 Kono kasitwalako etingana sebeli akutele ku misebezi yoo, omunjili ku
matema aye omunjili ku miulo yaye.
6 Mianjili sebeli alema abika aye okwa yandisa ni kwaibaa.
7 Ombumu sebeli otina mane ni ku tuma etimpi taye no masole nji aka
yundise aanu no kwiiba nu ka ciña omuleneñi woo.
8 Cwale sebeli wamba kwabika aye nji, ‘Omukiti no makwala nau lukisiwa
kono aanu nina isana kawaafanene.
9 Cwale mute ba mangana ndila mi mwambele omunu yonje sa muwane
aiye ku mukiti no makwala.’
10 Abika awo sebeli ata mu tindila, mi sebeli aungeka aanu onje awo ana
kuwana, ano kwiiba naa no kuwaba mi endoo no mukiti sebeli iiyala no
angenda.
11 “Kono cwale ombumu aba anaingena okamona ana memiwa ku mukiti,
sebeli olemuha omulume nokwa ku manga olwambi no mukiti no makwala.
12 Mi sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Mulikani! ngaibi ona ingene muno
me oulwile olwambi no mukiti?’ Kono omulume kakwisa eyi ana kwamba.

13 Cwale ombumu sebeli wamba kwa beleki aye nji, ‘Mumu nunge ku
makondo ni ku makaa, mumu kondele ku uwi na ku ndee, oko sakwikale
okulila ni ku kweca amaeo.’ ”
14 Jesu sebeli omanenena okwamba nji, “Aa no kupula naisaniwa, kono aa
naketiwa na cana.”

Epuzo Mulibaka no Kuneka Omutelo
(Maleka12.13-17; Luka20.20-26)

15 Cwale afaisi sebeli ata oka kuwana oku lela omo samu swaseze mu
maywi aye.
16 Cwale sebeli atuma aiyetwa awo kwa yonyene, naanu a Heloda, sebeli
amba nji, “Mwiyeti, kame tu limukile nji weene kame uli wa niti, mi kame
wiiyeta endila ya Nyambe okuta mu niti yayo, mi kaubilaele neyo amba
aanu mi kumonisa esaluluti kwaanu.
17 Otwambele, omo uyambuteta? Kana, kame ku lukela oku tundiseta
Sezale omutelo nji kakulukele?”
18 Kono Jesu muku limuka eminahano yoo no kwiiba, sebeli wamba nji,
“Anyi asikukuba! iikene munetekela?
19 Muni monise omuwayawaya mutenekanga ku mutelo.” Sebeli amu
litela wo.
20 Mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Esifateho ni litina ilibo yaanyine?”
21 Sebeli atambula nji, “Ya Sesale.” Cwale sebeli wamba kwa onyene
nji, “Cwalehe, mube Sesale esi sili sa Sesale, mi mube Nyambe esi sili sa
Nyambe.”
22 Cwale aba ana kuyupu ngeeso, sebeli akomoka niku musiya nuu kutela.

Epuzo Mulibaka no Kwinguka Kwaafu
(Maleka12.18-27; Luka20.27-40)

23 Kusili mu liywaa elyo Asaduki awo amba nji kakwisa okwinguka
nwaafu, sebeli aiya kwa Jesu niku mwibanguta nji,
24 “Mwiyeti, Mushe kame ana kwamba nji, ‘Omulume aba afa yoka kwite
aana, minaye simba mukulwaye kame twesa oku kwata ombelwa, aleyeleko
aana nji alitele omwabaye olusika.’
25 Kwaaci naku kwikala aana no andumbana ana ku kwana mutanu na
yiili (7), woyo no weli sebeli okwata nikufa yo kakwite omwana, mi woyo
nomu koñelela munyima sebeli okwata ombelwa.
26 Cwale sebeli kutendahala ngeeso nikwa woyo no wiili, nikwa woyo no
waatu okutwala mane nikwa woyo no mutanu ni twiili (7).
27 Munyima yoo onje, omukati ni yonyene sebeli ofa.
28 Cwalehe, ba nako no kwinguka nwafu, omukati woyo kame sa tende
waanyine kwawo noku kwana mutanu ni twiili (7) kakuli onje kame ana
kumu kwatanga.”
29 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame mu fosa, kakuli kamu limukile
amañolo, simba amaata a Nyambe.
30 Cwale Nyambe aba saingule aafu, kakwisa woyo so kwata, simba oku
kwaliwa, kono kame sa tende kanyi amageloi naku wilu.
31 Mi kweyi no kwinguka nwaafu, kamwa sikubala esi anaku myambela
Nyambe nji,
32 ‘Time, Nyambe wa Abulahama, Nyambe wa Isaka, Nyambe wa Jakobo?’
Kasa Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya.”
33 Mi enyangela aba ina kuyupa ngeeso, sebeli akomokiswa ku tuto yaye.

Omulawo Munene
(Maleka12.28-34; Luka10.25-28)

34 Cwale Afalisi aba ana kuyupa nji Jesu kame ana ondokisa Asaduki,
sebeli akuwana onje.
35 Cwale omunjili kwa onyene omwiiyeti no mulawo sebeli omweteka
niku mwibanguta nji,
36 "Mwiyeti, kandi etaelo inene mu milawo, ibine?"
37 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Osinge Ombumu Nyambe wowe ni
mucima wowe wonje, ni mooyo wowe wonje mane ni muku yupisisa kowe
konje.'
38 Eyi etaelo inene neyi no weli.
39 Ou no wiili nou, owo ukufekile kanyi wonyene mi kame wamba nji,
'Osinge omwabowe kanyi omo uku singela wenyene.'
40 Ku titaelo eto timbili, oku beekilwe emilawo ya Mushe yonje ni tituto
tonje no anuhi a Nyambe."

Epuzo ya Jesu Mulibaka lya Kilesite
(Maleka12.28-34; Luka10.25-28)

41 Afalisi aba ano kuwana, Jesu sebeli waa ibanguta nji,
42 "Anyi ikene munahana kweyi ya Kilesite? Wa lusika lwa anyine? Sebeli
amba kwa yonyene nji,
"Kame ali wa lusika lwa Dabida."
43 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Cwale iikene Dabida aba amwisana
nji Mbumu? Dabida kame ana kwambanga ni mebo aba ana kwamba nji,
44 "Ombumu Nyambe kame anamba kwa Mbumu wange nji oikale ku
lyoko lyange no silyo, okutwala aba sa ni kabeekele eila yowe kunji no
makondo owe.'
45 Nji Dabida kame aisana Kilesite nji Mbumu, cwale ngasibine satendele
nji Kilesite wa lusika lwa Dabida?"
46 Kakwisa simba mumweya woyo ona kutwesa oku mutambula, simba
okutunda ba liywaa elyo kakwisa woyo ona kwikala ni undume noku
mwibanguta.

23

Jesu Yoba Emamela Mulibaka no Aiyeti no Mulawo na Falisi
(Maleka12.38-39; Luka11.43; 20.45-46)

1 Cwale Jesu sebeli wamba kwaanu no kupula ni kwa iyetwa aye nji,
2 "Aiyeti no mulawo na Falisi kame ali mu situlo sa Mushe.
3 Cwalehe mu tende ni kumamela eyi amiyeta, kono mulese okutenda
kanyi omwatendela onyene, kakuli katende eyi aiyeta.
4 Kame abeeka emishimbo no kulema ba mafuti no anu eyo no kubam-
baba okwishimba. Kono onyene katende esinjili okwaatusa okushimba
emitiyo eyo.
5 Kame atenda eyoo yonje nji imoniwe kwaanu. Mi kame atenda eikwama
no mañolo inyonyo ni kwinunga mu lubala ni ba maoko ni kwitenda inene.
Mi kame atenda amashamba no kuleba ku mikanjo yoo eyi akumanganga
aba alapela nji amoniwe kwaanu.
6 Kame asinga eibaka no kukutekeha ba mikiti ni ipula eyi ili ku lubala mu
tindoo no milapelo.
7 Kame asinga oku keetiwa mu likute mu misika ni ku isaniwa kwaanu nji
'Mwiyeti.'
8 Kono anyi mule kupumena oku miisana nji 'Mwiyeti,' kakuli omwiyeti
wenu ni mumweya feela, mi moonje kame muli aiyetwa.

9 Mi mulese kwisana omunu bano banji nji ‘Sitenu,’ kakuli Sitenu ni
mumweya feela, woyo oli ku wilu.
10 Mi mulese okupumena oku miisana nji ‘Omwendisi,’ kakuli kame
mukwite omwendisi wenu mumweya feela, yonyene Kilesite.
11 Woyo no kuneneba onene mwaanyi, yosotende omubika wenu.
12 Awo onje aku nuneka kame sa kokobeziwe mi awo aku kokobeza kame
sa nunekiwe.

Jesu yo Nyaza Asikukuba, Aendisi no Majuda (Maleka12.40; Luka11.39-42; 20.47)

13 “Kono oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba!
Kame mu yatilela aanu omubuso naku wilu. Anyi ka mwingene, mi kamu
pumenene awo asinga okwingenamo.
14 Oumai ni wenu Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
moonga etimbelwa ni kwaitela etindoo too. Cwale kame mulapela etitapelo
no kuleba oku wabelisa aanu. Cwaleabo ekoto yenu mbaitende eyi no
kuneneba ni kubitelela akwenu.
15 “Oumai ni wenu, Aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
mweenda memu mana elitunga ni komboka amawate, nji mu wane omunu
mumweya mi aba mu muwana, kame mu mufutula okutenda omwana
lihele twiili kanyi anyi.
16 Oumai ni wenu anyi aendisi no kufa miyo, anyi mwamba nji, “Omunu
aba aeta ni ndoo ya Nyambe kakwisa etuso, kono aba aeta ni gauda no ndoo
ya Nyambe, na nungiwa mu kweeta kwaye.”
17 Anyi aelo no ibofu, esinene ni sibine? egauda nji endoo ya Nyambe eyo
ina kenisa egauda?
18 Mi kame mwamba nji, “Omunu aba aeta ni aletale kakwisa etuso, kono
aba aeta ni mpo eyi ili ba aletale kame anungilwe mu kweeta kwaye.”
19 Anyi alume no ibofu! cwale esinene ni sibine, empo nji ni aletale, eyo
itenda empo okukena?
20 Cwale omunu yonje aba aeta ni aletale, kame aeta mu yonyene neyo ili
ba aletale yonje,
21 mi woyo yonje oeta ni ndoo ya Nyambe, kame aeta kame ni Nyambe
woyo oyoyamo.
22 Mi woyo oeta ni liwilu, kame aeta ni lubona lwa Nyambe, ni kwa woyo
oikalilebo.
23 “Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
muba simweya kweyi itenda likumi eimena eyi itendisa eilya okumamata
mi ka mu kwite taba ni inene namu mulawo, okuluka, amakeke ni usepahali.
Eyi yokame mufanena okutenda nambulwa ketululo kwaa kwenu.
24 Anyi aendisi no kufa miyo, kame mutundisa otumbulumbulu mu ino
yenu, kono kame mumina Ekamele.
25 “Oumai ni wemu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
muyowisa ekomoki ni siwana bandee, mi mukaci kame kwiyalile einu
munawana mu umbuyi ni ulyangelino.
26 Wene Omufalisi no sibofu, oyowise ekomoki ni siwana mukaci oweli,
cwale ni bandee mbakukene ngeeso!
27 “Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame
mu fekile kanyi amabita noku basiwa elikena, amonahala okutenda ano
kuwaba bandee, kono mukaci kame aiyalile eifuba no aanu no kufa neyi no
kwiiba yonje.

28 Naanyi kame muli ngeso, bandee kame mu monahala okuluka kwaanu,
kono mukaci kenu kame mwiyalile omwiipo ni ibi.

Jesu yo Amba eyi no Koto no Aendisi no Majuda
(Luka11.47-51)

29 "Oumai ni wenu aiyeti no mulawo na Falisi, anyi asikukuba! Kame mu
yaka amabita no anuhi a Nyanbe, mi kame mu kabisa awo asikuluka,
30 mi kame mwamba nji, 'Kambe natu kuyoya mu maywaa no anjekulyetu,
kambe katwa siku kuwana noo mu kwiita ounyinga no anuhi a Nyambe.
31 Mukwamba eyi kame mukupaka mwenyene nji kame muli asilusika
lwawo ana kwiibaa anuhi a Nyambe.
32 Cwale mutwalelele okumanenena eyo anaku tateka anjekulyenu.
33 Anyi etinyoka, aana no imili, ngasibine samu picuke ekatulo no lyan-
galilo?
34 Cwalehe kame nimi tumena anuhi wa Nyambe, nawo no kushangama,
na iyeti no mulawo, anjili kame sa mwaibae ni kwa ngongotela, anjili mba
mwa fulu mu tindoo no milapelo ni kwacita okutunda mu tolopo injili nikuta
kwiinjili.
35 Cwale abo ounyinga wao ano kuluka onje mbau saelelwe ba mitwi
yenu, okutunda ba unyinga wa woyo osikuluka Abele okutwala ku unyinga
wa Zakaliya mwanaye Balakiya, woyo muna kwibaa mukaci no ndoo ya
Nyambe ni aletale.
36 Niti luli kame ni myambela nji, anyi aanu muyoya muno mu nako
mbamu wana ekoto ku inu eyi yonje!

Jesu yo Lilela Aanu no Jelusalema
(Luka13.34-35)

37 "Jelusalema, Jelusalema, omuleneñi onaibaa anuhi a Nyambe,
nikwibaa ni mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga ni lakazanga
okuwaneka anowe bamweya kanyi oñuku no seke aba awanekanga anaye
munji no maando, kono kawa sisinga!
38 Komone, endoo yowe nai siyala kwa wene kanyi matota.
39 Cwale kame ni myambela nji, "Ka mutamba kuni mona kame, konji aba
sa mwambe nji, 'Ku lumbekwe woyo oiya mu litina lya Mbumu.' "

24

Jesu yo Amba Eyi no Kushandaula Endoo ya Nyambe
(Maleka13.1-2; Luka21.5-6)

1 Jesu sebeli otunda mu lilapa no ndoo ya Nyambe nukutela kundina,
ababo aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni kumu yulekela emiyako no
tindoo ta Nyambe.
2 Kono sebeli waatambula nji, "Mumone eyi yonje, mwimwine? Niti luli,
kame ni myambela nji, "Ka kwisa eliwee simba limweya elyo sali siyale
bano, eli lilemine ba liwee elinjili, elyo sa liulwe okukwisetwa banji."

Outata ni Kuyandisiwa
(Maleka13.3-13; Luka21.7-19)

3 Cwale Jesu yoikala ba lilundu no itondo no Olibe, aiyetwa aye sebeli
aiya kwa yonyene kumukunda, ni kwamba nji, "Otwambele eyo abo saika
monahalele, nesi sasi tusimwete okwiiya kowe ni kubwa kwa litunga."
4 Cwale Jesu sebeli waatambula nji, "Mu mamele nji omunu alese oku-
miyembulula
5 kakuli aanu no kupula kame saiye mu litina lyange ni kwamba nji, 'Mene
time Kilesite,' mi kame sayembulule ano kupula.

6 Mi kame sa mu upe etindwaa ni mabulwati no tindwaa, kono mu
mone nji mulese kucila, kakuli einu eyo kame ifanene okwiiya, kono abo
amamaneneno kasi tendahala kale.
7 Esicaba kame sasi lwise esicaba sinjili, omubuso olwise omubuso
munjili, mi olukupwe kame sa luikaleko ni tizikinyeho mu ibaka no kupula.
8 Kono eyo yonje kame sa itende feela amatatekelo no mayando.
9 “Cwale kame saminunge oku mitwala oka yandisiwa ni kumiibaa. Mi
kame samu timbiwe ku matunga onje mu litina lyange.
10 Mi cwale aanu no kupula kame sa sitatale, mi kame sa betekane, mane
nuukutimba.
11 Mi cwale anuhi no mapwa no kupula mba iiyi, mi kame sayembulule
aanu no kupula.
12 Cwale kakuli ouyi kame sau ekezehe onene, elilato no aanu no kupula
mba libwi.
13 Kono woyo so tundamena okutwala ku mamaneneno, yokame soka
yoyisiwa.
14 Mi eliywi eli no kuwaba eli no mubuso kame sa lyambiwe mu litunga
lyonje, cwale nji litende oupaki ku macaba onje, ba sakwiiye amamaneneno.

Okwiiya kwa Mwana no munu (Maleka13.24-27; Luka21.25-28)

15 Daniele omunuhi wa Nyambe na kwamba eyi nji, ‘Esinu no kwiiba eso
sisilafaza endoo ya Nyambe ni kusilokiwa. Mbamu mono ouyi oimanine mu
sibaka no kukena.” (Osi ku bala alemuhe).
16 Cwale awo ali mu Judeya acilele ku malundu.
17 Mi woyo oli ba situwa no ndoo, alese ku shotokela mu ndoo akashimba
esinu.
18 Mi woyo oli mu matema, alese okuukela ku mundi oka shimba olwambi.
19 Oumayi ni waawo akati sawaniwe akushimbile nawo sawaniwe
ayamwisa mu maywaa awo!
20 Mu lapele nji mule okashotoka mu nako no mubebo simba mu liywaa
eli no Sabata,
21 kakuli ba nako eyo, amayando mbatende ano kuneneba, awo kaa
sitendahala kale simba okutunda ku matakelo no litunga ku lita bano, mi
kame kakutamba ku tendahala ngeeso.
22 Mi cwale nji amaywaa awo ka kusufaziwa, kakwisa simba mumweya
woyo so yoyisiwa. Kono cwale mulibaka lyaawo ana ketiwa, amaywaa awo
mba kusufaziwa.
23 Cwale nji omunu kame amba kwa wene nji, ‘Omone, uno ya Kilesite!’
simba uya yokame!’ mulese kupumena.
24 Kame namba eyi kakuli asi konga nji aonyene asi Kilesite na nuhi
no mapwa kame samonahale ni kumonisa eisupo inene ni timakazo nji
kutwesahala, alyanganise simba awo ana kuketiwa.
25 Kono mumamele! Kame nina myambele oweli.
26 “Cwale, simba naba sa myambele nji, ‘Mumone, kame ali mu mushitu,
mulese kutako, simba aba saambe nji, ‘Mumone, kame ali mu misusu no
ndoo, mulese ku pumena,
27 kakuli kanyi olumonyi aba lweesa okutunda mu upa nikuka esela mu
wiko, mwasa iyele ni Mwana no munu.
28 Mba kumonahala ngeeso kanyi amanoñu aba aungana, aanu kame
alimuka nji kame kuli esitupu.

29 “Ababo kusibwa feela eñalelwa no maywaa awo, eliywaa kame sa li
ilole, okweti kame sa ulwe eliseli mi etitungweti kame sa tikwe ku wilu,
amaata na ku liwilu kame sa nyanganye.
30 Cwale esisupo no Mwana no munu mbasi monahala mu wilu aanu onje
noba litunga kame sa lile. Mi kame sa mone Omwana no munu yokeyile mu
makumbi no liwilu mu maata ni mu kanya inene.
31 Cwale kame sa tume amangeloi aye ni titolombita no mulumo no
kuneneba, mi kame sa ungeke aketwa aye mu maneku anee okutunda ku
mamaneneno no litunga linjili okuta ku linjili.

Enguli no Sitondo no Mukuyu
(Maleka13.28-31; Luka21.29-33)

32 “Mu kwiyete ku tuto okutunda ba sitondo no mukuyu, muwangu-wangu
aba mumona nji emitai yaso aba yotoba mi kame ishoshela amamuna, mu
limuke nji esilimwe kame sili beebi.
33 Mu ndila imweya, aba mu mona eyo yonje, mu limuke nji Omwana no
munu sebeli oli beebi mi kame ali ba mwelo.
34 Niti luli kame ni myambela nji, lusika luno no balelo ka lu tamba
okubwa, konji eyo naitendahala oweli.
35 Eliwilu ni litunga mbaibwe, kono amaywi ange ka tamba okubwa.

Kakwisa Woyo Olimukile Eliywaa simba Enako
(Maleka13.32-37; Luka17.26-30; 24.34-36)

36 “Kono eyi no liywaa ni nako eyo, kakwisa woyo wi limukile, simba
amangeloi naku wilu kayii, simba Omwana, konji Sitange.
37 Omo kuna kwikalela mu maywaa a Nuwe, kame sa kwikale ngeeso ni
mu kwiiya kwa Mwana no munu.
38 Mu maywaa awo omunda kawasiiya kale, aanu kame ana ku lya, oku
nwa, oku kwata, oku kwalisa, konji eliywaa ana kwingena Nuwe mu Aleka.
39 Mi kasiku limuka esinjili konji omunda aba ona kwiiya mukwayundisa.
Mi mosa kwikalele yongeso aba saiye Omwana no munu.
40 Ba nako eyo kwa alume ayiili aa saikale mu litema, omunjili mba
shimbiwa, omunjili mba siyala.
41 Akati ayiili asa silange oubeeke, mumweya mba shimbiwa, omunjili
mba siyala.
42 Cwale abo mutone, kakuli ka muyii eliywaa elyo saiye Ombumu wenu.
43 Kono mu limuke eyi, nji omunya ndoo kambe mba limuka enako no
usiku aba saiye ombuyi, kambe kame satone mi kambe kaleselela ombuyi
okucuula endoo yaye.
44 Cwalehe naanyi muku tukise, kakuli Omwana no munu kame saiye mu
nako eyo mwa limukile.

Omubika no Kusepahala ni Woyo Nokwa Sepahala
(Luka12.41-48)

45 “Anyine cwale omubika no ku sepahala, ni kushangama, woyo sa beeke
Ombumu okwendisa abika aye, okwaba eyi no kulya mu nako eyi ilukeele?
46 Embuyoti niya woyo omubika sawane Ombumu yo tenda omusebezi
owo aba saiye.
47 Niti luli kame ni myambela nji kame samu beeke okwendisa kweyo
aluwile yonje.
48 Kono iikene saitendahale nji woyo omubika ni wakwiiba mi kame
ayambuta nji ombumu waye katamba okwiiya wangu,
49 mba tateke oku fula akwaye abika, alye, awee na cakolwa.

50 Ombumu no mubika woyo kame saiye mu liywaa elyo sa ulwe oku mu
tatelela, ni mu nako no kwa limuka.
51 Mi kame sa mupatole eibindi, ni kumu beeka na asikukuba, oko sa
kwikale okulila ni kukweca amaewo.

25

Enguli no Akatana noku Kwana Likumi

1 Ba nako eyo omubuso naku wilu kame sokufeke kanyi eso sina kutenda-
hala abo akatana noku kwana likumi aba ana ku shimba amaboni oo ni kuta
oka waniketa omukwati.
2 Ana kukwana mutanu kwa onyene neli aelo, mi mutanu neli ano
kushangama.
3 Cwale aelo no kukwana mutanu kasiku shimbela amaboni oo amaati no
kupula,
4 kono ano kushangama kame ana ku shimba amaati mwishimbelo yoo,
bamweya ni maboni oo.
5 Cwale kakuli omukwati kame ana ku liyeha bakwiiya, sebeli akosa onje
ni ku langana.
6 Kono bakaci no usiku omuhuwo sebeli o yupahala nji, ‘Komumone,
omukwati uno! Ko mwiiye mu mu wanikete!’
7 Cwale akatana awo sebeli ainguka onje ni kutateka oku lukisa amaboni
oo.
8 Cwale ano kweluba sebeli amba kwaa ano kushangama nji, “Mu tube ku
maati enu, kakuli amaboni etu kame atima.”
9 Kono ano kushangama sebeli aa tambula nji, “Ka ku twesahala! katamba
ku tu kwana aci naanyi. Mute kwa aulisi nji mu ka ku ulele eenu.”
10 Mi cwale akatana no kweluba asita feela mukuula amaati, omukwati
sebeli okeela, mi awo ana kuku tukiseta sebeli aingena naye mu mukiti no
likwala, mi esaandi sebeli siyatiliwa.
11 Munyima nweyo, akatana anjili sebeli aiya nonyene ni kwamba nji,
‘Mbumu, Mbumu! otu yatulwele.’
12 Kono omukwati sebeli otambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji,
kani mi yii.”
13 Cwale mwikale anyi me mutona, kakuli kamu limuka eliywaa simba
enako eyo saiye Omwana no munu.

Enguli no Abika Aatu
(Luka19.11-27)

14 Omubuso naku wilu kame okufekile kanyi eso sina kutendahala abo
omulume aba ano kutukiseta okuta mu mwendo waye, sebeli oisana abika
aye ni kwaambela nji ababalele ofumu waye.
15 Sebeli oba omunjili amasaka no mali noku kwana mutanu, omunjili
sebeli omuba amasaka ayiili no mali, omunjili esaka no mali imweya, sebeli
oba omunjili ni munjili oku faniketa nomo atwesela. Cwale sebeli okutela.
16 Cwale woyo ona ku biwa amasaka mutanu no mali, ababo sebeli oka
belekisa ni ku wanenabo kame no kukwana mutanu.
17 Mi kame ni woyo ona kubiwa amasaka ayiili sebeli ota okabelekisa ni
kuwanenabo kame amasaka ayiili.
18 Kono woyo ona kubiwa esaka iweya no mali sebeli ota, nuka tombola
owina banji niku shweeka amali no molyaye.
19 Cwale aba kuna kubita amaywaa no kupula omolya abika awo sebeli
oiya, mi sebeli waisana nji amone omo ana belekisete amali aye.

20 Cwale woyo ona kutambula amasaka mutanu no mali sebeli oiya kwa
molyaye okulita amasaka no mali kame noku kwana mutanu ni kwamba
nji, ‘Molyange kame ona kuniba amasaka mutanu no mali, komone, kame
nina wanenebo kame masaka mutanu no mali beulu.’
21 Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Nu tende wino, mi uli
mubika no kuwaba ni ku sepahala! Nu sepahala ku inu no kucaniba, mba
niku beeke okubusa eyi no kupula. Wingene mu kuwabelwa kwa molyowe!’
22 Mi ni woyo ona kubiwa amasaka ayiili no mali, sebeli oiya kwa molyaye
ni kwamba nji, ‘Molyange, kame ona kuniba amasaka ayiili no mali, Omone!
kame nina wanenebo kame amasaka ayiili no mali.’
23 Omolyaye sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Nu tende wino, wene omu-
bika no kuwaba niku sepahala, nu twese oku sepahala mu inu no kucaniba,
mba niku beeke okubusa eyi no kupula, wingene mu kuwabelwa kwa
molyowe!’
24 Cwale ni woyo ona kubiwa esaka imweya no mali, ni yonyene sebeli oiya
ni kwamba nji, “Molyange, kame niku limukile nji wene uli mulume noku
bambaba, woyo ukutula omu wasi kuna, mi kame uungeka omu kausi kwaa
embuto.
25 Cwale kakuli kame nina kucila, sebeli nita okatombola owina banji niku
pumbeka esaka yowe no mali mu mumbu. Esinu sowe sino sokame.”
26 Kono omolyaye sebeli omu tambula nji, ‘Wene omubika no kwiiba ni
kububa! Kame wamba nji kame olimukile nji kame ni kutula omo kanisi
kuna, mi kame ni ungeka omo kanasi kwaa embuto.
27 Cwale kame onaku fanena nji obeeke amali ange mu Panga, mi aba ni
nauku kambe nonu sete amali ange niku beekelabo eñambekelo.
28 Cwale mu mu biangule esaka no mali, mi mube kwa woyo okwite
amasaka likumi no mali.
29 Kwaawo akwite, mba beekelwa, mi mba ikala neyi nokupula, kono
kwaawo aulwile mane kame sa byanguliwe neyo akwite.
30 Kanyi kwa woyo omubika nambulwa tuso, mu mu kondele ku uwi, oko
salila ni kukweca amaeo.

Eliywaa no Katulo

31 “Cwale omwana no munu aba saiye mu kanya yaye, yoli ni Mangeloi aye
onje, kame saikale ba lubona no kanya yaye.
32 Mba ku ungana ba lubala lwaye amacaba onje, mi mba kete aanu anjili
kwaa njili, kanyi omulisana aba ataba omukoko mu tupuli.
33 Mi kame sa beeke omukoko ku lyoko lyaye no silyo, mi abeeke otupuli
kweli no simoo.
34 Cwale molyoo kame saambe kwaawo ali ku lyoko lyaye no silyo nji,
‘Komwiye! anyi muna fuyolwa kwa Sitange! Mu yole omubuso ona ku
lukisetwa anyi okutunda ku matatekelo no litunga.
35 Ni wenu kakuli kame nina ku yomba, mi sebeli muniba esi no kulya,
mi kame nina kufa elinyotwa, mi sebeli muniba esi no kunwa, kame nina
kutenda ongenda, mi sebeli muni tambula,
36 kame nina kuulwa esikumango, mi sebeli muniba esi no ukumanga,
kame nina kutoma, mi sebeli muni babalela, kame nina kwikala mu tolongo,
mi sebeli mwiiya mukunilekula.
37 Cwale ano kuluka kame sa mu tambule nji, ‘Molyetu, ka mwaka tuna ku
kumona wo yombile, mi sebeli tu kuba esi no kulya, simba wofile elilyotwa
ni kukuba esi no kunwa?

38 Mi cwale ka mwaka aba tuna kuku mona o endile ongenda, mi sebeli
tuku tambula, simba oulwile esikumango, mi sebeli tu kuba esi no kuku-
fuka?
39 Mi cwale ka mwaka tu naku ku mona me u tomine, simba ouli mu
tolongo, mi sebeli twiiya kwa wene mu kukupotela?
40 Mi molyowo mba atambula nji, 'Niti luli kame ni myambela nji kwawo
abange acana muna kutendela ngeeso, yamene muna kutenda ngeeso!'
41 Cwale kame saambe kwawo ali ku lyoko no simoo nji, 'Anyi mu kutilwe
kwa Nyambe, mutunde kwa mene, mute mu mulilo no kwaabwa, ou u
lukisetwe Diabulosi ni mangeloi aye!
42 Kame ni tenda ngeesi kwaanyi kakuli kame ni naku yomba, mi ka
mwasiku niba esi no kulya, kame nina kufa elinyotwa mi kamwasikuniba
esi no kunwa.
43 Kame nina kutenda ongenda, mi ka mwasikuni tambula, kame nina
kuulwa esikumango, mi ka mwasi kuni fuka, kame nina kukola, ni kwikala
mu tolongo, mi ka mwasi kwiiya mu kuni lekula.
44 Cwale nonyene kame samu tambule nji, 'Molyetu, ka mwaka tuna kuku
mona woyombile, simba wofile elinyotwa, simba wotendile ongenda, simba
wo ulwile esikumango, simba wotomine, simba mu tolongo, mi sebeli tu
kwangwa oku kubabalela?'
45 Cwale kame saatambule nji, "Niti luli kame ni myambela nji aba muna
kukwangwa oku babalela omunjili kwaa acana ngeeso, yamene muna
kukwangwa oku babalela ngeeso."
46 Mi awo kame saate mu koto no kwaabwa, kono awo no kuluka kame
saate mu mooyo no kwaabwa.

26

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Maleka14.1-2; Luka22.1-2; Jowani11.45-53)

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi yonje, sebeli wamba kwa
iyetwa aye nji,
2 "Kanyi omo mulimuukele nji, omukiti no paseka kwasiyala kale amay-
waa ayiili nji otendahale, mi cwale Omwana no munu mba beekiwa mu
maoko no aanu okumu ngongotela."
3 Cwale apulisita akulu na akulu sebeli akuwana mu ndoo no mupulisita
no mukulu woyo elitina lyaye neli Kefasi.
4 Mi sebeli ata oka lelisana omo salemene Jesu muku shangama mane ni
kumwibaa.
5 Kono sebeli amba nji, "Kuleswe oku tendahala mu nako no mukiti,
mwendi esicaba mba sitende omufilili."

Jesu Yo Waiwa Amaati ku Betani
(Maleka14.3-9; Jowani12.1-8)

6 Jesu kame ana kwikalanga ku Betani mu ndoo ya Simoni, ona kutomanga
kunyima oweti no mbingwa.
7 Cwale omukati sebeli oiya kwa yonyene ni komoki no alabasita no maati
no kutula, mi sebeli waitela ku mutwi wa Jesu abo yolemine okulya ku tafule.
8 Kono cwale aiyetwa aba ana kumona ngeso, sebeli atina ni kwamba nji,
"Iikene akandakandelwa aa maati?
9 Amaati awo kame ana lukele oku ulisiwa amali no kupula, nji abiwe
kwaa ashebile."

10 Kono Jesu sebeli olemuha eyo ana kwambanga, ni kwamba kwa onyene
nji, “Iikene esi muyandiseta omukati woyo? Kame ana tende ekezo no
kuwaba kwa mene.
11 Ano kusheba mba mwikala noo enako yonje, kono mene ka mu tamba
okwikala nange enako yonje.
12 Na itele amaati awo ba lutu lwange okulukisa okuteulwa kwange.
13 Niti luli kame ni myambela nji, oko konje sa likutaziwe eliywi eli no
kuwaba mu litunga lyonje, kame sa kwambiwe nesi ana tende, sitende eso
sa pulukiwe naso.”

Judasi Yo Pumena Okubeteka Jesu
(Maleka14.3-9; Jowani12.1-8)

14 Cwale omunjili no aiyetwa no kukwana likumi na yiili woyo oisaniwa
nji Judasi isikalyota, sebeli ota kwa pulisita akulu.
15 Sebeli wamba nji, “Iikene sa muniteneke aba sani beteke Jesu kwaanyi?”
Sebeli amuteneka amali ana kukwana makumi aatu omuwayawaya no
silibela.
16 Mi okutunda abo, Judasi sebeli osaela omukwa no kubeteka Jesu.

Jesu Yolya Omulalelo no Paseka na Iyetwa Aye
(Maleka14.12-21; Luka22.7-13; Jowani13.21-30)

17 Ba liywaa no matatekelo no mukiti ou no liñende nambulwa omumena,
aiyetwa sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Kubine usinga nji tukalukise
nji ukalyeleko omukiti no paseka?”
18 Jesu sebeli wamba nji, “Mute mu tolopo ku mulume munjili mi mu
mwambele nji, ‘Omwiyeti namba nji enako yange kame ili beebi, mbanilyele
omukiti no paseka na aiyetwa ange ku ndoo yowe.’ ”
19 Cwale aiyetwa aye sebeli atenda omo na kwaambelela Jesu oku lukisa
omulalelo no mukiti no paseka.
20 Jesu kame ana kwikalanga ba tafule na iyetwa aye noku kwana likumi
na yiili,
21 mi alemine okulya ngeeso, sebeli wamba nji, “Niti luli kame ni myam-
bela nji, omunjili mwaanyi yosoni beteka.”
22 Mi sebeli aena onene luli mi sebeli atangisa oku mwibanguta, omunjili
ni munjili nji, “Mwendi mene, Mbumu?”
23 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo ona ingenyeke elyoko bamweya ni
mene mu siwana yosoni beteka.
24 Omwana no munu mbafu kanyi omo kuñolelwe mu mañolo, kono
oumai ni woyo so beteka Omwana no munu! Esiwa ku munu woyo ni nji
kambe ka siku leiwa!”
25 Judasi, woyo ona kumu beteka, sebeli otambula nji, “Mwendi mene,
Mwiyeti?”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nwaamba.”

Omulalelo wa Mbumu
(Maleka14.22-26; Luka22.14-20; 1 Makolinte11.23-25)

26 Cwale abo alemine okulya ngeeso, Jesu sebeli oshimba esinkwa, mi
munyima no okutumela, sebeli osi patola, nikuba aiyetwa aye, sebeli
wamba nji, “Mu shimbe mi mulye, “Olu ni lutu lwange.”
27 Cwale sebeli oshimba ekomoki nuuku tumela, ni kwaaba ni kwamba nji,
“Mu nwemo moonje,”
28 “Kakuli ou ni unyinga wange no ulikani ona itekele ano kupula,
mulibaka no kulemeniwa eibi.

29 Mi kame namba kwaanyi nji, ku tunda bano, kani tamba kunwa kwesi
si bekilwe ku sitondo no beine, mane kubitela kame ba liywaa elyo sani nwe
naanyi, konji esi tendile esi no ubya mu mubuso wa Sitange."
30 Cwale sebeli aimba olusimo, nukutela ba lilundu no Olibe.

Jesu yo Nuha nji Pitolosi mba Mukana
(Maleka14.27-31; Luka22.31-34; Jowani13.36-38)

31 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Anyi moonje mba mun-
ishotoka mulibaka lyange uno usiku, kakuli na ku ñoliwa nji, 'Kame sani fule
omulisana, mi omulaka no mikoko kame so hasane.'
32 Kono aba sani inguke kwaafu, mba niku tangete kulubala lwenu okuta
ku Galileya."
33 Pitolosi sebeli omu tambula nji, "Simba nji onje kame saku shotoke
mulibaka lyowe, "Mene, kani tamba oku kushotoka."
34 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Niti luli kame ni kwambela nji,
ouno ousiku omukombwe owasilila kale, kame soni latule twaatu."
35 Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, "Naaba sani fanene okufa ni
wene, ka nitamba okuku latula!"
Mi na iyetwa aye anjili onje sebeli amba ngeeso.

Jesu yo Lapela mu Litema no Gesemani
(Maleka14.32-42; Luka22.39-46)

36 Cwale Jesu sebeli ota noo ku sibaka siisaniwa Gesemani, mi sebeli
wambela aiyetwa aye nji, "Mwikale bano, mene abani sita kuya oka lapela."
37 Mi sebeli oshimba Pitolosi naana ayiili a Zebedeya Jowani ni Jokobo, mi
sebeli otangisa okweena onene nu uku kalelwa.
38 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Emebo yange sebeli ili beebi ni
kufa mulibaka no likenyi. Mu siyale bano, mi mutone ni mene."
39 Mi sebeli ota ba lubala mbicana, sebeli okwela banji ni kulapela nji,
"Sitange, nji kame ku twesahala, kambe esinweno no mayando ni lufu
ibitele aba no kuleba ni mene! Kono kulese kutendahala omo ni singela, ku
tendiwe omo usingela wene."
40 Cwale Jesu sebeli oiya kwa iyetwa aye mi sebeli waa wana alanganine
batulo, sebeli wamba kwa Pitolosi nji, "Kandi kamu twesa oku tona ni mene
muhola imweya?
41 Mutone, mi mu lapele nji mulese kwingena mu muliko. Emebo yonyene
kame isinga, kono olutu kame lufokola."
42 Kame sebeli ota aka no wili oka lapela nji, "Sitange, nji esinweno esi
no mayando ni lufu kasi twesahala okutunda konji aba sani nwemo, ku
tendahale esisi singwa kwa wene."
43 Mi kame sebeli oiya kwa onyene ni kwaa wana alanganine, kakuli
amiyo oo kame ana kuyupahala okulema.
44 Cwale sebeli waasiya kame oka lapela aka no waatu, ni kwamba
amaywi kanyi aa ana kwamba ba weli.
45 Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye kame, mi sebeli wamba kwa onyene
nji, "Mu silanganine nuku katulusa? Komumone! enako ya keela kale eyo
Omwana no munu kame abekiwa mu makaa no asikutenda ouyi.
46 Ko mwimane tute. Komumone, woyo osi kuni beteka wakeela kale!"

Okunungiwa kwa Jesu
(Maleka14.43-50; Luka22.47-53; Jowani18.3-12)

47 Ababo yosi lemine okwamba ngeeso, Judasi omumweya kwawo noku
kwana elikumi na yiili sebeli okeela naanu no kupula ashimbile etisabule ni
milamu. Kame ana kutumiwa kwaa pulisita no akulu ni manduna no sicaba.
48 Cwale omubeteki na kwaaba esisupo, okwamba nji, “Woyo sani tubete
yokame, mu mununge!”
49 Muwangu sebeli osheeteta kwa Jesu ni kwamba nji, “Olumele Mwiyeti,”
mi sebeli omu tubeta.
50 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mulikani, otenda eso ona iyele
mukutenda!”
Cwale sebeli aiya mukumulema ni kumununga.
51 Ababo kwaawo ali kwa Jesu, omunjili sebeli oshomona omukwale waye
ni kupatula elitwi no mubika no mupulisita no mukulu.
52 Cwale Jesu sebeli omwambela nji, “Ouse emukwale wowe mu sipusu
sawo, kakuli awo onje akutusisa emikwale mbaafi ku mikwale.
53 Kame oyambuta nji kani twese okwisana kwa sitange, mi mu nako
imweya feela kame twesa okulita etimpi no mangeloi likumi ni ayiili?
54 Kono ba kutenda ngeeso, Amañolo ngasibine sa iyatetetwe aa amba nji,
Naku fanene oku tendahala ngeeso?”
55 Ba nako eyo Jesu sebeli wamba kwaanu nji, “Na mwiiyi ni mikwale
ni milamu muku nilema, kanyi mbili sikebenga? Amaywaa onje nani
kwikalanga mu ndoo no milapelo okwiyeta, mi ka mwa siku nilema.
56 Kono eyi yonje na itendahala nji eyi ina ñoliwa kwa nuhi a Nyambe
iiyatetetwe.”
Cwale aiyetwa onje sebeli amusiya ni kumu shotoka.

Jesu Yoli mu Kuta Inene no Majuda
(Maleka14.53-65; Luka22.54-55; 22.63-71; Jowani18.13-14; 18.19-24)

57 Awo ana kulema Jesu sebeli amutwala ku ndoo ya Kayafa, omukulu no
apulisita, oko ana kuku wanena aiyeti no mulawo naa kulu.
58 Kono Pitolosi kame ana ku mukoñanga munyima aba no kuleba, sebeli
oka keela ku lilapa no mupulisita omukulu. Sebeli oingenamo mi sebeli
oikala na tateleli nji amone etaba omo saibwele.
59 Cwale apulisita akulu nasi kuta onje sebeli asaela oupaki no mapwa nji
amwibae,
60 kono kasi kuuwana, simba naba ana kwiiya apaki no mapwa no kupula.
Ku mamaneneno sebeli kwiiya ayiili
61 ni kwamba nji, “Uyu mulume nakwamba nji, kame ni twesa oku kwisa
endoo ya Nyambe, ni kwiyaka kame mu maywaa aatu.’ ”
62 Omupulisita omukulu sebeli oimana ni kwambela Jesu nji, “Kukwite
ekalabo otwesa oku tambula? Kweyo alemine ooku kandimeka?”
63 Kono Jesu kame ana koondoka. Cwale omupulisita omukulu sebeli
wamba kwa yonyene nji, “Kame weeta ni Nyambe no kuyoya, otwambele
nji ya wene Kilesite Mwanaye Nyambe.”
64 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nwamba. Kono kame ni myam-
bela nji, oku tunda abano kame sa mu mone Omwana no munu yoikale ku
lyoko no silyo lya Nyambe no Maata, mi yokeile mu makumbi no liwilu!”
65 Cwale omukulu no mupulisita sebeli otina onene ni kukaula eikumango
yaye ni kwamba nji, “Na nyefula! Iikene aba tusi saelela oupaki? Na mu
yupu akashwau kaye!
66 Anyi ekatulo yenu niibine?”
Sebeli atambula nji, “Kame afanena okufa.”

67 Cwale sebeli amusibwela amate ba lubala niku mufula efaindi, niku
mufula olubaka
68 amba nji, Kilesite! otu nuhe, Anyine woyo ona kufulu?"

Pitolosi Yokana Jesu
(Maleka14.66-72; Luka22.56-62; Jowani18.15-18,25-27)

69 Ba nako imweya Pitolosi kame ana ikalanga ku ndee no lilapa no kuta.
Omubika no mukatana sebeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, "Ni wene
nau kwikalanga ni Jesu Omugalileya."
70 Kono yonyene sebeli okana ba lubala no aanu onje ni kwamba nji,
"Silimukile eso otalusa."
71 Cwale abana iya ku mwelo, omubika munjili no muskatana sebeli
omumona ni kwamba kwaawo ana kwikalangamo nji, "Ni woyo kame ana
kwikalanga ni Jesu no Nazaleta."
72 Mi kame sebeli okana ni kweeta nji, "Mene kani mulimukile woyo
mulume!"
73 Munyima no nako icana, awo ana kwimana omo sebeli aiya ni
kwambela Pitolosi nji, "Niti luli ni wene kame oli mumweya kwawo ana
kwikalanga ni Jesu, kakuli omwambelo wowe kame uku limukisa kanyi
omugalileya!"
74 Cwale Pitolosi sebeli kweeta nji, "Nikukaule bakaci, kani mu limukile
omunu woyo!"
Mi ababo omukombwe sebeli okuwa.
75 Cwale ababo Pitolosi sebeli opuluka eyo anaku mwambela Jesu nji,
"Omukombwe owasikuwa kale mbunikana twaatu." Ababo sebeli ota
bandee nuuka lila onene.

27

Jesu Yotwaliwa kwa Mubusisi Pilato
(Maleka15.1; Luka23.1-2; Jowani18.28-32)

1 Kusili amasikusiku akulu no apulisita onje na kulu no mulawo sebeli
atenda omulelo woo omo saibaele Jesu.
2 Mi sebeli amu nunga ku maoko ni ku mutwala, nuuka mubeeka mu
maata a Pilato omubusisi no Maloma.

Olufu lwa Judasi
(Tikezo27.18-19)

3 Cwale Judasi omubeteki, aba ana kumona nji Jesu na atulelwe olufu,
sebeli okunyaza ni kuusa amali no silibela ana kukwana makumi aatu ano
muwaya-waya kwa kulu no apulisita ni kwa kulu.
4 Sebeli wamba nji, "Kame nina tende ouyi aba nina beteke ounyinga
nambulwa omubonda."
Kono sebeli amba nji, "Iikene eyo kwaaci? Eyo ni taba yowe!"
5 Cwale Judasi sebeli oyumbela amali awo no muwaya-waya mu ndoo ya
Nyambe, mi sebeli okutela nuuka kunungelela yonyene.
6 Kono akulu no apulisita sebeli ashimba amali awo no muwaya-waya ni
kwamba nji, "Ka ku fanene okwa beeka mu sitewelo no ndoo ya Nyambe,
kakuli ni mali no unyinga."
7 Munyima no kwambola onje, amali awo sebeli akutusisa okuula elitema
lya muumbi no tucoo, esibaka no matutaeti no angenda.
8 Mulibaka eli, elitema elyo kame liisaniwa nji, "Elitema no unyinga"
okulita ni balelo lino.

9 Cwale kame kuna kwiyatetetwa eyo ina kwambiwa kwa munuhi wa
Nyambe Jelemiya, aba amba nji, “Mi kame ana shimbi amali no silibela
ana kukwana makumi aatu, omuulo wamunu mumweya ona kusumiwa
kwaana no Isilaele,
10 mi sebeli akutusisa amali awo okuula elitema no muumbi no tucoo,
kanyi omo ana kuni laelela Mbumu.”

Pilato Omubusisi no Maloma yo Ibanguta Jesu (Maleka15.2-5; Luka23.3-5; Jowani18.33-38)

11 Cwale Jesu sebeli oimana balubala no mubusisi, mi omubusisi sebeli
omwibanguta nji, “Kana ya wene Ombumu no Majuda?” Jesu sebeli omu-
tambula nji, “Nwamba.”
12 Kono naba ana ku nungelelwa eyambo kwa kulu no apulisita naakulu,
kasi ku tambula.
13 Cwale Pilato sebeli wambela Jesu nji, “Kuyupile eyo yonje aku nun-
gelela?”
14 Kono kasi kutambula simba simweya kweyo anaku mununge lela yonje,
mi omubusisi sebeli okomoka onene.

Jesu Yo Atulelwa Elifu (Maleka15.6-15; Luka23.13-25; Jowani18.39; 19.16)

15 Cwale enako yonje ba mukiti no Paseka, omubusisi kame anaku lukul-
welanga esicaba omunjili no mapantiti, woyo asinga aanu.
16 Mi cwale mu nako eyo, kame kuna kwikalanga elipantiti no sikebenga
ona ku limukiwa onene, no litina lya Jesu Balabasi.
17 Cwale aanu aba ana kumana oukuwana, Pilato sebeli waaibanguta nji,
“Anyine mu singa nji nimi lukulwele, Jesu Balabasi nji Jesu woyo oisaniwa
nji Kilesite?”
18 Nakwaibanguta ngeeso kakuli naku lemuha nji ni mulibaka no muna
aba ana muliti kwa yonyene.
19 Cwale ababo Pilato yoli ba situlo no katulo, mukataye sebeli omutu-
mena amaywi nji, “O lese kutenda esinjili kwa woyo omulume nambulwa
omubomda, kakuli balelo kame ni a yanda onene okulota mu libaka lyaye.”
20 Kono akulu no apulisita naakulu nwaanu sebeli asusuweza aanu nji
akumbele okulukulula Balabasi, mi Jesu yonyene aibaiwe.
21 Omubusisi kame sebeli waaibanguta nji, “Kwaa ayili, ubine woyo mu
singa nji ni i lukulwele?”
Onyene sebeli atambula nji, “Balabasi!”
22 Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale ngasibine sani tende kwa
Jesu woyo oisaniwa Kilesite?”
Oonje sebeli amba nji, “A ngongoteliwe!”
23 Cwale Pilato sebeli waibanguta nji, “Iikene? ubine ouyi ana tende?”
Kono onje sebeli akuwa onene nji, “Angongoteliwe!”
24 Cwale Pilato aba ana kumona nji katwese okutenda esinjili, kono kame
kutwesa okwiiya omufilifili, sebeli oku yowa ku maoko ni meyi balubala no
aanu no kupula, ni kwamba nji, “Mene sikwite omubonda mu unyinga wa
woyo omulume! Muku monene eyo ni taba yenu!”
25 Cwale esicaba sonje sebeli si tambula nji, “Ounyinga waye wikale beulu
wetu na neetu!”
26 Cwale Pilato sebeli olukulula Balabasi kwa onyene. Munyima no
kushapa Jesu, sebeli omuba mu maoko no masole nji amungongotele.

Amasole abana Yandisa Jesu (Maleka15.16-20; Jowani19.2-3)

27 Cwale amasole no mubusisi sebeli atwala Jesu mu lilapa no mubusisi,
mi esitopa no masole sonje sebeli simutinguluka.
28 Mi sebeli amutubula eikumango yaye ni kumu fuka olwambi no mucaa.
29 cwale sebeli amutingela eñata no myunguya nikumu fuka yo ku mutwi
waye. Sebeli amulemisa olutaka ku lyooko no silyo ni kukubama oku-
musheka okwamba nji, "Yoshoo uyoye, wene Ombumu no Majuda!"
30 Cwale sebeli amusibwela amate ni kushimba olutaka ni kumufula mu
mutwi.
31 Mi cwale aba ana kumana oku muyandisa, sebeli amutubula olwambi
no mucaa ni kumufuka eikumango yaye. Cwale sebeli amutwala oka
mungongotela.

Jesu aba na Ngongotelwa
(Maleka15.21-32; Luka23.26-43; Jowani19.17-27)

32 Amasole aba na taanga ngeso ni Jesu sebeli akuwana ni mulume
oisaniwa Simoni, omunu no muleneñi no Silene, mi sebeli amukandimeka
nji ashimbe esifapano sa Jesu.
33 Sebeli akeela ba sibaka siisaniwa Gologota, "Okutalusa nji esibaka no
katendele."
34 Sebeli atambeka Jesu ebeine ina ku wanekiwa ni nyoko nji anwe, kono
aba na ku lupamo sebeli okana okwiinwa.
35 Mi cwale aba ana kumana okumu ngongotela sebeli akutabela eiku-
mango yaye muku shebuluka.
36 Cwale sebeli aikala banji niku mu tatelela.
37 Cwale beulu no mutwi waye kame ana ku beekabo eliñolo no mubonda
waye eli lyamba nji, "Uyu ni Jesu Ombumu no Majuda."
38 Cwale sebeli angongotela ni isinyi yiili ni yonye, esinjili ku lyoko lyaye
no silyo ni sinjili kweli no simoo.
39 Mi awo ana ku bitanga na ku munyefula ni kunyunga emitwi yoo,
40 ni kwamba nji, "Wene woyo utwesa oku shandola endoo ya Nyambe ni
kwiyaka kame mu maywaa aatu! Okuyoyise wenyene nji yawene Omwana
Nyambe Otuluke ba sifapano wiiye banji!"
41 Mi noonyene apulisita akulu sebeli amuyandisa, ba mweya na iyeti no
mulawo nakulu, aamba nji,
42 "Kame ana kuyoyisanga akwaye, kono katwese oukuyoyisa yonyene!
Kame amba nji ni Mbumu no Isilaele. Nji kame sa kutulule ba sifapano mba
tu pumene kwa yonyene!
43 Kame ana ku sepanga Nyambe, mulesele Nyambe amu lamulele cwale
nji Nyambe kame asinga ngeeso, kakuli kame anamba nji, "Time Mwanaye
Nyambe."
44 Mi ni isinyi yiili ina ku ngongoteliwa ni yonyene ba sifapano sebeli
imunyefula ngeeso.

Olufu lwa Jesu
(Maleka15.33-41; Luka23.44-49; Jowani19.28-30)

45 Oku tangisa mu nako no munji, ouwi sebeli ufuka elitunga lyonje mu
tihola taatu.
46 Mi aba ina kukwana enako no 3 okoloko Jesu sebeli olila ni liywi no
kuneneba ni kwamba nji, "Eloi, Eloi, lema sabakatani?" Ninji, "Nyambe
wange, Nyambe wange iikene ona ni leselele?"
47 Cwale anjili ana kwimana omo aba ana kuyupa eyo, sebeli amba nji,
"Uyu mulume kame aisana Eliya!"

48 Ababo omunjili kwa onyene sebeli oituka oka shimba esiponji esi
siiyalile ebenega, sebeli osi beeka ku lutaka ni kumu nwisa.
49 Kono anjili sebeli amba nji, “Tumusiye, tumone nji Eliya mba iyi muku
muyoyisa!”
50 Cwale Jesu sebeli olila kame ni liywii no kuneneba, mi sebeli obwelwa
Emebo.
51 Ba nako eyeyo olwambi namu Ndoo ya Nyambe sebeli lu kauka bakaci,
oku tangisa ku wilu konji banji. Mi sebeli kwiiya ezikinyeho, amawee sebeli
akaoka.
52 Cwale amabita sebeli ayatuluka mi eitupu no aanu no kupula a Nyambe
ana kufa sebeli inguka.
53 Nakutunda mu mabita munyima ya Jesu okwinguka kwaafu, mi sebeli
aingena mu muleneñi no kukena ni kumonahala kwaanu onje ano kupula.
54 Cwale omukulu no masole, nawo ana ku tatelela Jesu noo, aba ana
kumona ezikinyeho neeyi ina kutendahala sebeli acila onene ni kwamba nji,
“Niti luli, woyo mulume neli Mwanaa Nyambe!”
55 Akati no kupula mwa na kwikala omo, aalikete, aali aba no kuleba,
okame ana kukoña Jesu aba ana kutunda ku Galileya, amu belekela.
56 Kwa onyene kame kuna kwikala omukati wisaniwa nji Maliya Maga-
dalena, ni Malia inawaye Jakobo ni Josefa, ni mukataye Zebadeya.

Okuteulwa kwa Jesu
(Maleka15.42-47; Luka23.50-56; Jowani19.38-42)

57 Cwale mu nako no mangolwaa, sebeli kwiiya omulume ona kufuma, na
ku Alimateya, ona kwiisanwa nji Josefa, mini yonyene neli omwiyetwa wa
Jesu.
58 Sebeli ota kwa Pilato, nukakumbela olutu lwa Jesu, cwale Pilato sebeli
olaela nji abiwe.
59 Cwale Josefa sebeli oshimba olutu, ni ku lupungela mu lwambi no
kukena ni kuwaba,
60 Mi sebeli okabeeka esitupu mu libita lyaye eli no ubya, eli ana ku cakula
mu liwee. Sebeli obeeka eliwee no kuneneba ba mwelo no libita mi sebeli
okutela.
61 Maliya Magadalena ni mukwaye Maliya kame na ikalanga aalikete ku
mwelo no libita.

Asiku Tatelela ba Libita

62 Eliywaa lina kutatama elino Sabata, apulisita akulu na Falisi sebeli aka
kuwanena kwa Pilato
63 sebeli amba nji, “Mbumu, tu si puluka nji omoongi woyo yo si yoya,
kame ana kwamba nji, ‘Munyima no maywaa aatu, mba ni inguka kame.’
64 Cwalehe olaele nji elibita li tatelelwe onene, ku twala ba liywaa no
waatu, mwendi aiyetwa aye mba fanene okwiiya mu kwiita olutu lwaye,
aambele esicaba nji, ‘Na inguka kwaafu.’ Abo okoonga no mamaneneno
kame sa kutende oku no kwiiba okubita ba weli.”
65 Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Mushimbe atateleli no masole,
mute mu ka tatelele omo mu tweseta monje.”
66 Sebeli ata na tateleli nu kabeeka esisupo ba liwee no ba libita nji cwale
kakwisa omunu sotwesa okuli sheeta.

28

Okwinguka kwa Jesu
(Maleka16.1-10; Luka24.1-12; Jowani20.1-10)

1 Munyima no liywaa no Sabata, elino matatekelo mu sunda amasikusiku
aba lina kupa, Maliya Magadalena ni Maliya munjili, sebeli ata muku mona
ku libita.
2 Ababo sebeli kwikala ezikinyeho inene luli, kakuli elingeloi no Mbumu
na likutunda kuwilu ni kwiiya muku pikulusa eliwee ba libita, ni kwikala ba
liwee.
3 Kame lina kumonahala kanyi olumonyi no mbula, ni ikumango yalyo no
likena kanyi elitwaa.
4 Atateleli sebeli acila ni kukuña, mi sebeli amonahala kanyi omunu no
kufa mulibaka no kumona elingeloi.
5 Elingeloi sebeli lyamba kwakati nji, “Mulese kucila,” “Kame ni limukile
nji kame musaela Jesu onaku ngongotelwa ba sifapano.
6 Ka sako kuno, kakuli Nyambe na mwingula kwaafu, kanyi omu ana
kwambela Jesu. Ko mwiye mumone mu sibaka ana ku langana.
7 Cwale mute mu lelube, mi mu kambele aiyetwa aye nji, ‘Nyambe
namwingula kwaafu, mi kame akatile balubala lwenu okuta ku Galileya,
okoko kwa samu ka mumone. Aa amaywi nineyele muku myambela.”
8 Cwale sebeli atunda muwangu ku libita acilile ni kuwabelwa onene,
sebeli aituka nu kambela aiyetwa aye.
9 Cwale aba ana taanga mukwambela aiyetwa aye, Jesu sebeli okuwana
noo ni kwa keeta mi sebeli aiya kwa yonyene, ni kumulema ku makondo ni
kumulapela.
10 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulese ku cila,” “Mute
mukambele abaange nji ate ku Galileya kwasa kani mone.”

Eliñusa no Atateleli

11 Ababo akati akatile, atateleli anjiili sebeli ata mu muleneñi okabihela
apulisita akulu eyi ina tendahala yonje.
12 Cwale apulisita akulu nakulu sebeli akuwana ni kulelisana. Sebeli aba
amasole amali no kupula,
13 ni kwaambela nji, “Mwambe nji, aiyetwa aye kame aneyi ousiku, mi
naiiti olutu lwaye, aci metu langanine.
14 Nji omubusisi aba sa yupe etaba eyo, mba tu mu kolwisa, ni kumi
tundisa mu utata.”
15 Cwale sebeli ashimba amali ni kutenda kanyi omo anaku laelelwa. Mi
etaba eyi nai kuhasana mukaci no Majuda mi isambiwa ni balelo lino.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye
(Maleka16.14-18; Luka24.36-49; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

16 Cwale aiyetwa ana kukwana likumi ni mu mweya (11) sebeli ata ku
Galileya, ku lilundu elyo ana kwasimweta Jesu.
17 Cwale aba ana kumu mona, sebeli amu kubamena, kono anjili alimbul-
ulile.
18 Cwale Jesu sebeli oiya kwa onyene ni kwaambela nji, “Etukelo yonje
namu wilu ni mu litunga kame ina biwe kwa mene.
19 Mute cwale mu katende aiyeti no macaba onje, mwa kolobeze mu litina
lya Sitange, ni lya Mwana, neli no Mebo No Kukena.
20 Mi mwaiyete oku mamela einu yonje nina milaelele. Mi mupuluke nji,
kame nili nenu mu nako yonje, okutwala ku mamaneneno no litunga.”

ELIYWI OKUKUMANENA KWA MALEKA

Okulimukisa

Okwamana ku Liywi lya Maleka.

Eliywi okwamana kwa Maleka ni injili notibuka tinee na mu Testamente no ubya eyo italusa oupilo wa Jesu Kilesite. Enjili ni injili kama iisanwa “eliywi” eyi italusa etingambolo no kuwaba. Kama ina ku ñoliwa munyima no lufu lwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka ni Jodani. Eliywi okwamana ni Maleka ni lyakwibiba onene ku mañolo anee. Kama lilumelwa kame nji eli na ku ngoliwa oweli ku mañolo onje mutinako tinjili mukaci no 65-70 AD munyima noku leiwakwa Jesu. Aanokupula asikukwiyeta kama alumela nji kama ina ku ñoliwa mu Loma mulibaka no kususuweza oulapeli no maloma muya.

Maleka, kame alimukiwa nji yokame Jodani Maleka, kama ana kwendanga ni mutumiwa Paulusi ni Banabasi, kono omukwa waye neli owo no kwiiba abo abaana kwaasiya aba nakutazanga eliywi (Tikezo13.13). Munyima kame Maleka sebeli weenda ni Banabasi (Tikezo 15.37-39). Maleka kama ana kulimukiwa kame nji neli mulikani waye Pitolosi munene (1 Pitolosi 5.13). Simba nji Maleka kakwite oupaki no kumona ni miyo ku upilo wa Jesu, asikukwiyeta kama alumela nji Maleka kama ana kuñola onene eyambo ya Pitolosi eyi yamana ni upilo wa Jesu mi eso esitundo no liywi okwamana kwa Maleka. Mu liywi, Maleka kamaama onene eyi no aiyetwa ni tuto ya Jesu munako no mamaneneno.

Emitwi no yambo

Maleka kame alimukisa ebuka mu kauhanyo 1.1-13.

Cwale Maleka kama atoloka esitulo sa Jesu abo yooli mu Galileya mu kauhanyo 1.14, 8.21.

Eiitatamako kamaamba eino musipili wa Jesu ku Jelusalema (8.22, 10.52).

Maleka kamaamana okuñola enako ya Jesu mu Jelusalema, okwekeza olufu ni kwinguka kwaye (11.1-16, 8).

Okukutaza kwa Jodani omukolobezi
(Mateu3.1-12; Luka3.1-18; Jowani1.19-28)

1 Aa amaywi no Kuwaba a Jesu Kilesite Omwana Nyambe.

2 Kanyi omo ku ñolelwe mu buka no omunuhi wa Nyambe Isaya nji,
“Omone, ‘Kame ni tuma onumwana wange balubala no lubala lowe
woyo so lukisa endila yowe,’

3 Eliywi lya woyo okuweleza mu lihalaupa,
Mu lukise endila no Mbumu,
mutende etindila no kooloka nji yonyene abitemo.”

4 Cwale Jowani omukolobezi sebeli omonahala mu lihalaupa, yo lemine okukutaza ekutazo no kubaka nji, “Mufutuke mi mu kolobeziwe cwale Nyambe mbami lemene ouyi wenu.”

5 Aanu no kupula ali mu tolopo no Judeya onje, naa ayakile mu muleneñi no Jelusalema onje, sebeli abanena kwa yonyene mukuteeteta, mi asimana okwamba etifoso too, sebeli akolobeziwa mu musindi wa Jodani kwa Jowani.

6 Jowani kame ano kufuka esikumango no woya no kamele, ni lukanda no situmba mu mbunda, mi kame ana kuyoya etimbimba ni uki mu mushitu.

7 Mi kame ana kwiiyeta aanu nji, “Mu nyima yange, kame kwiiya omunjili
uyu unibita ku maata, mi kanilukela okwinama ni kunungutula etikwele no
tinjatangwa taye.
8 Mene, kame ni mikolobeza ni meyi, kono yonyene kame sami kolobeze
ni Mebo No Kukena.”

Jesu Aba Ana Kukolobeziwa ni Kwetekiwa
(Mateu3.3-4; 11; Luka3.21; 22; 4.1-13)

9 Ba nako eyo, Jesu sebeli otunda mu Nazaleta omundi na mu tolopo no
Galileya, mi sebeli okolobeziwa kwa Jowani mu musindi no Jodani.
10 Ababo Jesu aba ana kukatunda mu meyi, sebeli omona eliwilu liyatu-
luka, mi Emebo No Kukena ifeka kanyi elikwici sebeli ishulumukela kwa
yonyene.
11 Mi sebeli ku yupahala eliywi litundelela ku wilu, elyamba nji, “Wene yo
mwana nge osingwa, uyu ni katelelwa onene.”
12 Ababo, Emebo No Kukena sebeli imutwala mu lihalaupa.
13 Jesu sebeli okaikala mu lihalaupa amaywaa makumi anee, yo etekiwa
kwa Satani. Mi kame ana kwikalanga ni ibatana, mi amangeloi na ku mu
babalela.

Jesu yo Iyeta Eliywi no Kuwaba mu Galileya
(Mateu4.12-17; Luka4.14,15; 5.1-11)

14 Cwale munyima no kunungiwa kwa Jowani ni kubeekiwa mu tolongo,
Jesu sebeli oiya mu Galileya yo kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe.
15 Mi sebeli wamba nji, “Enako na ikwana, mi omubuso wa Nyambe kame
uli beebi. Mubake, mi mu pumene ku liywi no kuwaba.”

Jesu Yo Isana Ayambi Anee (Mateu 4.18-22, Luka 5.1-11)

16 Cwale Jesu aba na endanga ku munanga no lisa no Galileya, sebeli
omona Simoni ni minaye Adiliyasi, ayamba otunyandi too mu liwate kakuli
neli anduyi.
17 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Munikoñe, mi kame sa ni mitende
asiku yamba aanu.”
18 Mi ababo sebeli asiya otunyandi too ni kumukoña.
19 Aba ana kusheteta kuusombicani, sebeli omona Jakobo mwanaa
Zebedeya ni Jowani minaye, nonyene kame ana kwikala mu wato, alemine
okoongolola otunyandi too.
20 Mi ababo sebeli waaisana mu wangu, mi sebeli asiya sitoo Zebedeya mu
wato nawo ana kuteneka okwatusa ni kumukoña.

Omulume no Mebo no Kwiiba
(Luka4.31-37)

21 Mi sebeli ata mu Kapenauma, mi ababo ba liywaa no Pumulo, Jesu sebeli
oingena mu Ndoo no milapelo no Majuda ni kwiiyeta.
22 Aanu sebeli akomoka onene mulibaka no tuto yaye, kakuli kame ana
kwiyeta kanyi omunu oli ni maata, kasa kanyi aiyeti no mulawo.
23 Ababo, aali mu Ndoo no milapelo omulume no mebo no kwakena, sebeli
wiiya nikukuwa nji,
24 “Iikene usaela kwaaci wene Jesu no Nazaleta? Ninji kame oneeyi
mu kutumana? Ni ku limukile nji tiwe anyine, tiwe Woyo no Kukena
omutumiwa wa Nyambe.”
25 Kono Jesu sebeli oikalimela nji, “Ondoka! Otunde mwa yonyene.”
26 Cwale emebo no kwakena sebeli imukwiseta banji mu koongola, mi
sebeli itunda mwa yonyene yokuwa ni liywi no ku neneba.

27 Mi aanu onje sebeli akomoka, sebeli akwambisa mukaci koo nji, “Esi ni
siikene? Eyi ni tuto no ubya? Kame akwite amaata no kulaela emebo no
kwiiba, mi kame imu kuteka!”
28 Ababo elibubo lyaye sebeli lita kule, mu tolopo yonje no Galileya.

Jesu yo Balisa Aanu no Kupula
(Mateu8.14-17; Luka4.38-41)
29 Cwale ababo Jesu aba natunda mu Ndoo no milapelo no Majuda, sebeli
oingena mu ndoo ya Simoni ni Adiliyasi, yoli ni Jakobo ni Jowani.
30 Cwale onjemunwaa Simoni no mukati kame ana langananga, yotomine
oweti no fibele eyi ingangamisa, ababo sebeli asimweta Jesu muwangu.
31 Cwale sebeli oshetetеta kwa yonyene, niku mulema ku lyoko mi sebeli
omwingula, sebeli obala kuweeti no fibele, mi sebeli waa sebeleza.
32 Amangolwaa, eliywaa aba lina kwiika, sebeli ku litwa kwa yonyene asi
kutoma, naa aingenwe Emebo no kwiiba.
33 Aanu mu muleneñi wonje sebeli aungana ba mwelo waye.
34 Mi cwale sebeli obalisa aanu no kupula awo ana kutomanga ameeti no
mifuta-futa, ni kucita Emebo no kwiiba no kupula, mi kasipumenena Emebo
no kwiiba nji yaambe kakuli kame imulimukile.

Jesu yo Iyeta mu Galileya
(Luka4.42-44)
35 Amalungasiku, eliywaa elyakalisipa kale, Jesu sebeli oinguka, ni kuta ku
sibaka no mbulwa aanu okuno kuleba yomboci oka lapela.
36 Cwale Simoni naa ana kwikala naye mu ndoo sebeli ata mu ku musaela.
37 Asimana oku muwana, sebeli amwambela nji, “Aanu onje kame aku
saela.”
38 Cwale sebeli waatambula nji, “Twendeni kwibaka indina lili beebi ni
mindi, ni ka kutazeko kame, kakuli omusebezi nina iyele.”
39 Mi sebeli ota ngeeso ni mu Galileya monje, yo kutaza mu tindoo no
milapelo no Majuda, ni kucita Emebo no kwiiba.

Jesu Yobalisa Omulume osi Mbingwa.
(Mateu8.1-4; Luka5.12-16)
40 Cwale omulume osi mbingwa sebeli wiiya kwa Jesu ni ku mukubamena
ni manwi okukumbela ni kumwambela nji, “Nji aba usinga, kame utwesa
okunibalisa.”
41 Jesu sebeli omufela amakeke, ni kolola elyoko lyaye okumulema, ni ku
mwambela nji, “Ni singa, mi okene.”
42 Cwale ababo embingwa sebeli ibwa kwa yonyene, ni kukenisiwa.
43 Cwale Jesu sebeli omulemusa mukongota, ni kumuusa muwangu,
44 ni ku mwambela nji, “Omone nji olese okwambela omunu esin-
jili, kono weende oka ku monahaze kwa mupulisita, obe esitabelo sowe
mukukenisiwa kowe esi silaelwe kwa Mushe, kutendiwe oupaki kwaanu.”
45 Kono omulume woyo aba kuta sebeli otangisa okutalusa etaba eyo
yolukuluhile, ni kwihasanya konje, mumukwanongeso Jesu sebeli ok-
wangwa okwingena mu tolopo injili aanu amumwine, kono kame ana
kwikalanga ku mukunda, mi aanu no kupula kame ana kutundanga mu
mabaka onje, ni kwiiya kwa yonyene.

2

Jesu Yobalisa Omulume no Kukutela Oluñañali
(Mateu9.1-8; Luka5.17-26)

1 Munyima no maywaa acana Jesu abana ukela ku Kapenauma, aanu
sebeli ayupa nji kame ali mu ndoo.
2 Cwale aanu no kupula sebeli aunganamo, mane sebeli akwangwa oku
kwanamo konji ni ba mwelo, mi yonyene yokutaza eliywii kwa onyene,
3 cwale alume anee sebeli aiya kwa Jesu ashimbile omulume no ku kutela
oluñañali.
4 Kono sebeli akwangwa okusheteta kwa Jesu mulibaka no aanu okupula,
mi sebeli ashuula esituwa no ndoo abo ana kwikalela Jesu niku shu-
lumukisetamo omuseme abo ana kulangana omulume osi kukukutela
oluñañali.
5 Cwale Jesu aba ana kumona etumelo yoo, sebeli wamba kwa woyo osi
kukutela oluñañali nji, “Mwana nge, eibi yowe na wilemenwe.”
6 Aiyeti anjili no mulawo ana kwikala omo, sebeli anahana mu micima yoo
nji,
7 “Uyu mulume, ngaibi aba aamba ngeesi? Kame anyefula! Woyo otwesa
okulemena eibi anyine konji Nyambe yomboci!”
8 Jesu sebeli olimuka mu wangu ni mebo yaye nji kame akengeela ngeeso,
mi sebeli waambela nji, “Iikene mukengeela mu micima yenu?
9 Esi no kotoba ni sibine, okwambela osi kutoma oluñañali nji, ‘Eibi yowe
nwilemenwe,’ ni ku mwambela nji, ‘Imana, oshimbe oulangano wowe, mi
wende?’
10 Cwalehe nji mu limuke nji, Omwana no Munu kame ali ni maata bano
banji no ku lemena eibi, sebeli wambela osi kukukutela oluñañali nji,
11 “Kame nikwaambela nji oimane, oshimbe oulangano wowe, mi okutele
ku mundi wowe.”
12 Cwale woyo sebeli oimana, mi ababo niku shimba oulangano waye
nuukutela yo monwa kwaanu onje, mi sebeli akomoka onje ni ku lumba
Nyambe nji, “Asimbakwatanga, katu mono etaba no ngeesi!”

Jesu Yoisana Lebi
(Mateu9.9-13; Luka5.27-32)

13 Cwale Jesu sebeli ota kame ku munanga no lisa no Galileya, mi aanu no
kupula onje sebeli sisheteta okuungana kwa yonyene, mi sebeli waaiyeta.
14 Mi yoenda mu ndila, sebeli omona Lebi omwana Alufeya, yo ikalile ba
ofisi no mutelo, mi sebeli omwambela nji, “Onikoñe.” Lebi sebeli oimana,
niku mukoña.
15 Mi Jesu yo ikalile ba tafule mu ndoo ya Lebi, asikutelisa no kupula na
sikutenda eibi sebeli aikala naye ba tafule na iyetwa aye, kakuli aanu no
kupula kame ana ku mukoña.
16 Cwale aiyeti no mulawo no afalisi aba ana kumona Jesu yo lya na
sikutelisa na sikutenda eibi, sebeli aibanguta aiyetwa aye nji, “Iikene
Omolyenu aba alya ni kunwa naanu no ngeeso?”
17 Mi cwale Jesu aba na yupa eyo, sebeli waatambula nji, “Awo ayoya wino
ka saele onganga, kono kame asaelwa kwaa tomine. Kani siiya nji ni isane
awo alukile, kono asikutenda eibi.”

Epuzo mulibaka no Oukuyumena Eilya
(Mateu9.14-17; Luka5.33-39)

18 Cwale aiyetwa a Jowani na Falisi kame anooku yumenanga eilya, mi
aanu sebeli aiya kwa Jesu niku mwibanguta nji, “Iikene aiyetwa a Jowani
na Falisi aba aku yumenanga eilya, kono ikene aiyetwa owe abaka ku
yumenanga eilya?”

19 Jesu sebeli waatambula nji, “Kana kame kutwesahala nji alikani no
mukwati aku yumene eilya, omukwati yo sili kwa onyene? Omukwati yosili
kwa onyene, kakutwesahala nji aku yumene eilya.
20 Kono enako kame iiya, eyo omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene,
abohe, kame sa kuyumene eilya mu liywaa elyo.
21 “Kakwisa omunu so beeka esimanahanyi no ubya ba sikumango no
kukulubala, kakuli esimanahanyi no ubya mba sikaula esi no kukulubala,
mane kwikezehe abono kukauka.
22 Kame kakwisa omunu so itela ewaine no ubya mu singumbuli no
kupangiwa ba itumba no kukulubala, aba ku tendiwa ngeeso, ewaine no
ubya kame ikaula esingumbuli sipangilwe ba situmba, mi ewaine kame
isinyeha bamweya ni singumbuli sipangilwe ba situmba. Kono ewaine no
ubya kame itelwa mu singumbuli sipangilwe ba situmba no ubya.”

Epuzo mulibaka no Liywaa no Pumulo (Mateu12.1-8; Luka6.1-5)

23 Eliywaa linjili eli no Pumulo, Jesu yo bita mu matema no uloto na iyetwa
aye alemine okucola ni kububula oubeke.
24 Cwale Afalisi sebeli amba kwa Jesu nji, “Komone, aiyetwa owe ikene aba
atenda esi no kwapumenenwa mu liywaa no Pumulo?”
25 Jesu sebeli waatambula nji, “Ka musibala esi sinaku tendiwa kwa
Dabida, enako ana ku ulwa esi no kulya, mi yoyombile, yonyene naa ana
kwikala naye?
26 Omo ana kwingenena mu ndoo ya Nyambe, omupulisita omukulu yoli
Abiatale, mi nolya ku inkwa ina kubeekelwa Nyambe, eyi ina kulukela
okuliwa kwa pulisita feela, mane Dabida na kubako naa ana kweenda naye.”
27 Mi Jesu sebeli wekeza nji, “Eli no Pumulo kame litendelwe aanu, kasa
omunu okutendelwa eli no Pumulo,
28 Mihe, Omwana no Munu ni Mbumu neli no Pumulo.”

3

Jesu yo Balisa Omulume no Kombola Elyoko (Mateu12.9-14; Luka6.6-11)

1 Cwale Jesu abana kuukela kame mu Ndoo no milapelo no Majuda, mi
omo kame kuna kwikalanga omulume no kombola elyoko.
2 Aanu sebeli aaliketa Jesu okumona nji, kana mba mubalisa mu liywaa no
Pumulo, nji awane omo no kumunungelela eyambo.
3 Jesu sebeli wambela omulume no lyoko no kombola nji, “wiiye kuno ku
lubala.”
4 Cwale sebeli waaibanguta nji, “Esi sipumenenwa mu liywaa no Pumulo,
okutenda wino nji okutenda ouyi? Oku yoyisa omunu nji oku mwibaa?”
Kono sebeli aondoka feela.
5 Cwale sebeli waaliketa onje ni miyo yo tinine ni kufilikana onene,
mulibaka no micima yoo no kongola, sebeli wamba ku mulume nji, “Oolole
elyoko lyowe.” Sebeli olyolola, ababo elyoko lyaye sebeli libala.
6 Ababo Afalisi sebeli atunda mu ndoo no milapelo no Majuda okalelisana
nasi Heloda omo sa ibaele Jesu.

Aanu no Kupula ku Lisa

7 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli ata ku lisa no Galileya. Mi aanu no kupula
sebeli amukoña okutunda mu Galileya, mu Judeya,

8 mu Jelusalema, ku Idumeya ni mu naha na mulinjaliya no Jodani, ni mu
naha ikubapile ni Tile ni Sidoni, aba ana kuyupa eyi ana tende yonje, sebeli
aiya kwa yonyene.
9 Mi cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji amu lukisete owato,
mulibakano aanu okupula, nji alese oku sinanisiwa.
10 Kakuli kame ana ku balisa aanu no kupula, mi cwale awo onje ana
kutoma ameeti kame ana lwelanga kwa yonyene oku mulema.
11 Cwale aanu ana kwikalanga ni mebo no kwakena aba ana kumumona,
sebeli akwela mu makondo aye ni kukuwa nji, “Ya wene Omwana Nyambe!”
12 Cwale Jesu sebeli waalaela nji alese okumu limukisa.

Jesu abana Kuketa Atumiwa Likumi na Yiili
(Mateu10.1-4; Luka6.12-16)

13 Cwale Jesu sebeli ota ba lilundu nukaisana awo anaku singa onje, mi
sebeli aiya kwa yonyene,
14 mi sebeli oketa ano kukwana likumi na yiili (12), awo ana kutumbiwa
elitina no atumiwa, nji aikala naye ni kwatuma nji akakutaze aanu,
15 ni kwaaba amaata no kucita emebo no kwiiba.
16 Aa ana kukwana likumi na yiili (12) ana kuketa, neli Simoni uyu ona
bekiwa elitina lya Pitolosi,
17 anjili naa, Jakobo ni minaye Jowani ana a Zebedeya, awo, nakwabeka
elitina lya Boanegesi, ninji aana no mulumo no mbula.
18 Adiliyasi ni Filipi ni Batolome ni Mateu ni Tomasi ni Jakobo omwana
Alufea, Tadeya ni Simoni no Mukanana,
19 ni Judasi Sakalyote ona ku mubeteka.

Jesu Yoisaniwa Beeluzebule
(Mateu12.22-32; Luka11.14-23; 12.10)

20 Cwale Jesu sebeli oukela ku ndoo, mi aanu no kupula sebeli aiya kame,
mane Jesu na iyetwa sebeli akwangwa okulya.
21 Mi abaaye Jesu aba ana kuyupa nji mwaali, sebeli aiya nji amushimbe,
kakuli aanu nakwamba nji, “Kame apulumuka.”
22 Cwale aiyeti no mulawo aa na kutunda mu Jelusalema, ni kwamba nji,
“Kame akwite amaata no Beeluzebule mwa yonyene, mi naaba acita emebo
no kwiiba ni mu maata no mukulu no mebo no kwiiba.”
23 Jesu sebeli waaisana, ni kwamba noo mu nguli nji, “Satani ngaibi sa
twese okucita Satani?
24 Mi omubuso aba uku futukela ookulwisa, omubuso owo kame sa
ukutabe bakaci mi kautamba okwimana.
25 Na asindoo imweya aba akulwisa, endoo eyo kaitamba kwimana.
26 Cwale nji Satani kame akulwisa, nuukutaba, ka twese okwimana, kono
kame satende amamaneneno aye.
27 Cwale kakwisa woyo so ingena mu ndoo no ndume no koongola, nji
ashimbe einu yaye, konji aba sa tangise okununga omulume woyo no
ndume, mi cwale basatwese okumushimbela einu aye.
28 “Niti luli kame ni myambela nji eibi yonje no aanu mba ilemeniwa,
bamweya ni tinyefulo too.
29 Kono omunu yonje so nyefula Emebo No Kukena, ka tamba oku
lemenwa, kono kame ali ni mubonda no sibi no kwaabwa.”
30 Jesu na kwamba ngeeso, kakuli aanu kame ana kwambanga nji, “Kame
ali ni mebo no kwakena.”

Inawaye Jesu na Inaaye.
(Mateu12.46-50; Luka8.19-21)

31 Inawaye Jesu na inaaye sebeli akeela ni kwimana ba ndee, mi sebeli
atuma omunu okamwisana mu Ndoo.
32 Aanu no kupula aikalile, amu beekile mukaci. Sebeli aambela Jesu nji,
“Inaowe na inoowe kame ali ba ndee, kame aku saela.”
33 Kono Jesu sebeli waatambula nji, “Inawange na inange anyine?”
34 Sebeli waliketa aanu ana kwikala naye mu Ndoo amu beekile mukaci,
mi sebeli wamba nji, “Ko mumone, ainawange na inange okame aa!”
35 Kakuli omunu yonje woyo otenda esi sisingwa kwa Nyambe, yokame
ominange, ni mandange ni Inawange.”

4

Enguli no Mukuni
(Mateu13.1-9; Luka8.4-8)

1 Jesu sebeli otangisa kame okwiyeta aanu ba likamba no lisa, mi kakuli
aanu no kupula kame anaku ungana kwa yonyene, cwale sebeli oingena mu
wato ni kuta mu lisa, mi aanu mu kupula koo, sebeli aikala ba likamba.
2 Cwale sebeli waaiyeta eno kupula mu tinguli, mi mu tuto yaye sebeli
waaiyeta nji,
3 “Komuteetete! Omukuni na kuta okakuna,
4 mi yo lemine okukuna, embuto injili sebeli ikwela mu ndila, mi otuyunyi
sebeli twiiya mu kwiilya.
5 Embuto injili na ikukwela mu mumbu noku kukutela ni mawee, omo ku-
ulwile omumbu no kupula, sebeli imena muwangu kakuli ka yasi kwingena
onene mu mumbu.
6 Kono eliywaa aba lishashumuka, eyi ina mene kame iletuka, mi kakuli
kame yulwile emibisi, kame ikukuta.
7 Einjili embuto sebeli ikwela mu mikakani, emikakani aba ikula kame
iipukelisa, mi embuto sebeli yuulwa okubeeka oubeke.
8 Embuto injili sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba, mi sebeli ikubeeka
eilya no kupula, naiku mena ni koongola, mi embuto imweya sebeli ibeeka
amakumi aatu, einjili amakumi mutanu ni kamweya, einjili kame sebeli
ibeeka omwaanda.
9 Ku mamaneneno Jesu sebeli wamba nji, “Woyo okwite amatwi ayupe mi
ayupisise.”

Etuso no Tinguli
(Mateu13.10-17; Luka8.9,10)

10 Ababo Jesu yoli yomboci, awo ana kwikala na iytwa aye, sebeli
amwibanguta etuso no tinguli.
11 Mi sebeli waambela nji, “Anyi na mubiwi oku limuka etikunutu no
mubuso wa Nyambe, kono aa ali kundee kame abeekelwe einu yonje mu
tinguli.
12 Nji cwale,
Asikumona mbamono,
kono katamba kuyupisisa,
ni kuyupa ayupe,
kono alese oku yupisisa,
Mane kame afanene oku siuluka, nji awane okulemenwa.’ ”

Jesu yo Toloka Enguli no Mukuni
(Mateu13.18-23; Luka8.11-15)

13 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ninji ka mu yupisisa enguli
eyo? Ngaibi cwale sa mu yupisise etinguli tonje?

14 Osikukuna, woyo okuna Eliywi.
15 Embuto ina kwele mu ndila kame ikufekile kanyi aanu awo ayupa
eliywi kono ababo Satani kame aiya ni kulitundisa mwa onyene.
16 Aanu anjili kame akufekile kanyi embuto ina kwele ba mumbu no
mawee, aba ayupa eliywi, ababo kame alitambula mu kuwabelelwa,
17 mi kakwite emibisi, kono kame atundamena enako icana fela, mihe
outata simba amayando aba yiiya mulibaka no Liywi, ababo kame akwa.
18 Anjili aanu kame akufekile kanyi embuto ina kwele mu mikakani,
okame awo ayupa eliywi,
19 kono etipilaelo no litunga ni kongiwa ku ufumu niku lakaza einjili, aba
ingena kwa onyene kame ipukutisa eliywi, mi kaibeeke embuya.
20 Kono anjili aanu kame akufekile kanyi embuto ina kuniwa ba mumbu
no kuwaba, okame awo ana yupu eliywii ni kulitambula ni kubeeka em-
buya, embuto injili naibeeke eyi ikwana makumi aatu, injili makumi mu-
tanu ni kamweya, einjili ikwana omwanda.

Elambi munji no Tubana (Luka8.16-18)

21 Cwale Jesu kame sebeli wamba nji, “Aba mulita elambi kame ibeekiwa
mu tubana nji munji no mumbeta, kasa okwibeeka aba ku monahala?
22 Cwale kakwisa esinu esi sishweekilwe, konji si shootolwe, simba esinu
sina tendiwa ku mukunda konji siiye ba ngandaleza.
23 Nji omunu kame akwite amatwi no ku yupisa, a yupe!”
24 Mi kame sebeli waambela nji, “Mutokomele kweeyi mu yupa, omo
mutendela akwenu, mwasamu tendelwe naanyi, mane niku bitelela.
25 Ku munu woyo okwite esinu sinjili mba bekelwa mukupula, kame kwa
woyo ulwile, nesi ali naso mba byanguliwa simba eso alinaso.

Enguli omo Imenena Embuto

26 Jesu sebeli wamba kame nji, “Omubuso wa Nyambe kame ukufekile
kanyi omunu okwaa embuto mu litema lyaye.
27 Simba alangane nji atone omunji ni usiku, embuto kame ikula ni
kubeeka, yo kalimukile omo ina menene.
28 Kakuli omumbu onyene kame ubeeka, oweli omutungo, okubinda
omukuñu, basa kwiiye oubeke ba mukuñu.
29 Kono oubeke aba wiimba, mu nako imweya kame abeeka ecekesi,
kakuli enako no kutulo nai kwana.

Enguli no Mbuto no Masitete (Mateu13.31,32,34; Luka13.18,19)

30 Cwale kame sebeli wamba nji, “Siikene eso tutwesa oku faniketa ni
mubuso wa Nyambe, simba ka nguli eyo satukutusise okwamba eyi?
31 Kame ikufekile kanyi embuto no Masitete, eyo aba ikuniwa mu mumbu,
ni mbuto icana onene ku timbuto tonje na mu litunga,
32 cwale aba ikuniwa kame ikula ni ku tenda esimena sinene okubitelela
yonje eyi ikuninwe mu litema ni kubeeka emitai inene, mane cwale
otuyunyi na kuwilu kame tutwesa okuyaka eiyaleto mu mwinda waso.
33 Jesu na kwasimweta amaywi mu tinguli okukumanena mukuyupisisa
koo.
34 Ka sikwaambela okuulwile enguli, kono ku mukumda nakwa mbelanga
aiyetwa aye eyambo yonje.

Jesu yo Ondota Eliñungwa (Mateu8.23-27; Luka8.22-25)

35 Mu liywaa elyo, mu nako no mangolwaa, Jesu sebeli waambela nji,
“Tulutelenyi mu linjaliya no lisa.”
36 Aba ana kumana okuusa aanu no kupula, aiyetwa sebeli akulonga mu
wato omo ana ikalanga Jesu, ni mato anjili kwana kwikalanga.
37 Mi eliñungwa linene sebeli liinguka, mi amandinda sebeli aiya nikufula
ba wato mane ni meyi sebeli atateka okwingena mu wato, mane owato
sebeli osinga okwiyala ku meyi.
38 Kono Jesu yo langanine yoli mutulo ku litusi no wato na kunyima ana
kwikala yosamine ba musamo, sebeli amwingula ni kwamba kwa yonyene
nji, “Mwiyeti, kaukwite taba naaba tufaa?”
39 Cwale Jesu sebeli oinguka ni kukalimela emebo, ni kwambela elisa
nji, “Ondoka!” Mi ababo emebo sebeli yimana, mi sebeli kwiiya okondoka
kunene.
40 Cwale Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Iikene aba mu cila? Mu
sikwangwa okupumena ni mu nako ino?”
41 Aiyetwa aye sebeli acila onene, mi cwale sebeli akwambisa nji, “Uyu
anyine, nji mane emebo ni lisa imu kuteke?”

5

Jesu abana Balisa Omulume osi Mebo no Kwakena
(Mateu8.28-34; Luka8.26-39)

1 Jesu na iyetwa aye sebeli akeela mulinjaliya no lisa mu sibaka no
Magelaseni.
2 Ababo Jesu abana kutunda mu wato, sebeli okuwana ni mulume osi
mebo no kwiiba,
3 uyu munu kame ana kwikalanga mu mabita, ka ku sikwikala omunu ona
kutwesa okumununga simba ni mawenge.
4 Aka no kupula aba na kunungiwangwa amawenge ku makondo ni ku
maoko, na kucolanga amawenge ni yoondo ku makondo aye, mi kakwisa ni
munu ona kutwesa oku mubita ku maata.
5 Aka no kupula, ousiku ni munji kame ana kwikalanga mu libita ni ba
malundu, yolemine okukuwa nukulemeka ku mawee.
6 Aba ana kumona Jesu yosili kule, sebeli witukela kwa yonyene, nikuka
mukubamena,
7 mi sebeli okuwa ni liywi linene nji, “Iikene osaela kwa mene, Wene Jesu,
Omwana Nyambe? Omwambakani uli-beulu? Kame ni ku kumbela weete
kwa Nyambe nji kautamba ku ni yandisa!”
8 Kakuli Jesu kame ana kwamba kwa yonyene nji, “Wene Emebo no
kwiiba, otunde kwa uyu omulume.”
9 Cwale Jesu sebeli omwibanguta nji, “Elitina lyowe tiwe anyine?” Emebo
sebeli itambula nji, “Elitina lyange, time Mpi, kakuli kame tuli ano kupula!”
10 Mi sebeli omukumbela onene nji, alese oku citela emebo eyo oku no
kuleba ni sibaka eso.
11 Cwalehe, kame kuna kwikala omutapi munene no tingulube tinaku
lyelanga kunyonga no lilundu elyo.
12 Amadimona sebeli akumbela Jesu nji, “Otupumenene okwingena mu
tingulube tica, tuka ingenemo.”
13 Ababo Jesu sebeli oipumenena, mi Emebo no kwakena sebeli itunda,
nukaingena mu tingulube. Ababo omutapi sebeli witukela ba liñope mi
sebeli umatukela mu lisa, eli lifanena okutenda eikiti yiili (2,000) mi sebeli
tikwela mu lisa ni kulwela.

14 Alume no alisana sebeli acilako, mi sebeli ata mu ku simweta etaba eyo
mu mundi oli beebi. Mi aanu no kupula sebeli aiya mu kumona eyi ina ku
tendahala.
15 Cwale sebeli aiya kwa Jesu, ni ku mona woyo onaku yandisiwa ku Mpi
no madimona, yoikalile yo kufukile mane yokuketile, sebeli acila.
16 Mi awo ana kumona esisina kutendahala, sebeli ambela akoo esi sina
kutendiwa kwa woyo omunu no mandimona, niku tingulube.
17 Cwale sebeli atangisa oku kumbela kwa Jesu nji atunde mu naha yoo.
18 Mi Jesu yoingena mu waato, omunu no kwingenwa ku mebo no kwiiba
sebeli oiya muku kumbela nji aikale naye.
19 Kono Jesu sebeli okana niku mwambela nji, “Ute ku ndoo yowe ni kwa
boowe, mi okaambele monje omo ana kutendele Ombumu, noomo ana
kufele amakeke.
20 Cwale sebeli ota, ni kukatangisa okendisa eyambo yonje eyo ana mu-
tendele Jesu mu (Dekapolisi) okutalusa nji esibaka no mindi likumi mi aanu
onje sebeli akomoka onene.

Omwana Jailosi no Mukatana ni Mukati woyo Ona Kulema ku Mukanjo wa Jesu
(Mateu9.18-26; Luka8.40-56)

21 Jesu aba na kuukela kame mu linjaliya no lisa mu wato, aanu no kupula
sebeli aungana kwa yonyene ku nyonga no lisa.
22 Cwale sebeli kwiiya omunjili no akulu no sindoo no milapelo no Majuda,
no litina lya Jailosi. Cwale aba anaku mona feela Jesu, sebeli okwela ku
makondo aye.
23 Sebeli omukumbela onene nji, “Omwanange no mukatana kame ali
beebi nikufa. Wiiye, omubeeke amaoko beulu, nji abale mi ayoye.”
24 Cwale Jesu sebeli ota naye, mi aanu no kupula onene sebeli amukoña
amu umbelele.
25 Ababo kame kuna kwikala omukati ona kutoma oweeti no mweeya, ba
myaka likumi ni yiili,
26 omukati kame anaku yanda onene mukubangiwa kwa nganga no
kupula, mi na kusinyehelwa onene eiluwo yaye yonje, kakwisa ni tuso ana
ku mona simba icana, mane oweti waye na ukweekezeha onene.
27 Cwale omukati woyo abana kuyupa eya Jesu, sebeli okukandimeka
okwingena mwaanu no kupula, abana atumela Jesu munyima, mi sebeli
omulema ba sikumango saye.
28 Abo sebeli okwambisa mu mucima waye nji, “Abasa nileme feele ku
sikumango saye mbibala.”
29 Ababo omweeya waye sebeli wimana, mi kame ana kuyupa mu lutu
lwaye nji nabala ku weeti waye.
30 Cwale ababo Jesu sebeli oyupa mukaci kaye nji amaata naatundu mwa
yonyene, sebeli okutemuna mukaci no aanu no kupula ni kwamba nji,
“Anyine onaleme ku ikumango yange?”
31 Aiyetwa aye sebeli amutambula nji, “Kumwine nji aanu no kupula kame
akuumbelele, ngasibine aba wibanguta nji, ‘Anyine ona kuleme?”
32 Kono Jesu sebeli okusetuka nji amone woyo ona tende ngeeso nji anyine.
33 Omukati sebeli wiiya kwa Jesu yocilile ni kukuña, kakuli kame
ana kulimuka esi sina kutendahala kwa yonyene, sebeli okukwiseta ku
makondo aye, nikumwambela eniti yonje.
34 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mwanange no mukati, etumelo
yowe nai kuyoyisa. Ote ni kozo, mi obalelele luli ku weeti wowe.”

35 Jesu osamba eyo, sebeli kwiiya aanu ana kutunda ku ndoo ya Jailosi,
okwiiya muku mwambela nji, “Mwanowe nafu. Siikene eso okataleza
Omwiyeti kame?”
36 Kono Jesu na kuulwa oku mamela amaywi awo, mi sebeli wambela
Jailosi nji, “Olese kucila, kono opumene feela.
37 Mi Jesu sebeli okanisa aanu okumukoña, konji Pitolosi ni Jakobo, ni
Jowani minaye Jakobo sebeli ata naye.
38 Jesu abana kakeela ku ndoo ya Jailosi, sebeli omona aanu aimanine
amaefe-efe ni kulila onene.
39 Mi cwale abana ingena sebeli wamba kwa onyene nji, “Iikene aba
mwimanine amaefe-efe ni kulila? Omwana kasifa kono kame alanganine
feela.
40 Cwale aanu sebeli amusheka, kono sebeli watundiseta bandee, sebeli
oshimba sitaye ni nyinawaye nawo ana kwikalanga naye, ni kuta noo ku
muzuzu oko kuna kulangana omwana.
41 Mukumu lema ku lyooko, sebeli wamba kwa yonyene nji, “Talita kumi”
okutalusa nji, “Mwanuke munyonyo, kame namba kwa wene nji, inguka!”
42 Cwale ababo omwanuke sebeli oimana, mi sebeli weenda, mi kame ana
kwikala ni myaka likumi ni yiili. Cwale ababo sebeli akomoka onene luli.
43 Cwale Jesu sebeli walaela luli nji kuulwe omunu soyupa etaba eyo,
sebeli wamba nji, omwanukana abiwe eilya.

6

Jesu Yokaniwa mu Nazaleta
(Mateu13.53-58; Luka4.16-30)

1 Jesu aba na tunda omo mu sibaka, sebeli ota ku mundi waye, mi aiyetwa
aye sebeli amwenda mu nyima.
2 Cwale elino Pumulo, sebeli otangisa okwiyeta aanu mu ndoo no milapelo
no Majuda, mi ano kupula aba ana ku muyupa sebeli akomoka ni kwamba
nji, “Kubine ana itundisa eyi wuyu mulume? Kaku shangama oko anabiwi?
Kubine ana wana amaata no kutenda etimakazo ni maoko aye?
3 Kasa yokame osikwaya omwana Maliya, omukulwaa Jakobo, Jose, Juda
ni Simoni? Amandaye kasaa, tuli noo? Mi kame ana sitatala mu libaka lyaye.
4 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omunuhi wa Nyambe omu
aulwa okukutekiwa mu naha yaye felea, kwasi lusika lwaye na sindoo yaye.”
5 Omo kasiku twesa okutendamo omusebezi no koongola, konji okubalisa
aanu acana ana kutoma, mukwabeeka amaoko aye beulu ni kwa balisa.
6 Mi kame anaku komoka okwa pumena koo.

Jesu Yotuma Aiyetwa ana Kukwana Likumi na Yiili (12)
(Mateu10.5-15; Luka9.1-6)

Cwale Jesu sebeli ota mu mindi ili beebi yoiyeta aanu.
7 Cwale Jesu sebeli oisana ano kukwana likumi na yiili, mi kame ana
kwatuma mu wiili, mu wiili. Mi nikwaaba amaata beulu no mebo no
kwakena,
8 sebeli walaela nji, “Mulese okushimba esinu sonje, konji omulamu,
mulese okushimba esinkwa, omukotana, simba amali mu tipokoto tenu.
9 Mukumange einjatangwa yenu, mi mulese okushimba esikumango sin-
jili no wiili.”
10 Cwale kame sebeli waambela nji, “Mu ndoo yonje omo samwingene,
mwikalemo okutwala aba sa mukatundemo.

11 Cwale omo mu ndoo sakane oku mitambula ni kumiyupa, mutundemo
mututule amaluli ku makondo enu, otenda oupaki kwa onyene.
12 Cwale sebeli ata, mukwiyeta aanu nji abake.
13 Cwale sebeli acita amadimona no kupula, mi sebeli awaa amaati kwawo
asikutoma no kupula, mane sebeli abala.

Olufu lwa Jowani Mukolobezi
(Mateu14.1-12; Luka9.7-9)

14 Cwale Ombumu Heloda aba ana kuyupa ya Jesu, kakuli elitina lyaye
naliku bubaana mi aanu sebeli aamba nji, "Jowani mukolobezi nainguka
kwaafu, elibaka aba atenda etimakazo mwa yonyene."
15 Anjili sebeli amba nji, "Yo kame Eliya,"
Mi anjili nji omunuhi wa Nyambe, kanyi omunjili no anuhi a Nyambe na
kukale.
16 Kono Heloda aba ana kuyupa ngeeso, sebeli wamba nji, "Yokame Jowani
nina kupatula omutwi, nainguka kwaafu!"
17 Kakuli Heloda yona kutuma aanu okalema Jowani, ni kumununga
okumubeka mu tolongo mulibkalya Helodiyasi omoywaa Filipi minaye,
kakuli yonaku mukwata.
18 Jowani kame ana kwambela Heloda nji, "Katukelo yowe okukwata
omoywaa minowe!"
19 Kakuli Helodiyasi kame ana kutimba onene Jowani mi sebeli osinga oku
mwibaa, kono kame ana kukwangwa omusa mwiibaele.
20 Kakuli Heloda kame ana kucilanga Jowani, mukulimuka nji mulume no
kuluka, mi ni wakukena. Mi kame na ku musilelezanga. Aba ana kuyupanga
yo amba, kasi kuwabelelwanga mu mucima simba nji kame ana kumu
teetetanga.
21 Ku mamaneneno Helodiyasi sebeli otandala okuwana esibaka, Heloda
abana kutenda omukiti no kuleiwa kwaye, mi sesbeli oisanenako aman-
duna no kuta yaye na kulu no masole na kulu namu Galileya.
22 Cwale omwana Helodiyasi no mukatana abana kukeela sebeli onenga
onene niku wabelisa Heloda naa ana kwikala naye ba tafule. Cwale Om-
bumu sebeli wambela omukatana munyonyo nji, "Okumbele esi sosinge
kwa mene sonje, mi mbani kubi so."
23 Mane sebeli okununga oluci nji, "Esi so kumbele sonje, simba eseemba
no mubuso wange mbani kubi.
24 Cwale omukatana sebeli ota okaibanguta inawawe nji, "Ni kumbele
eikene?"
Inawawe sebeli omutambula nji, "Okumbele omutwi wa Jowani
omukolobezi."
25 Cwale ababo omukatana sebeli oukela kwa Mbumu muwanguwangu
ni kukumbela nji, "Kame nisinga nji abano, onibe omutwi wa Jowani
omukolobezi mu siwana."
26 Cwale ombumu sebeli weena onene, kono mulibaka no kweeta oluci
kwaye na ngenda awo ana kwikala naye, sebeli okwangwa okumatuka
amaywi aye.
27 Ababo Ombumu sebeli otuma omunjili no masole no atateleli, niku
laela nji akalite omutwi wa Jowani mukolobezi. Woyo sebeli ota nukapatula
omutwi wa Jowani mukolobezi mu tolongo,
28 ni kulita omutwi mu siwana, ni kuuba omukatana, mi omukatana
yonyene sebeli ouba inawaye.
29 Cwale aiyetwa a Jowani aba ana kuyupa etaba eyo, sebeli aiiya muku
shimba esitupu saye oka siteula mu libita.

Jesu abana Kufepa Aanu no Kubitelela Eikiti Mutanu (5,000) (Mateu14.13-21; Luka9.10-17; Jowani6.1-14)

30 Atumiwa sebeli auka kwa Jesu, oka mwambela yonje eyo ana kutenda
neyi ana kwiyeta aanu.
31 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Mwiiye, tute ku mukunda muka
pumuleko mbicani oku kuulwile aanu. Kakuli kame ku nakwikala aanu
no kupula aa na iyanga ni kuuka mane kame ana kukwangwa ni nako no
kulya.”
32 Cwale sebeli ata mu wato okaikala omboci mu sibaka no kondoka.
33 Cwale aanu no kupula sebeli aamona akatile, ni kwalimuka nji anyine,
mi sebeli aitukelako ni makondo okutunda mu mileneñi yonje, mi aanu
sebeli aka keelako oweli Jesu na iyetwa aye asili munyima.
34 Cwale Jesu aba ana kutunda mu wato, sebeli omona aanu no kupula,
mi sebeli wayupela amakeke, kakuli kame ana kufeka kanyi omukoko
nambulwa mulisana. Mi sebeli otangisa okwaiyeta einu no kupula.
35 Cwale eliywaa aba lina kwiika, aiyetwa aye sebeli aiya kwa yonyene ni
kwamba nji, “Sino ni sibaka no kondoka, mi enako yatakale.
36 Mwaa use, nji aka ku ulele eino kulya mu matema ni mu mindi ili beebi.”
37 Jesu sebeli waatambula nji, “Mwaabe eino kulya mwenyene,
Onyene sebeli amwibanguta nji, “Tukaule einkwa no mali a atenda
emianda yiili no muwayawaya nji twaabe alye?”
38 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Injinga einkwa mukwite?
Mute muka imone.
Cwale aba anaku imona, sebeli amba nji, “Kame kuli feela einkwa mutanu
ni tindi timbili.”
39 Cwale sebeli olaela nji, “Aanu onje aikale mu ikwata, ba moopu no
musuhela.”
40 Cwale aanu sebeli aikala banji mu ikwata, esinjili esikwata no aanu
akwana omwaanda, anjili aanu ana ku kwana makumi mutanu.
41 Jesu sebeli oshimba einkwa mutanu ni tindi timbili, ni kwaliketa
kuwilu, mi sebeli okutumela ni kupatola einkwa okuba aiyetwa aye nji
atabele aanu, mi kame ni kutabela aanu etindi.
42 Cwale onje sebeli alya ni kwikuta.
43 Cwale sebeli ashimba amatanda likumi na yiili, ana kwiyala oubulu-
musi no inkwa, nou no tindi.
44 Mi awo ana kulya neli alume ana kukwana eikiti Mutanu (5,000).

Jesu aba na Enda ba Meyi (Mateu14.22-33; Jowani6.15-21)

45 Ababo Jesu sebeli wambela aiyetwa aye nji aingene mu wato nji aku-
tangete okuta mu linjaliya no lisa, ku Betisaida, yonyene yo suusa aanu.
46 Osimana felea okuusa aanu sebeli ota ba lilundu oka lapela.
47 Cwale enako no mangolwaa aba ina kukwana, owato owendela ba kaci
no lisa, mi Jesu yoli yomboci ba likamba.
48 Mi sebeli omona nji kame apuwa me aziyelehile, kakuli emebo kame ina
kwalwisa onene. Mi mu nako no malungasiku, Jesu sebeli oiya kwa onyene
yo enda ba meyi, mi sebeli osinga okwabitelela.
49 Kono aba ana ku mumona yo enda ba meyi no lisa, sebeli akuwa onene
nji ni silumba.
50 Cwale onje sebeli acila aba ana kumumona. Kono sebeli oleluba
okwamba noo nji, “Mu koongote, ya meene, mu lese kucila.”

51 Cwale sebeli oku longa mu wato nonyene, mi emebo sebeli yondoka.
Cwale aiyetwa aye sebeli akomoka onene.
52 Kakuli kasi ku yupisisa etaluso no kufepa aanu no kupula bokame abo
emicima yoo kame ina koongola.

Jesu yo Balisa osi Kutoma mu Genesaleta
(Mateu14.34-36)

53 Cwale aba ana kumana okuluta elisa ni kuta ba likamba, mi sebeli
akeela mu naha iisaniwa Genesaleta mi sebeli afuweka ku likamba.
54 Mi abana kutunda mu wato, ababo aanu sebeli amu limuka.
55 Cwale sebeli aitukela mu naha yonje ni kutangisa okalita asikutoma
onje oko ana kuyupa nji Jesu kwaali.
56 Mi konje Jesu oku ana ku bita, mu mindi icana ni mu mindi inene, simba
mwibaka no matema, asi kutoma kame ana kubeekiwa ba tipatelo, mi aanu
kame ana kukumbela nji aa pumenene oku lema feela simba ku mungundo
no sikumango saye, mi aa amulema onje kame abala.

7

Etuto no Alimu
(Mateu15.1-9)

1 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo anjili ana kutunda mu Jelusalema,
sebeli aiya ni kuungana kwa Jesu.
2 Sebeli alemuha nji aiyetwa anjili a Jesu kame alya eilya ni maoko no
kwakena, okutalusa amaoko nokwa yowisiwa.
3 Kakuli Afalisi, ni aanu onje no Majuda kaali, konji akuyowe oweli ku
maoko, okumamela esizo no akulu,
4 mi cwale naba auka okutunda ku musika, kaali konji abasa kuyowe ow-
eli. Kusili eizo injili no kupula eyi imamela, kanyi eno kuyowisa etikomoki
ni tucoo, ni injili no oukutusisa.
5 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo sebeli aibanguta Jesu nji, “Iikene
aiyetwa owe aba kayoyo ni sizo no akulu, kame alya ni maoko nokwakena?
6 Jesu sebeli waatambula nji, “Anyi asikukuba, Isaya kame ana kunuha
wino eyenu kanyi omo ku ñolelwe,
Aanu aa kame ani kuteka ni tunwa too,
kono emicima yoo kame ili okuno kuleba ni mene.
7 Kame ani kubamena oku nambulwa tuso,
okwiyeta koo ni kwa milawo no aanu.
kanyi ni milawo yange!’
8 Kame munasiyi etaelo ya Nyambe, mi kame mukuteka esizo no aanu.”
9 Cwale Jesu sebeli wamba kame kwa onyene nji, “Kame muli ni ndila noku
shangama no kukana emilawo ya Nyambe, nji mongote esizo senu.
10 Kakuli Mushe kame ana kwamba nji, ‘Okuteke sitowe ni inaowe’ kame,
‘Woyo soshwaula sitaye simba inawaye, aibaiwe.’
11 Kono kame mwamba nji omunjili aba ambela sitaye simba inawaye
nji, “Etuso sa ni mi tuse ni Kolobani”, okutalusa nji esitabelo sina biwi kwa
Nyambe.
12 Cwale mu lese ku mu pumenena yo tenda esinjili kwa sitaye simba kwa
inawaye.
13 Mi kame mu mana eliywi lya Nyambe mu sizo senu esi mongotite, mi
kame mu tenda einjili no kupula no ngeeso.”

Einu eyi itenda Omunu Okwakena
(Mateu15.10-20)

14 Jesu sebeli oisana aanu no kupula kame ni kwaambela nji, “Munitetete
anyi moonje, mi muyupisise.
15 Ku inu ili bandee eyi ingena ku munu, kakwisa esi sitwesa oku musi-
lafaza, kono esi situnda kwa yonyene, sokame esi simu silafaza.” [
16 Nji omunu kame ali ni matwi no ku yupisa, ayupe.]
17 Mi cwale aba ana kusiya aanu okwingena mu ndoo, aiyetwa aye sebeli
amwibanguta etaluso no nguli eyo.
18 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ninji naanyi kamu yupisisa?
Kamu lemuha nji esinu sili bandee aba siingena ku munu kasimu silafaza?
19 Kakuli ka siingene mu mucima waye, kono kame siingena mu lipumo,
mi kame situndela bandee.” (Bokame abo ana kulaela nji eilya yonje niya
kukena.)
20 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Esi situnda ku munu, so kame esi
sisilafaza omunu.
21 Kakuli ni mu micima no aanu omo ku tunda emihupulo no kwiiba,
outanya, oumbuyi ni kwibaa.
22 Okubuka, etitakazo no inu simba amali, olunya, okoonga, okuyoya mu
uhule, omuna, okooba oukukumusa ni weelo.
23 Einu yonje eyi no kwiiba kame itunda mukaci mi kame isinya omunu.”

Etumelo no Mukati namu Silofenisiya (Mateu15.21-28)

24 Cwale Jesu sebeli otunda mo nuukutela mu sibaka sili mukaci no
muleneñi wa Tile ni Sidoni. Sebeli oingena mu ndoo, mi ka sikusinga nji
alimukiwe, kono na ku kwangwa oukushweeka.
25 Kono ababo omukati ona kwikala ni mwanaye no mukatana ona kwin-
genwa ku mebo no kwakena, abana kuyupa eyi, sebeli wiya mu kukwela ba
makondo a Jesu.
26 Omukati neli Mugelike ona ku leyelwa mu Silofenisiya. Sebeli okumbela
Jesu nji atundise emebo no madimona kwa mwanaye no mukatana.
27 Cwale Jesu sebeli wambela omukati nji, “Olesele oweli anukana alye
eyi asinga yonje, kakufanene okushimba esilya no anukana ni kondela
otumbwanana.”
28 Kono omukati sebeli otambula nji, “Ee Mbumu, simba otumbwanana
munji no tafule kame tulyanga oubulumusi ou ukwa kwanukana.”
29 Cwale Jesu sebeli wambela omukati nji, “Mukutambula kowe ote emebo
no madimona naitundu mwa mwanowe.”
30 Cwale omukati sebeli ota ku ndoo nukawana mwanaye yo langanine ba
mumbeta, mi emebo no madimona naitundu mwa yonyene.

Jesu Yobalisa Osusu no Sikukuma

31 Cwale Jesu sebeli otunda ku Tile ni kuta ku Sidoni okushetumuka ku lisa
no Galileya ni kubita mu naha no Dakapolisi.
32 Mi aanu sebeli amulitela omulume no susu ni umumu ni kukumbela
Jesu nji abeeke amaoko aye beulu yaye.
33 Cwale Jesu sebeli omutwala ku nyonga, kule naanu, Jesu sebeli obeeka
eminwe mu matwi no mulume. Cwale sebeli osibula amate ni kulema
omulume ba lulimi.
34 Cwale Jesu sebeli waliketa ku wilu, ni kutula emebo ni kwamba kwa
yonyene nji, “Effata!” Okutalusa nji, “Otikuke!”
35 Ababo amatwi no mulume sebeli atikuka, olulimi lwaye sebeli lutangisa
okwamba wino.

36 Cwale Jesu sebeli olaela aanu nji alese okwambela omunu yonje. Kono
omo ana kwakaniseta, mwana ku ongoteteta okwamba etaba eyo.
37 Aanu kame ana ku wabelelwa ni ku komoka onene. “Kame atenda einu
wino sebeli aamba. Mane kame ayupisa aanu no kwayupa, ni kwambisa
awo no kwatwesa okwamba.”

8

Jesu abana Kufepa Aanu no Kubitelela Eikiti Inee (4,000)
(Mateu15.32-39)

1 Mu maywaa awo kame aanu no kupula sebeli aungana, mi na kuulwa esi
no kulya, cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwaambela nji,
2 “Kame nifela amakeke aa aanu no kupula, kakuli kame ana ikala ni mene
ba maywaa aatu mi kakwite esi no kulya.
3 Cwale nji nause ayombile ku mindi yoo, kame sa welele ba ndila kakuli
anjili kame atunda oku no kuleba.”
4 Cwale aiyetwa aye sebeli amwibanguta nji, “Ngasibine omunu omo sa
fepele aanu ni sinkwa muno nimu lihalaupa?”
5 Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, “Kame mukwite einkwa ikwana
bukai?”
Sebeli atambula nji, “Mutanu ni yiili” (7).
6 Cwale Jesu sebeli olaela aanu no kupula nji aikale banji. Cwale sebeli
oshimba einkwa mutanu ni yiili (7) nuukutumela ni kwipatola ni kuba
aiyetwa aye nji atabele aanu no kupula, mi sebeli atenda ngeeso.
7 Mi kame ana kwikala ni tusi tunyonyo no kucaniba, cwale sebeli otu-
lapelela ni kulaelela nji ni tonyene otu mwaatabele to.
8 Cwale sebeli alya ni kwikuta ni kutola oubulumusi ou ona kusiyalako ni
kwiyata amatanda ana kukwana mutanu na yiili (7).
9 Mi aanu kame ana kukwana eikiti inee (4,000).
10 Cwale Jesu sebeli waambela nji akutele, ababo yonyene sebeli oingena
mu wato na iyetwa aye ni kuta mu sikiliti no Dalumanuta.

Afalisi abana Kukumbela Esisupo
(Mateu16.1-4)

11 Afalisi sebei aiya kwa Jesu niku tangisa okukanana naye, okumukum-
bela nji amonise esisupo situnda ku wilu, oku mweteka.
12 Jesu sebeli otula emebo onene ni kwamba nji, “Iikene aa aanu aba asaela
esisupo? Niti luli kame ni myambela nji, kakwisa esisupo sasi biwe ku lusika
olu!”
13 Mi sebeli waasiya kame, ni kwingena mu wato ni kuta mu linjaliya no
lisa.

Omumena no Afalisi nou wa Heloda
(Mateu16.5-12)

14 Aiyetwa kame ana kupulama okushimba einkwa konji feela simweya
ana kwikala naso mu wato.
15 Jesu sebeli waaba emamela nji, “Mutokomele omumena no Afalisi nou
wa Heloda.”
16 Cwale sebeli akwambota mukaci koo ni kwamba nji, “Kakuli katu kwite
einkwa.”
17 Jesu sebeli olemuha eyi anaku kwambota ni kwaambela nji, “Iikene aba
mukwambisa eyi no kuulwa esinkwa? Anyi nibano kamu mono ni kuyupa?
Emicima yenu iso ngolile?
18 Kame muli ni miyo kono ka mumono? Kame muli ni matwi kono kamu
yupu? Mi ka mupuluka?

19 Aba nina kupatola einkwa mutanu baanu ana kukwana eitiki mutanu,
amatanda muna kutolabo kame anaku kwana babukai no ubulumusi ona
kusiyalako?"
Sebeli atambula nji, "likumi na yiili (12)."
20 "Mi cwale aba nina kupatola einkwa mutanu ni yiili, baanu ana kuk-
wana eikiti inee bukai amatanda mu na kutolabo?"
Sebeli atambula nji, "Mutanu na yiili (7)."
21 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Nibano kame kamu yupisisa?"

Jesu Yobalisa Omulume no Kufa amiyo ku Betisaida.

22 Cwale sebeli aiya ku Betisaida, mi aanu sebeli alita omulume no kufa
amiyo, ni kukumbela Jesu nji amuleme.
23 Jesu sebeli olema omulume no sibofu ni kumutundisa mu mundi.
Mi cwale aba na mana okusibwela omulume amate ba miyo ni kubeeka
amaoko beulu waye, Jesu sebeli omwibanguta nji, "Kame kuli eso mona?"
24 Omulume sebeli waaliketa ni kwamba nji, "Kame ni mona aanu, kono
kame amonahala kanyi eitondo eyi yeenda."
25 Cwale kame Jesu sebeli obeeka amaoko aye ba miyo no mulume. Mi
omulume sebeli oukela oku mona, mi amiyo aye sebeli atateka okumona ni
ku mona einu yonje wino-wino.
26 Jesu sebeli omwambela nji, "Ote ku mundi wowe, olese okuuka ku
mundi ou."

Pitolosi Yoamba ya Jesu nji Kilesite
(Mateu16.13-20; Luka9.18-21)

27 Cwale Jesu sebeli otunda mo na iyetwa aye, sebeli oingena mu mindi ya
Filipi Sesaliya. Mi mu ndila sebeli oibanguta aiyetwa aye nji, "Aanu kame
amba nji time anyine?"
28 Cwale aiyetwa sebeli atambula nji, "Anjili kame amba nji, tiwe Jowani
omukolobezi, anjili nji tiwe Eliya, kono anjili kame aamba nji, kame oli
omunjili no anuhi a Nyambe."
29 Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, "Kono anyi kame mwamba nji time
anyine?"
Pitolosi sebeli omutambula nji, "Tiwe Kilesite."
30 Cwale Jesu sebeli waakanisa nji alese okwambela omunu eyaye yonje.

Jesu Yoamba eyi no Mayando, Lifu ni Kwinguka Kwaye
(Mateu16.21-28; Luka9.22-27)

31 Cwale Jesu sebeli otangisa okwaiyeta nji omwana no munu kame
alukela oku yandisiwa onene, akaniwe kwa kulu, akulu no apulisita ni kwa
aiyeti no milawo. Mi aibaiwe, mi aingulwe munyima no maywaa aatu.
32 Cwale Jesu sebeli waambela etaba eyo patalaza. Cwale Pitolosi sebeli
omushimbela ku nyonga ni kumwayuta.
33 Kono Jesu sebeli okutemuna okwaliketa aiyetwa aye, sebeli wayuta
Pitolosi ni kwamba nji, "Otunde kwa mene, wene Osatani," kakuli emi-
hupulo yowe kasa mihupulo ya Nyambe, kono ni yaanu!"
34 Cwale Jesu sebeli oisana aanu na iyetwa aye ni kwaambela nji, "Nji
omunu yonje kame asinga okunikoña akutobohe mi ashimbe esifapano saye
anikoñe munyima.
35 Kakuli omunu yonje woyo osinga okuyoyisa omooyo waye, kame
sausinyehelwe, kono woyo so sinyehelwa omooyo waye mulibaka lyange ni
liywi no kuwaba, kame sayoyisiwe.
36 Cwale etuso ni ibine, omunu naba sa luwe elitunga lyonje, mi yosinye-
helwa omooyo waye?

37 Abo siikene satende omunu nji ausetwe omooyo waye?
38 Kakuli omunu yonje woyo soneenena ni maywi ange, mu lusika olu no
abuki na sikutenda eibi, Omwana no Munu ni yonyene kame samwenene
aba saiye mu kanya ya Sitange ni mangeloi aye no kukena."

9

1 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela,
kwaali anjili aimanine bano awo katamba okufa konji abasa mone omubuso
wa Nyambe abasa wiye ni maata wawo."

Okufutuka kwa Jesu
(Mateu17.1-13; Luka9.28-36)

2 Cwale munyima no maywaa mutanu ni limweya Jesu sebeli oshimba
Pitolosi, Jakobo ni Jowani ni kwaatwala ba lilundu no kuleba , oko ano
kaikala omboci mi abana kwaliketa Jesu, sebeli ofutuka balubala woo,
3 mi eikumango yaye sebeli ifutuka eino likena onene mi kakwisa omunu
sotwesa okuyowisa esikumango saye nji sitende elikena ngeeso.
4 Cwale sebeli amona Eliya ni Moshe aamba ni Jesu.
5 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Labbi, esi no kuwaba kwaaci
ninji tuikalelele okuno, tuyake eitebule yaatu, esinjili sitende sowe, esinjili
sa Mushe, esinjili sa Eliya."
6 Abo kasi kulimuka esi no kwamba kakuli kame ana kucila onene.
7 Cwale elikumbi sebeli liiya ni kwafuka, cwale eliywi sebeli liyupahala
mu likumbi elyamba nji, "Woyo ya mwanange ni singa mumuyupe!"
8 Ababo abana kwaliketa kasi kumona aanu ana kwimana noo konji Jesu
yomboci.
9 Kono abana shetumukanga okutunda ba lilundu, Jesu sebeli walaela nji
alese okwambela omunu eyi ana mono, konji enako sainguke Omwana no
munu kwaafu."
10 Cwale sebeli ateula etaba eyo mu micima yoo, nu kwaambota nji
okwinguka kwaafu iikene eyi italusa?"
11 Mi sebeli amwibanguta nji, "Iikene aiyeti no mulawo aba amba nji Eliya
yoso ku tangeta okwiiya?"
12 Jesu sebeli waatambula nji, "Eliya kame afanene okwiiya oweli nji
alukise einu yonje. Cwale iikene aba ku ñolilwe nji Omwana no Munu kame
fanene okuyandisiwa onene ni kukaniwa?
13 Kono kame ni myambela nji, "Eliya nakwiiya mi nakutenda einu yonje
kwa yonyene omo ana kusingela okwiyateteta omo iñolelwe eyaye mu
mañolo."

Jesu Yobalisa Ondumbana no Mebo no Kwakena
(Mateu17.14-21; Luka9.37-43a)

14 Mi cwale abana kukeela kwa iyetwa aye sebeli amona aanu no kupula
na iyeti no mulawo akanana noo.
15 Cwale ababo aanu no kupula abana kumona Jesu, sebeli akomoka
onene ni kumwitukela okamukeeta.
16 Cwale Jesu sebeli wibanguta aiyetwa aye nji, "Iikene eyi muna
kanananga noo?"
17 Mi omunjili mukaci no aanu no kupula sebeli otambula nji, "Mwiyeti,
kame nina liti mwanange kwa wene, kakuli kame akwite emebo no kwiiba
katwese okwamba.

18 Aba imulemena booshe kame imukwiseta banji ni kulita olufulo ku
kanwa ni kukweca amaeo ni ku kukutela. Kame ninambele aiyetwa owe nji
aitundise kono na kwangwa okwitundisa."
19 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Anyi olusika no kwapumena,
kame sani ikale nanyi enako ikuma babine? Kanako ikuma babine eyi
samuni yupisise? Komulite ondumbana kwa mene."
20 Mi sebeli alita ondumbana kwa Jesi.
Cwale emebo aba ina ku mona Jesu, ababo sebeli imukwiseta banji ni ku
tundu olufulo ku kanwa.
21 Jesu sebeli wibamguta sitaye ndumbana nji, "Ba nako no kukuma
babine yotoma eyi mebo no kwiiba?"
Mi sebeli otambula nji, "Okutundelela kuwa nukana waye.
22 Etinako no kupula emebo kame imukwesetenga mu meyi ni mulilo nji
imwibae. Kono nji kame utwesa okutenda esinjili otuyupele amakeke mi
otutuse."
23 Cwale Jesu sebeli otambula nji, "Nji kame utwesa! Einu yonje kame
itwisahala ku munu woyo oli ni tumelo."
24 Ababo sitaye omwanuke sebeli okuwa ni kwamba nji, "Kame nili ni
tumelo kono icana, onituse nji niikale neyi no kupula"
25 Cwale Jesu abana mona nji aanu no kupula akeile kwa yonyene, sebeli
okalimela emebo no kwakena, ni kwamba nji, "Wene emebo no umumu
ni ususu, kame ni kulaela nji, otunde mwa yonyene mi olese okuukela mo
kame."
26 Cwale emebo no kwiiba sebeli ikuwa ni kumukwiseta ku makondo,
emebo no kwiiba sebeli itunda. Cwale ondumbana sebeli osiyala kanyi
omunu no kufa, cwale anu onje sebeli aamba nji, "Wafakale."
27 Cwale Jesu sebeli omulema ku lyooko ni kumutusa okwimana, mi sebeli
oimana.
28 Cwale Jesu abana kwingena mu ndoo, aiyetwa aye sebeli amwibanguta
ku nyonga nji, "Cwale iikene aci aba tuna kwangwa okutundisa emebo eyi
no kwiiba?"
29 Cwale Jesu sebeli waambela nji, "Eyi mebo no mushobo ou kaitwesiwa
okutundisiwa feela konji okulapela."

Jesu Yoamba Kame eyi no Lufu Lwaye (Mateu17.22,23; Luka9.43b-45)

30 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli asiya eso sibaka nikubita endila no
Galileya. Mi Jesu kasi kusinga nji aanu alimuke,
31 kakuli kame ana kwiyetanga aiyetwa aye ni kwambela nji, "Omwana
no munu mbabekiwa mu maoko no alume amwibae, mi abasa mane ok-
wibaiwa, munyima no maywa aatu mbainguka kwaafu."
32 Kono kasi yupisisa eyi ana kutalusanga, mi sebeli acila oku mwibanguta.

Woyo no Kuneneba Onene Anyine? (Mateu18.1-5; Luka9.46-48)

33 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli aiya mu Kapenamu, cwale yo ikalile mu
ndoo, Jesu sebeli waibanguta nji, "Iikene muna kanananga mu ndila?"
34 Kono aiyetwa aye sebeli aondoka, kakuli kame anoku kananisanga nji
cwale munene ni anyine bano.
35 Cwale Jesu sebeli oikala banji ni kwisana ano kukwana likumi na yiili ni
kwamba kwa onyene nji, "Nji omunjili kame asaela okutenda uyu no weli,
kame afanena okutenda ono mamaneneno ni kutenda omubika kwawo
onje."

36 Cwale Jesu sebeli oshimba omwanuke ni kumulita mukaci koo mane ni kumwambeka ba maoko aye ni kwamba nji,
37 “Woyo yonje sotambula omwanukana mumweya kwaa anukana mu litina lyange na tambula mene, mi yonje sonitambula, kasi tambula mene, kono kame ana tambula woyo onani tumu.”

Woyo yonje Uulwa Okutulwisa ni Wetu
(Luka9.49,50)

38 Cwale Jowani sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, natu mono omunu ona tundisa amadimona mu litina lyowe, mi natu mukanisa kakuli kasa wetu.”
39 Kono Jesu sebeli wamba nji, “Kamufanene okumu kanisa, kakwisa omunu otwesa okutenda etimakazo mu litina lyange kame nji munyima aambe amaywi no kwiiba kwa mene.
40 Kakuli omunu yonje woyo uulwa okutulwisa ni wetu.
41 Niti luli kame ni myambela nji omunu yonje somiba ekomoki no meyi nji munwe kakuli kame mupumena mwa Kilesite mbatambula omupuzo waye.

Emiliko Mulibaka no Sibi
(Mateu18.6-9; Luka17.1,2)

42 “Cwale mumweya nji kame atenda esino kwiiba kwawo apumena kwa mene, nji atende esibi, mba kwikala wino nji omunu woyo amunungelele eliwee linene luli mu ndingo ni kumuyumbela mu liwate.
43 Nji elyoko lyowe kame liku tendisa eino kwiiba, olipatule kakuli esiwa kwa wene nukaingena mu mooyo ni lyooko limweya, kasanji okaingene ni maoko ayilii nu ukayumbelwa mu liangalilo, omulilo no kwaabwa.
44 Omo kaifi emibila yoo, nomo no kwatima omulilo.
45 Mi simba nji elikondo lyowe kame likutwala mukutenda ouyi, olipatuleko, ouwa nu okaingena mu mooyo woli ni likondo limweya, kasa nji oikale ni makondo ayiili nji oka yumbelwe mu liangalilo.
46 Omo kaifi emibila yoo, ni mulilo no kwatima.
47 Mi nji elitiyo lyowe kame likusaeseta nji otende eino kwiiba, olitundisemo, ouwa nuukaingena mu mubuso wa Nyambe ni litiyo limweya, kasa nji ni miyo ayiili nuka yumbelwa mu lyangalilo.
48 Omo emibila yoo kaifu, nomo no kwaabwa omulilo.
49 Omunu yonje mbaka lungiwa ni mulilo (kanyi esitabelo aba sina lungiwa omungwa.)
50 Omungwa ni wakuwaba kono nji waamuba kale okuwaba ngasibine sausetwe okumamata kwawo kame?
“Mwikale kanyi omungwa muno mwanyi mi mwikale ni kozo kwaa kwenu.”

10

Jesu Yoiyeta eyi noku Lukulula
(Mateu19.1-12; Luka16.18)

1 Cwale Jesu sebeli osiya esibaka eso ni kuta mu naha no Judeya ni kuta mu linjaliya ya Jodan. mi aanu no kupula sebeli aiya okuungana kwa yonyene kame, mi sebeli otangisa okwaiyeta, kakuli neli omukwa waye.
2 Cwwale Afalisi anjili sebeli aiya kwa yonyene okumweteka oku mwibanguta nji, “Kana kame kufanena nji omulume alukulule omukataye?”
3 Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Ngasibine omo ana ku milaelela Mushe?”

4 Cwale sebeli atambula nji, “Mushe kame anaku pumenena omulume nji
oñolele mukataye eliñolo no tukuluho ni kumulukulula nji akutele.”
5 Kono Jesu sebeli waambela nji, “Mushe naku miñolela omulawo owo
kakuli emicima yenu niyaku bambaba oyi.
6 Kono ku matatekelo no kumbiwa elitunga, “Nyambe sebeli oumba
omulume ni mukati.’
7 ‘Mu libakaelyo mulume kame sasiye inawaye ni sitaye ni kwikala ni
mukataye,
8 mi aanu awo ayili kame satende olutu lumweya.’ Abo kasa tinyutu
timbili kono sebeli lutu lumweya.
9 Cwale eso ana beeke Nyambe bamweya, mulese oku pumenena omunu
okusitaba.”
10 Cwale Jesu na iyetwa aye ali mu ndoo, sebeli amwibanguta kame etaba
eyo.
11 Mi sebeli waambela nji, “Woyo yonje so lukulula omoyo waye ni
kukwata mundina kame alwisa moyo waye mu kubuka.
12 Simba nji omukati okukana mbumwaye nji akwaliwe kundina kame
abuka.”

Jesu Yofuyola Anuke Anyonyo
(Mateu19.13-15; Luka18.15-17)

13 Cwale aanu sebeli alita anukana kwa Jesu nji aafuyaule, kono aiyetwa
sebeli aayuta.
14 Cwale Jesu abana mona ngeeso, sebeli otina ni kwamba kwa onyene nji,
“Komulesele anuke anyonyo aiye kwa mene, kakuli omubuso wa Nyambe
niwoo.
15 Niti luli kame nimyambela nji, omunu yonje nji katambula omubuso wa
Nyambe kanyi mwanuke, katamba okuwingena.”
16 Mi Jesu sebeli waashimba nikwabeeka ba maoko mane ni kwafuyaula
okubeeka amaoko aye beulu yoo.

Omulume no Kufuma
(Mateu19.16-30; Luka18.18-30)

17 Cwale Jesu abana tateka okwenda omwendo waye, sebeli kwiiya omu-
lume yoitukela kway onyene ni kukwela ku makondo aye okukubama
balubala lwaye ni kumwibanguta nji, “Weene omwiyeti no kuwaba, ngasib-
ine sa nitende nji ni kawane omooyo no kwaabwa?”
18 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Iikene oniisanena nji mbili wa kuwaba?
Kakwisa uyu no kuwaba konji Nyambe yomboci.
19 Olimukile emilawo, olese kwibaa , olese kubuka, olese kwiita, olese
okupaka einu no mapwa, olese okoonga omukowe nji omubyangule esinu
saye mi cwale okuteke inaowe ni sitowe.
20 Omulume woyo sebeli otambula nji, “Mwiyeti, eyi yonje kame nii
mamele okutunda ku undumbana wange.”
21 Jesu sebeli omwaliketa niku musinga ni ku mwambela nji, “Kosili esinu
simweya onasiyi. Cwale ote okaulise oufumu wowe wonje cwale otabele
awo ashebile, mbuwana oufumu kuwilu mi cwale wiiye onikoñe.”
22 Omulume abana yupa ngeeso, sebeli okomoka ni kweena onene kakuli
kame ana kwikalanga ni ufumu no kupula.
23 Cwale Jesu sebeli waliketa oku noku ni kwamba kwa iyetwa aye nji,
“Ngasibine kubambabile nji afumi aka ingene mu mubuso wa Nyambe!”

24 Cwale aiyetwa sebeli akomoka onene amaywi aye. Kono Jesu sebeli
wamba kame nji, “Anaange, kame ku bambabile ngaibi nji awo asepile
oufumu akaingene mu mubuso na ku wilu!
25 Kwakotoba ekamele okwingena mu litiyo no Ndonga okubita omunu no
kufuma okwingena mu mubuso wa Nyambe.”
26 Aiyetwa aye sebeli akomoka onene, nuukwambota nji, “Cwale anyine
so kayoisiwa?”
27 Jesu sebeli waaliketa ni kwamba nji, “Kwaanu kame ku pala, kono kwa
Nyambe kame kutwesahala, einu yonje kame itwesahala kwa Nyambe.”
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Omone, na tusiyi einu yetu
yonje okukukoña.”
29 Jesu sebeli wamba nji, “Niti luli kame ni myambela, kakwisa omunu ona
siyi endoo, simba amandaye, inawaye, sitaye, anaaye, amatema mulibaka
lyange ni liywi no kuwaba,
30 woyo so kwangwa okutambula omwanda muno mu nako ino, etindoo,
amandaye, inawaye, aana ni matema, niku yandisiwa mba tambula omooyo
no kwabwa mu nako iiya.
31 Kono aanu no kupula no weli asaikale ku mamaneneno, anaku ma-
maneneno asa ikale ano weli.”

Jesu Yoamba eyi no Lufu Lyaye Aka no Waatu.
(Mateu20.17-19; Luka18.31-34)

32 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli akambamena ku Jelusalema, Jesu yo
twaletete aiyetwa aye ku lubala, mi aiyetwa sebeli akomoka okumona aanu
awo ana ku mukoña acilile. Kame sebeli oshimbela ana kukwana likumi na
yiili kunyonga ni kwaambela eyo saikatendahale kwa yonyene.
33 Jesu sebeli waambela nji, “Muteetete, kame tukambamena ku
Jelusalema, Omwana no munu kame akabiwa mu maoko no apulisita
akulu na iyeti no mulawo, mba mwatulele elifu ni ku mubeeke mu maata
ano macaba,
34 mi awo kame samu shubaule ni ku musibwela amate, okumushapa ni
ku mwibaa, mi munyima no maywaa aatu mba inguka kame.”

Okukumbela kwa Jakobo ni Jowani
(Mateu20.20-28)

35 Cwale Jakobo ni Jowani aana a Zebedia, sebeli aiya kwa Jesu ni ku
mwambela nji, “Mwiyeti, kame tusinga nji otutendele eyo tukukumbela.”
36 Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, “Iikene musinga nji nimi tendele?”
37 Sebeli amutambula nji, “Otupumenene nji aba so ikale mu kanya yowe,
tukwikale omunjili nwaci ku silyo sowe omunjili ku simoo.”
38 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kamu limukile esi mu kum-
bela. Kame samutwese okunwena mu sinweno sani nwene? Simba oku
kolobezwa ni kolobezo sani kolobeziwe?”
39 Cwale sebeli amutambula nji, “Kame tutwesa.” Mi Jesu sebeli wamba
kwa onyene nji, “Kame sa mu nwene mu sinweno sa ni nwene, ni ku
kolobeziwa ni kolobezo sa ni kolobeziwe,
40 kono okwikala ku lyoko lyange no silyo simba kweli no simoo, kasa
mene sa nimiba, kono kame sa ku biwe kwawo ana lukisetwe ngeeso.”
41 Mi cwale aiyetwa no kukwana likumi aba ana kuyupa okukumbela oko,
sebeli atinena Jakobo ni Jowani.
42 Cwale Jesu sebeli waaisana ni kwaambela nji, “Kame mulimukile nji
aa aliketiwa nji ambumu no sicaba, kame atenda abika oo, mi akulu kame
aendisa ni maata oo.

43 Kono kwaanyi kakutamba kwikala ngeeso, kono woyo yonje osinga
okutenda omunene kwaanyi, atende omubika wenu,
44 mi omunu yonje mwaanyi woyo osinga okutenda uyu no weli, atende
omubika wenu moonje.
45 Kakuli Omwana no munu kasiiyela nji abelekelwe, kono ninji abeleke
mi abe omooyo waye nji aliulula aanu no kupula."

Jesu Yobalisa Esibofu siisaniwa Batimeya
(Mateu20.29-34; Luka18.35-43)

46 Cwale sebeli aiya mu Jeliko, mi Jesu abana tunda mu Jeliko na iyetwa
aye, naanu no kupula, Batimeya omukumbeli no sibofu omwana Timeya,
yo ikalile kunyonga no ndila.
47 Mi cwale abana kuyupa nji Jesu no Nazaleta, sebeli otangisa okukuwa
nji, "Jesu, wene omwana Dabida, oni yupele amakeke."
48 Mi aanu no kukupula sebeli amwayuta nji aondoke, kono sebeli okuwa
onene nji, "Wene omwana Dabida oni yupele amakeke!"
49 Cwale Jesu sebeli oimana ni kwamba nji, "Mu mwisane."
Sebeli aisana esibofu nji, "O koongote, oimane, kame akwisana."
50 Yonyene sebeli oyumba olwambi aye, ni kwimana ni makondo, mi sebeli
oiya kwa Jesu.
51 Cwale Jesu sebeli omwambela nji, "Siikene osinga nji niku tendele?"
Esibofu sebeli sitambula nji, "Molyange, ni biwe okumona."
52 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Ote, etumelo yowe naiku
balisa."
Ababo sebeli obiwa okumona, mi sebeli okoña Jesu mu mukwakwa.

11

Jesu abana Ingena mu Jelusalema
(Mateu21.1-11; Luka19.28-40; Jowani12.12-19)

1 Cwale Jesu na iyetwa aye aba anaku keela ku nyonga no Jelusalema, ku
mindi no Betefage ni Beteni, ba Lilundu lya Olibe, Jesu sebeli otuma aiyetwa
aye ayiili,
2 ni kwaambela nji, "Mute mu mundi oli balubala lwenu, mi ababo
musiingena feela mu mundi omo mba muwana akambongolo kanungilwe,
aka kakasiikaliwa kale omunu, mukanungutule mu kalite kuno.
3 Nji omunu kame sa miibangute nji, Iikene aba mutenda ngesi? Mwambe
nji, 'Ombumu kame akasaela mi kame tukausa abano."
4 Mi sebeli ata, nuukawana akambongolo akanungilwe ku mwelo mu
ndila, mi sebeli akanungutula.
5 Cwale awo ana kwimananga oko sebeli amba kwa onyene nji, "Iikene
mutenda, aba munungutula akambongolo?"
6 Mi awo sebeli aambela eyo Jesu ana kwaambela, mi sebeli aapumenena
okuta.
7 Cwale aiyetwa sebeli alita akambongolo kwa Jesu, ni kubekabo eiku-
mango yoo beulu no kambongolo, mi Jesu sebeli oikalabo.
8 Mi aanu no kupula sebeli ayala eikumango yoo mu ndila, anjili sebeli
ayala amamuna no mitayi no itondo ana kutema mu matema.
9 Mi awo ana kwendanga ku lubala naawo ana kwendanga munyima
kame ana kukuwelezanga nji, "Hosana! Kulumbekwe woyo okeyile mu
litina lya Mbumu!

10 Kulumbekwe omubuso wa Sitetu Dabida owo okeyile! Hossana mu wilu
naku wilu!”
11 Jesu abana ingena mu Jelusalema, sebeli ota mu Ndoo ya Nyambe, mi
abana kumana okumonamo einu yonje, abana kumona nji kwaika kale,
sebeli ota mu Beteniya na iyetwa aye likumi na yiili (12).

Jesu abana Kukuta Esitondo no Mukuyu
(Mateu21.18,19)

12 Eliywaa linjili, abo Jesu na iyetwa aye akatundelele ku Beteni, sebeli
oyomba.
13 Jesu yo sili aba no kuleba sebeli omona esitondo no mukuyu, sebeli
otako okamona nji nakubekiwa esino kulya, mi kasikuwanako esinjili kono
konji amamuna feela aliko, kakuli kayasi kukukwana enako no mukuyu.
14 Cwale Jesu sebeli waambela esitondo nji, “Kuulwe omunu solya kame
ku mbuya yowe.” Na iyetwa aye ayupetete eyi aamba.

Jesu Yota mu Ndoo ya Nyambe
(Mateu21.12-17; Luka19.45-48; Jowani2.13-22)

15 Cwale aba ana kukeela mu Jelusalema, Jesu sebeli oingena mu Ndoo ya
Nyambe ni kutangisa okucita asikuulisa naa asikuula, ni kukwisa etitafule
no asikucinca amali ni ipula no asikuulisa otunkwilimba,
16 mi Jesu kasiku pumenena omunu yonje okubita mu Ndoo ya Nyambe
yoshimbile esinu.
17 Cwale Jesu sebeli waaiyeta ni kwaambela nji, “Kaku siñoliwa nji, ‘Endoo
yange kame saisaniwe nji ndoo no milapelo no aanu onje? Kono aanyi
namwifutula amakundamo no ambuyi.”
18 Cwale apulisita akulu na iyeti no mulawo abana kuyupa eyi, sebeli
asaela omo sa ibaele Jesu, kono kame anaku mucila kakuli kame kuna
kwikala aanu no kupula ana kukomoka etuto yaye.
19 Cwale aba kuna kwiika, Jesu na iyetwa aye sebeli atunda mu muleneñi.

Etuto okutunda ba Sitondo no Mukuyu
(Mateu21.20-22)

20 Eliywaa lina kutatamako amasiku alemine okwenda, sebeli amona
esitondo no mukuyu esikukutile sonje kutangisa ku mamuna okutwala niku
mibisi yaso.
21 Cwale Pitolosi sebeli opuluka eyi ina kutendahala ni kumwambela Jesu
nji, “Omone, Mwiyeti, esitondo ona kukuta nasi kukuta.”
22 Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Mu pumene kwa Nyambe.
23 Niti luli kame ni mwiambela nji, woyo yonje so ambela elindu eli nji,
‘Otunde aba okaku kondele mu liwate,’ mi kame atenda yokashungula mu
mucima waye, kono kame apumena nji eyi aamba kame itwesa okutenda-
hala, mba itendahala kwa yonyene.
24 Cwalehe kame ni myambela nji, “Einu yonje sa mukumbele mu tapelo,
mupumene nji namwibiwi mi mbaitende yenu.”
25 Mi aba mwimana okulapela, mu lemene oweli akwenu anami foseze
nji kwaali, nji cwale sitenu na kuwilu atwese okumi lenena emibonda yenu
naanyi.” [
26 Kono cwale aba kamwa lemene, Sitenu na kuwilu katamba okumi
lemena emibonda yenu.]

Epuzo mulibaka no Maata a Jesu
(Mateu21.23-27; Luka20.1-8)

27 Cwale sebeli aukela kame ku Jelusalema, Jesu yoenda mu Ndoo ya
Nyambe, apilisita akulu na iyeti no mulawo na kulu sebeli aiya kwa
yonyene,
28 mi sebeli aibanguta Jesu nji, “Otwambele amaata otenda nawo einu eyi?
Anyine ona kubi amaata awo nji otende eyo?”
29 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame sa nimiibanguta epuzo, nji kame sa
muni tambule, ni mene mbani mitalusete amaata ni tenda nawo einu.
30 Ekolobezo ya Jowani kame ina kutunda kwa Nyambe nji ku munu?
Muni tambule.”
31 Sebeli atangisa oukukananisa onyene nji, “Abasa twambe nji kame
itunda kwa Nyambe,’ yonyene kame saambe nji, ‘Iikene, cwale, aba ka
mwasiku pumena Jowani?’
32 Kono aba sa twambe nji, ‘Kame ina kutunda kwaanu,’ ” abohe kame
ana kucila aanu no kupula kakuli aanu kame anaku pumena nji Jowani neli
munuhi wa Nyambe.
33 Cwale sebeli atambula Jesu nji, “Katu yii.” Cwale Jesu sebeli waambela
nji, “Ni mene kani myambele amaata ni tendisa nawo einu.”

12

Enguli no Abeleki mu Litema no Beine
(Mateu21.33-46; Luka20.9-19)

1 Cwale Jesu sebeli otateka okwamba kwa onyene mu tinguli nji, “Kame
kuna kwikalanga omulume munjili woyo ona kukuna elitema lyaye, mi
sebeli obeeka olukwakwa okutingulusa elitema lyonje, ni kutombola owina
nji abeeke mo ewaine mane ni kuyakabo etawala mi sebeli olisiyela alimi nji
alimangemo ni kuta omwendo waya mu naha indina.
2 Cwale enako aba ina kukwana no kukutula, sebeli otumako omubeleki
waye kwa limi nji akashimbe ku timbuya na mu litema.
3 Mi sebeli amu shimba ni kumufula ni kumucita mane ni kumuusa
youlwile esi ana kushimba.
4 Kame sebeli otumako omubeleki mundina mi ni yonyene sebeli aka
mulemeka mu mutwi, ni kumwenisa onene.
5 Cwsale sebeli otumako omunjiili kame, cwale woyo sebeli akamwibaa.
Kame sebeli otumako ano kupula anjili sebeli akafuliwako anjili okwibaiwa.
6 Ku mamaneneno sebeli omutumako mwanaye ana kusinga onene ni
kwamba nji, ‘Uyu mbaka mukuteke kakuli ni mwanange.’
7 Kono alimi sebeli akwaambela mukaci koo nji, ‘Uyu yoshwana okeile
muya yo mwanaye omunya litema, twendenyi tu mwibae cwale nji oufumu
waye utende wetu!’
8 Cwale sebeli amulema ni kumwibaa ni kuyumbela esitupu saye kundee
no litema no beine.
9 Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, “Iikene satende omunya litema? Mba
iyi mukwiibaa alimi awo ni kubeeka elitema mu maata no anjili.
10 Kana kamwa sibala Eliñolo eli?
“Eliwee ana kukana ayaki
nali futuka okutenda eli no tuso onene ku mawee onje?
11 Uyu neli Mbumu woyo ona kutenda ngeeso,
mi kome ikomokisa mu miyo etu!’ ”
12 Cwale sebeli aeteka nji amununge, kono sebeli acila aanu, kakuli
nakulimuka nji kame amba eyi nguli okwa lwisa, cwale sebeli amusiya
nukutela.

Epuzo mulibaka no Kuteneka Emitelo
(Mateu22.15-22; Luka20.20-26)

13 Cwale sebeli atuma kwa yonyene Afalisi anjili ni kalulo injili no anu a
Heloda nji aka muswase mu etipuzo.
14 Mi sebeli aiya ni kwamba kwa yonyene nji, “Mwiyeti, tulimukile nji
kame wambanga eniti, mi kaukwite etaba neyo aamba aanu, mi kukwite
taba nomo aikalele omunu, kono kame osimweta etato ya Nyambe kwaanu.
Kana naku pumenenwe okuteneka omutelo kwa Sizale nji kakwa sipume-
nenwa?
15 Twaa teneke nji tulese kuteneka?” Kono Jesu mulibaka no kukuba
koo, sebeli waatambula nji, “Iikene aba muneteka? Komu nilitele amali no
muwayawaya nji nimonebo.”
16 Sebeli amulitela imweya, mi sebeli waibanguta nji, “Esifateho ni litina
ilibo aba niyaa nyine?”
Sebeli amutambula nji, “Ya Sizale.”
17 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mube Sizale ya Sizale, ni kwa
Nyambe ya Nyambe”
Cwale sebeli akomoka onene okutambula kwaye.

Epuzo mulibaka no Kwinguka kwaafu
(Mateu22.23-33; Luka20.27-40)

18 Cwale Asaduki sebeli aiya kwa yonyene amba nji omunu abaafa kak-
wisa okwinguka, mi sebeli aiya kwa yonyene ni kumwibanguta nji,
19 “Omwiyeti, Mushe nakutu ñolela okwamba nji, Mukulowe abaafa mi
kame asiya mukataye yokakwite omwana, minaye simba mukulwaye no
mulume akwate woyo mukataye nji aleyeleko mukulwaye simba minaye
aana.’
20 Nakukwikalanga andumbana no kukwana mutanu na yiili, omweeli
sebeli okwata mukataye, mi cwale abana kufa kasikusiya omwana,
21 cwale ondundamweli sebeli okwata woyo mukati mi niyonyene sebeli
ofa oku nambulwa omwana, mi sebeli kutendahala ngeeso nikwa woyo no
waatu.
22 Mi onje mutanu na yiili naku mukwata kono sebeli afa oku nambulwa
aana, mane kumamaneneno ni mukati sebeli ofa.
23 Cwale abo abasa inguke onje, anyine so tenda omunya mukati? Kakuli
onje mutanu na yiili naku mukwatanga.”
24 Jesu sebeli waibanguta nji, “Kamu limukile nji namufoso? Kakuli
kamuyii amañolo ni maata a Nyambe.
25 Abo cwale ano kufa abasa inguke kakutamba kwikala okukwata simba
okukwalwa kono mbafeke kanyi amangeloi mu liwilu.
26 Cwale kweyi no kwingulwa kwafu, kamwa sibala mu buka ya Mushe,
mu mubamba ou wamba eyino siputa, omo ana kwambelela Nyambe kwa
yonyene nji, “Time Nyambe wa Abulahama Nyambe wa Isaka mane ni
Nyambe wa Jakobo.’
27 Kasa Nyambe wawo no kufa kono Nyambe wawo asikuyoya. Na
mufoso!”

Etaelo Inene Onene
(Mateu22.34-40; Luka10.25-28)

28 Cwale omunjili no aiyeti no mulawo na kwikalako abaana
kukananisanga. Mi nakumona nji Jesu naatambula wino, ababo sebeli
oiya kwa yonyene ni kumwibanguta nji, “Ibine etaelo inene ku titaelo
tonje?”

29 Jesu sebeli otambula nji, Etaelo inene ino, “Oyupe, weene Isilaele!
Ombumu Nyambe wetu ni mumweya.
30 Osinge Ombumu Nyambe ni mucima wowe wonje, ni mooyo wowe
wonje, ni tingana towe mane ni maata owe onje.’
31 Eyi no wiili ino, ‘Osingi woyo oyakile naye kanyi omo okusingela
weenyene.’ Kakwisa etaelo inene okubita eti.”
32 Cwale omwiyeti no mulawo sebeli wambela Jesu nji, “Kame wamba
eniti, Mwiyeti! nwamba eniti aba wamba nji ni mumweya mi niyonyene
feela kakwisa mundina.
33 Mi muku musinga onene ni mucima wowe wonje, mane muku yupisisa
kowe konje ni maata onje, ni kusinga omukowe kanyi omo okusingela
weenyene, ni yautokwa onene okubita etinubu no kuciña ni itabelo.”
34 Cwale Jesu abaana mona nji natambula mukushanganma, sebeli
wamba kwa yonyene nji, “Kauli oku no kuleba ni mubuso wa Nyambe.” Mi
munyima no eyo, kakwisa woyo no kuba okumwibanguta epuzo yonje.

Epuzo mulibaka lya Mwanaa Dabida
(Mateu22.41-46; Luka20.41-44)

35 Cwale abo Jesu abana iyetanga mu Ndoo ya Nyambe, sebeli wibanguta
nji, “Cwale ngasibine aiyeti no mulawo aba amba nji Kilesite ni mwanaa
Dabida?
36 Dabida yonyene yokame ona kwamba ni Mebo No Kukena nji,
‘Ombumu naamba kwa mbumu wange nji,
Oikale ku lyoko lyange no silyo,
konji aba sani beeke esiila senu ku nji no makondo enu.’
37 Dabida yonyene luli kame amwisananga nji Mbumu, cwale Kilesite
ngasibine satende mwanaye Dabida?”
Mi aanu no kupula kame ana kumuyupa wino.

Jesu yoba Emamela mulibaka no Aiyeti no Mulawo
(Mateu23.1-36; Luka20.45-47)

38 Cwale mukusimweta kwaye sebeli wamba nji, “Mumamele eyi no aiyeti
no mulawo, ao asinga okuta mu tindila ni tinyambi no kuleba, mane ni
kubiwa elikute mu ibaka no misika,
39 ni kwikala ba ipula no kuwaba mu tindoo no milapelo mane ni ibaka no
kuwaba ba nako no mikiti,
40 aa kame alyela etimbakati einu yoo mulibaka no kwatendela etitapelo
no kuleba. Mba tambula ekoto yoo inene.

Enubu no Mbakati

41 Cwale sebeli okaikalela abeebi ni sibaka no tinubu okumona omo ana
kubeekelanga amali aanu mu siwana no tinubu. Afumi no kupula alemine
okuyumbelanga amali no kupula mu iwana.
42 Mi cwale ombakati no kusheba ni yonyene sebeli oiya, ni kuyumbela
mo otupene twiili no muwayawaya.
43 Cwale Jesu sebeli oisana aiyetwa aye ni kwamba kwa onyene nji, “Niti
luli kame nimyambela nji, uyu mbakati no kusheba na beeke okubita onje
alemine okubeeka amali mu siwana no tinubu.
44 Kakuli anjili kame atundisa abo bali esinjili, kono woyo yonyene kame
ana tundisa abo kuulwile, kame nabi abo ayoyela omooyo waye wonje.”

13

Jesu abana Kwamba eyi no ku Shandola Endoo ya Nyambe
(Mateu24.1,2; Luka21.5,6)

1 Cwale Jesu abana kutunda mu Ndoo ya Nyambe, omunjili no aiyetwa aye
sebeli wamba nji, “Mwiyeti! Komone, ouwa no mawee ni miyako eyi!”
2 Mi Jesu sebeli omutambula nji, “Wimwine emiyako inene? Kwa onyene
kakwisa eliwee lyulwile okulema ba liwee elinjili, elisa lisiiwe okutwisetwa
banji.”

Outata niku Yandisiwa
(Mateu24.3-14; Luka21.7-19)
3 Cwale Jesu yoikalile ba lilundu no itondo no olibe, amabapa ni ndoo ya
Nyambe, Pitolosi, Jacobo, Jowani ni Adiliyasi sebeli aiya kwa yonyene ku
mukunda ni kumwibanguta nji,
4 “Otwambele, kamwaka saika monahalele eyo,” mi kame otwambele
eisupo saitendahale okutumonisa nji enako yakeela kale nji okutwa iiye
einu yonje?”
5 Cwale Jesu sebeli otangisa okwaambela nji, “Mutokomele nji omunu
alese okumyoonga.
6 Aanu no kupula kame saiye mu litina lyange, aambe nji, Time Kilesite!
mi kame saonge aanu no kupula.
7 Mi cwale aba samuyupe emilumo no tindwaa abeebi, ni liñusa no tind-
waa kule, mule kucila, kame ifanena yonje okumonahala, kono kakutalusa
nji amamaneno aawo.
8 Kakuli esicaba sinjili mbasi lwisi esinjili, mi omubuso munjili olwise
omunjili, ezikinyeho mba imoniwa mu litunga, mu mabaka no kupula, ni
lukupwe ngeeso, eyo kame saitende feela kanyi amatatekelo no mayando.
9 “Kono anyi mutone. Kakuli kame samunungiwe ni kutwaliwa ku tikuta,
niku mifula mu ndoo no milapelo, kame samutwaliwe balubala no abusisi
na Mbumu mulibaka lyange mukatende etipaki tange kwa onyene.
10 Kono eliywi no kuwaba kame lifanena okukutaziwa kwaanu onje.
11 Mi cwale aba samileme ni kumitwala ku kuta mulese kubilaela neyo
samwambe, kono mwaambe eyi samubiwe okwamba mu nako eyo. Kakuli
kasa anyi asambe, kono ni Mebo No Kukena.
12 Mandaye munu kame sabeteke mandaye nji aibaiwe. Sitaye munu
atende ngeeso kwa mwanaye. Aana kame safutukele asitoo ni kwaaibaa.
13 Omunu yonje kame samitimbe mulibaka no litina lyange. Kono woyo
sotundamena okutwala ku mamaneneno mba yoyisiwa.

Ouyi owo Usilafaza Endoo ya Nyambe
(Mateu24.15-28; Luka21.20-24)
14 Kono cwale abasa mumone ouyi ou usilafaza nji kame oli aba no kwafa-
nena, (omubali ayupisise) abohe aali mu Jundeya, aitukele ku malundu.
15 Woyo oli ba situwa no ndoo yaye alese okutundabo nji aingene mu ndoo
ashimbemo simba sinu simweya.
16 Mi kame woyo oli mu litema alese okuuka ku mundi nji akashimbe
omukanjo waye.
17 Kono oumayi kame sawikale kwakati awo sawaniketwe akushimbile ni
kuyamwisa otumbututu.
18 Mulapele kwa Nyambe nji einu eyi ilese okutendahala omubebo.
19 Kakuli omo mu maywa awo eñalelwa kame sainenebe. Okutunda
ku matatekelo elitunga abana kulyuumba Nyambe, okulita bano, kakusi
moniwa eñalelwa inene ngeeso, mane ni ku lubala kaitamba kumonwa.
20 Mi kwaulu Ombumu apatule kumaywaa awo kambe kakwisa omunu
yonje soka yoyisiwa, kono mulibaka no aketwa, awo ana kuketa, napatula
ku maywaa.

21 “Nji cwale omunu kame amyambela nji, Komumone, Kilesite uno
yokame kuno simba nji komumone uya yokame mulese okupumena.”
22 Asi Kilesite no mapwa na nuhi no mapwa mbaku monahaza, ni kutenda
etiponiso ni timakazo nji kame kutwesahala naawo ana isaniwa.
23 Kono mutokomele, kame nina kumilemusa eyambo eyo yonge ba weli.

Okwiiya kwa Mwana no Munu
(Mateu24.29-31; Luka21.25-28)
24 Kono mu maywaa awo , eñalelwa aba saibwe, eliywaa kame sa liilole,
okweti kame sakwangwe okulita eliseli.
25 Etitungweti mbatikwi kuwilu, mi amaata naku wilu mba nyanganya.
26 Mi cwale kame samumone Omwana no munu yo keile mu makumbi ni
maata no kuneneba ni kanya inene.
27 Cwale kame satume amangeloi aye, mu maneku anee no litunga
okuunganya aanu anakete, okutangisa kumatatekelo no litunga okuta ku
mamaneneno no liwilu.

Etuto no Sitondo no Mukuyu
(Mateu24.32-35; Luka21.29-33)
28 Mukwiyete mu nguli no sitondo no mukuyu. Emitai yaso aba itangisa
okotoba ni kushoshela amamuna mulimuke nji esilimwe kame sili beebi.
29 Cwale naanyi ngeeso aba samumone eyambo eyo, sebeli itendahala
mulimuke nji Omwana no munu sebeli oli beebi ni kwiiya.
30 Niti luli kame ni myambela nji, olusika olu kalutamba kubwa einu eyi
ekayasi tandahala kale.
31 Elitunga ni liwilu mba ibu kono amaywi ange katamba okubwa.

Kakwisa Omunu Olimuka Eliywaa simba Enako
(Mateu24.36-44)
32 “Kono kakwisa omunu olimukile eliywaa simba enako eyo aba saiye
simba Amangeloi naku wilu simba Omwana, konji Sitange yolimukile
yomboci.
33 Mutone, mutatelele mi mulapele, kakuli kamu limukile enako aba
saitendahale.
34 Kame kukufekile kanyi omunu oli mu mwendo okusiya endoo yaye
okuta ku ndina ni kusiya abika aye omunjili ni mujili kame abiwa omusebezi
waye, mi ni woyo osikutatelela ba mweelo kame alaelelwa nji atatelele.
35 Cwale mutatelele, kakuli kamu limukile enako eyo sakauke omunya
ndoo, kana ni mangolwaa, simba bakaci no usiku, simba ba mikombwe aba
saikuwe, nji enako no masiku.
36 Cwale nji kame saiye mu sipundumukela alese kumiwana musi langa-
nine.
37 Mi esi ni myambela, kame ni sambela naanu onje mene nji mutatelele!”

14

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Mateu26.1-5; Luka22.1; 2; Jowani11.45-53)
1 Aba kunaku siyala amaywaa ayiili nji aingene mu mukiti no Paseka ni
kulya kuliñende nambulwa omumena. Apulisita akulu na iyeti no mulawo
ku mukunda sebeli saela omukwa no kulema Jesu nji amununge ni ku
mwibaa.
2 Sebeli amba nji, “Katufanene okumulema bano ba mukiti kakuli aanu
mbatende emifili-fili ni kutufutukela.”

Jesu abana Waiwa Amaati ku Betaniya (Mateu26.6-13; Jowani12.1-8)

3 Cwale Jesu yoli ku Beteniya mu ndoo ya Simoni osi mbingwa. Cwale Jesu yoikalile ku tafule, sebeli kwiiya omukati yoshimbile amaati no kunuka wino auliwa ba teko inene aisaniwa nadi. Sebeli ofukula ni kwitela amaati awo ku mutwi wa Jesu.

4 Kono aanu anjili ana kwikala omo ni Jesu sebeli atina nukwambisa mukati koo nji, “Iikene amaati aa aba asinyiwa ngeesi?

5 Kakuli kambe amaati aa naulisiwa amali no kubitelela emyanda yaatu ni kwaaba kwaanu no kusheba.” Mi sebeli atongoka onene kwa yonyene.

6 Kono cwale Jesu sebeli waambela nji, “Komumu siye yomboci, iikene mumushupela? Uyu mukati kame ana tende wino kwa mene.

7 Mba mwikala naanu no kusheba enako yonje, mi abo musingela bonje mba mwatusu. Kono kamutamba okwikalanga ni mene enako yonje.

8 Uyu mukati natende eyi ana twese, na niwaa amaati no kunuka wino ba lutu lwange okululukisa mulibaka no kepelo yange.

9 Mi niti luli kame nimyambela nji, konje oko sakaiyetiwe amaywi no kuwaba mu litunga lyonje, eyi ana tende uyu mukati mba yambiwa mukumu puluka.

Judasi abana Pumena Okubeteka Jesu (Mateu26.14-16; Luka22.3-6)

10 Cwale Judasi Isakalyota omunjili no aiyetwa aye no kukwana elikumi na yiili (12), sebeli ota kwa kulu no apulisita nji abeteke Jesu kwa onyene.

11 Mi cwale abana kuyupa eyo sebeli awabelelwa onene ni kumusepisa okumuba amali. Cwale Judasi sebeli osaela omukwa no kubeteka Jesu.

Jesu abana Kulya Omulalelo no Paseka na Iyetwa Aye (Mateu26.17-25; Luka22.7-14; 22.21-23; Jowani13.21-30)

12 Cwale ba liywaa no matatekelo no mukiti no liñende nambulwa omumena, abo abana kwibaa emikoko no kulya ba mukiti no paseka, cwale aiyetwa aye sebeli amwibanguta nji, “Kubine osinga nji tukaku lukisete nji ukalyeleko omulalelo no Paseka?”

13 Cwale Jesu sebeli otuma aiyetwa aye ayiili ni kwaambela nji, “Mute mu tolopo, mi mba muwana omulume yo shimbile esindunga no meyi mi mumukoñe,

14 ku ndoo sakaingene, cwale mwambele omunya ndoo nji, “Omwiyeti naamba nji, kubine oli omusiyo wange oko sani lyele epaseka na iyetwa ange?’

15 Cwale mba mimonisa omusiyo naku wilu omunene ona lukisiwa wino, omo mosa mukalukise einu yetu yonje.”

16 Cwale aiyetwa sebeli ata mu tolopo, mi sebeli awana einu yonje kanyi omo ana kwaambelela Jesu, mi sebeli alukisa eino kulya ba paseka.

17 Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, Jesu sebeli oiya na iyetwa no kukwana elikumi na yiili (12).

18 Mi abaana lyaanga ba tafule, Jesu sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela nji, mumweya mukaci kenu mbani beteke mi kame nilya naye bamweya.”

19 Aiyetwa sebeli aena, ni kutateka oku mwibanguta omunjili ni munjili nji, “Kana meene?”

20 Jesu sebeli waatambula nji, “Mbatende mumweya kwanyi no kukwana likumi na yiili, mi kame lemine okubeeka eliñende lyaye mu siwana simweya ni mene.

21 Omwana no munu mbafu kanyi omoku ñolelwe eyaye, kono oumayi
ni wa woyo sobeteka Omwana no Munu! Ouwa kambe woyo mulume kasi
kuleiwa."

Omulalelo no Mbumu
(Mateu26.26-30; Luka22.14-20; 1 Makolinte11.23-25)

22 Cwale alemine okulya ngeseo, Jesu sebeli oshimba esinkwa ni kulapela
etapelo no oukutumela, ni kusipatola ni kuba aiyetwa aye, ni kwaambela
nji, "Mushimbe, olu nilutu lwange."
23 Kame Jesu sebeli oshimba ekomoki mi cwale abana mana oukutumela
ni kwaaba mi sebeli anwa onje.
24 Cwale Jesu sebeli waambela nji, "Ou ni unyinga wange no ulikani no
ubya, ona itekelwe ano kupula.
25 Niti luli kame ni myambela nji, si tamba okunwa kame ku waine konji
elyo liywaa aba sani kanwe kame eyi no ubya mu mubuso wa Nyambe."
26 Cwale sebeli aimba olusimo ni kuta ku lilundu no itondo no Olibe.

Jesu Yoamba eyi no Kukana Kwa Pitolosi
(Mateu26.31-35; Luka22.31-34; Jowani13.36-38)

27 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Moonje mba muni shotoka
okuta oku no kuleba, kakuli kame kuñolilwe nji, 'Kame sani ibae omulisani
mi emikoko yaye yonje mba ihasana.'
28 Kono cwale munyima no kwinguka kwange, mbanimi ende ku lubala
okuta ku Galileya"
29 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, "Simba nji onje mbaku siiyi oukutela,
mene nyaa sitamba kuku siya."
30 Mi Jesu sebeli wambela Pitolosi nji, "Niti luli kame nikwambela, balelo
ouno usiku mbuni latula twaatu emikombwe ekayasilila kale twiili."
31 Kono Pitolosi sebeli wamba okongota nji, "Simba okufa ni wene, sita-
mba kuku latula!"
Cwale na kwaye aiyetwa onje sebeli aamba yongeso.

Jesu yo Lapela mu Gasemani
(Mateu26.36-46; Luka22.39-46)

32 Cwale sebeli ata ku sibaka siisaniwa Gesemani, mi Jesu sebeli wambela
aiyetwa aye nji, "Kamwikale bano aba nisilapela."
33 Cwale Jesu sebeli oshimba Pitolosi, Jakobo ni Jowani, sebeli otangisa
oukushonda nuukukalelwa,
34 mi sebeli waambela nji, Omooyo yange kame wenine onene, okutwala
balufu lwange, mwikale abano mi mutone."
35 Mi sebeli waasiya okusheteta oku no kuleba mbicani, ni kukwela banji
ni kulapela nji, nji kame kutwesahala eyi nako no mayando kambe ilese
okwiiya kwa mene.
36 Cwale Jesu sebeli olapela nji, "Abba," Okutalusa nji, "Sitange! Einu
yonje kame itwesahala kwa wene, otundise ekomoki eyi kwa mene, kulese
kutendiwa esi singwa kwa mene, kono esi osinga wene."
37 Cwale sebeli ouka kwa iyetwa aye ni kwawana alanganine, sebeli
wambela Pitolosi nji, "Simoni, kame mulanganine? Kamutwese okutona
simba ba hola imweya?
38 Komutone, mi mulapele nji mulese kwingena mu miliko kakuli Emebo
kame isinga kono enyama kame ifokola."
39 Cwale kame sebeli ouka oka lapela, okaamba amaywi akufekile.
40 Cwale sebeli ouka kame ni kwawana alanganine, kakuli amiyo oo neli
ano kulema onene mi kasi kulimuka neyi noku mutambula.

41 Kame sebeli oiya akano waatu, ni kwaibanguta nji, “Musilanganine
nuuku katulusa? Nakubu, enako yakeela kale. Omwana no Munu wabekiwa
kale mu maoko no asikutenda ouyi.
42 Mwinguke, twendenyi, mwalikete, osikunibeteka sebeli oli beebi!”

Jesu abana Nungiwa
(Mateu26.47-56; Luka22.47-53; Jowani18.3-12)

43 Cwale ababo Jesu yosamba, Judasi omunjili kwawo no kukwana elikumi
na yiili sebeli okeela. Kame ana kwiya naanu no kupula ashimbile emikwale
ni milamu, ana kutumiwa kwa kulu no apulisita, aiyeti no mulawo ni kwa
kulu no aanu.
44 Cwale omubeteki sebeli oba aanu esisupo, no kwamba nji, “Woyo sani
tubete yokame omulume musaela. Mumuleme ni kumushimba wino nji
alese kushotoka.”
45 Mi cwale Judasi abana kukeela, sebeli osheteta kwa Jesu ababo ni
kwamba nji, “Mwiyeti!” Niku mutubeta.
46 Cwale alume sebeli alema Jesu niku mununga.
47 Kono omunjili kwawo ana kwimananga ku manyonga sebeli oshomona
omukwale waye ni kupatula omunjili omubika no mu Pulisita mukulu
elitwi.
48 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Kame muneeyi ni mikwale ni milamu
muku nilema kanyi mbili mbuyi?
49 Etinako tonje nani kwikalanga nanyi okwiyeta mu ndoo ya Nyambe
kono kamwa sikuninunga. Kono amañolo kame afanene okwiyatetetwa.”
50 Cwale aiyetwa aye sebeli ashotoka niku musiya.
51 Cwale kame kuna kwikalanga ondumbana onaku koñanga Jesu, yoku
mangile feela olwambi ba lutu lwaye. Ni yonyene sebeli amushimba,
52 kono sebeli oshotoka yoli njeshe ni kusiya olwambi lwaye.

Jesu yo Twaliwa ku Kuta
(Mateu26.57-68; Luka22.54,55,63-71; Jowani18.13,14,19-24)

53 Cwale Jesu sebeli otwaliwa ku ndoo no pulisita mukulu ni kwa pulisita
ni kwakulu mane ni kwa iyeti no mulawo oko ana kuunganena.
54 Mi Pitolosi sebeli okoña Jesu munyima akatile mu lilapa no kuta no
mupulisita mukulu, mi sebeli okaikala na tateleli yoyota omulilo.
55 Cwale apulisita akulu bamweya ni manduna no kuta no Majuda sebeli
aibanguta Jesu nji awane omubonda owo sa twese okumwibaela, kono
sebeli akwangwa.
56 Cwale aanu no kupula sebeli aamba eyi no mapwa nji amuwanenebo
omubonda, kono oupaki woo neli wa mapwa.
57 Cwale anjili sebeli aimana niku mununge lela oupaki no mapwa nji,
58 “Natu kumuyupa yo amba nji, ‘Kame nitwesa okushandaula endoo ya
Nyambe eyi ina kuyakiwa kwaanu, mi munyima no maywaa aatu mbani
twese okuyaka indina eyo kaitamba kuyakiwa kwaanu.’ ”
59 Kono simba abana kwamba ngeeso, oupaki woo kawasiku lumelelana.
60 Cwale omupulisita mukulu sebeli oimana ni kwibanguta Jesu nji, “Kak-
wisa eso otwesa okutambula eyo aamba aanu kwa wene?”
61 Kono Jesu sebeli wondoka feela, kasi kutambula esinjili. Mi kame
apulisita akulu sebeli amwibanguta nji, “Yawene Kilesite omwana Nyambe
ona fuyaulwa?”

62 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “ Yamene, mi mba mumono Omwana
no munu yo ikalile ku lyoko no silyo no maata mi yo keile mu makumbi no
liwilu.”
63 Cwale omupulisita no mukulu sebeli okaola eikumango yaye ni
kwamba nji, “Iikene eyo tusisaelela oupaki kame!
64 Namuku yupele enyefulo yaye. Cwale anyi iikene munahana bo?”
Mi cwale onje sebeli amwatula nji kame afanena okufa.
65 Cwale anjili sebeli atateka okumu sibwela amate, okumununga ol-
wambi ba miyo, kumufula tiñindi mame ni kumwambela nji onuhe kwaaci
Kilesite anyine ona kufulu mane na tateleli nonyene sebeli amubakula
etimaka.

Pitolosi abana Latula Jesu
(Mateu26.69-75; Luka22.56-62; Jowani18.15-18,25-27)

66 Cwale Pitolosi yoli mu lilapa, omunjili no abika no mukatana no
mupulisita mukulu sebeli oiya.
67 Mi abana kumona Pitolosi yoyota omulilo, sebeli omwaliketa ni
kumwambela nji, “Ni wene kame ona kwikalanga ni Jesu no Nazaleta.”
68 Kono Pitolosi sebeli okana ni kwamba nji, “Silimukile mane ni kuyupi-
sisa eyi wamba,” mi sebeli otunda okaimana ku mwelo [ababo omukombwe
sebeli olila.]
69 Cwale omubika sebeli omumona mi sebeli wamba kame kwawo
ana kwimananga naye nji, “Ni uyu omulume ni mumweya waawo ana
kwikalanga ni Jesu.”
70 Kono kame Pitolosi sebeli okana,
Mi munyima kame kwawo ana kwimananga sebeli aambela Pitolosi nji,
“Niti luli ni wene, kame uli mumweya woo kakuli kame oli Omugalileya.”
71 Kono Pitolosi sebeli otateka okweeta ni kwamba nji, “Uyu mulume
mwaamba, mene simuyii.”
72 Mi ababo omukombwe sebeli olila aka no wiili. Pitolosi sebeli opu-
luka eyo anaku mwambela Jesu nji, “Omukombwe owakasilila kale twiili
mbunikana twaatu.” Mi sebeli waliketa banji ni kulila onene.

15

Jesu yoli Balubala lwa Pilato
(Mateu27.1,2,11-14; Luka23.1-5; Jowani8.28-38)

1 Cwale amasikusiku, akulu no apulisita, na kulu na iyeti no mulawo na
sikuta onje sebeli anahana emihupulo, mi sebeli anunga Jesu ni ku mu twala
kwa Pilato.
2 Cwale Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, “Ninji yawene Ombumu no
Majuda?”
Jesu sebeli omutambula nji, “Kame wamba.”
3 Cwale akulu no apulisita kame ana ku mununga einu no kupula.
4 Mi Pilato sebeli oibanguta Jesu kame nji, “Ku kwite ekalabo no kutam-
bula? Komone, kame akununga eyambo no kupula!”
5 Kono Jesu kasi ku tambula, cwale Pilato sebeli okomoka.

Jesu yo Atulelwa Olufu
(Mateu27.15-26; Luka23.13-25; Jowani18.39; 19.16)

6 Cwale ba nako no mukiti Pilato kame anakwa lukulwelanga omupantinti
woyo ana kukumbelanga aanu nji alukululwe.

7 Mi kwawo ana kunungiwa mu tolongo naku kwikala omulume no litina
lya Balabasi ona ku lemiwa mu mubonda no kwibaa omunu ba mufilifili no
kufutukela omubuso no naha.
8 Cwale aanu no kupula sebeli aiya niku tangisa okukumbela Pilato nji
atendele kanyi omo ana kwatendelanga mu maywaa onje.
9 Cwale Pilato sebeli waaibanguta nji, “Kame mu singa nji ni milukulwele
Ombumu no Majuda?”
10 Pilato kame ana ku limbulula apulisita no akulu nji aba ana kumu litele
Jesu, neli feela omuna.
11 Kono apulisita akulu sebeli asusuweza aanu nji akumbele Pilato okwa
lukulwela Balabasi.
12 Mi Pilato kame sebeli waibanguta nji, “Cwale ngasibine sani tende, ni
woyo mwamba nji ni Mbumu no Majuda?”
13 Cwale aanu sebeli akuweleza nji, “Angongotelwe!”
14 Cwale Pilato sebeli waaibanguta nji, “Siikene ana foso?” Kono sebeli
akuweleza onene nji, “Angongotelwe!”
15 Cwale Pilato mu kusinga oku wabelisa aanu no kupula, sebeli waalukul-
wela Balabasi, Jesu sebeli oshapiwa, ni kumuba kwa onyene nji aka
mungongotele.

Amasole abana Yandisa Jesu
(Mateu27.27-31; Jowani19.2,3)

16 Cwale amasole sebeli atwala Jesu mukaci no Kuta no muleneñi no
mubusisi, mi sebeli oisana esitopa sonje no amasole.
17 Cwale Jesu sebeli amufuka omukanjo no mucaa, ni ku mutingela eñata
no myunguya ni kumufuka ku mutwi.
18 Mi sebeli atangisa kumukeeta muku musheka aamba nji, “Yoosho
Ombumu no Majuda!”
19 Cwale Jesu sebeli amufula olutaka ku mutwi ni ku musibwela amate ni
kumu kubamena ni ku musheka.
20 Mi cwale aba ana kumana oku mushubaula ngeeso, sebeli amufukula
olwambi no mucaa ni ku mu fuka eikumango yaye, cwale sebeli amutwala
oka mu ngongotela.

Okutakisiwa kwa Jesu.
(Mateu27.32-44; Luka23.26-43; Jowani19.17-27)

21 Cwale sebeli akandimeka omulume omunjili woyo ana kukubitelanga
okutunda ku matema mi woyo neli Simoni Omusailini, sitoo Alekizanda ni
Lufusi oku shimba esifapano sa Jesu.
22 Mi sebeli atwala Jesu ku sibaka sina kwisaniwa Gologota, okutalusa nji
esibaka no Katendele.
23 Cwale Jesu sebeli amu litela ebeine ina kuwanekiwa ni Mila nji anwe,
kono kasi kuinwa.
24 Mi sebeli amu ngongotela, nuuku tabela eikumango yaye muku shebu-
luka nji alimuke omunu ni munu eso sa shimbe.
25 Cwale neli ku ma 9 okuloko amasiku aba na kumu ngongotela.
26 Mi omubonda ana kwatulelwa olufu kame una kuñoliwa ba liñolo eli
lili beulu lyamba nji, “Ombumu no Majuda.”
27 Cwale Jesu sebeli ongongotelwa ni ikebenga yiili, simweya ku silyo
esinjli kweli no simoo.
28 Nakwiyatetetwe amañolo awo aamba nji, “Kame ana baliwa na sikucola
omulawo”

29 Cwale aanu ana kubitanga mu ndila sebeli akuweleza niku musheka,
aanyunga emitwi yoo ni kwamba nji, “Aha! Kayawene otwesa okusinya
endoo ya Nyambe ni kwiyaka mu maywaa aatu!
30 Okuyoyise mi otuluke ba sifapano!
31 Cwale akulu no apulisita sebeli amusheka ngeeso bamweya na iyeti no
mulawo, aamba nji, “Kame anaku yoyisanga akwaye, kono yonyene katwese
oukuyoyisa!
32 Mu lesele uyu Kilesite Ombumu no Isilaele, atuluke ba sifapano cwale,
nji tumone mi tu pumene mwa yonyene!
Naawo ayiili ana ku ngongotelwa naye sebeli amwaangola.

Elufu lya Jesu
(Mateu27.45-56; Luka23.44-49; Jowani19.28-30)

33 Cwale omunji eliywaa aba lina kukela bakaci no mutwi kuma 12
okuloko, sebeli kwiiya ouwi ona kufuka enaha yonje oku twala aba lina
kusiuluka ba nako no 15 okuluko.
34 Cwale ba nako no 15 okuluko Jesu sebeli okuwa ni liywi linene nji,
“Eloi, eloi lemasabakatani? Okutalusa nji, “Nyambe wange, Nyambe wange,
iikene aba oni leselela?”
35 Cwale awo ana kwimananga ba nyonga aba na kuyupa ngeseo sebeli
amba nji, “Muyupe kame aisana Eliya!”
36 Mi omunjili sebeli oituka oka cupwa esiponji mu fenega ni ku litela Jesu
nji anwe, ni kwamba nji, “Cwale musiyenyi tumone nji Eliya mba iiyi ku mu
tulula ba sifapano!”
37 Cwale Jesu sebeli okuwa ni liywi linene, mi sebeli obwelwa Emebo.
38 Cwale olwambi na mu Ndoo ya Nyambe sebeli lukauka bakaci oku
tangisa ku wilu okutwala kunji.
39 Mi cwale omutateleli no musole ona kwimana ba nyonga ya Jesu aba na
kumona omo ana fele, sebeli wamba nji, “Niti luli omulume uyu neli Mwana
Nyambe!”
40 Akati ana kwimana oku no kuleba okumona, abo omunjili neli Maliya
Magadalena, Maliya inawaye Jakobo omwanuke ni Jose okubeeka Salome.
41 Mu Galileya ana kwikalanga Jesu, akati kame ana kumu koña ni kumu
babalela. Nakati anjili ano kupula ana kumukoña oku tunda ku Jelusalema
nonyene na kwikalako.

Oku Pumbekiwa kwa Jesu.
(Mateu27.57-61; Luka23.50-56; Jowani19.38-42)

42 Cwale aba ina kukwana enako no mangolwaa neli eliywaa nou ku-
tukiseta eliywaa no pumulo,
43 Josefa no Alimateya omunjili no Kuta no Majuda, woyo neli omunjili
wawo ana kutatelelanga okwiiya no mubuso wa Nyambe, mu undume
sebeli ota kwa Pilato okamu kumbela olutu lwa Jesu.
44 Pilato sebeli okomoka abana kuyupa nji Jesu wafa kale. Sebeli oisana
omutateleli, ni ku mwibanguta nji Jesu wafa kale?
45 Cwale aba na kuyupa kwa mutateleli nji mo kwikalele, sebeli oba olutu
ku mukulu no masole.
46 Cwale Josefa sebeli oula olwambi, niku pungelamo Jesu niku mubeeka
mu libita no liwee no kuchakuliwa. Sebeli opindumunenabo eliwee ba
mwelo no libita,
47 Maliya Magadalena ni Maliya inawaye Jose kame ana kumona omo ana
kumu langeka Jesu.

16

Jesu abana Kwinguka Kwaafu
(Mateu28.1-8; Luka24.1-12; Jowani20.1-10)

1 Mi cwale elino pumulo aba lina kubwa, Maliya Magadalena ni Maliya
inawaye Jacobo, ni Salome, sebeli a ula amaati no kunuka wino, nji akawae
olutu lwa Jesu.
2 Cwale amasiku luli ba liywa no weli mu sunda, sebeli ata ku libita abo
eliywaa aba linakupa.
3 Mi sebeli akwambota mukaci koo nji, “Anyine osokatu tundiseta eliwee
ba mwelo no libita?”
4 Kono aba ana kwaliketa, sebeli amona nji eliwee linene nali tundisiwabo
ba libita.
5 Aba ana kwingena mu libita sebeli amona ondumbana yo kumangile
olwambi no likena yoikalile ku silyo mi sebeli acila.
6 Mi sebeli waambela nji, “Mulese kucila, kame musaela Jesu no Nazaleta
ona kungongotelwa. Na inguka! Kuno kasako. Mumone mu sibaka omo ana
kumulangeka.
7 Kono mute, mukambele aiyetwa aye ni Pitolosi nji, ‘Kame akatile
balubala lwenu okuta ku Galileya. Oko mbamu kamu mono kanyi omo ana
ku myambelela.’ ”
8 Mi sebeli anjanjata ni ku komoko, cwale akati sebeli a tundako mukucila
ku libita. Kasi kwamba esinjili kwaanu, kakuli kame ana kucila onene.

Jesu abana Kumonahaza kwa Maliya Magadalena
(Mateu28.9; 10; Jowani20.11-18)

9 Cwale Jesu aba ana kwinguka amasikusiku ba liywaa elino weli mu
sunda, sebeli okumonahaza oweli kwa Maliya Magadalena, woyo ana kucita
kwa yonyene Emebo no kwiiba mutanu ni twiili (7).
10 Sebeli ota nukambela awo ana kwikalanga ni Jesu, kakuli kame ana
kwikala mu maswabi ni ku lila.
11 Kono abana kuyupa nji Jesu nainguka mi naamu mono, kasi kupumena.

Jesu yoku Monahaza kwa Iyetwa Aye Ayiili
(Mateu28.16-20; Luka24.36-49; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

12 Okutunda abo Jesu sebeli okumonahaza mumu monahalelo mundina
kame kwa yiili. Eyi kame ina kutendahala aenda enda mu naha.
13 Awo ayiili aba ana kuuka sebeli ambela akoo, kono kaasi kwaa pumena.

Jesu yoku Monahaza kwa Iyetwa aye no Kukwana Likumi ni Mumweya

14 Cwale okutunda abo Jesu sebeli okumonahaza kwa iyetwa likumi ni
mumweya (11), aali ba tafule alemine okulya, sebeli waanyaza mu kuulwa
okupumena koo, ni ku micima yoo no koongola, kakuli kasi kupumena
kwaawo ana kumumona munyima no kwinguka kwaafu.
15 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mute mu litunga lyonje
mwiyete eliywi no kuwaba ku munu yonje.
16 Omunu yonje woyo so pumena ni ku kolobeziwa mba yoyisiwa, kono
omunu yonje woyo sokana okupumena mba biwi omubonda.
17 Eyi eyisupo no timakazo eto sate nato awo apumena, kame sa cite
amadimona mu litina lyange. Kame saambe mu tipuwo no ubya.
18 Kame saleme etinyoka ni maoko oo. Mi naba sanwe omulyashinji,
kautamba okwalemeka. Kame sabeeke amaoko kwasi kutoma mi aanu awo
mbabala.

Jesu yo Twaliwa ku Wilu
(Luka24.50-53; Tikezo1.9-11)

19 Cwale Jesu aba na kumana okwamba noo, sebeli oshimbelwa ku wilu,
ni ku kekala ku lyooko no silyo lya Nyambe.
20 Cwale aiyetwa sebeli ata muku kutaza mu litunga lyonje, abo Mbumu yo
sebeza noo mukoongoteteta eliñusa mu libaka no timakazo ana kutendanga.

Eliywi okukumanena ni LUKA

Okulimukisa

Eliywi okukumanena kwa Luka ni injili no tibuka tinee na mu Tesitamende no Ubya eto ti toloka omuyoyelo wa Jesu Kilesite. Einjili ni injili ku tibuka eti kame tiisaniwa nji, “Ebangeli” okutalusa nji “Eliywi no kuwaba”. Kame tina kuñoliwa munyima no kufa kwa Jesu kwa Mateu, Maleka, Luka mane ni Jodani. Luka kasi kuñola engambolo no muyoyelo wa Jesu fela, kono kame nakung’ola kame einu eyo ana kutenda aiyetwa a Jesu munyima no lifu lyaye mane ni kwinguka kwaye, ebuka iisaniwa nji Etikezo no Atumiwa. Kakwisa woyo olimukile enako luli eyo lina kuñoliwa Eliywi okukumanena ni Luka simba oko ina kuñoleliwa, kono asi kukwiyeta no kupula kame apuena nji mwendi kame ina kuñoliwa mu myaka makumi atanu na yiili munyima no kuleiwa kwa Kilesite

Omuñoli ni Luka, woyo neli mubangi mu sipatela. Omuñolelo waye kame omonisa nji wuyu munu neli omulume osi kukwiyeta. Luka kame ana kusinga okuñola wino etoloko no kukonda eyi no mooyo wa Jesu okwamba omo ina kutendahalela einu, abo nji cwale anjili awanebo etuso aba aibala. (1.1-3). Neli kasa mu Juda (Makolose 4.10-14) mi kame ana kuñola mundila itendile nji kakwisa simba omunu no Mujuda mumweya woyo otwesa okuyupisisa. Esi kame simonahala luli mu mukwa owo atolokelamo esizo no Majuda (1:8).

Eliywi okukumanena ni luka kame ikufekile onene ni buka ya Mateu ni Maleka, kakuli kame titoloka einu ikufekile ni mundila no kukufeka. Mukaci no tibuka tiñatu, Luka kame aba eliñusa mu kwiiyala okukumanena ni kuleiwa kwa Jowani Mukolobezi. Luka kame aiyateteta eyi no kulemena kame (etikauhanyo no 3.3; 11:4; 17.3-4; 23.34; 24:47) mane ni tapelo (3:21; 5:16; 6:12; 11.1-12; 22:32).

Emitwi no Titaba

1. Mu kauhanyo no 1.1-4; Luka kame alimukisa eliywi lyaye mane ni kutoloka eso ana li ñolela.

Okutunda abo kame atoloka okuleiwa kwa Jesu mane nomo ana kukutukiseta okwendisa esitulo simba ekeleke (1:5; 4:13)

Abo ekalulo no kuneneba yonje no liywi no kuwaba (4.14-21:38), Luka kame amba eino musebezi owo ana kutenda Jesu, onene etimakazo ana kutenda mane neyi ano kwiyeta.

Ku mamaneneno, mu tikauhanyo timbili no mamaneneno (22-24), kame atoloka omo ana kufela Jesu, naku teuliwa, mane nakwinguka kwaafu.

Amaywi no Matatekelo

1 Kanyi aka no kupula,
Aanu no kupula naeteke okuñola etitaba no inu eyi inaku tendahala mukaci ketu.
2 Kanyi omo ana kutwambelela awo ana kwikalanga kumatatekelo ana kwimona mi aambi no liywi.
3 Kame imonahala wino kwa mene muku koña einu wino mu nako ina kubwa, okuñola eliywi kwa wene no kutompeha Teufilasi.
4 Nji cwale olimuke ouniti okukumanena ni inu ona kwambeliwa.

Okuleiwa kwa Jowani Omukolobezi aba kuna Kulimukisiwa

5 Mu tinako ta Heloda ombumu no Judeya, kame kuna kwikalanga
omupulisita no litina lya Zakaliya, woyo noikalanga mu sikwata no
mupulisita no Abija. Mukataye neli osilusika lwa Aloni, mi elitina lyaye neli
Elizabeta.
6 Onje neli ano kuluka balubala lwa Nyambe, okuyoya oku nambulwa
okunyazahala okukumanena ku titaelo tonje ni milawo ya Mbumu.
7 Kono kasi kwikalanga ni mwana kakuli Elizabeta neli muumba, mi onje
naku kulubala.
8 Cwale yo sebeza kanyi mupulisata balubala lwa Nyambe abo esikwata
saye esili ba nako no kusebeza.
9 Okukumanena ku sizo no upulisita, kame ana kuketiwa okwingena mu
keleke ya Mbumu okaciña eisense.
10 Cwale aanu no kupula kame ana kulapelelanga bandee ba nako no
kuciña einsense.
11 Ababo cwale sebeli kumonahala kwa yonyene elingeloi lya Nyambe, eli
imanine ku silyo no aletale no insense.
12 Cwale Zakaliya kame ana kuziyeleha aba ana kumona elingeloi, sebeli
okucila.
13 Kono elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Olese kucila Zakaliya!
Kakuli etapelo yowe naiyupiwa, mi mukatowe Elizabeta mbaku leyele
omwana no ndumbana mi mbomu tumbu elitina lya Jowani.
14 Mi mbu wabelelwa nuukutumela mi ano kupula mba wabelelwe ba
kuleiwa kwaye!
15 Kakuli mbatende woyo no kuneneba balubala lwa Mbumu. Mi katamba
okunwa ewaine simba amalopu cwale mba iyala ni Mebo No Kukena simba
okutunda mu lipumo lya inawaye.
16 Mi mba usu aanu no kupula no Isilaele kwa Mbumu Nyambe woo,
17 mi mbati balubala lwaye mu mebo ni maata a Eliya okuusa emicima no
ashemi kwaana ni awo nambulwa okukoña okushangama no kuluka, oku
baakanya aanu ana kulukisetwa kwa Mbumu .”
18 Zakaliya sebeli wamba ku lingeloi nji, “Ngasibine sani limuke eyi?
Kakuli mene nakulubala kale ni mukatange nakulubala ku myaka.”
19 Elingeloi sebeli limutambula nji, “Time Gabiliyele woyo oimanine
mu sibaka sa Nyambe mi kame nina tumiwa okwamba kwa wene mane
nuukulitela amaywi no kuwaba.
20 Cwale komone, kame sondoke ni kuulwa okwamba okutwala ba liywaa
elyo aba saiyele einu eyi. Kakuli kawasi pumena amaywi ange awo saiy-
atetetwe mu nako yawo.”
21 Cwale aanu sebeli atatelela Zakaliya ni kukomoka okuliyeha kwaye mu
keleke.
22 Cwale aba ana kubanena bandee kasi kutwesa okwamba kwa onyene,
mi sebeli anahana nji namono epono mu keleke. Zakaiya sebeli wamba noo
mu kuyuleka yooli esimumu.
23 Cwale Zakaliya enako yaye no kusebeza aba ina kubwa, sebeli ota ku
ndoo yaye.
24 Munyima no maywaa awo mukataye Elizabeta sebeli oimana mu mundi
(oukushimba) mi sebeli okushweeka mu ndoo ba tikweti no kukwana titanu
ni kwamba nji,
25 “Eyi yokame ana tende Nyambe kwa mene mu maywaa ona likete,
okutundisa elikenyi lyange mukaci no aanu!”

Okulimukisiwa no Kuleiwa kwa Jesu

26 Mukweti no utanu ni kamweya elingeloi Gabiliyele sebeli litumiwa
okutunda kwa Nyambe okuta ku muleneñi wisaniwa nji Nazaleta.
27 Kwa mukatana no naluleya woyo ona kubeleziwa ku mulume oisaniwa
Josefa, no lusika lwa Dabida. Woyo naluleya elitina lyaye neli Maliya.
28 Mi selbeli oiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Olumele, wene no ku-
fuyaulwa! Nyambe kame ali ni wene!”
29 Kono kame ana komokisiwa ku maywi aye ni kumakala kumukwa no
kuketiwa kwaye.
30 Cwale Elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Olese kucila, Maliya,
kakuli nuwana omuhau kwa Nyambe.
31 Cwale komone kame sokushimbe mu lipumo lyowe ni kuleya omwana
no ndumbana, mi mbumu tumbu elitina lya Jesu.
32 Mba tende wuyu no kuneneba mi mba isaniwa Omwana a Nyambe
OMWAMBAKANI onene mane Ombumu Nyambe mba mubi olubona lwa
nyakulyaye Dabida,
33 mba busu endoo ya Jakobo okuta oku no kwaabwa mane ni mubuso
waye no kwaabwa!”
34 Maliya sebeli oibanguta elingeloi nji, “Ngasibine saitendahale eyi kakuli
mene silimukile omulume?”
35 Elingeloi sebeli lyamba kwa yonyene nji, “Emebo No Kukena mba iiyi
kwa wene, mi amaata a Nyambe OMWAMBAKANI mba kufuku. Cwale abo
omwana woyo soleiwa mba isaniwa nji wa kukena Omwana Nyambe.
36 Cwale komone, mwabowe Elizabeta mu nako yaye no ku kulubala
naku shimbi omwana no ndumbana, mi okweti uno sebeli ou no utanu ni
kamweya, woyo ona kutoiwa nji muumba.
37 Kakuli kwa Nyambe kakwisa esi sikwangwiwa”
38 Cwale Maliya sebeli wamba nji, “Komone, mene uno, omubika wa
Mbumu, “sitendiwe kwa mene okukumanena ni maywi owe.” Cwale elin-
geloi sebeli limusiya.

Maliya yo Potela Elizabeta

39 Mu maywaa awo Maliya sebeli okutukiseta okuta mu naha no malundu
mu muleneñi no Judeya.
40 Cwale sebeli okaingena mu ndoo ya Zakaliya niku keeta Elizabeta.
41 Cwale Elizabeta aba ana kuyupa okukeetiwa kwa Maliya, omwana
sebeli weenda mu lipumo. Mi Elizabeta sebeli oiyala Emebo No Kukena
42 mi sebeli okuweleza ni liywi no kuneneba nji, “Nufuyolwa mukaci no
akati onje, mi embuyoti nimbuya no lipumo lyowe.
43 Mi iikene eyi aba ina tendahala kwa mene, nji inawaye Mbumu wange
aiye kwa mene?
44 Kakuli komone, abo eliywi lyowe no kuni keeta aba lina keela mu litwi
lyange, ababo omwana oli mu lipumo lyange sebeli weenda mulibaka no
kuwabelelwa.
45 Cwale embuyoti niya woyo opumena nji mba kwiyatetwe eso sina
kwambiwa kwa yonyene okutunda kwa Mbumu.”

Olusimo lwa Maliya no Milumbeko

46 Mi Maliya sebeli wamba nji,
“Emebo yange kame ilumbeka Ombumu,
47 mi emebo yange kame iwabelelwa mwa Nyambe omuyoyisi wange,
48 kakuli nalikete oukushuwa no mubika waye!

Komumone okutunda bano amasika onje mbani isana nji wuyu no kufuy-
olwa,
49 kakuli wuyu no kuneneba Nyambe nani tendele esinu sinene.
Mi okukena lyokame elitina lyaye,
50 cwale amakeke aye kame ali kwaawo amucila
okutunda ku lusika okuta ku lusika.
51 Namonisa amaata ni lyoko lyaye
nahasanya oukuyeema koo mu mihupulo no micima yoo.
52 Natulula ano kuneneba ba mabona oo,
mi natuleke awo no ukushuwa.
53 Naiyata ano kuyomba ni inu no kuwaba,
ni kucita asikufuma oku nambulwa simweya.
54 Natusu omubika waye Isilaele,
mu kupuluka amakeke aye.
55 Kanyi aba ana kwamba kwa njekulyetu
kwa Abulahama ni ku masika aye okuta oku no kwabwa."
56 Cwale Maliya aba ana kusiyalelwa etikweti tiñatu sebeli ouka ku mundi waye.

Okuleiwa kwa Jowani Omukolobezi

57 Cwale enako sebeli ikeela eyi no kuleya kwa Elizabeta, mane sebeli oleya omwana no ndumbana.
58 Cwale awo ayakile noo ku nyonga nabaaye aba ana kuyupa Ombumu namonisa amakeke no kuneneba kwa yonyene, sebeli awabelelwa naye.
59 Cwale ba liywaa no mutanu ni twaatu sebeli atwala olukeke ku mupato, mi kame ana kusinga nji amutumbe Zakaliya elitina lya sitaye.
60 Kono inawaye sebeli wamba nji, "Kokuulwa! mbaisaniwa nji Jowani."
61 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, "Kakwisa kwasi mukowa wowe oisaniwa ni litina eli!"
62 Cwale sebeli ambela sitaye ni tiponiso, nji aasimwete elitina elyo asinga okubeeka mwanaye.
63 Zakaliya sebeli okumbela akabala ni ku ñolabo nji, "Elitina lyaye ni Jowani." Mi onje sebeli akomoka!
64 Cwale ababo akanwa kaye sebeli kayatuluka ni lulimi lwaye sebeli lunungutuka, ni kwamba, oku lumbeka Nyambe.
65 Cwale awo onje ayakile amabapa noo sebeli alemiwa okucila, mi etaba eyo sebeli ihasana mu naha yonje no malundu no Judeya.
66 Cwale onje awo ana kwiyupa sebeli aiteula mu micima yoo ni kwamba nji, "Cwale uyu mwanukana kame sa kule oku tenda anyine?" Kakuli elyoko lya Mbumu kame lina kwikala ni yonyene.

Ounuhi wa Zakaliya

67 Cwale Zakaliya sitaye sebeli oiyala ni Mebo No Kukena, ni kunuha okwamba nji,
68 "Ku lumbiwe Ombumu Nyambe no Isilaele!
Kakuli na poto ni ku liulula aanu aye.
69 Mi na tulitele omuyoyisi no maata,
mu ndoo ya mubika waye Dabida.
70 Kanyi omo ana kwambela ni tunwa no anuhi aye no kukena oku tunda ku
kale
71 nji kame sa tuyoyisiwe ku ila yetu,
ni mu maoko no awo atu timbile.
72 Oku monisa amakeke ana kusepisiwa kwa anjekulyetu

ni ku puluka oulikani waye no kukena
73 oluci ana kweeta kwa sitetu Abulahama
74 na ku tusepisa
nji aba tuna mana oku lamulelwa mu maoko no iila yetu,
tu mu sebeleze mu kwaacila,
75 me tuli ano kukena ni kuluka balubala lwaye amaywaa onje no mooyo wetu.
76 Cale weene, olukeke, kame soisaniwe nji omunuhi wa Nyambe OMWAMBAKANI
kakuli kame sote balubala lwa Mbumu
okalukisa endila yaye,
77 okuba ezibo no kuyoya kwaanu aye
mu ku lemenwa eibi yoo,
78 mulibaka no mukekecima wa Nyambe wetu.
abo eliywaa aba saliiye beulu yetu okutunda ku wilu
79 okuba eliseli kwawo ali mu uwi ni mu mwiinda no lifu,
oku simweta amakondo etu mu ndila no kozo."
80 Cwale omwana sebeli okula ni koongola mu Mebo, mi kame ana kwikala mu lihalaupa okutwala ba liywaa elyo ana kumonahala mu Isilaele.

2

Oku Leiwa kwa Jesu

1 Mu tinako tiya sebeli kwiiya etaelo ya Sesale Augasitasi nji elitunga lyonje kutendiwe esipalo.
2 Esi neli esipalo no weli, abo Kuiliniyasi yoli omubusisi no Siliya.
3 Cwale onje sebeli ata okañoliwa, omunu ni munu mu muleneñi waye.
4 Josefa ni yonyene sebeli otunda mu Galileya, omuleneñi na mu Nazaleta okuta ku Judeya, omuleneñi wa Dabida ona kwiisanwa nji Betelehema, kakuli neli osindoo ni lusika lwa Dabida.
5 Sebeli oka ñoliwa ni Maliya, woyo ana ku beeleza, woyo ona kwimananga mu mundi
6 mi asili omo, enako yaye no kuleya sebeli ikeela.
7 Cwale sebeli oleya mwanaye no mweeli, ni ku mufuka eikumango no ukeke niku mu langeka mu silyelo, kakuli naku kuulwa esibaka soo mu ndoo no angenda.

Alisana ni Mangeloi

8 Cwale mu sibaka omo kame kuna kwikala alisana mu matema oo, ana ku tonenanga emilaka no mitapi yoo ousiku.
9 Cwale elingeloi lya Mbumu sebeli liku monahaza kwa onyene, mi ekanya ya Mbumu sebeli yabeeka mukaci, mane sebeli acila onene,
10 kono elingeloi sebeli lyaamba kwa onyene nji, "Mulese kucila! kakuli komumone, kame nina militele eliywi no kuwaba eyo salilite oku wabelelwa no kuneneba oko sakwiiye kwaanu onje.
11 Balelo na mu leyelwe Omuyoyisi mu muleneñi wa Dabida, yokame Kilesite Ombumu.
12 Cwale eso sasitende esisupo kwaanyi sino, mba mukawana olukeke ona tingiwa etinyambi mi kame alangekilwe mu silyelo."
13 Cwale ababo sebeli kwiiya empi na ku wilu no kupula, sebeli iiya ni lingeloi, ni kulumbeka Nyambe nji,
14 "Ekanya iikale kwa Nyambe mu mawilu na ku wilu, ni banji
ni kozo iikale mu litunga mwaanu awo sa shemubiwe!"

15 Cwale amangeloi aba ana kwasiya okuukela ku wilu, alisana sebeli
akwambisa omujili ku munjili nji, “Twendeni ku Betelehema tu kamone
etaba eyo ineeyi, eyo ana tu simwete Ombumu.”
16 Cwale sebeli atako mu kuleluba, mi sebeli akawana Maliya ni Josefa, ni
lukeke ona langekilwe mu silyelo.
17 Cwale aba ana kumana okumona, sebeli ata alimukisa okwamba etaba
eyo anambelwe no mwana.
18 Mi onje awo ana kwiyupa, sebeli akomoka etaba eyo ambeliwa kwa
alisana.
19 Kono Maliya sebeli oteula eyo inu yonje, ni kwimamela mu mucima
waye.
20 Cwale alisana sebeli auka alemine okukanyisa ni kulumbeka Nyambe
kweyo ana yupu neyo ana mono, kanyi omo ana yambelelwe.

Jesu yo Beekiwa Elitina

21 Cwale ku mamaneneno no maywaa atanu naatu, aba ana kubeekiwa
ku mupato, sebeli amubeeka elitina lya Jesu, elyo ana ku biwa ku lingeloi yo
kasi kushimba kale.

Jesu yo Litiwa mu Keleke

22 Mi cwale enako aba ina kukwana no ku kenisiwa okukumanena ku mu-
lawo wa Mushe, sebeli akambamiseta Jesu ku Jelusalema oka mu monahaza
kwa Mbumu,
23 kanyi omo ku ñolelwe mu mulawo wa Mbumu nji, “Omwana no mweeli
yonje kame saisanwe nji wa kukena kwa Mbumu.”
24 Cwale sebeli ata okaba esitabelo okukumanena mu mulawo wa Mbumu
amakwici ayiili simba otwana no tunkwilimba twiili.
25 Cwale kame kuna kwikalanga omulume mu Jelusalema no litina lya
Simoni, mi woyo mulume neli wa kuluka ni kucila Nyambe, yo tatelele
omuyoyisi no Isilaele, mi Emebo No Kukena na ikwikala mwa yonyene
26 mi kame ana kusepisiwa ku Mebo No Kukena nji katamba oku mona
elifu yo kasi mona kale Kilesite Ombumu.
27 Cwale sebeli osususweziwa ku Mebo okwiiya mu Ndoo ya Nyambe. Mi
cwale ashemi aba ana kulita omwana yonyene Jesu, nji ku tendahale kwa
yonyene okuta mu sizo no mulawo,
28 Simoni sebeli omubeeka mu maoko aye ni ku lumbeka Nyambe nji,
29 “Mbumu, cwale olukulule omubika wowe afunduke mu kozo,
okukumanena ku liywi lyowe,
30 Kakuli amiyo ange na mono oku yoyisa kowe,
31 oko ona lukisa balubala no aanu onje,
32 Eliseli limonisa asimacaba
ni ku lita ekanya kwaanu owe no Isilaele.”
33 Sitaye ni inawaye sebeli okomokisiwa kweyo ana kwambiwa mulibaka
lyaye.
34 Cwale Simoni sebeli waafuyola ni kwamba kwa Maliya inawaye nji,
“Komone, wuyu mwana na beekelwe okufa ni kuyoya kwano kupula no
Isilaele. Aikale kanyi esisupo eso sasi kananiwe
35 mi omukwale mba ukuyaa mu mooyo wowe, nji emihupulo itunda mu
micima no kupula imonahale.”
36 Cwale kame kuna kwikala omunuhi no mukati no litina lya Anna,
omwana Faniwelu no mukatana no lusika lwa Asele. Kame ana ku kulubala
onene mi na kuyoya ni mbumwaye emyaka itanu ni yaatu oku tunda ba
walanjo waye.

37 Yoli ombakati konji aba ana ku keela ba myaka makumi atanu ni aatu
ni inee (84). Kasi kutunda mu Ndoo ya Nyambe, oku sebeleza Nyambe, ouku
yumena eilya ni kulapela ousiku ni munji.
38 Mi sebeli oiya ba nako eyeyo nuukutumela kwa Nyambe ni kwamba ya
Jesu kwaanu onje awo ana ku tatelela oku liululwa no Jelusalema.

Okuuka ku Nazaleta

39 Cwale aba ana kumanenena einu yonje okukumanena ku mulawo wa
Mbumu, sebeli aukela mu Galileya ku Nazaleta omuleneñi woo luli.
40 Mi omwana sebeli okula ni koongola, ni kwiiyala okushangama, ni
sishemo sa Nyambe kame sina kwikala beulu yaye.

Ondumbana Jesu yoli mu Keleke

41 Cwale ashemi aye kame ana ku taanga ku Jelusalema mu mwaka ni
mwaka ku mukiti no Paseka.
42 Cwale Jesu aba ana ku kwanisa emyaka likumi ni yiili (12) sebeli
akambamenako okukumanena ku sizo.
43 Cwale omukiti aba ona kubwa sebeli aukela kwaawo, ondumbana Jesu
sebeli osiyalela mu Jelusalema. Ashemi aye kasi kulimuka eyo,
44 kono mu kupuluka nji ni yonyene na kwikala mu sikwata, sebeli aenda
eliywaa lyonje mi sebeli amu saela kwaboo ni kwawo aku limuka noo.
45 Mi cwale aba ana kuulwa oku mu wana, sebeli aukela ku Jelusalema oka
mu saela.
46 Munyima no maywaa aatu, sebeli amuwana mu Ndoo ya Nyambe, yo
ikalile mukaci no aiyeti, okwa teeteta ni kwa ibanguta etipuzo.
47 Cwale onje awo ana ku muyupa sebeli akomoka mu ku yupisisa kwaye
ni tikalabo taye.
48 Cwale aba ana ku mu mona sebeli akomoka onene, mi inawaye sebeli
omwibnguta nji, “Mwanange, iikene ona tu tendele ngeeso? Komone, sitowe
ni mene kame tu lemine oukusaela kame tu ziyelehile.”
49 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji. “Iikene mu ni saelela? Kamu
limukile nji kame ni fanena okwikala mu ndoo ya Sitange?”
50 Mi onyene kasi ku yupisisa etaba ana kwamba kwa onyene.
51 Cwale sebeli oshetumuka noo ni kwiiya ku Nazaleta, kame anoku
kokobeza kwa onyene, cwale inawaye sebeli oteula einu eyi yonje mu
mucima waye.
52 Cwale Jesu sebeli wekeza mu kushangama ni mu kukula, ni mu ku
wabelisa Nyambe naanu.

3

Ekutazo ya Jowani Omukolobezi
(Mateu3.1-12; Maleka1.1-8; Jowani1.19-28)

1 Mu mwaka no likumi ni mutanu mu puzo ya Tibele Sesale, Ponse Pilato
abo yooli omubusisi no Judeya, Heloda neli omwendisi no Galileya, minaye
Filipi yooli omwendisi no naha ya Ituliya ni Tilakonita, mi Lisanyasi neli
omwendisi no Abilene,
2 mi Annasi ni Kayafasi ali apulisita akulu, eliywi lya Nyambe sebeli liiya
kwa Jowani omwana Zakaliya mu lihalaupa.
3 Cwale sebeli ota mu naha yonje eyo ikubapile ni Jodani yo kutaza
ekolobezo no kubaka nji eibi ilemenwe.
4 Kanyi omo ku ñolelwe mu buka no maywi a Isaya omunuhi wa Nyambe
nji,
“Eliywi no munjili kame likuweleza mu lihalaupa eli lyaamba nji,

mu lukise endila no Mbumu,
mubakenye endila yaye nji yoloke!
5 Omusindi onje mba wiyala,
mi akalundu ni lilundu mbei ulululiwa.
mi eyi ibetile mbei oloka,
ni tindila no ku tengama mbati lukisiwa.
6 Mi omunu yonje mba mono okuyoyisa kwa Nyambe!' "

7 Cwalehe sebeli wambela aanu no kupula awo ana kwiiya ku kukolobeziwa kwa yonyene nji, "Anyi aana no tinyoka! Anyine ona milemusa okucila okutweba oko kwiiya?

8 Mu beeke etimbuya eto tifanena nji na mubaka. Mi mulese oku tangisa okwamba mukaci kenu nji, 'Sitetu ni Abulahama." Kakuli kame ni myambela nji Nyambe kame atwesa oku shimba amawee aa okwaatenda aana a Abulahama!

9 Simba abano esamu kame si beekilwe ba mibisi no itondo, mi cwale esitondo sonje eso suulwa oku beeka embuya no kuwaba kame sitemiwa ni ku siyumbela mu mulilo."

10 Cwale enyangela sebeli imwibanguta nji, "Iikene cwale sa tutende?"

11 Jowani sebeli waatambula nji, "Woyo yonje okwite eikumango yiili, aku tabele ni woyo waakwite, ni woyo okwite esilya, atende ngeeso ni yonyene."

12 Atelisi nonyene sebeli aiiya kwa Jowani mu kukolobeziwa, sebeli amwibanguta nji, "Mwiyeti, iikene sa tutende?"

13 Cwale sebeli waambela nji, "Mulese okutelisa oku bitelela eso mu nalaelelwe.

14 Amasole nonyene sebeli amwibanguta nji, "Cwale aci iikene sa tutende?"

Cwale sebeli waambela nji, "Mulese okwitela omunu mu kukandimeka simba oku mubyangula, mi musepe etituwelo tenu."

15 Aanu atatelele, mi onje kame ano kwibanguta mu micima yoo nji mwendi Jowani yokame Kilesite.

16 Jowani sebeli waatambula onje nji, "Mene, kame ni mikolobeza ni meyi, kono woyo onibita ku maata kame akeile, simba etikwele no tinjangwa taye sitwese okuti nungutula, yonyene kame sa mikobeze ni Mebo No Kukena ni mulilo.

17 Enumbi yaye kame ili mu lyoko lyaye, mi kame sa fefule oubeke ba patelo niku ungeka ouloto waya mu sishete, kono omuuku kame sa uciñiwe mu mulilo no kwaabwa."

18 Cwale mu tindila tinjili no kupula, kame ana ku kutaza amaywi no kuwaba kwaanu.

19 Kono Ombumu Heloda, sebeli onyaziwa kwa Jowani mu taba no Helodiyasi omukataa minaye, ni mu inu yonje no kwiiba eyo ana ku tenda.

20 Cwale Heloda sebeli oekeza kweyo yonje no kwiiba mu kwingenyeka Jowani mu tolongo.

Ekolobezo ya Jesu
(Mateu3.13-17; Maleka1.9-11)

21 Cwale onje aanu aba ana ku kolobeziwa, ni Jesu ni yonyene sebeli okolobeziwa. Yo lapela, eliwilu sebeli liyatuluka,

22 mi Emebo No Kukena sebeli ishetumuka beulu yaye mu siumbiwa sikufeka kanyi elikwici, mi eliywi sebeli litunda ku wilu eli lyaamba nji, "Yawene mwanange woyo osingiwa, ni kukatelwa."

Olusika lwa Jesu

23 Jesu aba ana ku tangisa omusebezi waye yoli ni myaka makumi aatu.
Yoli omwana, kanyi omo kuna kutendahalela, nji wa Josefa, omwana Heli,
24 omwana Matate, omwana Lebi, omwana Meleki, omwana Janai,
omwana Josefa,
25 omwana Matatiyasi, omwana Amosi, omwana Nahumi, omwana Eseli,
omwana Nagayi,
26 omwana Maate, omwana Matatiyasi, omwana Semeini, omwana
Joseke, omwana Juda
27 omwana Joanani, omwana Lesa, omwana Zalubabele, omwana Shealu-
tiele, omwana Neli,
28 omwana Meleki, omwana Adi, omwana Kosamu, omwana Elimadamu,
omwana Ele,
29 omwana Joshuwa, omwana Eliezele, omwana Julimu, omwana Matate,
omwana Libi,
30 omwana Simioni, omwana Juda mwana Josefa, omwana Jonami,
omwana Eliyakimi,
31 omwana Meleya, omwana Mena, omwana Matasa, omwana Nasani,
omwana Dabida,
32 omwana Jese, omwana Obedi, omwana Bowasi, omwana Salumoni,
omwana Nashoni,
33 omwana Aminadabi, omwana Adamini, omwana Alini, omwana
Heziloni, omwana Pelezi, omwana Juda,
34 omwana Jakobo, omwana Isaka, omwana Abulahama, omwana Tela,
omwana Naholi,
35 omwana Selugi, omwana Leu, omwana Paleki, omwana Ebele, omwana
Shela,
36 omwana Kainani, omwana Alifakasadi, omwana Sema, omwana Nuwe,
omwana Lameke,
37 omwana Metusela, omwana Enoki, omwana Jalidi, omwana Mahalaele,
omwana Kainani
38 omwana Enosi, omwana Seta, omwana Adama, omwana Nyambe.

4

Omuliko wa Jesu
(Mateu4.1-11; Maleka1.12-13)

1 Cwale Jesu aba ana kwiyala Emebo No Kukena, sebeli ouka ku Jodani, mi
sebeli otwaliwa ku Mebo ku lihaupa,
2 sebeli oka ikalamo mu lihalaupa amaywaa makumi anee, yo etekiwa
kwa Diyabulosi. Kasi kulya esilya mu maywaa awo, amaywaa awo aba ana
kubwa, sebeli oyomba.
3 Odiyabulozi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Nji uli mwana Nyambe, olaele
amawee aa nji afutuke esinkwa.”
4 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Omunu
katamba kuyoya ba sinkwa feela.’ ”
5 Cwale Diyabulozi sebeli omutwala aba kulumbiile niku mumonisa
emibuso yonje no litunga mu nako eyeyo.
6 Odiyabulozi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kwa wene kame sa ni kube
amaata onje ni kanya yawo yonje, kakuli yonje eye kame ina ibiwi, mi kame
niiba kwa woyo ni singa.
7 Nji wene, cwale, kame soni lapele, yonje kame saitende yowe.”
8 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Olapele Mbumu
Nyambe wowe ni ku sebeleza yonyene feela!’ ”

9 Kame sebeli omutwala mu Jelusalema nuukamu beeka ba monngola no
Ndoo ya Nyambe, ni kwamba kwa yonyene nji, “Nji uli Mwana Nyambe, oku
kondele banji wenyene okutunda bano,
10 kakuli kame ku ñolilwe nji, ‘Nyambe mba laele amangeloi aye nji aku
sileleze.’
11 Mi ‘Ba maoko oo mba kwakele nji cwale amakondo owe aulwe oukule-
meka ku liwee.’ ”
12 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, “Kame ku ñolilwe nji, ‘Ku twese
okweteka Ombumu Nyambe wowe.’ ”
13 Cwale Diyabulosi aba ana kumana oku mweteka mu mikwa yonje,
sebeli otunda kwa yonyene, oku twala ba nako injili.

Jesu yo Tateka Omusebezi Waye mu Galileya (Mateu4.12-17; Maleka1.14-15)

14 Cwale Jesu sebeli oukela ku Galileya mu maata no Mebo, mi elibubo
lyaye sebeli lita okakeela mu maneku onje no naha.
15 Cwale sebeli oiyeta mu tindoo too no milapelo ni kububekwa ku munu
yonje.

Jesu yo Kaniwa mu Nazaleta (Mateu13.53-58; Maleka6.1-6)

16 Cwale sebeli oiya mu Nazaleta, omu ana kulitiwa, mi sebeli ota mu ndoo
no milapelo kanyi omo ana kwikalela omukwa waye ba liywaa no Pumulo.
Sebeli oimana okubala
17 mi omo sebeli obiwa ebuka no munuhi Isaya. Yonyene sebeli ofukula
ebuka ni kuwana aba ku ñolilwe nji,
18 “Emebo ya Mbumu kame ili beulu yange,
kakuli nani kete oku kutaza eliywi no kuwaba kwaa ashebile.
Kame anani tumu oku kutaza etukuluho no awo ali mu ukoba
ni kubalisa amiyo no ibofu,
ni kulukulula awo ayandisiwa
19 mi naambe omwaka ona kupumenenwa wa Mbumu.”
20 Cwale Jesu sebeli ofuka ebuka, ni ku yuusa ku mubika, mi sebeli
oikala banji. Amiyo no awo onje ana kwikala mu ndoo no milapelo sebeli
amwaliketa.
21 Cwale sebeli otangisa okwamba kwa onyene nji, “Balelo eliñolo eli nali
iyatetetwa, me mu kuyupela.”
22 Cwale onje sebeli aamba wino eyaye, ni ku komoka amaywi aye no musa
ana ku tunda mu kanwa kaye, sebeli aamba nji, “Kana wuyu, kasa yokame
Mwana Josefa?”
23 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Luli mba mu nambele
enguli eyi, ‘Onganga, oku balise wenyene.’ Eyo tuna yupu ona tende mu
kapenauma, witende ngeeso ni muno mu naha yowe.
24 Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela nji, kakwisa
omunuhi okutekiwa mu naha yaye.
25 Kono niti luli, kame nimyambela nji kame kuna kwikalanga ambakati
no kupula mu Isilaele mu maywaa a Eliya, abo eliwilu aba lina ku fukiwa
mu myaka yaatu ni tikweti mutanu ni kamweya, mi kame kuna kwikala
elishebo linene mu naha yonje.
26 Cwale Eliya kasiku tumiwa ku munu yonje kono konji feela kwa Zalefasi,
mu naha no Sidoni ku mukati no mbakati.
27 Mi kame kuna kwikalanga asimbingwa no kupula mu Isilaele mu
nako ya munuhi Elisha, mi kakwisa woyo ona kubalisiwa, kono konji feela
Naamani Omusiliya.”

28 Cwale aba ana kuyupa eyi, onje mu ndoo no milapelo sebeli atweba.
29 Cwale sebeli aimana ni ku mucita mu muleneñi, ni ku mutwala ba liñope no lilundu elyo ana ku yakela omuleneñi woo, nji amu kwisete kunji.
30 Kono sebeli waabita mukaci koo nuukutela.

Omulume ona Kwikala ni Mebo no Kwiiba
(Maleka1.21-28)
31 Cwale Jesu sebeli ota ku Kapenauma, omuleneñi no Galileya, mi na kwaaiyeta ba liywaa no Pumulo.
32 Cwale kame ana ku komoka onene etuto yaye, kakuli amaywi aye kame ana kwikala ni maata.
33 Mi mu ndoo no milapelo kame kuna kwikala omulume osi mebo no kwiiba, cwale sebeli okuwa ni liywi no kuneneba nji,
34 “Etaba yetu ni wene ibine, Jesu no Nazaleta? Kame oneeyi muku tusinya? niku limukile nji tiwe anyine, tiwe no Kukena wa Nyambe!”
35 Kono Jesu sebeli omukalimela nji, “Ondoka, mi otunde mwa yonyene!” Mi cwale emebo aba inaku mukwiseta banji mukaci no aanu, cwale sebeli itunda mwa yonyene eyulwile okumutenda esi no kwiiba.
36 Cwale onje sebeli akomoka nuukwambisa omunjili ku munjili nji, “Eliywi eli libine? Kame ali ni tukelo ni maata no ku laelela emebo no kwakena, mi kame itunda!”
37 Cwale elibubo lyaye sebeli lita mu ibaka yonje itingulukile enaha eyo.

Jesu yo Balisa Aanu no Kupula
(Mateu8.14-17; Maleka1.29-34)
38 Jesu sebeli otunda mu ndoo no milapelo, ni kwingena mu ndoo ya Simoni. Njemunwa Simoni yo langanine yotomine onene elitomapa, mi sebeli aamba eyaye kwa Jesu.
39 Cwale Jesu sebeli oimana ku nyonga yaye ni ku kalimela litomapa, mi sebeli litunda mwa yonyene, cwale ababo sebeli oinguka ni kwaa sebeleza.
40 Cwale eliywaa aba lina kwiika, onje awo ana kwikalanga naanu no meeti no oukusiya-siya sebeli aalita kwa Jesu, mi sebeli wabeeka amaoko aye beulu ni kwaabalisa.
41 Cwale emebo no kupula no kwiiba sebeli itunda, eyi kuwa nji, “Tiwe Mwana Nyambe!”
Kono Jesu sebeli oikalimela, ni kwilaela nji ilese okwamba, kakuli naiku limuka nji yokame Kilesite.

Jesu yo Kutaza mu Tindoo no Milapelo
(Maleka1.35-39)
42 Cwale eliywaa aba lina kupa, Jesu sebeli ofunduka ni kuta okaikala mu sibaka yomboci. Mi aanu sebeli amusaela ni kwiiya kwa yonyene nji amu kanise okwasiya.
43 Kono sebeli waatambula nji,“Kame nifanena okakutaza eliywi no kuwaba no mubuso wa Nyambe mu mileneñi injili ngeeso, kakuli sokame eso ina tumenwe.”
44 Cwale sebeli okutaza mu tindoo no milapelo mu Judeya.

5

Jesu yo Isana Aiyetwa no Weeli
(Mateu4.18-22; Maleka1.16-20)
1 Jesu yoli ba likamba no lisa lya Genesaleta, aanu sebeli amusheeteta onene nji ayupe eliywi lya Nyambe.

2 Cwale sebeli omona amato ayiili mu lisa, kono ayambi natundumo mi
alemine oku yowisanga otunyandi too.
3 Jesu sebeli oingena mu wato omunjili wa Simoni, sebeli omwambela nji
aufule kanyonyo okutunda ba likamba. Cwale sebeli oikala banji ni kwiyeta
aanu no kupula yoli mu wato.
4 Cwale aba ana kumana okwamba sebeli wambela Simoni nji, “Obeeke
aba no kutunga onene mi oyambe otunyandi towe.”
5 Cwale Simoni sebeli otambula nji, “Molyange, natu yamba ousiku wonje
kono kakwisa esi tuna wana. Kono okuta mu liywii lyowe kame niyamba
otunyandi.”
6 Cwale aba ana kutenda ngeeso, sebeli akuuya elibunda linene no tindi,
mane akanyandi sebeli ka kauka.
7 Cwale sebeli akobeta alikani oo nji aiye mukwaatusa. Cwale sebeli aiya
ni kwiiyata amato ayiili mane sebeli atateka okutika.
8 Kono Simoni Pitolosi abana kumona ngeeso, sebeli okukwiseta banji ni
manwi aye kwa Jesu ni kwamba nji, “Otunde kwa mene, kakuli mene kame
nili osiku tenda eibi, Mbumu!”
9 Mulibaka elyo kame ana kukomoka onene naawo ana kwikala naye ba
ku mona okupula no tindi anaku kuuya.
10 Cwale sebeli ku tendahala ngeeso ni kwa Jacobo ni Jowani aana a
Zebedeya, alikani a Simoni, mi Jesu sebeli wambakwa Simoni nji “Olese ku
cila, okutunda bano mbuyamba aanu.”
11 Cwale aba ana kulita amato oo ku likamba, sebeli asiya einu yonje ni ku
mukoña

Jesu yo Balisa Omulume
(Mateu8.1-4; Maleka1.40-45)

12 Jesu yoli mu muleneñi munjili, sebeli kwiiya omulume osi kutoma
embingwa, mi aba ana kumona Jesu, sebeli okwela banji ni lubala lwaye ni
kwamba nji, “Mbumu, nji kame osinga, kame otwesa okuni balisa!”
13 Cwale Jesu sebeli oolola elyoko lyaye ni ku mulema ni kwamba nji,
“Nisinga, obale!” Mi ababo embingwa sebeli ibwa.
14 Cwale sebeli omulaelela nji alese okwambela omunu, “Kono ote oka
kumonahalise kwa mupulisita, mi olite enubu no ku balisiwa kanyi omu ana
ku laelela Mushe, itende oupaki kwaanu.”
15 Kono cwale elibubo lyaye sebeli lihasana, mi aanu no kupula sebeli
aungana oku muteeteteta ni ku balisiwa ku meeti oo.
16 Kono sebeli ota mu lihalaupa oka lapela.

Jesu yo Balisa osi Luñañali
(Mateu9.1-8; Maleka2.1-12)

17 Ba liywaa elinjili yo iyeta, kame kuna kwikala Afalisi na iyeti no mulawo
awo nakwiiya okutunda mu mindi yonje no Galileya ni Judeya ni mu
Jelusalema, mi amaata a Mbumu kame ana kwikala kwa yonyene oku balisa
aanu.
18 Komumone, sebeli kwiiya alume ashimbile omulume ba saala osi
luñañali, mi sebeli akumbela oku mwingenyika mukaci ni ku mu langeka
ba lubala lwa Jesu.
19 Kono kasi kuwana esibaka no kwingena, mulibaka no aanu okupula,
sebeli atina ba lituwa no ndoo ni ku mu shulumukiseta ni saala saye mukaci
no aanu balubala lwa Jesu.
20 Cwale Jesu aba ana kumona etumelo yoo, sebeli wamba nji, “Mulume,
eibi yowe na wilemenwe.”

21 Cwale aiyeti no mulawo na Falisi sebeli atangisa okwibanguta aamba nji, “Anyine wuyu mulume woyo wamba mu malimbuluti? Woyo so twesa okulemena eibi konji feela konji Nyambe yomboci.”

22 Cwale Jesu aba ana kulimuka etipuzo too, sebeli waatambula nji, “Ngasibine aba mukwibanguta mu micima yenu?

23 Sibine esi sootobile, okwamba nji, ‘Eibi yowe nwilemenwe,’ ni kwamba nji, ‘Oimane mi weende?’

24 Kono nji mulimuke nji Omwana no munu kame akwite etukelo no kulemena eibi bano banji.” sebeli wambela omulume osi luñañali nji, “Kame nikwambela nji, oimane, oshimbe oulangano wowe mi ote ku mundi!”

25 Cwale ababo sebeli oimana ba lubala loo onje, ni ku shimba oulangano waye, ni kuta ku mundi waye yo yeema Nyambe.

26 Sebeli akomoka onene onje, ni ku yeema Nyambe mane sebeli aiyala okucila aamba nji, “Balelo na tumono einu indina no ku komokisa!”

Jesu yo Isana Lebi (Mateu9.9-13; Maleka2.13-17)

27 Eyo aba ina kubwa, Jesu sebeli otundamo, mi sebeli omona Lebi omutelisi yo ikalile ba ofisi no mutelo, mi sebeli omwambela nji, “Onikoñe.”

28 Cwale Lebi sebeli osiya einu yonje, ni ku mu koña

29 Cwale Lebi sebeli otendeliwa omukiti no kuneneba mu ndoo yaye, mi kame kuna kwikala atelisi anjili no kupula naanjili ana kwikala noo ku tafule.

30 Cwale Afalisi naa iyeti no mulawo sebeli añuñuta ni kwambela aiyetwa aye nji, “Iikene aba mulya ni kunwa na telisi na sikutenda eibi?”

31 Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Aanu awo ayoya wino kasaele onganga, kono awo atomine okame amusaela.

32 Kani siiya mu kwisana awo alukile, kono awo asikutenda eibi nji abake.”

Epuzo kweyo no ouku Yumena Eilya (Mateu9.14-17; Maleka2.18-22)

33 Cwale aanu sebeli aamba kwa Jesu nji, “Aiyetwa a Jowani aka no kupula kame aku yumenanga eilya mi kame alapelanga, na iyetwa no Afalisi kame atendanga ngeeso, kono aiyetwa owe kame alya ni kunwa.”

34 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Kame ku twesahala nji alikani no mukwati aku yumene eilya omukwati yoli noo?

35 Amaywaa mba iiyi omukwati aba sa tundisiwe kwa onyene, mi cwale kame saaku yumene eilya mu maywaa awo.”

36 Jesu kame sebeli waambela enguli injili nji, “Kakwisa omunu otwesa oku tundisa esimanahanyi ba sikumango no ubya nji asi beeke ba sikumango no ku kulubala. Nji atende ngeeso, mba kaula esikumango no ubya, mi esimanahanyi no ubya kasi tamba oku lumelelana ni sikumango noku kulubala.

37 Kakwisa omunu otwesa oku beeka ewaine no ubya mu sindunga no ku umbiwa ba itumba no ku kulubala, nji atende ngeeso, ewaine no ubya mbai kaula eitumba mane ni kwiteka, ni itumba mbai sinyehe.

38 Kono ewaine no ubya kame ifanena okwibeeka mu indunga no kuumbiwa ba itumba no ubya.

39 Cwale kakwisa omunu so tateka okunwa ewaine no kale nji asinge eyi no ubya, kakuli kame saambe nji, ‘Ewaine no kale ya kuwaba okubita eyi no ubya.’”

6

Epuzo okukumanena ni Liywaa no Pumulo
(Mateu12.1-8; Maleka2.23-28)

1 Ba liywaa linjili no Pumulo, Jesu yo bita mu matema no ubeke, aiyetwa
aye sebeli ayangula amakunka no ubeke, ni kwapolola mu maoko oo ni
kulya oubeke.
2 Kono anjili no Afalisi sebeli aamba nji, “Iikene aba mutenda eyi no
kwafanena ba liywaa no Pumulo?”
3 Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Kamwa sikubala eyo ana ku tenda
Dabida yo yombile, yonyene naawo ana kwikala naye?
4 Omo ana kwingenena mu ndoo ya Nyambe, noomo ana kushimbela ni
kulya esinkwa sina ku lukisetwa Nyambe, eyo nakwafanena okuliwa ku
munu yonje konji apulisita, mi sebeli obako nawo ana kwikala naye.”
5 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Omwana no Munu ni Mbumu
no Pumulo.”

Omulume osi Lyoko no Luñañali
(Mateu12.9-14; Maleka3.1-6)

6 Ba liywaa elinjili no Pumulo, Jesu aba ana kwingena mu ndoo no
milapelo ni kwiyetamo, na ku kwikala omulume osi ku kukutela oluñañali
ku lyooko no silyo.
7 Afalisi anjili na iyeti no mulawo sebeli aaliketa Jesu oku mona nji mba
balisa omunu ba liywaa no Pumulo, nji cwale awane elibaka no kumununga
eyambo.
8 Kono Jesu sebeli olimuka emihupulo yoo, mi sebeli wamba ku mulume
osiku kukutela elyoko nji, “Wiiye wimane bano.” Cwale sebeli oimana ni
kuta ba lubala no aanu.
9 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nimi ibanguta nji,
kakufanene eli no Pumulo okutenda eyi no kuwaba simba okutenda ouyi?
Oku yoyisa omooyo nji okuusinya?”
10 Cwale sebeli waaliketa onje ni kwambela woyo mulume nji, “Oolole
elyooko lyowe.” Mi sebeli otenda ngeeso, cwale elyoko lyaye sebeli libala.
11 Kono sebeli aiyala okutweba nuukwambisa mukaci koo eso sa fanene
okutenda kwa Jesu.

Jesu yo Keta Atumiwa Aye no kukwana Likumi ni Twiili (12)
(Mateu10.1-4; Maleka3.13-19)

12 Mu maywaa aa Jesu sebeli ota ku lilundu oka lapela, mi usiku onje
yotwalelela okulapela kwa Nyambe.
13 Cwale aba lina kupa eliywaa, sebeli oisana aiyetwa aye, ni kuketa mwa
onyene aa no kukwana likumi na yiili, awo ana kubeekiwa nji atumiwa.
14 Simoni, ana kubeeka elitina lya Pitolosi, ni Adiliyasi minaye, Jakobo, ni
Jowani, ni Filipi, ni Batolome,
15 ni Mateu, ni Tomasi ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni wisanwa nji
Zeloti,
16 ni Judasi Mwana Jakobo, ni Judasi Isikaliota, omubeteki.

Jesu yo Iyeta ni ku Balisa
(Mateu4.23-25)

17 Cwale sebeli oshetumuka noo ni kwimana ba saana, ni kupula no
aiyetwa aye naanu no kupula ana ku tunda mu Judeya monje ni mu
Jelusalema ni ba likamba lya Tile ni Sidoni, ana kwiiya mu kumuteeteta ni
ku balisiwa ku meeti oo,
18 naawo ana ku ziyeleha ku mebo no kwiiba naku balisiwa.

19 Cwale oundi no aanu sebeli ayeya nji amuleme, kakuli amaata kame ana
kutunda kwa yonyene ni kwaa balisa onje.

Oku Wabelelwa ni Kweena
(Mateu5.1-12)

20 Cwale sebeli waliketa aiyetwa aye ni kwamba nji,
"Embuyoti ni yenu anyi mushebile,
kakuli omubuso wa Nyambe ni wenu!
21 Embuyoti ni yenu anyi mu yombile bano,
kakuli mba mwikuta!
Embuyoti ni yenu anyi mu lila bano,
kakuli mba musheke!
22 "Embuyoti ni yenu aba mutimbiwa kwaanu, naaba amicita, naaba
amyangola, ni kukana elitina lyenu kanyi lyakwiiba, mulibaka lya Mwana
no Munu!
23 Mu wabelelwe mu liywaa elyo, mu nenge mu ku nyakalala, kakuli
komone, omupuzo wenu ni wakuneneba ku wilu, kakuli anjekulyenu naaku
tenda ngeeso kwa nuhi a Nyambe.
24 "Kono oumai ni wenu asikufuma,
kakuli na mu tambula omooyo no kotoba!
25 Oumai ni wenu anyi mwiikutile bano,
kakuli mba muyombo!
Oumai ni wenu anyi musheka bano,
kakuli mbamweene ni ku lila.
26 "Oumai ni wenu, abo aanu onje aba aamba ouwa wenu, kakuli anjeku-
lyoo kame ana kutenda ngeeso kwa nuhi no mapwa.

Elilato ku Iila
(Mateu5.38-48; 7.12a)

27 "Kono kame namba kwaanyi muyupa, mu singe eila yenu, mu tende
wino kwawo ami timbile,
28 mu fuyole awo amikuta, mu lapelele awo ami timbile.
29 Woyo okufula ku litama limweya omube akufule kame ku litama linjili,
mi omunu nji aku byangule ebaki yowe omube mane ni hembe yowe.
30 Obe woyo okumbela kwa wene, ni woyo oshimba einu yowe olese ku
mubyangulayo kame.
31 Cwale omu musingela nji aanu ami tendele, naanyi mutende ngeeso
kwa onyene.
32 "Nji kame musinga awo ami singa, kawitumelo sa mu mone? Kakuli
simba asikutenda eibi kame asinga awo aasinga!
33 Cwale nji otenda ouwa kwaawo atenda ouwa kwa wene, ka witumelo
sau mone? kakuli simba nonyene asi kutenda eibi mwatendela ngeeso!
34 Cwale nji kame mukalima awo mu sepile nji mba myusete, ka witumelo
sa mu mone? Simba asiku tenda eibi, kame akalimana nawo atenda eibi, nji
ausetwe mukupula ngeeso.
35 Kono mu singe eila yenu, mwaa tende wino, mwaa kolotise me mwabi-
laele nji muusetwe esinjili, mi omupuzo wenu kame saunenebe, mi kame sa
mu tende aana a Nyambe Oli Beulu, kakuli yonyene niwa sishemo kwaawo
no kwaku tumela naawo akusinga onyene.
36 Mwikale ni makeke kanyi Sitenu aba ali ni makeke.

Okwatula Akwenu
(Mateu7.1-5)

37 "Mu lese kwatula nji naanyi muulwe okwatuliwa, mu lese oku nyaza nji
naanyi muulwe oku nyaziwa, mu lemene akwenu nji naanyi mu lemenwe.

38 Mube, nji naanyi mubiwe, niti luli kame sa mu tambule empo no utokwa
eyo saibeekwe mu makaa enu. Kakuli esikala no kuwaba, mwetela banji
mane mwinyunge bamweya, mwituke beulu mi mbaibekiwa ba yeelo yenu.
Kakuli esikala muba kwa kwenu, naanyi sokame eso sa muwane."
39 Kame Jesu sebeli waambela enguli nji, "Kana esibofu kame sitwesa oku
twaletela esibofu sinjili? Yonje kaitamba okukwela mu wina?"
40 Omwiyetwa katwese okubitelela omwiyeti waye, kono omunu yonje
aba ana mana okwiyetiwa kame safeke kanyi omwiyeti waye.
41 Ngasibine waliketa esoopu sili mu litiyo no mwabowe, kono wene
kumono omusumo oli mu litiyo lyowe?
42 Simba nji ngasibine so twesete okwambela omwabowe nji, 'Mwabange,
tumone ni kutundise esoopu sili mu litiyo lyowe,' abo weene kumono
omusumo owo oli mu litiyo lyowe? Wene osikukuba, oweli otundise
omusumo oli mu litiyo lyowe, okubinda cwale somone wino oku tundisa
esoopu sili mu litiyo no mwabowe.

Esitondo ni Mbuya Yaso
(Mateu7.16-20; 12.33-35)
43 "Kakuli kakwisa esitondo no kuwaba sibeeke embuya no kwiiba, simba
nji kame esitondo no kwiiba sibeeke embuya no kuwaba.
44 Mulibaka elyo esitondo sonje kame silimukelwa ku mbuya yaso sibeeka,
kakuli etifeiga kati yangulwa ku mikakani, simba esisansa no beine kasi
yangulwa ku mukona.
45 Omunu no kuwaba kame atundisa eyi no kuwaba mu sitewelo na
mu mucima waye, mi omunu no kwiiba kame atundisa eyi no kwiiba mu
sitewelo saye no kwiiba, kakuli akanwa no munu kame kaamba eso siiyalile
mu mucima waye.

Ayaki Ayiili no Ndoo
(Mateu7.24-27)
46 "Ngasibine aba mu niisana nji 'Mbumu, Mbumu,' mi ka mutende eso ni
myambela?
47 Omunu yonje woyo wiiya kwa mene ni ku teeteta ku maywi ange ni
kwasebelisa, mbimi simwete eso aku fekile naso.
48 Kame aku fekile kanyi omulume oyaka endoo yaye, woyo ona kutungisa
onene bakutombola, ni kuyaka omutomo waye ba liwee, mi cwale omuunda
aba wiiya, ameyi aba afula onene ba ndoo, mi katwese okunyanganyisa
endoo eyo, kakuli kame iyakilwe wino.
49 Kono woyo oyupa amaywi ange mi kaasebelisa, kame akufekile kanyi
omulume oyaka endoo yaye ba mumbu feela aba nambulwa omutomo, mi
ameyi aba afulabo onene ababo kame ikwa, mi oku sinyeha no ndoo eyo
kame sakutende oku no kuneneba onene!"

7

Jesu yo Balisa Omubika no Mukulu no Masole no Muloma
(Mateu8.5-13)
1 Cwale Jesu aba ana kumana okwambela aanu sebeli oingena mu Kape-
nauma.
2 Cwale omukulu no masole kame ana kwikalanga ni mubika waye ona ku
singiwangwa onene, ona ku tomanga mi kame ana kwikala abeebi ni kufa.
3 Cwale aba ana kuyupa eya Jesu, sebeli omutumena akulu no Majuda oka
mukumbela nji aiye mu kubalisa omubika waye.

4 Mi cwale awo aba ana kwiiya kwa Jesu, sebeli amu kumbela onene mu
likute aamba nji, “Kame ku fanena nji wene omutendele eyi ngeeso.
5 Kakuli kame asinga aanu etu, mane na tuyakele endoo no milapelo.”
6 Cwale Jesu sebeli ota noo. Abana ka keela ku nyonga no ndoo, omukulu
no masole sebeli omutumena alikani, sebeli aiya mukwamba kwa yonyene
nji, “Mbumu olese oku kataza kakuli silukele nji wene wingene munji no
lituwa no ndoo yange,
7 bokame nina ku mona nji simba oukumonahaza kwa wene sifanene.
Kono waambe eliywi mi omubika wange mba bala.
8 Kakuli mene naba nili munji no maata no akwange, kame nili ni masole
ange, mi aba naamba ku munjili nji, ‘Ote!’ kame ata, ni ku munjili nji, ‘Wiiye!’
kame aiya, ni ku mubika wange aba naamba nji, ‘Otende esi!’ mi kame asi
tenda.”
9 Cwale Jesu aba ana kuyupa eyi sebeli okomoka, niku siulukela kwaanu
ana ku mukoña ni kwaambela nji, “Kame ni myambela, simba mu Isilaele
kani siwana etumelo iku fekile kanyi eyi!”
10 Mi cwale awo ana ku tumiwa aba ana kuukela ku ndoo, sebeli aka wana
omubika yooli wino.

Jesu yo Ingula Omwana no Mbakati

11 Munyima nweyo, Jesu sebeli ota mu muleneñi wisanwa Naine, na
iyetwa aye ni undi no aanu sebeli ata naye.
12 Ababo yo keela feela ba mwelo no muleneñi, sebeli okwangana naanu
ashimbile omufu, neli mwana mumweya no ndumbana kwa inawaye mi
neli mbakati, naanu no kupula ana ku tunda mu muleneñi aenda naye.
13 Cwale Ombumu aba ana kumona omukati woyo, sebeli omuyupela
amakeke ni ku mwambela nji, “Olese ku lila”
14 Cwale sebeli wiiya ni ku lema ba lukutu, mi awo ana ku lushimba sebeli
aimana. Cwale sebeli wamba nji, “Ndumbana, kame naamba kwa wene nji,
inguka!”
15 Cwale omunu ona kufa sebeli oimana ni kutangisa okwamba, mi Jesu
sebeli omuusa kwa inawaye.
16 Cwale onje sebeli aingenwa okucila, ni kuyeema Nyambe aamba nji,
“Omunuhi munene wa Nyambe na monahala mukaci ketu!” mi “Nyambe
na potele aanu aye!”
17 Cwale elibubo lyaye sebeli lihasana mu naha yonje no Judeya ni mu
tinaha tonje tiku bapile nayo.

Eliñusa Okutunda kwa Jowani Omukolobezi (Mateu11.2-19)

18 Aiyetwa a Jowani sebeli amwambela einu yonje.
19 Cwale Jowani sebeli oisana aiyetwa aye ayiili, ni kwatuma kwa Mbumu
nji akaibangute nji, “Kana yawene woyo fanene okwiiya, nji tu tatelele
omunjili?”
20 Cwale alume awo aba ana kukeela kwa Jesu, sebeli aamba nji, “Jowani
Omukolobezi natu tumu kwa wene mukwibanguta nji yawene onafanene
okwiiya, nji tutalele omunjili?’ ”
21 Mu nako eyo Jesu na kubalisa aanu no kupula ku meeti oo ni iyanga ni
mebo no kwiiba, ni ibofu no kupula sebeli oimonisa.
22 Cwale Jesu sebeli waatambula nji, “Mute mi mukambele Jowani eyi
muna mono neyi muna yupu, eibofu kame imona, eiyanga kame yeenda,

asi mbingwa kame akenisiwa, aafu kame aingulwa, mi aa ashebile kame aambelwa eliywi no kuwaba.
23 Cwale embuyoti niya woyo oulwa oku sitatala kwa mene!”
24 Cwale awo ana kutumiwa kwa Jowani aba ana kuuka, Jesu sebeli otangisa okwamba eyi ya Jowani kwaanu no kupula nji, “Iikene muno kamona aba muna kuta mu lihaupa, neli olutaka luna ku nyanganyisiwa ku mebo?
25 Iikene cwale muna kutela oka mona? Nji neli omunu ona kukufuka eikumango no kotoba? Komumone, awo aku fukile eyi no kubenya ni ku yoya wino kame ali mu tindoo no Ambumu!
26 Cwale iikene muna kutela oka mona? Neli omunuhi wa Nyambe? Ee, kame nimyambela nji, mane okubitelela omunuhi wa Nyambe.
27 Eyi yokame eyaye iñolilwe nji, ‘Komumone, kame nituma onumwana wange ba lubala no lubala lowe yokame solukisa endila yowe balubala lowe.’
28 Kame ni myambela nji, “Kwaaawo ana leiwa kwaakati kakwisa woyo no kuneneba kwa Jowani, kono woyo no kucaniba mu mubuso wa Nyambe yo munene okubita Jowani.”
29 Aanu onje aba ana kumuyupa na telisi sebeli ayeema Nyambe ni ku kolobeziwa mu kolobezo ya Jowani omukolobezi.
30 Kono Afalisi na iyeti no mulawo sebeli akana omulelo wa Nyambe mu kukolobeziwa mu kolobezo ya Jowani.
31 Cwale aanu no lusika olu kame sana fanikete ni siikene? Mi iikene aku fekile nayo?
32 Kame aku fekile kanyi anukana awo aikalile mu sibaka no musika akwisana omunjili ku munjili nji, ‘Natu mipetele, kono kamwa sinenga! Natu miimbele etindimo no malilo kono kamwa silila!
33 Kakuli Jowani nakwiiya yo kali esinkwa ni kunwa ewaine, mi kame mwamba nji, ‘Kame akwete emebo no kwiiba!’
34 Omwana no Munu kame aneeyi yoolya ni kunwa, mi kame mwamba nji, ‘Komumone, kame alya ni kunwa, omulikani no atelisi na sikutenda eibi!’
35 Kono oku shangama na kukenisetwe anaye onje.”

Jesu yoli ku Ndoo ya Simoni Omufalisi

36 Omujili no Afalisi sebeli okumbela Jesu nji akalye naye, mane sebeli ota mu ndoo no mufalisi nukekala ba tafule.
37 Mi omukati na mu muleneñi, osi kutenda eibi aba ana kuyupa nji Jesu kame ali mu ndoo no Mufalisi, sebeli olita esitewelo no maati siisaniwa alabasita
38 ni kwimana ku nyonga ya Jesu ku makondo aye, sebeli olila ni kombisa amakondo a Jesu ni myooti yaye. Cwale sebeli otundisa emyooti ni tiñuki na ku mutwi waye, ni kwatubeta, okwawaa ni maati.
39 Cwale Omufalisi woyo ona ku mwisana aba ana ku mona eyo, sebeli okwambisa yomboci nji, “Kambe wuyu mulume munuhi wa Nyambe luli, kambe kame amulikile wuyu mukati omulema ni ku limuka eyi atenda nji osiku tenda eibi!”
40 Cwale Jesu sebeli otambula ni kwamba kwa yonyene nji, “Simoni, kwasili eso ni singa okwamba kwa wene.”
Mi sebeli otambula nji, “Iikene eyo, Mwiyeti?”
41 Omunu munjili kame ana ku kolotisa alume ayiili amali, omunjili sebeli omukolotisa amali no ku kwana ba myaanda itanu, mi omunjili kame sebeli omuba makumi atanu.

42 Cwale aba ana ku kwangwa oku teneka sebeli walemena onje. Cwale
kwaawo ayiili anyine somu singa onene?"
43 Simoni sebeli otambula nji, "Kame ni kakanya nji woyo ona lemeniwa
onene."
Cwale Jesu sebeli omwambela nji, "Nu atula wino."
44 Cwale Jesu sebeli ofutukela ku mukati ni kwamba kwa Simoni nji,
"Omwine wuyu mukati, ine ingene mu ndoo yowe, kausiniba ameyi no
ukuyowa ku makondo ange, kono wuyu mukati na ombisa amakondo ange
ni myooti yaye ni kwitundisa ni tiñuki taye.
45 Kawasi nitubeta, kono oku tunda ba nako ina ingene muno, kasi lesela
oku tubeta amakondo ange.
46 Kausi waa omutwi wange ni maati, kono yonyene na waa amaati ku
makondo ange.
47 Cwalehe kame ni kwambela nji, eibi yaye eyo itendile nji yakupula, nai
lemenwe kakuli kame anisinga onene, kono woyo olemeniwa mbicani kame
asinga mbicani."
48 Cwale Jesu sebeli wambela omukati nji, "Eibi yowe nwilemenwe."
49 Cwale awo ana kwikala naye ku tafule sebeli atangisa okwambisa mu
micima yoo nji, "Anyine wuyu, wuyu otwesa simba oku lemena eibi?"
50 Cwale Jesu sebeli wamba ku mukati nji, "Etumelo yowe naiku yoyisa,
weende mu kozo."

8

Akati ana ku Sindeketa Jesu

1 Munyima no eyo Jesu sebeli ota mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta Eliywi
no kuwaba no mubuso wa Nyambe. Aiyetwa aye no ku kwana likumi na yiili
aali naye
2 nakati ngeeso ana ku balisiwa ku mebo no kwiiba ni ku meeti. Maliya
ona kwiisaniwa nji Magadalena woyo ona ku tundisiwa emebo no kwiiba
itanu ni yiili (7),
3 ni Joana omoywa Chuza, esikombwa sa Heloda, ni Suzana, nanjili ngeeso
ano kupula, ana ku sebeleza Jesu ni ufumu woo.

Enguli no Mukuni
(Mateu13.1-9; Maleka4.1-9)

4 Cwale oundi no aanu aba ona kumana oukuwana, naanu ana ku tunda
mu titolopo tonje sebeli aiya kwa Jesu, sebeli waambela enguli nji,
5 "Omukuni nakuta muku kuna embuto yaye, mi yo lemine okukuna
ngeeso, injili embuto sebeli ikwela mu ndila, mi sebeli ilyatangiwa ni
makondo, mi otuyunyi na mu wilu sebeli iilya.
6 Injili sebeli ikwela ba mawee, eikula sebeli iletuka, kakuli kakwa sik-
wikala omukamo.
7 Cwale einjili sebeli ikwela mu mikakani, mi emikakani aba ina
kukulelela bamweya sebeli iyowelisa embuto.
8 Cwale injili mbuto sebeli ikwela mu mumbu no kuwaba niku kula wino
ni kubeeka omwaanda no etimbuto." Yo amba ngeeso, sebeli okuweleza nji,
"Woyo oli ni matwi no ku yupisa, ayupe!"

Etuso no Tinguli
(Mateu13.10-17; Maleka4.10-12)

9 Cwale aiyetwa aye aba ana ku mwibanguta etaluso no nguli eyo,

10 sebeli wamba nji, “Anyi na mubiwi oku limuka etikunutu no mubuso wa
Nyambe, kono anjili kame atalusetwa mu tinguli, nji cwale oku mona kame
amona kono kayupisisa.

Jesu yo Talusa Enguli no Mukuni
(Mateu13.18-23; Maleka4.13-20)

11 Cwale enguli kame italusa ngeesi nji, embuto eliywi lya Nyambe.
12 Embuto ina ku kwela mu ndila okame awo ana yupu eliywi, cwale
Diyabulosi aba aiya kame atundisa eliywi ana yupu mu micima yoo nji alese
oku pumena ni ku yoyisiwa.
13 Embuto eyo ili ba liwee okame awo, aba amana okuyupa eliywi, kame
alitambula mu kuwabelelwa, kono kakwite emibisi mi kame alitambula mu
nako icana feela, cwale emiliko aba iiya kame akwa.
14 Mi kweyo ina kwele mu mikona, okame awo ayupa eliywi, kono aba
ata mu ndila yoo kame akeshebiswa ni tipilaelo ni ufumu, ni myelembo no
mooyo, mi embuya yoo kayiimbi.
15 Mi kweyo mbuto ili mu mumbu no kuwaba, okame awo ayupa eliywi
ni ku litambula muwangu ni mu ku sepahala ni micima no kuwaba, ni ku
beeka embuya mu ku tundamena.

Elambi munji no Siwana
(Maleka4.21-25)

16 Kakwisa omunu otwesa oku monyeka elambi ni kwifukela munji no
siwana, simba okwibeeka munji no mumbeta, kono ibeekiwe ba lutala nji
omunu aba aingena amone eliseli.
17 Kakuli kakwisa eso sishweekiwa eso sasi ulwe oku shootolwa, simba esi
sili kuuwi sasi ulwe oku limukiwa ni kwiiya ba liseli.
18 Cwale mumamele omu muyupela, kakuli woyo okwite eso ali naso, mba
beekelwa, kono awo aulwile esinjiili, simba eso apuluka nji kame ali naso
mbasi byanguliwa.”

Inawaye Jesu na Inaaye
(Mateu12.46-50; Maleka3.31-35)

19 Cwale inawaye Jesu na inaaye sebeli aiya kwa yonyene, kono kasi ku
twesa okukeela ku nyonga yaye, mulibaka no kupula no aanu.
20 Cwale Jesu sebeli wambeliwa nji, “Inaowe na inoowe kame aimanine
bandee, kame ashukele oukumona.”
21 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Inawange na inaange okame
awo ayupa eliywi lya Nyambe niku libelekisa.”

Jesu yo Ondota Eliñungwa
(Mateu8.23-27; Maleka4.35-41)

22 Eliywaa linjili Jesu sebeli okulonga na iyetwa aye mu wato ni kwamba
kwa onyene nji, “Tu lutelenyi mu linjaliya no lisa.” Cwale sebeli afuula.
23 Alemine okuluta ngeeso, Jesu sebeli olangana okutela ba tulo. Cwale
emebo no liñungwa sebeli iinguka ba lisa, mane sebeli asinga okutika ku
meyi mi kame ana kwikala mu utata no kuneneba.
24 Aiyetwa sebeli ata kwa Jesu oka mwingula aamba nji, “Molyetu,
Molyetu! kame tufa!”
Mi Jesu sebeli oinguka ni ku kalimela eliñungwa ni mandinda, mi sebeli
iimana ni kondoka tuu.
25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Etumelo yenu ibine?”
Mi sebeli acila ni ku komoka nuukwambisa omunjili ku munjili nji,
“Anyine cwale wuyu mulume? Nji mane kame alaela emebo ni meyi, mi
kame imukuteka!”

Jesu yo Balisa Omulume no Mebo no Kwiiba (Mateu8.28-34; Maleka5.1-20)

26 Cwale Jesu na iyetwa aye sebeli aka fuweka mu naha no Magelasenesi,
eyo ikubapile ni Galileya.
27 Cwale Jesu yosi longoka feela okuta ba likamba, sebeli okwangana ni
mulume ona ku tunda mu muleneñi osi mebo no kwiiba, ba nako no kuleba
kasi kumanganga eikumango mane kasi ku yoyanga mu ndoo, kono mu
mayumbelo.
28 Cwale omulume woyo aba ana kumona Jesu, sebeli okuweleza ni
liywi no kuneneba ni ku mukubamena balubala lwaye ni kwamba niliywi
linene nji, “Iikene osaela oku tenda ni mene, Jesu Mwana Nyambe
OMWAMBAKANI oli beulu? Kame niku kumbela, olese oku ni yandisa!”
29 Kakuli Jesu kame ana ku laela emebo no kwiiba oku tunda mwa woyo
mulume. Kakuli mu tinako no kupula kame ina ku katazanga onene, mane
kame ana ku babalelwangwa yo nungilwe ni tungongolo, ni yoondo ku
makondo, kono kame ana kucola otungongolo, mi emebo no kwiiba sebeli
imu twala mu lihalaupa.
30 Jesu cwale sebeli omwibanguta nji, “Tiwe anyine elitina?”
Mi sebeli otambula nji, “Time empi,’ ” kakuli emebo no kupula no kwiiba
kame ina ku mwingena.
31 Cwale emebo no kwiiba sebeli ikumbela Jesu nji alese okwilaela nji ite
mu wina.
32 Cwale omulaka no kuneneba no angulube kame ona ku lyelanga ba
lilundu, mi cwale emebo no kwiiba sebeli ikumbela Jesu nji iingene mu
tingulube, sebeli oipumenena okaingenamo.
33 Cwale emebo no kwiiba sebeli itunda ku mulume nukaingena mu
tingulube, mi omulaka sebeli witukela mu liñope no lisa ni ku mina ameyi.
34 Cwale aanu aba ana kumona eyo ina tendahala, sebeli acila nuukabiha
etaba eyo mu muleneñi ni mu naha.
35 Cwale aanu sebeli ata oka mona eyo ina tendahala, mi sebeli aiya kwa
Jesu nuukawana omulume ona ku tundisiwa emebo no kwiiba yo ikalile ba
makondo a Jesu, yo ku fukile yo ku ketile wino ni tingana taye, cwale sebeli
acila.
36 Cwale awo ana ku mona eyo sebeli aambela aanu omu ana ku yandis-
etwa ku mebo no kwiiba nomo ana balisetwe.
37 Cwale aanu onje na mu manyonga no naha no Magelesani sebeli
akumbela Jesu nji aasiye kakuli kame ana ku lemiwa ku kucila onene, mi
sebeli oingena mu wato ni kuuka.
38 Omulume woyo ona ku tundisiwa emebo no kwiiba sebeli okumbela
Jesu nji ate naye,
Kono Jesu sebeli omulukulula nji akutele ni ku mwamba nji,
39 “Ouke ku mundi wowe, mi okaambe einu no kuneneba ana tende
Nyambe kwa wene.”
Mi woyo mulume sebeli okutela okaamba eyo inene ana tendelwe kwa
Jesu mu muleneñi monje.

Omwana Jailosi no Mukatana ni mukati ona ku Lema Jesu ku Mukanjo (Mateu9.18-26; Maleka5.21-43)

40 Cwale Jesu aba ana kuuka, oundi no aanu sebeli omu tambula, kakuli
onje kame ana ku mu tatelela.
41 Cwale sebeli kwiiya omulume no litina lya Jailasi, omwendisi no ndoo
no milapelo, ni ku kwela ku makondo a Jesu, mi sebeli omu kumbela nji ate
ku ndoo yaye,

42 kakuli kame ana kwikalanga ni mwana mumweya no mukatana, osi
myaka likumi ni yiili, mi kame ana kwiikala beebi ni kufa.
Cwale Jesu yo seenda, aanu sebeli amuumbelela.
43 Cwale omukati ona ku tomanga oweeti no mweeya mu myaka likumi ni
yiili, kasi ku twesahala oku balisiwa ku munu,
44 sebeli wiiya munyima ya Jesu, ni kulema ku mungundo no mukanjo
waye, mi ababo sebeli obala ku weeti waye no mweeya.
45 Cwale Jesu sebeli oibanguta nji, “Anyini ona nileme?” Cwale aanu
onje sebeli akana, mi Pitolosi sebeli wamba nji, “Molyange, oundi no aanu
akuumbelele, mi kame aku sinanisa.”
46 Kono Jesu sebeli wamba nji, “Omunjili nani leme, kakuli kame ni
lemuha nji amaata anjili naabu mwa mene.”
47 Cwale omukati abana kumona nji katwese oukushweeka, sebeli oiya
kwa Jesu yo cilile, ni ku mukubamena ni kwamba balubala no aanu eso ana
ku mulemena noomo ana balele muwangu-wangu.
48 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mwanange, etumelo yowe
naiku yoyisa. Ote mu kozo.”
49 Jesu yo saamba, sebeli kwiiya omulume ona ku tundelela ku ndoo no
mwendisi ni kwamba nji, “Mwanowe nafu, olese oku kataza Omwiyeti.”
50 Kono Jesu aba ana kuyupa ngeeso, sebeli wambela Jailosi nji, “Olese ku
cila, opumene feela, mi mwanowe mba yoyisiwa.”
51 Cwale aba ana ku keela ku ndoo, kasi ku pumenena omunu okwin-
gena mu ndoo, konji Pitolosi, ni Jowani, ni Jakobo, sitaye ni inawaye
omwanukana.
52 Cwale onje aanu kame anaku lilanga ni ku musilisa, kono Jesu sebeli
waambela nji, “Mulese kulila, omwanukana kasifa, kono kame alanganine
feela!”
53 Cwale onje sebeli asheka Jesu, muku limuka nji omwanukana nafu.
54 Jesu sebeli omulema ku lyooko ni ku mwisana nji, “Mwanukana, in-
guka!”
55 Cwale emebo yaye sebeli yukela mwa yonyene, mi ababo omwanukana
sebeli oinguka, cwale Jesu sebeli olaela nji omwanukana alukisetwe esi no
kulya nji alye.
56 Cwale ashemi aye sebeli akomoka, kono Jesu sebeli waalaelela nji alese
okwambela omunu eyo ina tendahala.

9

Jesu yo Tuma Aiyetwa ano Kukwana Likumi na Yiili (12)
(Mateu10.5-15; Maleka6.7-13)

1 Cwale sebeli oisana aiyetwa no kukwana likumi ni twiili bamweya mi
sebeli waaba amaata ni tukelo beulu no mandimona onje mane ni ku balisa
ameeti.
2 Cwale Jesu sebeli waatuma nji akaiyete eino mubuso wa Nyambe mane
nuka balisa awo akola ameeti,
3 mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulese okushimba esinu sinjili ba
mwendo, simba olusata, simba esipaupau, simba esinkwa, simba amali,
mane mulese okushimba etihembe timbili.
4 Endoo yonje mwingena mi kame amitambula, mwikalemo okubitela abo
samutunde mu muleneñi omo,
5 mi oko konje samwingene nji kamitambula, aba mutunda mu tolopo
omo, mutotomone amaluli na kumakondo enu nji atende oupaki kwa
onyene.”

6 Aiyetwa sebeli ata mu mindi yonje aka iyete eliywi ni kubalisa asikutoma ameeti mu ibaka yonje.

Okulyangana kwa Heloda
(Mateu14.1-12; Maleka6.14-29)

7 Cwale Heloda, omubusisi abana kuyupa eyo ina kutendahala yonje, sebeli okomoka onene kakuli anjili kame ana kwambanga nji Jowani omukolobezi nainguka kwaafu.

8 Anjili kame ana kwambanga nji Eliya wamonahala kale, mi anjili kame ana kwambanga nji omunjili no anuhi a Nyambe nakukale nainguka.

9 Heloda sebeli wamba nji, “Jowani woyo nina kupatula omutwi, kono anyine woyo niyupa eyaye?” Mi sebeli osaela okumona Jesu.

Jesu yo Fepa Aanu no kukwana Eikitti Mutanu
(Mateu14.13-21; Maleka6.30-44; Jowani6.1-14)

10 Atumiwa aba ana kuuka sebeli ambela Jesu einu yonje ana tende. Cwale sebeli washimba ni kuta noo ku muleneñi oisaniwa Betisaida.

11 Cwale aanu no kupula aba ana kuyupa ngeeso, sebeli amukoña mi sebeli waatambula wino ni kwamba kwa onyene eyo no mubuso wa Nyambe mane sebeli obalisa awo ana kusinga okublisiwa.

12 Abo eliywaa elita mu kwiika, atumiwa no kukwana elikumi na yiili sebeli aiya kwa Jesu ni kwamba nji, “Ouse aanu nji akutele mu mindi ni mwilalanda monje ili beebi nji aka kusaelele oko sakalangane neso no kulya kakuli muno tuli ni mu sibaka sikushweekile.”

13 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi luli mwaabe eyi no kulya.” Cwale sebeli atambula nji, “Kame tuli feela ni inkwa itanu ni tindi timbili, konji aba satute nji tukaa ulele eino kulya onje.

14 Oko kame kuna kwikalanga alume no kukwana eikiti itanu (5;000)
Cwale Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Mwambele aanu aikale banji mu ikwata akwanine eititi makumi atanu mu sikwata ni sikwata (50).”

15 Cwale sebeli atenda ngeeso mane ni kwikala mu ikwata ni kwikala onje banji,

16 cwale Jesu sebeli olonda einkwa itanu ni tindi timbili, sebeli waliketa kuwilu ni kuba etumbo mane ni kwipatola ni kwiiba kwa iyetwa aye nji atabele aanu.

17 Cwale onje sebeli alya ni kwikuta, mane sebeli atolabo amatanda no kukwana likumi ni twiili no ubulumusi onaku siyalako.

Pitolosi yo Amba eyi ya Jesu
(Mateu6.13-19; Maleka8.27-29)

18 Cwale Jesu yoli yomboci yolapela aiyetwa sebeli aiya kwa yonyene mi sebeli waibanguta nji, “Kandi aanu kame aamba nji time anyine?”

19 Mi sebeli atambula nji, “Kame aamba nji tiwe Jowani omukolobezi, aanjili nji tiwe Eliya, mi anjili kame aamba nji omunjili no anuhi naku kale nainguka.”

20 Cwale Jesu sebeli waibanguta nji, “Cwale anyi kame mwamba nji time anyine?” Mi Pitolosi sebeli otambula nji, “Tiwe Kilesite wa Nyambe.”

Jesu yo Amba eyi no Mayando ni lifu Lyaye
(Mateu16.20-28; Maleka9.1)

21 Kono cwale Jesu sebeli waaba emamela nji alese okwambela omunu yonje

22 nji, “Omwana no munu kame afanena okuyanda einu no kupula, mi akaniwe kwa kulu ni kwa kulu no apulisita mane na sikuñola, mi aibaiwe mane nji ba liywa no waatu aingulwe kwaafu.”

23 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Omunu yonje woyo osaela oku
nikoña akutobohe yonyene mi akutweke esifapano saye mu maywaa onje
cwale anikoñe.
24 Abo kwa woyo osaela okuyoyisa omooyo waye mbau taukelwe, mi woyo
otaukelwa omooyo waye mulibaka lyange mba yoyisiwa.
25 Siikene sawane omunu aba amuna elitunga lyonje, ni kutaukelwa
omooyo waye simba okukomiwa?
26 Woyo yonje soni enene mane ni maywi ange, ni yonyene Omwana no
munu mba mwenene aba saiye mu kanya yaye ni mu kanya ya sitaye neyi
no mangeloi no kukena.
27 Kono kame ni myambela eniti luli nji kwaali anjili aimanine bano awo
katamba okufa akasi mona kale omubuso wa Nyambe.”

Okufutuka kwa Jesu
(Mateu17.1-8; Maleka9.2-8)

28 Munyima no maywaa atanu naatu Jesu aba ana kumana okwamba eyi
sebeli oshimba Pitolosi, Jowani ni Jakobo ni kuta noo ba lilundu okalapela.
29 Jesu yo lapela, sebeli omonahala olutu ni ikumango yaye okufutuka
mane sebeli itenda eyi no likena too onene.
30 Ababo sebeli kumonahala alume ayiili aambola ni Jesu. Awo neli Mushe
ni Eliya
31 awo ana kumonahala mu kanya aamba eyi no kuta kwaye eyo ana
kufanena oka manenena ku Jelusalema.
32 Cwale Pitolosi nawo ana kwikala noo kame nalangananga onene ba tolo,
cwale aba ana kwinguka sebeli amona ekanya ya Jesu na lume ayiili awo ana
kwimananga naye.
33 Cwale alume aba ana kusiya Jesu, Pitolosi sebeli wamba kwa Jesu
nji, “Molyange, nikwakuwaba ngasibine nji twikale feela bano! Tuyake
eikuñwa yaatu, esinjili sitende sowe, esinjili sa Mushe mane esinjili sitende
sa Eliya.” Mukwalimuka eso ana kwamba.
34 Abo yo amba eyo, sebeli kwiiya elikumbi ni kwafuka, mi sebeli acila aba
ana kufukiwa ku likumbi.
35 Cwale eliywi sebeli litunda mu likumbi eli lyamba nji, “Wuyu ya
Mwanange woyo ni nakete, mumuyupe!”
36 Cwale eliywi aba lina kumana okwamba, Jesu sebeli okumona nji kame
ali yomboci. Aiyetwa sebeli aondoka feela nambulwa okwambela omunu
kweyi ana mono.

Jesu yo Balisa Ondumbana no Mebo no Kwiiba
(Mateu17.14-18; Maleka9.14-27)

37 Eliywaa linaku tatamako Jesu na iyetwa aatu aba ana kushetumuka
okutunda ba lilundu, cwale aanu no kupula sebeli akuwana ni Jesu.
38 Cwale komumone, omulume sebeli okuwa okutunda mwaanu no
kupula nji, “Mwiyeti! Kame ni kukumbela nji oni monene mwanange,
kakuli yomwanange nili naye nisepile yomboci!
39 Cwale komumone emebo no kwiiba kame imulemanga muwan-
guwangu ni kulila onene ni kumoowa okutwala abo sakatundele olufulo ku
kanwa mane ni kumukwiseta banji yonyakola eyisi mulemine.
40 Cwale kame nina kumbele aiyetwa owe nji aitundise kono
nakwangwa.”
41 Jesu sebeli otambula nji, “Anyi aanu nakwapumena ni lusika
nakwayupa! Ba nako no kukuma babine saniikale naanyi? Ba nako no
kukuma babine sani miiyete? Kolite mwanowe kuno.”

42 Ababo ondumbana yokeyile, emebo no kwiba sebeli ingena mwayonyene okumulyanganisa. Kono Jesu sebeli olaela emebo no kwiiba, sebeli obalisa ondumbana ni kumuba kwa sitaye.
43 Mi onje kame ana kukomoka amaata no kuneneba a Nyambe.

Jesu yo Amba kame eyi no Lifu Lyaye
(Mateu17.22-23; Maleka9.30-32)

Kono abo aanu asikomokile kweyo yonje anatende, sebeli wamba kwa iyetwa aye nji,
44 "Muteetete wino ku maywi awo sanambe bano, Omwana no munu mbabeekiwa mu maoko no aanu.
45 Kono kasi kuyupisisa omwambelo ou, kakuli kame ona kushwekiwa kwa onyene, nji alese okuyupisisa wino mi kame ana kucilanga okumwibanguta etaluso no mwambelo owo.

Anyine No Kuneneba Onene?
(Mateu18.1-5; Maleka9.33-37)

46 Cwale etiñananyi sebeli tiinguka mukaci koo nji anyine no kuneneba mukaci koo.
47 Kono Jesu aba ana kumona emihupulo eli mu micima yoo, sebeli oshimba omwanuke ni kumwimeka kunyonga yaye,
48 cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Woyo yonje sotambula wuyu mwanuke mu litina lyange natambula mene, mi woyo yonje sotambula mene natambula woyo ona nitumu. Mi cwale woyo no mamaneneno mukaci kenu yo munene kwaanyi."

Omunu yonje nji Kakulwisi kame Ali ni Wene
(Maleka9.39-40)

49 Jowani sebeli otambula nji, "Molyange, natumono omulume woyo otundisa amandimona mu litina lyowe natu mukanisa, kakuli kasa wetu.
50 Kono cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mulese okumu kanisa kakuli nji omunu kakulwisi woyo kame ali kwa wene."
51 Cwale amaywaa aba ana kusheeteta abeebi nji atambuliwe ku wilu, sebeli okutukiseta okuta ku Jelusalema.
52 Cwale sebeli otuma atumiwa balubala mu mundi wisaniwa nji Samalitani nji aka mulukisete einu.
53 Kono aanu kasiku mutambula kakuli olubala lwaye kame luna kulukisetwa okuta ku Jelusalema.
54 Mi cwale aiyetwa aye Jakobo ni Jowani aba ana kumona ngeeso, sebeli aamba nji, "Mbumu, kame usinga nji aci tukumbele omulilo okutunda ku wilu nji wiiye mukwa ciña?
55 Kono Jesu sebeli ofutuka ni kwakalimela.
56 Cwale sebeli aekeza okuta mu mundi munjili.

Awo Afanena Okutenda Akoñeleli a Jesu
(Mateu8.19-22)

57 Cwale akatile ngeseo mu mweendo woo, omulume munjili sebeli wamba kwa Jesu nji, "Kame sani kukoñe oko konje soote."
58 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Aluwawa kame akwite emina, mi otuyunyi oto tutuka mu mebo kame tukwite eiyaleto, kono Omwana no munu kakwite naba no kusama omutwi waye."
59 Ku munjili sebeli wamba nji, "Onikoñe."
Kono sebeli wamba nji, "Mbumu oweli nite nika pumbeke sitange."
60 Cwale Jesu sebeli otambula nji, "Mulesele aafu apumbeke aafu oo, cwale kono wene ote oka iyete eyi no mubuso wa Nyambe."

61 Kame omunjili kwa onyene sebeli wambela Jesu nji, “Mbi kukoño, kono
oweli nite nikalaane asi ndoo yange.”
62 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Kakwisa omunu olemine ku
sikekele ni kwaliketa kunyima woyo kafanene mu mubuso wa Nyambe.”

10

Jesu yo Tuma ano kukwana Makumi Atanu na Yiili naanu Ayiili (72)

1 Munyima noeyi, Ombumu sebeli oketa ano kukwana makumi atanu
nayili naanu ayiili, mane ni kwatuma balubala lwaye ayiili mu mileneñi
yonje ni mu sibaka eso afanena yonyene okuta.
2 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame kuli ekutulo inene kono asi
kuyangula acana, mulapele nji Ombumu no kuyangula atume asikuyangula
mu iyangulo yaye.
3 Mute cwale! Komumone kame ni mituma kanyi emikoko mukaci no
andiwi.
4 Mulese okushimba esikwama no mali, simba esipaupau, simba etin-
jatangwa mi mulese kwimana nji mukeete omunu mu ndila.
5 Endoo samwingene yonje, oweli mwambe nji, ‘Ekozo iikale mu ndoo
muno.’
6 Cwale nji omunu woyo osinga ekozo mwaali mwa onyene cwale ekozo
yenu mbaiikala noo, kono nji kasamo ekozo yenu mbayuuku kwaanyi.
7 Cwale mwikale mu ndoo eyo mulye mane ni kunwa eyo samubiwe kakuli
omubeleki kame afanena okubiwa okutenikiwa kwaye, mulese kuta endoo
ni ndoo.
8 Aba mwingena mu tolopo mi kame amitambula, mulye eso samubiwe,
9 mubalise asikutoma omo mu ndoo mi mwambe kwa onyene nji, ‘
Omubuso wa Nyambe nawiyi abeebi kwaanyi.’
10 Kono aba mwingena mu tolopo nji kamitambula, mute mu mikwakwa
yayo mi mwambe nji,
11 ‘Simba elilili na mu tolopo yenu elyo lina kakatele ku tinjatangwa tetu,
kame tumi totomonena lyo, kono cwale mulimuke nji omubuso wa Nyambe
nawiyi abeebi!’
12 Kame nimyambela nji, ba liywaa no katulo, Nyambe mba monisa
esishemo ku muleneñi no Sodoma okubita etolopo iya!
13 Oumai niwenu Asikolazini! Oumai niwenu kame asi Besesaida! Abo
kambe etimakazo tina kutendiwa mwaanyi kambe nati kutendiwa mu
Tile ni Sidoni, kambe naakubaka kale mane ni kukumanga eikumango no
masaka ni kulangana ba mute!
14 Kono Nyambe mba monisa esishemo onene mu katulo no Tile ni Sidoni
okubita aanyi.
15 Mane ni wene Kapenauma kame solumbekwe ku wilu? mbu kwisetwe
banji mu lyangalilo.
16 “Cwale omunu yonje woyo omiyupa kame ayupa mene, mi kame woyo
omikana kame akana mene, mi woyo okana mene kame akana ni woyo ona
nitumu.”

Okuuka kwawo no kukwana Makumi Atanu na Yiili naanu Ayiili (72)

17 Ano kukwana makumi atanu na yiili naanu ayiili sebeli akauka awa-
belelwe onene, ni kwambela Jesu nji, “Mbumu, simba amadimona kame
atuyupa aba twa kalimela mu litina lyowe!”
18 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nina mono Satani
yokwa okutunda ku wilu kanyi olumonyi no mbula.

19 Komumone! Kame nina mibi amaata no kwenda ba tinyoka ni tubanse,
mane ni maata onje beulu no ila, mi cwale kakwisa eso sasi milemeke.
20 Kono simba kuli ngeeso mulese kuwabelelwa mwesi nji abo emebo
kame imiyupa, kono muwabelelwe nji amatina enu nañoliwa mu wilu."

Jesu yo Wabelelwa
(Mateu11.25-27; 13.16; 17)

21 Mu hola eyeyo luli Jesu sebeli owabelelwa mu Mebo No Kukena ni
kwamba nji, "Kame ni kutumela kwa wene Sitange, Ombumu no liwilu
ni litunga, kakuli namushweeke eyi inu kwawo no kushangama na sikuk-
wiyeta mi namwi shootwele anuke acana. Eee, Sitange, kakuli mona
kusingela nji kutendahalele.
22 "Einu yonje nai kubiwa kwa mene okutunda kwa Sitange. Mi kakwisa
woyo olimukile Omwana konji Sitaye, simba woyo olimukile Sitaye konji
Omwana, simba awo anakete Omwana okwaa shotwela Sitaye."
23 Cwale Jesu sebeli osiulukela kwa iyetwa aye kunyonga ni kwamba nji,
"Embuyoti niyawo amiyo awo amona eyi mumona!
24 Kono kame nimyambela nji, Anuhi no kupula na mbumu nashukele
okumona eyi mumona, kono kasiimona, mane ni kuyupa eyi muyupa, kono
kasiiyupa.

Enguli no Musamaliya no Musa

25 Cwale komumone! omwiyeti no mulawo sebeli oimana ni kweteka
okulema Jesu mukwamba nji, "Mwiyeti," ngasibine sanitende nji nikain-
gene mu mooyo no kwaabwa?
26 Cwale Jesu sebeli omutambula nji, "Siikene siñolilwe mu mulawo?
Ngasibine mubalanga?"
27 Cwale sebeli otambula nji, "Osinge Mbumu, Nyambe wowe ni mucima
wowe wonje, ni mooyo wowe wonje, ni maata owe onje, ni tingana towe
tonje, mi osinge awo oyakile noo kanyi omo okusingela wenyene."
28 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Nwaamba eniti," "Otende
ngeeso mi mbuyoyo."
29 Kono yonyene omulume woyo nakushukela oukukenisa yonyene sebeli
wambela Jesu nji, "Anyine woyo ni yakile naye kunyonga?"
30 Jesu sebeli otambula nji, "Omulume kame ana kuta ku Jeliko okutunda
ku Jelusalema, mi ababo sebeli okuwana na mbuyi sebeli amubyangula
eikumango ni kumufula mane sebeli akutela okumusiya yo langanine mu
mandingwe no lifu.
31 Cwale omupulisita sebeli obita endila eyo, mi aba naku mumona sebeli
oyauka ni kumusiya.
32 Mu mukwa mumweya owo, omulebi ni yonyene sebeli obita endila eyo
mi sebeli omumona mi ni yonyene sebeli oyauka ni kumubitelela.
33 Kono Omusamaliya yo enda mu ndila eyo sebeli okeela abo ana kwikala
omulume woyo ona kulemekiwa, aba ana kumumona omo aikalele, sebeli
omufela amakeke.
34 Seli osheeteta kwa yonyene ni kwitela amaati ni waine ba itombo
yaye mane ni kunungabo, mi sebeli omubeeka ba mbongolo yaye mane ni
kumutwala ku ndoo no angenda oko ano kamu babalela.
35 Cwale eliywaa lina kutatamako sebeli olita amali no muwayawaya no
silibela, ni kwaaba kwa babaleli ni kwamba nji, 'Mubabalele wuyu munu,
mi mbi miteneke kweyo samu sinyehelwe aba saniuke oku nikatile.' "
36 Cwale Jesu sebeli omana mukwamba nji, "Anyine mu waatu woo, woyo
ona monisa nji mwabaye woyo mulume onaku fuliwa kwa mbuyi?"

37 Omwiyeti no mulawo sebeli otambula nji, “Woyo ona monisa amakeke
kwa yonyene.” mi Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ote mi okatende
ngeeso.”

Jesu yo Singula Maleta ni Maliya

38 Cwale ababo Jesu na iyetwa aye aba ana kutaanga mu ndila yoo, sebeli
aingena mu mundi omunjili mi omukati oisaniwa Maleta sebeli omutam-
bula mu ndoo yaye.
39 Cwale kame ana kwikalanga ni minaye no litina lya Maliya woyo ona
kwikala ku makondo a Mbumu okuteeteta ku kutazo yaye.
40 Kono Maleta yonyene kame ana kupatehanga okulukisa eyi no kulya,
cwale sebeli ota kwa Jesu oka mwambela nji, “Mbumu, kumwine nji Maliya
nanisiyi memboci okulukisa eyi no kulya? Omwambele nji aiye anituse!”
41 Kono Ombumu sebeli omutambula nji, “Maleta, Maleta! Kame uny-
olelwe ni kushupiwa kwiinu no kupula,
42 esinu simweya kame sisaeliwa. Maliya nakete esinu simweya no
kuwaba eso kasitamba kubyanguliwa kwa yonyene.”

11

Jesu yo Iyeta omo no Kulapela (Mateu6.9-13; 7.7-11)

1 Kame ana kulapelelanga mu sibaka sinjili, mi aba ana kumana, omunjili
no aiyetwa aye sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu, otwiyete okulapela
kanyi Jowani aba ana kwiyeta aiyetwa aye.”
2 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Aba mulapela, mwambe nji,
‘Sitetu,
elitina lyowe liikale eli no kukena,
kwiiye omubuso wowe.
3 Otube balelo esilyanu setu omo otubelanga mu liywaa ni liywaa.
4 Otu lemene emibonda yetu kanyi omo tulemenanga akwetu awo atu
foseza.
Ole kutu leselela okwingena mu miliko.’ ”
5 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyine kwaanyi woyo otwesa
okuta kwa mulikani waye bakaci no usiku nuka mwambela nji, ‘Mulikani,
onibeko einkwa yaatu.
6 Omulikani wange naiyi mi sikwite esi no kumuyumbula.
7 Cwale kame satambule yoli mukaci nji, ‘Ole kunikataza esaandi nasi
yatiliwa kale, mene na naange twalangana kale mi sitwese okwinguka
okukuba eso osaela.’
8 Kame nimyambela nji, simba nji katamba okwiinguka okumuba eso
asaela kakuli mulikani waye, kono mbainguka mane nikukuba eyo asaela
yonje kakuli kaene okutwalelela okukumbela.
9 Cwale kame nimyambela nji, mukumbele mi mba mubiwi, musaele mi
mba muwana, mungongote mi mba muyatulelwa.
10 Kwa woyo yonje okumbela mba biwi, woyo osaela mbawana mi woyo
ongongota mba yatulelwa.
11 Anyine omushemi mukaci kenu, nji mwanaye kame akumbela ondi,
kana kame atwesa okumuba enyoka okubita ondi?
12 Simba nji kame akumbela eliki kame otwesa okumuba esoowa?
13 Cwale nji anyi no kwiiba mulimukile okuba anenu eyi no kuwaba aba
amikumbela, cwale mbakwikala ngasibine kwa Sitetu nakuwilu kwawo
amukumbela Emebo No Kukena!”

Jesu ni Beluzibule (Mateu12.22-30; Maleka3.20-27)

14 Cwale Jesu kame ana kutundisanga esidimona no umumu, cwale esindimona aba sina kutunda, omulume no simumu sebeli otateka okwamba mi aanu sebeli akomoka,
15 kono aanu anjili sebeli aamba nji, “Kame atundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule, omukulu no madimona.”
16 Cwale anjili sebeli amweteka muku kumbela esisupo okutunda kuwilu.
17 Kono Jesu sebeli olimuka eyo ana nahananga, sebeli wamba kwa onyene nji, “Omubuso wonje owo okutabile wonyene, kame osinyeha, mi nji endoo kame ikutaba bakaci kame ikwa.
18 Mi cwale nji Satani kame akutabile yonyene, ngasibine sawongolele omubuso waye? Anyi kame mwamba nji kame nitundisa amadimona mulibaka lya Beluzibule.
19 Mi nji kame nitundisa amadimona mulibaka lya Beuzibule, cwale anenu kame tundisanga amadimona mulibaka lyaanyine? Abo cwale mbatende aatuli enu.
20 Kono nji ni mulibaka no munwe wa Nyambe aba nitundisa amadimona, cwale omubuso wa Nyambe nawiyi kwaanyi.
21 Cwale omulume no koongola okutukisete okumamela endoo yaye, eibyana yaye mbaikala mu kozo.
22 Kono cwale nji omulume no koongola okumubita aba aiya niku mukoma, kame atundisa eilwiso yaye eyo asepile ni kutaba oufumu waye.
23 “Woyo kasa kwa mene kame anilwisa, mi nji omunu kakuwana ni mene kame ashandola.

Okuuka kwa Mebo no Kwiiba (Mateu12.43-45)

24 “Cwale emebo no kwakena aba ina tundu ku munu, kame ibita mu ibaka nambulwa meyi okusaela esibaka no kwikala. Nji kaiwana cwale kame yamba nji, ‘Mbiuku mu ndoo yange omo nina tundu ni kayoyemo.’
25 Cwale aba iiya sebeli iwana nji nai fiyeliwa ni kubeeka einu wino.
26 Cwale kame ita okashimba kame injili no kwiiba okubita ni yonyene no kukwana itanu ni yiili, mi kame iiya ni kuyoya mo. Cwale aba iyoya mo yonje omwikalelo wa woyo munu kame sawiibe onene okubita ba weli.”

Okuwabelelwa no niti

27 Jesu aba ana kwambanga ngeeso, omukati sebeli otumuka mukaci no aanu yokuweleza ni liywi no kuneneba ni kwamba nji, “Embuyoti niya lipumo elyo linaku kuleya mane ni maele owo ona kuyamwa!”
28 Kono Jesu sebeli wamba nji, “Embuyoti cwale niyawo ayupa eliywi lya Nyambe ni kuliteula!”

Oku Kumbela Emakazo (Mateu12.38-42)

29 Cwale oundi no aanu aba ona kwekezeha, sebeli otateka okwamba nji, “Olusika olu nilwa kwiiba, kame akumbele emakazo kono kakwisa emakazo saibiwe kwa onyene konji feela emakazo ya Jonasi.
30 Kanyi Jona omo ana kutendela emakazo kwaanu a Nenibe, cwale ni Mwana no munu mba tende emakazo ku lusika olu.
31 Ombumu no mukati naku mutulo mba imana ba katulo na lume no lusika olu nik wanyaza, kakuli kame ana kutunda ku mamaneneno no litunga mukuteeteta okushangama kwa Solomoni, mi komumone esinjili no kubitelela Solomoni sino sokame.

32 Alume no Nenibe mba inguka ba katulo ni lusika olu ni kulunyaza,
kakuli nakubaka ba kutazo ya Jonasi, mi cwale komumone esinu no
kuneneba okubitelela Jona sino sokame.

Elisebeli no lutu
(Mateu5.15; 6.22-23)

33 "Kakwisa omunu woyo otumbula elambi ni kwibeeka munji no tafule
simba okwishweeka, kono kame aibeeka beulu nji cwale awo aingena
amone eliseli.
34 Amiyo enu eliseli no lutu lwenu, cwale amiyo enu nji kame amona wino,
olutu lwenu lonje kame lwiyalile eliseli kono cwale nji amiyo enu kamono
wino, olutu lwenu kame lwiyalile ouwi.
35 Cwalehe mumamele nji eliseli lyenu lilese okufutuka ouwi.
36 Nji cwale olutu lwenu lonje kame lwiyalile eliseli mi kalukwite esilama
no uwi, kame salubenye kanyi abo elambi aba iba eliseli."

Jesu yo Kandimeka Afalisi na Iyeti no Mulawo
(Mateu23.1-36; Maleka12.38-40)

37 Ababo yo sambola, Omulume no Mufalisi sebeli omukumbela nji alye
naye, abo sebeli oingena nukekala ku tafule.
38 Omufalisi sebeli okomoka onene okumona nji Jesu kasiku kuyowa ku
makaa aye yokasilya kale.
39 Abo Ombumu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Cwale bano, anyi Afalisi
kame muyowisa bandee no komoki yenu ni siwana, kono mukaci kenu kame
kwiyalile ouyi ni ufokoli.
40 Anyi aelo! Kasa nji Nyambe woyo ona kuumba bandee yona kutenda ni
mukaci kame?
41 Kono mube awo ashebile eyo inu ili mukaci, cwale komumone, einu
yonje yakukena kwaanyi.
42 "Kono oumai niwenu Afalisi! Kakuli kame muba Nyambe esino likumi
eso no Minta ni Lue ni miloho yonye ni kusheununa eniti ni lilato lya
Nyambe eyi yamuna kufanena okutenda okuulwile okusheununa akwenu.
43 Oumai ni wenu Afalisi! Kakuli kame musinga eipula no utokwa mu
tindoo no milapelo mane ni kuba elikute mu ibaka no misika.
44 Oumai ni wenu! Kakuli kame mukufekile kanyi amayumbelo no
kwamoniwa mi aanu kame aenda beulu wawo nambulwa kulimukiwa.
45 Omunjili no mwimaneni no mulawo sebeli otambula nji, "Mwiyeti, mu
kwamba ngeeso kame otwangula kame!"
46 Cwale Jesu sebeli wamba nji, "Oumayi ni wenu aimaneni no mulawo!
Kakuli kame mushimbisa aanu ashimbo no kulema kono aanyi kame muk-
wangwa okushimba emishimbo yenu simba ni minwe.
47 Oumai ni wenu! Kakuli kame muyaka amayumbelo no anuhi a Nyambe
awo ana kwibaiwa kwa njekulyenu.
48 Abo kame muli apaki naikaleli ku tikezo ta njekulyenu, kakuli naak-
waibaa mi anyi kame muyaka amayumbelo oo.
49 Abo cwale kame okushangama kwa Nyambe kame kwamba nji, 'Mbi
atumene anuhi ni atumiwa, anjili kwa onyene mbaa ibaa mane ni kwayan-
disa.'
50 Abo cwale olusika olu mba lubalelwe emibonda no ashemi oo no kwibaa
anuhi okutunda ku matatekelo no litunga,
51 okutunda ku unyinga wa Abele okutwala ku unyinga wa Zakaliya,
woyo ona kwibaelwa mukaci no aletale ni sibaka no kukena. Eee kame
nimyambela nji olusika olu mba lubalelwe emibonda eyi yonje.

52 “Oumai ni wenu aimaneni no mulawo kakuli namushimbi etinotolo no
tingana. Kamusi kwingenamo kono kame muna kukwangwesa awo ana
kusinga okwingenamo!”
53 Abo Jesu yositunda abo, aiyeti no mulawo na Falisi sebeli
amukandimeka ni kumutinisa nji aambe einu no kupula,
54 okumu tatelela nji aleme einu saambe.

12

Etemuso mulibaka no awo Asikukuba
(Mateu10.26-27)

1 Mu nako icana abo aanu no kukwana eikiti no lule aba anoukuwana
bamweya akulyatangela omunjili ku munjili, Jesu sebeli otateka okwamba
kwa iyetwa aye oweli nji, “Mumamele omumena no Afalisi, owo oli
asikukuba.
2 Kakwisa eso sifukilwe eso sasiulwe okumonahala, simba eso sishweek-
ilwe sasiulwe okulimukiwa.
3 Cwalehe eso sonje munaamba mu uwi mba siyupiwa mu liseli, mane
neso muna obo ku kuuwi mu musiyo mba sambiwa beulu no ndoo.

Anyine otwesiwa Okuciliwa
(Mateu10.28-31)

4 “Abaange kame nimyambela nji, mulese okucila woyo oibaa olutu, kono
munyima katwese okutenda esinjili kame.
5 Kono mbi milemusa woyo mufanena okucila. Mucile woyo munyima
no kwibaa kakuli kame akwite amaata no kumi kondela mu lyangalilo. Eee
kame ni myambela nji mumucile!
6 Kana kasa nji otutaha atanu kame tuuliwa etipene timbili? Mi kakwisa
simba kamweya ako katwesiwa okupulamiwa kwa Nyambe.
7 Ngasibine cwale nji simba etiñuki tenu naku mutwi wenu tonje titwe-
siwa okubaiwa. Cwale mulese kucila, anyi kame muli ano utokwa onene
okubita otutaha no kupula.

Okupumena ni Kukana Kilesite
(Mateu10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Cwale kame nimyambela nji, omunu yonje woyo sotambula mene
balubala no aanu, Omwana no munu niyonyene mbaka mutambula
balubala no mangeloi a Nyambe.
9 Kono omunu yonje oni kana balubala no aanu, mbaka kaniwa niyonyene
balubala no mangeloi a Nyambe.
10 Mi omunu yonje woyo wamba eliywi okulwisa Omwana no munu mba
lemenwe, kono woyo so nyefula ba Mebo No Kukena katamba kulemenwa.
11 “Cwale aba amilita balubala no tindoo no milapelo, simba kwabu-
sisi ni kwasi milawo, mulese kubilaela kweso sa mutambule simba eso
samwambe.
12 Kakuli Emebo No Kukena mbai miiyete eyo mufanena okwamba ba
nako eyeyo.”

Enguli no Mufumi no Mwelo

13 Omunjili kwawo no kupula sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti,
wambele mukulwange nji tukutabele oufumu ana kusiya ashemi etu.”
14 Kono Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mulume, anyine ona nitende
omwatuli simba omutabi mwaanyi?”

15 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene onje nji, “Mutokomele mi
mukubabalele mu titakazo no ufumu kakuli omooyo no munu aukutingile
feela ba sifumu saye.”
16 Cwale sebeli waambela enguli nji, “Omumbu no mulume no kufuma
kame ona kumulitela esifumu no kupula.
17 Mi sebeli onahana yonyene nji, ‘Cwale iikene sani tende, kakuli sikwite
omo no kutewela etimbuto tange?
18 Cwale sebeli wamba nji, ‘Kame sani shandole eishete yange ni kuyaka
eyino kuneneba mane nibeekemo embuto ni ibyana yange.
19 Mi mbi aamba ku Mooyo wange nji, mooyo, kame ukwite oufumu no
kupula ubeekelwe ba myaka no kupula, okukete mu mooyo, olye, onwe mi
owabelelwe!’
20 Kono Nyambe sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Wene omwelo! Ouno
ousiku omooyo wowe mba utundisiwamo mwa wene. Cwale eyo ona
kutukisete yaanyine?’ ”
21 Cwale kame kukufekile kanyi omunu woyo oli ni ufumu waye , kono
cwale kasifuma ba miyo a Nyambe.

Okusepa mwa Nyambe (Mateu6.25-34)

22 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Cwalehe kame nimyambela nji
mulese kubilaela kweyi no mooyo wenu, eso sa mulye simba olutu lwenu
eso samukumange.
23 Kakuli omooyo niwa utokwa okubita esilya, mane ni lutu nilwa utokwa
okubita eikumango.
24 Kamumone amañwalala, kakunu mane ni kuyangula, kakwite endoo
noku tewela simba esishete, kono cwale Nyambe kame aababalela. Cwale
anyi kame muli ano utokwa okubita otuyunyi!
25 Cwale anyine mwaanyi mukubilaela woyo otwesa okwekeza ku nako
yaye no kuyoya?
26 Nji cwale kutwese okutenda ngeeso kusinu simba sinyonyo, iikene aba
obilaela kwiinu yonje?
27 Komumone amapalisa omo akulela, katingi owanda simba okutenda
eikumango. Kono cwale kame nimyambela, simba Solomoni mu kanya yaye
yonje kasiku kufuka kanyi imweya no tipalisa eti.
28 Kono nji cwale Nyambe kame afuka omoopu owo uyoya mu litema
balelo mi byuunda kame uyumbeliwa mu mulilo okuuciña, cwale anyi
tunjinga samifuke. Anyi alume no tumelo icana!
29 “Cwale mulese kusaela eyi samulye neyi samunwe simba okubilaela mu
minahano.
30 Kakuli aanu onje namu litunga kame asaelanga einu eyi, mi Sitenu kame
alimukile nji kame mwisaela.
31 Kono musaele oweli Omubuso waye mi cwale einu yonje eyi mba itende
yenu.

Oufumu na Kuwilu (Mateu6.19-21)

32 “Anyi omutapi mucana, mulese kucila, kakuli Sitenu naku wilu kame
awabelelwe okumiba Omubuso.
33 Muulise oufumu wenu wonje mi mutabele nawo ashebile, mi mukuun-
ganyekele oufumu owo nakwa kulubala, ni ufumu naku wilu owo nakwa
kwangwa, oko kakwisa ombuyi so wiita mane kakwisa ni munu sou sinya.
34 Kakuli oko kuli oufumu wowe ni mucima wowe kooli.

Abika no Kutatelela

35 “Mukutukisete mi etilambi tenu ti tumbuke.
36 Cwale mufeke kanyi alume atatelele omolyoo okutunda ku mukiti no
likwala. Nji cwale atwese oku muyatulwela aba saiiye mukungongota.
37 Embuyoti niyawo abika sawaniwe kwa molyoo atona aba saiiye. Niti
luli kame nimyambela nji, mba kunungu ni kwaikata ba tafule mane mbaiyi
kwa onyene mukwabelekela.
38 Nji aba aiya akano wiili simba aka no waatu nikwawana asitona ngeeso,
embuyoti niyoo awo abika!
39 Kono mulimuke eyi, kambe omunya ndoo nakulimuka enako ana
kwiiya ombuyi, kambe kasi kusiya endoo yaye nji aitemo.
40 Naanyi mutatelele ngeeso kakuli Omwana no munu kame akeile mu
nako no kwalimikiwa.”

Omubika no Kusepahala simba no Kwasepahala (Mateu24.45-51)

41 Cwale Pitolosi sebeli oibanguta nji, “Mbumu, enguli eyi kame oyambela
aci nji kwanu onje?”
42 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Anyine cwale omubika no kusep-
ahala ni kushangama woyo ombumu waye mbamubeeke ba ndoo yaye ni
kumuba esemba saye no ilya ba nako no kufanena.
43 Embuyoti niya woyo omubika nji ombumu waye aba sauke mba
muwana yotenda eyo ana ku musiyele nji atende.
44 Niti luli kame nimyambela nji, ombumu mba mubeeke okumamela
esifumu saye sonje.
45 Kono cwale nji omubika woyo amba yonyene nji omolyange naliyehe
okwiiya, ni kutateka okufula abika no alume naakati ni kulya ni kunwa
mane ni kukoliwa,
46 cwale molyaye aba saiye ba liywaa elyo no kwalimukiwa nji kame
aiya ba nako nokwa limukiwa kame samube omubonda bamweya nawo no
kwasepahala.
47 Cwale omubika woyo ona kulimuka eso asaela molyaye, kono kasiku
tukiseta mane nikutenda okukumanena nomo asingela molyaye mba
shapiwa onene.
48 Kono woyo omubika ona kuulwa okulimuka kono sebeli otenda muku-
cila okufuliwa kame safuliwe kanyonyo. Omunu yonje ona biwi onene kwa
yonyene mbaku saeliwa onene kwa yonyene. Cwale woyo ona siyeliwa einu
no kupula kame saku saeliwe onene kwa yonyene.

Jesu Yonaliti Etifapahano (Mateu10.34-36)

49 “Kame nineyi muku beeka omulilo ba litunga, cwale iikene nisi saela
kame omulilo owatumbuka kale!
50 Kame nili ni kolobezo eyo nifanena okukolobezwa nayo, cwale kame
nishukelwe nji itendahale!
51 Kame muyambuta nji kame nineyi okulita ekozo bano ba litunga?
Kokuulwa, kasa ekozo kono etifapahano.
52 Kakuli okutunda bano mu ndoo imweya kame sakutabe atanu, aatu
kame salwise ayiili mane ayiili kame salwise aatu.
53 Kame sakwikale oukutaba omushemi no mulume mba kulwisa ni
mwanaye no ndumbana mane omushemi no mukati mba kulwisi ni
mwanaye no mukatana, onjemunwa no mukati mba kulwisi ni njemu-
nwaye no mukati.”

Okuyupisisa Enako
(Mateu16.2-3)

54 Jesu sebeli wamba kame kwaanu no kupula nji, “Aba mumona elikumbi eliyaluka okutunda mu wiko, mwambe bamweya nji ombula mbaloko, mi kame kutendahala ngeeso.

55 Cwale aba mumona emebo namu mbowela aba ifuka, kame mwambanga nji mbakwikala okwenya onene, mi kame kutendahala ngeeso.

56 Anyi asikukuba! kame mutwesa okutoloka omo limonahalela elitunga ni liwilu, kono cwale iikene aba kamwatwese okutoloka eyi itendahala ba nako ino?

Mukuuse nawo Amilwisa
(Mateu5.25-26)

57 “Cwale iikene aba mukwangwa oukuketa mwenyene okutenda eino kuluka?

58 Nji kame mukutwala ku kuta ni woyo ona foseze balubala no mwatuli, mweteke oukweleza mwenyene mu ndila yokasiku kutwala kale baubala no mwatuli mi omwatuli mba kubeeke mu maata no mubeleki no muuso mi omubeleki no muuso kame sakutwale ku tolongo.

59 Kame nikwambela nji kutamba kutunda mo konji aba sotenekelele omubonda no mamaneneno.”

13

Mufutuke Okutunda Kwiibi simba Mufa

1 Ba nako eyo kame kuna kwikalanga aanu awo ana kwambela Jesu eyi no Magalileya awo ounyinga woo Piloto kame ana kuwaneka ni matabelo.

2 Cwale Jesu sebeli watambula nji, “Anyi kame munahana nji Amangalileya aa ana kutenda esibi esinene okubita Amangalileya onje, mulibaka lya eyo ina kutendahala kwa onyene?

3 Kame ni myambela nji, kokuulwa, kono konji aba samubake, monje mba mufi kanyi onyene omo ana kufela.

4 Simba aanu awo no kukwana likumi ni atanu ni twaatu (18) na mu Siloamu ana kukweliwa ku tawala ni kwaaibaa, kame munahana nji onyene ni asikutenda ouyi no kuneneba okubita awo ana kuyoya mu Jelusalema?

5 Kame nimyambela nji kokuulwa, kono konji aba sa mubake nji kasa ngeseo mba mufi moonje kanyi onyene.”

Enguli no Sitondo no Feiga esi no Kwabeeka Embuya.

6 Cwale Jesu sebeli waambela enguli eyi nji, “Omulume kame ana kwikalanga ni sitondo no feiga eso ana kukuna mu litema lyaye, cwale sebeli ota nji aka shimbeko eilya kono kasi ukawanako simba simweya.

7 Cwale sebeli wamba kwa asikubabalela elitema nji, ‘Esitondo esi sebeli myaka yaatu me niiya muku saelako eilya, kono Siwanako cwale bano musiteme feela! Iikene aba sikutusisa feela omumbu?’

8 Cwale osikubabalela elitema sebeli omutambula nji, ‘Musisiye feela mu mwaka uno mumweya nji nitomboleko nji mane ni beekeko omununo,

9 Mi cwale nji mbasibeeke embuya omwaka wiiya kwakuwaba, kono cwale nji kasitamba kubeeka okubinda satu sipatule.’ ”

Jesu Yobalisa Omukati no Siyanga ba Liywaa no Pumulo

10 Cwale Jesu kame ana kwiyetanga mu ndoo injili no milapelo ba liywaa no Pumulo.

11 Mukaci kame kuna kwikalanga omukati no siyanga ba myaka no kukwana likumi ni atanu ni twaatu (18), kame anaku kupunganga mane kasi kutwesanga okooloka.
12 Cwale Jesu aba ana kumumona sebeli omwisana ni kwamba kwa yonyene nji, “Mukati, nulukululwa ku weeti wowe!”
13 Cwale Jesu sebeli obeeka amaoko aye beulu no mukati, mi ababo sebeli ooloka mane sebeli oyeema Nyambe.
14 Kono omubusisi no ndoo no milapelo sebeli otina onene kakuli Jesu nakubalisa omunu ba liywaa no Pumulo, mi sebeli wamba kwaanu nji, “Kame tuli ni maywaa atanu ni kamweya (6) awo ana pumenenwe okutenda emisebezi, cwale mwiiye mu maywaa awo nji mubalisiwe, cwale kasa ba liywaa no Pumulo!”
15 Cwale Ombumu sebeli omutambula nji, “Anyi asikukuba! Kana omunjili kwaanyi nji kame afumine amapulu simba ombongolo katwese oku munungutula ni kumutwala mukunwa ameyi ba liywaa no Pumulo?
16 Cwale uno yo mwanaye Abulahama no mukati woyo ona kunungiwa kwa satani ba myaka no kukwana likumi ni itanu ni yaatu (18) cwale katwese okulukululwa mukunungiwa oku ba liywaa no Pumulo?”
17 Mukwamba ngeeso, eila yaye yonje sebeli yeena, mi aanu onje sebeli awabelelwa kwiinu eyo ana tende Jesu.

Enguli no Mbuto no Masitete
(Mateu13.31-32; Maleka4.30-32)

18 Cwalehe sebeli wamba nji, “Kana omubuso wa Nyambe kame okufekile niikene? Mi siikene saniubapise ni onyene?
19 Cwale kame ukufekile kanyi embuto no Masitete eyo ana shimbi omulume ni kuka kuna mu litema lyaye, mi sebeli ikula ni kutenda esitondo sinene, mi otuyunyi na mu mebo kame tutenda eiyaleto ku mitayi yaso.”

Enguli no Mumena
(Mateu13.33)

20 Jesu kame sebeli wamba nji, siikene sani bapise ni Mubuso wa Nyambe?
21 Kame ukufekile kanyi omumena owo ana kushimba omukati nukaushweka mu ipimo yaatu eyi no unga no fulawa konji aba una kumenena wonje.”

Omwelo no Kukumbana
(Mateu7.13; Mateu14; Mateu7.21-23)

22 Jesu sebeli okutela mu mileneñi ni mu mindi yo iyeta mane ni kwenda emyendo mu Jelusalema.
23 Cwale omunu munjili sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kana mba kuyoyisiwa felea aanu anyonyo?”
Mi sebeli waatambula nji,
24 “Mweteke omo mutweseta monje okwingena ni mwelo no kukumbana, kame nimyambela kakuli aanu no kupula mba eteke nji aingene kono katamba kutwesa.
25 Cwale abo omunya ndoo aba sainguke ni kuyatila emyelo, mba mutateke okwimana ni kungongota ba sandi ni kwamba nji, ‘Mbumu otu yatulwele!’ Cwale yonyene mba tambula nji, ‘Simiyii, kubine mukatundelele!’
26 Cwale mba mutateke okwamba nji, ‘Natu kunwa ni kulya ba lubala lowe, mi nau kwiyetanga mu titolopo tetu!’
27 Kono mbaamba kame nji, ‘Kame ni myambela nji siyii oko mutunda kamutunde kwa meene anyi asikutenda ouyi!’

28 Oko mbamu lili ni ku kweca amaeo aba sa mumone Abulahama ni
Isaka ni Jakobo mane na nuhi onje mu Mubuso wa Nyambe mi anyi mba
muyumbelwe kundee.
29 Aanu mbaiyi okutunda ku upa ni ku wiko, simba ku mutulo ni ku
mbowela okwikala ba tafule mu mubuso wa Nyambe.
30 Kamumone, anjili ali balubala mbatende ana munyima, mi aali muny-
ima mbatende ana balubala."

Elilato lya Jesu ku Jelusalema
(Mateu23.37-39)

31 Ba nako eyeyo, Afalisi anjili sebeli aiya ni kwamba kwa yonyene nji,
"Otunde bano kakuli Heloda kame asinga nji aibae wene."
32 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Mute mukambele oluwawa olo
nji, 'Kamumone, kame nitundisa amadimona mane ni kutenda etimakazo
no kubalisa balelo ni byuunda mane mu liywaa no waatu mbi mana omuse-
bezi wange.'
33 Simba ngeeso kame nifanena okuta mu mweendo wange kakuli kaku-
fanene nji omunuhi wa Nyambe aibaelwe ku ndina okubita mu Jelusalema.
34 Jelusalema, Jelusalema, okwibaa anuhi a Nyambe ni kupwacaula ni
mawee awo ana tumiwa kwa wene! Tunjinga ni na kuwaneka anowe
kanyi onasikuku woyo owaneka anaye munji no maando aye, kono kawasi
nipumenena!
35 Komone, endoo yowe kame ikaninwe! Mi kame nikwambela nji,
kutamba kunimona konji aba sowambe nji, 'Embuyoti niya woyo oiya mu
litina lya Mbumu!' "

14

Jesu Yobalisa Omulume Osikutoma

1 Eliywaa linjili no Pumulo abo Jesu aba ana kuta mu ndoo no mubusisi no
Afalisi okalya esinkwa, onje amwalikete.
2 Kamumone, sebeli kwiiya kwa yonyene omulume woyo ona kutimbanga
amakondo ni makaa.
3 Cwale Jesu sebeli wamba kwa simulawo na Falisi nji, "Kana kame
kufanena okubalisa eli no Pumulo?
4 Kono onyene sebeli aondoka feela. Cwale Jesu sebeli oshimba omulume
woyo ni kumu balisa mane ni kumu lukulula nji akutele.
5 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, "Cwale anyine kwaanyi woyo
okwite mwanaye simba opulu waye ona kwele mu wina woyo sokwangwa
okumu tundisamo eli no Pumulo?"
6 Kono kasi kutwesa oku mutambula epuzo yaye eyo.

Okukokobeza ni Kamuhelo

7 Cwale sebeli wambela awo ana kwisaniwa ku mukiti enguli nji, aba
ana kumona omo ana kukuketela eibaka no kukutekeha, sebeli wamba kwa
onyene nji,
8 "Nji kame ona memiwa ku mukiti no likwala, olese okwikala esipula
no kukutekeha. Kakuli kame kutwesahala nji mwendi omunu no utokwa
okubita wena ni yonyene namemiwa,
9 mi cwale woyo ona mimeme monje mbaiyi ni kwamba kwaanyi nji,
'Mube wuyu mulume esipula esi cwale wene mbweene ba kwikala ba sipula
no sibaka na kundi.
10 Kono cwale nji numemiwa, okaikale ba sipula na kunji nji cwale
omunya mukiti aba saiye kame saambe kwa wene nji, 'Mulikani ote okaikale

ba sipula na balubala,' mi cwale mbukutekehe mu miyo aawo aikalile onje ba tafule.
11 Cwale omunu yonje woyo oku nuneka mba kokobeziwa, mi woyo oku kokobeza mba nunekiwa.
12 Cwale Jesu sebeli wamba ngeeso ku mulume ona kumumema nji, "Cwale aba uba omukushuko simba omulalelo, olese okumema alikani owe, simba abowe, mane simba awo oyakile noo ano kufuma, kakuli nonyene mbaa kumeme eliywaa linjili muku kuuseta mi watenekiwa kale.
13 Kono cwale aba otenda omukiti, omeme awo ashebile, eiyanga, eihole mane ni ibofu,
14 cwale mukutenda ngeeso mbu fuyauliwa, kakuli katwese oukuuseta. Mi mbu tenekiwa mu niti ba liywaa no kwinguka no aafu."

Enguli no Mukiti no Kuneneba
(Mateu22.1-10)

15 Omunjili kwawo ana kwikala naye ba tafule sebeli oyupa eyi, mi sebeli wamba kwa Jesu nji, "Embuyoti niya woyo sokalya esinkwa mu mubuso wa Nyambe!"
16 Kono Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Kame kuna kwikalanga omulume woyo ona kutenda omukiti no kuneneba, mi sebeli omema aanu no kupula.
17 Cwale enako no mukiti aba inaku keela sebeli otuma omubika waye okambela awo onje ana kwisaniwa nji, 'Komwiye cwale einu yonje yaluka kale!'
18 Kono cwale onje sebeli atateka okuba amabaka. Woyo no weli sebeli wamba ku mubika nji, 'Kame nina ulu elitema mi kame nisinga nji nite ni kalimone, kame ni lapela nji munilemene.'
19 Omunjili ni yonyene sebeli wamba nji, 'Kame nina ulu eipani no mapulu no kukwana itanu mi kame nisinga nji ni kayeteke, cwale muyupe okukumbela kwange.'
20 Omunjili kame sebeli wamba nji, 'Abano okubinda ni kwate, mulibaka elyo sitwese okwiiya.
21 Cwale omubika sebeli oukamo nukambele molyaye. Cwale omolyaye sebeli ofilikana ni kwambela omubika waye nji, 'Kandi cwale olelube ote mu makululu mane ni misika mi okashimbe ano kusheeba, eiyanga, eihole mane nawo no kwa mona aiye ku mukiti.'
22 Cwale omubika sebeli wamba nji, 'Molyange eyi ona nambele naitendahala kono kame kusisiyalile esibaka.'
23 Cwale omolyaye sebeli wamba ku mubika waye nji, 'Ote mu mikwakwa ni mu mikulo okandimeke aanu aiye mukwingena, nji endoo yange iiyale.
24 Kakuli kame ni kwambela nji kakwisa kwaawo aanu nina kumema oweli awo saiye mukulya ku silya sange!' "
25 Cwale enyangela sebeli imukoña mi Jesu sebeli ofutukela kwaanu ni kwamba nji,
26 "Nji omunu kame aiya kwa mene mi katimbi sitaye, inawaye, mukataye, anaye mane nainaye nakulwaye, ee simba mane ni mooyo waye, katamba kutenda omwiyetwa wange.
27 Nji omunu yonje kashimbi esifapahano saye ni kuni koña katamba kutenda omwiyetwa wange.
28 Cwale anyine mukaci kenu woyo otwesa okuyaka etawala yokasiikala banji nji amone etisinyehelo taye eto satitwese okumana omusebezi waye?
29 Kono cwale aba abeeka amatatekelo no muyako, mi katwese oku umanenena, awo onje aumona kame atateka oku musheka.

30 Mbaamba nji, ‘Wuyu mulume nakutateka okuyaka kono kame ana
kwangwa okumanenena.
31 Simba anyine ombumu woyo ota okalwisa omukwaye woyo nok-
watwesa okwikala banji ni kunahana nji kana kame atwesa okalwa ni
sikwata saye no kukwana eikiti likumi nji aka kuwane ni woyo okwite
esikwata no kukwana eikiti makumi ayiili.
32 Cwale nji otwesa abo omunjili yonyene kame amubita, mba tumu
ondumeleti okakumbela ekozo asili kule.
33 Cwalehe omunu yonje kwaanyi kakutoboha oufumu waye katamba
okutenda omwiyetwa waye.

Omungwa no Kwamuba
(Mateu5.13; Maleka9.50)
34 “Omungwa ni wakuwaba, kono nji waamuba kale, cwale ngasibine
sausetwe nji mungwa kame?
35 Kaukwite etuso ku mumbu simba ku mununo, aanu kame auyumba.
Cwale woyo okwite amatwi ayupe.”

15

Omukoko no Kutauka
(Mateu18.12-14)
1 Cwale atelisi nasi kutenda eibi onje sebeli asheeteta abeebi okuteeteta
Jesu.
2 Cwale Afalisi na iyeti no mulawo sebeli akushobotela aamba nji, “Wuyu
mulume kame atambulanga asikutenda esibi mane ni kulya noo!”
3 Cwale Jesu sebeli waambela enguli eyi nji
4 “Cwale ngasine sakwikale nji omunjili kwaanyi kame akwite emikoko
no kukwana omwanda nji nakutauka mumweya, kana katwese okusiya
emikoko no kukwana makumi atanu nanee ni mutanu ni tunee (99) mu
lihalaupa ni kuta okasaela owo ona tauka okubitela abo sakauwanene?
5 Cwale aba auwana kame aubeeka ba mafuti yo wabelelwe,
6 mi aba akeela ku mundi kame aisana alikani aye bamweya nawo ayakile
naye, ni kwamba kwa onyene nji, ‘Kamuwabelelwe ni mene kakuli inawana
omukoko wange owo ona kutauka!’
7 Mukutenda ngeeso kame nimyambela nji mba kwikala okuwabelelwa
kunene mu wilu abo osikutenda ouyi mumweya aba afutuka okubaka
okubita awo no kukwana makumi atanu nanee ni mutanu ni tunee (99) awo
nokwabaka.

Omuwayawaya no Kutauka
8 “Simba abo omukati woyo okwite emiwayawaya no kukwana likumi
mi sebeli bataukabo kamweya, kana katwese okutumbula elambi ni
kufiyela mu ndoo okusaela akamuwayawaya kamweya okutwala abo
sakakawanene?
9 Cwale aba amana oukawana, sebeli oisana alikani aye nawo ayakile naye
ni kwamba nji, ‘Muwabelelwe ni mene kakuli inawana akamuwayawaya
kange kana kutauka.’
10 Mukutenda ngeeso kame nimyambela nji kame kuli okuwabelelwa
balubala no mangeloiloi a Nyambe abo osikutenda ouyi mumweya ona
baka.”

Omwana no Ndumbana no Kutauka
11 Cwale Jesu sebeli otwalelela okwamba nji, “Kame kuna kwikalanga
omulume woyo ona kwikalanga naana no andumbana ayili.

12 Cwale omwanukana bo sebeli wambela sitaye nji, ‘Sitange, mene munibeko ekabelo yange kweyo muluwile.’ Cwale omulume sebeli waatabela oufumu waye.
13 Cwale munyima no maywaa feela acana, woyo mwanaye no mwanukana sebeli oungeka bamweya eyo ana kubiwa ni kwingena enaha muule mane oko sebeli oka kandakanda oufumu waye mukuyoya no kwiiba.
14 Cwale munyima no kumana oufumu waye onje, elishebo no kuneneba sebeli liingena omo mu naha, mi sebeli otateka okusaela omo sayoyele.
15 Ababo sebeli ota okaingena omusebezi ku mulume woyo ona kwikalanga omomo mu naha mi sebeli oka mutwala mu litema lyaye nuka muba omusebezi no kulisa angulube.
16 Mu mukwa no lishebo cwale sebeli olakaza fela okulya ku ilya no angulube, kono kakwisa simba mumweya woyo ona kumuba esi no kulya.
17 Kono cwale aba nausa etingana taye sebeli wamba nji, ‘Kandi anjinga abika a sitange awo akwite esinkwa simba esi no kulya mane kame ateulanga, kono kame nifa elishebo kuno!
18 Mbani inguka eliywaa linjili ni kuta kwa sitange nukamba nji, “Sitange, kame ina tende ouyi balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe.
19 Cwale sifanene okuniisana mwanowe bano, kono oniisane kanyi omunjili no abika owe.’
20 Eliywaa linjili sebeli oinguka ni kuuka kwa sitaye.
“Cwale yo sili kule sitaye sebeli omumona ni kumulimuka mane ni kumufela amakeke, sebeli omwitukela oka mukwela musaali ni kumu tubeta.
21 Cwale omwana sebeli wamba kwa sitaye nji, ‘Sitange, kame ina foso balubala lwa Nyambe mane ni balubala lowe, cwale sifanene okwiisanwa mwanowe.’
22 Kono sitaye sebeli wambela abika aye nji, ‘Mulite muwangu wangu olwambi no kuwaba mu mumangeke mane mumubeeke elisala naku munwe naku lyooko mane ni tinjatangwa ku makondo.
23 Cwale mulite olilole no kusuwa mwiibae nji tutende omukiti tuwabelelwe!
24 Kakuli wuyu mwanange kame ana kufa mi nayoyo kame, na kutauka cwale na waniwa, mi ababo sebeli atateka omukiti.
25 Cwale omwanaye no mukulu kame ana kwikalanga ku matema. Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni ndoo sebeli oyupa etindimo ni kunenga.
26 Cwale sebeli oisana omunjili no abika ni kumwibanguta nji, ‘Siikene sitendahala?’
27 Cwale sebeli omutambula nji, ‘Minowe naiyi,’ mi sitowe naibaa olilole no kusuwa kakuli namu tambula wino mi yokwanine.’
28 Kono cwale yonyene sebeli otina ni kukana okwingena, ababo sitaye sebeli oiya ni kumususuweza nji aingene.
29 Kono mwana sebeli otambula sitaye nji, ‘Mumone, nani mibelekele ba myaka no kupula nambulwa okwakuteka emilawo yenu, kono kamwa siniba elilole nji nitende omukiti na likani ange!
30 Kono cwale wuyu mwanenu woyo ona kuta mukulya ekalulo no ufumu wenu ni mahule aba aneeyi, namu mwibaele olilole no kusuwa!’
31 Cwale sitaye sebeli wamba kwa mwanaye nji, ‘Mwanange enako yonje kame uli ni mene, mi eyo niluwile yonje yowe.
32 Cwale kame kulukela nji nitendele wuyu minowe omukiti mi owabelelwe, kakuli wuyu minowe nakufa mi nayoyo, mane naku tauka, kono cwale bano na waniwa.’ ”

16

Omwendisi No Kwasepahala

1 Jesu sebeli wamba kame kwa iyetwa nji, “Kame kuna kwikala omulume
no kufuma ona kwikala ni mubika waye. Cwale epiho sebeli iiya kwa
yonyene nji omunu woyo kame ana kusinya esifumu saye,
2 mi sebeli omwisana ni kwamba kwa yonyene nji, ‘Iikene eyi niyupa
mulibaka lyowe? Otunde ba sipula sowe no ubika kakuli kufanene oku-
tenda omubika wange.’
3 Cwale omubika sebeli okwambisa yomboci nji, ‘Iikene sani tende kakuli
molyange nani tundisa ba ubika? Songolile onene okutombola mi kame
neena okukumbela.
4 Kame niyii esi sanitende! Nji cwale aanu ani tambule mu tindoo too aba
ina tundu ba musebezi wange.’
5 Cwale sebeli oisana awo ana kukolotela molyaye omunjili ni munjili.
Sebeli oibanguta woyo no weli nji, ‘Bukai ona kolotele molyange?’
6 Sebeli otambula nji, ‘Omwanda no sipimo no oli,’ cwale sebeli wamba
kwa yonyene nji, ‘Oshimbe esikoloti sowe mi oikale banji muwangu oñole
nji makumi atanu 50.’
7 Cwale sebeli wamba ku munjili nji, ‘Bukai ona koloto?’ Sebeli wamba nji,
‘Masaka akwana omwanda no uloto,’ Sebeli omwambela nji, ‘Oitundise mi
oñole makumi atanu naatu (80).’
8 Molyaye sebeli onyaza omubika mulibaka no kwasepahala kwaye kakuli
aanu no litunga lino kame amonahala okutenda wino eyi no lusika loo feela
okubita aanu no liseli.
9 Cwale kame nimyambela nji, “Mukutende oulikani mwenyene mulibaka
no kwaluka, nji cwale aba sai kwangwe kame samitambule mu mundi no
kuta oku no kwaabwa.
10 Woyo no kusepahala kweyi no kucaniba mba sepahala kweyi no kupula,
mi woyo no kwasepahala kweyi no kucaniba katamba kusepahala ngeeso
kweyi no kupula.
11 Nji cwale kamusi sepahala mu inu no kwaluka, anyine so misepa mu
ufumu no niti?
12 Cwale nji kamusi sepahala mu sinu no mukowe, anyine sokuba eso sili
senu?
13 Kakwisa omubika otwesa okusebeleza ambumu ayiili, kakuli mbu tim-
bibo mumweya ni kusingabo munjili simba oukubeeka onene kumumweya
ni kukana omunjili. Kutwese okusebeleza Nyambe ni mali.”

Emyambelo Injili ya Jesu
(Mateu11.12,13; 5.31,32; Maleka10.11,12)

14 Afalisi awo ana kusinganga amali aba ana kuyupa eyi, cwale sebeli
atimba Jesu.
15 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi mukuyeema mwenyene
balubala no aanu, kono Nyambe kame ayii emicima yenu kakuli eyo itendile
eyi no utokwa mukaci no aanu akwiiba mu miyo ya Nyambe.
16 “Omulawo na nuhi konji ba nako ya Jowani okutunda abo cwale eliywi
no kuwaba no mubuso wa Nyambe aba lina kukutaziwa, mi omunu yonje
sebeli weteka onene okwingenamo.
17 Kono kwakotoba eliwilu ni litunga nji ibwe okubita enombolo imweya
no mulawo nji ibwe.
18 “Munu yonje woyo olukulula mukataye ni kukwata omunjili kame
abuka mane ni woyo okwata omukati ona lukululwa kwa mbumwaye kame
abuka.

Omulume no Kufuma ni Lazalo

19 “Kame kuna kwikalanga omulume no kufuma ona kukumanganga
eikumango no undilu ona kulyanga eilya no kuwaba ba liywaa ni liywaa.
20 Cwale ba mweelo waye kame kuna kulangananga omulume no kusheba
no litina lya Lazalo ona kwikalanga ni itombo olutu lonje,
21 woyo ona kulakazanga okulya eyo ina kukwanga ku tafule no mulume
no kufuma, cwale ambwa sebeli aiya ni kulasa ba itombo yaye.
22 Omulume no kusheba sebeli ofa mi amangeloi sebeli amushimbela kwa
Abulahama mu saali saye. Omulume no mufumi ni yonyene sebeli ofa mane
sebeli oteuliwa,
23 mi mu lyangalilo, yoli mu mayando sebeli waliketa ni kumona Abula-
hama aba no kuleba mane Lazalo yoli mu saali saye.
24 Cwale sebeli okuwa nji, ‘Sitange Abulahama! Onifele amakeke, mi
otume Lazalo acupwe amamaneneno no munwe waye mu meyi nji aombote
olulimi lwange, kakuli kame nili mu utata onene muno mu mulilo!’
25 Kono Abulahama sebeli omutambula nji, ‘Mwanange opuluke nji mu
nako no kuyoya kowe nukutambulanga einu no kuwaba, mi Lazalo kasi
kwikalanga ni inu no kuwaba. Kono bano kame ali wino kuno, mi wene
kame oli mu utata.
26 Cwale okwekeza kweeyi, mukaci ketu ni wene kame kuli owina no
kuneneba onene, nji cwale awo ali muno katwese okwiiya kwa wene mane
kakwisa woyo sotwesa okuta okutunda omo okwiiya kwaaci.’
27 Cwale omufumi sebeli wamba kwa Abulahama nji, ‘Kame ni kukum-
bela, sitange, otume Lazalo ku ndoo ya sitange,
28 kakuli kame nikwite ainange atanu nji cwale akaalemuse nji alese
okwiiya mu sibaka sino no mayando.’
29 Kono Abulahama sebeli wamba nji, ‘Kame akwite Mushe na nuhi a
Nyambe cwale walesele aayupe.’
30 Cwale omufumi sebeli wamba nji, ‘Kokuulwa, sitange Abulahama!
Kono nji kute omunjili kwa onyene ona tundu kwaafu, mba baka.’
31 Cwale Abulahama sebeli wambela omufumi nji, ‘Nji katamba okuyupa
Mushe na nuhi a Nyambe, katamba okuyupa simba woyo soingulwa oku-
tunda kwaafu.’ ”

17

Esibi
(Mateu18.6; 7.21; 22; Maleka9.42)

1 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji emiliko ku kutenda esibi mu niti
ikeeyile, kono oumai ni kwa woyo ikeyele!
2 Nikwa kuwaba kambe kame sa nungelelwe eliwee linene mu ndingo
yaye niku muyumbela mu liwate, okubita nji asaitete anyonyo okutenda
esibi.
3 Cwale mu kumamele mukaci kenu, nji omwabowe kame atenda esibi
omukalimele, mi nji na baka omulemene.
4 Cwale nji kame ana kufoseze katanu ni twiili mu liywaa limweya, mi ni
kwaliketa kwa wene katanu ni twiili ni kwamba nji, ‘Nabaka kale,’ kame
ofanena oku mulemena.”

Etumelo

5 Atumiwa sebeli aamba kwa Mbumu nji, “Otwekeleze ku tumelo yetu.”
6 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Kambe kame mukwite etumelo
no okufeka kanyi oubeke no mbuto no masitete, kambe kame mutwesa

okwambela esitondo no molobeni nji okutule mi okakunwe mu liwate, mi mbasi mikuteke.

Omusebezi no Mubika

7 Anyine mukaci kenu woyo okwite omubika olima simba okubabalela omukoko, so amba kwa yonyene aba atunda mu litema nji, ‘Oiye muwangu kuno tulye ba tafule?’
8 Katamba kwamba kwa yonyene nji, ‘Oni lukisete omulalelo, okuyumene mi oni sebeleze, konji aba sa nilyele ni kunwa mi munyima bosolye ni kunwa.’
9 Kana mba kutumele ku mubika ba kutenda eso anambeliwa?
10 Naanyi yongeso nji aba mutenda yonje mu nalaelwa, mwambe nji, ‘Tuli abika awo no kwafanena, kame tuna tende eyo tufanena okuteda.’ ”

Jesu yo Balisa Alume no kukwana Likumi (10)

11 Jesu abana kuta ku Jelusalema, sebeli weenda mu museto mukaci no Samaliya ni Galileya.
12 Cwale abana kwingena mu mundi, sebeli okwangana ni aanu no kukwana likumi asikutoma embingwa, aimanine kule,
13 cwale sebeli akuweleza ni kwamba nji, “Jesu, Molyetu! Otufele amakeke!”
14 Cwale aba ana kwamona sebeli waambela nji, “Mute muka kumonahaze kwa pulisita aka mitatube.”
Ba ndila alemine okuta, sebeli abala.
15 Cwale mumweya kwa onyene aba ana kumona nji nabala, sebeli ouka ni kulumbeka Nyambe ni liywi linene.
16 Cwale sebeli okwela banji ni lubala ku makondo a Jesu nuukutumela. Omulume woyo neli Musamaliya.
17 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Kasa likumi awo ana balisiwa? Kanti kubine ali awo akwana atanu nanee?
18 Ngasibine kasiuka nji alumbeke Nyambe konji wuyu osi mushobo mundina?
19 Cwale sebeli omwambela nji, “Oimane okutele etumelo yowe nai kuyoyisa.”
20 Afalisi aba ana ku mwibanguta nji omubuso na kuwilu kamwaka sawiye. Sebeli waatambula nji, “Omubuso wa Nyambe kautamba kwiiya ni imoniso.
21 Kautamba kwambiwa nji, ‘Komumone, kuno kwauli, simba nji, Uya baya, kakuli omubuso wa Nyambe kame uli mukaci kenu.”
22 Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Amaywaa akeyile abo samushukele okumona limweya eliywaa no Mwana no Munu, kono kamutamba kulimona.
23 Mi kame saambe kwanyi nji, ‘Komumone uno kuno, simba nji, ‘Komumone, uya kuya! Mulese kuta simba okwakoña.
24 Kanyi olumonyi aba lumonyeka ni kutumbuka mu liwilu ku maneku ayiili, mwasa kukaikalele mu liywaa no Mwana no Munu.
25 Kono ayande oweli kwiinu no kupula mane ni kukaniwa ni lusika olu.
26 Kanyi mu maywaa a Nuwe mwasa kuka ikalele ni mu liywaa no Mwana no munu.
27 Kame ana kulya, ni kunwa, ni kukwata, ni kukwalisa konji mane ba liywaa elyo Nuwe aba ana kwingena mu wato no aleka, mi ameyi no kupula sebeli aiya ni kwayundisa onje.
28 Kanyi kame omo kuna kwikalela mu maywaa a Lota, kame ana kulya, ni kunwa, kame ana kuulanga ni kuulisa, kame ana kukunanga ni kuyaka.

29 kono ba liywaa ana kutunda Lota mu sondoma omulilo ni silufula sebeli
iloka ku wilu ni kwaibaa onje.
30 Cwale mwasa kukaikalele ni mu liywaa no Mwana no munu aba sa
monahale.
31 Ba liywaa elyo woyo oli ba situwa no ndoo, ni ibyana yaye mu ndoo
alese kutuluka nji aishimbe, mi kame ni woyo oli mu litema alese okuuka
ku mundi.
32 Mupuluke mukataye Lota.
33 Woyo yonje okununeka omooyo waye mba utaukelwe, kono woyo
otaukelwa omooyo waye mba yoyisiwa.
34 Kame ni myambela nji mu usiku owo kame sakwikale ayiili ba mum-
beta, mumweya mba shimbiwa omunjili mba siiwa.
35 Akati ayiili satwe mu sinu simweya, mumweya mba shimbiwa omunjili
mba siiwa
36 Alume ayiili awo sa ikale mu litema, omunjili mba shimbiwa munjili
mba siiwa.
37 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kubine oko?” Jesu sebeli
waambela nji, “Oko kuli olutu ni manoñu kwa sa kaungane bamweya.”

18

Enguli no Mbakati ni Mwatuli

1 Cwale Jesu sebeli waambela enguli nji atundamene mu kulapela mi alese
kuzwafa.
2 Sebeli waambela nji, “Mu muleneñi munjili kame kuna kwikalanga
omwatuli woyo kasi kucilanga Nyambe simba aanu.
3 Cwale kame kuna kwikalanga ni mbakati woyo ona kwiyanga kwa
yonyene ni ku mwambelanga nji, ‘Onituse kwa wuyu oni zekisa!’
4 Omwatuli sebeli okana ba nako no kuleba, kono munyima sebeli wamba
kwa yonyene nji, ‘Simba nji sicili Nyambe simba okukuteka omunu,
5 ee kakuli wuyu mbakati kame ani bilaeza, kame sani mutuse nji alese
okuni kataza okuni iyelanga!’ ”
6 Cwale Ombumu sebeli wamba nji, “Muyupe eyo amba omwatuli nam-
bulwa niti.
7 Cwale Nyambe katamba okutusa aketwa aye, awo alila kwa yonyene
ousiku ni munji? Kana mba liyehe mukaci koo?
8 Kame ni myambela nji, kame saatuse muwangu, simbangeeso, Omwana
no munu aba saiye mbawana etumelo ba litunga?”
9 Jesu sebeli wamba enguli eyi kwa njili awo ana kukusepa onyene nji
akukena mane ni kushendaula akoo.
10 “Alume ayiili sebeli ata mu ndoo ya Nyambe okalapela, mumweya neli
Mufalisi omunjili neli mutelisi.
11 Omufalisi sebeli oimana niku lapela nji, ‘Nyambe kame ni kutumela
kwa wene kakuli mene sikufekile kanyi aanu anjili asikuyumena, nawo no
kwa sepahala, asikubuka, simba mane kanyi wuyu mutelisi.
12 Kame niku yumenanga eyi no kulya twiili mu sunda, kame nibanga esi
no likumi kweyo ni wananga.’
13 “Kono omutelisi yoimanine oku no kuleba mane kasikutwesa okwinula
amiyo aye okwaliketa ku wilu, kono sebeli ofula ba saali saye nikwamba nji,
‘Nyambe, onifele amakeke mene osikutenda eibi!’

14 Kame nimyambela nji," "Wuyu mulume kame ana uku ku ndoo yaye yo
lukile okubita omukwaye. Kakuli omunu yonje woyo okununeka yonyene
mba kokobeziwa, kono woyo oku kokobeza mba nunekiwa."

Jesu yo Fuyola Anukana

15 Cwale sebeli amulitela anuke nji aaleme amaka aye beulu. Cwale
aiyetwa aye aba ana kumona ngeeso sebeli aayuta.
16 Kono Jesu sebeli waisanena kwa yonyene ni kwambela nji, "Mulesele
anuke aiye kwa mene, mi mulese okwakanisa kakuli omubuso wa Nyambe
niwoo.
17 Niti luli kame nimyambela! Omunu yonje nji katambula omubuso wa
Nyambe kanyi mwanuke katamba kwingena mo."

Omulume no Kufuma
(Mateu19.16-30; Maleka10.17-31)

18 Cwale omubusisi sebeli oibanguta Jesu nji, "Omwiyeti no kuwaba,
siikene sa nitende nji nika yole omooyo na kwaabwa?"
19 "Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Iikene abonisana nji nili
muwa?" Kakwisa muwa konji Nyambe yomboci.
20 Oyii etitaelo, 'Mulese okubuka, Mulese kwibaa, Mulese kwiita, Mulese
kuba oupaki no mapwa, Mukuteke asitenu na inawenu.' "
21 Mi sebeli wamba nji, "Yonje eyi ina imamela okutunda ku wanuke
wange."
22 Cwale Jesu abana kuyupa ngeeso sebeli wamba kwa yonyene nji,
"Kwasili esinu simweya eso ulwile. Oulise einu yowe yonje okwite mi
otabele awo ashebile, mi mbu wana esifumu na kuwilu, cwale oiye oni
koñe."
23 Kono abana kuyupa eyi, sebeli weena, kakuli neli wakufuma onene.
24 Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba nji, "Ngasibine kubambabile nji awo
akwite esifumu akaingene mu mubuso wa Nyambe!
25 Kono ni kwa kotoba ekamele okwingena mu litiyo no ndonga kasanji
omufumi okwingena mu mubuso wa Nyambe."
26 Awo ana kwiyupa sebeli amba nji, "Cwale anyine so kayoyisiwa?"
27 Kono Jesu sebeli wamba nji, "Eso sibambabile kwaanu ni sakotoba kwa
Nyambe."
28 Cwale Pitolosi sebeli wamba nji, "Komone! natusiyi etindoo tetu
nuukukoña."
29 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Niti luli kame nimyambela
nji, "Kakwisa omulume ona siyi endoo simba omukati simba mukulwaye
simba ashemyaye simba anaye mulibaka no mubuso wa Nyambe,
30 awo aulwile okuwana onene ba nako ino, mi ba nako no mamaneneno
mbawana omooyo no kwabwa.

Jesu yo Amba aka no Waatu eyi no Lifu Lyaye
(Mateu20.17-19; Maleka10.32-34)

31 Cwale Jesu sebeli oshimba aiyetwa aye no kukwana elikumi ni twiili
(12), ni kwamba kwa onyene nji, "Muteetete, kame tukatile ku Jelusalema,
mi eyo yonje ina kuñoliwa eyi no Mwana no munu kwa nuhi a Nyambe mba
iyatetetwe.
32 Kakuli kame sa biwe kwa simacaba, mi kame sa shendaulwe mane ni
ku yandisiwa no kwenisa mane ni kumu sibwela amate.
33 Kame sa mufule ni kumwibaa, mi ba liywaa no waatu mba inguka."

34 Kono aiyetwa kasi kuyupa simba simweya kweyo ana kwamba,
omwambelo ou kame una ku shweekiwa kwa onyene mi kasi kulimuka eyo
Jesu ana kwamba.

Jesu yo Balisa Esibofu sina ku Kumbelanga
(Mateu20.29-34; Maleka10.46-52)

35 Abo Jesu yoli beebi ni Jeliko, kame kuna kwikalanga esibofu no mulume
sina kwikalanga ku nyonga no ndila, esikumbelanga
36 Cwale aba ana kuyupa aanu no kupula abita, sebeli oibanguta nji,
“Siikene esi?”
37 Sebeli amwambela nji, “Jesu no Nazaleta yokame woyo obita”
38 Cwale sebeli okuwa nji, “Jesu! Omwana Dabida! Onifele amakeke!”
39 Cwale awo ana kwikala balubala sebeli amukalimela nji aondoke. Kono
sebeli okuwa onene nji, “Omwana Dabida oni yupele amakeke!”
40 Cwale Jesu sebeli oimana niku laela nji amulite kwa yonyene mi aba ana
kukeela abeebi, sebeli omwibanguta nji,
41 “Iikene osaela nji niku tendele?” Sebeli otambula nji, “Mbumu, kame ni
singa okumona.”
42 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Omone! Etumelo yowe
naiku yoyisa.”
43 Cwale ababo sebeli omona niku mukoña yo kanyisa Nyambe, mi aanu
onje aba ana kumona eyi, sebeli alumbeka Nyambe.

19

Jesu ni Zakiyasi

1 Jesu sebeli oingena mu Jeliko mi kame ana kubita feela.
2 Cwale kame kuna kwikalanga omulume no litina lya Zakiyasi, neli
omukulu no mutelisi ni kufuma.
3 Cwale sebeli osaela nji amone Jesu nji anyine, kono sebeli okwanggwa
mulibaka no aanu no kupula ni kwibiba ku siyema saye.
4 Cwale sebeli oitukela balubala nuukatina ku sitondo no sikamole nji
amumone, kakuli Jesu nakubita endila eyo.
5 Cwale Jesu aba ana kukeela ba sibaka eso, sebeli waliketa ku wilu ni
kwamba kwa yonyene nji, “Zakiyasi otuluke muwanguwangu kakuli kame
nifanena okwikala mu ndoo yowe balelo.”
6 Cwale Zakiyasi sebeli oleluba ni kutulukela banji ni ku mutambula mu
kuwabelelwa onene.
7 Cwale aanu aba ana kumona ngeeso sebeli añuñuta nji, “Kame anati
okatenda ongenda no mulume osikutenda eibi!”
8 Cwale Zakiyasi sebeli oimana ni kwamba kwa Mbumu nji, “Komone,
Mbumu, elicika no ufumu wange kame niba kwa sikusheba, nji kame nina
byangula omunu esinu saye, kame nimuuseta etitikanyo no kukwana tinee.”
9 Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Balelo okuyoyisiwa na kwiiyi
muno mu ndoo, kakuli ni yonyene mwana a Abulahama.
10 Kakuli Omwana no munu neeyi muku saela ni kuyoyisa eso sinatauka.”
11 Aba ana kuyupa einu eyi, Jesu sebeli otwalelela okwaambela enguli.
Kakuli kame ana kwikala beebi ni Jelusalema, mi kakuli kame ana ku
yambuta nji omubuso wa Nyambe kame uli beebi oku monahala ababo.
12 Cwale Jesu ababo sebeli wamba nji, “Omulume no ku kutekeha sebeli
ota ku naha oko no kuleba akatambula omubuso mi cwale sebeli ouka.

13 Sebeli oisana abika aye no kukwana likumi ni kwaaba etipondo likumi
ni kwamba kwa onyene nji, ‘Mu fundote amali aa okutwala abo sanika
ukele.’
14 Kono aanu aye naku mutimba mane sebeli atuma onumwana munyima
yaye okaamba nji, ‘Ka tusingi wuyu mulume nji atubuse.’
15 Aba ana kuuka munyima no katambula omubuso sebeli olaela abika
aye awo ana kuba amali nji aiye kwa yonyene nji alimuke eso anawana
mukuulisa koo.
16 Ono weli sebeli oiya ba lubala lwaye ni kwamba nji, Molyange, epondo
yowe naini wanene etipondo likumi beulu.’
17 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Nutende wino, wene omubika
no kuwaba! Kakuli nusepahala kwicana onene, mbu busu emileneñi no
kukwana likumi.’
18 Omubika no wiili sebeli oiya ni kwamba nji, ‘Molyange, epondo yowe
ina wanenebo etipondo titanu kame.’
19 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Cwale mbu busu mileneñi itanu.’
20 Cwale omubika munjili sebeli oiya ni kwamba nji, ‘Molyange, ino
yokame epondo yowe eyo nina kupungelanga mu lwambi.
21 Kakuli kame nina kucilanga wene kakuli uli munu no kubambaba.
Kame oshimba omo kausi beeka mane kame okutula omo kausi kuna.’
22 Cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Kame sani kwatule kweyo itunda
mu kanw kowe! Wene omubika no kububa! Kame ona kulimuka nji mene
nili omunu no kubambaba mene nishimba omo kanisibeeka mane niku
kutula omo kani sikukuna.
23 Cwale iikene aba wasikubeeka amali ange mu panga? Cwale bakwiya
kwange kambe kame nina ishimbi ni ñambeko yayo.’
24 Cwale sebeli wamba kwawo ana kwimana naye kunyonga nji,
‘Mushimbe epondo kwa yonyene mi mwiibe woyo okwite etipondo likumi.’
25 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, ‘Mbumu kame akwite etipondo
likumi!’
26 ‘Kame ni myambela nji, ‘Omunu yonje woyo okwite mbabiwi onene,
kono kwa woyo oulwile simba neso akwite mba byanguliwa.
27 Kono kanyi kwiila yange awo ka sikusinga nji nabuse, mwalite kuno
nikwaibaele balubala wange!” ’

Jesu aba ana Kwingena mu Jelusalema mu Umbumu (Mateu21.1-11; Maleka11.1-11; Jowani12.12-19)

28 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi, sebeli wekeza okuta ku
Jelusalema.
29 Cwale aba ana kukeela ku nyonga no Betefage ni Betani ku lilundu elyo
liisaniwa nji Olibeti, sebeli otuma aiyetwa aye ayiili balubala,
30 ni kwambela nji, “Mute mu mundi oli balubala lwenu, abasa mwin-
genemo mba muwana akana no mbongolo kanungilwe ako kaka sitiniwa
kale ku munu. Mu kanungutule mi mukalite kuno.
31 Nji omunu kame sami ibangute nji, ‘Iikene aba muka fungutula,’ mu
mwambele nji, ‘Ombumu kame aka saela.’ ”
32 Cwale awo ana kutumiwa sebeli ata nukawana akambongolo kanyi omo
ana kwaambela Jesu.
33 Cwale alemine oku fungutula akambongolo, omunyako sebeli wamba
kwa onyene nji. “Iikene aba mu fungutula akambongolo?”
34 Cwale sebeli aamba nji, “Ombumu kame aka saela,”

35 Cwale sebeli alita akambongolo kwa Jesu, ni kuyala eikumango yoo
beulu no kambongolo ni kwikatabo Jesu.
36 Cwale yoenda, sebeli ayala eikumango yoo mu ndila.
37 Cwale aba ana kukeela abeebi ni Jelusalema, ba ndila ishetumuka ba
liundu no Olibe, okupula no aiyetwa sebeli atateka okuwabelelwa ni kuy-
eema Nyambe ni liywi no kuneneba mullibaka no musebezi no kuneneba
ana mono.
38 aamba nji, “Embuyoti ni yawoyo oiya mu litina lya Mbumu! Ekozo
iikaleko mu wilu ni kanya mu liwilu.
39 Cwale Afalisi anjili mu kupula sebeli aamba nji, “Mwiyeti,” okalimele
aiyetwa owe!”
40 Jesu sebeli otambula nji, “Kame ni myambela nji, aa nji aondoke,
amawee mba kuwu.”

Jesu abana Lilela Jelusalema

41 Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni muleneñi no Jelusalema sebeli
oulilela,
42 ni kwamba nji, “Kambe na mukulimuka mu liywaa na balelo einu itenda
ekozo! Kono cwale kame ishweekilwe ku miyo enu!
43 Kakuli amaywaa mbaiyi kwa wene abo eila yowe mbai kutinguluka ni
lukwakwa no kwambeka ikuyatilele ku maneku onje.
44 Cwale kame sa kukwisete banji wene bamweya naanowe, mi katamba
kusiya eliwee limweya beulu no likwayo mwa wene, kakuli kusilimuka
enako ona poteliwa!”

Jesu Yota ku Ndoo ya Nyambe
(Mateu21.12-17; Maleka11.15-19; Jowani2.13-22)

45 Cwale Jesu sebeli oingena mu Ndoo ya Nyambe ni kutateka okucita awo
ana kuulisangamo,
46 ni wamba kwa onyene nji, “Kame kuñolilwe nji, ‘Endoo yange kame
saitende eyi no tapelo.’ Kono aanyi namwifutula omo akushweeka ambuyi!”
47 Cwale Jesu nakwiyetanga mu Ndoo ya Nyambe amaaywaa onje.
Apulisita akulu na ñoli, ni manduna no sicaba sebeli alela okumwibaa,
48 kono kasi kuwana esinjili eso ana kufanena okutenda, kakuli aanu onje
kame ana ku teetetanga ku maywi aye.

20

Epuzo Okukumanena ni Maata a Jesu
(Mateu21.23-27; Maleka11.27-33)

1 Eliywaa linjili Jesu yoiyeta ni kukutaza eliywi kwaanu mu Ndoo ya
Nyambe, apulisita akulu na ñoli bamweya na kulu sebeli aiya,
2 ni kwamba kwa yonyene nji, “Otwambele, ka maata awo otendisa einu
eyi, simba anyini ona kubi woo.”
3 Jesu sebeli waatambula nji, “Ni mene kame sani mibangute epuzo nji
munambele,
4 kana ekolobezo ya Jowani kame ina kutunda ku wilu nji neli kwaanu?”
5 Cwale sebeli akwambota mukaci koo, ni kwamba nji, “Aba sat-
wambe nji, ‘Kame itunda kuwilu,’ kame saambe nji, ‘Cwale iikene kamwa
sikumupumena?’
6 Kono aba satwambe nji, ‘Niya aanu feela, aanu onje kame satu pwacaule
ni mawee, kakuli kame apumena nji Jowani neli munuhi.”
7 Cwale sebeli atambula nji, “Katuyii oko ina kutunda.”

8 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ni mene simyambele amaata
ni kutusisa okutenda einu eyi.”

Enguli no Abeleki na mu Litema
(Mateu21.33-46; Maleka12.1-12)

9 Cwale Jesu sebeli otateka okwambela aanu enguli eyi nji, “Omulume
kame ana kukuna elitema no beine ni kulisiya mu maoko no abeleki, mi
sebeli ota mu naha indina ba nako no kuleba.
10 Cwale enako aba ina kukwana, sebeli otuma omubika kwa beleki nji
amube ku mbuya na mu litema no beine. Kono abeleki sebeli amufula ni
kumuusa nambulwa esi ana kushimba.
11 Mi kame sebeli otuma omubika munjili, kono abeleki sebeli amufula
ni yonyene ni ku muyandisa mu mukwa no kwenisa mane ni kumuusa
nambulwa esi ana kushimba.
12 Cwale sebeli otuma woyo no waatu, woyo sebeli amulemeka ni ku-
muyumbela kundee.
13 Cwale omunya litema sebeli wamba nji, ‘Cwale iikene sanitende? Mbi
tumu mwanange woyo nisinga onene, mwendi mba ka mukuteke!’
14 Kono cwale abeleki abana ku mumona, sebeli akwambota mukaci koo
nji, ‘Woyo yokame shwana twendenyi tu mwibae, nji cwale aci tu kayole
esifumu!’
15 Cwale sebeli amuyumbela kundee no litema no beine niku mwibaa.
“Cwale siikene satende omunya litema kwa onyene?
16 “Kame saiye mukusinya abeleki ni kuba anjili.”
Cwale aanu aba ana kuyupa ngeeso sebeli aamba nji, “Nyambe
otulemene!”
17 Kono Jesu sebeli waaliketa ni kwamba nji, “Iikene cwale eyo iñolilwe?
‘Eliwee elyo lina kukaniwa kwayaki
kame lina futuka omusumo no utokwa namu lilulu.’
18 Omunu yonje woyo so kwelabo mba patuka otubindi-bindi, kono cwale
nji eliwee elyo likwele omunu mba limulemeke.”

Epuzo mulibaka no Kuteneka Imitelo
(Mateu22.15-22; Maleka12.13-17)

19 Aiyeti no mulawo na pulisita akulu sebeli aeteka oku beeka amaoko oo
beulu ya Jesu ba nako eyeyo, kono sebeli acila aanu kakuli kame ana lemuha
nji naambele enguli eyo yalwisa.
20 Cwale sebeli amwaliketa, ni kutumena amatwela awo ana kukumona-
halisa nji akuluka, nji ayupe eyo saambe, nji amube mu maata ni mupuso
no mubusisi.
21 Cwale amatwela sebeli aibanguta Jesu nji, “Mwiyeti, kame tuyii nji kame
wamba ni kwiyeta wino mane kukwite esishweka, kono kame wiyeta endila
ya Nyambe mu niti.
22 Kame tulukeele aci okuba omutelo kwa Sesale nji katulukeele?”
23 Kono Jesu sebeli omona etingana too ni kwamba kwa onyene nji,
24 “Komunimonise omuwayawaya. Sanyine esifateho neyi ina ñoliwabo?”
Sebeli aamba nji, “Ya Sesale.”
25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Cwale mube Sesale eso sili sa
Sesale, mi mube Nyambe eso sili sa Nyambe.
26 Cwale sebeli akwangwa mukaci no aanu okulema eso ana kwamba,
kono sebeli akomoka ekalabo yaye, mi sebeli aondoka feela.

Epuzo Okukumanena eyi no Kwinguka Kwaafu
(Mateu22.23-33; Maleka12.18-27)

27 Cwale sebeli kwiiya Aduki anjili kwa Jesu awo ana kwamba nji kakwisa okwinguka kwaafu,
28 mi sebeli amwibanguta nji, “Mwiyeti, Mushe kame ana kutuñolela omulawo owo wamba nji mukulwaye munu nafi yo kwite omukati kono kakwite omwana, minaye kame afanena okukwata woyo mukati nji alitele mukulwaye aana.’
29 Cwale kame kuna kwikalanga alume atanu na yiili, wuyu no weli sebeli okwata omukati kono sebeli ofa nambulwa kuleyelako omwana.
30 Wuyu no wiili
31 mane wuyu no waatu sebeli omushimba. Mi onje atanu na yiili sebeli aafa nambulwa kusiya aana.
32 Cwale munyima yoo ni mukati sebeli ofa.
33 Cwalehe mukwinguka kwaafu anyine sotenda omunya mukati? Kakuli onje kame naku mukwatanga.”
34 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aana namu nako ino kame akwata ni kukwaliwa,
35 kono awo sa biwe etukelo no kumona elitunga na kulubala ni kwinguka no aafu awo katamba kukwata ni kukwaliwa.
36 Cwale katamba kufa kame, kakuli kame afekile kanyi mangeloi mi aana a Nyambe, atendile aana no kwinguka.
37 Kono nji aafu mba inguka, simba Mushe ni yonyene na kwamba ngeeso ku liputa lina kutumbuka aba ana kwisana Mbumu nji Nyambe wa Abulahama, ni Nyambe wa Isaka mane ni Nyambe wa Jakobo.
38 Cwale ka Nyambe waa no kufa, kono wawo no kuyoya, kakuli kwa yonyene onje kame ayoya.”
39 Cwale añoli anjili sebeli aamba nji, “Mwiyeti nwamba wino!”
40 Kakuli kame ana kucila oku mwibanguta epuzo injili kame.

Epuzo mulibaka lya Jesu
(Mateu22.41-46; Maleka12.35-37)
41 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ngasibine aba aamba nji Kilesite ni Mwana Dabida?
42 Kakuli Dabida yonyene kame ana kwamba mu buka no Lisamu nji,
‘Ombumu naamba kwa Mbumu wange nji,
Oikale ku lyooko lyange no silyo
43 okutwala abo sani tendele eila yowe eipula no kulyatabo makondo owe.
44 Dabida kame amwisana nji Mbumu, cwale ngasibine omo satendele nji mwanaye?

Jesu yoba Emamela kwa Iyeti no Mulawo
(Mateu23.1-36; Maleka12.38-40)
45 Jesu sebeli wambela aiyetwa aye aanu onje ateetete.
46 Mucile añoli awo asinga oukumanga mu ikumango no kuleba mane ni kusinga okupota mu ibaka no misika ni kwikala mu ipula no utokwa mu tindoo no milapelo ni mu ibaka no kukutekeha ku mikiti.
47 Kame amana eiluwo no akati no ambakati aatendela etitapelo no kuleba! Awo kame sabiwe ekoto no kubambaba onene ni kubitelela!”

21

Enubu no Mbakati
(Maleka12.41-44)

1 Jesu sebeli waliketa ni kumona awo no kufuma abeeka etimpo too mu sitewelo,
2 cwale sebeli omona ombakati no kusheba yo beeka otumiwayawaya twiili.
3 Cwale sebeli wamba nji, “Niti luli kame nimyambela nji wuyu mbakati na beeke amali no kupula okubita aanu onje.
4 Kakulii onje kame ana tundisa aba no kupula, kono yonyene mukusheba kwaye nabeeke eso ana kwikalanga naso sonje eso ana kufanena nji ayoyelebo.”

Jesu yo Amba eyi no Kusinya Endoo ya Nyambe (Mateu24.1-2; Maleka13.1-2)

5 Cwale anjili alemine okwamba eyi no Ndoo ya Nyambe omo ina kuyakelwa wino ni mawee no kuwaba mane ni tinubu, sebeli wamba nji,
6 “Kanyi einu yonje eyi mumona, enako mba ikwana abo kakwisa eliwee elyo lishangamine ba linjili elyo salikwangwe oku kwisetwa banji.”

Amatata ni Mayando (Mateu24.3-14; Maleka13.3-13)

7 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Mwiyeti, kaliywaa sa itendahale eyi? Mi kasisupo eso sasi monise nji abano okutwa itendahala?
8 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Mumamele nji mulese okoongiwa kakuli ano kupula mbaiyi mu litina lyange ni kwamba nji, ‘Yamene Jesu!’ mi ‘Enako naikwana!’ Kono mulese kwa koña
9 Mulese kucila aba sa muyupe etindwa ni tizikinyeho kakuli eyi kame ifanena okutendahala oweli, kono kasanji amamaneneno kame ali beebi.”
10 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Amatunga kame saku futukele oukulwisa, mi emibuso kame sai kufutukele oukulwisa.
11 Kame sakwikale etizikinyeho tinene mane mu maneku no kupula kame sakwikale elishebo ni mafu mane kame sakutunde einu no kucilisa kuwilu
12 Kono eyi yonje eyakasitendahala kale, kame sa mileme ni makaa oo mane amiyandise ni ku mitwala mu tindoo no milapelo ni mu titolongo mane niku mitwala balubala no ambumu mane na busisi mulibaka no litina lyange.
13 Eyo kame saimiiyele nji mube oupaki wange.
14 Mukukete mu micima yenu nji mulese kubilaele eyo samwambe.
15 Kakuli kame sanimibe eyi no kwamba mane ni kushangama nji kakwisa kwawo amitimbile satwese oku kanana naanyi.
16 Kame samubetekiwe simba kwa shemyenu, kwabeenu, asi mukowa wenu mane na likani enu mi anjili kwaanyi kame saibaiwe.
17 Aanu onje kame samitimbe mulibaka no litina lyange.
18 Kono kakwisa simba oluuki naku mutwi wenu salu sinyehe.
19 Mukukoongota kwenu mbamu kawana okuyoyisiwa.

Jesu Yoamba oku Sinyiha kwa Jelusalema (Mateu24.15-21; Maleka13.14-19)

20 “Kono abasa mumone nji Jelusalema kame atingulukilwe ku masole mulimuke nji oku sinyeha kwaye kame kuli beebi.
21 Cwale awo ali mu Judeya ashotokele ku malundu, mi awo ali mukaci no muleneñi atundemo, mi awo ali kundee no naha alese kwingena kame.
22 Kakuli aa amaywaa no mayando, okwiyateteta eyo yonje ina kuñoliwa.
23 Oumai kwawo saikale naana mane nawo sayamwisa mu maywaa awo! Kakuli outata unene kame sawikaleko mu litunga mi okutweba kame sakwikale kwanuu aa.

24 Anjili mbaibaiwa ni kutweba no mukwale mi kame sa komiwe ni
kutwaliwa mukaci no asimacaba onje mi Jelusalema kame sa lyatangiwe
okubitela abo enako no asimacaba aba saiyatetetwe.

Okwiiya kwa Mwana no munu
(Mateu24.29-31; Maleka13.24-27)

25 "Cwale kame sakwikale esisupo ba liywaa ni kweti ni titungweti, mi ba
litunga etinaha kame sati cile ni milumo no mawate ni mandinda.
26 Alume kame sa welele mukucila mukumona eyo ikeyile ba litunga,
kakuli amaata no liwilu kame sa nyanganyisiwe.
27 Cwale kame sa mone Omwana no munu yokeyile mu likumbi ni maata
ni kanya inene.
28 Cwale einu eyi aba saitangise okutendahala, mwalikete kuwilu mi
mwinule emitwi yenu kakuli okuliululwa kwenu sebeli kuli beebi.

Etuto no sitondo no Feiga
(Mateu24.32-35; Maleka13.28-31)

29 Cwale Jesu sebeli waambela enguli nji, "Komumone ku esitondo no
Feiga ni itondo injili yonje.
30 Aba itangisa okumena amamuna, kame mu mona mwenyene mane ni
kulimuka nji embumbi sebeli ili beebi.
31 Cwale naanyi ngeeso aba mumona einu eyi eitendahala, mulimuke nji
omubuso wa Nyambe sebeli oli beebi.
32 Niti luli kame nimwyambela nji olu lusika kalutamba kubwa konji yonje
yatendahala kale.
33 Eliwilu ni litunga mba ibwi kono eliywi lyange kalitamba kubwa.

Outokwa no Kutatelela

34 "Cwale mumamele nji emicima yenu ilese oku kandakandiwa ni mikiti
ni kunwa ni tinongosi no litunga kakuli elyo eliywaa kame saaliye mukwa
limukiwa.
35 Kakuli kame saaliyele aanu onje awo ayoya ba litunga lyonje.
36 Kono mutone enako yonje memu lapela nji muwane amaata no ka
banduka einu eyi saitendahale mane ni kwimana balubala no Mwana no
munu."
37 Cwale Jesu amaywaa onje kame ana kwiyetanga mu Ndoo ya Nyambe,
kono ousiku sebeli ota okalangana ba lilundu no itondo no olibe,
38 Amasikusiku onje aanu kame ana kutanga ku Ndoo ya Nyambe oka
muteeteta

22

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Mateu26.1-5; Maleka14.1-2; Jowani11.45-53)

1 Cwale enako no mukiti no inkwa nambulwa omumena aba ina
kusheeteta owo wisaniwa nji Paseka.
2 Cwale akulu no apulisita na ñoli sebeli asaelanga omo saibaele Jesu
kakuli kame ana kucila aanu.

Judasi abana Kupumena Okubeteka Jesu
(Mateu26.14-16; Maleka14.10,11)

3 Cwale Satani sebeli oingena mwa Judasi woyo oisaniwa nji Isikaliota,
woyo ona kutenda omunjili kwawo no kukwana likumi na yiili.
4 Cwale Judasi sebeli ota nu kakwambota na pulisita akulu na endisi omo
sa twesete okumubeteka kwa onyene.

5 Mi sebeli awabelelwa nji mane kame atwesa okumuba amali.
6 Cwale Judasi sebeli opumena nji awane ekolo no kumubeteka oku
nambulwa aanu no kupula.

Jesu yo Kutukiseta Okalya Omulalelo no Paseka
(Mateu26.17-25; Maleka14.12-21; Jowani13.21-30)

7 Cwale eliywaa no mukiti no liñende nambulwa omumena abo cwale
omukoko no sitabelo aba sina kufanena okutendahala.
8 Cwale Jesu sebeli otuma Pitolosi ni Jowani ni kwamba nji, “Mute mi
mukalukise esibaka oko satukalyele omulalelo no Paseka.
9 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Cwale kubine satu kakulukisete?”
10 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Komumone, aba sa mwingene mu
muleneñi mbamu kuwana ni mulume woyo oshimbile ekomoki no meyi mi
mumukoñe mu ndoo eyo sakaingene,
11 cwale mwambele omunya ndoo nji, ‘Omwiyeti kame aamba kwa wene
nji, kubine oko kuli omusiyo no angenda oko sa nilyele epaseka na iyetwa
ange?’
12 Cwale mbami monise omusiyo munene na kuwilu ona wabisiwa wino
oko cwale mukalukise einu yonje.”
13 Cwale sebeli aata nukawana kanyi omo ana ambelele Jesu, mi sebeli
alukisa eilya no paseka.

Omulalelo wa Mbumu
(Mateu26.26-30; Maleka14.22-26; 1 Makolinte11.23-25)

14 Cwale enako aba ina kukwana sebeli oikala ku tafuke na tumiwa aye.
15 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame niwabelelwe onene okulya
epaseka eyi naanyi abo me kani siyanda kale.
16 Kakuli kame nimyambela nji sitamba kuulya kame konji aba saiiy-
atetetwe mu muboso wa Nyambe.”
17 Cwale Jesu sebeli oshimba ekomoki, mi aba ana kumana oukutumela
sebeli wamba nji, “Mushimbe esi mi mu kutabele mukaci kenu,
18 kakuli kame nimyambela nji okutunda balelo sitamba kunwa embuya
no waine konji omubuso wa Nyambe aba sa ukeyele.”
19 Cwale Jesu sebeli oshimba esinkwa mi abana mana oukutumela sebeli
osipatola ni kusiba kwa onyene mane ni kwamba nji, “Olu ni lutu lwange
luna biwi kwaanyi. Mutende esi memu ni puluka.”
20 Mi kame mundila imweya sebeli waba ekomoki munyima no mulalelo
ni kwamba nji, “Eyi ekomoki no unyinga wange ina itelelwe aanyi ni ulikani
no ubya.
21 Kono komumone elyoko lya woyo oni beteka kame lili ni mene ba tafule.
22 Kakuli Omwana no munu kame ata kanyi omo kuñolelwe, kono oumai
niwa woyo omubeteka.
23 Cwale sebeli atangisa okwibanguta mukaci koo nji anyine mukaci ketu
woyo ofanena okutenda eyi.

Etiñananyi nji Woyo no Kuneneba Anyine

24 Etiñananyi sebeli tiinguka mukaci koo nji omunene nanyine.
25 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Ambumu no asimacaba kame
akubabaza nji kame akwite amaata mukaci koo, mi abusisi kame aku
babaza nji alikani no aanu.’
26 Kono kasangeeso kwaanyi, cwale aanyi mulesele awo no kuneneba
mukaci kenu atende kanyi anyonyo, mane omwendisi kanyi woyo wase-
beleza.

27 Cwale omunene naanyine woyo oikalile ba tafule simba nji woyo wabelekela? Kana kasa nji woyo oikalile ba tafule, kono kame nili naanyi kanyi woyo omi belekela.
28 “Anyi kame muli awo ana kwikala nange mu miliko yange,
29 mi cwale kame ni mituma kanyi sitange omo ana ku nitumena mu litunga.
30 Kame sa mulye mane ni kunwa ba tafule mu mubuso wange, mane ni kwikala ba lubona lwange okwatula amasika likumi na yiili no Isilaele.

Jesu aba Namba Eyi no Kukana kwa Pitolosi (Mateu26.31-35; Maleka14.27-31; Jowani13.36-38)

31 “Simoni, Simon! Komone! Satani nai saele nji amyuuluse kanyi uloto.
32 Kono kame nina milapelele nji etumelo yenu ilese kubwa. Mi cwale abasa mwiye kwa mene mongote abeenu.
33 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, “Mbumu, kame nikutukisite okuta nowe mu tolongo mane ni ku lifu.
34 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Kame ni kwambela Pitolosi nji omukombwe kautamba kukuwa balelo lino mbu nikana twaatu.”

Esipusu, Esipaupau, ni Mukwale

35 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, Cwale aba nina kumituma oku nambulwa esikwama simba esipaupau simba etinjatangwa siikene muna kuulwa?
Seli amba nji “Kakwisa.”
36 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Woyo okwite esipusu asishimbe mane ngeeso ni woyo okwite esipaupau ashimbe mi woyo wakwite omukwale aulise esikumango saye aule mumweya.
37 Kakuli kame nimyambela nji eliñolo eli kame lifanena okwiiyatetetwa mwa mene elyo lyamba nji, ‘Kame ana balelwe kwiisinyi, Kakuli eyange eyo ina ñoliwa sebeli ikwiyateteta.”
38 Cwale sebeli aamba nji, “Omone! Mbumu, ino emikwale yiili!”
Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Naku kwana!”

Jesu yo Lapela ba Lilundu no Itondo no Olibe (Mateu26.36-46; Maleka14.32-42)

39 Cwale Jesu sebeli otunda, ni kuta kanyi omo kuna kutendela nji omukwa waye, ku lilundu no itondo no Olibe, aiyetwa aye sebeli amukoña
40 Cwale aba ana kukeela ba sibaka Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mulapele nji cwale mulese okwingena mu miliko.”
41 Cwale sebeli osheeta okutunda kwa onyene esibaka sikwana ba myeendo no liwee aba likondiwa ni kukubama banji ni manwi sebeli olapela nji,
42 “Sitange,” nji kame osinga, otundise esinweno esi kwa mene, kulese okutendiwa eso sisingwa kwa mene, kono eso sisingwa kwa wene.”
43 Cwale elingeloi sebeli liiya okutunda ku wilu mukumoongota.
44 Cwale yoli mu ñalelwa no kuneneba sebeli otwalelela okulapela onene, mane esitukutuku saye sebeli sitenda kanyi ounyinga wooyela banji.
45 Cwale aba ana kumana okulapela, sebeli oiya kwa iyetwa aye nu kawana alanganine mulibaka no kweena.
46 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Iikene aba mulanganine? Mwinguke mulapele nji mulese okwingena mu miliko.”

Okunungiwa kwa Jesu (Mateu26.47-56; Maleka14.43-50; Jowani18.3-11)

47 Abo yo silemine okwamba sebeli kwiiya enyangela no aanu ni mulume
oisaniwa nji Judasi mumweya nwawo no kukwana likumi na yiili, yoat-
waletete. Cwale sebeli osheeteta abeebi kwa Jesu ni kumutubeta.
48 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Judasi iikene aba obeteka
Omwana no munu okumutubeta?”
49 Cwale awo ana kwikala naye aba ana kumona eyo ina kutendahala,
sebeli amba nji, “Mbumu tulwe ni mikwale yetu?”
50 Cwale omunjili mwa onyene sebeli oyaa omubika no mupulisita
omukulu niku mupatula elitwi lyaye no silyo.
51 Kono Jesu sebeli wamba nji, “Kulese kame okutendahala ngeesi! Cwale
sebeli olema elitwi lyaye ni ku mubalisa.
52 Cwale Jesu sebeli wamba kwa pulisita akulu na endisi no ndoo ya
Nyambe na kulu awo ana kwiiya muku mulwisa nji, “Kame muneeyi kanyi
kame mulwisa ombuyi ni mikwale mane ni milamu?
53 Kono aba nina kwikalanga naanyi amaywaa onje mu Ndoo ya Nyambe,
kamu si kunilemanga. Kono ino enako yenu, ni maata no woyo no osiuwi.

Pitolosi yo Kana Jesu
(Mateu26.57-58; 26.69-75; Maleka14.53-54; 14.66-72; Jowani18.12-18; 18.25-27)

54 Cwale sebeli anunga Jesu ni kumutwala mu ndoo no mupulisita
omukulu. Pitolosi yo mukoña munyima abano kuleba.
55 Cwale abana mana okutumbula omulilo mu lilapa no kuta ni kwikala
banji bamweya, Pititolosi sebeli oikala mukaci koo.
56 Cwale omubeleki no mukati aba ana kumona yo ikalile mu liseli, sebeli
omwaliketa ni kwamba nji, “Wuyu mulume ni yonyene mumweya wa Jesu!”
57 Kono sebeli okana ni kwamba nji, “Wene wo mukati, mene si muyii!”
58 Aba kuna kubita enako icana omunu munjili sebeli omumona ni
kwamba nji, “Ni wene kame oli mumweya wa onyene!”
Kono Pitolosi sebeli wamba nji, “Wene we mulume, kasa mene!”
59 Aba kuna kubita enakao icana omunji kame sebeli oongoteta okwamba
nji, “Ni yonyene wuyu mulume mumweya waye, kakuli ni yonyene, Mu-
galileya!”
60 Kono Pitolosi sebeli wamba nji, “Wene we mulume, siyii eso wamba!”
Cwale ababo yo samba omukombwe sebeli okuwa.
61 Cwale Jesu sebeli okusetuka ni kwaliketa Pitolosi, cwale Pitolosi se-
beli opuluka amaywi ana kwamba Jesu kwa yonyene nji, “Omukombe
owakasikuwa kale balelo mbuni kana twaatu.”
62 Cwale sebeli ota kundee nu kalila onene.

Jesu yo Shubaulwa ni Kufuliwa
(Mateu26.67-68; Maleka14.65)

63 Cwale alume awo ana kulema Jesu sebeli amuyandisa mane ni kumu-
fula.
64 Cwale sebeli amununga ku miyo ni ku mwibanguta nji, “Onuhe! anyine
ona kufulu?”
65 Cwale sebeli aamba amaywi anjili no kupula no kashwau kwa yonyene
oku munyefula.

Jesu yo Litiwa balubala no Kuta
(Mateu26.59-66; Maleka14.55-64; Jowani18.19-24)

66 Cwale eliywaa aba lina kukeela omukopano no akulu no apulisita na
ñoli sebeli akuwana bamweya. cwale sebeli atwala Jesu ba kuta yoo ni
kwamba nji,

67 “Nji ya wene Kilesite, otwambele?”
Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji ni myambele, kamutamba kupumena,
68 cwale nji ni mibangute ka mutamba ku ni tambula.
69 Kono okutunda bano Omwana no munu kame saikale ku lyoko no silyo no maata a Nyambe.”
70 Cwale onje sebeli aamba nji, “Ya wene cwale Omwana Nyambe? Mi Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Na mwamba ya mene.”
71 Cwale sebeli aamba nji, “Ka upaki tusi saela kame! Natu kuyupele twenyene okutunda mu kanwa kaye!”

23

Jesu Yoli Balubala lwa Pilato
(Mateu27.1-2; 27.1-14; Maleka15.1-5; Jowani18.28-38)

1 Cwale esikwata sonje sebeli siimana ni kutwala Jesu kwa Pilato.
2 Cwale sebeli atateka oku mukandimeka aamba nji, “Kame tuna wana wuyu mulume yo yaulula aanu ni kutukanisa nji tulese okuba omutelo kwa Sesale mane ni kwamba nji yonyene yokame Kilesite Ombumu.”
3 Cwale Pilalto sebeli omwibanguta nji, “Kana ya wene Ombumu no Majuda? Cwale Jesu sebeli otambula nji, “Nwaamba.”
4 Cwale Pilato sebeli wamba kwa Pulisita akulu naanu no kupula nji, “Kanisiwana omubonda mwa wuyu omulume.”
5 Kono sebeli aongoteta okwamba nji, “Kame afilikanya aanau yo iyeta mu Judeya monje, okutunda mu Galileya mane ni kukeela kuno ku sibaka.”

Jesu yo Tumenwa kwa Heloda

6 Cwale Pilato aba ana kuyupa eyi, sebeli oibanguta nji, “Wuyu mulume neli Mugalileya?”
7 Cwale abana kuyupa nji Jesu kame atunda mu mubuso wa Heloda, sebeli omutumena kwa Heloda ona kwikalanga mu Jelusalema ba nako eyo.
8 Cwale Heloda aba ana kumona Jesu sebeli owabelelwa onene kakuli kame ana kushukelanga onenene oku mumona, kakuli na kuyupa eyaye mi kame ana kusepa nji atende emakazo injili.
9 Cwale Heloda sebeli oibanguta Jesu etipuzo no kupula, kono yonyene kasi kutambula.
10 Akulu no apulisita na n̄oli sebeli aimana balubala lwa Jesu niku mukandimeka.
11 Heloda ni maslole aye sebeli ayandisa Jesu ni ku mushubaula mane ni kumufuka olwambi no kubenya ni kumuusa kwa Pilato.
12 Okutunda ba liywaa elyo Heloda ni Pilato sebeli akulema oulikani, naba ano kutimbanga onene kunyima.

Jesu yo Atulelwa Elifu
(Mateu27.15-26; Maleka15.6-15; Jowani18.39; 19.16)

13 Pilato cwale sebeli oisana bamweya apulisita akulu na busisi naanu,
14 ni kwamba kwa onyene nji, “Kame muna liti wuyu mulume ni kwamba nji kame ayembulula aanu. Cwale aba nina mwibanguta balubala lwenu esawana omubonda mu yaambo yenu mumu kandimeka.
15 Simba Heloda ni yonyene namono ngeeso, sana muusete kwaaci. Komumone, kakwisa omubonda ana tende owo ofanena elifu.
16 Cwale kame sa ni mufule ni ku mu lukuluka.”
17 Kakuli Pilato na kufanena okwa lukulwela omunjili ba nako no mukiti.

18 Kono onje sebeli akuwa nji, Aibaiwe! Otulukulwele Banabasi!”
19 (Omulume ona kubeekiwa mu tolongo mulibaka no mifilifili ana
kwingula mu muleneñi ni kwibaa.)
20 Pilato sebeli wamba noo kame, mukusinga nji alukulule Jesu.
21 Kono sebeli akuweleza onene nji, “Angongoteliwe! Angongoteliwe!”
22 Sebeli kame wamba noo aka no waatu nji, “Iikene, eso no kwiiba ana
tende? siikene esiyi eso ana tende? Mene kakwisa omubonda nina wana
mwa yonyene owo ofanena elifu, kame sani mufule ni ku mulukulula.”
23 Kono onje sebeli amba mu kukuweleza nji angongoteliwe, mi okusinga
koo sebeli kwiyatetetwa.
24 Cwale Pilato sebeli watula nji kutendiwe omo mu singela.
25 Cwale sebeli olukuluka omulume ona kubekiwa mu tolongo mulibaka
no mifilifili ni kwibaa, woyo ana kukumbela, kono sebeli waaba Jesu
mukusinga koo.

Jesu yo Ngongotelwa
(Mateu27.32-44; Maleka15.21-32; Jowani19.17-27)

26 Cwale aka mutwalile sebeli alema Simoni na ku Sillene, woyo ona
kwiiya okutunda ku naha indina. Sebeli amushimbisa esifapano munyima
ya Jesu.
27 Aanu no kupula sebeli amukoñanga munyima na akati alila nukufula
ba saali mulibaka lyaye.
28 Kono Jesu sebeli okutemuna ni kwamba kwa onyene nji, “Aana no akati
no Jelusalema, mulese ku lila mene, kono mukulile mwenyene naanenu.
29 Kakuli komumone amaywaa akeyile abo aanu saambe nji, ‘Embuyoti
yawo akati no kwaleye, ni mapumo awo nokwa kushimba mane ni maele
awo no kwayamwisa!’
30 Cwale kame satateke okwamba ku malundu nji, ‘Mutukwele beulu!’
mane ni ku tulundu tucana nji, ‘Mutufuke!’
31 Kakuli nji atende eyi abo eitondo esili eyi no kuyuba, ngasibine saku
tendahale aba saikukute?”
32 Eikebenga yiili no alume sebeli aishimba bamweya naye nji akaibae ni
Jesu.
33 Cwale abana kukeela ba sibaka siisaniwa nji Katendele ababo sebeli
amungongotela bamweya ni ikebenga yiili. Mi esikebenga esinjili ku lineku
no silyo esinjili ku simoo.
34 Cwale Jesu sebeli wamba nji, Sitange, waa lemene, kakuli kayii eso
atenda.”
Cwale sebeli akutabela eibyana yaye mu kushebuluka.
35 Cwale aanu sebeli aimana aalikete. Kono abusisi sebeli anyefula Jesu ni
kwamba nji, “Kame ana ku yoyisanga aanu cwale akuyoyise yonyene nji ya
Kilesite wa Nyambe, woyo ana kuketa!”
36 Amasole nonyene sebeli amuyandisa ni kwiiya kwa yonyene ni kumuba
ebeine,
37 ni kwamba nji, “Nji yawene Ombumu no Majuda okuyoyise wenyene!”
38 Mi beulu yaye kame kuna kuñoliwa eliñolo nji, “Wuyu ya Mbumu no
Majuda,”
39 Esinjili no sikebanga eso sina kungongoteliwa ni Jesu sebeli saamba nji,
“Kawene Kilesite? Okuyoyise mane naaci otuyoyise!”
40 Kono esinjili sebeli simukalimela ni kwamba nji, “Kucili Nyambe, kakuli
wene kame oli mu katulo imweya no kufanena okufa.

41 Cwale kame tufanena kakuli kame tutambula omupuzo no eyi tunatende, kono wuyu mulume kasitenda esi no kwiiba."
42 Cwale sebeli wamba nji, "Jesu oka nipuluke abo so kaingene mu mubuso wowe!"
43 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Niti luli kame ni kwambela nji balelo kame so kaikale ni mene mu Paladaisi."

Elifu lya Jesu
(Mateu27.45-56; Maleka15.33-41; Jowani19.28-30)

44 Kame ina ku kwana enako no munji mi ouwi sebeli ufuka enaha yonje mane konji okakeela ba hola no utanu ni tunee (9)
45 mi eliywaa sebeli liilola, cwale olwambi luna ku tulekiwangwa mu keleke sebeli lukauka bakaci.
46 Cwale Jesu abana mana okulila ni mulumo munene sebeli wamba nji, "Tate mu maoko owe mwa nibeeka emebo yange!" Cwale abana mana okwamba eyo, sebeli ooyela aka no mamaneneno.
47 Cwale omutateleli abana kumona eso sina tendahala sebeli oyeema Nyambe ni kwamba nji, "Niti luli wuyu mulume muwa kakwite omubonda!"
48 Cwale oundi ona kuungana ba sibaka aba ona kumona eso sina kutendahala, cwale sebeli auka ku mindi alemine ba yaali aenine onene.
49 Cwale onje awo ana kulimukanga Jesu nakati ana kumukoña okutunda ku Galileya sebeli aimana oku no kuleba alikete einu eyi.

Okupumbekwa kwa Jesu
(Mateu27.57-61; Maleka15.42-47; Jowani19.38-42)

50 Cwale kame kuna kwikalanga omulume no litina lya Josefa na ku Alimateya etolopo no Mujuda. Neli omunjili no manduna no Kuta, omulume no kuluka ni uwaa,
51 woyo kasi kutenda esi no kwiiba, kono kame ana kusaelanga omubuso wa Nyambe.
52 Woyo mulume sebeli ota kwa Pilato nuka kumbela olutu lwa Jesu.
53 Cwale sebeli oshimba olutu lwa Jesu ni ku lupungela mu lwambi no likena ni kumubeeka mu liyumbelo omo kaku sikupumbekiwamo kale omunu.
54 Mi neli eliywaa no ukutukiseta omukiti no Pumulo nji otateke.
55 Akati ana kumukoña Jesu okutunda ku Galileya sebeli amona eliyumbelo omo ana kulangeka Jesu.
56 Cwale sebeli auka okalukisa emitondo ni maati no kumuwaa ba lutu.
Ba liywaa no Pumulo sebeli apumula okukumanena ni mulawo.

24

Okwinguka kwaafu
(Mateu28.1-10; Maleka16.1-8; Jowani20.1-10)

1 Kono cwale ba liywaa no matatekelo no sunda amasikusiku akati sebeli ata ku liyumbelo, okutwala emitondo ana kuula.
2 Cwale sebeli akawana eliwee nali tundisiwa ba liyumbelo,
3 kono aba ana kwingena mu liyumbelo kasi kuwana olutu lwaye.
4 Asikomokile eyo sebeli amona alume ayiili aimanine aku mangile eikumango no kumyamyata.
5 Cwale asikomokike ni kwinamena etimala banji, alume sebeli amba kwa onyene nji, "Iikene aba musaela wuyu no kuyoya kwaafu?
6 Kamupuluke eyo ana kumyambela Jesu yosili mu Galileya.

7 ‘Nji Omwana no munu kame sabeekiwe mu maoko no aanu asikutenda
esibi, mane angongoteliwe, mi liywaa no waatu ainguke.’ ”
8 Cwale akati awo sebeli apuluka amaywi aye,
9 mi aba ana kuuka okutunda ku liyumbelo sebeli ambela ano kukwana
likumi ni mumweya ni kwaanu onje eyo ina tendahala.
10 Cwale neli Maliya Magdalena ni Jo-anna ni Maliya inawaye Jakobo na
njili akati sebeli aamba eyi kwa tumiwa.
11 Kono amaywi aa kame ana kumonahala kwa onyene nji matangu mi
kasi kwapumena.
12 Kono Pitolosi sebeli oimana ni kwitukela ku liyumbelo aka nangelamo,
kono sebeli okawana feela olwambi ana kupungeliwamo mi Jesu kasamo.
Sebeli ouka yo komokile esi sina tendahala.

Omwendo no Kuta ku Imause
(Maleka16.12,13)

13 Ba liywaa elyo ayiili kwawo ana ku koñanga Jesu sebeli ata ku mundi
wisaniwa nji Emausi ibima ikwana itanu ni yiili okutunda ku Jelusalema,
14 alemine okwambota kwiinu yonje eyo ina tendahala.
15 Alemine okwamba nu kwambota bamweya, Jesu ni yonyene sebeli
osheeteta ni kuta noo.
16 Kono amiyo oo sebeli akwangwwa oku mulimuka,
17 Jesu sebeli wamba nji, “Iikene mukwambota me mweenda?”
Cwale sebeli aimana ni kumonahala okweena.
18 Cwale omunjili mukaci koo, osilitina lya Kileopasi sebeli otambula Jesu
nji, “Wene wemboci feela ongenda nokwalimuka eyo ina tendahala mu
Jelusalema mu maywaa ano?”
19 Jeau sebeli wamba kwa onyene nji,
“Iikene einu eyo? mi sebeli aamba nji, “Okukumanena neyi ya Jesu no
Nazaleta,” woyo ona kutendanga omunuhi wa Nyambe mu musebezi ni
liywii balubala wa Nyambe naanu onje.
20 Omo apulisita etu no akulu na busisi omo ana kumutwalela nji aibaiwe
ni kungongoteliwa.
21 Kono kame tuna kusepa nji yoso yoyisa Isilaele! Ee, mi komone
munyima no eyi, sebeli maywaa aatu okutunda abo ina kutendahalela eyi.
22 Cwale akati no sikwata setu nakutu komokisa, kakuli kame ana kwikala
ku liyumbelo amasiku-siku.
23 Kono kasi kuwana olutu lwaye, cwale sebeli auka aamba nji kono kame
ana kumona epono no mangeloi awo ana kwamba nji kame ayoya.
24 Mu sikwata setu anjili sebeli ata ku liyumbelo nu kawana kanyi eso ana
kwamba akati, kono yonyene kasi kumumona.”
25 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Anyi alume no aelo no
micima no kwapumena wangu yonje eyo ana kwamba anuhi a Nyambe!
26 Kana kasi kulukela nji Kilesite ayandele einu ni kwingena mu kanya
yaye?”
27 Cwale okutateka kwa Mushe nanuhi onje a Nyambe na kwatolokela mu
mañolo onje okukumanena ni Jesu.
28 Cwale aba ana kusheeteta abeebi ni mundi ana kuta, Jesu sebeli omon-
ahala yoli balubala loo,
29 kono sebeli amuusa ni kwamba nji, “oikale naaci kakuli sebeli mangol-
waa mi eliywaa lyaika kale.” Cwale sebeli ota okaikala noo.
30 Cwale yoli noo ba tafule sebeli oshimba esinkwa ni kusifuyola ni
kusipatoola mane ni kwaaba.

31 Cwale amiyo oo sebeli atona ni kumulimuka nji ya Jesu, kono sebeli
opicuka mukaci koo.
32 Cwale sebeli akwambota mukaci koo nji, “Kandi ngasibine emicima
yetu kai simatuka aba ana mbanga naaci mu ndila, abo mane yo tubalela
amañolo?”
33 Cwale sebeli aimana mu nako eyeyo ni kuuka ku Jelusalema, nukawana
ano kukwana likumi ni mumweya aunganine bamweya nawo ana
kwikalanga noo,
34 ona kwamba nji, “Ombumu nainguka luli mi namonahala kwa Simoni!”
35 Cwale sebeli aamba eyo ina tendahala mu ndila, mane nomo ana kumu
limukela ba kupatoola esinkwa.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye
(Mateu28.16-20; Maleka16.14-18; Jowani20.19-23; Tikezo1.6-8)

36 Asilemine okwamba eyi, Jesu yonyene sebeli oimana mukaci koo.
37 Sebeli acila onene oku yambuta nji mwendi silumba ana mono.
38 Sebeli wamba kwa onyene nji, “Iikene eyo mukukataleza mane nuuk-
wibanguta etipuzo mu micima yenu.?
39 Komumone amaoko ni makondo nji yamene, komuni leme kakuli
esilumba kasikwite olutu simba eifuba kakuli mene mumwine nji nikwite.”
40 Kame ana kwamba eyi ni kwamonisa amakaa aye ni makondo aye.
41 Asiulwile okupumena, mulibaka no ku wabelelwa, ni kukomoka, sebeli
wamba kwa onyene nji, “Mukwite esi no kulya?”
42 Sebeli amuba eseemba no ndi no kukoñela,
43 mi sebeli oshimba ni kulya balubala woo amwine.
44 Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Aa amaywi ange awo nina
kwamba kwaanyi meni sili nenu nji yonje eyo iñolilwe mu mulawo wa
Mushe nanuhi a Nyambe ni mu lisamu iiyatetetwe.”
45 Cwale Jesu sebeli oyatulula etingana too nji ayupisise amañolo,
46 cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Esi sokame siñolilwe nji Kilesite
afanene okuyanda nji eli no waatu ainguke kwaafu,
47 mi nji okubaka ni kulemeniwa eibi iyitiwe mu litina lyaye mu tinaha
tonje okutateka mu Julusalema.
48 Aanyi muli apaki no inu eyi.
49 Cwale komumone, kame nituma esepiso ya sitange kwaanyi, kono
mwikale mu muleneñi okutwala abo samu katambulele amaata atunda ku
wilu.

Jesu yo Shimbelwa Kuwilu
(Maleka16.19-20; Tikezo1.9-11)

50 Cwale Jesu sebeli washimba ni kuta ku Betaniya, cwale sebeli oimeka
amakaa aye ni kwa fuyola.
51 Ababo yo lemine okwa fuyola sebeli waasiya ni ku shimbelwa kuwilu.
52 Cwale sebeli auka ku Jelusalema awabelelwe onene,
53 cwale sebeli atwalelela mu Ndoo ya Nyambe alumbeka Nyambe.

Eliywi Okukumanena ni JOWANI

Okulimukisa

Eliywi okukumanena ni Jowani niinjili no tibuka tinee tili mu Tesitamente no ubya eti titalusa omooyo wa Jesu Kilesite. Einjili niinjili kame iisaniwa nji, “Eliywi” Okutalusa nji, “Eliywi no kuwaba.” Kame tina kuñoliwa munyima no lifu lya Jesu kwa Mateu, Maleka Luka ni Jowani. Eliywi okukumanena kwa Jowani kame lina kuñoliwa luli kwa Mutumiwa Jowani mu myaka no kukwana makumi atanu naanee munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Simba nji ebuka kayaamba nji Jowani yona kwiñola. Omukwa no muñolelo kame okufekile luli ni mañolo a Jowani no weli neli no wiili mane neli no waatu. Añoli anjili kame ana beeke Jowani oyoya mu muleneñi no Efese ba nako ino cwale kame kumonahala nji ebuka kame ina kuñolelwa mu Efese.

Jowani na kumonisa aba no kukena nji etuso no buka ni kutusa aanu okupumena nji Jesu ya Kilesite, Omwana Nyambe no kuyoya (20.31). Mukupumena eyi mwendi mbatwikala ni mooyo mu litina lyaye. Ebuka kame ina kuñolelwa aanu onje Amajuda nawo kasa Majuda. Eliywi okukumanena ni Jowani kalikufekile ni maywi anjili aatu. Yonyene kame atwala onene omuhupulo waye ku timakazo eto ana kutenda Jesu mi kasi kuñola onene ku tinguli ta Jesu. Einu injili no utokwa kanyi ekolobezo ya Jesu mane omuliko na mu lihalaupa yonyene kaya sikuñoliwa mu liywi lyaye.

EMITWI NO TITABA

Jowani kame atateka eliywi mu kauhanyo (1.1-18).

Cwale kame añola eino kupula no timakazo eto ana kutenda Jesu (1.19-12.50).

Esisitatamako kame atoloka etinako no kupula mu mooyo wa Jesu owo utwala mane konji ku lifu lyaye ni kukwinguka kwaye (13.1-20.31).

Jowani kame amana eliywi mu kauhanyo eyi no 21 okwamba einjili no tinako eyo ana kumonahala Jesu kwaanu munyima no kwinguka kwaafu, mi cwale niku monisa elibaka lyaye elyo ana kuñolela ebuka.

Eliywi sebeli litenda Omunu

1 Ku simuluho kame kuna kwikala Eliywi, mi Eliywi kame lina kwikala ni Nyambe, mi Eliywi neeli Nyambe.

2 Kame ana kwikala ku simuluho ni Nyambe.

3 Einu yonje kame ina tendiwa mwa yonyene, mi kweyi ina tendiwa kakwisa esinu no kwaa tendiwa yonyene.

4 Mwa yonyene kame kuna kwikala omooyo, mi omooyo neli eliseli no aanu onje.

5 Eliseli kame libenya mu uwi, mi ouwi kawasikoma eliseli.

6 Kame kuna kwikala omunu ona ku tumiwa okutunda kwa Nyambe, mi elitina lyaye neli Jowani.

7 Kame ana kwiyela oupaki, mukupaka eyi no liseli, nji mwa yonyene aanu onje apumene.

8 Kasa nji yokame eliseli kono kame ana kwiiya mu kupaka eino liseli.

9 Neli eliseli no niti elyo limonyekela omunu yonje woyo oiya mu litunga.

10 Na kwikala mu litunga, mi elitunga kame lina tendiwa mwa yonyene, mi elitunga kalisi ku mulimuka kale.

11 Kame ana kwiiya ku naha yaye, mi aanu aye kasi kumu tambula.

12 Kono kwa onyene onje ana kumu tambula, awo ana kupumena mu
litina lyaye, kame anaabi amaata no kutenda aana a Nyambe.
13 Awo na kwa leiwa ku unyinga, simba etakazo no unu, simba oku singa
kwa munu, kono oku singa kwa Nyambe.
14 Cwale Eliywi sebeli litendiwa omunu ni kuyaka mwaaci, yo iyalile
esishemo ni niti, mi kame tuna kubuha ekanya yaye, eili ekanya eyi ilukela
Omwana no libanda woyo otunda kwa Sitange.
15 Jowani kame ana ku paka eyaye niku kuweleza nji, “Yokame woyo
nina kwamba nji, ‘Woyo oniiya munyima kame anibita, kakuli kame ana
kwikalako oweli kwa mene.’ ”
16 Cwale mu kwiyala kwaye kame tuna wana tonje, esishemo esi siekeza
ba sishemo.
17 Kakuli omulawo na ukwiiya mu libaka lya Mushe, esishemo ni niti kame
ineeyi mu libaka lya Jesu Kilesite.
18 Kakwisa omunu onaku monabo Nyambe. Konji Omwana feela, woyo oli
ba saali sa Sitaye, yo kame woyo ona mutende nji alimukiwe.

Eliñusa lya Jowani Omukolobezi

19 Cwale uno oupaki wa Jowani, aendisi no Majuda aba ana kutuma
apulisita ni Malebi okutunda ku Jelusalema okwiiya muku mwibanguta nji,
“Tiwe anyine?”
20 Jowani sebeli opumena, kasikukana, kono sebeli wamba nji, “Kasa
mene Kilesite.”
21 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Iikene cwale?” “Tiwe Eliya?” Jowani
sebeli wamba nji,
“Kokuulwa kasa mene,”
“Tiwe omunuhi wa Nyambe?”
Mi sebeli otambula nji, “Kokuulwa.”
22 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Tiwe anyine, nji tu limuke omo
sa tu tambwele awo anatu tumu. Íkene cwale wamba mulibaka lyowe?”
23 Jowani sebeli otambula nji,
“Time eliywi eli likuweleza mu lihalaupa, eli lyamba nji,
Mu lukise endila ya MBUMU, kanyi omo anambele omunuhi wa
Nyambe Isaya.”
24 Cwale awo ana kutumiwa kame ana kutunda kwa Afalisi,
25 cwale sebeli aibanguta Jowani nji, “Cwale iikene aba okolobeza nji kasa
wene Kilesite, simba Eliya, simba omunuhi wa Nyambe?”
26 Jowani sebeli waatambula nji, “Mene kame ni kolobeza ni meyi, kono
omo mwaanyi kame kwimanine omunu mwaayii.
27 Simba yonyene woyo oiiya munyima yange, ka nitwese oku nungutula
etikwele no etinjangwa taye.”
28 Eyo yonje kame ina ku tendahala mu Betani mu linjaliya lya Jodani, omo
ana kwikala Jowani yo kolobeza.

Jesu Omukoko wa Nyambe

29 Eliywaa lina ku tatamako Jowani sebeli omona Jesu yoiya kwa yonyene,
mi sebeli wamba nji, “Komumone, uno omukoko wa Nyambe woyo utundisa
esibi no litunga!
30 Woyo yokame nina kwamba nji, ‘Woyo oniiya munyima kame anibita,
kakuli kame ana kwikalako oweli kwa mene.’
31 Ni mene kanisi kumu limuka, kono aba ni neeyi mu ku kolobeza ni meyi,
neeli nji amonahale kwa Isilaele.”

32 Mi Jowani sebeli omupaka nji, “Kame nina mono Emebo ina tundu ku
wilu ikufekile kanyi elikwici mane sebeli liikala ba yonyene.
33 Mene kani sikumu limuka, kono woyo onani tumu muku kolobeza
ni meyi kame ana nambele nji, ‘Woyo so mone Emebo ishetumuka kwa
yonyene niku mwikala beulu, yokame woyo so kolobeza ni Mebo No
Kukena.’
34 Cwale kame nina mono, mi kameni paka nji yokame Omwana a
Nyambe.”

Aiyetwa a Jesu no Weli

35 Eliywaa lina kutatamako kame Jowani sebeli oimana na iyetwa aye
ayiili,
36 mi aba anaku mona Jesu yoenda sebeli wamba nji, “Komumone
omukoko wa Nyambe!”
37 Aiyetwa ayiili sebeli amuyupa yoamba eyi mane sebeli akoña Jesu.
38 Jesu aba ano kutemuna, cwale sebeli waamona amukoña, mi sebeli
wamba kwa onyene nji, “Iikene mu saela?”
Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Labbi” (okutalusa nji Mwiyeti,)
“Kubine wikala?”
39 Jesu sebeli waatambula nji, “Mwiiye mumone.” Sebeli aiya niku mona
oko ana kwikalanga, mi sebeli aikala naye eliywaa elyo, kakuli neli enako
no likumi ni tutanu ni kamweya (4 okuloko) no mangolwaa.
40 Adiliyasi minaye Simoni Pitolosi, neli omunjili kwa iyetwa ayiili woyo
ona kuyupa Jowani yo amba, mi sebeli amukoña.
41 Kame ana kutateka oweli okuwana Simoni omukulwaye ni kwamba
kwa yonyene nji, “Kame tuna wana Mesiya” (okutalusa nji “Kilesite”.)
42 Adiliyasi sebeli olita mukulwaye kwa Jesu.
Jesu sebeli omwaliketa ni kwamba nji, “Tiwe Simoni omwana a Jowani,
kame soisanwe nji Kefasi.” (Okutalusa nji, “Pitolosi.”)

Jesu yo Isana Filipi ni Natanaele

43 Eliywaa lina kutatamako Jesu sebeli osinganyeka okuta ku Galileya.
Cwale sebeli owana Filipi ni kwamba kwa yonyene nji, “Onikoñe!”
44 Cwale Filipi kame ana ku tunda ku Betisaida, omuleneñi wa Adiliyasi ni
Pitolosi.
45 Filipi sebeli owana Natanaele ni kwamba kwa yonyene nji, “Natumu
wana woyo ona ñoliwa eyaye kwa Mushe mu mulawo mane ngeseo ana
kuñola anuhi. Jesu no Nazaleta, omwana a Josefa.”
46 Natanaele sebeli omwibanguta nji, “Kwa sili esinjili no kuwaba esisa si
tunde ku Nazaleta?”
Filipi sebeli wamba nji, “Wiiye, omone.”
47 Jesu sebeli omona Natanaele yoiya kwa yonyene, sebeli wamba eyaye
nji, “Komumone omwisilaele no niti, mi mwa yonyene kakwisa esi sinyaza-
hala!”
48 Natanaele sebeli wamba kwa Jesu nji, “Ngasibine omo onani limukele?”
Jesu sebeli omutambula nji, “Filipi yokasi kwisana kale, me oikalile munji
no sitondo no mukuyu kame nina kumono.”
49 Natanaele sebeli omutambula nji, “Labbi, tiwe Mwana Nyambe! Om-
bumu no Isilaele!”
50 Jesu sebeli otambula Natanaele nji, “Kakuli kame nina kwambele nji
kame nina kumono oikalile munji no sitondo no mukuyu, bokame aba
opumena? Mbumono einu no kuneneba okubita eyi!”

51 Jesu sebeli omwambela nji, “Niti luli kame nikwambela nji mbumono eliwilu eliyatulukile, mi amangeloi a Nyambe akambama mane niku shetumukela beulu ya Mwana no Munu.”

2

Omukiti no Likwala mu Kana

1 Ba liywaa no waatu, sebeli ku tendiwa omukiti no likwala mu Kana na mu Galileya. Mi inawaye Jesu kwana kwikala,
2 Jesu ni yonyene sebeli oisaniwako ku likwala na iyetwa aye.
3 Cwale ewaine aba ina kubwa, inawaye Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ewaine naibu.”
4 Cwale Jesu sebeli otambula inawaye nji, “Inawange, etaba yange ni wene ibine? Enako yange kai sikeela kale.”
5 Inawaye Jesu sebeli wambela abika nji, “Mutende eso asa myambele sonje.”
6 Cwale kame kuna kwikala otucoo no mawee tuna kukwana tutanu ni kamweya (6) tu suminwe abo, otu tuyowelelwa mu mukwa no Majuda, akanjili ni kanjili kame kana ku shimba owima ukuma ba mwanda.
7 Jesu sebeli waambela nji, “Mwitelemo ameyi twiiyale.” Mi sebeli atwiyata mane niku yubooka.
8 Jesu sebeli waambela nji, “Cwale mu tekulemo mi mu twalele osi kutaba eilya no mukiti.” Mi sebeli amu twalela.
9 Cwale omutabi no ilya no mukiti aba ana kwetekako ku meyi ana ku futulwa ewaine, kakuli kasi kulimuka omo ina ku tunda, (kame kuna ku limukiwa feela abika ana ku tekula ameyi), omwendisi no mukiti sebeli oisana omukwati
10 ni kwamba kwa yonyene nji, “Omunu yonje kame abaanga ewaine no ku mamata oweli, mi cwale aanu aba mana okukoliwa onene, cwale okubinda aabe eyi no kwamuba, kono wene kame ona teula eyi no kuwaba konji abano!”
11 Yo kame emakazo no weli eyi ana kutenda Jesu mu Kana no Galileya, mi sebeli omonisa ekanya yaye, na iyetwa aye sebeli apumena mwa yonyene.
12 Aba kuna kubwa eyo, Jesu sebeli oshetumuka ku Kapenauma, ni Inawaye na inaaye, na iyetwa aye, mi omo sebeli aikalamo amaywaa no kucaniba feela.

Jesu Yoota ku Ndoo ya Nyambe
(Mateu21.12,13; Maleka11.15-17; Luka19.45-46)

13 Epaseka no Majuda aba ina kukeela abeebi, cwale Jesu sebeli okambamena ku Jelusalema.
14 Ba patelo no Ndoo ya Nyambe sebeli oka wanabo asi ku ulisa etingombe ni mikoko ni tunkwilimba, naasi kucinca amali aikalile ba myuulo yoo.
15 Cwale Jesu sebeli okutendela olunupa no mihala icana, mi onje sebeli waacitela ku ndee no patelo no Ndoo ya Nyambe, bamweya ni mikoko ni tingombe, ni kwitela banji amali no asikucinca mane ni ku kwisa etitafule too.
16 Cwale sebeli wambela asi kuulisa otunkwilimba nji, “Mu tundise einu eyi yonje! Kamufanene okutenda endoo ya Sitange okwifutula endoo no kuuliseta!”
17 Aiyetwa aye sebeli apuluka cwale esi sina kuñoliwa nji, “Kame ni liwa mu kutukufalelwa endoo ya sitange.”

18 Cwale aendisi no Majuda sebeli aibanguta Jesu nji, “Ibine emakazo otu
monisa nji kame oli ni maata no kutenda eyi no ngeesi?”
19 Jesu sebeli waatambula nji, “Mu yakulule Endoo eyi, mi mene mba ni
ingula mu maywaa aatu.”
20 Aendisi no Majuda sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame ina kwana
emyaka makumi anee ni mutanu ni kamweya (46) ba kuyaka Endoo ya
Nyambe eyi, cwale wene mbwiiyaka mu maywaa aatu?”
21 Kono kame ana kwamba Endoo ya Nyambe no lutu lwaye.
22 Abo cwalehe aba ana kumana okwiingulwa kwaafu, aiyetwa aye sebeli
apuluka nji kame ana kwaambela eyo, mi sebeli apumena eliñolo ni liywi
elyo ana kwamba Jesu.

Jesu kame Alimukile omo Aikalele Aanu

23 Cwale yooli mu Jelusalema ku mukiti no Paseka, aanu no kupula sebeli
apumena mu litina lyaye aba ana kumona etimakazo ana kutenda.
24 Kono Jesu kaasi kwasepa,
25 kakuli kame ana kulimuka aanu onje, mi kasi kusinga oupaki no munu
kakuli kame ana ku limuka esi sili mu munu.

3

Jesu ni Nekudemasi

1 Cwale kame kuna kwikalanga omulume no Mufalisi no litina lya Nekude-
masi, omwendisi no Majuda.
2 Woyo mulume sebeli oiya kwa Jesu ousiku ni kwamba kwa yonyene nji,
“Labbi, kame tuyii nji yawene omwiyeti woyo otunda kwa Nyambe, kakuli
kakwisa omunu otwesa okutenda etimakazo eti otenda, konji Nyambe aba
ali ni yonyene.”
3 Jesu sebeli omu tambula nji, “Niti luli kame ni kwambela nji, omunu nji
kaleiwa oubya, katwese okumona omubuso wa Nyambe.”
4 Nekudemasi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Ngasibine saleiwe omunu yowa
kulubala kale? Ninji kame saukele kame mu lipumo lya Inawaye aka leiwe
aka no wiili kame?”
5 Jesu sebeli otambula nji, “Niti luli kame ni kwaambela nji, konji omunu
aba saleiwe ni meyi ni Mebo, ka twese okwingena mu mubuso wa Nyambe.
6 Esi sina leiwa ku unu sa unu, mi esi sina leiwa ku Mebo sa Mebo.
7 Olese okukomoka aba ni kwambela nji kame ofanene okuleyiwa oubya.
8 Emebo kame ifukela omo isinga, mi kame oyupa omulumo wayo, kono
kuyii oko itunda noko ita. Yo ngeeso ni ku munu yonje woyo oleilwe ku
Mebo.”
9 Nekudemasi sebeli oibanguta Jesu nji, “Ngasibine sa itendahale eyo?”
10 Jesu sebeli otambula nji, “Wene kame otendile omwiyeti no Isilaele, mi
cwale eyi kawiyupisisa?
11 Niti luli kame ni kwambela nji kame twamba eyi tu limukile, mi kame
tupaka esi tuna mono, kono kutambula oupaki wetu.
12 Aba nina kwambele eyi no litunga kausi pumena, ngasibine so pumene
nji ni kwambela einu na kuwilu?
13 Kakwisa omunu woyo ona kambamene ku liwilu, konji woyo ona
shetumuka okutunda ku liwilu, yonyene Omwana no munu.”
14 Cwale kanyi Mushe omo ana ku tulekela enyoka mu lihalaupa, Omwana
no munu ni yonyene kame afanena okutulekiwa ngeeso,
15 nji cwale omunu yonje woyo opumena mwa yonyene aikale ni mooyo
no kwaabwa.

16 Kakuli Nyambe kame ana singi onene elitunga, mane kame ana libi
Mwanaye no libanda, nji omunu yonje woyo opumena mwa yonyene alese
okufa kono aikale ni mooyo no kwaabwa.
17 Kakuli Nyambe kasiku tuma Mwanaye mu litunga nji atule elitunga,
kono neli nji elitunga liyoyisiwe mwa yonyene.
18 Woyo opumena mwa yonyene ka atuliwa, kono woyo nokwa pumena
na atuliwa kale, kakuli kasi pumena mu litina lya Mwanaye Nyambe no
libanda.
19 Cwale ino ekatulo, eliseli kame lineeyi mu litunga, kono aanu kame ana
singi ouwi okubita eliseli kakuli emisebezi yoo niya kwiiba.
20 Kakuli omunu yonge woyo otenda esi no kwiiba kame atimbile eliseli
mi kaiyi ku liseli nji emisebezi yaye ilese oku nyaziwa.
21 Kono woyo otenda eyi no niti kame aiya ku liseli, nji ku monahale
emisebezi yaye nji kame itundelela mwa Nyambe.

Jesu ni Jowani

22 Aba kuna kubwa eyo, Jesu na iyetwa aye sebeli ata mu naha no Judeya.
Omo sebeli oikala noo ni kwa kolobeza.
23 Jowani ni yonyene kame ana ku kolobeza mu Enoni, abeebi ni Salimi,
kakuli ameyi kame ana kupula mo. Cwale aanu kame ana kwiyanga mane
nikwakolobeza.
24 Kakuli abo Jowani yokasi bekiwa kale mu tolongo.
25 Cwale sebeli kwiiya etiñananyi mukaci no aiyetwa a Jowani ni Mujuda
omunjili ba taba no kukenisiwa.
26 Cwale sebeli aiya kwa Jowani ni kwamba nji, “Mwiyeti, omunu ona
kwikala naye mu linjaliya no Jodani, yonyene uya ona kupaka, uno yokame
kame akolobeza, mi aanu kame ata kwa yonyene!”
27 Jowani sebeli otambula nji, “Omunu ka twese oku tambula esinu, konji
esi ana biwi ku wilu.
28 Anyi mwenyene kame muli apaki ange, kame ninaamba nji, ‘Kasa mene
Kilesite, kono kame nina tumiwa balubala lwaye.’
29 Woyo oli ni mukwaliwa yo mukwati, kono omulikani no mukwati,
woyo oimanine ni kuyupa, kame awabelelwa onene aba ayupa eliywi no
mukwati, cwalehe oku wabelelwa kwange naku petahala.
30 Yonyene kame afanene okweekeza, mene ni tundise.”

Woyo Wiiya okutunda ku Wilu

31 Woyo wiiya okutunda ku wilu kame ali beulu no akwaye onje. Woyo
otunda mu litunga ni wa litunga, mi kame aamba kanyi woyo no litunga,
woyo otunda ku wilu yonyene kame ali beulu no akwaye onje.
32 Woyo opaka eso ana mono neso ana yupu, kono kamu pumene oupaki
waye.
33 Woyo ona pumene oupaki waye kame ana ongota nji Nyambe niwa niti.
34 Kakuli woyo ona tumiwa kwa Nyambe kame aamba amaywi a Nyambe,
kakuli Nyambe ka mubi Emebo no kwetekela.
35 Sitange kame asinga Omwana, mi kame ana beeke einu yonje mu makaa
aye.
36 Woyo opumena mwa Mwana kame ali ni mooyo no kwaabwa, mi woyo
no kwakuteka Omwana katamba okumona omooyo, kono okutweba kwa
Nyambe kame kuli beulu yaye.

4

Jesu ni Mukati no Musamaliya

1 Cwale Jesu aba ana kulimuka nji Afalisi kame ana kuyupa nji na kuwana
ni ku kolobeza aiyetwa no kupula okubita Jowani,
2 simba nji kasa Jesu ona ku kolobeza, kono neli aiyetwa aye,
3 cwale sebeli otunda mu Judeya ni ku ukela kame ku Galileya.
4 Cwale kame ana kubita endila eyi no Samaliya.
5 Cwale sebeli okeela mu muleneñi no Samaliya wisaniwa nji Sikale, ou uli
abeebi ni litema lya Jakobo, elyo ana kuba Josefa mwanaye.
6 Ba kwikalile elisima lya Jakobo, mi cwale Jesu ona ku katala mu
mweendo waye, sebeli oikala banji ku nyonga no lisima. Kame ina ku singa
okukwana enako no hola no utanu ni kamweya (6) akamwii luli.
7 Cwale sebeli kwiiya omukati no Musamaliya mu kutekula ameyi, mi Jesu
sebeli wamba kwa yonyene nji, “Onibe ku meyi ni nwee.”
8 Kakuli aiyetwa aye kame ana kuta mu muleneñi mu kuula eilya.
9 Omukati no Musamaliya sebeli wamba kwa Jesu nji, “Wene Omujuda,
kame oni kumbela ameyi mene me nili omukati no Musamaliya?” (Kakuli
Amajuda kasamo mu ukuwana ni Masamaliya.)
10 Jesu sebeli otambula omukati nji, “Kambe kame ona limuka empo ya
Nyambe ni woyo wamba kwa wene nji, ‘Onibe ku meyi ni nwee,’ kambe
kame ona mukumbele, mi kame sa kube ameyi no mooyo.”
11 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, ku kwite esitekuliso, mi
elisima kame litungile. Kubine ona kuwana ameyi no mooyo?
12 Ninji kame oli no kuneneba okubita sitetu Jakobo woyo ona kutuba
elisima eli, mane kame anwa mo, yonyene na naaye ni tingombe taye?”
13 Jesu sebeli otambula omukati nji, “Woyo onwamo yonje mu meyi aa,
kame safe elilyotwa kame,
14 kono woyo onwa ku meyi awo sani mube, katamba okufa elilyotwa,
mi ameyi sani mube kame sa futuke mwa yonyene eliweluwelu no meyi no
kububa okutwala ku mooyo no kwaabwa.”
15 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, onibe ku meyi awo, nji
nilese okufa elilyotwa simba okwiiya kuno muku tekula ameyi.”
16 Jesu sebeli wambela omukati nji, “Ote, okaisane mbumowe, mi uuke
kuno.”
17 Omukati sebeli otambula nji, “Mene sikwite mbumwange.”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Esi wamba sokame aba wamba nji,
‘Sikwite mbumwange’
18 kakuli kame ona kwikala na mbumowe atanu, mi woyo oikalile naye
bano kasa mbumowe kame ona amba eniti.”
19 Omukati sebeli wamba kwa yonyene nji, “Molyange, kame nina mono
nji tiwe omunuhi wa Nyambe.”
20 “Asitetu kame ana ku lapelelanga ba lilundu aba, kono anyi kame
mwamba nji mu Jelusalema esibaka omo afanena aanu okulapelela.”
21 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mukati oni pumene, enako ikeyile
abo sitange katamba oku lapelelwa ba lilundu aba simba mu Jelusalema.
22 Anyi kame mu lapela esi mwa limukile, Aci kame tu lapela esi tu
limukile, kakuli oku yoyisiwa kame kutunda ku Majuda.
23 Kono enako ikeyile, mane ya iya kale, abo awo alapeli no niti kame sa
lapele sitange ni mebo ni mu niti kakuli okame awo asaelwa kwa Sitange.
24 Nyambe nimebo, mi awo amulapela kame afanena oku mu lapela ni
mebo ni mu niti.”
25 Omukati sebeli wamba kwa Jesu nji, “Kame ni limuka nji Mesiya kame
aiya woyo oisanwa nji Kilesite. Aba sa keele, mba tu monisa einu yonje.”

26 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mene woyo wamba kwa wene, ya
mene.”
27 Mu nako eyo aiyetwa aye sebeli akeela, mi sebeli akomoka oku muwana
yo amba ni mukati, kono kakwisa simba mumweya ona ku mwambisa nji,
“Siikene eso osaela?” Simba nji, “Iikene eyo onaamba naye?”
28 Cwale omukati sebeli osiya esitekulo saye no meyi ni kuukela mu
muleneñi, nuuka ambela aanu nji,
29 “Mwiiye mu mone omunu woyo ona nambele eyi yonje nina tende.
Mwendi yokame Kilesite?”
30 Cwale sebeli atunda mu muleneñi ni kwiiya kwa Jesu.
31 Ababo asiiya feela, aiyetwa sebeli amu kumbela nji, “Labbi, olye esin-
jili!”
32 Kono Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nili ni silya no kulya eso
mwalimukile.”
33 Cwale aiyetwa sebeli akwambela omunjili ku munjili nji, “Kame kuli
omunu ona mulitele esi no kulya?”
34 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Esilya sange ninji ni tende eso si
singwa kwa woyo ona ni tumu, mi ni manenene omusebezi waye.
35 Esi kame mwamba nji, ‘Ku sili ni tikweti tinee, okutwala abo sakuka
yangulelwe.’ Kono kame ni myambela nji, mu none amiyo enu, mwa likete
amatema, kakuli sebeli aimba ouloto nji uyanguliwe.
36 Woyo oyangula kame awana mu musebezi waye, niku ungeka embuya
no mooyo no kwaabwa, nji cwale woyo osikukuna ni woyo oyangula awa-
belelwe bamweya.
37 Mo kumonahalela eniti no taba eyi yaamba nji, ‘Omunjili kame akuna,
omunjili kame ayangula.’
38 Kame nina mi tumu oka yangula eyo ka mwa si sebeza, anjili kame ana
sebeze, mi na mwingene mu musebezi woo.”
39 Amasamaliya no kupula na mu muleneñi owo sebeli apumena mwa
Jesu mulibaka no mukati woyo ona kupaka nji, “Kame ana nambele eyi nina
tende yonje.”
40 Cwale Amasamaliya aba ana kwiiya kwa yonyene, sebeli amu kumbela
nji aikale noo, mi sebeli oikala noo amaywaa ayiili.
41 Mi anjili no kupula sebeli a pumena kwa yonyene, mulibaka no liywi
lyaye,
42 ni kwamba ku mukati nji, “Cwale aba tu pumena, kasa mu liywi
lyowe, kakuli twenyene natu kuyupele, mi kame tu limuka nji yokame luli
Omuyoyisi no litunga.”

Jesu yo Balisa Omwana no Nduna

43 Munyima no maywaa ayiili, Jesu sebeli oukela ku Galileya.
44 Kakuli Jesu yonyene sebeli wamba nji, “Omunuhi wa Nyambe
kakutekiwa mu naha yaye.”
45 Cwale Jesu aba ana kukeela mu Galileya, sebeli oka tambulwa wino ku
Magalileya ana ku mona eyi ana kutenda yonje mu Jelusalema ku mukiti,
kakuli nonyene kwana kuta ku mukiti.
46 Cwale Jesu sebeli oiya kame mu Kana no Galileya, omo ana ku futula
ameyi okwatenda ewaine. Cwale mu Kapenauma kame kuna kwikala
onduna omunjili no molyaye woyo mwanaye neli omweeti.
47 Aba ana kuyupa nji Jesu neeyi mu Galileya okutunda ku Judeya, sebeli
oiya kwa yonyene, ni ku mukumbela nji ashetumuke muku balisa mwanaye
no mulume, kakuli kame ana kwikala abeebi ni kufa.

48 Jesu cwale sebeli wamba kwa yonyene nji, “Konji aba sa mumone
etiponiso ni timakazo okubinda samu pumene.”
49 Onduna sebeli omu tambula nji, “Mbumu, oshetumuke mwanange yo
kasifa kale.”
50 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ote, mwanowe kame ayoya!”
Omulume woyo sebeli opumena eliywi lya Jesu nuukutela.
51 Yosi shetumuka ngeeso, abika aye sebeli amu waniketa ni ku mwambela
nji, “Mwanowe kame ayoya!”
52 Cwale sebeli waibanguta enako ana ku tangisa omwana okwikala wino,
mi sebeli aamba kwa yonyene nji, “Bingolwa ba nako no utanu ni twiili
akamwii (13 okuloko) elitomapa sebeli limu lesela.”
53 Cwale sitaye sebeli olimuka nji yokame enako ana kwamba Jesu nji,
“Mwanowe kame ayoya.” Mi sebeli opumena yonyene na sindoo yaye onje.
54 Eyo neli emakazo no wiili ana kutenda Jesu aba ana kwiiya mu Galileya,
okutunda ku Judeya.

5

Oku Balisa mu Kasa

1 Aba kuna kubwa eyo, sebeli ku tendahala omukiti no Majuda mi Jesu
sebeli okambamena ku Jelusalema.
2 Cwale mu Jelusalema abeebi ni Mwelo no Mikoko, kame kuli akasa
kaisanwa nji Betizata mu Sihebelu, no myelo itanu.
3 Mu myelo eyo kame kuna kulangana aeti no kupula, eibofu, eihole no
makondo, nasi luñañali.
4 [Kakuli abanjili elingeloi kame lina ku shetumukelanga mu kasa, mi
kame lina kushelaulanga ameyi. Cwale omunu no weli woyo oingena mu
meyi aba amana okushelauliwa, kame ana ku tuseha, simba otoma oweti
ubine nji ubine.]
5 Omulume mumweya kame ana kwikalanga omo, ona kutoma oweti
emyaka makumi aatu ni mutanu ni twaatu (38).
6 Cwale Jesu aba ana kumumona ni kulimuka nji kame ana kulanganamo
enako no kuleba, sebeli omwibanguta nji, “Kame osinga oku balisiwa?”
7 Omweeti sebeli omu tambula nji, “Mbumu, sikwite omunu no ku ni
beeka mu kasa ameyi aba amana okushelauka, aba nisinga nji niingenemo
omukwange wa nisiya kale oku shetumukamo oweli.”
8 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Imana, oshimbe oulangano wowe,
mi weende.”
9 Ababo omulume sebeli obala, ni ku shimba oulangano waye, mi sebeli
weenda.
Cwale eliywaa elyo neli elino Pumulo.
10 Cwale aendisi no Majuda sebeli ambela woyo mulume ona ku balisiwa
nji, “Lino ni lya Pumulo, ka kupumenenwe nji oshimbe oulangano wowe.”
11 Kono sebeli waatambula nji, “Omunu woyo onani balisa na nambele nji,
‘Oshimbe oulangano wowe mi weende.’ ”
12 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Anyine omunu woyo ona kwambele nji
oshimbe oulangano wowe mi weende?”
13 Kono omunu woyo ona ku balisiwa kasi kulimuka nji anyine, kakuli Jesu
kame ana kwikiseta mu kupula no aanu ana kwikala omo mu sibaka.
14 Kutunda abo, Jesu sebeli omu wana mu Ndoo ya Nyambe ni kwamba
kwa yonyene nji, “Omone, nu bala kono olese okutenda esibi kame, mwendi
esi sicilisa oku bitelela mba si kwiyele.”

15 Omulume woyo sebeli ota nu kambela aendisi no Majuda nji neli Jesu
ona mubalisa.
16 Cwale esi sokame eso aendisi no Majuda ana kuyandiseta Jesu, kakuli
na kutenda eyo eli no Pumulo.
17 Kono Jesu sebeli waatambuta nji, “Sitange kame asebeza enako yonje,
mi ni mene kame ni sebeza.”
18 Elibaka elyo aendisi no Majuda ana kusinga oku mwibaela okubita ba
weli, kakuli kasi kumatuka feela omulawo no Pumulo, kono kame yonyene
ni kwisana Nyambe nji Sitaye mane nuukubeeka ba siyemo simweya ni
Nyambe.

Amaata no Mwana

19 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Niti luli kameni myambela nji,
Omwana katwese okutenda esinu yonyene, konji ana kumona Sitaye yo
sitenda. Kakuli eyo atenda yonje, ni yonyene Mwana kame aitenda ngeeso.
20 Kakuli Sitaye kame asinga Omwana, mane kame amu monisa eyo
atenda yonje, mi mba mumonisa emisebezi no kuneneba okubita eyi nji mu
komoke.
21 Kakuli kanyi Sitange aba aingula asikufa ni kwa yoyisa, ni Mwana
yongeeso kame aaba awo asinga.
22 Sitange kaatula omunu, kono kame anabi Omwana etikatulo tonje,
23 nji onje awo akuteke Omwana kanyi omo akutekela Sitange. Woyo no
kwakuteka Omwana ka kuteke ni Sitange ona mu tumu.”
24 “Niti luli kame ni myambela nji, woyo oyupa eliywi lyange ni ku
pumena kwa woyo onani tumu, kame ali ni mooyo no kwaabwa. Ka tamba
okwatuliwa, kono nabiti mu lifu okwingena mu mooyo.
25 Niti luli kame ni myambela nji, enako kame iiya, mane yaiya kale, abo
aafu kame sa yupe eliywi lya Mwana Nyambe, mi awo aliyupa mba yoyo.
26 Kakuli kanyi Sitange aba ali ni mooyo mwa yonyene, ni Mwana ngeeso
kame ana mubi okwikala ni mooyo mwa yonyene.
27 Mi na mubi ni maata no kwatula, kakuli yokame Omwana no Munu.
28 Mulese ku komoka ba taba eyo, kakuli enako kame iiya, abo aali mu
mayumbelo onje mba yupu eliywi lyaye,
29 mi awo ana tende eino kuwaba aingukele omooyo, mi awo ana tende
eino kwiiba aingukele ekatulo.”

Oupaki kwa Jesu

30 “Sitwese okutenda esinu mu maata ange, kanyi aba niyupa, kame na
tula, mi ekatulo yange ya kuluka, kakuli sitende esisi singwa kwa mene,
kono esisi singwa kwa yonyene onani tumu.”
31 “Nji kame ni kupaka menyene, oupaki wange kasa wa niti.
32 Kwaali omunjili woyo opaka eyange, mi kame niyii nji oupaki owo ani
paka nawo niwa niti.
33 Kame muna tumu aanu kwa Jowani, mi na paka eniti.
34 Kasa nji oupaki nina tambula kame onatundu ku munu, kono kame
naamba feela eyo nji mu kayoyisiwe.
35 Yonyene neli olumonyi lu tumbuka, ni lambi eyi imonyeka, mi anyi
namu singi oku wabelelwa enako icana mu liseli lyaye.
36 Kono oupaki nili nawo ni wa kuneneba okubitelela wa Jowani, kakuli
emisebezi ana nibi Sitange oku manenena, yokame emisebezi eyi nitenda,
eini paka nji Sitange nani tumu.
37 Cwale Sitange ona nitumu, ni yonyene kame ana paka eyange. Eliywi
lyaye ka musili yupa simba okumona omo aikalele,

38 mi eliywi lyaye kali siikala mwaanyi, kakuli woyo ona tumiwa kwa
yonyene kamu mupumene.
39 Kame musaisisa amañolo, kakuli kame mu yambuta nji mba mu
wanamo omooyo no kwaabwa. Amañolo awo okame apaka eyange!
40 Kono kame mukana okwiiya kwa mene nji mwikale ni mooyo no
kwaabwa.
41 “Sitambula okububekwa oko kutunda kwaanu.
42 Kono kame ni yii nji kakwisa elilato lya Nyambe mwaanyi.
43 Mene kame nineyi mu litina lya Sitange, mi ka mu sini tambula, nji
mundina aiye mu litina lyaye feela, yonyene mbamu mu tambula.
44 Ngasibine sa mu pumene woyo otambula emilumbeko itunda kwaanu,
mi ka musaele emilumbeko itunda feela kwa Nyambe?
45 Mu lese oku yambuta nji kame sani mikandimeke kwa sitange, neli
Mushe woyo ona kumikandimeka, ba yonyene bamuna kubeeka esepo
yenu.
46 Nji kame mu na kupumena Mushe, ni mene mba muni pumene, kakuli
yonyene na ñolo eyange.
47 Kono nji kamwa sipumena eyo ana kuñola, ngasibine sa mu pumene
amaywi ange?”

6

Jesu yo Fepa Aanu no Kukwana Eikiti Itanu
(Mateu14.13-21; Maleka6.30-44; Luka9.10-17)

1 Aba kunabu eyo, Jesu sebeli ota mu linjaliya no liwate no Galileya,
eliwate no Tibeliyasi.
2 Mi aanu no kupula onene sebeli amukoña, kakuli kame ana ku mona
etimakazo eti ana kutenda kwa asikutoma.
3 Cwale Jesu sebeli okambamena ba lilundu, mi abo sebeli okaikala banji
na iyetwa aye.
4 Cwale Epaseka, omukiti no Majuda kame ona kwikala abeebi.
5 Jesu aba ana kwaliketa cwale sebeli omona aanu no kupula onene aiya
kwa yonyene, mi sebeli wambela Filipi nji, “Kubine sa tuule einkwa nji cwale
aa aanu awane esi no kulya?”
6 Eyi kame ana kuyamba ngeeso oku mweteka, kakuli yonyene kame ana
ku limuka esi ana kufanena okutenda.
7 Filipi sebeli omutambula nji, “Emyanda yiili (200) no muwaya-waya ka
yuulu einkwa no kupula nji omunjili ni munjili awane esino kucaniba feela.”
8 Omunjili no aiyetwa aye, Andiliyasi mina Simoni Pitolosi, sebeli wamba
kwa yonyene nji,
9 “Kame kuna kwikala ondumbana omo, ona kwikala ni inkwa itanu ni
tusi twiili. Kono eyo ni iikene kwaanu no kupula ngeeso?”
10 Jesu sebeli waambela nji, “Mwiikate aanu banji.” Abo kame kuna
kwikala omoopu no kupula onene ba sibaka eso, cwale alume sebeli aikala
banji, mu palo no kukwana eikiti itanu (5;000).
11 Cwale Jesu sebeli oshimba einkwa, cwale aba ana kumana ouku tumela,
sebeli otabela awo ana kwikala banji, mi cwale sebeli otenda ngeeso niku
tindi, cwale sebeli waaba omu ana kusingela.
12 Cwale aba ana kumana okwikuta, sebeli wambela aiyetwa aye nji, “Mu
tole oubulumusi ona siyalabo, nji ku lese oku yumbiwabo esinjili.”
13 Cwale sebeli autola mane ni kwiyata amatanda likumi na yiili no inkwa
itanu, ou ona ku siiwa kwa sikulya.

14 Cwale aanu aba ana kumona emakazo ana kutenda Jesu, sebeli aamba
nji, “Niti luli yokame omunuhi wa Nyambe ona kufanena okwiiya mu
litunga!”
15 Cwale Jesu aba na limuka nji kame ana ku singa oku mulema nji
atendiwe ombumu, sebeli okutela kame yomboci ba lilundu.

Jesu yo Enda ba Meyi (Mateu14.22-33; Maleka6.45-52)

16 Cwale aba kuna kutenda amangolwaa, aiyetwa aye sebeli ashetumuka
ku liwate,
17 ni kwingena mu wato, niku tangisako oku lutela mu linjaliya no liwate
okuta ku Kapenauma. Neli ousiku luli, mi Jesu yoka sikeela kale kwa onyene.
18 Cwale sebeli kwinguka amandinda mulibaka no mebo ina kufuka
onene.
19 Aba ana kumana okupuwa etibima taatu simba tinee, sebeli amona Jesu
yo enda ba liwate, ni kusheeteta ku wato, cwale sebeli acila onene.
20 Kono sebeli wamba kwa onyene nji, “Meene, mu lese kucila!”
21 Cwale sebeli awabelelwa ni kumulonga mu wato, mi ababo owato sebeli
ofuwama ba likamba abo ana kulumba.

Aanu aba ana ku Saela Jesu

22 Ba liywaa lina ku tatamako, aanu awo ana kusiyala mu linjaliya no
liwate, sebeli alemuha nji kakwa siku siyala owato omunjili muya. Cwale
Jesu kasi kwingena mu wato na iyetwa aye, kono aiyetwa aye kame ana kuta
omboci.
23 Simbakulingeeso cwale amato anjili ana ku tunda mu Tibeliya, me
akeela kale abeebi ni sibaka eso ana kulyela einkwa Ombumu aba ana
kumana ouku tumela.
24 Cwale aanu aba ana kumona nji Jesu kasi kwikalamo, simba aiyetwa
aye, onyene sebeli aingena mu maato omo ni kuta ku Kapenauma alemine
oku saela Jesu.

Jesu Esinkwa no Mooyo

25 Cwale aba ana kuwana Jesu mu linjaliya no liwate, sebeli amwibanguta
nji, “Labbi, ka mwaka oneyi kuno?”
26 Jesu sebeli waatambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji, aba mu ni
saela, kasa nji na mumono etimakazo, kono ninji na muli einkwa mane na
mwikuta.
27 Mu lese oku sebeleza esilya eso sibwa, kono esilya eso simi twala ku
mooyo no kwaabwa. Eso Omwana no Munu asa mibe, kakuli ba yonyene
Nyambe Sitange kame ana mubeeke eliswayo.”
28 Cwale sebeli amwibanguta nji, “Iikene satu tende, nji tu tende emisebezi
ya Nyambe?”
29 Jesu sebeli waatambula nji, “Uno omusebezi wa Nyambe nji mu pumene
kwa woyo ona tumiwa kwa yonyene.”
30 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kaike emakazo sotende nji
tumone, mi tu pumene kwa wene? Kamwike omusebezi otenda?
31 Asitetu kame anali amaana mu lihalaupa, kanyi aba kuñolilwe nji, ‘Na
kwaaba esinkwa eso situnda ku wilu nji alye.’ ”
32 Jesu sebeli waambela nji, “Niti luli kame ni myambela,” “Mushe kasi
kumiba esinkwa naku wilu, kono Sitange na mibi esinkwa no niti naku wilu.
33 Kakuli esinkwa sa Nyambe sokame eso situnda ku wilu mi kame siba
omooyo ku litunga.”

34 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, otube esinkwa eso mu nako yonje.”

35 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Time esinkwa no mooyo,” “Woyo oiya kwa mene ka tamba okuyomba, mi woyo opumena kwa mene katamba okufa elinyotwa.

36 Kono kame nina myambele nji namu nimono kono kamu sipumena.

37 Sonje esi aniba sitange, kame sa siiye kwa mene. Cwale woyo oiya kwa mene sitamba oku mucitela kundee.

38 Kakuli kame nina shetumuka okutundu ku wilu kasa mu kutenda eso si singwa kwa mene, kono esi si singwa kwa woyo ona ni tumu.

39 Mi sokame eso si singwa kwa woyo ona ni tumu, nji ni lese oku taukelwa ku sinjili kweeyo ana nibi yonje, kono ni iingule mu liywaa no mamaneneno.

40 Kakuli sokame eso si singwa kwa Sitange nji omunu yonje woyo omona Omwana ni ku pumena mwa yonyene aikale ni mooyo no kwaabwa. Mi mba ni mwingula ba liywaa no mamaneneno.”

41 Amajuda sebeli añuñuta mulibaka lyaye, kakuli kame ana kwamba nji, “Time esinkwa esi situnda ku wilu.”

42 Cwale sebeli aamba nji, “Kasa yokame Jesu, omwana Josefa, woyo sitaye ni inawaye tu yii? Ngaibi aamba nji, kame ni tunda ku wilu?”

43 Jesu sebeli waatambula nji, “Mu lese okuñuñuta mukaci kenu.

44 Kakwisa omunu soiya kwa mene konji aba sakokiwe kwa sitange ona ni tumu, mi mene mba ni mwingula ba liywaa no mamaneneno.

45 Kame ina ñoliwa mwa nuhi a Nyambe nji, ‘Omunu yonje mba iyetiwa kwa Nyambe.’ Cwale omunu yonje woyo ona yupu mane ni kwiyetiwa kwa Sitange kame aiya kwa mene.

46 Kasa nji kame kuli omunu ona mono Sitange, konji yonyene woyo ona tundu kwa Nyambe yonyene ona mono Sitange.

47 Niti luli kame ni myambela nji, woyo opumena kwa mene kame ali ni mooyo no kwaabwa.

48 Time esinkwa no mooyo.

49 Asitenu naali amaana mu lihalaupa, mi naafu.

50 Kono sino esinkwa esi situnda ku wilu, nji omunu olyako alese okufa.

51 Time esinkwa no kuyoya, esi sina tundu ku wilu. Omunu nji alye esinkwa eso, kame sa yoye enako yonje. Mi esinkwa sa nibe oku yoyisa elitunga, enyama yange.”

52 Cwale Amajuda sebeli aku kananisa mukaci koo nji, “Omunu uyu ngaibi sa tube enyama yaye nji twiilye?”

53 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Niti luli kame ni myambela konji aba sa mulye enyama no Mwana no Munu ni kunwa ounyinga waye, omooyo kausako mwaanyi.

54 Woyo yonje solya enyama yange ni kunwa ku unyinga wange, kame sa ikale ni mooyo no kwaabwa mane mbani mwingula ba liywaa no mamaneneno.

55 Kakuli enyama yange, silya luli ni unyinga wange wa kunwa luli.

56 Woyo olya ku nyama yange ni kunwa ku unyinga wange kame ali mwa mene, ni mene mwa yonyene.

57 Kanyi Sitange no kuyoya aba anani tumu, mane niku yoya mulibaka lya sitange, cwale woyo onilya kame sa yoye mulibaka lyange.

58 Esi sokame esinkwa sina tundu ku wilu, ka siku feke neso anali asitenu ni kufa. Woyo olya ku sinkwa esi mba yoyo enako yonje.”

59 Jesu kame ana kwamba etaba eyo mu ndoo no milapelo kanyi omo ana kwiyetela mu Kapenauma.

Amaywi no Mooyo no Kwaabwa

60 Anjili no kupula kwa iyetwa aye, aba ana kuyupa eyo sebeli aamba nji, “Omwambelo uno niwa kubambaba. Anyine so uteeteta?”

61 Kono Jesu naku limuka mu mucima waye nji aiyetwa aye kame añuñuta ba taba eyo, sebeli wamba kwa onyene nji, “Ninji etaba eyo kame imi sitatalisa?

62 Cwale ngasibine saku tendahale abasa mumone Omwana no munu yo kambamena oko ana kwikala oweli?

63 Emebo yokame eyi iba omooyo, enyama ka itusu esinjili. Amaywi nina myambele okame mebo ni moyo.

64 Kono muno mwaanyi kwaali anjili no kwa pumena.” Kakuli Jesu kame ana kulimuka ku matangiseto awo saulwe oku pumena, ni woyo somu beteka.

65 Cwale sebeli wekeza okwamba nji, “Lyo kame elibaka nina myambele nji kakwisa woyo soiya kwa mene konji woyo ona biwi ngeeso kwa Sitange.”

66 Okutunda abo, ano kupula kwa iyetwa aye sebeli aukela munyima okulesa oku mukoña okweenda naye.

67 Jesu sebeli wamba kwawo ana kukwana likumi na yiili nji, “Naanyi kame musinga oukutela ngeeso?”

68 Simoni Pitolosi sebeli omu tambula nji, “Mbumu, kame sa tute kwa nyine? Kame oli ni maywi no mooyo no kwaabwa.

69 Cwale aci natu pumene ni kulimuka nji ya wene no Kukena wa Nyambe.”

70 Jesu sebeli waatambula nji, “Kasa mene nina mikete moonje ano kukwana likumi na yiili? Cwale omunjili kwaanyi ni mudimona!”

71 Kame ana kwamba Judasi Omwana Simoni Isikalioti, kakuli yokame omunjili no asikukwana likumi na yiili (12) yoso mu beteka.

7

Jesu na Inaaye

1 Aba ku nabwi eyo, Jesu sebeli ota yo iyeta aanu mu Galileya, kasi kusinga okuta mu Judeya, kakuli aendisi no Majuda kame ana kusinga oku mwibaa.

2 Cwale omukiti no Majuda ona kwisaniwa nji Tabanakele (eikuñwa) kame ana kwikala abeebi,

3 cwale ainaye Jesu sebeli aamba kwa yonyene nji, “Otunde muno mi ote ku Judeya, nji aiyetwa owe amone emisebezi eyi otenda.

4 Kakuli kakwisa omunu osebeleza ku mukunda nji kame asinga okulimukiwa wino. Nji kame otenda einu eyi, oku monahaze wenyene ku litunga!”

5 Kakuli simba onyene ainaye kasi kupumena mwa yonyene.

6 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Enako yange ka isikeela kale, kono enako yenu kame iliko enako yonje.

7 Elitunga kali twese oku mitimba, kono kame litimbile mene, kakuli kame nipaka emisebezi ya lyo nji niya kwiiba.

8 Anyi mute ku mukiti. Mene ka niti ku mukiti owo, kakuli enako yange ka isi petahala kale.”

9 Aba ana ku mana okwamba eyo, sebeli osiyala mu Galileya.

Jesu yoli ku Mukiti no Ikuñwa

10 Kono munyima no ainaye okuta ku mukiti, cwale ni yonyene sebeli
otako, kasa mu uku monahaza, kono mu kwa limukiwa.
11 Cwale aendisi no Majuda ba mukiti sebeli a musaela, ni kwibanguta nji,
“Ku bine ali?”
12 Mi oko kame kuna kwikala onene eyi no kumooba. Anjili sebeli aamba
nji, “Jesu niwa kuluka,” Anjii nji, “Kokuulwa, kame ayaukisa aanu.”
13 Mulibaka no kucila aendisi no Majuda kakwisa omunu ona kwamba
eyaye mu kulukuluha.
14 Bakaci no Mukiti Jesu sebeli okambamena ku Ndoo ya Nyambe nuuka
iyetamo.
15 Aendisi no Majuda sebeli a komoka ni kwamba nji, “Ngasibine aikalile
uyu munu aba alimukile, mi ka siku kwiiyeta?”
16 Jesu sebeli waatambula nji, “Etuto yange ka itundu kwa mene, kono
kame itunda kwa woyo onani tumu.
17 Nji omunu omunjili kame asinga okutenda esisi singwa kwa Nyambe
kame sa limuke etuto yange nji kame itunda kwa Nyambe, nji kame ni
kwambela feela menyene.
18 Woyo okwambela mu maata aye yonyene kame asinga ekanya yaye
feela. Kono woyo osinga ekanya ya woyo ona mutumu niwa niti, mi kakwisa
okwiiba mwa yonyene.
19 Kasa nji Mushe kasi kumiba omulawo? Kono kakwisa mwaanyi ona
mamele omulawo. Iikene mu saelela okuni ibaa?”
20 Aanu sebeli atambula nji, “Kame okwite edimona.” “Anyine woyo
osaela oku kwibaa?”
21 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame nina tende omusebezi mumweya, mi
moonje kame mu na ukomoka.
22 Mushe na ku miba omulawo no mupato (kasa nji kame utunda kwa
Mushe, kono kame utunda kwa Sitenu naku kale), mi anyi kame mu beeka
omunu mu mupato eli no pumulo.
23 Nji cwale eli no Pumulo omunu kame abekiwa mu mupato nji omulawo
wa Mushe omameliwe, iikene muni kaniseta oku balisa omunu olutu lwaye
lonje ba liywaa elino pumulo?
24 Mu lese okwatula ni sobozi, kono mwatule mu kuluka.”

Yokame Kilesite?

25 Cwale anjili aanu namu Jelusalema sebeli aamba nji, “Kasa yokame uyu
mulume asaela okwibaa?
26 Mi yokame uno, kame aamba patalaza, mi kakwisa esinjili esi aamba
kwa yonyene! Ninji aendisi no Majuda nalimuka nji luli yokame Kilesite?
27 Kono kame tuyii oko atunda wuyu munu, mi cwale Kilesite aba sa
monahale, kakwisa woyo so limuka oko sa tunde.”
28 Cwale Jesu sebeli wamba kanyi omo ana kwiyetela ba patelo no Ndoo
ya Nyambe nji, “Kame muni limukile ni kulimuka oko ni tunda? Kono kani
siku kulita menyene, woyo onani tumu niwa niti, mi yonyene mwa limukile.
29 Mene ni muyii, kakuli kame ni tunda kwa yonyene mi yokame onani
tumu.”
30 Cwale sebeli aeteka oku mununga, kono kame kuna kuulwa omunu no
ku mulema, kakuli enako yaye kaya si kukeela kale.
31 Cwale aanu no kupula sebeli apumena mwa yonyene ni kwamba nji,
“Cwale Kilesite aba sa iye, kame sa tende etimakazo no kupula okubita eti
anatende wuyu mulume?”

Atateleli Atumiwa oka Nunga Jesu

32 Afalisi sebeli ayupa aanu no kupula alemine okumooba, cwale apulisita
akulu na Falisi sebeli atuma amapolisa oka mununga.
33 Jesu sebeli wamba nji, “Ni sili naanyi enakoicana, mi cwale kame sa nite
kwa woyo onani tumu.
34 Mba muni saele, kono kamu tamba ku niwana, mi kamu twese okwiiya
omu nili.”
35 Cwale aendisi no Majuda sebeli akwambisa omunjili ku munjili nji,
“Kubine sate wuyu munu, nji tu kwangwe oku muwana? Ninji kame sate
ku Magelike, aka iyete Amagelike?
36 Iikene eyo atalusa aba aamba nji, mba muni saele kono ka mutamba
kuni wana, mi oko nili kamutwese okwiyako?”

Otusindi no Mooyo kame Tuba Ameyi

37 Ba liywaa noku manenena omukiti, eliywaa no utokwa, Jesu sebeli
oimana ni kwamba nji, “Omunu aba afile elinyotwa aiye kwa mene mi anwe,
38 mi woyo opumena mwa mene, kanyi amañolo omo ambela nji, ‘Oku-
tunda mu mucima waye kame sa kububе emisindi no meyi ayoyisa.’ ”
39 Cwale eyi kame ana kwamba eyi no Mebo, eyo awo apumena mwa
yonyene asa fanene okwitambula. Kakuli abo Emebo eka yasibiwa kale,
mulibaka lya Jesu yo kasi ku yeemiwa kale.

Oukutaba mukaci no Aanu mulibaka lya Jesu

40 Cwale aba ana kuyupa amaywi awo, aanu anjili sebeli aamba nji, “Luli
yokame omunuhi wa Nyambe!”
41 Anjili sebeli aamba nji, “Yokame Kilesite!”
Kono anjili sebeli aamba nji, “Ninji Kilesite kame sa fanene okutunda mu
Galileya!
42 Kasa nji eliñolo kame lyamba nji Kilesite kame sa tunde mu lusika lwa
Dabida mi kame atunda mu Betelehema, omundi ana kwikala Dabida.”
43 Cwale sebeli kwiiya oukutaba mukaci no aanu mulibaka lyaye.
44 Cwale anjili sebeli asinga oku mununga, kono kakwisa ona kubeeka
elyooko ba yonyene.

Amaata no Aendisi no Majuda no kwa Pumena

45 Cwale amapolisa sebeli aukela kwa pulisita akulu ni kwa Afalisi, awo
ana kwaibanguta nji, “Iikene aba kamwasi mulita?”
46 Amapolisa sebeli atambula nji, “Simba kwatanga kakwisa omunu on-
aamba kanyi omunu wuyu!”
47 Cwale Afalisi sebeli aatambula nji, “Ninji naanyi na moongiwa?
48 Kwa endisi no Majuda ni kwa Afalisi kame kuli awo ana pumene mwa
yonyene?
49 Kono aanu no kupula aa, awo no kwa limuka omulawo, kame akutilwe!”
50 Nekudemasi ona kukutangeta okuta kwa Jesu mi yoli omunjili kwa
onyene sebeli waambela nji,
51 “Kana omulawo wetu kame otwesa okwatula omunu yo kasi yupa oweli
ni kukwiyeta esi ana tende.”
52 Sebeli atambula nji, “Ni wene kame otunda mu Galileya? Osingisise
mi mbu mono nji kakwisa omunuhi wa Nyambe so imekwa okutunda mu
Galileya.” [
53 Cwale omunjili ni munjili sebeli okutela ku ndoo yaye.

8

Omukati ona ku Lemiwa yo Buka

1 Cwale Jesu sebeli ota ba lilundu no itondo no Olibe.
2 Amasiku luli Jesu kame sebeli oukela ku patelo no Ndoo ya Nyambe.
Aanu onje sebeli aiya kwa yonyene, cwale sebeli oikala banji ni kwaiyeta.
3 Cwale aiyeti no mulawo na Falisi sebeli alita omukati onaku waniwa yo
buka ni kumubeeka mukaci koo.
4 Sebeli aamba kwa Jesu nji, “Mwiyeti, omukati wuyu kame ana waniwa
yo buka.
5 Cwale mu mulawo, Mushe kame ana tu laele okwibaa ni mawee aa no
ngeeso. Wene ngasibine wamba mulibaka lyaye?”
6 Esi kame ana kwamba ngeeso oku mweteka, nji atwese oku
mukandimeka. Kono Jesu sebeli oinamena banji yo ñola ni munwe waye.
7 Cwale alemine okwekeza oku mwibanguta, Jesu sebeli oinumuka ni
kwamba kwa onyene nji, “Nji omunjili mukaci kenu no kwatenda esibi
atende wuyu no matatekelo okukonda eliwee ba yonyene.”
8 Cwale sebeli oinama kame ni kuñola ni munwe waye banji.
9 Kono aba ana kuyupa eyo, sebeli akutela omunjili ni munjili oku
tangiseta kwa kulu oweli. Jesu sebeli osiyala yomboci, omukati yo imanine
balubala lwaye.
10 Cwale Jesu sebeli oinumuka ni kwamba kwa yonyene nji, “Mukati
kubine ali aanu? Kakwisa wuyu ona kubi omubonda?”
11 Omukati sebeli otambula nji, “Kakwisa omunu, Mbumu.”
Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ni mene sikubi omubonda.
Ote, mi olese okutenda esibi kame.”]

Jesu Eliseli no Litunga

12 Jesu kame sebeli wamba kwa onyene nji, “Time eliseli no litunga,”
“Woyo oni koña katamba okwenda mu uwi, kono kame sa ikale ni liseli no
mooyo.”
13 Cwale Afalisi sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame okupaka wenyene,
oupaki wowe kasa wa niti.”
14 Jesu sebeli otambula nji, “Naba niku paka menyene, oupaki wange ni
wa niti kakuli kame ni limuka omu ni tunda, nomu nita. Kono anyi ka
mulimukile omuni tunda nomu nita.
15 Anyi kame mwatula ni unu, mene kani atula omunu.
16 Cwale naaba sani atule, ekatulo yange niya niti, kakuli kasa mene
memboci natula, kono kame natula ni sitange ona ni tumu.
17 Mu mulawo wenu kame kuñolilwe nji oupaki no aanu ayiili niwa niti.
18 Time niku paka menyene, mi sitange ona ni tumu kame ani paka ni
yonyene.”
19 Cwale sebeli aamba kwa yonyene nji, “Okwali Sitowe?” Jesu sebeli
otambula nji, “Kamu niyii, simba Sitange kamu muyii,” “Nji kambe namu
kuni limuka, kambe ni sitange namu mulimuka ngeeso.”
20 Jesu kame ana kwamba amaywi aa yo iyeta ba patelo no Ndoo ya
Nyambe abeebi ni ibaka omo kutewelwangwa enubu. Kono kakwisa omunu
ona ku mununga, kakuli enako yaye kaya sikukeela kale.

Kamutwese Okuta Oko Nikatile

21 Jesu sebeli waambela kame nji, “Kame ni kutela, mi mba muni saele, mi
mbamufele mu sibi senu. Oko nita, kamu twese okwiyako.”

22 Aendisi no Majuda sebeli akwibanguta nji, “Ninji kame sa kwibae
yonyene kakuli kame aamba nji oko nita kamu twese okwiyako?”
23 Jesu sebeli waambela nji, “Anyi kame mu tunda banji, mene kame ni
tunda ku wilu. Anyi kame muli asi litunga lino mene kasa nili wa litunga
lino.
24 Kame nina myambele nji kame sa mufele mu ibi yenu. Kakuli anyi mba
mufele mu ibi yenu konji aba samu pumene ‘esi nili so’.”
25 Sebeli amwibanguta nji, “Tiwe anyine?”
Jesu sebeli waatambula nji, “Kanyi aba nina myambele okutunda ku
matatekelo.
26 Kame nili neyi no kupula eyi no kwamba mulibaka lyenu neyi no
kwatula, kono woyo ona nitumu niwa niti, mi kame nambela elitunga esi
nina yupu okutunda kwa yonyene.”
27 Kame ana ku kwangwa oku yupisisa nji kame ana kwamba noo eya
Sitaye.
28 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Aba sa mumane oku tuleka
Omwana no munu, cwale basa mulimukele esi nili so, mi ka nitende esinjili
menyene, kono kame naamba esi anani iyete Sitange.
29 Cwale woyo ona nitumu kame ali ni mene. Yonyene kasi nisiya mem-
boci, kakuli enako yonje kame nitenda eyi imu wabelisa.”
30 Yo lemine okwamba eyo, ano kupula sebeli apumena mwa yonyene.

Eniti mbaimi Lukulula

31 Cwale Jesu sebeli wambela Amajuda awo ana kupumena mwa yonyene
nji, “Nji kame mutwalelela mu liywi lyange, mba mu tende aiyetwa ange no
niti,
32 mi mba mulimuka eniti, mane eniti mbaimi lukulula.”
33 Sebeli amu tambula nji, “Aci kame tuli asi lusika lwa Abulahama, mi
katusi tendiwa kale abika ku munu. Iikene eso sikwambisa nji, ‘Mba mu
lukululwa’?”
34 Jesu sebeli waatambula nji, “Niti luli kame ni myambela nji omunu
yonje woyo otenda esibi kame ali omubika ku sibi.
35 Omubika katwalelele okwikala mu ndoo enako yonje, kono omwana
kame aikalamo enako yonje.
36 Cwale nji Omwana kame ami lukulula, mba mu tende asi kulukululwa
luli.
37 Kame ni yii nji aanyi olusika lwa Abulahama. Cwale kame musaela oku
nibaa, kakuli eliywi lyange kame lyulwile esibaka mwaanyi.
38 Kame namba esi nina mono kwa Sitange, mi anyi kame mu tenda esi mu
nayupu kwa Sitenu.”
39 Cwale sebeli amutambula nji, “Abulahama Sitetu.”
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji kame muli aana a Abulahama,
kambe kame mu tenda emisebezi ana tende Abulahama.
40 Kono bano kame mu saela oku nibaa, omunu ona myambele eniti nina
yupu okutunda kwa Nyambe. Esi kasokame ana kutenda Abulahama.
41 Anyi kame mu tenda eso ana kutenda Sitenu.”
Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Aci katusiku leyelwa mu unyazi Sitetu ni
mumweya, yokame Nyambe.”
42 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji Nyambe neli Sitenu, kambe
kame muni singa, kakuli kame ni simuluha ni kwiiya okutunda kwa
Nyambe, kani siku kwiyela menyene, kono yokame ona ni tumu.
43 Iikene aba kamwa yupisisa eyi ninaamba? Kakuli ka mupumene
amaywi ange.

44 Anyi kame mu tunda kwa sitenu Satani, mi kame mu singa okutenda
etitakazo ta sitenu. Neli omwibai okutunda ku matangiseto, mi kakwisa eso
atenda ni niti, kakuli kakwisa eniti mwa yonyene. Aba aonga, kame aamba
esi ali so luli kakuli niwa mapwa mi sitaye amapwa.
45 Kono kakuli kame ni myambela eniti, kamuni pumene.
46 Anyine mwaanyi woyo soni monisa nji kame nili ni sibi? Nji kame ni
myambela eniti, iikene aba kamwa nipumene?
47 Woyo oli wa Nyambe kame amamela amaywi a Nyambe. Elibaka aba
kamwa mamele ninji kamutendile aa a Nyambe."

Jesu ni Abulahama

48 Amajuda sebeli atambula Jesu nji, "Katwamba wino aba twamba nji
kame oli Omusamaliya mi kame okwite edimona?"
49 Jesu sebeli otambula nji, "Sikwite amadimona, kono kame nikuteka
Sitange, mi anyi kamuni kuteke.
50 Cwale kani saele ekanya yange, kwaali woyo oisaela mane kame sa-
tende omwatuli.
51 Niti luli kame ni myambela nji omunu kame ateula eliywi lyange, ka
tamba okufa."
52 Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Cwale kame tu limuka nji
kame uli ni madimona! Abulahama nafu kanyi omo ana tendele anuhi
a Nyambe, mi wene kame wamba nji, Omunu aba ateula eliywi lyange
katamba okufa.
53 Kana kame onenebile okubitelela sitetu Abulahama woyo onafu? Mane
na nuhi a Nyambe naafu. Wene kame oku beeka anyine?"
54 Jesu sebeli waatambula nji, "Nji kame niku kanyisa menyene, ekanya
yange ka ikwite tuso. Sitange yoni kanyisa, woyo mwamba nji Nyambe
wenu.
55 Kono kamwasi mulimuka mene ni muyii. Nji nambe nji kani muyii
kame sani tende omoongi kanyi anyi, kono mene kame nimu limuka mane
kame ni mamela eliywi lyaye.
56 Sitenu Abulahama naku wabelelwa nji amone eliywaa lyange naku
limona mane naku wabelelwa."
57 Cwale Amajuda sebeli aamba kwa yonyene nji, "Ka wasikwanisa kale
emyaka makumi atanu, mi nu mono Abulahama?"
58 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, "Niti luli kame ni myambela nji,
Abulahama yokasiikalako kale, 'Me niliko'."
59 Cwale sebeli atola amawee ni kumu konda, kono Jesu sebeli okush-
weeka, mane ni kutunda ba patelo no Ndoo ya Nyambe.

9

Jesu yo Balisa Omulume ona Kuleiwa yo Kamono.

1 Jesu yobita, sebeli omona omulume ona kuleiwa yoka mono.
2 Cwale aiyetwa aye sebeli amwibaguta nji, "Labbi, anyine ona tende esibi
kana niyonyene nji ashemi aye, aba ana leiwa yoka mono?"
3 Jesu sebeli otambula nji, "Kasanji wuyu mulume kame ana tende esibi,
simba ashemi aye. Kono ninji emisebezi ya Nyambe imonahalele mwa
yonyene.
4 Kame tufanena okusebeza emisebezi ya woyo ona nitumu, abo kusili
omunji, ousiku aba sowiiye kakwisa omunu sotwesa okusebeza.
5 Kanyi aba nisili mu litunga, time eliseli no litunga.

6 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli osibwela banji niku kanda
endowa no mate awo, mi sebeli olamba ba miyo no mulume ni ndowa
7 ni kwamba kwa yonyene nji, “Ote oka kuyowe mu kasindi no Siloamu”
(okutalusa nji kutumiwa). Cwale sebeli ota oka kuyowa ni kuukamo yo
mona.
8 Aa ayoya naye nawo ana ku mu monanga yoli omukumbeli kunyima
sebeli aamba nji, “Kana wuyu kasa yokame omulume ona kwikalanga mane
yo kumbelanga?”
9 Anjili sebeli aamba nji, “Yo kame” Anjili nji, “Kokuulwa, kono kame
akufekile kanyi yokame.” Yonyene sebeli wamba nji “Ya mene luli.”
10 Sebeli amwibanguta nji, “Cwale ngasibine kuna kutendahala nji amiyo
owe afukuke?”
11 Sebeli otambula nji, “Omulume wisaniwa Jesu kame ana ku kanda
endowa ni kunokela mu miyo ange ni kwamba kwa mene nji ote ku kasindi
no Siloamu, cwale sebeli nita nukakuyowa sebeli nimona.”
12 Sebeli amwibanguta nji, “Okwaali yonyene?”
Sebeli otambula nji, “Siyii.”

Afalisi aba ana Kusaisisisa oku Balisiwa oko

13 Cwale sebeli alita kwa Afalisi omulume no kwamona.
14 Cwale neli eliywaa no Pumulo abo Jesu ana kukanda endowa ni kuyat-
ulula amiyo aye.
15 Afalisi sebeli amwibanguta kame omu ana kutendelwa nji amiyo aye
amone. Cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame ana kubeeka endowa
ba miyo ange nukuyowa mi sebeli ni mona.”
16 Cwale Afalisi anjili sebeli aamba nji, “Wuyu mulume katundu kwa
Nyambe, kakuli kamamela Epumulo.” Kono anjili sebeli aamba nji, “Nga-
sibine omulume woyo oli osikutenda eibi nji atende etimakazo no ngeesi?”
Kame kuna kwikala oukutaba mukaci koo.
17 Cwale kame sebeli aibanguta omulume no kwamona nji, “Iikene wamba
mulibaka lyaye, okutunda abo ana kuyatulula amiyo owe?”
Omulume sebeli wamba nji, “Kame ali omunuhi wa Nyambe.”
18 Cwale aendisi no Majuda kasiku pumena nji omunu woyo kame ana
ku leiwa yoli esibofu, mi nawana okumona kwaye, konji aba ana kwisana
ashemi no mulume ona kutwesa okumona
19 ni kwaibanguta nji, “Wuyu mwanenu? Woyo mwamba nji kame ana
kuleiwa yoli esibofu, ngasibine kuna tendahala nji bano amone?”
20 Ashemi aye sebeli atambula nji, “Mwanetu wuyu mi kame ana kuleiwa
yoka mono.
21 Kono omo kunaiyele nji amone katuyii simba okulimuka woyo ona
yatulula amoyo aye. Mu mwibangute, nakulu kame saambe yonyene!”
22 Ashemi aye kame ana kwamba ngeeso mu kucila aendisi no Majuda,
kakuli Amajuda kame ana kupumena nji omunu aba sa pumene nji Jesu
yokame Kilesite, kame sa kondelwe kundee no ndoo no milapelo.
23 Cwale ashemi aye sebeli amba nji, “Mukulu, mu mwibangute!”
24 Cwale aka no wiili sebeli aisana omulume ona kuleiwa yoka mono ni
kwamba kwa yonyene nji, “Oyeeme Nyambe! Kame tuyii nji wuyu mulume
ni osikutenda eibi.”
25 Yonyene sebeli otambula nji, “Simba nji ninatende esibi, siyii.” “Esinu
simweya niyii ninji kame nina kutenda wuyu no kwamona, kono bano kame
ni mona.”
26 Sebeli amwibanguta nji, “Iikene ana kutenda kwa wene?” “Ngasibine
ana kuyatulula amiyo owe?”

27 Sebeli waatambula nji, “Kale aba nina myambele kono ka musi teeteta. Iikene aba musinga okuyupa kame? Kame musinga okutenda aiyetwa aye?”
28 Cwale sebeli amu nyefula ni kwamba nji, “Tiwe omwiyetwa waye kono aci kame tuli aiyetwa a Mushe.
29 Aci kame tuyii nji Nyambe kame ana kwamba kwa Mushe, kono kanyi ba wuyu mulume katu yii oko atunda!”
30 Omulume sebeli waatambula nji, “Iikene esi kame sikomokisa! Kamutamba okulimuka oko atunda mi cwale nani yatulula amiyo ange!
31 Cwale kame tuyii nji Nyambe ka yupu asi kutenda eibi, kono nji omunu kame ali omulapeli wa Nyambe mane nikutenda eso asinga, Nyambe kame amuteeteta.
32 Asimba kwatanga okutunda ku matatekelo no litunga kaku siyupiwa kale omunu ona yatulula amiyo no munu ona kuleiwa yoka mono.
33 Nji omunu wuyu kasi kutunda kwa Nyambe, kambe kakwisa esi ana twese okutenda.”
34 Seli amutambula nji, “Wene kame oleyelwe mu sibi no kumanenena, cwale kame wamba nji mbu twiyete?” Mi sebeli amucitela kundee.

Oubofu no Mebo

35 Jesu kame ana kuyupa nji namuciti, mi aba ana ku muwana sebeli wamba nji, “Kana kame opumena mwa Mwana no Munu?”
36 Omulume sebeli otambula nji, “Mi anyine woyo, Mbumu, nji ni pumene mwa yonyene!”
37 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nu mumono, mi yokame wuyu wamba kwa wene.”
38 Omulume woyo sebeli wamba nji, “Kame ni pumena, Mbumu!” Mi sebeli omulapela.
39 Cwale Jesu sebeli wamba nji, “Kakuli ekatulo nina iyele muno mu litunga nji cwale awo no kwamona afanene okumona mane nji awo amona aulwe okumona.”
40 Anjili Afalisi ana kwikala ku nyonga ni yonyene aba ana yupa eyi, cwale sebeli amwibanguta nji, “Naaci kame tuli ano kwamona?”
41 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Nji kambe kame muli eibofu, kambe ka mu kwite ouyi no sibi, kono cwale kame mwamba nji kame tumona, ouyi wenu kwausili.”

10

Enguli no Mulisana no Mikoko

1 Jesu sebeli waambela nji, “Niti luli kame ni myambela nji, woyo no kwaingena omulaka no mikoko okutusisa omwelo kono kame atina beulu ni ku matukelamo okutusisa endila indina, woyo munu mbuyi ni sisinyi.
2 Kono woyo oingena okutusisa omwelo yokame omulisana no mikoko.
3 Kwa yonyene omutateleli no mwelo kame au yatulula, mi emikoko kame iyupa eliywi lyaye, mane nikwisana emikoko yaye ni matina ni kwitwala kundee.
4 Cwale aba amana oku tundisa emikoko yaye yonje, kame aitwaletela mi emikoko kame imu koña, kakuli kame ilimukile eliywi lyaye.
5 Mundina kaitamba oku mukoña, kono kame sai cilele oku no kuleba ni yonyene, kakuli kaiyii eliywi no andina.”
6 Jesu sebeli waambela enguli eyi, kono kasikuyupisisa eso ana kwamba kwa onyene.

Jesu Omulisana no Kuwaba

7 Cwale Jesu sebeli wamba kwa onyene kame nji, “Niti luli kame nimyambela nji, Time omwelo no mikoko.
8 Awo onje aneyi oweli kwa mene ambuyi ni isinyi, kono emikoko kaisa yupa.
9 Time Omwelo. Nji omunu kame aingena okutusisa mene mba yoyisiwa, mane mba ingene ni kubanamo mi mba wana amauyiseto.
10 Ombuyi kame aiyanga feela mu kwiita, okwibaa ni kusinya. Mene kame nina iyele nji iwane omooyo, mane iuwane mu kupula.
11 “Time omulisana no kuwaba. Omulisana no kuwaba kame aba emikoko yaye omooyo waye.
12 Kono woyo oli omubeleki mi kasa mulisana, woyo oluwile emikoko no kwatenda eyaye, aba a mona ondiwi yoiya, kame asiya emikoko mi kame acila mane ondiwi kame alema emikoko ni kwihasanya.
13 Omubeleki kame acila ngeeso, kakuli yonyene kame ali omubeleki feela mi kababalele emikoko.
14 Time omulisana no kuwaba, kame niyii emikoko yange mane emikoko yange kame iniyii.
15 Kanyi Sitange aba ani limukile, ni mene kame ni limukile Sitange, mi omooyo wange kame niuba emikoko yange.
16 Cwale kame nikwite emikoko injili eyo kasa ya mu mulaka uno. Kame ni fanena okwilita ngeeso, mi kame seiyupe eliywi lyange, cwale kame sakwikale omutapi mumweya ni mulisana mumweya.
17 Mulibaka eli Sitange yani singela, kakuli kame nikutoboha omooyo wange, nji ni uwane kame.
18 Kakwisa omunu woyo soushimba kwa mene. Kono kame nina kutoboha wo mukusinga kwange. Kame nili ni maata no ukutoboha wo mane ni kuushimba kame. Etaelo eyi kame nina itambula okutunda kwa Sitange.”
19 Kame kuna kwikala oukutaba kame mukaci no Majuda mulibaka no maywi aa.
20 Ano kupula mwa onyene sebeli aamba nji, “Jesu kame akwite amadimona mane kame atakana, iikene aba muteeteta kwa yonyene?”
21 Kono anjili sebeli aamba nji, “Amaywi aa kasa omwambelo no munu woyo oli ni madimona. Kana edimona kame itwesa okuyatulula amiyo no sibofu?”

Jesu yo Kaniwa

22 Cwale neli omukiti no kakulo ku Jelusalema.
23 Neli omubebo mi Jesu yo enda-enda ba patelo no Ndoo ya Nyambe, mu makozwana no mwelo wa Solomoni.
24 Cwale Amajuda sebeli akuwana okumu beeka mukaci ni kwamba nji, “Kanako ikuma babine eyo sotu teule mu kwayupisisa? Nji ya wene Kilesite otwambele wino eniti.”
25 Jesu sebeli waatambula nji, “Na niku myambela, mi ka mwasi pumena. Emisebezi eyi ni tenda mu litina lya Sitange yokame eyi ini paka.
26 Kono ka muni pumene, kakuli kamulamata ku mikoko yange.
27 Emikoko yange kame iyupa eliywi lyange, mi kame ni ilimukile mane kame ini koña,
28 kame niiba omooyo no kwaabwa, mi kaitamba okusinyeha, mane kakwisa omunu so itundisa mu lyoko lyange.
29 Sitange ona kuniba yo, wa kuneneba okubitelela einu yonje, mi kakwisa omunu so twesa okwitundisa mu lyoko lya Sitange.
30 Mene ni Sitange kame tuli bamweya.”

31 Amajuda sebeli atola amawee kame, nji amukonde oo.
32 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame ninami monisa emisebezi no
kuwaba eyi no kupula eyo itunda kwa Sitange. Ku yonyene emisebezi eyo
ubine omusebezi ni ibaelwa?”
33 Amajuda sebeli amutambula nji, “Katuku pwacaulele omusebezi no
kuwaba, kono ni mu kunyefula, kakuli wene kame oli omunu mi kame
okutenda nji tiwe Nyambe!”
34 Jesu sebeli waatambula nji, “Kana kaya sikuñoliwa mu mulawo wenu?,
Kame naamba nji, ‘Aanyi emilimu.’
35 Nji kame ana isana nji milimi, kwanyine oko lina kwiiya eliywi lya
Nyambe, (mi amañolo ka coliwa.)
36 Kame mwamba ya yonyene woyo ona sepiwa kwa Sitange ni kumu
tuma mu litunga. Kame mu nyefula kakuli kame nina aamba nji time
Omwana Nyambe?
37 Nji kani tende emisebezi ya Sitange, cwale mulese oku nipumena.
38 Kono nji kame niitenda, simba nji anyi kamuni pumene, mupumene
amaywi awo mufanena oku limuka niku yupisisa nji Sitange kame ali mwa
mene mane ni mene mwa Sitange.
39 Kame sebeli aeteka okununga Jesu, kono sebeli obanduka mu maoko oo.
40 Jesu sebeli ota kame oka luta okuta mu linjaliya lya Jodani ku sibaka eso
ana kwikala Jowani ba weli yo kolobeza mi omo sebeli oka ikalamo.
41 Cwale ano kupula sebeli aiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Jowani
kasiku tenda emakazo.” “Kono einu yonje eyo Jowani anaamba okukuma-
nena ni wuyu mulume neli ya niti.”
42 Cwale ano kupula sebeli apumena mwa Jesu.

11

Elifu lya Lazalo

1 Cwale kame kuna kwikala omulume munjili neli omweti ona kwisanwa
Lazalo no Beteni, omundi wa Maliya ni mukulwaye Maleta.
2 Maliya yokame ona kushokona Ombumu amati no sende, ni kumu
kuumuna amakondo aye ni tiñuki taye, Lazalo ona ku toma neli mandaye.
3 Cwale amandaye sebeli atuma aanu kwa Jesu okaamba nji, “Mbumu,
omusingiwa wowe kame atomine.”
4 Kono Jesu aba ana kuyupa ngeeso sebeli wamba nji, “Ou weeti kasa wa
kufa, kono ni wa kuyeema Nyambe, nji cwale Omwana Nyambe ayemiwe
mu libaka lyawo.”
5 Jesu kame ana kusinga Maleta ni minaye ni Lazalo.
6 Cwale aba ana kuyupa nji Lazalo neli omweti, sebeli oekeza okwikala
amaywaa ayiili kame mu sibaka omo ana kwikala.
7 Munyima no eyo Jesu sebeli wamba kwa iyetwa aye nji, “Twendeni kame
mu Judeya.”
8 Aiyetwa sebeli aamba kwa yonyene nji, “Labbi, Amajuda kame ana
kusinga okukukonda amawee, cwale kosinga okuta kuya kame?”
9 Jesu sebeli otambula nji, “Kasanji kame kuli etihola likumi ni timbili
mu liywaa? Nji omunu kame aenda omunji kasisitala, kakuli kame amona
eliseli no litunga lino.
10 Kono omunu aba aenda ousiku kame asitatala, kakuli eliseli ka lisako
kwa yonyene.”
11 Aba ana mana okwamba eyo ni kwaambela nji, “Lazalo omulikani wetu
nalangana, kono nisita nika mwingule.”

12 Aiyetwa sebeli atambula nji, “Mbumu, nji nalangana, mbaikala wino.”
13 Cwale Jesu kame ana kwamba olufu lwaye, kono onyene kame ana ku
yambuta nji kame aamba otulo feela.
14 Cwale Jesu sebeli waataluseta wino nji, “Lazalo nafu,
15 mi mulibaka lyenu kame ni wabelelwa aba nina kuulwako, nji mu
pumene. Kono cwale twendeni kwa yonyene.”
16 Tomasi ona kwisaniwa Mbile sebeli wamba kwa iyetwa nji, “Twendeni
naaci, tu kafe naye.”

Jesu Okwinguka mane yo Mooyo

17 Cwale Jesu aba ana kukeela kame ana kuwana nji Lazalo sebeli okwite
amaywaa anee yo teulilwe mu liyumbelo.
18 Cwale Betaniya neli beebi ni Jelusalema omwendo ofanena eibima yiili,
19 mi Amajuda no kupula kame ana kwiiya kwa Maleta ni Maliya, muku
silisa mulibaka no lifu lya mandoo.
20 Cwale Maleta aba ana kuyupa nji Jesu kame akeile, sebeli ota nukuwana
naye, abo Maliya yoikalile mu ndoo.
21 Maleta sebeli waambela Jesu nji, “Mbumu, kambe na ukwikalako,
kambe mandange ka sifa!
22 Cwale simba bano niyii nji esi sonje so kumbele kwa Nyambe, Nyambe
mba kubiso.”
23 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mandowe mba inguka kame.”
24 Maleta sebeli wamba kwa yonyene nji, Nilimukile nji mba inguka kame
mu nako no kwinguka ba liywaa no mamaneneno.
25 Jesu sebeli omwambela nji, “Time omooyo ni kwinguka. Woyo opumena
mwa mene, simba afe mba yoyo,
26 mi omunu yonje woyo oyoya mane ni kupumena mwa mene, katamba
okufa luli. Kana kame opumena ngeeso?”
27 Maleta sebeli otambula nji, “Ee Mbumu, kame nipumena nji ya wene
Kilesite omwana Nyambe, oneyi mu litunga.”

Jesu yo Lila

28 Aba ana kumana okwamba eyo, sebeli ouka oka isana minaye Maliya
yo aamba mukondoka nji, “Omwiyeti kwaali bano, mi kame akwisana.”
29 Cwale Maliya osi yupa ngeeso, sebeli oimana wangu ni kuta kwa Jesu.
30 Cwale Jesu yokasi ingena kale mu mundi, kono yosili abo Maleta ana ku
muwaniketela.
31 Cwale Amajuda awo ana kwikala ni Maliya mu ndoo a mongota, aba
ana kumona nji kame ana leluba okwimana ni kubanena bandee, sebeli
amukoña. Kame ana ku yambuta nji kame ata ku liyumbelo oka lila.
32 Cwale Maliya aba ana kukeela oko Jesu ana kwikala, osimu mona feela,
sebeli okwela ba makondo aye, yo aamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kambe
kona kwikala, kambe mandange ka sikufa!”
33 Cwale Jesu aba ana kumumona yo lila, ni Majuda amukoñelele alemine
okulila no nyene, sebeli oyaiwa mu mebo ni kusisimuka.
34 Jesu sebeli oibanguta nji, “Kubine muna mubeeke?” Seli aamba kwa
yonyene nji, “Molyetu, wiiye omone.”
35 Cwale Jesu sebeli olila.
36 Cwale Amajuda sebeli aamba nji, “Komumone omo anaku musingela!”
37 Kono anjili sebeli aamba nji, “Yokame wuyu ona kuyatulula amiyo no
sibofu no mulume, iikene kasi teula wuyu mulume nji alese okufa?”

Lazalo abana Inguliwa Kwaafu

38 Jesu sebeli oyaiwa kame mu mebo, mi sebeli ota ku libita, neli owina ona
kuyatiliwa ni liwee.
39 Jesu sebeli wamba nji, “Mu tundise eliwee!” Maleta omandaa no
mulume onafu, sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, ba nako ino sebeli
onuka, kakuli sebeli amaywaa anee yofile!”
40 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ka nisi kwambela nji aba op-
umena, mbu mono ekanya ya Nyambe?”
41 Cwale sebeli atundisa eliwee. Jesu sebeli waliketa amiyo aye ku wilu ni
kwamba nji, “Sitange, kame ni kutumela mwa wene, kakuli nuni yupu.
42 Kame niyii nji kame oni yupa enako yonje, kono kame naamba ngeeso
mulibaka no aanu no kupula aa ana nibeke mukaci, nji apumene nji nuni
tumu.”
43 Jesu aba ana kumana okwamba ngeeso, sebeli okuwa ni liywi linene nji,
“Lazalo, otunde mu liyumbelo!”
44 Omulume ona kufa sebeli obanamo, yo tingetilwe ku makondo ni ku
maoko olwambi, mi olubala lwaye olu fukilwe ependeka. Jesu sebeli wamba
kwa onyene nji, “Mu munungutule, mi mumu lesele akwendele.”

Omulelo no Kwibaa Jesu
(Mateu26.1-5; Maleka14.1-2; Luka22.1-2)

45 Cwalehe Amajuda no kupula awo ana kwiiya ni Maliya mi sebeli amona
eyo ana tende Jesu, sebeli apumena mwa yonyene.
46 Kono anjili kwa onyene, sebeli ata kwa Afalisi mu kwaambela esi ana
tende Jesu.
47 Cwale apulisita akulu na Falisi sebeli awaneka aendisi no Keleke ni
kwamba nji, “Iikene satutende? Kakuli wuyu mulume kame atenda eti-
makazo no kupula.
48 Nji tu muleselele yo tenda ngeeso, aanu onje kame sa pumene mwa
yonyene, mi Amaloma kame saiiye mu kushandola esibaka setu no kukena
ni sicaba setu.”
49 Kono omunjili kwa onyene, Kayafa, omupulisita mukulu mu mwaka
owo, sebeli wamba kwa onyene nji, Kakwisa esi mulimukile!
50 Ka muyupisisa nji kwakuwaba omunu mumweya aba afela aanu, nji
cwale esicaba sonje silesele okusinyeha?
51 Ka sikwamba feela mukusinga kwaye, kono bakutenda nji neli
omupulisita mukulu mu mwaka owo, kame ana kunuha nji Jesu kame sa
fele esicaba,
52 mi kasa esicaba feela, kono bamweya naana a Nyambe awo ana hasana.
53 Cwale okutunda ba liywaa elyo, sebeli alela nji a mwibae.
54 Jesu sebeli olesela okuta yoku monahaza mukaci no Majuda, kono sebeli
otundamo oukutela mu naha ina kwikala ku nyonga ni lihalaupa, mu tolopo
isaniwa nji Efalaimu, mi sebeli oikalamo na iyetwa aye.
55 Cwale omukiti no Paseka no Majuda oli beebi, mi ano kupula se-
beli atunda mu naha okuta ku Jelusalema okutangeta omukiti no Paseka
owakasi tendahala kale nji aka kukenise.
56 Kame ana kusaelanga Jesu akwambisa omunjili ku munjili aimanine
mu patelo no Ndoo ya Nyambe nji, “Kame mu yambuta ngasibine? Ninji
katamba okwiiya ku mukiti?”
57 Cwale apulisita akulu na Falisi sebeli alaela nji omunu olimukile omo
ali Jesu, kame afanena okwasimweta, nji cwale amununge.

12

Maliya yo Waa Jesu Amaati mu Beteni
(Mateu26.6-13; Maleka14.3-9)

1 Aba kuna kusiyala amaywaa atanu ni kamweya nji Epaseka itendiwe,
Jesu sebeli wiiya ku Beteni, omo ana kwikala Lazalo woyo ona kwingulwa
kwaafu.
2 Omo sebeli otendelwa omulalelo, Maleta yo sikutaba eilya, mi Lazalo neli
mumweya kwa sikulya naye ku tafule.
3 Maliya sebeli oshimba amaati no sende awo ali elicika mu katele, mane
ni kuwaa amakondo a Jesu. Mi sebeli watundisa ni tiñuki taye. Mi endoo
yonje mane sebeli iiyala ni mumwee no maati.
4 Kono Judasi Isikaliota omunjili no aiyetwa aye woyo so mubeteka, sebeli
wamba nji,
5 "Iikene esende eyo aba ka isiulisiwa emyanda yaatu no muwayawaya,
(300) mi amali awo atabelwe awo ashebile?"
6 Kame ana kwamba ngeeso, kasa nji kame ana ku tokomela awo ashebile,
kono mulibaka no kutenda nji neli mbuyi yokame ona ku teulanga esik-
wama no mali, mi kame ano ku shimbelanga eyo ina ku bekiwangwa mo.
7 Kono Jesu sebeli wamba nji, "Mu mulesele yomboci, mu mulesele aateule
konji ba liywaa no kepelo yange.
8 Kakuli awo ashebile kame muli noo enako yonje. Kono ka mutamba
okwikala ni mene enako yonje."
9 Amajuda no kupula aba ana kuyupa nji Jesu mwaali omo mi sebeli aiya,
mi kasa mulibaka lya Jesu feela, kono ni mu kumona Lazalo ona kwingulwa
kwaafu.
10 Apulisita akulu sebeli alela okwibaa ni Lazalo,
11 kakuli Amajuda no kupula kame ana kwa siya mulibaka lya Lazalo, mi
sebeli apumena mwa Jesu.

Jesu yo Ingena mu Jelusalema mu Umbumu.
(Mateu21.1-11; Maleka11.1-11; Luka19.28-40)

12 Aba kuna kupa okupula no ku neneba no aanu aa ana kwiiya ku mukiti,
aba ana yupa nji Jesu kame aiya mu Jelusalema, sebeli ashimba emitayi no
tinzalu.
13 Cwale sebeli ashimba emitayi no itondo no tinzalu ni kuta okamu
waniketa akuweleza nji, "Hosana! Embuyoti ya woyo wiiya mu litina lya
Mbumu, Ombumu no Isilaele!"
14 Mi Jesu sebeli owana akana no mbongolo, sebeli oikala beulu wako
kanyi aba kuñolilwe nji,
15 "Olese kucila, wene Omwana Sione no mukatana!
Komone, ombumu wowe okeyile,
yo ikalile beulu no kana no mbongolo."
16 Aiyetwa aye kasi kuyupisisa eyo ba weli, kono Jesu aba ana kumana
okukanyisiwa, cwale sebeli apuluka nji eyi kame ina kuñoliwa eyaye mane
namutendele yo.
17 Mi oundi no aanu awo ana kwikala naye aba ana kwisana Lazalo oku-
tunda mu liyumbelo, mi sebeli omwingula kwaafu, kame ana ku mupaka.
18 Mi elibaka elyo oundi no aanu aba ana kuta okamuwaniketa, neli nji
kame ana kuyupa nji kame anatende emakazo.
19 Afalisi sebeli akwambisa omunjili ku munjili nji, "Mu mone nji ka
mutwese okutenda esinjili. Komumone, elitunga lyonje na limukoño!"

Amagelike anjili Asaela Jesu

20 Cwale kame kuna kwikala Amagelike anjili kwaa ana kwiiya mu kulapela ku mukiti.
21 Seli aiya kwa Filipi na ku Betasaida na mu Galileya, mi sebeli amu kumbela nji, “Molyetu, kame tu singa oku mona Jesu.”
22 Filipi sebeli ota nuka ambela Andiliyasi mi cwale Andiliyasi ni Filipi sebeli akambela Jesu.
23 Jesu kame ana kwatambula nji, “Enako naiyi eyo Omwana no munu eyi sa kanyisiwe.
24 Niti luli kame ni myambela nji, embuto no uloto eyi ikunwa mu mumbu aba yulwa okufa, mba ikala yomboci, kono aba ifa, mba iliti eilya no kupula.
25 Woyo osinga omoyo waye, mba utaukelwe, kono woyo otimbile omoyo waye mu litunga lino, mba tewelwa omoyo no kwaabwa.
26 Omunu aba ani sebeleza ani koñe, mi omu nili, woyo oni sebeleza mba ikala mo ni yonyene mi omunu aba ani sebeleza, Sitange mba mukuteke.

Jesu yo Aamba Eyi no Lifu lyaye

27 “Cwale Omoyo wange kame ukalelwe mi iikene sa naambe? ‘Sitange onisileleze mu nako eyi’? Kokuulwa mulibaka eli kame ineyi ba hola ino.
28 Sitange okanyise elitina lyowe!” Cwale eliywi sebeli litunda ku wilu eli lyaamba nji, “Kame ninalikanyisa mi mbani likanyisa kame.”
29 Cwale oundi no aanu ona kwimananga sebeli oyupa eliywi ni kwamba nji nalilumu, anjili sebeli aamba nji, “Elingeloi na lyamba kwa yonyene!”
30 Jesu sebeli otambula nji, “Eliywi elyo kame lineyi mulibaka lyenu, kasa mulibaka lyange.
31 Cwale ino ni katulo no litunga lino, cwale ombumu no litunga lino mba citelwe kundee.
32 Cwale mene aba sani none okutunda ba litunga mba niliti aanu onje kwa mene.”
33 Kame ana kwamba ngeso oku monisa elifu elyo safe.
34 Ano kupula sebeli atambula nji, “Kame tuna iyetwa ku mulawo nji Kilesite mba ikala enako yonje. Ngasibine aba wamba nji omwana no munu mba noniwa okutunda ba litunga? Anyine Omwana no Munu?”
35 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, Eliseli kwa li sili mwaanyi enako icana fela. Mweende aba mu sili ni liseli, nji ouwi olese oku milema, kakuli woyo weenda mu uwi ka limukile oko ata.
36 Aba mu sili ni liseli, mu pumene mu liseli, nji mu futuke aana no liseli.

Okwa Pumena no Aanu

Jesu osi mana okwamba ngeso, sebeli okutela mi sebeli okushweeka kwa onyene.
37 Simba nji kame ana kutenda etimakazo no kupula ngeso balubala loo, kono aendisi no Majuda kasi kupumena mwa yonyene.
38 Esi neli okwiyateteta amaywi ana kwambiwa kwa munuhi Isaya, eli lyaamba nji,
“Mbumu, anyine ona pumene etaba yetu?
Mi kwanyine oko ku monahalisa elyoko lya Mbumu?”
39 Cwalehe kame ana ku kwangwa okupumena, kakuli Isaya na kwamba kame nji,
40 “Nyambe kame ana fofalisa amiyo oo
mi kame ana tatafalisa emicima yoo,
nji alese okumona ni miyo oo,
alese okuyupa ni micima yoo,
alese oku siulukela kwa mene,

nji nabalisa."
41 Isaya kame ana kwamba eyo kakuli kame ana kumona ekanya yaye, mane sebeli wamba eya Jesu.
42 Simba aba kulingeso, aa no kupula kwa endisi no Majuda anjili kame ana pumene kwa yonyene, kono kasiku kutoya, mu kucila Afalisi nji alese oku citelwa ku ndee no ndoo no milapelo.
43 Kakuli kame ana kusinga oku bubekwa kwaanu, okubita oku bubekwa kwa Nyambe.
44 Jesu sebeli okuweleza nji, "Woyo opumena mwa mene, ka pumene mwa mene, kono kame apumena mwa woyo ona ni tumu.
45 Mi woyo oni mona, kame amona ni woyo ona ni tumu.
46 Kame ni neyi mu litunga kanyi eliseli nji woyo yonje opumena mwa mene alese okwikala muuwi.
47 Nji omunu kame ayupa amaywi ange, mi yo ulwa okwa teula, mene kani mwatula, kakuli ka ni siiya mu kwatula elitunga, kono nji ni yoyise elitunga.
48 Woyo oni kana mi yo ka tambula amaywi ange, kame akwite woyo so mu atula, Eliywi ninaamba lyokame elyosa limwatule mu liywaa no mamaneneno!
49 Kakuli ka ni kwambele mu maata ange feela, kono Sitange woyo ona ni tumu, yokame ona laele esi ni fanena okwamba, ni mukwa owo naamba nawo.
50 Mi kame ni yii nji etaelo yaye ni moyo no kwaabwa. Mi cwale esi naamba, kame ni saamba kanyi Sitange aba ana nambele so."

13

Jesu yo Yowisa Eilyatiso no Aiyetwa aye

1 Cwale omukiti no Paseka waka sikeela kale, Jesu naku limuka nji enako yaye no kutunda mu litunga okuta kwa sitaye naikwana mukusinga aye awo ana kwikalanga mu litunga, sebeli wasinga okutwala ku mamaneneno.
2 Cwale enako no kulya omulalelo aba ina kukwana, abo cwale Odiabulozi yo waingena kale mumucima wa Judasi Isikaliota, omwana Simoni, oku mubeteka.
3 Jesu mu kulimuka nji Sitaye kame ana kubeeka einu yonje mu maoko aye, ni nji kame ana kutunda kwa Nyambe, mi kame auka kwa Nyambe.
4 Seli oimana ba mulalelo ni kutubula esikumango saye nabeulu, mane nuku nunga olwambi mu mbunda.
5 Seli oitela ameyi ba siwana, mi sebeli otangisa oku yowisa eilyatiso no aiyetwa aye, ni kwa kuumuna ni taulo eyi ano kununga mu mbunda.
6 Seli oiya ngeso nikwa Simoni Pitolosi, mi cwale Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mbumu, kame oyowisa eilyatiso yange nji?"
7 Jesu sebeli omutambula nji, Esi ni tenda ka usilimukile bano, kono mbu si yupisisa ku lubala.
8 Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, Ku tamba ku ni yowisa eilyatiso yange. Jesu sebeli omutambula nji sikuyowisa kukwite ekabelo ni mene.
9 Simoni Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, "Mbumu! kasa eilyatiso yange feela, kono ni maoko ange mane ni mutwi."
10 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, "Woyo yonje ona ku yowo, kasaele okuyowa konji kuilyatiso, olutu lwaye lusikenine lonje. Mi anyi kame mu kenine, kono kasa aanyi moonje."
11 Kakuli kame ana kulimuka woyo so mu beteka. Ni mulibakelyo aba ana kwamba nji, "Ka mu kenine moonje."

12 Aba ana kumana okwa yowisa kwilyatiso, sebeli okumanga esikumango saye nabeulu, sebeli oikala ba tafule kame, mi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kana kame mu yupisisa esi nina mitende?”
13 Kame mu ni isana nji Mwiyeti ni Mbumu, mi kame mwamba wino, kakuli ya meene.
14 Mi cwale nji mene ombumu ni mwiyeti wenu inayowisa eilyatiso yenu, naanyi kame mu fanena ouku yowisa kwilyatiso.
15 Kakuli kame nina mimonisa omwanda nji mutende omu nina mitendele.
16 Niti luli kame ni myambela nji, omubika ka biti Ombumu waye, mi woyo ona tumiwa ka biti woyo ona mutumu.
17 Nji kame mulimuka einu eyi, namufuyaulwa nji kame muitenda.
18 “Kanaamba anyi moonje, nilimukile aa ninakete, kono eliñolo kame saliiyatetetwe nji, ‘Woyo ona kulya esinkwa sange nanifutukele.’
19 Kame ni myambela etaba eyi bano abo yakasiiya kale, nji aba saitendahale mupumene nji yameene.
20 Niti luli kame ni myambela nji, woyo otambula omunu yonje nituma, kame ana tambula mene, mi woyo otambula mene, kame atambula woyo ona nitumu.”

Jesu yo aamba eyi no Kubetekiwa kwaye (Mateu26.20-25; Maleka14.17-21; Luka22.21-23)

21 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli oshupeka mu mucima ni kwambela aiyetwa aye nji, “Niti luli kame ni myambela nji, omunjili mwaanyi kame sani beteke.”
22 Cwale aiyetwa sebeli akwaliketa, abo kalimukile woyo aamba.
23 Omunjili kwa iyetwa aye Jowani, woyo ona ku singiwa kwa Jesu yo shendamine ba saali saye.
24 Simoni Pitolosi sebeli omu kobeta nji, “Otwibangutele woyo aamba.”
25 Cwale yonyene sebeli oshendamena ba Saali sa Jesu, sebeli oibanguta nji, Mbumu anyine cwale?
26 Jesu sebeli otambula nji, “Woyo sani be esinkwa esi sina cupwiwa mu siwana.” Mi aba ana kumana okusi cupwa, sebeli osiba Judasi omwana Simoni Isikalyoti.
27 Aba ana kumana oku tambula esinkwa, Satani sebeli oingena mu mucima wa Judasi. Cwale Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Esi osinga okutenda, ositende wangu.”
28 Cwale kakwisa simba mumweya ba tafule woyo ona kulimuka elibaka anambele ngeso kwa yonyene.
29 Anjili kame ana ku yambuta nji, Judasi aba ana kutenda nji yo kame osikuteula esikwama, Jesu kame ana ku mwambela nji, akaule esi tusaela ba mukiti simba nji akabe aa ashebile esinjili.
30 Yonyene aba ana kumana okushimba esinkwa, ababo sebeli otundamo. Mi neli usiku.

Etaelo no Ubya

31 Judasi aba ana kumana oku bana, Jesu sebeli wamba nji, “Cwale Omwana no munu na kanyisiwa, mi mwa yonyene, Nyambe na kanyisiwa.
32 Nji Nyambe na kanyisiwa mwa yonyene, Nyambe kame mba kamu kanyisa mwa yonyene, mi mba mu kanyisa ababo.
33 Anange, mbaniikala naanyi ba nako inyonyo feela. Mba muni saele, mi kanyi omo nina kwambela kwa aendisi no Majuda, kame ni myambela naanyi ngeso, ‘Oko nikatile ka mutwese kuni koña.’

34 Kame ni miba omulawo no ubya, ninji muku singe kanyi omu nina
misingele, naanyi muku singe ngeso.
35 Mweesi aanu onje mbalimuka nji muli aiyetwa ange, nji kame
mukusinga omunjili ku munjili.

Jesu yo Aamba Eyi no Kukana kwa Pitolosi

36 Simoni Pitilosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Mbumu, kubine
okatile?”
Jesu sebeli omu tambula nji, “Oko nikatile ka mutwese okunikoña cwale,
kono munyima mba muni koño.”
37 Pitolosi sebeli wamba nji, “Mbumu iikene abo kani kukoño abano?
Mene kame sanife ni wene!”
38 Jesu sebeli omu tambula nji, “Kana kame otwesa okutoboha omoyo
wowe kwa mene? Niti luli kame ni kwambela nji, Omukombwe owa kasilila
kale, kame sonilatule twaatu.”

14

Jesu Endila ita kwa Sitetu

1 “Mulese okubilaela mu micima yenu, mupumene mwa Nyambe mane
mupumene ni mwa mene ngeso.
2 Mu ndoo ya Sitange emizuzu ni yakupula, kambe kasa ngeso kambe
kanisi myambela ngeso nji kame nikatile oka milukiseta esibaka.
3 Cwale aba nita oka milukiseta esibaka, mbani uku kame mukumishim-
bela kwa mene nji mukaikale nange oko nili.
4 Kame mulimuka endila ita ku sibaka oko nita.”
5 Tomasi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, katuyii oko ukatile, cwale
ngasibine satu limuke endila itako?”
6 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Time endila, ni niti, mane ni moyo,
kakwisa omunu sota kwa Sitange konji mwa mene.
7 Nji namuku nilimuka, kambe namu limuka ngeso ni Sitange, okutunda
bano namu mulimuka mane namumu mono.”
8 Filipi sebeli wamba kwa Jesu nji, “Mbumu, otumonise Sitetu, mi mba
tukolwa.”
9 Jesu sebeli omwambela nji, “Kame nina ikala naanyi enako no kuleba,
mi kausi nilimuka Filipi? Woyo ona nimono kame ana mono ni Sitange.
Ngasibine aba wamba nji, ‘Otu monise Sitetu’?
10 Kaupumene nji kame nili mwa Sitange mane ni Sitange kame ali mwa
mene? Amaywi awo naamba kwa wene kani myambele oo mu maata ange,
kono Sitange woyo oli mwa mene yokame woyo otenda emisebezi yaye.
11 Mu nipumene nji kame nili mwa Sitange mane Sitange kame ali mwa
mene. Nji kasangeso mu nipumene mulibaka no misebezi eyo.
12 Niti luli kame ni myambela nji, “Woyo opumena mwa mene mbatende
emisebezi nitenda mane kame sa tende minene niku bitelela, kakuli kame
nita kwa Sitange.”
13 Eyo yonje okumbela mu litina lyange, kame sani itende nji Sitange
akanyisiwe mwa Mwana.
14 Nji kame mukumbela esinjili mu litina lyange, mba nisi tende.

Esepiso no Mebo No Kukena

15 “Nji kame muni singa, mu mamele etitaelo tange.
16 Cwale mba nilapele Sitange, mi mba mibi omuombaombi omunjili, nji
aikale naanyi okuta oku no kwaabwa.

17 Simba Emebo no niti, eyo elitunga ka litwese okwitambula simba
okwilimuka kakuli kali imwine, mi kali ilimuka. Kono anyi kame mu muyii,
kakuli kame ali naanyi mane mba ikala kwaanyi.
18 “Kani tamba ku misiya memuli andiyala, mba ni uku kwaanyi.
19 Kusili enakoicana mi elitunga kali tamba oku ni mona kame, kono anyi
mbamu nimono. Kakuli mene kame ni yoya, naanyi mba muyoyo.
20 Mu liywaa elyo, mba mu limuka nji kame nili mwa Sitange, naanyi kame
muli mwa mene mane ni mene mwaanyi.
21 “Woyo oli ni titaelo tange mane nikutiteula, yokame woyo oni singa. Mi
woyo oni singa, mba singiwa kwa Sitange ni mene mba nimu singi mane
niku monahaze kwa yonyene.”
22 Judasi (kasa Isikalioti) sebeli wamba nji, “Mbumu, ngasibine wamba nji
mbu kumonahaza kwaaci, mi kasa ku litunga?”
23 Jesu sebeli omutambuta nji, “Omunu aba ani singa, mba mamele eliywi
lyange. Mi Sitange mbamu singi, mi mbatwiyi kwa yonyene mane tuyake
omundi wetu ni yonyene.”
24 Woyo no kwani singa ka teula amaywi ange mi eliywi muyupa kasa
lyange kono lya Sitange ona nitumu.
25 Einu eyi kame nina myambele yo aba ni sili nenu.
26 Kono Omombaombi, Emebo No Kukena eyo Sitange mba itumu mu
litina lyange, mba imiiyete einu yonge mane mbaimi pulukisa einu yonje
eyo nina myambele.
27 Kame nimi siyela ekozo, ekozo yange nimiba, kaikufeke ni omo lim-
ibelanga elitunga, omo nimibela. Emicima yenu ilese okukatazeha simba
okucila.
28 Na mukuyupa eyi nina myambele nji, ‘Kame nita, mi mba niiyi
kwaanyi.’ Kambe namukunisinga, kambe mbamu wabelelwe kakuli kame
nita kwa Sitange, kakuli Sitange wa kuneneba okubita mene.
29 Cwale kame nina myambele eyo ekaya sitendahala, nji aba imana
okwiiya, mu pumene.
30 Sitamba okwamba eino kupula naanyi, kakuli omubusisi no litunga lino
okeyile. Ka kwite amaata beulu yange,
31 kono kame nitenda kanyi Sitange omo anani laelele, nji cwale elitunga
lilimuke nji kame ni singa Sitange.
Ko mwimane, twendenyi abano.

15

Jesu Ebeine no Luli

1 Time ebeine no niti, mi osi kulima ni Sitange.
2 Omutayi onje uli kwa mene nokwa beeka embuya, kame au temako mi
omutayi onje ou ubeeka embuya, kame au kolela nji obeeke onene embuya.
3 Anyi namu kenisiwa mulibaka no liywi nina myambele kale.
4 Mwikale mwa mene, kanyi mene aba nili mwaanyi. Kanyi omutayi aba
kautwese okubeeka embuya wonyene, konji aba okubeeka mu beine, kame
kuli ngeso ni kwaanyi, konji aba samukubeeke mwa mene.
5 Time ebeine, anyi kame muli emitayi. Woyo okubeeka mwa mene, ni
mene kame nili mwa yonyene, yokame woyo obeeka embuya onene, kakuli
nji sisako ka mutwese okutenda esinjili.
6 Nji omunu kakubeeke mwa mene, kame akoliwa kanyi omutayi ni
kukukuta, mi emitayi kame yungekiwa ni kukondelwa mu mulilo mane ni
kubya.

7 Nji kame mukubekile mwa mene mane amaywi ange kame ali mwaanyi,
mukumbele eso sonje musinga mi mbamu sitendelwe.
8 Ba kutenda ngeso Sitange mba kanyisiwa nji kame mubeeka onene
embuya, mi bokame aba samutende aiyetwa ange.
9 Kanyi Sitange aba ana nisingi ni mene kame nimi singa ngeso, mu yoye
mu lilato lyange.
10 Nji kame muteula etitaelo tange, kame sa mwikale mu lilato lyange,
kanyi aba nina mamele etitaelo ta Sitange mane kame niikalile mu lilato
lyaye.
11 Kame nina myambele eyo nji okuwabelelwa kwange kwikale mwaanyi
nji cwale okuwabelelwa kwenu kwiyale.
12 Etaelo yange ninji muku singe omunjili ku munjili, kanyi aba nina
misingi.
13 Kakwisa omunu woyo oli ni lilato no kuneneba okubitelela eli, konji
omunu okutoboha omoyo waye mulibaka no alikani aye.
14 Kame muli alikani ange nji kame mutenda eyo nimi laelela.
15 Sitamba oku miisana nji muli abika, kakuli omubika ka limuka eso
atenda Molyaye. Kono kame nimiisana alikani ange, kakuli kame nina
misimwete eyi nina yupu yonje kwa Sitange.
16 Kasa anyi muna nikete, kono time nina mikete ni kumi tuma nji mute
mane muka beeke embuya onene. Cwale embuya yenu iikalelele, nji cwale
esi sonje samu kumbele kwa Sitange mu litina lyange amibe so.
17 Esi nimi laela ninji, muku singe omunjili ku munjili.

Olutimbo no Litunga

18 Nji elitunga kame limi timbile, mulimuke nji kame lina tateke okutimba
mene oweli ekalya sitimba anyi.
19 Kambe kame muli asi litunga, elitunga kame lisinga esi sili salyo. Kono
kakuli kasa muli ano litunga, kono kame nina mikete mu litunga, bokame
abo elitunga aba limi timbile.
20 Mu puluke eliywi elyo nina kumyambele nji, ‘Omubika kasa
wakuneneba okubitelela Molyaye.’ Nji kame ani yandisa, mba mi yandisa
naanyi, nji kame ana mamele eliywi lyange, mba mamele ngeso ni lyenu.
21 Kono kame sami tende eyo yonje mulibaka lyange, kakuli kayii woyo
ona ni tumu.
22 Kambe kani siiya mu kwaambela kambe kakwite esibi, kono cwale kaku
tatula ku sibi soo.
23 Woyo onitimbile kame atimbile ngeso ni Sitange.
24 Kambe ka ni sitenda mukaci koo emisebezi eyo kakwisa omunu ona
itende, kambe kakwite esibi kono cwale kame ana mono, mane kame
atimbile mene bamweya ni Sitange.
25 Neli okwiyateteta eliywi elyo lina kuñoliwa mu mulawo woo nji, ‘Kame
ani timbile feela okuulwile omubonda.’
26 Kono cwale Omombaombi aba saiye, woyo sani tume kwaanyi oku-
tunda kwa Sitange. Simba Emebo no niti eyo saitunde kwa Sitange kame
saibe oupaki kwa mene.
27 Cwale naanyi mba mwipaka, kakuli namwikala ni mene okutunda ku
matatekelo.

16

1 Kame nina myambele eyo nji mulese oku sitatala.
2 Mba mitundisa mu tindoo no milapelo mane enako kame iiya eyo omunu
yonje oso miibaa, mba yambuta nji kame abelekela Nyambe.

3 Cwale mbami tende einu eyo kakuli kasi limuka Sitange simba mene.
4 Kono kame nina myambele einu eyi nji cwale enako yoo aba saiye, mba puluka nji kame nina ku myambela einu yoo.

Omusebezi no Mebo No Kukena

Ka nisi myambela einu eyi mu matangiseto, kakuli kame nina kwikala naanyi.
5 Kono cwale kame nita kwa woyo ona kunituma, mi kakwisa kwaanyi woyo soni ibanguta nji kubine ukatile.
6 Kono kakuli kame nina myambele einu eyi, elikenyi naliyala mu micima yenu.
7 Simbakutendengeso kame nina myambela eniti, kame kumi lukeele aba nita kakuli aba niulwa okuta, Omuombaombi katamba okwiiya kwaanyi. Kono aba nita, mba nimu tumu kwaanyi.
8 Cwale aba saiye, mba kolwisa elitunga mulibaka no sibi, okuluka mane ni katulo.
9 Okukumanena ni sibi kakuli ka pumene mwa mene,
10 okukumanena ni kuluka kakuli kame nita kwa Sitange, mi kamu tamba kuni mona
11 okukumanena ni katulo, kakuli omubusi no litunga lino na atuliwa.
12 Ni sili neyi no kupula no kumyambela, kono kamu twese okwiyupisisa bano.
13 Emebo no niti aba saiye, kame sa mi twale mu niti yonje kakuli ka tamba okwambela yonyene, kono mba myambele eyi ana yupu yonje mane ami lemuse neyi isiiya.
14 Mba nikanyisa, kakuli mba shimbi kweyi ili yange, mi mba myambele yo.
15 Esi sonje ali naso Sitange sange, cwalehe kame ninaamba nji mba shimbi kwesi sili esange, mi kame sami limukise so.

Okweena ni Kuwabelelwa kwa luli

16 Kwesili enakoicana, mi ka mu tamba kuni mona, mi kame enakoicana mba muni mono.
17 Anjili kwa iyetwa aye sebeli akwambota omunjili ku munjili nji, “Iikene eyi aamba wuyu kwaaci? Nji mu nako icana feela kamutamba kuni mona, mi mu nako icala kame mbamu nimono ni kwamba nji, ‘Kame nita kwa Sitange.’
18 Seli aamba nji iikene aba aamba nji, ‘Mu nako icana feela?’ Katuyii esi atalusa.”
19 Jesu muku limuka nji kame asinga okumwibanguta, cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Esi sokame mukwibanguta mukaci kenu nji ‘Mu nako icana feela kamutamba kunimona, mi mu nako icana kame mbamu nimono’?
20 Niti luli kame ni myambela nji mba mu lili, mane kame sa mu bokolole, mi elitunga mba linyakalala. Mba mweene, kono okweena kwenu mba kufutuka okuwabelelwa.
21 Omukati aba aleya kame akukalelwa, kakuli enako yaye na ikeela, kono aba amana okuleya omwana, ka puluka eñalelwa yaye, mulibaka no kuwabelelwa nji omwana na leiwa mu litunga.
22 Naanyi ngeso, kame muli mu likenyi bano, kono mba nimi mono kame emicima yenu mba iwabelelwa. Mi kakwisa omunu so mi byangula okuwabelelwa kwenu.

23 Ba liywaa elyo kamu tamba kuni ibanguta simweya. Niti luli kame ni
myambela nji eso sonje sa mukumbele kwa Sitange, mba mibi so mu litina
lyange.
24 Kubitela bano ka mu sikumbela simweya mu Litina lyange. Mu kum-
bele mi mba musi biwi, nji okuwabelelwa kwenu kutende okuno kwiyala.

Okukoma Elitunga

25 "Kame nina myambele eyi mu tinguli. Kono enako kame iiya, eyi sa ni
lesele okwamba naanyi mu tinguli, ni myambele eniti eyi ya Sitange.
26 Eliywaa elyo, kame sa mu kumbele mu Litina lyange, mi ka naamba nji
mbani mi lapelele kwa Sitange.
27 Kakuli Sitange yonyene kame amisinga, kakuli namu nisingi, mi kame
muna pumene nji kame nina tundu kwa Sitange.
28 Kame nina tundu kwa Sitange, mi kame ni neeyi mu litunga kono cwale
kame ni siya elitunga okuuka okuta kwa Sitange."
29 Aiyetwa aye sebeli aamba kwa yonyene nji, "Omone, cwale kame
wamba wino, kasa okwamba mu tinguli.
30 Cwale na tu lemuha nji kame ulimuka einu yonje, mi ku saele nji omunu
a kwibangute. Mumukwanongeso, kame tu pumena nji kame utunda kwa
Nyambe."
31 Jesu sebeli otambula nji, "Cwale bano kame mu pumena?
32 Enako kame ikeyile, mane naikeela, eyi sa muhasane, munu ni munu
ku ndoo yaye mi mba mu ni siyi memboci. Kono ka nili memboci, kakuli
Sitange kame ali ni mene.
33 Kame nina myambele eyo nji mwamene mwikale ni kozo mu micima
mulibaka lyange. Kame sa muyandisiwe mu litunga kono mongole emicima,
kame nina komo elitunga."

17

Jesu yo Kulapelela Yonyene

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi awo, sebeli waliketa
amiyo aye ku wilu ni kwamba nji, "Sitange, enako naikeela. Okanyise
Mwanowe nji Omwana aku kanyise.
2 Kakuli kame ona mubi amaata beulu no aanu onje, okuba omoyo no
kwaabwa kwa woyo yonje ona mubi.
3 Uno omoyo no kwaabwa, nji aku limuke, wene Nyambe no niti ni Jesu
Kilesite woyo ona kutuma.
4 Kame ni kukanyisa mu litunga, mukumana omusebezi ona kuniba mu
litunga nji ni utende.
5 Cwale bano Sitange, onikanyise ba lubala lowe ni kanya iya nina kwikala
nayo ni weene abo elitunga ekalya sumbiwa kale."

Jesu yo Lapelela Aiyetwa Aye

6 "Kame nina limukisa elitina lyowe kwaanu ona nibi mu litunga. Kame
ali kwa wene mi nonibi woo mane na mamele eliywi lyowe,
7 cwale kame alimukile nji esinu sonje eso ona nibi, kame situnda kwa
wene.
8 Kakuli kame ninaabi amaywi ona nibi, mi kame anaa tambula mane na
limuka muniti nji kame ninatundu kwa wene, mi na pumene nji kame ona
nitumu."
9 Kame na lapelela. Silapelele elitunga kono kame nilapelela awo ona nibi,
kakuli owe.

10 Yonje eyo nili nayo yowe, mi yowe yange, mi kame ni kanyisiwa mwa
onyene.
11 Cwale bano silimo mu litunga, kono onyene kame ali mu litunga mi
mene kame ni keyile kwa wene. Sitange No Kukena, wateule mu litina
lyowe, elyo onanibi wene nji atende amweya kanyi aci.
12 Abo meni sili noo, kame nina kwateula mu litina lyowe, awo ona kuniba,
mi kame nina kwa sileleza mi kwa onyene kakwisa woyo ona tauka, konji
woyo anakulimuka nji mbatauka, nji eliñolo liiyatetetwe.
13 Kono bano kame ni iiya kwa wene, mi einu eyi naamba mu litunga, nji
cwale aikale ni kuwabelelwa kwange nji iiyatetetwe mwa onyene.
14 Kame ninaambele eliywi lyowe, mi elitunga kame lyatimbile kakuli
onyene kaa ano litunga, kanyi mene aba ka nili osi litunga.
15 Ka niku lapelele nji wa tundise mu litunga, kono nji wa sileleze kwa
woyo no kwiiba.
16 Kasa ano litunga lino, kanyi mene aba ka nili osi litunga.
17 Wakenise mu niti yowe kakuli eliywi lyowe lyokame eniti.
18 Kanyi aba ona nitumu mu litunga, cwale ni mene kame ninaa tumu mu
litunga.
19 Mi mulibaka lyoo kame ni kukenisa menyene, nji nonyene abiwe
okukenisa mu yonyene eniti.

Jesu yo Lapelela Alupumena Onje

20 “Ka nilapelele onyene feela, kono kame ni lapelela ngeso nawo sa
pumene mwa mene mu liywi lyoo.
21 Nji onje atende mumweya, kanyi wene Sitange aba uli kwa mene, ni
mene kwa wene. Nonyene ngeso atende mumweya kwaaci, nji elitunga li
pumene nji tiwe ona nitumu.
22 Ekanya eyo ona nibi kame ninaibi kwa onyene nji atende amweya kanyi
aci aba tuli mumweya.
23 Mene, ni ikale kwa onyene, ni wene kwa mene, nji atendiwe asi
kupetahala mu umweya, mi elitunga li limuke nji tiwe onani tumu, ninji
kame onaa singi kanyi omu ona nisingele.
24 “Sitange, kame ni lakaza nji awo onanibi aikale ni mene omo nili, nji
amone ekanya yange eyo onakuniba kakuli kame ona kunisinga elitunga
eka lyasitendiwa kale.
25 Wene Sitange no kuluka! Elitunga kalikuyii, kono mene nikuyii, mi
nonyene kame ayii nji nauni tumu.
26 Kame ninaa simwete elitina lyowe, mi mba na simweta lyo, kakuli
elilato ona nisingi liikale mwa onyene, mane nimene niikale mwa onyene.”

18

Okunungiwa kwa Jesu
(Mateu26.47-56; Maleka14.43-50; Luka22.47-53)

1 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba amaywi aa, sebeli ota naiyetwa
aye mu linjaliya no Kasindi no Kediloni, omo kuna kwikala elitema, mi sebeli
oingenamo na iyetwa aye.
2 Cwale Judasi woyo ona kumu beteka, kame ana kulimuka esibaka eso,
kakuli Jesu mwana ku kuwanenanga na iyetwa aye aka no kupula.
3 Cwale Judasi sebeli oshimba esikwata no Masole ni tinumwana eti
titunda kwa pulisita akulu nafalisi, sebeli ata mu litema ni tilambi ni
mamonyi, mane neyi no kulwisa.

4 Cwale Jesu muku limuka eso sasi mwiyele, sebeli wiiya kwa onyene ni
kwamba nji, “Anyine musaela?”
5 Seli amutambula nji, “Jesu no Nazaleta,”
Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Yamene.”
Judasi, ona kumubeteka, yo imanine noo.
6 Aba ana kwaambela nji , mene uno, sebeli auka ngombemongo, ni
kukwela banji.
7 Jesu sebeli waibanguta kame nji, “Anyine mu saela?”
Seli aamba nji, “Jesu no Nazaleta.”
8 Jesu sebeli waatambula nji, “Kame nina myambele nji, yamene uno,” “Nji
kame mu saela mene, mu lesele aa alume akutele.”
9 Neli nji kwiyatetetwe eliywi eli ana kwamba nji, “Ka nisi taukelwa
omunu simba mumweya, kwawo ona nibi.”
10 Cwale Simoni Pitolosi ona kulema omukwale, sebeli oushomona ni
kuuyaa omubika no mupulisita omukulu, mi sebeli omu patula elitwi no
silyo, Omubika woyo kame ana kwisaniwa nji Malukuse.
11 Jesu sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Ouse omukwale mu sipusu sao.
Ninji nikwangwe okunwa mu sinweno esi ana nibi Sitange?”

Jesu yoli ba Lubala lwa Anasi

12 Cwale esikwata no masole ni mwendisi waso ni tinumwana naendisi no
Majuda, sebeli alema Jesu ni kumu nunga,
13 mi sebeli amu twala oweli kwa Anasi, kakuli neli njemunwaye Kayafa
woyo ona kutendanga omupulisita mukulu mu mwaka owo.
14 Kayafa yokame ona kweleza aendisi no Majuda nji kame kufanena nji
omunu mumweya afela aanu.

Pitolosi yo Kana Jesu
(Mateu26.69-70; Maleka14.66-68; Luka22.55-57)

15 Simoni Pitolosi kame ana kukoñanga Jesu, bamweya ni mwiyetwa
munjili. Omwiyetwa woyo kame ana kulimukiwa kwa mupulisita mukulu,
cwale sebeli oingena bamweya ni Jesu mu lilapa no mupulisita mukulu,
16 ababo Pitolosi yo imanine kundee ba mweelo. Cwale omwiyetwa
munjili woyo ona kulimukiwa kwa mupulisita mukulu sebeli obanena
kundee nukaamba ni mutateleli naba mweelo, mi sebeli oingenyeka Pitolosi
mu lilapa.
17 Cwale omutateleli naba mwelo sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Kana ni
wene kame uli omunjili nwaa iyetwa no munu wuyu?”
Pitolosi sebeli otambula nji, “Kokuulwa, kasa mene.”
18 Cwale abika ni tinumwana tina kwikala omo sebeli atumbula omulilo,
kakuli kame kuna kombola mi kame ana kwimana ayota omulilo. Ni
yonyene Pitolosi na kwikala noo yoimanine okuyota omulilo.

Omupulisita mukulu yo Ibanguta Jesu
(Mateu26.59-66; Maleka14.55-64; Luka22.66-71)

19 Omupulisita omukulu sebeli oibanguta Jesu mulibaka no aiyetwa aye ni
tuto yaye.
20 Jesu sebeli otambula nji, “Kame ninaamba aba no kukena kwaanu,
aka no kupula kame nina kwa iyeta mu tindoo no milapelo, omo anaku
kuwanenanga Amajuda onje, mi kanasi kwamba esinjili ku nyonga.
21 Iikene aba oni ibanguta? Oibangute awo ana niyupu esi ninaamba kwa
onyene kame ayii eyi naamba.”

22 Cwale Jesu aba ana kumana okwamba eyi, omunjili no atateleli ona
kwimana abeebi ni yonyene, sebeli omu fula ni lyoko lyaye ni kwamba nji,
“Mokame omo otambulela omupulisita mukulu!”
23 Jesu sebeli omu tambula nji, “Nji kani saamba wino, otaluse eso sinaibi,
kono nji kame ninaamba wino, siikene eso oni fulela?”
24 Cwale Anasi sebeli omu tumena kwa Kayafa omupulisita omukulu yo
nungilwe.

Pitolosi yo Kana Jesu Kame
(Mateu26.71-75; Maleka14.69-72; Luka22.58-62)

25 Cwale Simoni Pitolosi yo imanine okututumuna ku mulilo. Seli aamba
kwa yonyene nji, “Kasanji ni wene kame uli omunjili no aiyetwa aye?”
Pitolosi sebeli okana ni kwamba nji, “Kokuulwa kasa mene.”
26 Omunjili kwabika no mupulisita omukulu, omwabaye woyo ona ku
patuliwa elitwi kwa Pitolosi, sebeli omwibanguta nji, “Kanisi ku kumona ni
yonyene mu litema?”
27 Pitolosi sebeli okana kame mi ababo, omukombwe sebeli olila.

Jesu Yoli ba Lubala lwa Pilato
(Mateu27.1; 2; 11.14; Maleka15.1-5; Luka23.1-5)

28 Cwale sebeli atundisa Jesu mu ndoo ya Kefasi okumutwala ku kuta, neli
amasiku. Kono onyene kasikwingena mu Kuta, nji cwale onyene aulwe ouku
silafaza, kono atwese okulya Epaseka.
29 Cwale Pilato sebeli obanena kwa onyene ni kwaibanguta nji, “Iikene mu
mukandimeka wuyu mulume?”
30 Sebeli amutambula nji, “Nji wuyu mulume kasitenda eyi no kwiiba,
kambe katusi mulita kwa wene.”
31 Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu mushimbe anyi, mi mu
mwatule ni mulawo wenu.”
Aendisi no Majuda sebeli amu tambula nji, “Kasa etukelo yetu nji twibae
omunu.” (
32 Esi neli okwiyateteta eliywi elyo ana kwamba Jesu okumonisa elifu
safe.)
33 Cwale Pilato sebeli oingena mu Kuta kame ni kwisana Jesu ni
kumwibanguta nji, “Tiwe Ombumu no Majuda?”
34 Jesu sebeli otambula nji, “Kana kame okwambela feela mu maata owe
nji anjili onakwambele yo mulibaka lyange?”
35 Pilato sebeli otambula nji, “Kana mene kame nili Omujuda? Aanu owe
napulisita akulu kame ana kuliti kwa mene. Iikene ona tende?”
36 Jesu sebeli otambula nji, “Omubuso wange kasa no litunga lino, kambe
omubuso wange neli ouno litunga lino, kambe abika ange kame alwa ni
kuulwa kuniba kwa endisi no Majuda. Kono cwale omubuso wange kasa
wa litunga lino!”
37 Pilato sebeli oibanguta Jesu nji, “Kame uli Ombumu?”
Jesu sebeli otambula nji, “Kame wamba nji kame nili Ombumu. Sokame
esi nina leyelwe, mane sokame nina iyele mu litunga nji nipake eniti.
Omunu yonje woyo oli no niti kame ayupa eliywi lyange.”
38 Pilato sebeli omwibanguta nji, “Cwale eniti niikene?”

Jesu yo Atulelwa Elifu
(Mateu27.15-31; Maleka15.6-20; Luka23.13-25)

Munyima no kwamba eyi sebeli obanena kame ku Majuda ni kwaambela
nji, “Kani siwana omubonda mwa yonyene.

39 Kono kame muli ni sizo senu nji kame nifanena okumi lukulwela omunu
mumweya ba Paseka. Kame muni pumena nji nimi lukulwele Ombumu no
Majuda?"
40 Cwale sebeli akuwa kame nji, "Kokuulwa kasa wuyu mulume! Kono
Banabasi!" Mi abo Banabasi neli sisinyi.

19

1 Cwale Pilato sebeli oshimba Jesu ni kumushapa.
2 Mi amasole sebeli atinga eñata no myunguya ikufekile kanyi
omushukwe ni kwibeeka ku mutwi wa Jesu mane sebeli amufuka
esikumango no undilu
3 cwale sebeli asheteta kwa yonyene ni kwamba nji, "Yoosho, Ombumu no
Majuda!" Mi alemine oku mufula ni maoko oo.
4 Pilato sebeli obana kame ni kwamba kwa onyene nji, "Komumone
kame ni mulita kwaanyi cwale mulimuke nji kanisiwana omubonda mwa
yonyene."
5 Cwale Jesu sebeli obana, yo ku fukile omushukwe no myunguya, ni
sikumango no undilu. Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, "Komumone
wuyu munu!"
6 Cwale apulisita akulu naanu oo, aba ana kumumona, sebeli akuwa nji,
"Omungongotele! Omungongotele!"
Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, "Mu mushimbe anyi, mi mumu
ngongotele, kakuli kani siwana omubonda mwa yonyene."
7 Aendisi no Majuda sebeli amu tambula nji, "Kame tuli ni mulawo, mi mu
mulawo wetu kame afanena okufa, kakuli kame ana kwamba nji Mwana
Nyambe."
8 Cwale Pilato aba ana kuyupa amaywi awo, sebeli ocila onene.
9 Seli oingena kame mu Kuta, mi sebeli oibanguta Jesu nji, "Kubine uka
tundile?"
Kono Jesu kasiku mutambula.
10 Pilato sebeli wamba kwa Jesu nji, "Iikene aba ka wamba nange? Ka uyii
nji kame nili ni maata no kuku lukulula, ni maata no kuku ngongotela ba
sifapano."
11 Jesu sebeli omutambula nji, "Kaukwite amaata beulu yange konji na
wabiwi okutunda ku wilu, cwalehe woyo ona kubi mene kwa wene yokwite
esibi no kuneneba."
12 Mukuyupa amaywi awo, Pilato sebeli osinga oku mulukulula. Kono
aendisi no Majuda sebeli akuwa nji, "Nji kame omu lukulula, kau sepahala
kwa Sesale kakuli omunu yonje aba akutenda Oumbumu, kame alwisa
Sesale!"
13 Cwale Pilato aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli otwala Jesu kundee, ni
kwikala ba sipula no katulo, mu sibaka si isaniwa nji "Liwee limakilwe." Mi
mu Sihebelu kame italusa nji "Gabata."
14 Cwale neli eliywaa no ukutukiseta Epaseka, mi kame ina ku singa
okutenda enako no kamwii luli likumi ni twiili, (12 okuloko). Mi Pilato sebeli
wamba kwa endisi no Majuda nji, "Komumone, Ombumu wenu uno!"
15 Kono onyene kame ana kukuwa, nji, "Atwaliwe! Atwaliwe!
Omungongotele!"
Pilato sebeli wamba kwa onyene nji, "Ni ngongotele Ombumu wenu?"
Kono apulisita akulu sebeli atambula nji, "Ka tukwite Ombumu mundina,
konji Sesale!"
16 Cwale Pilato sebeli waaba Jesu nji angongoteliwe ba sifapano.

Jesu aba ana Kungongoteliwa ba Sifapano.

Mi sebeli ashimba Jesu, ni kuta naye.

17 Cwale sebeli ashimba Jesu ni kushimbisa esifapano saye nikuta ku
sibaka siisaniwa nji Katendele, eso siisaniwa nji Gologota mu Sihebelu.

18 Abo sebeli amu ngongotela ba sifapano, nanjili ayiili, omunjili kweeli
elineku, omunjili kweeli elineku, Jesu yoli mukaci koo.

19 Pilato sebeli oñola eliñolo no kulimukisa ni kulituleka ba sifapano.
Kame kuna kuñoliwa nji, "Jesu no Nazaleta, Ombumu no Majuda."

20 Amajuda no kupula sebeli abala beulu no sifapano abo, kakuli esibaka
ana ku ngongotelwa Jesu ba sifapano, kame sina kwikala abeebi ni mule-
neñi. Beulu kame kuna kuñoliwa mu Sihebelu, mu Siloma, ni mu Singelike.

21 Apulisita akulu no Majuda sebeli aiya mu kwambela Pilato nji, "Olese
okuñola nji, 'Ombumu no Majuda,' kono oñole nji, 'Yonyene ona kukwamba
nji, Time Ombumu no Majuda.' "

22 Pilato sebeli otambula nji, "Esi nina ñolo, na si ñoliwa."

23 Cwale amasole aba ana kumana oku ngongotela Jesu ba sifapano,
sebeli ashimba eikumango yaye, sebeli aitaba etikalulo tinee, nji omunjili
ni munjili aikale ni saye. Seli ashimba ni sonyene esikumango na kunji
kono esikumango eso kasi sikwikala ni mapeka, kame sina kutungiwa ngeso
esinu simweya feela.

24 Seli akwambota mukaci koo nji, "Tulese okusikaula, kono tusi shebu-
luke, tu limuke nji kame sa sitende sa nyine." Neli nji kutendahale esi
sinambiwa mu liñolo nji,

"Sebeli akutabela eikumango yange
mi kame ashebuluka esikumango sange."

Sokame ana tende Amasole.

25 Cwale abeebi ni sifapano sa Jesu kame kuna kwikala Inawaye ni minaye
Inawaye, Maliya, omoywa Kulopasi, ni Maliya Magadalena.

26 Jesu aba ana kumona Inawaye, ni mwiyetwa ana kusinga, aima-
nine abeebi ni yonyene, sebeli wamba kwa Inawaye nji, "Mukati, omone
mwanowe."

27 Cwale Jesu sebeli wamba kwa mwiyetwa nji, "Komone, Inaowe." Mi
okutunda abo, omwiyetwa sebeli omu twala ku lilapa lyaye.

Elifu lya Jesu
(Mateu27.5-56; Maleka15.33-41; Luka23.44-49)

28 Eyo aba ina kubwa, Jesu ba kulimuka nji einu yonje na ipetahala, sebeli
wamba nji, eliñolo liiyatetetwe "Kame nifile elinyotwa."

29 Kame kuna kwikala esindunga sina kwiyala ebenega omo, cwale sebeli
abeeka esiponji sina bekiwa mu benega niku sishomeka ku lunupa no
hisopa, mi sebeli asi sheeteta ku kanwa kaye.

30 Cwale Jesu aba ana kumana okunwa ebenega sebeli wamba nji, "Na
kubu!"

Cwale sebeli okobeka omutwi mane niku kuba Emebo yaye.

Jesu yo Yaiwa Embiinji ku Lubaci

31 Kakuli neli eliywaa no Ukutukiseta omukiti no Paseka. Amajuda
kasikusinga nji olutu lwikale ba sifapano ba liywaa no Pumulo kakuli
Epumulo eyo neli eliywaa no utokwa onene, cwale aendisi no Majuda sebeli
akumbela Pilato nji amakondo nwawo ali ba sifapano simba acoka mi mane
kame atwesiwa okushimbiwa.

32 Cwale amasole sebeli aiya nikucola amakondo no munu no weli ni wuyu
no wiili awo ana kungongoteliwa ni Jesu.

33 Kono aba ana kukeela kwa Jesu, sebeli amona nji nafu, kasi kucola amakondo aye.
34 Kono omunjili no masole sebeli omuyaa ku lubaci ni mbiinji, mi mu wangu sebeli otunda ounyinga ni meyi.
35 Mi woyo ona mono eyo ni paki, mi oupaki waye niwa niti, mi kame ayii nji kame aamba eyi no niti, nji naanyi mu pumene.
36 Kakuli einu eyi naitendahala nji eliñolo liiyatetetwe, eli lyaamba nji, “Kakwisa esifuba saye sasi coliwe.”
37 Kame eliñolo linjili kame lyamba nji, “Mba mono woyo ana yaa.”

Okupumbekiwa kwa Jesu
(Mateu27.57-61; Maleka15.42-47; Luka23.50-56)
38 Aba ku nakubwa eyi, Josefa no Alimateya omwiyetwa wa Jesu, kono kunyonga mukucila aendisi no Majuda sebeli okumbela Pilato nji ashimbe olutu lwa Jesu. Mi Pilato sebeli opumena okushimba olutu lwa Jesu.
39 Nekudemasi niyonyene ona kwiiya oweli ousiku kwa Jesu, sebeli oiya okulita milasi ni aloye inakuwanekiwa , inakukwana owima ukuma ba mwanda no tipondo.
40 Seli ashimba esitupu sa Jesu, ni kusipungela mu lwambi bamweya neyo ina kuwanekiwa, mu mukwa no sizo no Majuda owo anakupumbeka nawo afu.
41 Mi mu sibaka ana ku ngongoteliwa kame kuna kwikala elitema, mi mu litema elyo kame kuna kwikala eliyumbelo no ubya, omo mu na kuulwa okupumbeka mo kale omunu.
42 Cwale kakuli neli eliywaa no Majuda no Ukutukiseta omukiti no Paseka, mi kakuli eliyumbelo kame lina kwikala abeebi, sebeli apumbekamo Jesu.

20

Eliyumbelo muulwile Esinu
(Mateu28.18; Maleka16.1-8; Luka24.1-12)
1 Cwale ba liywaa no weli mu sunda, Maliya Magadalena sebeli omenekela ku liyumbelo kusiilolile mi sebeli omona nji eliwee na litundisiwa ba liyumbelo.
2 Cwale sebeli oitukela kwa Simoni Pitolosi ni ku mwiyetwa woyo ona ku singiwa kwa Jesu, ni kwamba kwa onyene nji, “Kame ana tundisa Ombumu mu liyumbelo, mi katuyii oko ana mubeeke!”
3 Cwale Pitolosi sebeli oimana ni mwiyetwa omunjili mi bamweya sebeli ata ku liyumbelo.
4 Kame ana kwituka onje ayiili, kono omwiyetwa omunjili sebeli oituka okusiya Pitolosi, mane nukakeela oweli ku liyumbelo.
5 Cwale sebeli onangelamo nikumona etinyambi ti bekilwe banji, kono kasi kwingena mo.
6 Cwale Simoni Pitolosi sebeli okeela ona kumukoña, mi sebeli oingena mu liyumbelo. Seli omona etinyambi tibekilwe banji,
7 ni lwambi luna kumufuka ku mutwi. Kono lonyene kalusi kubekiwa bamweya ni tinjili, kono lonyene kalu sikuwanekiwa ni tinyambi tinjili kono kame luna kupungiwa lomboci, olu bekilwe kunyonga.
8 Cwale omwiyetwa omunjili ona kutateka okakeela ku liyumbelo, sebeli oingena ni yonyene mane nikumona, mi sebeli opumena. (
9 Kakuli kasi kuyupisisa kale eliñolo eli lyamba nji Jesu kame ana kufanena okwinguka kwaafu.)
10 Cwale aiyetwa awo, sebeli aukela ku mindi yoo.

Jesu yo Kumonahaza kwa Maliya Magadalena
(Mateu28.9-10; Maleka16.9-11)

11 Kono Maliya sebeli oimana yo lila kundee no liyumbelo. Mi yolila sebeli
obama ni kwaliketa mu liyumbelo
12 ni kumona amangeloi ayiili akufukile eyi no likena, aikalile omo ana
kulangeka olutu lwa Jesu, elinjili ku mutwi elinjili kwilyatiso.
13 Mi sebeli amwibanguta nji, “Mukati iikene olila?”
Yonyene sebeli otambula nji, “Kakuli kame anashimbi Ombumu wange,
mi kani yii omo ana mubeeke!”
14 Osamba ngeso sebeli okutemuna ni kumona Jesu yo imanine, kono kasi
kulimuka nji neli Jesu.
15 Jesu sebeli omwibanguta nji, “Mukati, iikene olila?” “Anyine osaela?”
Yonyene ba kuyambuta nji niosi kulima elitema, sebeli wamba nji,
“Molyange, nji wene ona mushimbimo, onambele omo ona mubeeke nika
mushimbe.”
16 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Maliya!” Yonyene sebeli okute-
muna ni kwamba kwa yonyene mu Sihebelu nji, “Labboni!” (Okutalusa nji,
“Mwiyeti”.)
17 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Olese okunilema,” “Kakuli kani
siuka kale kwa Sitange. Kono ote kwa singiwa ange okaambele nji, kame nita
kwa Sitange yonyene Sitenu, kwa Nyambe wange yonyene Nyambe wenu.”
18 Maliya Magadalena sebeli ota nuka simweta aiyetwa nji kame nina-
mono Ombumu, ni kwaambela nji kame ana mwambele einu eyi.

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye
(Mateu28.16-20; Maleka16.14-18; Luka24.36-49)

19 Ba mangolwaa no liywaa elyo, eliywaa no matatekelo mu sunda emyelo
eyi pakilwe omo ana kwikala aiyetwa okucila aendisi no Majuda, Jesu sebeli
oiya mukwimana mukaci koo ni kwamba kwa onyene nji, “Ekozo ikale
naanyi.”
20 Jesu aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli waamonisa amaoko ni
lubaci lwaye. Cwale aiyetwa sebeli awabelelwa onene aba ana kumona
Ombumu.
21 Jesu sebeli wamba kwa onyene kame nji, “Ekozo ikale naanyi. Kanyi
omu ana ni tumene Sitange, ni mene kame ni mituma ngeso.”
22 Cwale aba ana kumana okwamba eyi, sebeli waoyelela beulu yoo mane
nikwamba kwa onyene nji, “Mu tambule Emebo No Kukena.
23 Nji kame sa mulemene eibi no munu yonje, kame sa ilemenwe, nji
kamwa lemene eibi yoo, katamba okwilemenwa.”

Jesu ni Tomasi.

24 Cwale Tomasi omunjili no kukwana likumi nayiili, (wisaniwa nji Mbile)
ka sikwikala nonyene Jesu aba ana kwiiya.
25 Cwale anjili aiyetwa sebeli amwambela nji, “Na tumono Ombumu!”
Kono Tomasi sebeli wamba kwa onyene nji, “Konji aba sani mone mu
maoko aye omo kunakuyaa esipikili mane nibeekemo omunwe wange mu
liñiba muna kuyaa esipikili ni kulema amaoko ange ku lubaci lwaye, kani
tamba kupumena.”
26 Munyima no maywaa atanu ni aatu (8) aiyetwa aye aali kame mu ndoo
ni Tomasi yoikalile noo. Emyeelo eipakilwe, kono Jesu sebeli okeela ni
kwimana mukaci koo ni kwamba nji, “Ekozo ikale naanyi.”
27 Cwale sebeli wamba kwa Tomasi nji, “Obeeke omunwe owe muno,
omone ni maoko ange oshimbe amaoko owe obeeke ku lubaci lwange cwale
olese oku tenda wuyu no kwapumena, kono opumene!”

28 Tomasi sebeli otambula nji, “Ombumu wange, ni Nyambe wange!”
29 Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Nupumene kakuli nu nimono? Embuyoti yawo ana pumene naba kasi mona!”

Etuso no Buka Eyi

30 Cwale Jesu natende etimakazo no kupula balubala no aiyetwa, eyo kaisi ñoliwa mu buka eyi.
31 Kono eyi nai ñoliwa nji mupumene nji Jesu yokame Kilesite, Omwana Nyambe, mi cwale okupumena kwenu mwikale ni moyo mu litina lyaye.

21

Jesu yo Kumonahaza kwa Iyetwa aye Atanu nayiili (7)

1 Munyima no eyi, Jesu sebeli oku monahaza kame kwa iyetwa aye, kunyonga no lisa no Tibeliya mi sebeli oku monahaza mu mukwa ou.
2 Simoni Pitolosi, Tomasi woyo ona kwisaniwa nji Mbile, Natanaele na mu Kana no Galileya, naana a Zebediya, na njili ayiili no aiyetwa aye kame ano kuwana.
3 Simoni Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame nita mu kuyamba.”
Seli aamba kwa yonyene nji, “Naaci kame tuta niwene.” Seli ata mane nukaku longa mu wato, kono ousiku owo kasi kuuya esinjili.
4 Aba kuna kupatalala, Jesu sebeli oimana ba likamba, kono aiyetwa kasi kulimuka nji neli Jesu.
5 Jesu sebeli waaibanguta nji, “Anukana, kamu kwite ondi simba mumweya?”
Seli amu tambula nji, “Ka kwisa.”
6 Cwale Jesu sebeli waambela nji, “Muyambe akanyandi ku lineku no silyo no wato, mi mba muwana esinjili.” Seli ayamba, mi sebeli akwangwa okuyambula akanyandi, mulibaka no tindi okupula.
7 Cwale omwiyetwa woyo ona kusingiwa kwa Jesu, sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Mbumu wuyu!” Cwale Simoni Pitolosi aba ana kuyupa nji Mbumu wuyu, sebeli okufuka esikumango saye kakuli kame ana kutundisa yo sebeza, ni kumatukela mu liwate.
8 Kono aiyetwa anjili sebeli aiya ni wato alemine okuyambula akanyandi akaiyalile etindi. Kakuli kame ana kwikala abeebi kanyonyo ni likamba, neli amatambo no kukwana omwanda mumweya.
9 Cwale aba ana kumana okufuweka owato ba likamba, sebeli amona amakala no mulilo abo ni ndi yoboniwabo ni sinkwa.
10 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mu lite ku tindi eti muna uyu.”
11 Simoni Pitolosi sebeli oingena mu wato nikukokela akanyandi ku likamba aka kaneyala etindi no kuneneba eti tina kukwana omwanda mumweya ni makumi atanu ni twaatu (153) cwale simba nji etindi kame tina kupula ngeso, akanyandi kaka sikukauka.
12 Jesu sebeli wamba kwa onyene nji, “Mwiiye mulye.” Mi kwa iyetwa ka kwisa wuyu ona kongola oku mwibangute nji, “Tiwe anyine?” Kakuli kame ana kulimuka nji Mbumu.
13 Cwale Jesu sebeli oshetetako, ni kushimba esinkwa mane bamweya ni ndi mi sebeli waaba.
14 Aka cwale neli aka no waatu ako ana kukumonhaza kwa iyetwa munyima no kwingulwa kwaafu.

Jesu ni Pitolosi

15 Cwale aba ana kumana okusuka, Jesu sebeli oibanguta Simoni Pitolosi
nji, “Simoni Omwana Jowani, kana kame oni singa okubita aa?”
Seli otambula nji, “Ee Mbumu, kame uyii nji kame niku singa.”
Jesu sebeli wamba kwa yonyene nji, “Olise otwana no mikoko yange.”
16 Jesu sebeli omwibanguta kame aka no wiili nji, “Simoni mwana Jowani
kana kame oni singa?”
Seli omu tambula nji, “Ee, Mbumu, kame uyii nji kame niku singa.”
Jesu sebeli omwambela nji, “Olise emikoko yange.”
17 Jesu sebeli omwibanguta kame aka no waatu nji, “Simoni mwana
Jowani, kana kame oni singa?”
Pitolosi sebeli weena, kakuli Jesu kame ana ku mwibanguta emyendo
yaatu nji, “Kana kame uni singa?” Mi Simoni sebeli wamba kwa yonyene
nji, “Mbumu kame uyii einu yonje, kame olimukile nji kame niku singa!”
Jesu sebeli omwambela nji, ‘Olele emikoko yange.’
18 Niti luli kame ni kwambela nji, “Aba ona kwikala osili wuyu no ubya,
kame onoku nunga olukanda wenyene, kame ono kwendelanga omu osin-
gela, kono aba so kulubale, kame so olole amaoko, mi omunjili kame sa
kununge olukanda, mi kame sa kutwale oko wasingi.”
19 Jesu kame ana kwamba ngeso okumonisa Pitolosi elifu safe okukanyisa
Nyambe. Munyima no eyi sebeli wamba kwa Pitolosi nji, “Onikoñe!”

Jesu ni Mwiyetwa Woyo Ona Kusingiwa onene kwa Jesu

20 Pitolosi sebeli okutemuna, nikumona omwiyetwa ona ku singiwa kwa
Jesu ywakoña, woyo ona ku shendamena ba saali sa Jesu mu nako no
mulalelo, mi yokame woyo onakumwibanguta nji, “Mbumu, anyine woyo
so kubeteka?”
21 Cwale Pitolosi aba ana ku mumona, sebeli oibanguta Jesu nji, “Mbumu,
ngasibine sakwikale kwa wuyu mulume?”
22 Jesu sebeli omutambula nji, “Nji kame nisinga nji asiyale okutwala abo
sanikaiyele, kwa wene iikene siliko? Onikoñe!”
23 Cwale elibubo sebeli lihasana mu sicaba nji omwiyetwa wuyu katamba
okufa. Kono Jesu kasi kumwambela nji katamba okufa. Kono nji nisinge nji
aikale okutwala aba sa nikeyele, cwale eso siikene kwa wene?
24 Wuyu yokame omwiyetwa woyo opaka etitaba eti, mi yokame ona
tiñolo mi kame tuyii nji oupaki waye niwa niti.

Amamaneneno

25 Kono kweeli einu injili no kupula eyo ana kutenda Jesu. Kambe yonje
nai kuñoliwa kame nisepa nji elitunga kalitwese okuteula eyo ina ñoliwa.

TIKEZO
no Atumiwa
Okulimukisa ku Tikezo

Ebuka no Tikezo ni buka no ngambolo no matatekelo no Keleke noomo inakuhasanyezwa okutunda mu Jelusalema okuta mu Judeya, mu Samaliya, mane ni mumaneku anjili ngeso, kanyi feela omo Jesu ana kwambelela aaiyetwa aye abo yo kasi kambamena kale ku wilu (1.8). Kama inakuñoliwa kwa Luka woyo kame yona kuñola Eliywi okwamana kwa Luka. Neli osikukwiyeta onene kona kuli kama anaku mamelanga onene mukuteula oulshanago wino. Nakulita etibuka tonje, ebuka yaye mane ni buka no Tikezo kwa Siofilasi woyo neli mu Gelike, kono eti buka tonyene kama tina kuñolelwa kumindi yao asikulapela bomweya ku ma Gelike mane ni ku ma Juda (1.1).

Ebuka no Tikezo kuti kama ina kuñoliwa mukaci ka myaka 60-64 munyima no kuleiwa kwa Kilesite kakuli ebuka kama ibwa abo Paulusi yoka situndisiwa kale mutolongo. Luka kame nakwendabo ni mutumiwa Paulusi mi mane kame ana kuñola eyi ebuka yooli mu Antiyoki. Cwale abo Etikezo ni kutwalelela ku buka ya Luka mi kama itateka ni Jesu yo Kamba mena kuwilu. Elibaka no kuñola eyi ebuka kama lukufekile kanyi eliba ana kuñolela ebuka ya Luka. Kama ana kusaelanga Siofilasi nji mane nipalo no asikulapela ikule ngeso kanyi omo ana kwiyeteta mi nakuñola okwamana ni kuyoya kwa Jesu mane ni kuhasana kwaa sikulapela.

Ebuka no Tikezo kama ituba omwanda no Tikeleke no matatekelo noomo tina kumonahalelanga okuyoya mu tumelo mwa Jesu. Omwanda no atumiwa kama utumonisa omo tufanena okusepela amaata no Mebo no kukena muku hasanya eliñusa kwaa kwetu.

Emitwi no yambo

Baweli e Mebo no kukena kama iiya kwaaiyetwa mane ni Tikeleke sebeli titateka okukula (1.1-8; 1).
Aka no wili etikeleke kama tiyandisiwa mi sebeli titateka okukutaba mwiibaka ili kundee ya Jelusalema (8.2-12; 23).
Munyima yeyo Paulusi sebeli ota mumusipili waye no matatekelo noulapeli (12.24-14; 28).
Cwale abo ekuta sebeli ikuwana ba Jelusalema okulelisana eso sifanena kwa sikulumela aano ubya (15.1-35).
Esisis tatamakao Paulusi sebeli ota mumusipili waye nowili noulumeli (15.36-18; 22).
Munyima yeyo sebeli okutela mumusipili waye nowatu noulumeli (18.23-20; 38)
Cwale abo Paulusi yo wanungiwa kale mu Jelusalema (21-26)
Bama maneneno sebeli otundisiwa mu Jelusalema okutwaliwa ku Loma (27-28).

1 Mutompehi Teofilasi, mu buka no matatekelo, kame nina kuñola etingambolo no inu yonje ana ku tenda Jesu ni kwiyeta
2 okutwala ba liywaa ana ku shimbelwa ku wilu, aba ana kumana okuba etaelo mu maata no Mebo No Kukena kwaa tumiwa awo ana kuketa.
3 Munyima no mayando aye sebeli okumonahaza kwa onyene yo yoya mu ukumonahaza aka no kupula mu maywaa anakukwana makumi anee (40) mi yo lemine okwamba eyi no mubuso wa Nyambe.

4 Yo ikalile noo, sebeli waaba etaelo nji mulese okutunda mu Jelusalema,
kono mu tatelele esepiso ya Sitange eyo ana kwamba, eyi muna yupu kwa
mene.
5 Kakuli Jowani naku kolobeza ni meyi, kono kakwisa amaywaa no kupula
okutunda abano anyi mba mukolobeziwa ni Mebo No Kukena.

Jesu yo shimbelwa ku wilu
(Maleka16.19-20; Luka24.50-53)

6 Cwale atumiwa aba ana kukuwana ni Jesu, sebeli amwibanguta nji,
“Mbumu, ninji ba nako ino kame so usete omubuso kwa Isilaele?”
7 Jesu sebeli waatambula nji, “Ka musibiwa okulimuka enako simba
emiaka eyo ana beeke sitange mu maata aye.
8 Kono mba mutambula amaata aba saiiye Emebo No Kukena baanyi, mi
kame samutende etipaki tange mu Jelusalema, ni mu Judeya ni mu Samaliya
moonje, ni kutwala ku mamaneneno no litunga.”
9 Aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli oshimbelwa ku wilu amwa-
likete, mi elikumbi sebeli limutundisa mu miyo oo.
10 Yo katile ku wilu, mi onyene aaliketile ku wilu, ababo alume ayiili
akufukile etinyambi no likena, sebeli aiya mukwimana ku nyonga yoo.
11 Sebeli aamba nji, “Aanyi alume no Galileya, ngasibine aba mwimanine
me mwaliketile ku wilu? Uyu Jesu, ona shimbiwa okuta ku wilu, mbaiyi
mundila imweya kanyi omo mumumonena yo katile mu wilu.”

Matiyasi aba na Ketiwa nji ayole Judasi
(Mateu27.3-10)

12 Cwale atumiwa aba ana kuukela ku Jelusalema okutunda ba lilundu
no itondo ya Olibe, eli lili beebi ni Jelusalema mi omusipili wateni kame
okukumanena ni liywaa no Sabata ba ku weenda.
13 Cwale aba ana kwingena mu muleneñi, sebeli ata ku musiyo oli kuwilu
omo ana kwikalanga Pitolosi, ni Jowani, ni Jakobo, ni Andiliyasi, ni Filipi, ni
Tomasi, ni Batolome, ni Mateu, ni Jakobo omwana Alufeya, ni Simoni Zeloti,
ni Judasi omwana Jakobo.
14 Onje aa muumweya sebeli aongoteteta oku lapela, bamweya naakati,
okubekabo ni Maliya inawaye Jesu, na inaaye.
15 Mu maywaa awo Pitolosi sebeli oimana mukaci no aasikupumena
bamweya naaanu no kupula aa akwana omwaanda naanu makumi ayili
(120), ni kwamba nji,
16 “Aalikani ange, eliñolo kame lifanena okwiyatetetwa, elyo ku Mebo
No Kukena eli lina kwambiwa kwa Dabida, eli lyaama oku kumanena eya
Judasi woyo ona kutwaletela aa ana kununga Jesu.
17 Kakuli neli omunjili mwaaci mi kame ana kubiwa ekalulo mu musebezi
wetu.” (
18 Cwale wuyu mulume sebeli oula elitema ni mupuzo no mali no uyii
waye, mi sebeli okwela banji ni kukauka bakaci mi einu na mu lipumo lyaye
sebeli itundela bandee.
19 Cwale etaba eyi sebeli ilimukiwa kwaanu onje ana kwikala mu
Jelusalema, mi elyo litema sebeli liisaniwa nji Hakeludama mu mushobo
woo, okutalusa nji, “Elitema no unyinga.”)
20 “Kakuli kame ku ñolilwe mu buka no Lisamu nji,

‘Cwale esibaka saye sifutuke amatota,
cwale mi kuulwe omunu so yoya mo.’

Kame kuñolilwe kame nji,
‘Mi esibaka saye no musebezi sishimbiwe ku munjili.’

21 “Abakulingeso, omunjili kwa lume onakwendanga naaci mu nako yonje
Mbumu Jesu yoenda naaci,
22 okutangisa ba kolobezo ya Jowani okulita ba liywaa ana ku shimbiwa
kwaaci, omunjili kwa lume aa kame afanena okutenda opaki naaci ku
kwinguka kwaye.”
23 Cwale sebeli alita aanu ayili, Josefa osi litina lya Basabasi, (nakwisaniwa
kame nji, Jusitasi) ni Matiyasi.
24 Cwale sebeli a lapela ni kwamba nji, “Mbumu, weene olimukile emicima
no aanu onje, otumonise kwaa ayili anyine ona kete
25 nji ashimbe esibaka mu situlo ni muutumiwa owo ana tundu Judasi, ni
kuta ku sibaka saye.”
26 Cwale sebeli ashebuluka oonje, mi sebeli kulemiwa Matiyasi, woyo ona
kwekiziwa kwao atumiwa likumi ni mumweya. (11)

2

Okwiiya no Mebo No Kukena

1 Cwale eliywaa no Pentakota aba lina ku keela, onje kame ana kuungana
mu sibaka simweya.
2 Ababo sebeli kuyupahala omulumo ona kutundelela ku wilu kanyi
Emebo no liñungwa, mi sebeli iiyala endoo yonje omo ana ikalanga.
3 Cwale sebeli ku monahala kwa onyene eso sikufekile kanyi etindimi no
mulilo, awo aku tabile mi ni kwiiya mu kwikala beulu yoo ba munjili ni
munjili.
4 Onje kame ana kwiyala ku Mebo No Kukena mi sebeli atangisa okwamba
mu tipuwo tindina, omo Emebo No Kukena ina kwaa bela okwamba.
5 Cwale kame kuna kwikalanga aendisi no Majuda mu Jelusalema, awo
ana kucilanga Nyambe aa atundelela mu tinaha tonje na mu litunga.
6 Cwale omulumo owo aba una kuyupahala aanu no kupula sebeli aun-
ganako, mi kame ana kukomoka, kakuli onje kame ana kwayupa aamba mu
tipuwo too.
7 Mi onje kame ana kukomoka onene, ni kwamba nji, “Kasa nji aa onje
aamba ni Magalileya?
8 Cwale iikene aba twaa yupa aamba mutipuwo tetu toonje?
9 Aaci Amapanta ni Mamede ni Maelami naa ayakile mu Mesopotoniya, ni
mu Judeya ni mu Kapadosiya, mu Ponto ni mu Esiya,
10 aa na ku Filikiya ni Panfiliya, Egepita naa ali mu ibaka no Lebiya
ikubapile ni Silene naa atunda mu mindi no Loma, oonje Majuda ni mapu-
losebelite,
11 Amakilete ni Maalabe, kame twa yupa aamba mu malimi etu omusebezi
no kuwaba wa Nyambe!”
12 Mi oonje kame ana kukomoka ni ku hakanyeha, akwambisa oonje nji,
“Eyi taba kame italusa iikene?”
13 Kono anjili sebeli aasheka okwamba nji, “Kame akolilwe ni waine no
ubya!”

Eliñusa lya Pitolosi

14 Kono Pitolosi sebeli oimana naa akwana likumi ni mumweya ni
kwamba ni liywii no kuyupahala onene nji, “Anyi aanu na mu Judeya naanyi
monje muyoya mu Jelusalema, mulimuke etaba eyi, mi muteetete wino ku
maywi ange.
15 Aa aanu kasikoliwa, omo mu hupulela, kakuli ino isili ehola no (9
okoloko),

16 kono esi esi nakwambiwa kwa munuhi wa Nyambe Jowele nji,
17 ‘Cwale enako no mamaneneno aba saiye, kame kwamba Nyambe,
kame sani itele Emebo yange ba munu yonje.
mi aanenu no ashimani naa no akatana kame sa nuhe,
mi andumbana enu mba mono etipono,
mi naa supali enu mbaa loto etitolo.
18 Ee, mi mane naabika ange no alume naa no akati mu maywaa awo,
mba na itele Emebo yange mi kame sa nuhe.
19 Kame sani tende etimakazo mu wilu
neyi saimonahale ba litunga bano banji.
ounyinga, ni mulilo, ni wise
20 eliywaa kame saali futuke okutenda ouwi
okweti afutuke kanyi ounyinga,
abo eliywaa lya Mbumu ekalya siiya kale,
eliywaa linene eli lilimukiwa.
21 Mi cwale ao onje aisana ba litina lya Mbumu kame sayoyisiwe.’
22 “Anyi alume no Esilaele, muyupe amaywi aa! Jesu no Nazaleta omulume muna limukisiwa kwa Nyambe ni emisebezi no kongola, ni timakazo, ni tiponiso eyo ana kutenda Nyambe mwa yonyene mukaci kenu, kanyi omo mulimukele naanyi.
23 Wuyu Jesu ona kubetekiwa mu muhupulo ni mukulimuka kwa Nyambe, na muku mungongotela ni ku mwibaa ni maoko aawo asiku tenda ouyi.
24 Kono Nyambe na ku mwingula kwaafu, okumu lukulula kweeyi no kucilisa no aafu, kakuli ka kwa siku twesahala nji anungiwe ku lufu.
25 Kakuli Dabida abaamba okukumanena ni yonyene nji,
“Kame ni monanga Ombumu balubala wange enako yonje,
kakuli kame ali ku Lyoko lyange no silyo mi kanitamba okunyanganyisiwa.
26 cwale abo omucima wange kame onaku wabelelwa, mi olulimi lwange
kame lunaku nyakalala.
mane ni lutu lwange mba luyoyo mu sepo,
27 kakuli kautamba kuleselela Emebo yange mu sibaka no afu,
simba nji oleselele woyo no kukena nji aole.
28 Kame ona nimonisa endila ita ku moyo,
mi okumonahala kowe kame sakuni iyate oku nyakalala.”
29 “Abaange, kame ni myambela epatalaza eyi no njekulyetu Dabida nji kame ana kufa ni kupumbekiwa, mi elibita lyaye kwa lisili kwaaci ni balelo lino.
30 Mu kutenda omunuhi wa Nyambe, ni mu kulimuka nji Nyambe kame ana musepisa mukweeta kwaye nji kame sakutunde omunjili ku lusika lwaye ni kwikala ba lubona lwaye.
31 kame ana kumona eyi nakuuso ni kwamba eyi no kwinguka kwa Kilesite nji,
‘Katamba okuleselelwa musibaka no ao no kufa,
simba nji olutu lwaye luole.’
32 Yokame Jesu ona ingulwa kwa Nyambe kwaafu, mi mutaba eyo aaci toonje kame tuli etipaki.
33 Munyima no kukambamisetwa ku Lyoko no silyo lya Nyambe, mi sebeli otambula Emebo No Kukena ana ku sepisiwa kwa Sitaye, cwale na iitelwe kwaaci yo mumona ni ku yupa.
34 Kakuli Dabida kasiku kambamena ku wilu, kono yo kame onamba nji,

‘OMBUMU naamba kwa Mbumu wange,
Oikale ku Lyoko lyange no silyo
35 konji aba sani tende eila yowe esipula no malyatelo no makondo owe.’
36 “Cwale mulesele onje asi ndoo no Isilaele alimuke eniti nji Nyambe na mutende oumbumu ni Kilesite wuyu Jesu woyo munaku ngongotela!”
37 Mi cwale aba ana kuyupa eyi, kaa sikukuyupa wino ku micima mi sebeli aamba kwa Pitolosi ni kwa atumiwa onje nji, “Abeetu, ngasibine sa tu tende?”
38 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, “Mubake mi mu kolobeziwe moonje mu litina lya Jesu Kilesite nji mu lemenwe ku ibi yenu, mi mba mu tambula empo no Mebo No Kukena.
39 Kakuli esepiso kame ili kwaanyi ni kwaa nenu ni kwao ali oku no kuleba, awo onje sa isaniwe kwa Mbumu Nyambe wetu.
40 Pitolosi kame ana kwa kutaza ni maywii amanjili no kupula ana kwa kumbela, yo amba nji, “Mu ku babalele ku lusika olo no kwiiba!”
41 Cwale awo ana ku tambula amaywii aye sebeli akolobeziwa, mi kame sebeli kwekeziwa aanu no kukwana eikiti yaatu (3;000) ba liywaa elyo.

Oupilo Mukaci no Alumeli

42 Mi cwale sebeli aongoteteta onyene mu tuto no atumiwa, ni muukuwana, muukutabela esinkwa ni mu titapelo.
43 Mi okucila sebeli kwikala mwaanu onje, mi etimakazo no kupula ni tiponiso na ikutendahala mwa atumiwa.
44 Mi asikupumena sebeli aikala bamweya nukutabela einu yoo yonnje.
45 Mi kame ana kuulisa amatema oo ni ufumu woo ni ku tabela aanu onje, omo ana kusaelela omunu yonje.
46 Mi mu liywaa ni liywaa kame ana kwikalanga bamweya mu ndoo ya Nyambe, nuukutabela esinkwa mu tindoo too, kame ana kulya eilya yoo mu tabo ni micima no kuwabelelwa.
47 Aalemine okulumbeka Nyambe ni ku wabelelwa kwaanu onje. Mi mu liywaa ni liywaa Nyambe kame na kuekeza ku palo no awo anakuyoyisiwa.

3

Omulume no siyanga yo Balisiwa

1 Cwale Pitolosi ni Jowani kame ana ku kambemena ku ndoo ya Nyambe ba nako no milapelo, enako no munji eitenda eyi no waatu (15:00 okoloko).
2 Mi kame kuna kwikala omulume no siyanga okutunda ba kuleiwa kwaye kame ana kushimbiwangwa, woyo ona kubekiwangwa ba mwelo no limota lya Jeluslema mu liywaa, owo ona kwisaniwa nji wa kuwaba nji akumbele etuso kwaanu awo ana kwingenanga mu ndoo ya Nyambe.
3 Cwale aba na kumona Pitolosi ni Jowani aingena, sebeli waakumbela amali.
4 Mi Pitolosi sebeli omwaliketa, bamweya ni Jowani ni kwamba nji, “Otwa likete!”
5 Cwale yonyene sebeli waaliketa ni ku tatelela okutambula esinjili oku-tundelela kwa onyene.
6 Kono Pitolosi sebeli omwambela nji, “Mene sikwite esilibela ni gauda, kono kame ni kuba esi nikwite, mu litina lya Jesu Kilesite no Nazaleta, oimane wende!”
7 Pitolosi sebeli omushimba ni Lyoko no silyo ni ku mwimeka, mi ababo amakondo ni tingongo taye sebeli yongola.

8 Mi sebeli omatoka ni kwimana ni kweenda ni kwingena mu lilapa no
ndoo ya Nyambe nonyene, yo enda ni ku matoka ni ku lumbeka Nyambe.
9 Mi aanu onje sebeli amumona yo enda ni ku lumbeka Nyambe,
10 sebeli amulimuka nji yokame osikukumbela etituso ba mweelo no
kuwaba no ndoo ya Nyambe, mi kame ana kukomoka onene ni kumakala
kweyo ina tendahala kwa yonyene woyo mulume.

Pitolosi yo Aamba Kwaanu

11 Abo yo situndamene Pitolosi ni Jowani, aanu onje sebeli aitukela kwa
onyene mu sibaka no mukunda wa Solomoni, akomokile onene.
12 Mi cwale Pitolosi aba na mono ngeso sebeli waambela aanu nji, “Alume
no Isilaele, iikene aba mu komoka etaba eyi, simba iikene aba mu twaliketile
ngeso, kanyi ni mu maata etu simba ni mu kukuna kwetu kwa Nyambe aba
tuna twese wuyu mulume nji aende?
13 Nyambe wa Abulahama ni wa Isaka ni wa Jakobo, Onyambe wa anjeku-
lyetu, kame ana kanyisa omubika waye Jesu, woyo muna kuba ni ku mu
kana balubala wa Pilato, naba ana kusinga nji amu lukulule.
14 Kono kame mu na kukana uyu no kukena ni kuluka, mi kame muna
kukumbela omwibai nji alukululwe.
15 Namukwibaa omunya moyo, woyo ana kwingula Nyambe kwaafu, mi
aaci kame tuli etipaki no taba eyi.
16 Mi elitina lyaye, mulibaka no tumelo mu litina lyaye, na li ongota wuyu
mulume woyo mu mona ni ku limuka mi ni tumelo mwa Jesu na ibalisa wino
wuyu mulume balubala wenu moonje.”
17 “Cwale bano, abange, Kame ni limukile nji kame mutenda mukwal-
imuka, kanyi omo anaku tendala aendisi enu.
18 Kono eyo ana kwamba Nyambe ni tunwa no anuhi aye onje, nji Kilesite
waye mba yanda, naiyatetetwe cwale.
19 Mubake cwale, mi musiuluke kame, nji eibi yenu ilemeniwe, enako eyo
sakwiiye okuwetuluka sakutunde kwa Mbumu,
20 mi cwale kame sa tume Kilesite ona ketelwe aanyi, yonyene Jesu.
21 Woyo eliwilu kame lifanena okutambula okutwala enako eyo einu yonje
abasa itendiwe eyino ubya eyo Nyambe ana kwamba ni tunwa no anuhi aye
nokukena okutunda ku kale.
22 Mushe na kwamba nji, ‘Mbumu Nyambe mba tumu kwaanyi omunuhi
okutunda kwaabenu kanyi omo anakuni tumena. Kame samu tetete kwa
yonyene mu inu yonje eyo samiambele.
23 Mi kame sakutende nji omunu yonje woyo soulwa oku teteta kwa
munuhi wa Nyambe mba sinyiwa okutunda kwaanu.’
24 Cwale anuhi a Nyambe onje aa anamba eliñusa, okutunda kwa Samuele
naa aneyi munyima, kame ana nuhu etinako eto.
25 Kame muli aana no anuhi a Nyambe ni ulikani owo Nyambe ana kuba
kwanjekulyenu. Ana kwamba kwa Abulahama nji, ‘cwale mu lusika lowe
aanu onje na ba litunga mba fuyauliwa.’
26 Nyambe nakutuma omubika waye kwaanyi oweli, okumi fuyola okufu-
tula omunu yonje mwaanyi okutunda kuufokoli wenu.”

4

Pitolosi ni Jowani aali booso no Kuta

1 Cwale alemine okwamba kwaanu, apulisita ni omukulu no atateleli no
ndoo ya Nyambe na Saduki sebeli aiya kwa onyene.

2 Atinine kakuli kame ana kwiyetanga aanu ni kupaka mwa Jesu eyi no
kwinguka kwaafu.
3 Cwale sebeli aanunga ni kwabeka mu tolongo okutwala ba liywaa linaku
tatamako, kakuli neli amangolwaa.
4 Kono anokupula anakuyupa eliywi kame anaku pumena, mi epalo no
aanu kame inaku kwana eikiti mutanu (5;000).
5 Eliywaa linaku tatamako abusisi oo na kulu, na iyeti no mulawo wa
Mushe sebeli aungana mu Jelusalema.
6 Aali ni Anna omukulu no apulisita ni Kayafa, ni Jowani, ni Alekizanda,
nanjili no lubasi no apulisita akulu.
7 Cwale aba ana kumana okwaimeka mukaci koo, sebeli aaibanguta nji,
“Ka maata simba ka litina lya nyine mukutusisa okutendisa einu eyii?”
8 Cwale Pitolosi yo iyalile Emebo No Kukena, sebeli wamba kwa onyene
nji, “Abusi no aanu na kulu,
9 nji balelo kame twiibangutiwa okukumanena kweyi no kuwaba ina
tendiwa ku mulume no sihole ni mumukwa ubine ana balisetwe,
10 ilimukiwe kwaanyi moonje naanu onje no Isilaele, nji mu litina lya
Jesu Kilesite no Nazaleta, woyo munaku ngongotela ba sifapano, woyo
Nyambe ana ingula kwaafu, mwa yonyene uyu mulume kame aimanine
wino balubala wenu.
11 ‘Eli eliwee muna kukana anyi ayaki
kono kame lina futuka omutomo no muyako.’
12 Cwale okuyoisisa kakusako ku munu yonje, kakuli kakwisa elitina linjili
munji no liwilu eli libilwe kwaanu nji tuyoyiswe mwa lyonyene.”
13 Cwale aba ana mona oundume wa Pitolosi ni Jowani sebeli alemuha
nji kaasiku kwiyeta, mi neli aanu feela alume no utokwa sebeli akomoka ni
lemuha nji kame na kwikalanga ni Jesu.
14 Kono ba kumona omulume onaku balisiwa oimanine kunyonga yoo,
sebeli aulwa nesi ana kwamba.
15 Kono cwale aba ana kumana okwaa laela nji atunde ba kuta, sebeli
atangisa okwaambisa mu kaci koo nji,
16 “Iikene sa tutende kwaa alume?” Kakuli emakazo eyi ilimukiwa
ina tendiwa kwa onyene kame inayupahala kwaanu onje aa ayakile mu
Jelusalema, mi katu twese okwilatula.
17 Kono nji etaba eyi yulwe oku yupahala kwaanu, twaakanise onene
okwamba kame ku munu yonje mu litina lya Jesu.”
18 Cwale sebeli aaisana ni kwaambela nji alese okwamba simba okwiyeta
kame mu litina lya Jesu.
19 Kono Pitolosi ni Jowani sebeli aatambula nji, “Mu kwatule mwenyene
nji kame kulukile mu miyo a Nyambe okumikuteka , aanyi mwatule.
20 Kakuli aaci katutwese okulesela okwamba eyi tuna mono neyi tuna
yupu.”
21 Cwale aba ana kumana okwacilisa sebeli aalukulula nji akutele.
Kasikuwana oufosi nji aabe ekoto, mulibakano aanu onje kame anaku
lumbeka Nyambe kweyo inaku tendahala.
22 Kakuli omulume woyo inaku tendahalela emakazo no ku balisiwa kame
ana kwikala ni myaka ibitelela makumi anee.

Etapelo no Alumeli eyi no Undume

23 Cwale aba ana kumana oku lukululwa sebeli ata kwaa likani oo ni
kwaambela eyo anaambele apulisita akulu na kulu.

24 Cwale aasikupumena aba ana kuyupa eyi, sebeli atumusa ku maywii
oo onje oku lapela kwa Nyambe ni kwamba nji, Mbumu, wene ona uumbu
eliwilu ni litunga ni liwate neyi ilimo!
25 Kame ona kwamba ni kanwa no mushemi wetu Dabida, omubika wowe,
okwamba ni meyo no kukena nji,
'Iikene amacaba aba atwebile,
mi aanu ikene alelela eyi na mbulwa tuso?
26 aambumu no litunga kame ana lumelelana,
na endisi kame aku wanine bamweya
okulwisa MBUMU ni ku lwisa Omuwabiwa waye.'
27 Niti luli mu mumuleneñi kame ana kukuwana bamweya okulwisa omu-
bika no kukena woyo ona kuketa, onje Heloda ni Ponse Pilato na simacaba
naanu no Isilaele.
28 Kame ana tende einu yonje eyi mu maata owe ni mulelo wowe eyo una
kulela eyaka sitendahala kale, nji itendahale.
29 Cwale bano, Mbumu, omone emihupulo yoo, mi obe abika owe amaata no
kwamba eliywi lyowe mu undume.
30 Cwale wolole elyoko lyowe oku balisa, mi etiponisa ni timakazo titendiwe
mu litina lya Jesu omubika wowe no kukena."
31 Cwale aba ana ku mana oku lapela, esibaka omo ana kukuwanena
bamweya sebeli sizikinyeha. Mi oonje sebeli aiyala ni Mebo No kukena ni
kwamba amaywi a Nyambe ni undume.

Alumeli aba ana kukutabela Einu yoo

32 Cwale esikwata no aasikupumena sinakukuwana neli sa mucima ni
mebo imweya. Kakwisa mukaci koo ona kwamba nji esinu ali naso nisaye
yomboci, kono kame ana kuku tabelanga esinu akwite omukoo onje.
33 Cwale mu maata no kuneneba atumiwa ana kupaka onene okwinguka
kwa Mbumu Jesu, mi esishemo sinene nasikwikala kwa onyene onje.
34 Kakwisa omunu ona kusinga esinjili mwa onyene. kakuli ano kupula
awo anakwikala ni matema simba etindoo kame ana kuyulisanga, ni kulita
amali nweso sina ulisiwa,
35 mi ni kusibeeka ku makondo no atumiwa, mi munu ni munu kame ana
kutabelwanga omo asingela.
36 Cwale Josefa ona kwisaniwa kwa atumiwa nji Banabasi (okutalusa nji,
"Omwana no susuwezo"), neli Mulibi, onaku leyelwa mu Saipulisi,
37 sebeli oulisa elitema lyaye, ni ku lita amali, ni kwabeeka ku makondo
no atumiwa.

5

Ananiasi ni Safila

1 Kono omulume wiisaniwa Ananiasi ni moywaye Safila sebeli aulisa
esemba no litema lyoo.
2 Kono mu tingana no moyo waye sebeli oteulako amanjili amali awo
anaku ulisako ni kulitako fela amanjili amali ni kwabeeka ku makondo no
atumiwa.
3 Cwale Pitoosi sebeli wamba nji, "Ananiasi, ikene Satani aba ona mu-
lumelele mu mucima wowe nji woonge Emebo No Kukena okuteulela ku
mali ona ulisa elitema?
4 Abo owasiku ulisa kale elitema neli lyowe, mi naaba onamana okuli
ulisa, amali asitendile owe. Kasa neli omuhupulo wowe? Iikene cwale ona
tendele ngesi mu mucima wowe? Kausonga aanu, kono kame onaungo
Nyambe!"

5 Cwale Ananiasi aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli okwela banji ni kufa. Mi aanu onje ana kuyupa etaba eyi sebeli acila onene.
6 Andumbana sebeli aiya ni kufuka olutu lwaye ni kumutwala oka mu pumbeka.
7 Munyima no nako itenda etihola taatu moywaye sebeli okeela, yo kalimukile eyi ina tendahala.
8 Pitolosi sebeli omwibanguta nji, “Ona mbele nji kame muna ulisa elitema amali akuma aba?”
Mi sebeli otamula nji, “Ee, banakumu.”
9 Kono Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Ngaibi muna lumelelana moonje okweteka Emebo no Mbumu? Omone, amakondo aawo anati muku pumbeka mbumowe aa okame ba mwelo, mi kame saku sakutwale ni wene!”
10 Ababo sebeli okwela banji ku makondo aye ni kufa, mi sebeli amushimba nukamu pumbeka ku nyonga ya mbumwaye.
11 Cwale okucila kunene sebeli kwingena kwaanu no ndoo ya Nyambe ni kwaanu onje anakuyupa etaba eyi.

Etimakazo ni Tiponiso

12 Cwale etimakazo ni tiponiso no kupula kame tinaku tendahala kwaanu ni maoko no atumiwa. Mi kame ana kukuwanenga mu sibaka sinjili sa Salomoni siisaniwa nji Kozwana.
13 Kakwisa omunu onakutwesa oukuwana noo, kono aanu kame ana kwaalumba onene mulikute.
14 Cwale anokupula ana kupumena kwa Mbumu kame anakwekezeha, alume naakati.
15 Mane kame kuna litiwa asikutoma mu tindila ni kwalangeka ba mimbeta ni bamiseme nji Pitolosi abasabite anjili kwa onyene afukiwe ku mwinda waye.
16 Naanu kame sebeli akuwana okutunda mumindi mu Jelusalema, sebeli alita asikutoma nawo akwite Emebo nokwiiba, onje sebeli abalisiwa.

Atumiwa abaana kuyandisiwa

17 Kono omupulisita omukulu bamweya nawo akuyupa naye onje na njili no Masaduki, sebeli ayupa omuna.
18 sebeli anunga atumiwa ni kwaabeka mu tolongo no sicaba.
19 Kono ousiku eliñeloi lya Mbumu sebeli liiya mukuyatulula emwelo no tolongo nikwatundisamo ni kwamba nji,
20 “Mute mi mwimane mu ndoo ya Nyambe mi mwaambe kwaanu amaywi onje no moyo noubya.”
21 Mi cwale aba ana kuyupa eyi, sebeli aingena lilapa no ndoo ya Nyambe amasiku ni kwiyeta. Cwale omupulisita omukulu sebeli oiya naawo anakwikalanga naye ni kwisana bamweya ekuta naanu onje no Isilaele, ni kutumena ku tolongo mukwaalita.
22 Kono otupaso aba tunakukeela, kasitu kwaawana mu tolongo, mi sebeli tuuka kukuta okabiha,
23 “Natuwana etolongo iyatililwe wino natateleli aimanine ba mwelo, kono abatuna iyatulula katusiwanamo omunu mukaci!”
24 Cwale onduna no ndoo ya Nyambe napuliisita akulu aba ana kuyupa amaywi aa, sebeli aziyeleha ni kukomoka onene kweyo inatendahala kwa atumiwa, abilaela nji eyi taba ngasibine saitendahale.
25 Cwale sebeli kwiiya omunu ni kwaambela nji, “Alume munakubeka mu tolongo kame aimanine mu ndoo ya Nyambe mi kame aiyeta aanu!”

26 Cwale onduna ni tupaso sebeli ata okaashimba, kono kasa mukubambaba, kakuli kame ana kucila aanu okwakonda ni mawee.
27 Cwale aba anakumana okwaalita, sebeli aabeka balubala no Kuta, mi omukulu no mupulisita sebeli waibanguta nji,
28 “Natukumi laelela onene nji mulese okwiyeta mu litina lya Jesu, cwale bano namwiyata Jelusalema ni tuto yenu mi kame musinga okulita ounyinga no munu woyo beulu wetu!”
29 Kono Pitolosi naatumiwa sebeli atambula nji, “Kame tufanena okukuteka Nyambe, kasa omunu.
30 Onyambe no ashemi etu naingula Jesu kwaafu woyo muna kwibaa okumu ngongotela ba sitondo.
31 Nyambe nakumukulisa ni Lyoko lyaye no silyo nji atende omubusi ni muyoisi, woyo oba Isilaele okubaka ni kulemenwa eibi.
32 Kame tuli aapaki kwiinu eyi, mi kame tukwite Emebo nokukena eyo anabi Nyambe kwaao amukuteka.”
33 Cwale aba ana kuyupa eyi sebeli atina onene nikusinga okwaibaa.
34 Kono omufalisi munjili onakwisaniwa nji Gamaliele, omwiyeti no mulawo woyo olumbiwa ku sicaba sonje, sebeli oimana ni kulaelela nji aatumiwa atundisetwe bandee ba nako icana,
35 cwale sebeli wamba kwa onyene nji, “Alume no Isilaele, mutokomele eyi musinga kutenda kwaa alume.
36 Kakuli munyima no maywaa aaTeudasi sebeli omonahala, nuukutoya nji nisinu sinene, mi aanu no kukwana emyanda inee sebeli akuwana naye, kono nakwibaiwa nawo onje anakumu koñanga sebeli ahasana ni kubwa.
37 Munyima ya woyo, Judasi omu Galileya sebeli omonahala mu nako no sipalo mi sebeli okoka aanu no kupula, kono ni yonyene sebeli ofa, mi naawo anakumu koñanga sebeli ahasana.
38 Cwalehe mu taba eyi, kame ni myambela nji, mutundeko kwalume aa mi mwasiye omboci, nji ni mulelo simba omusebezi otunda kwaanu, mbaukwangwa,
39 kono nji kame itunda kwa Nyambe, kamutamba okwatwesa. mba mumonahala nji naanyi kame mulwisa Nyambe.
40 Cwale sebeli asitokomela ekelezo yaye, mi cwale abana mana okwisana atumiwa, sebeli aashapa ni kwaalaela nji alese okuukela okwiyeta aanu mu Litina lya Jesu, sebeli aalukulula nji akutele.
41 Cwale sebeli asiya esibaka no Kuta awabelelwe, kakuli kame atendilwe aa alukela okwenisiwa mulibaka no Litina lya Jesu.
42 Mi amaywaa onje kasi kulesela okwiyeta mu Ndoo ya Nyambe ni mu tindoo nji Jesu yokame Kilesite.

6

Atusi anaku kwana mutanu nayili

1 Cwale mu nako eyo epalo no aiyetwa abainakwekezeha, aendisi no Majuda ao aamba esigelike sebeli atongokela aendisi no Majuda ao aamba esihebelu kakuli neli ambelwa ao kame anakuketululwa abaku biwa eilya no liywaa ni liywaa.
2 Cwale atumiwa likumi nayili sebeli aisana aiyetwa onje ni kwaambela nji, “Kakulukele nji tulese okwiyeta eliywi lya Nyambe nji tube eiyi no kulya ba titafule.
3 Abetu, abakulingeso, mukete alume mutanu nayili mwaanyi aa asepahala aa aiyalile Emebo niku shangama, mi twabeke mu musebezi ou.

4 Kono aci mbatukongota muku lapela ni mu sebelezo no Liywi."
5 Mi etaba eyo ana kwamba esikwata sonje sebeli siwabelelwa, mi sebeli aketa Setefani, omulume onaiyala etumelo ni Mebo No Kukena ni Filipi, ni Polokolasi, ni Nikolasi ni Timoni, ni Pamena, ni Nikolasi omupolosebelite na mu Antiyoke.
6 Esikwata esi sebeli asiimeka balubala no Atumiwa, sebeli alapela ni kwabeka amaoko oo beulu woo.
7 Cwale eliywi lya Nyambe sebeli lyekezeha okwambiwa, ni palo no aiyetwa sebeli yekezeha onene mu Jelusalema, mane ni palo no kupula no apulisita sebeli akubeeka ku tumelo.

Okunungiwa kwa Setefani

8 Setefani ona kwiyala esishemo ni maata, sebeli otenda etimakazo ni tiponiso no kupula mu sicaba.
9 Cwale aanu anjili no ndoo no milapelo eyi isaniwa nji no alukuluhi, naa naku Sileni, naa naku Alekizandiya, naa naku tolopo no Silisia ni ku Asiya sebeli atangisa okukanana ni Setefani.
10 Kono sebeli akwangwa okukanana okushangama kwaye ni mebo eyo ana kwamba nayo.
11 Cwale sebeli ashonga alume anjili anakwamba nji, "Natumuyupu yo amba amaywi noku nyefula Mushe ni Nyambe!"
12 Sebeli asusuweza ngeso esicaba nakulu, naiyeti no mulawo wa Mushe, mi sebeli amupatisa okumulema niku mulita balubala no Kuta.
13 Sebeli alita apaki no mapwa ana kwamba nji, "Uyu mulume kalesele okwamba eyambo no ku nyefula endoo ya Nyambe ni mulawo wa Mushe.
14 Kakuli natumu yupu yo amba nji Jesu no Nazaleta wuyu mba sinyi esibaka eso, afutule ni mikwa no sizo eyi tunabiwi kwa Mushe!"
15 Aanu onje aa anakwikala ba Kuta aba ana kumulubukela, sebeli amona olubala lwaye nji kame lukufekile kanyi olubala no liñeloi.

7

Omwambelo wa Setefani

1 Omupulisita omukulu sebeli wibanguta nji, "Etaba eyo kana moikalele?"
2 Setefani sebeli otambula nji, "Abaange, naanyi asitange, muyupetete kwa mene! Nyambe no kanya nakumonahaza kwa sitetu Abulahama abo yosiikala mu Mesopotamiya yokasita kale okaikala mu Halani,
3 mi sebeli wamba kwa yonyene nji, 'Osiye esibaka sowe ni lusika lowe mi ote mu sibaka saniku monise.'
4 Cwale sebelli otunda mu naha no Makaladeya ni kuta okaikala mu Halani. Munyima ya sitaye Abulahama okufa, Nyambe sebeli omutundisamo niku mulita mu naha ino muyoya nibalelo lino.
5 Ka simuba esanda omo, simba esibaka no kulyata elikondo, kono sebeli omusepisa nji yonyene ni masika aye mbaabiwa esibaka simba nji kakwite omwana.
6 Cwale Nyambe sebeli omwambela nji, 'Aikulyowe mba kayoyo mu naha no akoo omo sakaikale mu ukoba niku yandisiwa mu myaka nokukwana emyanda inee. (400)
7 Kono kame sani atule aanu saabeeke mu ubika Nyambe sebeli wamba, mi munyima nweyo kame satundemo ni kwiya mukuni lumbekela muno mu sibaka.'
8 Cwale Nyambe sebeli omuba oulikani no mupato. Mi cwale Abulahama sebeli oleya Isaka, ni kumubeeka ku mupato ba liywaa no mutanu ni twaatu,

mi Isaka sebeli oleya Jakobo, Jakobo sebeli oleya anjekulyetu nokukwana likumi ni twiili.
9 Kakuli anjekulyetu kame ana kufela minoo Josefa omuna niku muulisa mu Engepita, kono Nyambe nakwikala naye,
10 mi sebeli omulamulela mu mayando aye onje niku muba okukateleha ni kushangama, balubala wa Falo Ombumu no Engepita woyo onaku muba oubusisi no Engepita ni beulu no asindoo yaye yonje.
11 Cwale sebeli kwiiya olukupwe munaha yonje no Engepita ni mu Kanana, ni mayando manene mane na shemi etu sebeli akwangwa oku wana eilya.
12 Kono cwale Jakobo aba ana kuyupa eyo nji kame kuli eilya mu Engepita, sebeli otumako anjekulyetu akano weli.
13 Ba musipili no wiili Josefa sebeli okulimukisa kwakulwaye, mi olusika lwa Josefa sebeli lulimukiwa kwa Falo
14 Cwale Josefa sebeli otuma aanu okashimba sitaye Jokobo ni lusika lwaye lonje, anakukwana makumi mutanu na yili naanu mutanu (75).
15 Cwale Jakobo sebeli ota ku Engepita, nukafelako yonyene na njekulyetu.
16 Eitupu yoo kame inaku twaliwa mu Shekemu nukateuliwa mu libita anaku ula Abulahama ni mali kwaana aa Homoli namu Shekemu.
17 “Kono enako no sepiso aba inaku sheteta, eyo Nyambe anaku sepisa Abulahama epalo no aanu mu Egepita sebeli yekezeha onene.
18 Mane sebeli kuyola Ombumu munjili mu Engepita woyo nokwa limuka Josefa.
19 Woyo sebeli otenda omushobo wetu mu kushangama no kwiiba, na kuyandisa anjekulyetu, sebeli wataukisa anoo nji alese okupula afee.
20 Munako eyi Mushe sebeli oleiwa, neli omwana no kuwaba onene balubala wa Nyambe. Mi kame anaku litiwa ba tikweti taatu mu ndoo ya sitaye,
21 mi ababo yosi limukiwa fela, mwanaye Falo no musizana sebeli okutolelaye, ni ukukuliseta ye nji atende mwanaye luli.
22 Cwale Mushe sebeli oiyetiwa okushangama konje no Aengepita mi sebeli oikala ni maata mu kwamba ni mu misebezi.
23 “Cwale aba ana kukwanisa emyaka makumi anee (40), sebeli oiyelwa etakazo mu mucima waye nokuta oka potela abaye aana no Isilaele.
24 Cwale sebeli omona omunjili no abaye yo tendiwa ouyi, sebeli omulwela, okumu lamulela mukwibaa Omuegepita.
25 Nakuyambuta nji abaye kame sa yupisise nji Nyambe kame saayoyise mulibaka no Lyoko lyaye, kono kaasikuyupisisa.
26 Cwale liywaa linaku tatamako sebeli omumonahaza kwaonyene aalwa mi sebeli waaeleza nji, ‘Alume, kame muli omwabaye munu, iikene aba mukulwisa?’
27 Kono omulume woyo onakutenda omukwaye ouyi sebeli okasha Mushe, ni kumwibanguta nji, ‘Anyine onaku beeke omubusisi ni mwatuli wetu?’
28 ‘Kame usinga okunibaa kanyi omo unakwibaela Omuegepita bingolwa?’
29 Mulibaka no liywi elyo, Mushe sebeli otunda mu Engepita okuta mu naha no Mindiyani, omo anokaleyelamo aana ayili.
30 Cwale aba kuna mana emyaka makumi anee (40), eliñeloi sebeli likumonahaza kwa Mushe mu lihalaupa no lilundu no Sinai, mu lulimi no mulilo mu liputa.
31 Cwale Mushe aba anakumona ngeso sebeli okomoka, abana shetetako nji amonisise, sebeli oyupa eliywi lya Mbumu elyamba nji,

32 ‘Time Nyambe wa njekulyowe, Nyambe wa Abulahama Nyambe wa
Isaka ni wa Jakobo.’ Cwale Mushe sebeli ocila ni kukwangwa okwaliketako.
33 Cwale MBUMU sebeli wamba kwa yonyene nji, ‘Otundise etinjangwa
towe ku makondo, kakuli esibaka wimanine ni sakukena.
34 Kame ninalikete mi kame nimono amayando no aanu ange mu Egepita
mi nuyupu okutonga koo, mi kame nineyi mukwaa lukulula. Cwale wiiye,
niku tume ku Egepita.’
35 “Mushe woyo ana kukana aamba nji, ‘Anyine ona kubeeke omubusisi
ni mwatuli?’ Yokame ana beeke Nyambe omubusisi ni mulukululi woo
mulibaka no lingeloi linaku monahala mu liputa.
36 Sebeli watundisa mu Egepita, yo tenda etimakazo neyi ikomokisa ni ba
liwate no mucaa ni mu lihalaupa emyaka makumi anee (40).
37 Mushe yokame onakwambela aana no Isilaele nji, ‘Nyambe wenu mba
mi litele omunuhi mukaci no abenu kanyi omo ana kuni beekela.’
38 Yokame woyo onakukuwana mu lihalaupa ni lingeloi linakwamba kwa
yonyene ku lilundu lya Sinai, yoli na njekulyetu, ni ku tambula amaywi a
yoyisa nji atube oo.
39 Kono anjekulyetu sebeli akana okumukuteka, kono sebeli amukuteka
ku nyonga mu micima yoo ni kuukela ku Engepita.
40 Cwale sebeli aamba kwa Aluni nji,‘Otutendele emilimu eyi itwenda ku
lubala, kanyi Mushe woyo onaku tutwaletela okutunda mu naha no Egepita,
katu limukile esi sinamwiyele.’
41 Cwale mu maywaa awo sebeli aumba onamani, ni kutundiseta etinubu
esiswaniso eso ni ku wabelelwa mu misebezi no maoko oo.
42 Kono Nyambe sebeli wafutukela ni kwaaba oku lapelela empi nakuwilu,
kanyi omo kuñolelwe mu buka no anuhi nji,
‘Anyi asi ndoo no Isilaele,
ninji kame munaku nilitela eiyamana no kuyonda ni matabelo,
emyaka inee mu lihalaupa.
43 Cwale kame munakushimba Endoo ya Nyambe ya Muloke,
ni lutungweti lwa Nyambe Lefani,
neli amaswaniso munakukuketela okulapelela
Cwale kame sanimitundise mu Babilona.’
44 “Anjekulyetu nakwikala ni tabanakele no upaki mu lihalaupa, simba
kanyi woyo ona kwamba kwa Mushe nakumu laelela yonyene ona kwi-
tenda, kanyi esiswaniso eso anaku mona.
45 Munyima anjekulyetu sebeli aiya mu naha ni Joshuwa ku sicaba
anakucita Nyambe balubala wa anjekulyetu. Sebeli iikalamo okutwala ba
maywaa a Dabida.
46 Dabida naku wana esishemo kwa Nyambe mi sebeli okumbela nji
awanene Nyambe wa Jakobo esibaka.
47 Kono neli Solomoni ona kumuyakela endoo.
48 Kono Nyambe Omwambakani ka ikala mu tindoo tina yakiwa ni maoko,
kanyi omunuhi aba anakwamba nji,
49 ‘Eliwilu lyokame olubona lwange,
mi elitunga lyokame esipula nilyatile amakondo ange
Mufuta ubine no ndoo muniyakela, kame kwamba MBUMU,
kamba kasibaka eso ni fanena oku pumulela?
50 Kasanji amaoko ange kasikuyaka einu yonje eyi?’
51 “Anyi anu no tindingo tisatalalile, aa ulwile okwingenyeka emicima ni
matwi yenu mu mupato, enako yonje kame mukanisa Emebo No Kukena!
Kanyi omo ana kwikalela anjekulyenu, naanyi momwikalele.

52 Anyine omunuhi wasiku yandisiwa kwa njekulyenu? mane kame
anakwibaa awo anakwamba baweli nji kame sakwiye woyo no kuluka.
Cwale woyo muna kubeteka niku mwibaa.
53 Aanyi munaku tambula omulawo wa Nyambe onaku lukululwa ku
mangeloi kono kamusi kuuteula.

Okupwacauliwa kwa Setefani

54 Cwale aba ana kuyupa einu eyi sebeli atina, ni kukweca amaeo okumu
lwisa.
55 Kono Setefani, yo iyalile Emebo No Kukena, sebeli omona ekanya ya
Nyambe ni Jesu yoimanine ku Lyoko no silyo lya Nyambe.
56 Cwale sebeli wamba nji, “Komumone, kame nimona eliwilu eli liyatu-
lukile ni Mwana no munu yoimanine kweli no silyo lya Nyambe!”
57 Cwale sebeli akuwa ni liywi linene ni kutika amatwi oo ni kwitukela kwa
yonyene onje,
58 niku mukokela kundee no muleneñi niku mupwacula ni mawee.
Etipaki sebeli abeeka eikumango yoo banji, ba makondo no ndumbana
wisaniwa Saule.
59 Cwale alemine okupwacaula Setefani, sebeli olapela nji, “Mbumu Jesu
otambule Emebo yange!”
60 Cwale sebeli okubama ni kukuwa ni liywi linene nji, “Mbumu, olese
okwahupulela esibi sino!” Aba ana mana ngeso, sebeli okulanganena.

8

1 Saule naku pumena olufu lwa Setefani.

Saule yo yandisa Ekeleke

Cwale ba liywaa elyo sebeli kwinguka okuyandisiwa kunene mu Ndoo ya
Nyambe mu Jelusalema, mi onje kame anakuhasanela mu naha no Judeya
ni Samaliya sebeli kusiyala fela Atumiwa omboci.
2 Alume anjili no aasikupumena sebeli ata oka pumbeka Setefani, niku
mulila onene.
3 Kono Saule sebeli otateka okusisinya Endoo ya Nyambe, ni kwingena mu
tindoo okukokamo alume na kati ni kwaaingenyeka mu tolongo.

Eliywi no Kuwaba sebeli likutaziwa mu Samaliya

4 Cwale awo anaku hasanyiwa sebeli ata alemine okukutaza eliywi.
5 Filipi sebeli ota mu muleneñi no Samaliya, nukaamba eyi ya Kilesite kwa
onyene.
6 Aanu nokupula sebeli aikala ni mucima mumweya okutambula eyo
anakwamba Filipi, Cwale sebeli amuyupa nikumona etimakazo ana ku-
tende.
7 Kakuli Emebo no kwiiba sebeli inakutunda mwaanu nokupula awo
anakwingeniwa yolemine okukuwa ni liywi linene, naanu asikukutela
oluñañali ni iyanga no makondo sebeli abalisiwa.
8 Cwale okuwabelelwa noku neneba sebeli kwikalamo omo mu muleneñi.

Simoni onganga

9 Kono oweli kame kunakwikala omulume onakwisaniwa Simoni onaku-
tendanga amabibo mu tolopo no Samaliya onaku komokisanga esicaba,
yonyene kame ana kukyemanga nji munu nokuneneba,
10 mi onje kame anaku mukutekanga, okutangisa ku mwanukana okut-
wala ku mukulu, sebeli aamba nji, “Uyu mulume ni maata a Nyambe awo
aisanwa nji, ‘Amaata no kuneneba.’ ”

11 Kame anaku mukolwa kakuli naku tangisa kale okwakomokisa ni
mabibo aye.
12 Kono aba anaku pumena Filipi aba anakwaambela eliywi no kuwaba
no muboso wa Nyambe ni litina lya Jesu Kilesite onje alume nakati sebeli
akolobeziwa.
13 Simba yonyene Simoni naku pumena, mi munyima no ku kolobeziwa
sebeli okumalela Filipi, mi aba mona etimakazo neyi ikomokisa, sebeli
okomoka.
14 Cwale atumiwa ku Jelusalema abaana kuyupa nji amasamaliya kame
anatambula eliywi lya Nyambe, sebeli atuma Pitolosi ni Jowani.
15 Awo abaana kukeela sebeli aalapelela nji abiwe Emebo No Kukena.
16 Kakuli Emebo No Kukena kaya siku shulumukela simba ku mumweya
kwa onyene, kono kame anaku kolobeziwa fela mu litina lya Mbumu Jesu.
17 Cewale sebeli abeka amaoko oo beulu yoo mi sbeli atambula Emebo No
Kukena.
18 Cwale Simoni aba aaku mona nji Emebo kame inabiwi mukubeka
amaoko no atumiwa, sebeli waasepisa okwaba amali,
19 ni kwamba nji, “Munibe ku maata awo, nji omunu yonje sanibeeke
amaoko mba tambula Emebo No Kukenaa.”
20 Kono Pitolosi sebeli omwambela nji, “Amali owe ofe nawo, kakuli kame
onahana nji kame ofanena okula empo ya Nyambe ni mali!
21 Kakwisa esi sobiwe simba esemba, mu taba eyo, kakuli omucima wowe
kausiluka mu miyo a Nyambe.
22 Obake mu uyi wowe, mi olapele Nyambe, mwendi mbufanene okule-
menwa omuhupulo oli mu mucima wowe.
23 Kakuli kame ni mona nji kame oli mu mioti no kulula onene ni mu
tolongo no sibi.”
24 Simoni sebeli otambula nji, “Muni lapelele kwa Nyambe, nji kakwisa
esinjili kweyo mu naamba sasini kwele.”
25 Cwale aba anakumana okupaka eliywi lya Nyambe, sebeli aukela ku
Jelusalema, okakutaza eliywi no kuwaba kwaanu no kupula no masamaya.

Filipi ni Nduna no Muisopiya

26 Kono eliñeloi lya Mbumu sebeli lyambela Filipi nji, “Oimane mi ote ku
Mbowela, ku ndila ishetumuka ku Jelusalema okuta ku Gaza, no lihalaupa,
eyo nokwa endiwangwa.”
27 Cwale sebeli oimana ni kutako, sebeli omona omulume no muisopiya,
neli muumba, esikombwa sinene sa Kandasi, Ombumu no mukati no
isopiya, neli omubabaleli no ufumu waye onje, neyi mu Jelusalema muku
lapela
28 mi muku ukela kwaawo yoikalile mu koloi yaye yo lemine okubala mu
buka no munuhi Isaya
29 Emebo No Kukena sebeli yamba kwa Filipi nji, “Otwalelelele, oshetete
ku koloi eyi.”
30 Cwale Filipi sebeli oitukela kwa yonyene, niku muyupa yobala mu
buka no munuhi Isaya, ni kumwibanguta nji, “Kame uyupa eyo olemine
okubala?”
31 Onduna sebeli otambula nji, “Ngasibine sani yupisise, okuulwile omunu
onisimweta?” mi sebeli omema Filipi okutina nji aikale naye.
32 Cwale ekalulo no liñolo anaku bala neli eyi,
“Kanyi omukoko utwaliwa mukwiibaiwa
simba akana no mukoko nokwalila owoya wako aba upatuliwa,
kasi yaamisa akanwa kaye.

33 Mu kwenisiwa, mi ekatulo yaye sebeli iimekiwa.
Anyine sotwesa okwa olusika lwaye,
kakuli omoyo waye nautundisiwa mu litunga."
34 Cwale onduna sebeli oibanguta Filipi nji, "Onambele, kame ni kulapela, omunuhi aba aamba eyi, kame akwamba yonyene nji kame aamba omunjili?"
35 Cwale Filipi sebeli oyamisa akanwa kaye ni kutangisa nelyo eliñolo okumwambela amaywi no kuwaba a Jesu.
36 Cwale alemine okuta mu ndila sebeli awana abakuli ameyi, mi onduna sebeliwamba nji, "Omone, bano kame kuli ameyi. sikene esi sasini kanise oku kolobeziwa?"
37 Filipi sebeli wamba nji, "Nji kame opumena ni mucima wowe wonje, kame kukonahala. Nduna sebeli otambula nji, Kame ni pumena nji Jesu Kilesite ni Mwanaa Nyambe."
38 Onduna sebeli olaelela ekoloi okwimana, onje Filipi ni Nduna sebeli aingena mu meyi, mi Filipi sebeli kolobeza onduna.
39 Cwale aba anakutunda mu meyi, Emebo ya Nyambe sebeli ishimba Filipi, mi onduna nakuulwa okumona Filipi kame, cwale sebeli otwalelela mu mwendo waye yo wabelelwe.
40 Kono Filipi nokakuwana mu Azoto, yo twalelela okukutaza eliywi no kuwaba mu titolopo tonje mane sebeli okakeela ku Sizeliya.

9

Okufutuka kwa Saule
(Tikezo22.6-16; 26.12-18)
1 Kono Saule yosi tukufalile okufumbela okwibaa aiyetwa no Mbumu, sebeli ota ku mupulisita omukulu
2 oka kumbela kwa yonyene amañolo no kuta nawo mu tindoo no milapelo naku Damaseka, nji abasa kawane anjili asi Ndila eyo, alume simba akati, aanunge ni kwalita mu Jelusalema.
3 Cwale Saule yo atumele okukeela ku Damaseka, ababo olumonyi lunaku tunda ku wilu sebeli lumubeeka mukaci.
4 Cwale sebeli okwela banji ni kuyupa eliywi elyaamba kwa yonyene nji, "Saule, Saule, iikene oniyandiseta?"
5 Sebeli oibaguta nji, "Tiwe anyine, Mbumu?" Mbumu sebeli wamba nji,
"Time Jesu woyo oyandisa."
6 "Cwale winguke oingene mu muleneñi, mi mbuka simwetiwamo eyo so fanene okutenda."
7 Alume anakwenda naye kame anakwimana ni kukomoka, kakuli kame anaku yupa eliywi kono kaasiku mona omunu.
8 Saule sebeli oinguka banji mi cwale amiyo aye abaana kutona nakukwangwa okumona omunu, cwale sebeli amulema ku Lyoko niku mulita mu Damaseka.
9 Mu maywaa aatu yoka mono, ni kulya simba okunwa.
10 Cwale kame kuna kwikala omwiyetwa mu Damaseka no litina lya Ananiasi. Ombumu sebeli omwambela mu pono nji, "Ananiasi." mi sebeli otambula nji, "Yamene yauno, Mbumu."
11 Ombumu sebeli omwambela nji, "Oimane mi ote mu ndila isaniwa nji eyi noku luka, okasaele mu ndoo ya Judasi omulume naku Tasusi no litina lya Saule. Kakuli kame alapela,
12 mi ni yonyene namono omulume wisaniwa Ananiasi mu pono yoiya niku beeka amaoko aye beulu yaya nji cwale amone kame."

13 Kono Ananiasi sebeli otambula nji, “Mbumu, kame nina yupu ya
uyu omulume kwaanu nokupula eyi ana tende, omo ana yandisete ouyi
aasikupumena owe mu Jelusalema.
14 Naaba aneyi kuno, kame ana biwi amaata okutunda kwa apulisita akulu
ni kununga onje aa alapela elitina lyowe.”
15 Kono Ombumu sebeli omwambela nji, “Ote, kakuli kame ninamukete
okutenda esibelekiso sange nji atwale Elitina lyange kwaa simacaba na
Mbumu naana no Isilaele.
16 Cwale kame sanimu simwete okuneneba no kukola oko sayupe
mulibaka no kuyandisa elitina lyange.”
17 Cwale Ananiyasi sebeli ota nuka ingena mu ndoo ni kubeeka amaoko
aye beulu yaye ni kwamba nji, “Minange Saule, Ombumu onaku monahaza
kwa wene mu ndila nani tumu, yonyene Jesu nji omone kame mi wiyale
Emebo No Kukena.”
18 Cwale ababo esinu sikufekile kanyi amayayu sebeli situnda mu miyo
aye ni kumona kame. Cwale sebeli oimana ni kukolobeziwa.
19 Cwale sebeli olya ni kuukeliwa amaata

Saule yo Kutaza mu Damaseka

Saule sebeli oikala naiyetwa mu Damaseka amaywaa acana.
20 Mu ndoo no milapelo ababo sebeli okutaza nji Jesu ni Mwanaa Nyambe.
21 Onje anaku muyupa sebeli akomoka ni kwibanguta nji, “Kasa yokame
onaku yandisanga ouyi anaku isananga ba litina Jesu mu Jelusalema? mane
mulibaka elyo bokame aba aneyi kuno, mukwaanunga ni kwatwala kwa
apulisita akulu?”
22 Kono Saule sebeli oekeza onene mu kongola kwaye, ni kukoma aendisi
no Majuda okwamonisa nji Jesu yokame Kilesite.
23 Cwale amaywaa nokupula abaanakubwa, amajuda sebeli asinganyeka
okwibaa Saule,
24 kono Saule sebeli olimuka omulelo woo. kame anaku mundamenanga
munji ni ousiku ku myelo nji amwibae.
25 Kono aiyetwa aye sebeli amushimba ousiku oku mumatukiseta ba
limota, amubekile mu litanda.

Saule yoli mu Jelusalema

26 Saule aba ana kukeela mu Jelusalema sebeli weteka nji akuwane
naiyetwa, mi onje kame anaku mucila, kakuli kasiku pumena nji niyonyene
neli omwiyetwa.
27 Kono Banabasi sebeli omushimba, ni kumu twala kwa atumiwa, ni
kwataluseta omo anaku monena Ombumu mu ndila, woyo ona kwamba
naye, nomo ana kutaleze ni maata mu Damaseka mu litina lya Jesu.
28 Cwale Saule sebeli oyoya noo mane nikukwendela oomo anakusingela
mu Jelusalema,
29 yo kutaza mukuzwafisa mu litina lya Mbumu, ni kwamba muku kanana
ni Majuda ao aamba esi Gelike onyene aafumba okumwibaa.
30 Cwale abaye aba anakuyupa eyo, sebeli alita Saule kwa Sesaaliya, ni
kumu fundula okuta ku Tasusi.
31 Cwale etikeleke monje mu Judeya ni mu Galileya ni mu Samaliya sebeli
tiikala mu kozo, ni kweenda mu kucila kwa Mbumu, mi kame tina kukula ni
kususeziwa mu tuso no Mebo No Kukena.

Pitolosi yoli mu Lida ni mu Joppa

32 Pitolosi yo lemine okupotela eibaka yonje no naha, sebeli oiya ni kwa
asikupumena aa ayakile mu Lida.

33 Omo sebeli okawana omulume no Litina lya Aneya, woyo onaku langana ba mumbeta yokola oweti no luñañali mu myaka mutanu ni twaatu (8).
34 Cwale Pitolosi sebeli wamba kwa yonyene nji, “Aneya, Jesu Kilesite kame akubalisa, oshimbe oulangano wowe.” Ababo Aneya sebeli oinguka.
35 Onje aa ayakile mu Lida ni Shaloni naku mumona, mi sebeli asiulukela kwa Mbumu.
36 Mu Jopa kame kuna kwikala omuiyetwa no mukati elitina lyaye neli Tabita, (okutalusa nji Dokasi) Kame ana kutendanga emisebezi no kuwaba ni tituso.
37 Mu maywaa ao sebeli okola ni kufa. Cwale aba anakumana okumu yowisa, sebeli akamu beeka mu musiyo na kuwilu.
38 Lida kakuli kame ina kwikala beebi ni Jopa, aiyetwa sebeli ayupa nji Pitolosi kwaali, sebeli atuma alume ayili okamu kumbela nji, “Shangwe, ulese ku liyeha wiye kwaaci.”
39 Cwale Pitolosi sebeli oinguka nikuta noo. Aba anaku keela, sebeli amutwala ku musiyo na kuwilu, etimbelwa tonje sebeli tiimana ku nyonga yaye alemine okulila, nikumu monisa eikumango ni misisi anaku tendanga Dokasi yo siyoya noo.
40 Kono Pitolosi sebeli watundiseta bandee onje, sebeli okubama ni manwi banji ni kulapela, cwale nikusiulukela ku situpu ni kwamba nji, “Tabita, oinguke!” sebeli otona, mi aba anaku mona Pitolosi sebeli oikala.
41 Pitolosi sebeli omulema ku Lyoko okumwimeka. Cwale sebeli oisana etimbelwa naa asikupumena ni kwaaba Tabita yo yoya.
42 Etaba eyo sebeli ilimukiwa kwaanu onje mu Jopa, mi anokupula sebeli apumena kwa Mbumu.
43 Cwale Pitolosi sebeli oikala mu Jopa amaywaa nokupula ku mulume oisaniwa Simoni, omusuhi no itumba.

10

Pitolosi ni Koneliyasi

1 Mu Sesaaliya, kame kuna kwikala omulume no litina lya Koneliyasi, omukulu no masole, no mpi iisaniwa nji, “Italiya.”
2 Neli omunu ona kukubeeka ni kucila Nyambe nia sindoo yaye onje, kame ana kutusanga onene anokusheba mi kame ana kulapelanga enako yonje kwa Nyambe.
3 Ba nako no waatu omunji sebeli omona wino mu pono eliñeloi lya Nyambe eliiya kwa yonyene ni kwamba nji, “Koneliyasi!”
4 Cwale Koneliyasi sebeli waliketa eliñeloi mukucila ni kwamba nji, “Etaba ni ibine, Mbumu?”
Eliñeloi sebeli limu tambula nji, “Etitapelo ni tituso towe kwawo ashebile nati kambamene kwa Nyambe, mi natipulukiwa.
5 Cwale otume alume ku Jopa akashimbe Simoni woyo oisaniwa Pitolosi.
6 Kame ali ni Simoni omusuhi no itumba, endoo yaye kame ikubapile ni liwate.”
7 Cwale eliñeloi lina kwamba naye aba linakuta, sebeli oisana abika aye ayili ni musole mumweya woyo ona kukubeeka kwa Nyambe kwawo ana ku mutatelelanga.
8 Munyima ya Koneliyasi okwaambela eyi inatendahala yonje sebeli waatuma ku Jopa.

Epono ya Pitolosi

9 Eliywaa linaku tatamako, awo asili mu ndila, aali beebi ni Jopa, Pitolosi
sebeli otina ba situwa no ndoo oka lapela, ba nako aba ina kukwana likumi
ni twiili (12) omunji.
10 Pitolosi sebeli oyomba ni kusaela esino kulya, aasilemine okumu
lukiseta eilya, sebeli omona epono.
11 Cwale sebeli omona eliwilu liyatuluka ni sinu siiya banji kanyi olwambi
lunene lunungilwe ku mamaneneno yalo anee.
12 Mukaci yalo kame kuna kwikala emifuta yonje no iyamana neyi yenda
ni mapumo ni tuyunyi na kuwilu.
13 Cwale eliywi sebeli liiya kwa yoyene lyaamba nji, “Imana, Pitolosi,
wibae mi olye!”
14 Kono Pitolosi sebeli wamba nji, “Kokulwa, Mbumu, kakuli kanisilya kale
esinu sonje no kwakena neyo no litilo.”
15 Eliywi sebeli liiya kwa yonyene kame akano wili nji, “Esi sikenisitwe
kwa Nyambe, olese okwamba nji nisaalitilo.”
16 Nakuku tendahala ngeso twaatu, esinu eso sebeli susetwa ku wilu.
17 Pitolosi yosi nahana epono ana mono nji iikene, komumone, alume ana
tumiwa kwa Koneliyasi munyima no kwibanguta ku ndoo ya Simoni sebeli
akeela ni kwimana ba mwelo.
18 Cwale sebeli aisana ni kwibanguta nji, “Kana mokame muno ana
tibelele Simoni wisaniwa Pitolosi?”
19 Pitolosi yo sinahana eyi no pono eyo, Emebo sebeli yamba kwa yonyene
nji, “Omone, alume aatu kame akusaela.
20 Wimane mi oshetumuke, ote noo oulwile oku lindalinda, kakuli time
ninaa tumu.”
21 Cwale Pitolosi sebeli oshetumukela kwaao alume ana tumeniwa kwa
yonyene ni kwamba nji, “Yamene mu saela. Mulibaka libine aba muneeyi?”
22 Cwale sebeli atambula nji, “Koneliyasi, omukulu no masole, kuluka,
woyo ocila Nyambe ni kukutekiwa ku sicaba sonje no Majuda. Kame ana
laeliwa ku lingeloi no kukena okwisanena ku ndoo yaye, nji ayupe eyo so
wambe.”
23 Cwale Pitolosi sebeli waatambula ni kwaingenyeka mu ndoo.

Pitolosi ku ndoo ya Koneliyasi

Eliywaa linaku tatamako Pitolosi sebeli ota noo, nanjili abaye namu Jopa
sebeli ata naye.
24 Kweeli linaku tatamako eliywaa sebeli aingena mu Sesaaliya.
Koneliyasi kame anakwa atatelela, mane kame anakwisana bamweya
aa asinga onene naabaye.
25 Cwale Pitolosi aba anakwingena, Koneliyasi sebeli omuwaniketa niku
kwela banji ni manwi ku makondo aye niku mukubamena.
26 Kono Pitolosi sebeli omwimeka ni kwamba nji, “Imana,” “Nimene, kame
nili omunu fela.”
27 Pitolosi yo ambola ni Koneliyasi, sebeli aingena mu ndoo ni kuwanamo
aanu nokupula aunganine.
28 Pitolosi sebeli wamba kwa onyene nji, “Aanyi kame mulimukile nji ni
kulwisa omulawo omunu kakuli o Mujuda kalukele okuwana nasimacaba
andina simba okulekula omunjili kwa yonyene. Kono Nyambe nanikete nji
nilese okwaliketa omunu yonje nji kame aiyalile elitilo kasikena.
29 Cwale aba nina kutumeniwa, kame nineyi nambulwa mukwakana.
Cwale kame nimi ibanguta nji, iikene munani isanene?”
30 Koneliyasi sebeli otambula nji, “Kwabita kale amaywaa anee, Kame
naikalanga mundoo yange me nilapela omunji ba nako no waatu (15:00) mi

sebeli nimona omulume onaku manga eikumango no kubenya yo imanine balubala wange
31 ni kwamba nji, ‘Koneliyasi okulapela kowe naku yupahala mi ni tituso towe na tihupuliwa kwa Nyambe.
32 Cwale otumene ku Jopa mi okaisane Simoni no litina lya Pitolosi, kame ali mu ndoo ya Simoni osikusuha eitumba, eyi ili beebi ni liwate.’
33 Cwale bokame aba nina leluba ookutumena, mi nutende wino aba uneyi. Cwale tonje kame tuli bamweya balubala wa Nyambe, oku yupa eyo ona laelwe yonje kwa Mbumu okutwambela.”

Engambolo Ya Pitolosi

34 Cwale Pitolosi sebeli oyatulula akanwa kaye ni kwamba nji, “Niti luli kame nilemuha nji Nyambe kakete omunu omo aikalele.
35 Kono mu sicaba ni sicaba munu yonje woyo omucila ni kutenda eyi ilukile, kame alumelelwa kwa yonyene.
36 Kame mulimukile eliñusa anaku tuma kwaana a Isilaele, okwa kutaza eliywi no kuwaba no kozo ya Jesu Kilesite Ombumu no aanu onje.
37 Kame mulimukile eyo ineyi mu Judeya monje eyi inaku tangisa mu Galileya munyima ya Jowani oku kutaza ei no kolobezo.
38 Kame mulimukile Nyambe omo anaku wabela Jesu wa Nazaleta ni Mebo no Kukena ni maata, ao anaku tendisa einu no kuwaba niku balisa aanu onje awo anakwi kalanga munji no maata a Satani, kakuli Nyambe kame ana kwikala naye.
39 Cwale kame tuli apaki kwiinu yonje anaku tenda bamweya mu naha no Majuda ni mu Jelusalema. Kame ana mwibaa, okumu tuleka.
40 Kono Nyambe naku mwingula ba liywaa no waatu ni kumuba oku monahala,
41 kasa kwaanu onje kono kwaaci anaku yulekiwa kwa Nyambe okutenda apaki, awo anakulya ni kunwa naye munyima no kwinguka kwaafu.
42 Kame ana tulaelele okukutaza kwaanu ni kupaka nji yokame ona ketiwa kwa Nyambe oku tenda omwatuli no asikuyoya naa sikufa.
43 Kwayonyene anuhi a Nyambe onje kame apaka nji munu yonje so pumena kwa yonyene kame sa tambule okulemenwa eibi mu litina lyaye.”

Asimacaba aba anaku tambula Emebo no Kukena

44 Abo Pitolosi yo saamba eyi, Emebo No Kukena sebeli ishetumuka beulu no aanu onje awo ana yupu eliywi.
45 Aasikupumena mwa onyene asimupato ana kwiiya ni Pitolosi sebeli akomoka, kakuli empo no Mebo No Kukena naitelwe simba kwaa siacaba.
46 Kakuli kame ana kwayupa aamba mu tipuo tindina oku lumbeka Nyambe. Cwale Pitolosi sebeli wamba nji,
47 “Kana kame kuli omunu so kanena aa aanu oku kolobeziwa ni meyi aa ana tambula Emebo No Kukena kanyi aaci?”
48 Cwale sebeli waalaela nji akolobeziwe mu litina lya Jesu Kilesite. Sebeli amukumbela okwikala noo amaywaa acana.

11

Epiho ya Pitolosi ku Keleke ku Jelusalema

1 Cwale Atumiwa naaasikupumena awo ali mu Judeya sebeli ayupa nji asimacaba nonyene kame ana tambula eliywi lya Nyambe.
2 Cwale Pitolosi aba nata ku Jelusalema, onyene asimupato sebeli amuzekisa nji,

3 “Iikene aba onati kwaalume aa kasita ku mupato ni kulya noo!”
4 Kono Pitolosi sebei otangisa okwaataluseta mu utungi nji,
5 “Kame nina kwikala mu muleneñi wa Jopa meni lapela, mi muku hapiwa sebeli ni mona epono no sinu simonahala okwiiya banji kanyi olwambi no kuneneba olu lunungilwe ku mamaneneno anee, mane ni kwiiya kwa mene.
6 Aba nishetetako okwaliketa, sebeli ni mona eiyamana ni ibatana neyi yeenda ni mapumo ni iyunyi naku wilu.
7 Cwale sebeli ni yupa eliywi elyamba kwa mene nji, ‘Oimane, Pitolosi, oibae mi olye!’
8 Kono sebeli naamba nji, ‘Kokuulwa Mbumu! Kakuli asimbakwatanga kakwisa esi no matilo simba nokwakena esi sina ingene mu kanwa kange.’
9 Kono eliywi sebeli litambula aka no wiili okutunda ku wilu nji, ‘Eso ana kenisa Nyambe kaufanene okusi isana nji litilo.’
10 Esi kame sinaku tendahala kaatu, mi einu eyo yonje sebeli yukela ku wilu.
11 Ba nako eyo alume aatu sebeli akeela ku ndoo omo tuna kwikala, anaku tumenwa kwa mene okutunda kwa Sesaaliya.
12 Cwale Emebo sebeli inambela nji nite noo, okuulwile okuba elibaka. Abaange mutanu ni mumweya sebeli ata nange, mi nuukaingena mu ndoo no mulume woyo.
13 Cwale sebeli otwambela omo ana kumonena eliñeloi eli imanine mu ndoo yaye ni kwamba nji, ‘Waatume ku Jopa mi akalonde Simoni woyo oisaniwa Pitolosi.
14 Kame saambe kwa wene eliñusa elyo saaliku yoyise, wene naasindoo yowe onje.’
15 Nji ni tangise okwamba, Emebo No Kukena sebeli ishulumukela beulu yoo kanyi omo ina kwiyela kwaaci ku matatekelo.
16 Cwale sebeli ni puluka eliywi lya Mbumu, omo ana kwambela nji, ‘Jowani naku kolobeza ni meyi, kono anyi mbamu kolobeziwa ni Mebo No Kukena.’
17 Nji cwale Nyambe nakwaaba etimpo no kukufeka kanyi eto anakutuba aba tuna kupumena mwa Jesu Kilesite time anyine cwale nji nikanene Nyambe!”
18 Cwale aba anaku yupa eyi, sebeli akwa emicima ni ku kanyisa Nyambe aamba nji, “Cwale kwa simacaba Nyambe naabi ngeeso okubaka no moyo.”

Ekeleke mu Antiyoki

19 Cwale awo anaku hasana mulibaka no mayando ana kwiiya ba nako ana kweenda Setefani okakeela ku Foenisiya ni ku Sipulasi ni ku Antiyoki, aulwile okwamba eliywi kumunu yonje konji ku Majuda omboci.
20 Kono kame kuna kwikala anjili kwa onyene, alume naku Sipulasi ni ku Sileni nakwiiyanga ku Antiyoki mu kwambola ni Mangelike, oku kutaza eliywi lya Mbumu Jesu kwa onyene.
21 Amaata a Mbumu na kwikala noo, mi ni palo no kupula awo ana kupumena sebeli asiulukela kwa Mbumu.
22 Eliñusa no eyi sebeli liiya mukuyupahala mu Ndoo ya Nyambe na mu Jelusalema, mi sebeli atuma Banabasi ku Antiyoki.
23 Cwale aba ana kukeela ni kumona esishemo sa Nyambe, sebeli owa-belelwa ni kwasusueza onje nji aongotete kwa Mbumu ni mucima no ku tundamena.
24 Kakuli neli mulume no kuwaba, nokwiyala Emebo no Kukena ni tumelo. Cwale aanu no kupula sebeli aekezeha kwa Mbumu.

25 Cwale Banabasi sebeli ota kwa Tesasi oka saela Saule.
26 Cwale aba anaku muwana, sebeli omulita ku Antiyoki. Kame ana kwikalamo omwaka aakuwana ni Ndoo ya Nyambe ni kwiyeta aanu no kupula onene. Mu Antiyoki aiyetwa neli ano weli okwisaniwa nji aasikupumena.
27 Cwale mu maywaa aa, anuhi a Nyambe sebeli aiya okutunda ku Jelusalema okuta ku Antiyoki.
28 Cwale omunjili mwa onyene ona kwisaniwa nji Angabusi sebeli wimana ni kwamba ni Mebo nji kame sakwikale elishebo linene mu litunga lyonje, mi eyi kame inaku tendahala mu nako ya Kilaundiyasi.
29 Aiyetwa sebeli alela oku twalela aasikupumena ayakile mu Judeya etituso omunu ni munu oku tundisa omwa tweseta monje.
30 Cwale sebeli atenda ngeso, mi niku tumena akulu no Ndoo ya Nyambe , mu maoko a Banabasi ni Saule.

12

Amayando no Kupula

1 Mu nako eyo Ombumu Heloda sebeli otangisa oku yandisa anjili no Ndoo ya Nyambe.
2 Sebeli oibaa Jakobo minaye Jowani ni sabule.
3 Cwale aba ana kumona nji aendisi no Majuda na wabelelwa, sebeli wekeza okununga ni yonyene Pitolosi. Eyi neli mu maywaa no inkwa na mbulwa omumena.
4 Cwale aba ana kumana okumununga, sebeli omu beeka mu tolongo ni kumuba mu maoko no ikwata inee no masole, mi kame ana kulela oku mubeeka balubala noanu munyima no Paseka.
5 Cwale Pitolosi kame ana kuteulwa mu tolongo, kono Endoo ya Nyambe kaisiku lesele oku mulapelela mukusepahala kwa Nyambe.

Pitolosi aba nalukululwa mu Tolongo

6 Ousiku owo luli abo Heloda yo hupula nji amulite bandee kwaanu, Pitolosi kame nalangananga mukaci no masole ayili yo nungilwe amawenge ayili, mi atateleli ayili aali ba mwelo no tolongo.
7 Cwale komumone, eliñeloi lya Mbumu sebeli limonahala, mi eliseli sebeli limonahala mu tolongo, mi sebeli likuba Pitolosi ku timaci ni kumwingula okumwambela nji, “Oinguke mu wangu.” Amawenge sebeli akwa ku maoko aye.
8 Cwale eliñeloi sebeli limwambela nji, “Okufuke mi okumange amakatulo owe.” mi sebeli otenda ngeso, eliñeloi sebeli limwambela nji, “Okufuke omukanjo wowe mi onikoñe.”
9 Cwale sebeli obana ni kukoña eliñeloi, kasiku limuka nji eliñeloi eyi litenda niya luli, kono yonyene kame anaku nahana nji kame amona epono.
10 Cwale aba anakusiya omutateleli no weli ni uyu no wili, sebeli akeela ba mweelo no sondo ou ota mu muleneñi. Omweelo sebeli oku yatulula wenyene kwa onyene, mi sebeli atundamo ni kwenda mu ndila, cwale ababo eliñeloi sebeli limusiya.
11 Cwale Pitolosi sebeli olemuha yonyene ni kwamba nji, “Bano cwale kame ni yii nji ni niti! Mbumu na tumu elingeloi lyaye oku nilukulula mu maoko a Heloda ni kweyo yonje ana kutatelela aanu no Majuda.”
12 Cwale aba anaku lemuha sebeli ota ku ndoo ya Maliya, inawaye Jowani no litina linjili lya Maleka, omo ana kuungana ano kupula alemine oku-lapela.

13 Cwale abana kokota ba saandi no mweelo, omubika oisaniwa Loda
sebeli oiya mukutambula.
14 Aba ana kulimuka eliywi lya Pitolosi, yo wabelelwe kasiku yatulula
omweelo kono sebeli oituka okuta mukaci okaamba nji Pitolosi uno, kame
aimanine ba mweelo.
15 Sebeli aamba kwa yonyene nji, “Kame otakana!” Kono yonyene sebeli
ongoteta nji yokame. Sebeli aamba nji, “Ni lingeloi lyaye.”
16 Kono Pitolosi sebeli otwalelela okukokota, mi aba anaku yatulula sebeli
amumona mi sebeli akomoka.
17 Kono sebeli waakobeta ni Lyoko nji aondoke, mi sebeli waatolokela omo
ana mutundisete Mbumu mu tolongo. Mi sebeli wamba nji, “Mu simwete
Jakobo naaasikupumena etaba eyi.” Cwale sebeli waasiya ni kuta ku sibaka
sinjili.
18 Cwale aba kunakupa, sebeli kwikala omufilifili munene mukaci no
masole kweeyo ina tendahala kwa Pitolosi.
19 Cwale Heloda aba ana kumusaela mi sebeli okwangwa okumuwana,
sebeli ozekisa aatateleli ni kulaela nji kame afanena okufa. Cwale Heloda
sebeli otunda mu Judeya okuta mu Sesaaliya oka ikalamo.

Elifu lya Heloda

20 Cwale Heloda onaku tinena aanu namu Tile ni Sidoni, cwale sebeli
aiya kwa yonyene aali muumweya onje mi aba anaku twesa okususueza
Bulasitasi esikombwa sa Mbumu, sebeli akumbela ekozo. Kakuli eilya yoo
kame inakutundanga mu naha ya Mbumu.
21 Ba liywaa linaku ketiwa Heloda sebeli okufuka eikumango no umbumu
ni kwikala mu lubona lwaye, mi sebeli wamba kwaanu mu umbumu.
22 Aanu sebeli akuweleza nji, “Eliywi eli lya mulimu, kasa lya munu.”
23 Ababo eliñeloi lya Nyambe sebeli limufula, kakuli kasiku kanyisa
Nyambe, sebeli oliwa ku mibila ni kufa.
24 Kono eliywi lya Nyambe sebeli likula ni kwekezeha.
25 Cwale Banabasi ni Saule sebeli auka ku Jelusalema aba anakumana
okwiyateteta omusebezi woo, sebeli aiya ni Jowani no litina linjiili lya
Maleka.

13

Banabasi ni Saule aba anaku Ketiwa ni ku Tumiwa

1 Cwale mu Ndoo ya Nyambe namu Antiyoki kame kuna kwikala aanuhi
naaiyeti, Banabasi, Simyoni ona kwisaniwa Nija, Lusiusi namu Sileni ni
Manaeni omunjili no manduna no kuta ya Heloda omubusisi ni Saule.
2 Abo alemine oku kubamena Ombumu ni kukuyumena eilya, Emebo No
Kukena sebeli yaamba nji, “Muni ketele Banabasi ni Saule atende omusebezi
owo ninaa isanene.”
3 Cwale aba ana kumana okuuyumena eilya ni kulapela sebeli abeeka
amaoko woo beulu yoo ni kwaafundula

Mu Sipulasi

4 Cwale, bakutumiwa ku Mebo No Kukena sebeli ata ku Selusia, mi
okutunda abo sebeli alutela mu Sipulasi.
5 Cwale aba anoka keela mu Salamisi, sebeli aaka kutaza eliywi lya
Nyambe mu tindoo no ilapelo no Majuda. Kame ana kweenda ni Jowani ona
kwaatusanga.
6 Cwale aba anaende mu sooli mane okakeela ku Pafosi, sebeli akuwana ni
mulume no mabibo, omunuhi no mapwa no Majuda no Litina lya Bal-Jesu.

7 Kame ana kwikalanga ku mubusisi Selgiusi Paulusi, omulume no
kushangama. Woyo sebeli oisana Banabasi ni Saule na kulakaza okuyupa
eliywi lya Nyambe.
8 Kono Elimasi no mabibo (kakuli neli yonyene etaluso no litina lyaye)
sebeli wahanyeza, ni kweteka okukanisa omubusisi nji alese okupumena.
9 Kono Saule, woyo wisaniwa kame nji Paulusi, sebeli wiyala ni Mebo No
Kukena mi sebeli omwaliketa
10 ni kwamba nji, “Weene omwana no kwiiba, wene esila no inu yonje
nokuluka, wene wiyalile ouyi onje, kaulesele okusinya endila no kooloka ya
Mbumu!
11 Cwale omone, elyoko lya Mbumu kame lili beulu yowe, kame sotende
esibofu mi uulwe okumona eliywaa ba nako icana.”
Ababo okwilola ni uwi sebeli ifuka amiyo aye, mi sebeli osaela omunu no
kumwendisa ni Lyoko.
12 Cwale omubusisi sebeli opumena aba ana kumona esi sineeyi, kakuli
kame ana kukomokisiwa ku tuto ya Mbumu.

Mu Antiyoki namu Pisidiya

13 Cwale Paulusi naa ana kwenda noo sebeli atunda mu Pafosi ni kuta
okakeela ni ku Pega namu Pamfiliya. Mi Jowani sebeli waasiya ni kuuka ku
Jelusalema.
14 Kono onyene sebeli atunda mu Pega nuuka keela mu Antiyoki namu
Pisidiya, mi ba liywaa no Pumulo sebeli aingena mu ndoo no milapelo nuu
ka ikala banji.
15 Munyima no ku bala omulawo naanuhi a Nyambe, aendisi no ndoo no
milapelo sebeli aatumena omunu ona kwamba nji, “Abaange, nji kame muli
ni liywi no kususuweza aanu, mu lyaambe.”
16 Cwale Paulusi sebeli oimana, mi yo kobetite ni Lyoko, sebeli wamba nji,
“Alume no Isilaele, naanyi mucila Nyambe, komuteetete!
17 Nyambe no aanu aa no Isilaele kame ana kukuketela asitetu ni
kwaakulisa asiikalile mu naha no Engepita, ni Lyoko no kwimana sebeli
waatundisamo,
18 cwale mu myaka no kukwana makumi anee (40) sebeli oyanda noo mu
lihalaupa.
19 Cwale aba ana kumana okuyundisa amasika mutanu naayili mu naha
no Kanana, mi sebeli waaba enaha yoo kanyi ayooli.
20 Cwale munyima nweeyo,
Sebeli waaba aatuli okutwala ba nako no munuhi wa Nyambe Samwele,
mi kame sina kushimba emyaka ina kukwana emwenda inee ni makumi
atanu (450).
21 Cwale aba anaku kumbela nji abiwe ombumu, Nyambe sebeli waaba
Saule omwana Kishi, omulume no lusika lwa Benjamine, ni kubusa emyaka
inakukwana makumi anee (40).
22 Cwale aba ana kumana oku mutundisa, sebeli oimeka Dabida okutenda
ombumu woo, yonaku pakiwa ni kwamba eyaye nji, ‘Kame nina wana
Dabida omwana Jese, omulume woyo okolwisa omucima wange, woyo
sotenda eyo nisinga yonje.’
23 Mu lusika no mulume uyu Nyambe na liti omuyoyisi no Isilaele,
yonyene Jesu, kanyi omo ana kusepiseza.
24 Cwale Jesu yo kasiiya kale Jowani yo wakutaza kale ekolobezo no
kubaka kwaanu onje no Isilaele.
25 Cwale Jowani yoli beebi niku mana omusebezi waye, sebeli nji, ‘Nga-
sibine muyambuta nji time anyine? Kasa mene yonyene. Kokuulwa, kono

munyima yange omunjili okeile, simba etinjatangwa naku makodo aye
sitwese okwa nungutula.’
26 “Abaange, aanu no lusika lwa Abulahama naanyi monje aa acila
Nyambe, kwaaci na kwiiyi eliñusa no kuyoyisa.
27 Kakuli awo ayoya mu Jelusalema naa endisi oo, mulibaka nji kasi limuka
Jesu simba okwayupa amaywii no anuhi a Nyambe aa abaliwa ba liywaa ni
liywaa eli no Pumulo, naiyateetete eyi no kumwatula.
28 Simba nji kasikuwana omubonda owo ofanena elifu, sebeli akumbela
Pilato kwalukulwela yonyene nji aibaiwe.
29 Cwale aba ana kumana okwiiyateteta eyo inakuñoliwa eyaye, sebeli
amutundisa ba sitondo ni kumu langeka mu libita.
30 Kono Nyambe naku mwiingula kwaafu,
31 ni kumoniwa mu maywaa no kupula kwaao ana kwiiya naye okutunda
ku Galileya okuta ku Jelusalema, awo atendile cwale apaki aye kwaanu.
32 Cwale na tumilitele eliywi no kuwaba elyo Nyambe ana kusepisa kwaa
njekulyetu nji,
33 esi ana iyatetete mwaaci anoo mu kwingula Jesu, kanyi kame omo
kuñolelwe mu Lismu no wiili nji,
‘Tiwe Mwanange,
balelo kame nina kuleye.’
34 Cwale esisupo no niti aba ana mwingula kwaafu, nji katamba kuukela
okoola, ya naamba Nyambe nji,
‘Kame sa nikube okukena
ni timbuyoti no niti tina kusepisiwa kwa Dabida.’
35 Cwale ni mu lisamu linjili nakwambiwa nji,
‘Kutamba kupumenena woyo no kukena wowe nji amone okoola.’
36 Kakuli Dabida aba ana kumana okusebeza mu maywaa aye eso sina
kusaelwa kwa Nyambe, sebeli ofa, ni kulangekwa kwa sitaye, ni kumona
okoola.
37 Kono woyo anaingula Nyambe, katamba kumona okoola.
38 Cwalehe Abange, mu limuke nji, mwa yonyene woyo mulume na
mwambeliwa oku lemenwa eibi yenu,
39 mwa yonyene omunu yonje woyo opumena kame alukululwa ku inu
yonje eyo kamutwese oku lukululwa mu mulawo wa Mushe.
40 Mu tokomele nakubu, nji cwale mu lese okwiyelwa kweyo inambiwa
kwaanuhi nji,
41 ‘Komumone, anyi akamashungu, mu komoke, mi mufe!
Kakuli kame ni tenda omusebezi mu maywaa enu,
omusebezi samuulwe oku pumena,
naba sami talusete woo omunu!’ ”
42 Aba ana kusinga okubanamo, aanu sebeli akumbela nji atalusete einu
eyo afanena okutalusetwa eli no Pumulo linjili.
43 Cwale asi mukopano aba ana kufundulwa, aendisi no Majuda no kupula
na pulosebelite awo asebeleza Nyambe sebeli akoña Paulusi ni Banabasi,
awo sebeli aambola noo, ni kwakutaza okongoteta mu sishemo sa Nyambe.
44 Eli no Pumulo lina kutatamako omunu yonje namu muleneñi sebeli oiya
mukuungana bamweya mukuyupa eliywi lya Nyambe.
45 Kono aendisi no Majuda aba ana kumona elikwanamunu, sebeli ayupa
omuna, ni ku kanana eyo ina kwambiwa kwa Paulusi, ni ku mushendoola.
46 Cwale Paulusi ni Bananbasi sebeli aambela mukwacila nji, “Kame ku
lukeele nji eliywi lya Nyambe lyambelwe anyi oweli. Kono aba mulikana

kame mukwatula mwenyene nji kamu fanenwe omooyo no kwaabwa, komumone, kame tusiulukela kwa simacaba.
47 Kakuli cwale Ombumu natu laelele nji,
‘Kame nina kutumu nji otenda eliseli no asimacaba,
nji olita oku yoyisa mu litunga lyonje okutwala ku mamaneneno.’ ”
48 Cwale asimacaba aba ana kuyupa ngeso, sebeli awabelelwa, ni kukanyisa eliywi lya Nyambe, mi ano kupula aa ana ketelwe omoyo no kwaabwa, sebeli apumena.
49 Cwale eliywi lya Mbumu sebeli lihasana mu silalanda sonje eso.
50 Kono aendisi no Majuda sebeli asusueza akati aa aketukiwa naalume abusai no muleneñi, ni kwingulela Paulusi ni Banabasi amayando, mi sebeli aacita mu naha yoo.
51 Kono onyene sebeli atutula eliluli ku makondo oo, ni kuta ku Ikoniyamu.
52 Cwale aiyetwa sebeli aiyala okuwabelelwa ni Mebo no Kukena.

14

Mu Ikoniyamu

1 Cwale mu Ikoniyamu sebeli aingena bamweya mu ndoo no milapelo no Majuda, aba ana kwambamo eliywi, epalo no kupula sebeli ipumena bamweya ku Majuda niku Mangelike
2 Kono aendisi no Majuda anokwa pumena sebeli asusueza asimacaba, mi ni kwafilikanya emicima okulwisa aasikupumena.
3 Cwale sebeli aikalamo enako no kuleba, aamba eyi no Mbumu mukwacila, awo aaba oupaki ku liywi no sishemo saye, mukutenda eisupo neyi ikomokisa ni maoko oo.
4 Kono aanu namu muleneñi kame anokutaba, anjili ku lineku no Majuda anjili ku lineku no atumiwa.
5 Cwale omufilifili aba una kutendiwa ku Majuda bamweya na asimacaba, naa endisi oo, aba ana kusinga nji akatende asiku pumena ouyi ni kwaafula ni mawee.
6 Atumiwa aba anaku lemuha etaba eyo, sebeli acilela ku Lisitila ni ku Deba emuleneñi namu Likaoniya, ni mu naha ikubapile nayo.
7 Omo sebeli akutazamo eliywi.

Mu Lisitila

8 Cwale mu Lisitila kame kuna kwikalanga omulume onaku leiwa yoli esiyanga no makondo, neli esiyanga okutunda ba kuleiwa kwaye.
9 Yonyene kame ana kuteteta Paulusi yo aamba. Paulusi sebeli omwaliketa, mi sebeli omona nji kame ali ni tumelo nji abalisiwe
10 cwale sebeli omwambela ni liywi no kuneneba nji, “Oimane ni makondo owe!” mi sebeli omatuka ni kweenda.
11 Cwale enyangela aba ina kumona eyo ana kutenda Paulusi, sebeli atangisa okukuwa mu puo no Silikaniya nji, “emilimu kame ineyi kwaaci mu sumbiwa sikufeka kanyi aanu!”
12 Banabasi kame anaku mubeeka elitina lya Zeusi, Paulusi neli lya Hemasi, kakuli neli yonyene omukulu ku kwamba.
13 Omupulisita, no ndoo ya Zeusi onyambe woo eyo inakwikala balubala no muleneñi, sebeli olita amapulu akabisitwe ni tipalisa ba myelo kame anaku singa okutenda esitabelo bamweya naanu.
14 Kono atumiwa Banabasi ni Paulusi aba ana kuyupa eyo, sebeli akaola eikumango yoo, mi sebeli aitukela mukaci no aanu no kupula alemine okukuwa nji,

15 “Alume, ikene aba mutenda ngesi? naaci tuli alume kanyi aanyi, mi
kame tuna militele amaywi no kuwaba, nji kame mufanena okusiuluka
okutunda ku inu eyi no mbulwa tuso okuta kuwa Nyambe no kuyoya woyo
ona kutenda eliwilu ni litunga, ni liwate, neyo yonje ilimo.
16 Mu tinako naku nyima kame ana ku lumelelanga aanu onje okwenda
mu mikwa yoo.
17 Nabakulingeso, kasikulesela okuba oupaki kakuli kame anatende wino
ni kumiba ombula na kuwilu ni tinako no kukutula, okumiba eilya ni
kwiiiyata emicima yenu oku wabelelwa.”
18 Mu maywi aa kasikutwesa aanu okwakanisa okwatendela eitabelo.

19 Kono sebeli kwiiya aendisi no Majuda ana kutunda mu Antiyoki ni
mu Ikoniyamu, ni kusususweza aanu, sebeli afula Paulusi ni mawee ni ku
mukoka oku mutundisa mu muleneñi mu kuhupula nji nafu.
20 Kono aiyetwa sebeli amubeeka mukaci mi sebeli oinguka ni kwingena
mu muleneñi. Ba liywaa linaku tatamako sebeli ota ni Banabasi ku Deba.

Okuukela ku Antiyoki mu Siliya

21 Cwale aba ana kumana okukutaza eliywi mu muleneñi owo, ni kuwana
aiyetwa no kupula sebeli aukela ku Lisitila ni ku Ikoniyamu ni ku Antiyoki.
22 Kame ana kongota emicima no aiyetwa ni kwaa susuweza nji atun-
damene mu tumelo, ni kwamba nji kame tufanena okwingena mu mayando
no kupula nji twingene mu mubuso wa Nyambe.
23 Cwale aba ana kumana okuketa akulu mu keleke ni keleke, ni kulapela
nuukuyumena eilya, sebeli aasiya mu sishemo no Mbumu woyo ana ku
pumena mwa yonyene.
24 Cwale sebeli abita mu naha no Pisidiya ni kuta ku Pamfiliya.
25 Cwale aba ana kumana okwamba amaywi mu Pega, sebeli ata ku
Ataliya,
26 cwale okutunda abo sebeli alutela ku Antiyoki, omo ana kubeekiwa mu
sishemo sa Nyambe mu musebezi owo ana kwiyateteta.
27 Cwale aba ana kukeela, sebeli awaneka Ekeleke bamweya ni kwamba
yonje eyo Nyambe ana tende noo, nomo ana yatulwele omweelo no tumelo
no asimacaba.
28 Cwale sebeli aikala enako no kuleba naaiyetwa.

15

Omukopano ku Jelusalema

1 Kono anjili alume ana kwiiya oku tunda mu Judeya sebeli aiyeta
aasikupumena nji, “Aba kamwaingene mu mupato okuta mu mulawo wa
Mushe, ka mu tamba okuyoisiwa.”
2 Cwale Paulusi ni Banabasi abaana kukanana noo onene, Paulusi ni
Banabasi naanjili ngeso sebeli ayulekiwa nji ate ku Jelusalema kwaatumiwa
naakulu akambole etaba eyo.

3 Cwale Endoo ya Nyambe sebeli yaafundula ngeso, sebeli ata endila no
kubita mu Foenisiya bamweya ni mu Samaliya, alemine okwamba eyi no
ku siuluka no asimacaba, mi sebeli aaba okuwabelelwa no kuneneba kwa
asikupumena onje.
4 Cwale aba ana kwiiya ku Jelusalema, sebeli atambuliwa kwaatumiwa ni
keleke, ni kwaakulu, mi sebeli atalusa yonje eyo ana kutenda Nyambe mwa
onyene.

5 Kono aasikupumena anjili ao ali ku seemba no Afalisi sebeli aimana ni
kwamba nji, “Esi sifanena ni kwatwala ku mupato, ni kwaa laela nji akuteke
omulawo wa Mushe.”
6 Atumiwa naakulu sebeli akuwana bamweya okutatuba etaba eyi.
7 Cwale munyima no kwaambota onene, Pitolosi sebeli oimana nikwamba
nji, “Abaange, kame mulimukile nji mu maywaa ana kubwa Nyambe na
kuniketa mukaci kenu nji mulibaka no kanwa kange asimacaba kame
afanena okuyupa eliywi lya Nyambe ni kupumena.
8 Cwale Nyambe woyo olimukile emicima yoo, kame aapaka mu kwaaba
Emebo No Kukena kanyi omo ana tendele kwaaci.
9 Kasi tenda eshutano mukaci ketu nonyene, kono kame anaakenisa ni
tumelo.
10 Cwalehe, iikene aba mweteka Nyambe mu kubeeka ecoko mu tindingo
no aiyetwa eyo ana kwangwa anjekulyetu simba eyo natukutwesa
okushimba?
11 Cwale kame tupumena nji kame satu yoyisiwe mu sishemo sa Mbumu
Jesu, kanyi omo sayoyisetwe nonyene.”
12 Cwale esikwata sonje sebeli sondoka mi kame ana kuyupeteta kwa
Banabasi ni Paulusi aba ana kutalusa etiponiso ni timakazo eto Nyambe ana
kutenda mwa onyene mukaci no asimacaba.
13 Munyima aba ana kumana okwamba, Jakobo sebeli otambula nji,
“Abaange muteetete kwa mene!
14 Simoni sebeli otalusa omo Nyambe ana ku tangiseta oweli okupotela
asimacaba, nji mukaci koo akuketele aanu aa afanena elitina lyaye.
15 Eyambo eyi kame ilumelelana ni maywi no anuhi a Nyambe, kanyi omo
kuñolelwe nji,
16 ‘Munyima no eyi, kame sa nuuke,
mi kame sa ni yake esibaka ana kuyoya Dabida , eso sinakwi
Kame sani yake ba matota no kale,
mi kame sani wiimeke.
17 Nji aanu ana siyalako asaele Mbumu,
naa simacaba onje awo ana isaniwa mulibaka no litina lyange.
18 Kame kwamba Mbumu, woyo ona kutenda einu eyi nji ilimukiwe oku-
tunda ku matatekelo.’
19 Abakulingeso, ekatulo yange ninji, “Katu fanene oku kataza asimacaba
awo asiulukela kwa Nyambe.
20 Kono kame tufanena okwaañolela nji atunde kweyi no litilo no
maswaniso, ni kuuhule, ni kweyi no kowiwa, ni ku unyinga.
21 Kakuli okutunda ku nako na kukale mu muleneñi ni muleneñi kame
kuli ao akutaza eyi no milao ya Mushe eli no Pumulo neli no Pumulo mu
tindoo no milapelo.”

Eliñolo kwaa Simacaba no Alumeli Okutunda ku Kuta

22 Cwale kame kuli wino atumiwa naakulu ni keleke yonje, okuketa alume
okutunda mwaonyene ni kwaatuma ku Antiyoki bamweya ni Paulusi ni
Banabasi. Sebeli atuma Juda woyo oisanwa nji Banabasi, ni Sailasi, alume
abusa mukaci no aasikupumena,
23 ni kwatumena eliñolo linjili eli lyamba nji, “Abaange, atumiwa
bamweya naakulu, nikwaaasikupumena nwa simacaba mu Antiyoki ni mu
Siliya ni mu silisiya, mulumele.
24 Kakuli na tuyupu nji aanu anjili ana tundu mwaaci kame ana mishupu
ni maywi, oka mifilikanya emicima yenu, simba nji katwasikwa laela ngeso.

25 Naku monahala wino mwaaci, aba tuna lumelelana bamweya, okuketa
alume okwatuma kwaanyi naa singiwa etu Banabasi ni Paulusi,
26 alume ana ku toboha omoyo woo mulibaka lya Mbumu wetu Jesu
Kilesite.
27 Cwalehe natu mitumene Judasi ni Sailasi, awo onyene mbami talusete
einu imweya mu liywi no kanwa.
28 Kakuli na kumonahala wino ku Mebo no kukena ni kwaaci ok-
wamibeeka omushimbo no kuneneba okubita eyi einu no utokwa,
29 nji mukulya kweyo ina tendiwa esitabelo ku maswaniso neyi itunda
ku unyinga ni kweyi no kowiwa neyi itunda mu uhule. Nji kame okuteula
wenyene kweeyi, mbu tende wino. Musiyale wino."
30 Cwale aba ana kufundulwa awo, sebeli ata ku Antiyoki, niku waneka
bamweya emikopano ni kwaaba eliñolo.
31 Cwale aba ana ku libala, sebeli awabelelwa onene ku maywi alyo no
susuezo.
32 Cwale Judasi ni Sailasi, awo ana kutenda onyene aanuhi a Nyambe,
sebeli asusueza aasikupumena ni maywi no kupula ni kwaaongota.
33 Cwale aba ana kwikalamo enako no kuleba, sebeli afundulwa mu kozo
kwaaasikupumena awo ana kwafundula.
34 Kono Sailasi sebeli osinga oku siyala.
35 Kono Paulusi ni Banabasi sebeli asiyala mu Antiyoki, aiyeta ni kukutaza
eliywi lya Mbumu, bamweya naanjili ano kupula.

Paulusi ni Banabasi aba ano Kutaba

36 Cwale munyima no maywaa anjili, Paulusi sebeli wambela Banabasi
nji, "Wiiye, tuuke tukapotele aasikupumena mu muleneñi ni muleneñi omo
tuna kwambanga eliywi lya Mbumu, ni kumona omo ayoyela."
37 Cwale Banabasi sebeli osinga okushimba Jowani woyo oisaniwa nji
Maleka.
38 Kono Paulusi sebeli onahana nji alese okushimba omunu ona kwaasiya
asili mu Pamfiliya, mi kasi kuta noo mu musebezi woo.
39 Cwale sebeli kwinguka efapano no kuneneba, mane sebeli akutaba,
Banabasi sebeli oshimba Maleka ni ku lutela mu Sipulasi,
40 kono Paulusi sebeli oketa Sailasi ni ku funduka, yo beekilwe mu sishemo
no Mbumu kwaaasikupumena.
41 Cwale sebeli ota mu Seliya ni mu Silisiya, yo ongota etikeleke namo.

16

Timoteya yota ni Paulusi ni Sailasi

1 Paulusi sebeli wiiya mu Deba ni ku Lisitila. Omo kame ku na kwikalanga
omwiyetwa, no litina lya Timoteya. Omwana no mukati no Mujuda
omuasikupumena, kono sitaye neli omungelike
2 Kame ana kupakiwa wino kwaa asikupumena na mu Lisitila ni mu
Ikoniyamu,
3 Paulusi kame ana ku saela Timoteya nji amu sindekete, mi sebeli
omushimba ni ku mubeeka ku mupato mulibaka no Majuda ana kwi-
ikalanga mu ibaka eyo, kakuli kame ana kulimuka nji sitaye neli mungelike
4 Aali mu musipili woo okuta ku mileneñi, sebeli alaela aaasikupumena
nji amamele omulawo ana kubeeka atumiwa naakulu awo ana kwikalnga
mu Jelusalema.
5 Cwale etikeleke kame tina kongotiwa mu tumelo, ni kwekeza ku palo mu
liywaa ni liywaa.

Epono ya Paulusi no mulume naku Mesodoniya

6 Cwale sebeli ata mu naha no Filinjiya ni mu Galatiya, kakuli Emebo No
Kukena kame ina kwaakanisa okwamba amaywi mu Asia.
7 Cwale aba ana kwiiya okusheeteta amabapa ni Misiya, sebeli a saela
okuta mu Betiniya, kono Emebo ya Jesu kaisikwa alumelela.
8 Cwale aba ana kumana okweenda mu naha no Misiya, sebeli ashetu-
mukela ku Tulowasi.
9 Paulusi sebeli omona epono mu usiku, omulume naku Mesodoniya yo
imanine yo mu kumbela ni kwamba nji, “Wiiye mu Mesodoniya mukutu-
tusa.”
10 Cwale aba ana kumana okumona epono eyo, Ababo sebeli tuku tukiseta
mu wangu okuta ku Mesodoniya, me tunahana nji Nyambe kame ana
twisanene oka kutazamo eliywi kwa onyene.

Mu Filipi, Okufutuka kwa Lidiya

11 Aba tuna kufuula okutunda mu Tulowasi, sebeli tuta ku Samotilasi,
eliywaa lina kutatamako sebeli tukafuweka mu Ne-yapolisi.
12 Aba tuna kutundamo sebeli tukaingena mu Filipi, omuleneñi no weli
mu sikiliti no Mesodoniya, kame ni koloni no Maloma. Sebeli twiikalamo
amaywaa no mupula.
13 Cwale ba liywaa no Pumulo sebeli tuta ku nyonga no musindi, oko tuna
kuhupula nji kame kuli esibaka no milapelo, mi sebeli twiikala ni kwamba
naakati ana ku unganako.
14 Omukati omunjili mwa onyene ona kutuyupa neli no litina lya Lidiya,
ona kutunda mu muleneñi no Tiyatila, omuulisi no ibyana no undilu. Woyo
olapela Nyambe, mi Ombumu sebeli oyatulula omucima waye nji atokomele
eyo aamba Paulusi.
15 Cwale aba ana kumana okukolobeziwa, naasindoo yaye, sebeli otu
kumbela nji, “Nji namwaatula nji mbili wa ku sepahala kwa Mbumu, mwiiye
mu ndoo yange mwikalemo.” Sebeli otu hapeleza okuta.

Mu Tolongo ku Filipi

16 Eliywaa linjili kame tuna tanga mu sibaka no milapelo, sebeli tukuwana
ni musizana no mubika woyo oli ni mebo no unuhi, naku fumisa onene
molyaye mu ku nuha.
17 Sebeli okoña Paulusi naaci yo kuweleza nji, “Alume aa nabika a Nyambe
oli beulu! Kame amyambela endila no mooyo!”
18 Eyi kame ana kwitenda mu maywaa no kupula. Kono Paulusi sebeli
otina, ni ku futuka ni kwamba ku mebo nji, “Kame ni ku laela mu litina
lya Jesu Kilesite otunde mwa yonyene!” Cwale sebeli itunda mwa yonyene
ababo ba nako eyeyo.
19 Kono aolyaye aba ana kumona nji naabwelwe esepo no ku fuma, sebeli
alema Paulusi ni Sailasi ni kwatwala mu sibaka no musika balubala nwaa
busisi.
20 Cwale aba ana kumana okwaalita bouso nwaatuli, sebeli aamba nji,
“Alume aa, Majuda mi kame alyanganisa omuleneñi wetu.
21 Kame aiyeta emikwa eyo no kwafanena nji twiikoñe ni kwiitambula
aaci Amaloma.”
22 Enyangela sebeli itateka okwaalwisa,
mi aatuli sebeli akaola eikumango yoo ni kuba etaelo nji afuliwe ni pafa.
23 Cwale aba ana kumana okwafula emiupa no kupula, sebeli aaingenyeka
mu tolongo, ni ku laela omutateleli nji aatatelele onene.

24 Woyo aba na laelelwe ngeeso, sebeli waabeeka mu tolongo na mukaci ni kwaabeeka amakondo oo mu itondo.
25 Kono ba kaci no usiku Paulusi ni Sailasi sebeli alapela ni kwiimba etindimo kwa Nyambe, mi amapantiti ateeteta.
26 Mu nako imweya fela sebeli kwiiya ezikinyeho no litunga, cwale emitomo no tolongo sebeli inyanganya mi ababo emyelo sebeli iyatuluka mi amawenge onje sebeli anungutuka ku munu yonje.
27 Cwale omutateleli aba ana kwinguka ni kumona nji emyelo naiyatuluka, sebeli oshomona omukwale waye nji akwibae, ba kuhupula nji mwendi amapantiti onje naatundumo.
28 Kono Paulusi sebeli okuwa ni liywi no kuneneba nji, “Olese okwibaa, kakuli tusilimo toonje.”
29 Omutateleli aba ana ku kumbela elibona, sebeli witukelamo, mu kucila sebeli okakwela ku makondo a Paulusi ni Sailasi.
30 Cwale sebeli waatundiseta ba ndee ni kwamba nji, “Alume, ngasibine sani tende nji ni yoyisiwe?”
31 Cwale sebeli aamba nji, “Olumele mwa Mbumu Jesu, mbuyoyisiwa, wene mane naasindoo yowe.”
32 Cwale sebeli aamba amaywi no Mbumu kwa yonyene ni kwao onje ana kwikala mu ndoo yaye.
33 Sebeli waashimba mu nako eyeyo no usiku, ni kwaayowisa ba miupaupa yoo, mi sebeli okolobeziwa ababo naasindoo yaye onje.
34 Cwale sebeli waalita mu ndoo yaye, ni kwaaba eilya balubala woo, ni ku wabelelwa naa sindoo yaya onje kakuli na lumele mwa Nyambe.
35 Kono aba kuna kupa, aatuli sebeli alaela omupolisa, ni kwamba nji, “Waalukulule awo alume akutele.”
36 Cwale omupolisa sebeli osimweta Paulusi amaywi awo, ni kwamba nji, “Aatuli nani tumu nji mu lukululwe mu kutele. Cwalehe na mulukululwa, mi mweende mu kozo.”
37 Kono Paulusi sebeli wamba kwa onyene nji, “Kame ana tufulu balubala nwaanu, kono kasikutwatula oweli, aci tutendile tuli amaloma, mi naatubeeke mu tolongo. Cwale kame asaela oku tu tundisamo ku mukunda? Kokuulwa! Mwaalesele onyene aiye muku tutundisamo.”
38 Amapolisa sebeli asimweta aatuli amaywi ao, mi sebeli acila aba ana kuyupa nji neli Maloma.
39 Cwale sebeli aiya nuuku kokobeza kwaonyene. Sebeli aatundisamo, ni kwakumbela nji asiye omuleneñi.
40 Cwale aba ana kutunda mu tolongo, sebeli ata kwa Lidiya, mi cwale aba ana kumana okumona naaasikupumena, ni kwaaongota emicima, mi sebeli afunduka.

17

Mu Tesalonika

1 Cwale aba ana kubita mu Amfipolisi ni mu Apoloniya, sebeli aiya mu Tesalonika omo kuna kwikala endoo no milapelo no Majuda.
2 Paulusi mu mukwa waye sebeli oingena kwa onyene, mi mu tisunda taatu, yo kanana noo okutunda mu mañolo
3 ni kwataluseta ni kwamonisa nji kame kuna kufanena Kilesite oku yupisiwa okukola ni kwinguka kwaafu, ni kwamba nji, “Woyo Jesu nineeyi mu kwamba kwaanyi eyaye, yokame Kilesite.”

4 Cwale anjili mukaci koo sebeli asusuezwa, nuukuwana ni Paulusi ni
Sailasi bamweya naa nokupula no Mangelike mane naakati no kupula ao
akutekiwa.
5 Kono aendisi no Majuda kame ana kwafelanga omuna, mi sebeli
ashimba aafokoli anjili anatoliwa, ni kwaawaneka okwaatenda esitopa, ni
kubeeka omuleneñi mukaci, okutinguluka endoo ya Njasoni, okwaasaela nji
aalite kwaanu.
6 Cwale aba na kuulwa okwawana, sebeli akokela Njasoni naanjili
aasikupumena balubala no abusisi no muleneñi alemine okukuwa nji,
“Alume awo ana liti outata mu litunga, kame aneyi ni kuno,
7 mi Njasoni naatambula, mi onje kame alwisa emilao ya Sizale aamba nji
kame kuli omunjili Ombumu yonyene Jesu.”
8 Cwale aanu naabusisi no muleneñi sebeli ahakanyeha aba ana kuyupa
eyi.
9 Cwale aba ana kushimba amali kwa Josani ni kwaanjili, sebeli aalesela
nuukutela.

Mu Beliya

10 Ababo aasikupumena sebeli afundula Paulusi ni Sailasi ousiku okuta ku
Beliya, mi aba ana kukeela sebeli aingena mu ndoo no milapelo no Majuda.
11 Cwale aendisi no Majuda aa kame ana kwikala ni micima no kuwaba
okubita awo na mu Tesalonika, kakuli kame ana tambula eliywi mu kutuk-
ufalelwa, ni kusaisisa mu mañolo mu liywaa ni liywaa okumona nji einu eyi
moikalele.
12 Ano kupula mwaonyene sebeli apumena, naakati no kukutekeha no
Mangelike naalume ngeeso.
13 Kono cwale aendisi no Majuda na mu Tesalonika aba ana kuyupa nji
eliywi lya Nyambe kame lyambiwa kwa Paulusi mu Beliya, sebeli aiya mo
mu kufilikanya esicaba.
14 Cwale aasikupumena ababo sebeli afundula Paulusi, okumutwala ku
liwate, kono Sailasi ni Timoteya sebeli asiyalamo.
15 Awo ana sindeketa Paulusi sebeli akakeela ku Atenesisi, abaana kuuka
sebeli aiya ni titaelo okutunda kwa Paulusi nji, Sailasi ni Timoteya ate kwa
yonyene muwangu mi ababo sebeli afunduka.

Mu Atenesisi

16 Ababo Paulusi yosaatatelele mu Atenesi, sebeli otina aba ana kumona
nji omuleneñi kame wiyalile eifekiso no milimu.
17 Cwale sebeli okanana ni Majuda mu ndoo no milapelo naanu awo acila
Nyambe, sebeli otenda ngeso muliywaa ni liywaa ku munu yonje woyo ona
kuwaninga mu musika.
18 Cwale a si Epikulini ni sitoiki filosofi sebeli aambola naye. Mi anjili
sebeli aamba nji, “Osibuwabuwi uyu iikene aamba?”
Anjili sebeli aamba nji, “Kame amonahala kanyi omukutazi no milimu
indina.” kakuli kame ana kwaataluseta ya Jesu neyi no kwinguka kwaafu.
19 Cwale sebeli amushimba, okuta naye ku Aleopangasi ni kwamba nji,
“Kame tusinga okulimuka eyi tuto no ubya eyi wamba iikene italusa?
20 Kakuli nuliti eyambo no kwatwaelwa mu matwi etu, cwale kame
tusinga okulimuka eyi italusa.”
21 Cwale Amaatenesi onje naanu andina ao ayoyanga mo kaasikutenda
esindina konji okwamba simba okuyupa eyi no ubya.

22 Cwale Paulusi sebeli oimana bakaci nwa Aleopangasi ni kwamba nji,
“Anyi alume no Atenesi, kame ni lemuhile nji mu ndila yonje kame muli ni
tumelo.
23 Kakuli aba ninabiti kame nina mono outokwa wetu noo ku lapela, sebeli
ni wana ealetale aba ku ñolilwe nji, ‘Kwa Nyambe no kwalimukiwa.’ Iikene
cwale aba mu lapelela einu no kwalimukiwa, eyi yanamba kwaanyi.
24 Nyambe ona ku tenda elitunga niinu yonje ilimo, bakutenda Ombumu
no liwilu ni litunga, ka yoyo mu tikeleke ti yakilwe ni maoko nwaanu.
25 Simba kame asebelezwa ni maoko nwaanu, kanyi nji kame asaela
esinjili, kakuli yonyene kame aba aanu onje ouplo ni kooyela ni inu yonje.
26 Cwale kame ana kutenda mumweya mu matunga onje nwaanu oku
yoya ba lubala no litunga longe, yokame ona lukisa etinako ni miseto no
aanu omo ayayo.
27 Cwale nji kame afanena okusaela Nyambe, mu kuyambuta nji mba
mubabatele ni ku muwana, mi yonyene kayoyo oku no kuleba naaci.
28 kakuli mwa yonyene kame,
‘Tuyoya, ni kweenda, ni kwikala kwetu.’
Sokame anaamba asikuloka anjili nji,
‘Naaci kame tuli anaaye luli.’
29 Cwale aba tuli ana a Nyambe, ka tulukele oku yambuta nji Nyambe mba
feke kanyi gauda, simba esilibela, simba eliwee, eili eyi imanena esifekiso
no mihupulo no munu.
30 Mu nako na kunyima Nyambe kame ana kwaliketanga aanu feela, kono
bano kame alaela aanu onje okwaali nji abake.
31 Kakuli na kubeeka eliywaa elyo saatule elitunga mu niti mu mulume woyo
ana kuketa, mi mweesi nabi aanu onje mu kumwingula kwaafu!”
32 Cwale aba na kuyupa eyi no kwinguka kwaafu, anjili sebeli asheka kono
anjili sebeli aamba nji, “Kame satu kuyupe kame wamba ba tuto eyi.”
33 Cwale Paulusi ababo sebeli waasiya.
34 Kono aanu anjili sebeli akoña ni ku pumena, mwaonyene Denisi no
Aleopangasi ni mukati no litina lya Damalisi naanjili aanu.

18

Mu Kolinte

1 Aba kuna bwi eyo, Paulusi sebeli otunda mu Atenesi okuta ku Kolinte.
2 Cwale sebeli okawana Omujuda no litina lya Akila, kakuli Kulaude kame
ana ku laela aendisi no Majuda okutunda mu Loma. Cwale sebeli ota
okaamona,
3 kakuli neli omunu no musebezi umweya nonyene, sebeli oikala noo, mi
kame ana ku sebezanga, kakuli neli asiku tenda amatende.
4 Cwale kame anakukanananga mu ndoo no milapelo eli no Pumulo
lyonje, mi sebeli osusuweza aendisi no Majuda ni Mangelike
5 Cwale Sailasi ni Timoteya aba ana kukeela okutunda ku Mesodenia,
Paulusi yo patehile ni kukutaza, okuba oupaki ku Majuda nji Kilesite
yokame Jesu.
6 Cwale aba ana ku mu sheununa, sebeli otutula eikumango yaye ni
kwamba nji, “Ounyinga wenu wikale ba mitwi yenu! Mene sikwite
omubonda ku onyene. Okutunda bano kame sanite kwaa simacaba.”
7 Cwale sebeli otundamo ni kuta ku ndoo ya mulume no litina lya Tite
Justusi omulapeli wa Nyambe, endoo yaye kame ina kwikalanga abeebi ni
ndoo no milapelo.

8 Kilisipo omubusisi no tindoo no milapelo, ona ku pumena mwa Mbumu,
bamweya naa sindoo yaye, mi Amakolinte ano kupula ana kuyupa Paulusi
sebeli apumena mane niku kolobeziwa.
9 Cwale Ombumu sebeli wamba kwa Paulusi mu usiku umweya mu pono
nji, “Olese kucila, kono waambe mi olese okondoka,
10 kakuli kame nili ni wene, mi kakwisa omunu so kulwisa simba okule-
meka, kakuli kame nili naanu no kupula muno mu muleneñi.”
11 Cwale sebeli oikala omwaka mu mweya ni tikweti mutanu ni kamweya,
(6) yo iyeta eliywi lya Nyambe mwaonyene.
12 Kono cwale Galiyo yoli omubusisi no Akaya, aendisi no Majuda sebeli
akuwana ni ku lwisa Paulusi ni ku mulita balubala no Kuta.
13 Sebeli aamba nji, “Wuyu mulume kame asusuweza aanu ku lapele
Nyambe mu ndila eyo ilwisa omulawo!”
14 Kono Paulusi aba ana kusinga okwamba, Galiyo sebeli wambela aendisi
no Majuda nji, “Kambe ni mulibaka no kufosa simba okutenda omubonda,
kambe kame kuli elibaka elyo ni twesa oku miyupisisa anyi aendisi no
Majuda.
15 Kono kakuli ni mulibaka no tipuzo no maywi ni matina ni mulawo wetu,
mu kumonene mwenyene. Kame ni kana okwatula eyambo eyi.
16 Cwale sebeli waatundisa mu Kuta.
17 Cwale onje sebeli alema Sosiene, omwendisi no ndoo no milapelo ni ku
mufula balubala no Kuta. Kono Galiyo kasi kutwalako omucima.

Okuuka ku Antiyoki

18 Munyima no eyi, Paulusi sebeli oikala amaywaa no kupula, ni kusiya
akwaye ni kulutela ku Siliya, yo enda ni Pulisila ni Akila. Ku Senkiliya, sebeli
okukuliwa etiñuki, kakuli kame ano kununga esinjili.
19 Cwale sebeli akeela mu Efese, mi sebeli waasiyamo, kono yonyene sebeli
ota mu ndoo no milapelo mu ku kanana ni Majuda.
20 Cwale aba ana ku mukumbela nji aikale noo enako no kuleba, sebeli
okana.
21 Kono aba kwaasiya, sebeli waambela nji, “Kame sani kauke kwaaci nji
Nyambe mba singi.” Cwale sebeli oluta okusiya Efese.
22 Cwale aba ana kukeela mu Sesaaliya, sebeli ota okakeeta etikeleke mi
cwale sebeli oshetumuka ku Antiyoki.
23 Munyima no kwikalamo enako, sebeli ota ku sibaka ni sibaka mu naha
yonje no Galatiya ni Filigiya yo ongota aiyetwa.

Apolosi mu Efese ni mu Kolinte

24 Cwale Omujuda onakwisaniwa nji Apolosi, woyo ona kuleyelwa mu
Alekizandiliya, sebeli wiiya mu Efese. Neli omulume no kulimuka okwamba
wino ona kwiyeta eliywi.
25 Kame ana kwiyeta mu ndila ya Mbumu, ni kutenda omubika mu mebo,
kame aamba ni kwiyeta wino-wino einu eyi yaama Jesu, kono eyo ana
kulimuka yonyene neli kolobezo ya Jowani fela.
26 Sebeli otateka okwamba mu undume mu ndoo no milapelo, kono
cwale Pulisila ni Akila aba ana ku muyupa, sebeli amutwala ku ndoo ni ku
mutaluseta omo aikalele Nyambe wino.
27 Cwale aba ana kusinga okuta okulutela ku Akaya, aasikupumena sebeli
amususuweza ni kuñolela aiyetwa nji amutambule. Aba ana kukeela, sebeli
otusa onene mu sishemo awo ana ku pumena.
28 Kakuli kame ana kutwesa okwambela aendisi no Majuda mu maata no
kuneneba mukwamonisa mu mañolo nji, Kilesite yokame Jesu.

19

Paulusi mu Efese

1 Apolosi yoli mu Kolinte Paulusi sebeli okaula enaha eyi ilumbile ni kwiiya mu Efese. Omo sebeli owana aiyetwa anjili.
2 Cwale sebeli waaibanguta nji, “Na mukutambula Emebo No Kukena aba muna ku pumena?” Mi sebeli atambula nji, “Kokuulwa, katwa siku yupa simba mbicana nji kame kuli Emebo No Kukena.”
3 Cwale sebeli waaibanguta nji, “Ka kolobezo mu na kukolobezwa nayo?” Sebeli atambula nji, “Mu kolobezo ya Jowani.”
4 Cwale Paulusi sebeli wamba nji, “Jowani kame ana ku kolobeza ni kolobezo no kubaka, okwambela aanu nji apumene kwa woyo soiya mun-yima yaye, yonyene Jesu.”
5 Aba ana kuyupa eyo, sebeli akolobezwa mu litina lya Mbumu Jesu.
6 Cwale Paulusi aba anakumana okwabeeka amaoko aye beulu, Emebo No Kukena sebeli yaashulumukela beulu yoo, mi sebeli aamba mu tindimi no kwalimukiwa mane ni kunuha.
7 Oonje kame ana kukwana epalo ikuma ba likumi naayili (12).
8 Cwale sebeli oingena mu ndoo no milapelo mi mu tikweti taatu yo aamba mu undume, yo kanana noo ni kwakolwisa eyi no mubuso wa Nyambe.
9 Kono anjili kame ana kwikala ni mahanyi okwapumena, aamba eyi no kwiiba eyi no Ndila balubala no mukopano, sebeli otunda kwa onyene, ni ku shimba aiyetwa, yo ambola noo mu liywaa ni liywaa mu muyako no ndoo ya Tilanasi.
10 Eyo sebeli yekeza mu myaka yiili, nji cwale aanu no Asiya ayupe eliywi lya Mbumu aendisi no Majuda bamweya ni Magelike

Aana a Sikeba

11 Cwale Nyambe naku tenda etimakazo no ku komokisa mu maoko a Paulusi.
12 Etitaulo mane ni tinyambi naiku tundisiwa ba lutu lyaye sebeli ibeekiwa kwaa sikukola, ni meeti sebeli atunda, ni mebo no kwiiba sebeli itunda mwa onyene.
13 Cwale anjili no aendisi no Majuda ana kwendanga atundisa Emebo no kwiiba, kame ano kutusisanga okwamba elitina lya Jesu nji, “Kame ni ku laela mu litina lya Jesu, woyo ona kukutaziwa kwa Paulusi.”
14 Aana mutanu na yiili no mupulisita mukulu no Majuda no litina lya Sikeba ana kutenda ngeso.
15 Kono emebo no kwiiba sebeli yaatambula nji, “Jesu ni muyii, ni Paulusi ni muyii, kono wene tiwe anyine?”
16 Cwale omulume woyo ona kwingeniwa ku mebo kwiiba sebeli waa-matukela beulu ni kwaakoma, mane sebeli atunda ku ndoo eyo aali njeshe ni ku lemekiwa.
17 Cwale eyi yonje sebeli ilimukiwa kwaanu onje na mu Efese, aendisi no Majuda bamweya ni Magelike, mi sebeli aingenenwa okucila onje, mi elitina lya Mbumu Jesu sebeli lilumbiwa onene.
18 Aasikupumena no kupula kwaao ana kupumena sebeli aiya, mu kuukunyaza ni shongotola eyo no kwiiba ana kutendanga.
19 Cwale epalo nwao ana kutendanga amabibo sebeli alita etibuka too ni kuticiña aanu onje amwine, mi sebeli abala eteko no tibuka kame ina kwana eikiti makumi mutanu (50; 000) no muwaya-waya no silibela.
20 Cwale eliywi lya Mbumu sebeli liyanduluka ngeso ni kukula.

Emifilifili mu Efese

21 Cwale eyo aba ina kubwako, Paulusi sebeli olela mu muhupulo no mebo
nji abite mu Mesodeniya ni Akaya ni kuta ku Jelusalema, yo aamba nji,
“Munyima no kwikala kuya,” sebeli wamba nji, “Kame ni fanena okamona
ku Loma.”
22 Cwale aba ana kumana otuma aiyetwa aye ayili mu Mesodoniya awo
amutusa, Timoteya ni Elasito, yonyene yosili mu Asiya mbicani.

23 Kusili mu nako eyo omufilifili no kuneneba sebeli wiiya mulibaka no
Ndila.
24 Kakuli omulume wisaniwa Demetiliusi, woyo ona kuumbanga endoo
no silibela no milimu no Atemisi, kame ana kuluwisa onene abeleki no
musebezi owo.
25 Cwale sebeli waawaneka bamweya, naawo anjili asebeza omusebezi
kanyi woo, ni kwamba kwa onyene nji, “Alume, kame mulimukile nji aba
mufuma ni mulibaka no musebezi ou.
26 Cwale kame mu mona ni kuyupa nji kasa mu Efese feela kono ni mu
naha yonje no Asia Paulusi kame ana susuweze ni kukolwisa epalo no aanu,
yo aamba nji, emilimu itendiwa ni maoko kasa emilimu.
27 Ekozi eyo iiya, kasa nji omusebezi wetu mbau shwauka, kono ngeso ni
ndoo no mulimu mukati otompeha oisniwa nji Atemisi kame saya liketwe
kanyi esinu na mbulwa tuso, nji mane niku tompeha kwaye kame saku
sinyehe, yonyene woyo olapelelwa mu Asiya ni mu litunga lyonje!”

28 Cwale aba ana kuyupa eyo, sebeli atina onene ni kukuwa nji, “Woyo no
kuneneba ni Aetemisi no Maifese!”
29 Cwale omuleneñi sebeli wiyala ni ku hakanyeha, mi sebeli aitukela
bamweya mu teatele nikulema Gayusi ni Alisitako aanu na mu Mesodoniya
awo ana ku sindeketanga Paulusi mu misipili.
30 Paulusi kame ana kusinganga oku monahaza kwaanu no kupula, kono
aasikupumena kasi ku mulumelelanga.
31 Cwale ni manduna anjili na mu Esiya awo anokusinga naye, sebeli
amutumena ni ku mukumbela nji alese okumonahaza ba patelo.
32 Cwale anjili sebeli akuwa sinu simweya, anjili sinjili kame, kakuli kame
ana kuungana mu kuhakanyeha, mi ano kupula kasiku limuka eso ana
kuunganena.
33 Anjili aanu mu nyangela sebeli atundisa Alekizanda, woyo aendisi no
Majuda ana kubeeka kuuso. Cwale Alekizanda sebeli okobeta ni Lyoko nji
akutambwele kwaanu.
34 Kono aba ana ku lemuha nji neli Mujuda, mu tihola timbili sebeli akuwa
onje mu liywi limweya nji, “Ounene ni wa Atemisi no Maifese!”

35 Cwale omuñoli no Kuta no muleneñi sebeli ondota enyangela ni
kwamba nji, “Aana no Efese!” anyine kwaanu no kwalimuka nji omuleneñi
no Efese omubabaleli no ndoo no mulimu no mukati no kutompeha Atemisi
ni wa liwee no sitabelo no kukena sinakwi ku wilu?
36 Cwale mumone nji einu eyo kailatulwa, abakulingeso kame mulukela
okondoka mi mulese okutenda esinjili mu wangu.
37 Kakuli kame munaliti aa alume bano nji kasi sinya endoo no mulimu
wetu no mukati simba nji asikunyefula emilimu yetu.
38 Cwale nji Demetiliyasi naabeleki ali kwa yonyene nji kame ali ni muzeko
ni munu, etikuta kame tiyatulukile, kame kuli nasi kwatula, akutwale ku
kuzeka.
39 Kono nji kame kuli ni taba indina musaela, kame saiatulwe mu
mukopano ofanena.

40 Kakuli kame tuli mu utata no ku atulwa mu mufilifili balelo, kakuli katu
kwite elibaka satwimane nalyo mulibakano mukopano owo.
41 Cwale aba ana kumana okwamba eyo, sebeli olukulula omukopano.

20

Ku Masedoniya ni mu Gelike

1 Cwale omufilifili aba una kubwa, Paulusi sebeli owaneka aiyetwa, ok-
waasusueza ni kwaalana, niku funduka okuta ku Mesodoniya.
2 Cwale aba ana kumana okumona enaha eyo, ni kwaasusuweza onene,
sebeli ota mu naha no Magelike
3 Omo sebeli okaikalamo etikweti taatu, mi aendisi no Majuda sebeli
amukundamena abo anokutukiseta okuta mu Siliya, sebeli onahana okuuka
endila no Mesodoniya.
4 Sopatele naku Beliya omwana Pilasi sebeli oomu sindeketa, Alisitakasi
ni Sekundasi Amatesalonika, ni Gayusi na ku Debe ni Timoteya, naa naku
Asiya neli Tikikasi ni Tilofimasi.
5 Onyene kame anoku tangeta, sebeli aka twimanena mu Tulowasi.
6 Kono aci sebeli tu tunda mu Filipi munyima no mukiti no Inkwa no
mbulwa omumena, munyima no amaywaa mutanu, sebeli tu keela mu
Tulowasi, omo sebeli twiikalamo amaywaa mutanu naayiili (7).

Paulusi aba ana Kupota aka no Mamaneneno ku Tulowasi

7 Ba liywaa no weli mu sunda, abo me tukuwanine bamweya okulya
esilyela, Paulusi sebeli wamba noo, kakuli kame na kufanena okufunduka
amasiku eliywaa linaku tatamako, mi kame ana kwambola noo enako no
kuleba mane konji bakaci no usiku.
8 Kame kuna kwikala etilambi no kupula mu ndoo na kuwilu omo tu
nakukuwanena.
9 Cwale ondumbana no litina lya Eutikasi kame ana kwikala mu lihaulo
no ndoo, sebeli olangana otulo no kuneneba luli abo Paulusi yo twalelela
okwambola ba nako no kuleba, yoli mu tulo, sebeli okwela banji okatunda
ku ndoo na kuwilu no waatu. Sebeli ononiwa yo file.
10 Kono Paulusi sebeli oshetumukela banji ni kwinamena beulu yaye, ni ku
mufumbatela yo aamba nji, “Olese kubilaela, kakuli omoyo waye osili mwa
yonyene.”
11 Cwale Paulusi aba ana kukambama kame, sebeli okomauna esinkwa,
aba ana kumana okulya, sebeli wambola noo enako no kuleba konji
amasiku, sebeli ofunduka.
12 Ondumbana sebeli amutwala ku mundi yo yoya, mi sebeliaombaom-
biwa mu micima onene luli.

Okutunda mu Tulowasi okuta mu Miletasi

13 Kono sebeli tuku tangeta ku sisepe, sebeli tukulongamo ni ku fuula
okuta ku Asosi, omo kame tunaku singa okushimba Paulusi, yonyene kame
ana kukutukiseta ngeso, kakuli yonyene kame ana kusaela okweenda ni
makondo.
14 Cwale aba ana ku tuwana ku Asosi, sebeli tu mu longa, ni kuta naye ku
Mitileni.
15 Aba tuna kufuulamo, eliywaa lina kutatamako sebeli tukeela ba
mabapa ni Kiyosi, eli lina kutatamako kame sebeli tukakeela ku Samosi,
elinjili kame eliywaa sebeli tukakeela ku Miletasi.

16 Kakuli Paulusi kame ana kulela nji alese okufuweka mu Efese, nji
cwale alese oku liyehela mu Esiya kakuli kame ano ku tukiseta okaikala mu
Jelusalema nji kame kutwesahala, ba liywaa no Pentakota.

Okulana kwa Paulusi Kwaakulu no Efese

17 Paulusi yoli mu Miletasi, sebeli otumena ku Efese okaisana aakulu no
keleke.
18 Cwale aba ana kukeela kwa yonyene, sebeli waambela nji, “Kame
mulimukile omukwa nina yoyo mukaci kenu enako yonje okutunda ba
liywaa no weli elyo nina kukeela mu Asiya.
19 Kame nina sebeleze Mbumu mu uku kokobeza konje ni mu myooti ni
mu miliko ina kuniyela mu mifumbo no Majuda.
20 Omo ka nisi ukela munyima oku myambela esinu sonje eso sina ku
fanena oku mitusa, ni ku miiyeta mu sicaba ni mu ndoo ni ndoo.
21 Menilemine okupakela aendisi no Majuda bamweya ni Mangelike
kweeyi no kubaka kwa Nyambe neyi no tumelo mwa Mbumu wetu Jesu
Kilesite.
22 Komumone cwale, kame nita ku Jelusalema, meni nungilwe mu mebo,
mu kwalimuka eyo saika tendahaleko kwa mene.
23 Esi ni limukile ninji mu muleneñi ni muleneñi Emebo No Kukena kame
ina kuni pakela nji okunungiwa ni ku yandisiwa kame initatelele.
24 Kono kani bilaele eyo, mi kanibalele omoyo wange nji niwautokwa kwa
mene, esi nisinga feela ninji ni manenene omusipili ni musebezi wange
ananibi Ombumu Jesu, no kupaka eliywaa no sishemo sa Nyambe.
25 Cwale komumone, kame ni limukile nji aanyi monje awo inendele
emisipili okumikutaza eyi no mubuso wa Nyambe kamutamba okumona
olubala lwange kame.
26 Cwalehe kame ni myambela eniti balelo nji, kani kwite omubonda no
unyinga wenu moonje.
27 Kakuli kani siuka munyima mu kumitaluseta omulelo wonje wa
Nyambe.
28 Cwale aanyi muku babalele, mi mu lise omutapi mu nabiwi oku uba-
balela mu Mebo No Kukena oku babalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe eyo
ana kuulele ni unyinga wa Mwanaye.
29 Kakuli kame ni limukile nji aba sani misiye, kame sakwiiye aandiwi no
kucilisa mukaci kenu, awo saulwe okuyupela omutapi amakeke.
30 Cwale mukaci kenu luli kame sakutunde alume asaambe einu no
mapwa nji aiyetwa aakoñe.
31 Cwalehe mutokomele, muhupule nji mu myaka yaatu kani lesele ok-
weleza ni myooti ousiku ni munji ku munu ni munu.
32 Cwalehe bano kame ni mibeeka kwa Nyambe ni ku liywi no sishemo
saye, elyo saali miyake ni kumiba esanda naa akenine onje.
33 Kanisi lakaza esilibela ni gauda ya munu simba esibyana.
34 Aanyi mwenyine kame muyii omo ina belekele ni maoko ange okuwana
omu no kuyoyela mane nawo ana kwikalanga nange.
35 Mu inu yonje kame nina mi monisa nji mu sebeze ngeso, kame mu
fanena okutusa asiku fokola, me muhupula amaywi ana kwamba Jesu nji,
‘Embuyoti kame ili onene mu kuba kasa muku tambula.’ ”
36 Cwale aba ana kumana okwamba ngeso, sebeli okubama ni manwi
banji ni kulapela noo onje.
37 Cwale onje sebeli alila niku kwela mu mbando ya Paulusi ni kumutu-
beta.

38 Kame ana kutomoha onene emicima onje mulibaka no maywi aye
ana kwamba nji kaatamba kumona kame olubala lwaye. Cwale sebeli
amusindeketa okamukeeta ku sisepe.

21

Paulusi Yoota ku Jelusalema

1 Cwale aba tuna mana oukutaba noo mu ku bambaba feela, sebeli tufuula,
mi sebeli tulumba ku Kosi, mi liywaa linakutatamako sebeli tukeela mu
Lodesi, okutunda omo sebeli tuta ku Patala.
2 Cwale aba tuna kuwana esisepe silumbile ku Foenisiya, sebeli tukulong-
amo ni kuta.
3 Cwale aba tuna keela mu sibaka no Sipulasi, sebeli tusi yupela ku simoo
okuta mu Silia, sebeli tuka fuweka mu Tile, kakuli omo esisepe kame sina
kulongola etutu.
4 Cwale sebeli tuwanamo aiyetwa, ni kwiikala noo amaywaa mutanu ni
twiili (7). Mu mebo sebeli aambela Paulusi nji alese okuta ku Jelusalema.
5 Cwale amaywaa etu aba ana kubwa, sebeli tu funduka okwekeza
omusipili wetu ni kutu sindeketa onje, naa moyo oo naanoo, ni ku tulita
konji aba ana kutu siisa omuleneñi, sebeli tu kubama ni manwi ba likamba
okulapela ni ku kulana omnjili ni munjili okuwaba.
6 Cwale sebeli tukulonga mu sisepe, onyene sebeli aukela ku mundi.
7 Cwale aba tuna kumana omusipil wetu okutunda mu Tile, sebeli tuta ku
Tolemaisi ni kukeeta aasikupumena ni kwiikala noo eliywaa limweya.
8 Eliywaa lina ku tatamako sebeli tu funduka nuukakeela mu Sesaaliya,
mi sebeli twiingena mu ndoo ya Filipi omwaambi no mikopano, woyo ona
kutenda omunjili noao mutanu ni twiili (7) ni kwikala kwa yonyene.
9 Kame ana kwikala naanaye anee nwa sizana no kwaakwaliwa, ana ku
nuhanga.
10 Aba tuna kwikalamo amaywaa mbicana, sebeli kwiiya omunuhi no
litina lya Agabusi ona ku tunda ku Judeya.
11 Cwale aba ana kukeela kwaaci, sebeli okununga olukanda lwa Paulusi
ku maoko ni ku makondoo ni kwamba nji, “Eesi, so kame esinaambiwa
ku Mebo No Kukena nji, aendisi no Majuda mu Jelusalema mwasanungele
omunya lukanda olu, ni ku mubeeka mu maata ano macaba.”
12 Cwale aba tuna kuyupa ngeso, aaci naanu sebeli tu mukumbela nji alese
okukambama okuta ku Jelusalema.
13 Cwale Paulusi sebeli otambula nji, “Iikene aba mulila ni kucola
omucima wange? Kakuli mene kame ni kutukisite kasa okwingena mu
tolongo feela, kono simba okufa ku Jelusalema mulibaka no litina lya
Mbumu Jesu.”
14 Sebeli okana okukolwisiwa kwaaci, sebeli toondoka ni kwamba nji, “Ku
tendahale eso sisingwa kwa Mbumu.”
15 Munyima no maywaa ao, sebeli tuku tukiseta okuta ku Jelusalema.
16 Cwale naiyetwa anjili ana ku tunda ku Sesaaliya sebeli ata naaci, oku
tutwala ku ndoo ya Nasoni, omwiyetwa no kale na ku Sipulasi, oko tuna ku
fanena okwikala.

Paulusi yo Potela Jakobo

17 Cwale aba tuna ku keela mu Jelusalema, aasikupumena sebeli atu
tambula wino mu ku wabelelwa.
18 Eliywaa lina ku tatamako Paulusi ota naaci kwa Jakobo, mi onje akulu
sebeli aikalako.

19 Munyima no kwakeeta, sebeli otalusa wino einu eyo Nyambe ana tende
kwaasimacaba mu musebezi waye.
20 Cwale aba ana kuyupa eyo, sebeli akanyisa Nyambe. Mi sebeli aamba
kwa yonyene nji, “Omwabetu, esi omwine nji, aendisi no Majuda aa ana
lumele sebeli eikiti no kupula, mi aanu onje kame atukufalelwe omulawo.
21 Kame anaambelwe eyowe nji wene kame wiyeta aendisi no Majuda onje
awo ayoya mwano asimacaba nji afulalele Mushe, okwaambela nji alese
okutwala anoo ku mupato simba okukuteka eizo yoo.
22 Cwale ngasibine saitendahale? Kame saayupe nji nwiyi.
23 Otenda eyo tukwambela. Kame tukwite alume anee awo ali munji no
sepiso noutokwa.
24 Waashimbe aa alume okakukenise noo, mi waatenekele nji cwale aka
beulise emitwi yoo. Cwale aanu onje kame saalimuke nji kakwisa esinjili eso
ana yupu kweyo inambiwa mulibaka lyowe kono nji ni wene kame oyoya
mu ku tokomela omulawo wa Mushe.
25 Kono kweeyo no asimacaba ana lumele, kame tunaatumene eliñolo no
mulelo wetu nji kame afanena okukana kweeyo ina tendelwe emilimi, ni ku
unyinga, ni kweyo ina owiwa, ni uhule.
26 Cwale Paulusi sebeli oshimba aalume awo, mi ba liywaa linaku tata-
mako sebeli okukenisa noo ni kwingena mu ndoo ya Nyambe, okwamba
amaywaa no kukenisa koo aba saiyatetetwe ni nubu nai kubiwa eyi no
munu ni munu woo.

Okunungiwa Kwa Paulusi mu Ndoo ya Nyambe

27 Cwale amaywaa mutanu naayili aba ana kwatumela okubwa, aendisi
no Majuda na ku Esiya awo ana kumumona mu ndoo ya Nyambe, sebeli
asusuweza enyangela ina kukuwana mu kupula, ni ku mulema.
28 Cwale sebeli akuwa nji, “Alume no Isilaele, komutuse! Uno yokame
omutu ona kwiiyetanga aanu onje mu ibaka yonje okulwisa aanu ni mulawo
ni sibaka sino, abakulingeso osilita kame Amagelike mu ndoo ya Nyambe,
mi na silafaza esibaka sino no kukena.
29 Kakuli kame ana kumumona oweli yo enda ni Tolofimo Omwiifese mu
muleneñi, mi sebeli anahana nji Paulusi mwendi namu liti mu ndoo ya
Nyambe.
30 Cwale omuleneñi onje sebeli oimana amaefe-efe, mi aanu sebeli aituka
ba bamweya, okalema Paulusi ni ku mukoka okumutundisa mu ndoo ya
Nyambe mi ababo emyelo sebeli iyatiliwa.
31 Cwale aba ana kweteka nji amwibaye, eliywi sebeli liiya ku mwendisi
no masole no Maloma nji Jelusalema yonje naimana ni mufilifili.
32 Mu nako imweya sebeli oshimba amasole na shebuluki oo, ni kwiitukela
kwa onyene, cwale aba anakumona omwendisi ni masole, sebeli alesela
okumufula.
33 Cwale omwendisi sebeli osheteta ni kulema Paulusi, ni ku laela nji
anungiwe ni mawenge ayili. okubinda aibangute eyaye, nji yokame anyine,
neeyo ana tende.
34 Anjili mu nyangela sebeli akuweleza sinu simweya, anjili sindina, mi
sebeli okwangwa okulimukabo eniti mulibaka no lilata, sebeli nji Paulusi
atwaliwe mu ndoo no kongola.
35 Cwale aba ana kukeela ba matulameno, konji oku shimbiwa ku Masole
mulibaka no kutweba no nyangela.
36 Kakuli okupula nwaanu kame ana ku mukoñanga, akuweleza nji,
“Aibaiwe!”

Paulusi Yoku Sileleza Yonyene

37 Paulusi yoli beebi ni kwingenyekwa mu ndoo no kongola, sebeli wamba
ku mwendisi no masole nji, “Kame ni kumbela okwamba nowe?”
Woyo sebeli omwibanguta nji, “Kame olimukile okwamba Esigelike?”
38 Kana kasa wene Omwengepita, uya, ona liti omufilifili mu maywaa aya
anabu ni kwetelela aibai alume ana ku kwana eikiti inee (4;000) okuta noo
mu lihalaupa?”
39 Paulusi sebeli otambula nji, “Mene kame nili Omujuda, okutundelela
ku Tasusi mu Silisia, omuleneñi noutokwa, Kame ni kumbela kwa wene nji
naambe kwaanu.”
40 Cwale aba ana ku mulumelela, sebeli oimana aba noku tinena, mi sebeli
okobeta aanu ni Lyoko, cwale aba kuna kondoka onene tuu, sebeli wamba
noo mu puo no Sihebelu nji,

22

1 “Abaange naa sitange, muyupe aba ni kutambwela balubala wenu!”
2 Cwale aba ana kuyupa nji kame aambela mu puo no Mahehelu sebeli
aondoka onene luli, mi sebeli wamba nji,
3 “Kame nili Omujuda, ona leyeliwa ku Tasusi mu Silisiya, kono kame nina
kulele omuno mu muleneñi ku makondo a Gamaliele, mi kame nina iyetiwa
no kupetahala okuta mu mukwa nwaa njekulyetu, ni kutukufalelwa eyi no
Nyambe, kanyi omo mwiikalele balelo naanyi.
4 Kame nina lwisi onene Endila eyo mane oku twala ku lifu, kame nina
kununganga alume bamweya naakati okwaa ingenyeka mu tolongo.
5 Omupulisita mukulu ni kuta no akulu onje kame ani paka. kame nina ku
shimba amañolo okutunda kwaa onyene okutwala kwaabange, mi sebeli ni
funduka okuta ku Damaseka nuukashimbamo aawo ana kwikalangamo ni
kwaalita mu tololongo mu Jelusalema nji abiwe ekoto.

Paulusi Yoamba Einokufuktuka kwaye

6 “Cwale abo meni lemine okweenda nji nishetete kunyonga ni Damaseka,
omunji ba 12 okolokoluli olumonyi no kuneneba luna kutuda ku wilu ababo
sebeli lunifuka.
7 Cwale sebeli nikwela banji ni kuyupa eliywi lyaamba kwa mene nji,
‘Suaule, Saule! Iikene oni yandiseta?’
8 Sebeli ni tambula nji, ‘Tiwe anyine, Mbumu?’ Cwale sebeli oni tambula
nji, ‘Time Jesu no Nazaleta, woyo o yandisa.’
9 Cwale awo nina kwikala noo kame ana kumona olumonyi kono kasi
kuyupa eliywi lya woyo ona kwamba kwa mene.
10 Cwale sebeli naamba nji, ‘Iikene nifanena okutenda, Mbumu?’ Mi
Ombumu sebeli onambela nji, ‘Oimane, mi ote mu Damaseka, cwale omo
kame soka ambelwe yonje eyo ofanena okutenda.’
11 Kakuli cwale kanisiku mona mulibakano kanya no lumonyi olo,
kame nina kulemiwa ku Lyoko kwaao nina kweenda nooo okwingena mu
Damaseka.
12 “Ananiasi, omulume onaku kubeeka kwa Nyambe okuta mu mukwa no
mulawo, woyo opakwa kwaanu onje awo ayoyamo.
13 Cwale sebeli oiya kwa mene, ni kwiimana kunyonga yange, ni kwamba
nji, ‘Saule minange, obiwe okumona kame!’ Mi mu nako eyeyo, sebeli ni
mona ni ku mwaliketa.
14 Cwale ni kwamba nji, Nyambe nwaa njekulyetu nakukete nji olimuke
eso asaela, okumona woyo no kuluka ni kuyupa ku liywi litunda mu kanwa
kaye.

15 Kakuli kame sotende opaki waye kwaanu onje kweeyo ona mono ni
kuyupa.
16 Cwale bano siikene osi tatelele? Oimane mi okolobezwe, mi oyowisiwe
ku ibi yowe, wisane ba litina lyaye.'

Okwiisanwa kwa Paulusi oka Kutaza Kwaasimacaba

17 "Aba nina kumana okuukela ku Jelusalema ababo meni lapela mu ndoo
ya Nyambe, sebeli ni mona epono,
18 ni ku mona Ombumu yo aamba kwa mene nji, 'Olelube mi muwangu
otunde mu Jelusalema, kakuli katamba ku tambula oupaki so ni pake.'
19 Cwale sebeli ni tambula nji, 'Kame alimukile nji time nina kwiin-
genyekanga mu tolongo mu ndoo ni ndoo no milapelo ni kufulanga awo ana
kupumenanga kwa wene.
20 Cwale ababo ounyinga wa Setefani opaki wowe aba ona kwiiteka, kame
nina kwikalako, ni kupumena okwiibaiwa kwaye, ni kubabalela eikumango
ya awo ana ku mwiibaa.'
21 Cwale sebeli wamba kwa mene nji, 'Ote, kakuli kame sani kutume oku
no kuleba kwaasimacaba.' "

Paulusi Omuloma

22 Sebeli amuteeteta okutwala abo ana kwambela eliywi elyo, ababo sebeli
atangisa okukuwa ni liywi lili beulu nji, "Omunu nongeso mu mutundise mu
litunga, kafanene okuyoya!"
23 Sebeli akuwa ni kututula eikumango yoo ni ku tunyisa elilili mu wilu.
24 Omwendisi no masole sebeli olaela nji alitiwe mu ndoo no kongola, nji
aka mwibangute yo fuliwa nji alimuke eso amukuwela.
25 Kono aba ana kumana okumununga ni mihala no itumba, Paulusi
sebeli oibanguta omwendisi ona kwimananga ba nyonga nji, "Kana nitukelo
okufula omunu no Muloma, yo kasi atuliwa kale?"
26 Cwale onduna aba ana kuyupa ngeso, sebeli ota ku mweendisi no
masole ni kwamba kwa onyene nji, "Siikene eso osinga okutenda? Kakuli
omunu uyu ni Muloma!"
27 Cwale omwendisi no masole sebeli wiiya kwa Paulusi ni kumwibanguta
nji, "Onambele, niti luli kame oleilwe ku Maloma?"
Paulusi sebeli otambula nji, "Ee."
28 Omwendisi no masole sebeli otambula nji, "Kame nina teneke amali no
kupula nji nu kuulele etukelo eyo."
Paulusi sebeli otambula nji, "Kono mene ni mu kuleiwa."
29 Cwale awo ana ku singa oku mufula sebeli amusiya ababo, omwendisi
no masole ni yonyene sebeli ocila aba ana kuyupa nji Muloma, kakuli kame
ana ku mununga.

Paulusi yooli booso no Kuta

30 Kono eliywaa aba lina kupa, mu kusinga oku limuka elibaka no niti eyo
amuzekiseta aendisi no Majuda, omwendisi no masole sebeli onungutula
Paulusi, ni ku laelela apulisita akulu naa sikuta onje nji akuwane, sebeli ota
ni Paulusi ni ku mubeeka balubala woo.

23

1 Paulusi yo alikete onene asi Kuta no Majuda sebeli wamba nji, "Abaange,
kame ninaende ni lizwalo no kuwaba koonje balubala wa Nyambe, okulita
ba liywaa no balelo lino."
2 Cwale Ananiyasi omupulisita mukulu sebeli olaela awo ana
kwimananga kunyonga yaye nji amupobole ba kanwa,

3 Cwale Paulusi sebeli wamba kwa onyene nji, “Nyambe mba ku pobola,
wene elimota libasizwe elikena! Kandi aba oikalile bano ni ku naatula okuta
mu mulawo, kandi aba olaela nji nipoboliwe, kame ocola omulawo!”
4 Awo ana kwimananga ku nyonga yaye, sebeli aamba nji, “Weene kame
okuta omupulisita mukulu wa Nyambe?”
5 Paulusi sebeli otambula nji, “Abaange, kanisi limuka nji mupulisita
mukulu kakuli kame ku ñolilwe nji, ‘Olese okwamba eyi no kwiiba ku
mwendisi no aanu owe.’ ”
6 Cwale Paulusi mu kulimuka nji anjili neli Asaduki mi anjili neli Afalisi,
sebeli okuwa mu Kuta nji, “Abaange, mene kame nili omufalisi, o mwana
no mufalisi, kame naatulwa mulibakano kwinguka nwaafu kame nili mu
muliko!”
7 Cwale aba ana kumana okwamba eyo, omufilifili sebeli winguka mukaci
no Afalisi naa Saduki, mi esikwata sebeli sikutaba bakaci.
8 Kakuli Asaduki kame aamba nji kakwisa okwinguka kwaafu, simba
eliñeloi, simba Emebo, kono Afalisi kame apumena eyo yonje.
9 Cwale sebeli kwinguka elilata no kuneneba luli, mi anjili aiyeti no
mualao aa aimanena Afalisi, sebeli aimana ni kwamba nji, “Ka tusiwana
esi sifosahalile kwa yonyene uyu mulume! Mwendi ni mebo simba eliñeloi
yaamba mwa yonyene!”
10 Cwale Omufilifii aba onaku ekezeha, omwendisi no masole sebeli
ocila nji Paulusi mba kaolwa mu ibindi kwa onyene, ni ku laela amasole
okushetumuka okashimba Paulusi mukaci koo ni ku mulita mu ndoo no
kongola.
11 Ousiku ona kutatamako Ombumu sebeli oimana kunyonga yaye ni
kwamba nji, “Olese kucila, kakuli kanyi aba ona paka eyange mu Jelusalema,
cwale ni mu Loma kame ofanena okanipaka ngeso.”

Omulelo no Kwibaa Paulusi

12 Cwale eliywaa aba lina kupa, Amjuda anjili sebeli akuwana okulela ni
kweeta nji katamba kulya simba okunwa konji aba saibae Paulusi.
13 Awo ana ku tenda omulelo owo, neli aanu ana kubitelela makumi anee.
14 Cwale sebeli ata kwa mupulisita omukulu ni kwaakulu, ni kwamba nji,
“Kame tuna kunungu oluci nji ka tutamba kulya esinjili konji aba satwiibae
Paulusi oweli.
15 Abakulingeso, anyi naasi Kuta mu simwete omwendisi no masole
amulite kwaanyi, mi munise kanyi kame musinga okusaisisa etitaba taye.
“Cwale aci kame tukutukisite oku mwibaa yo kasikeela kale kwaanyi.”
16 Kono omwana mandaye Paulusi no mushimani aba ana kuyupa emi-
fumbo yoo, sebeli ota mu ndoo no kongola okasimweta Paulusi.
17 Cwale Paulusi sebeli oisana omunjili no abaleki ni kwamba nji, “Ot-
wale uyu ndumbana ku mwendisi no masole, kakuli kame ali nesi asaela
okumwambela.”
18 Cwale sebeli omushimba ni kumutwala ku mwendisi no masole ni
kwamba nji, “Paulusi omupantiti kame anani isana ni kuni kumbela nji
nilite uyu ndumbana kwa wene, kakuli kame kuli eso asaela okwamba kwa
wene.”
19 Omwendisi no masole sebeli omulema ku Lyoko, ni kuta naye ku nyonga
ni ku mwibanguta nji, “Siikene eso osaela oku naambela?”
20 Cwale sebeli wamba nji, “aendisi no Majuda kame ana kuyupu nji aku
kumbele nji byuunda waalitele Paulusi ku Kuta yoo, atende kanyi kame
asaele okusaisisa etaba yaye.

21 Kono olese okwaa lumelela, kakuli alume no kubitelela amakumi anee
awo ana mukundamene, kame akunungile oluci nji katamba okulya simba
oku nwa esinjili koonji aba sa ibae Paulusi oweli. Cwale kame aku tukisite,
ni kutatelela esepiso okutunda kwa wene."
22 Cwale omwendisi no masole sebeli ousa ondumbana, ni ku mulaela nji,
"Olese okwambela omunu nji nunambele etaba eyi."

Paulusi yo tumiwa kwa Mubusisi Felikisi

23 Cwale sebeli oisana aendisi ayiili no masole ni kwamba nji, "Ba nako no
9 okoloko (21) ousiku mu kutukisete mu shimbe amasole akwana emyanda
yiili (200) ni timbii makumi mutanu naayili, (70) naalume akwana emyanda
yiili (200) asikulwisa etimbi nji ate ku Sesaaliya.
24 Mulukise ni tipeleswa eto sa titiniwe kwa Paulusi, mi mumutwale wino
kwa Felikisi omubusisi."
25 Cwale sebeli oñola eliñolo eli lyaamba nji,
26 "Mene Kilaudiyasi Lisiyasi kwa Felikisi, omubusisi okutekiwa onene,
mulumele.
27 Omunu woyo kame ana kulemiwa ku Majuda, mi kame ana ku singa
oku mwibaa, cwale mukuyupa nji ni muloma sebeli niiya ni masole oku
muyoyisa.
28 Cwale mu kusinga nji ni limuke eyo amulwiseta, sebeli ni mutwala ku
Kuta yoo.
29 Omo sebeli ni wana nji kame amu zekisa mu yambo no mulawo woo,
kono kakwisa omubonda owo ofanena elifu simba okunungiwa.
30 Cwale aba nina kumana okuyupa nji munu woyo kame ana kun-
damenwa, ababo sebeli ni mutumena kwa wene, mi kame nina laelele awo
amuzekisa nji eyo amuzekiseta ailite kwa wene ."
31 Cwale amasole, sebeli atenda omo ana laelelwe, okushimba Paulusi ni
kumulita ousiku ku Antipatilisi.
32 Cwale eliywaa aba lina kupa sebeli aukela ku ndoo no kongola, okusiya
asikutina etimbii aata ni Paulusi.
33 Cwale aba anaku keela mu Sesaaliya, sebeli aba omubusisi eliñolo,
mane niku lita Paulusi kwa yonyene.
34 Omubusisi aba ana kumana okubala eliñolo, sebeli oibanguta Paulusi
nji kame atunda ku tolopo ibine. Cwale aba ana kuyupa nji kame atunda
mu Silisiya,
35 sebeli wamba nji, "Kame sani yupe eyowe aba sakeele awo akuzekisa."
Cwale sebeli olaela nji atatelelwe mu ndoo ya Heloda.

24

Paulusi yo Zekisiwa

1 Munyima no maywaa mutanu omupulisita mukulu Ananiyasi sebeli oiya
nakulu anjili nimutalusi wisanwa Tetulusi. Mi sebeli akumonahaza kwa
mubusisi oku talusa eyi ya Paulusi.
2 Cwale aba ana ku mwiisana, Tetulusi sebeli otangisa oku muhapeleza
okwamba nji,
"Aba tu yoya mu kozo no kuneneba ni mwa wene, mu kubiwa kwetu kwa
wene, wene Felekisi no kukutekeha, einu no kupula kame itandahala mwa
wene muno mu litunga.
3 Mundila yonje ni kubine konje kame twiitambula mu witumelo no
kuneneba.

4 Kono nji nilese oku sinyeza enako, kame niku kumbela mu sishemo sowe otutetete kweyo tu kwambela.
5 Kakuli kame tu nawana woyo mulume nji mususwezi omunya tiputeho no Majuda onje mu litunga lyonje, yokame omutwi no tuto no kukeluha no Anazaleta.
6 Kame ana eteke mane okusilafaza Endoo ya Nyambe, kono natu muleme.
7 Kono omwendisi no masole Lisiasi, sebeli okeela ni ku mushimba mu maata no kuneneba, okutu byangulaye.
8 Mu ku mwibanguta mwenyene mba mulimuka okutundelela mwa yonyene einu yonje eyo tu munyaza."
9 aendisi no Majuda noyonyene sebeli apumena nji eyo amunyaza ni yaniti.
10 Cwale omubusisi aba ana kwamba kwa yonyene, Paulusi sebeli otambula nji,
"Mu ku limuka nji mu myaka no kupula kame ona tende omwatuli no litunga eli, kame ni wabelelwe okuba oupaki wange.
11 Kanyi omo olimukele nji kakusibita amaywaa likumi naayiili aba nino katunda ku Jelusalema mu kulaapela.
12 Kono kasikuniwana meni kanana naanu simba okususweza esicaba, simba mu keleke, simba mu tindoo no milapelo, simba mu muleneñi.
13 Simba mane okulita kwa wene esisupo kweeyo aamba eyange.
14 Kono kweeyi kame ni pumena kwa wene, nji okukumanena ni Ndila eyo aisaniwa kunyefula, kame ni lapela Nyambe no asitetu ni kupumena einu onje eyo ina lyatisiwa mu mualao simba eyi ina ñoliwa kwaanuhi a Nyambe.
15 Mulibaka nokwikala ni sepo kwa Nyambe neyo nonyene apumena, nji okwinguka kwao no kuluka nawo nakwaluka,
16 mi cwale kame netekanga onene nji ni ikale ni lizwalo kuneku la Nyambe ni aanu.
17 Aba kuna kubita emyaka sebli ni lita etituso ni timpo ku Jelusalema kwaanu no kusheba.
18 Meni lemine okutenda eyi, sebeli aniwana me kenine mu Ndoo ya Nyambe, okuulwile esicaba ni mifilifili. Kono aendisi no Majuda anjili ana kutunda ku Esiya
19 kame afanena okukeela kwaanyi nji kame anyaza nji kame kuli esinjili eso nina foso.
20 Abakulingeso mu lesele aa alume onyene aambe eso nina kufosa aba nina kwimana balubala no Kuta,
21 konji esinu simweya eso nina kwamba meni imanine mukaci koo, 'Ni ku kuteka okwinguka nwaafu eyo ni zekisiwa mu liywaa no balelo lino.' "
22 Kono Felekisi woyo ona kulimuka wino Endila, sebeli wamba kwa onyene nji, "Aba sa keele Lisiyasi omendisi, okubinda sani nahane etaba yenu."
23 Cwale sebeli oba etaelo ku mwendisi no masole nji iakale mu kutateleliwa nji mu kulukuluha mi aalikani aye abiwe ekolo no kumulitela eyo asela.
24 Munyima no maywaa, Felekisi sebeli oiya ni moyo waye Dulusila ona kutenda Omujuda, mi sebeli otumena Paulusi ni kuyupa yo aamba mu tumelo mwa Jesu Kilesite.
25 Yo lemine okwambola eyi no niti neyi no kuluka ni nuukulema mane ni katulo na kuuso, Felekisi yonyene sebeli ocila ni kwamba nji, "Ba nakon ino ote oweli. Cwale aba sani wane esibaka mba ni kwiisana."

26 Ba nako imweya sebeli ohupula nji kame sabiwe amali kwa Paulusi.
Cwale sebeli omutumena aka no kupula nikamba kwayonyena.
27 Kono aba ina kubwa eilimo yiili, Felekisi kame ana kuyoliwa kwa
Polosiusi Festusi, ni ku laekaza okutenda aendisi no Majuda ouwa, Felekisi
sebeli osiya Paulusi mu tolongo.

25

Paulusi yo Kumbela kwa Sizale

1 Cwale Fesitasi aba ana keela aye, munyima no aywaa aatu, sebeli
okambamena ku Jelusalema okutunda mu Sesaliya.
2 Omupulisita mukulu naakulu no majuda sebeli akumonahaza kwa
yonyene, mi sebeli abiha kwayonyene okukumanena neya Paulusi.
3 mi sebeli akumbela nji atende mukwaawabelisa nji aatumene Paulusi ku
Jelusalema, okulela okumu kundamena nji amwibae ba ndila.
4 Fesitusi sebeli otambula nji, Paulusi kame ali mu Sesaaliya, ni kwamba
nji ni yonyene okutwa atemo abano.
5 Cwale sebeli waamaba nji, “Mu lusele alume aali ni tukelo mukaci kenu
ashetumuke ni mene, mi nji kame kuli eso sina fosahala mwa yonyene, aiye
mukumuhapeleza.”
6 Cwale aba ana ku mana okwikala noo mu maywaa no kwaakwana
mutanu ni twaatu simba likumi, sebeli oukela ku Sesaaliya. Ba liywaa lina
kutatamako sebeli oikala ba situlo no katulo, mi sebeli olaelela nji Pulusi
alitiwe.
7 Cwale aba ana kwiiya, aendisi no Majuda ana kutunda ku Jelusalema se-
beli amubeeka mukaci, ni ku hapeleza emibonda no kupula eyo akwangwa
okulita oupaki wayo.
8 Paulusi yonyene sebeli okutambwela nji, “Kanisifoseza omulawo no
Majuda, simba Endoo ya Nyambe, simbsa Sesale kanisi mufoseza simba
kanyonyo.”
9 Kono Fesitusi muku singa oku wabeliswa aendisi no Majuda, sebeli
wamba kwa Paulusi nji, “Ninji kame osaela okuta ku Jelusalema, mi omo
oka atulwemo eyambo eto balubala wange?”
10 Kono Paulusi sebeli wamba nji, “Kame niimanine balubala no Kuta
ya Sesale, moni lukela okwatulwela, Ku Majuda kanisifoza simba simyeya,
kanyi omo olimukele wino ni wene.
11 Nji cwale kame nina matuka omulawo, nikutenda esinjili eso sifanena
elifu, sikana okufa, kono nji kakwisa eniti mu yambo eyo aninungelela,
kakwisa woyo sonibeeka mu maata oo. Kame niku lilelela kwa Sesale.”
12 Cwale Festusi aba ana ku kwaambota nasikuta yaye, sebeli otambula
nji, “Kame ona bilaelele kwa Sesale, kame soote kwa Sesale.”

Paulusi booso wa Agipa ni Benisi

13 Cwale munyima no maywaa acana aba ana kubwa, Aglipa ombumu ni
Belunice sebeli akeela mu Sesaaliya mu kutambula Felstusi.
14 Cwale aba ana kwikalamo amaywaa no kupula, Festusi sebeli wambela
Ombumu eyambo ta Paulusi nji, “Kuno kame kuli omulume ona siiwa mu
tolongo kwa Felekisi.
15 Aba nina kwikala ku Jelusalema, apulisita akulu naakulu no Majuda
kame ana kwiiya kwa mene mukuni simweta eyambo ya Paulusi, ni kukum-
bela nji aatulelwe elifu.

16 Kono sebeli naatambula nji kasa tukelo no sizo no Maloma okulumelela okwatuliwa abo omuzeki ni muzekisi kaasikuwana kale olubala ni lubala mane ni kubiwa okolo noukutambwela mu yambo yaye eyo amuzekisa.
17 Cwalehe abo aneeyi bamweya kuno, kanasiku liyeha, kono eliywaa linakutatamako sebeli niikala ba situlo no katulo ni ku laela nji alitiwe balubala no Kuta.
18 Cwale azekisi aye aba ana kwiimana, kasaamba esinjili no mibonda yaye eyo ana ku mununga, kanyi eyo nina kutatelela nji niiyupe.
19 Kono kame ana kwikala ni ngambolo naye eyi no tumelo yoo neyi no munjili woyo wiisaniwa nji Jesu, woyo ona kufa, kono Paulusi kame aongota nji kame ayoya.
20 Mulibaka no kuziyeleha mu yambo no ngeso, sebeli ni mwibanguta nji kautwese okuta ku Jelusalema nji okaatulelweko etaba eyi.
21 Kono cwale Paulusi sebeli okumbela nji abekiwe mu sitokisi okutatela ekatulo no Mbumu omukulu, sebeli ni laela nji ababalelwe okubitela aba sanimu tumene kwa Sesale."
22 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Festusi nji, "Kame ni singa okuyupa wkwa woyo mulume."
Festusi sebeli otambula nji, "Mbumumono byuunda,"

Paulusi Booso wa Aglipa

23 Cwale eliywaa aba lina kupa Aglipa ni Belunice sebeli aiya mu umbumu no kuneneba ni kwiingena mu Kuta aali naendisi no masole, naanu akulu no muleneñi. Cwale mu taelo ya Fesitusi, Paulusi sebeli olitiwa.
24 Cwale Fesitasi sebeli wamba nji, "Mbumu Aglipa nawo onje aikalile naaci muno, mumumwine omulume woyo aneyele aendisi no Majuda no kupula kwa mene mu ku muzekisa, bamweya mu Jelusalema ni muno, sebeli akuweleza nji kalukeele okuyoya kame.
25 Kono kame nina wana nji kakwisa omubonda anatende owo ofanena elifu, yonyene kame ana kubilaeze okuta kwa Sesale, kame ni nawana oku mutumenako.
26 Kono sikwite eso ni lukela okuñolela kwa Sisale eso no niti mu taba yaye. Cwalehe kame nina muliti balubala lwenu, onene balubala lowe wene luli Ombumu Aglipa, nji munyima no kwamba etaba yaye, ni limuke eso sani twese okuñola.
27 Kakuli kwa mene ni taba nokwa yupahala aba sa ku tumiwe omunu no kunungiwa, ka kumonisiwa eyambo ana zekisiwa."

26

Paulusi yoku Tambwela balubala lwa Aglipa

1 Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, "Kame opumenenwe nji waambe." Cwale Paulusi sebeli olola elikaa lyaye ni kwamba nji,
2 "Kame ni kwite etitonolo okwikala balubala lowe wene ombumu Aglipa, mi kame sa nibe oupaki wange wonje ku yambo eto anitamilikeza a majuda.
3 Kakuli wene olimukile emilao ni yambo eyo kasingi a majuda, cwale kame ni kukumbela nji oni tetete wino.
4 "Omooyo wange okutunda ku wanuke, inaikala okutunda kumatatekelo mu sicaba no abaange mane ni ku Jelusalema, kame a ulimukile oonje a majuda.
5 Kakuli kame au limukile, nji kame saela okupaka eniti, nji okukumanena ni ulapeli kame inakuyoya kanyi mufalisi.

6 Mi bano kame ni imana kuti ni atulwe mu sepo eyo a na ku sepisa
Nyambe kwa sitetu,
7 eyo emishobo yetu likumu ni yiili asepile okawana, abo sa lapele mu niti
omunji ni usiku, mi musepiso eyi ya ni nyaza nayo aendisi no Majuda.
8 Aanyi nji nisinu sikwangwiwa oku pumena nji Nyambe kame atwesa
okwingula asikufa?
9 “Mene menyene, niti luli kame nina yambuta nji kame nina kufanena
okutenda einu no kupula mu kulwisa elitina lya Jesu no Nazaleta.
10 Kame nini ku tenda ngeso mu Jelusalema, oku yatilela aasikupumena
mu tolongo, oku tunda mu maata nina kubiwa kwa apulisita akulu, kono
cwale aba ana kwaatulela elifu, ni mene sebeli ni pumena okwaalwisa.
11 Aka no kupula mu tindoo no milapelo tonje kame nina
kwakandimekanga nji anyefule, mi kakuli kame nina kwaatwebela ouyi,
sebeli nikaayandisa mu mileneñi indina.

Pauluso yooba oupaki waye (Tikezo9.1-19; 22.6-16)

12 “Mane sebeli nita ku Damaseka mu maata ni mu taelo no apulisita akulu.
13 Omunji luli Molyange, sebeli ni mona olumonyi menili mu ndila luna
kutunda ku wilu, no ku benya onene okubitelela eliseli no liywaa, sebeli
linibeeka mukaci na nina kweenda noo.
14 Cwale aba tuna kukwela banji tonje, sebeli ni yupa eliywi elyaamba kwa
mene mu mushobo no Sihebelu nji, ‘Saule,Saule, iikene oniyandiseta? Kame
olemana aba olaha ku muwayo.’
15 Cwale sebeli ni ibanguta nji, ‘Tiwe anyine, Mbumu?’ Ombumu sebeli
otambula nji, ‘Time Jesu woyo olemine okuyandisa.
16 Kono oinguke mi wimane ni makondo owe, kakuli kame nina kumon-
aha kwa wene mulibaka eli, oku kuketa nji osebeze nikuba oupaki mweyo
ona mono ni kweyo saniku monahaze nayo mwa wene otenda opaki no inu
ino.
17 Kame sani ku lamulele kwaanu aa ni kwasimacaba oko ni ku tumena
kwa onyene.
18 Nji otonise amiyo oo, nji afutuke okutunda mu uwi okuta mu liseli ni mu
maata no Satani ni kusiulukela kwa Nyambe, ni ku lemeniwa ku iibi yoo, mi
ni sibaka saawo akenine ni ku pumena mwa mene.’

Paulusi yo ambaa eyi no musebezi waye

19 “Okutunda abo, Molyange Mbumu Aglipa, kani sikana oku yupa ku
pono na kuwilu.
20 Kono sebeli olemusa oweli ali ku Daseka, cwale ni mu Jelusalema ni mu
naha yonje no Judeya, mane ngeeso ni kwaa simacaba, nji kam e afanena
oku baka ni ku futukela kwa Nyambe ni ku tenda emisebezi eyo ilukela awo
ana baka.
21 Mulibaka elyo aendisi no Majuda lyokame anani nungele eyambo mu
Ndoo ya Nyambe elyo asinga okuni ibaela.
22 Mu liywaa no balelelo kame nina wana etuso okutunda kwa Nyambe,
mi cwale kame niimana bano okuba oupaki kwaakkulu bamweya naany-
onyo, kakwisa eso naamba kono eyo anaamba anuhi a Nyambe ni Mushe
mbaitendahala,
23 nji Jesu mbayanda, mi cwale yokame no weeli okwinguka kwaanu, mi
kame saambe eliseli kwaanu ni kwaasimacaba.”

24 Cwale Paulusi yooba oupaki waye, Fesitusi sebeli wamba ni liywi linene
nji, Paulusi, kame olyangana, oukwiiyeta kowe no kuneneba kame ku
kupulumukisa!"
25 Kono Paulusi sebeli wamba nji, "Mene, sitakana, molyange Fesitasi,
kono kame naamba eniti luli.
26 Kakuli Ombumu oilimukile eyi inu, mi kwayonyene kame naamba meni
lukuluhile, kakuli kame ni pumena nji einu eyi kakwisa eso kalimukile.
kakuli eyo kaisiku tendahalela ku mukunda.
27 Mbumu Aglipa, kana kame opumena kwaanuhi a Nyambe? Kame
nilimukile nji kame opumena!"
28 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Paulusi nji, "Mu nako ino inyonyo kame
osinga nji ni futuke omuasikupumena?"
29 Paulusi sebeli otambula nji, "Simba enako inyonyo simba no kupula,
kame ni twesa kwa Nyambe nji kasa wene feela kono nawo onje aniyupa
mu liywaa lino kame safeke kanyi mene, konji fela amawenge."
30 Cwale Ombumu sebeli oimana, ni mubusisi ni Benisi, naao ana kwikala
noo,
31 mi cwale aba ana kumana okunda ba Kuta, sebeli akwambisa mukaci
koo nji, "Uyu mulume kakwisa eso ana tende nji aatulelwe elifu simba
okunungiwa mu tolongo."
32 Cwale Aglipa sebeli wamba kwa Festusi nji, "Uyu mulume kame afanena
oku lukululwa kambe kasi ku litiwa balubala wa Sesale."

27

Paulusi Yota ku Loma

1 Cwale abo abaabna kulumelelana nji ate mu Italiya, sebeli atwala
Paulusi ni mapantiti anjili ku mukulu no masole Juliusi no sikwata no
Augusto.
2 Aba ana kumana okwingena mu sisepe no Adlamiti, eso sina kufunduka
ku likamba lya Asia sebeli tu fuula aaci ni Alisitako na mu ku Tesalonika
omundi na mu Mesadoniya.
3 Eliywaa lina ku tatamako sebeli tu kakeela mu Sidoni, mi Juliyasi sebeli
obabalela wino Paulusi, ni ku mufundula nji ate kwaabaye aka mu babalele.
4 Cwale sebeli amubeeka mu sisepe sina kuta ku Sipulasi, kakuli Emebo
kame ina ku tulwisa.
5 Cwale aba tunakumana okuluta eliwate eli lita ku Silisia ni Pamifilia,
sebei tu keela mu Mila mu Lisiya.
6 Omwendisi no masole sebeli owanamo esisepe sa Alekizanda eso sina
kuta ku Italia sebeli otubeekamo.
7 Kame tuna kweenda mu kwaleluba mu maywaa no kupula, mi sebeli tu
kakeela ku Silisia mu ku bambaba, mikanyi Emebo aba ina kutukanena oku
luta sebeli tu kulisa ku nyonga ya Kilete ku lineku lya Salumoni.
8 Me tu kulisa elikamba mu kubambaba, sebeli twiiya mu sibaka siisaniwa
Feya Habenisi, abeebi ni muleneñi no Lasea.
9 Mu kusinya enako no kupula, mi omusipili sebeli ocilisa kakuli okweti
kame ina kubwa, cwale Paulusi sebeli waaeleza nji,
10 "Aolyange, kame ni mwene nji omusipili kame so ikale ni tikolofalo ni
kusinyehelwa onene, kasa eibyana fela ni sisepe, kono bamweya ni moyo
wetu."
11 Kono omwendisi no masole sebeli obeeka etingana ku mwendisi ni
munya sisepe okubita eyo ana kwamba Paulusi.

12 Cwale mulibaka no likamba okwa lukela oku fuwekelamo ba nako no
mubebo, aanu no kupula sebeli aaeleza nji afuwekela fela mu liwate, mu
litohonolo nji mba twese okakeela ku Fenekasi mu likamba no Kilete, elyo
lyalikete ku mutulo ni upa, ni mbowela ni upa, okapumulelamo omubebo.

Eliñungwa ba Liwate

13 Cwale Emebo naku mbowela aba ifuka wino, sebeli ahupula nji,
omulelo woo mbaukondo, niku mona Ankola, sebeli afuula okukulisa
amakamba no Kilete ao ali beebi ni likamba.
14 Kono kuuso mbicana sebeli kwinguka Emebo no liñungwa elyo lisaniwa
Eulakilo.
15 Cwale esisepe ba si nakushimbiwa ku mebo, sebeli sikwangwa oku
yaliketa, sebeli tusi lesela sita nayo.
16 Cwale sebeli tu kashetwa kunji no sooli no Kilauda, ni kusinga okuk-
wangwa oku kokela esisepe sicana.
17 Aba ana kumana okanona, sebeli ongota esisepe mu kusinunga emihala
eyo ikeela kunji, mi mulibaka nji kame ana kucila okukashetwa ba muuwa
naku Silete, sebeli akwisa amaseili ni kukuka yongeso.
18 Kakuli kame tuna ku lwisiwa ku mebo no liñungwa, mu liywaa lina
kutatamako sebeli atateka okukondela etutu yoo mu liwate eyo ina longiwa
mu sisepe,
19 mi ba liywaa no waatu sebeli tu kondela ni maoko etu, einu eyo yendisa
esisepe nayo.
20 Cwale eliywaa simba etitungweti kaisiku moniwa mu mywaa no
kupula, mi eliwate kame lina bifi ouyi ku mebo, mane sebeli tuulwa esepo
nji mbatu yoisiwa.
21 Cwale aba ana kwikala amaywaa no kupula aulwile esi no kulya,
Paulusi cwale sebeli oiya kwa onyene ni kwaamba nji, “Alume, kambe kame
muna kuni pumena oweli me musi fuula kale ku Kilete, kambe kamusiilwa
okulemana ni ku sinyehelwa.
22 Kono cwale kame ni mi kutaza, mu koongote, kakuli kakwisa woyo so
sinyehelwa omoyo kono kame sa ku sinyeha fela esisepe.
23 Kakuli ouno usiku eliñeloi lya Nyambe nali kumonahaza kwa mene nili
waye woyo ni sebeleza
24 mi sebeli lyaamba nji, ‘Paulusi olese okucila, kame so kaimane balubala
lwa Sesale, mi omone, Nyambe nakubi onje awo oluta noo mu sisepe.’
25 Cwale mongole emicima, alume! Kakuli kame nili ni tumelo mwa
Nyambe nji kame sa ku tendahale kanyi omo nina ambelwe.
26 Kono kame sa tu twaliwe ku yooli injili.”

Okulwela No Sisepe

27 Cwale eliywaa no likumi ni tunee aba lina kukeela, me tu twaliwa oku
nooku ku mebo mu liwate no Andilia, mu kaci no usiku aapuwi no sisepe
sebeli akakanya nji natu keela ku naha injili.
28 Cwale aba aana kweteka ouliba no meyi sebeli awana eibima makumi
aatu ni twiili, kuuso mbicana sebeli aeteka kame sebeli awana eibima
makumi ayiili ni mutanu ni twiili.
29 Kame ana kucila nji mwendi mba tu twaliwa ku mebo ba mawee, sebeli
akwisa amanjanga anee na mu litusi na kunyima nji esisepe siimane, mi
kame ana ku lakaza nji kupee.
30 Cwale aapuwi no sisepe sebeli asaela oku luta okutunda mu sisepe,
okwingena mu sisepe sicana mu liwate kanyi kame akakwisa atiankola na
ku litusi na ku uso.

31 Paulusi sebeli osimweta omwendisi no masole ni masole nji, “Konji aa
alume aba saikale mu sisepe, okubinda samu yoye.”
32 Cwale amasole sebeli apatula omuhala no sisepe, ni kuulesela okutela.
33 Cwale eliywaa ekalya sipa kale, Paulusi sebeli waakumbela onje nji
alye eilya, ni kwamba nji, “Balelo yakwana kale amywaa likumi ni anee me
mutatelele nuuku yumena eilya, memu ulwile esi no kulya.
34 Cwalehe kame ni mikumbela nji mulye esilya, mbaimibi okongola,
kakuli kakwisa oluuki na ba mutwi no munu ni munu kwaanyi olo salu
sinyehe.”
35 Cwale aba ana kumana okwamba eyi, sebeli oshimba esinkwa, nuuku-
tumela kwa Nyambe balubala woo onje ni ku sipatola ni ku tangisa okulya.
36 Cwale sebeli aongola emicima ni kulya eilya nonyene.
37 Kame tunaku kwana epalo ikuma ba myaanda yiili ni makumi mutanu
naayili ni mutanu ni kamweya (276) aanu mu sisepe.
38 Cwale aba ana kumana okulya wino, sebeli afukuza kukulema no sisepe
oku yumbela ouloto mu liwate.
39 Cwale aba lina kupa eliywaa, kasi kulimuka enaha eyo nji ibine, mi
sebeli alemuha esiko sili ni likamba, cwale sebeli asinga nji aba kukonahala
atwalemo esisepe.
40 Cwale sebeli apatula emihala ina nungu etinkola ni kwisiya mu liwate,
mi mu nako imweya ni kusheputula emihala eyo inungile amabala no ku
siululisa esisepe, mi ni ku imeka eseili no kuneneba ba libala no sisepe nji
cwale Emebo aba ifulabo yaatwale ku likamba.
41 Kono sebeli tu fuwama bamwalala no mushekesheke eso sili ni meyi oku
nooku. Elitusi nakunyima sebeli licoka, cwale eli nakuuso sebeli likakatela
ba mushekesheke
42 Omuhupulo no masole neli nji aibae amapantiti, okwaa sileleza nji alese
okuyowa ni ku sila.
43 Kono omwendisi no masole mu ku singa okuyoisa Paullusi, sebeli
waakanisa, mi ni ku laele nji aa atwesa okuyowa, amatukele oweeli mu
liwate ate ba likamba,
44 mi anjili aku tusise amabala, anjili baibindi ina coko no sisepe. Cwale
mokame omo ana ku keelela ba likamba, aayoya.

28

Mu Melita

1 Munyima no kuyoya ngeso, okubinda cwale tu limuke nji esooli eso kame
siisaniwa nji Melita.
2 Ni mañeke aa alimo sebeli atutenda mu sishemo no kuneneba, ni kutu
tambula toonje omunu ni munu, mi sebeli atumbula omulilo no kuneneba,
mulibaka no mbula ona kuloka ni mulibaka no seenge.
3 Cwale Paulusi sebeli ocaa eñata no wandilala no itondo no kuku kuta
ni kwibeeka ba mulilo, omo sebeli kutunda esibili mulibaka no kweenya,
sebeli siku tingeta ba Lyoko lyaye.
4 Cwale amañete aba ana ku mona enyoka ilepelela ba Lyoko lyaye, sebeli
akwambisa mukaci koo nji, “Luli omunu uyu ni mwiibai, kakuli naaba aba
bandukamu liwate, ouku faniketa ku wilu kalukele okuyoya.
5 Kono Paulusi sebeli otutulele fela enyoka mu mulilo kaisimu tenda ouyi.
6 Aanu kame ana kutatelela okumona nji kame sa timbe simba okukwela
banji ababo nji afe, kono kame ana kutatelela ba nako no kuleba onene,

mi sebeli amona nji kakwisa esi sitendahala kwa yonyene, sebeli afutuka okwamba nji neli nyambe.

7 Abeebi ni sibaka eso tuna kwikala kame kuna kwikala onduna no sooli wisaniwa nji Pubuliyasi, ni yonyene sebeli otu tambula wino, niku tushimba ku ndoo yaye amaywaa aatu.

8 Sitaye Publiusi kame ana ku langana okukola efibele ni ku sulula ounyinga. Pauusi sebeli otako oka mulekula ni kulapela, sebeli omu beeka amaoko aye beeulu niku mubalisa.

9 Eyo aba ina kubwa, onje aanu asikutoma ba sooli sebei aiya, mi kame ana ku balisiwa.

10 Cwale sebeli atuba etimpo no kupula, mi aba tuna ku fuula, sebeli atubeekela mu sisepe eyo tuna ku saela.

Oku tunda mu Malite okuta ku Loma

11 Munyima no tikweti taatu sebeli tu funduka ni sisepe sina ku fuwekelanga musoli, esisepe na ku Alekizandiliya, mi balitusi ababekilwe esiswaniso no aana no mambile

12 Aba tu na kukeela mu Silakuze sebeli twi ikalamo amaywaa aatu.

13 Mi aba tu na kufundaka sebeli twenda ku nyonga no liwate mi sebeli tu kakela ku Lihegiomu, mi munyima no liywaa limweya Emebo naku mboela sebeli ifuka, mi ba liywaa li no wiili sebeli tu kafuweka mu Petiyoli.

14 Omo sebeli tu ka wana aasikupumena, mi sbeli atumema njintwiikale noo mu maywaa ana kukwana mutanu naayiili.

15 Cwale aasikupumena omo aba ana ku tuyupa sebeli aiya okutunda oku no kuleba ku Folamu mu sibaka no Appiusi ni ku mahotela aatu mukutu waniketa. Mu kwaamona, Paulusi sebeli oku tumela kwa Nyambe nikuongola omucima.

Paulusi yo kutaza mu Loma munji no atateleli

16 Cwale aba tuna kukeela mu Loma, Paulusi sebeli amu lumelela nji aikale yomboci ni masole awo ana ku mu sileleza.

17 Munyima no maywaa aatu, sebeli oisana aendisi no Majuda, mi cwale aba anokuwana sebeli wamba kwa onyene nji, “Abaange, naaba kanisi tenda esinjili okulwisa aanu simba esizo sa Sitetu, kono kame nina kubeekiwa mu tolongo mu Jelusalema mu maata no Maloma.

18 Cwale aba ana kumana okuni ibanguta, sebeli asinga nji ani lukulule, kakuli kame ku nakuulwa omubonda no lifu mu taba yange.

19 Kono aendisi no Majuda aba ana kukana, cwale sebeli ni ku bilaeza kwa Sesale, simba nji kani sikwikala ni mubonda no ku lwisa enaha yange.

20 Cwalehe mulibaka elyo kame nina kumbele nji ni kumone, kakuli ni mulibaka no sepo no Isilaele eyo inisaiseta oku nungiwa amawenge.”

21 Cwale sebeli aamba kwa onyene nji, “Katu sitambula amañolo okutunda ku Judeya aa aamba eyowe, mi kakwisa aasikupumena ana tundu oko aneeyi mu kubiha simba okwamba eyi no kwiiba ona ku tenda.

22 Kono kame tu singa okuyupa kwa wene eso onahana, kakuli okwamana ku tuto no Ndila kame tu limuka nji kame ilwisa koonje.”

23 Cwale aba ana kumana oku lukisa eliywaa nookuwana naye, sebeli aiya oko ana kwikalanga mu kupula. Cwale sebeli waatolokela eyaye yonje oku tunda amasiku konji ku mangolwaa, okupaka eyi no mubuso wa Nyambe, nikweteka nji alumele eyambo ya Jesu bamweya oku tunda ba mulawo wa Mushe naanuhi a Nyambe.

24 Cwale anjili sebeli apumena eyo ana kwamba, mi anjili sebeli akana.

25 Cwale mu kukana okuyupa mukaci koo, sebeli afunduka, munyima ya
Paulusi okwamba eliywi limweya nji, “Emebo No Kukena kame ina kwamba
eniti kwa sitenu okubitela mu munuhi wa Nyambe Isaya nji,
26 ‘Mute kwaanu aa, mi mu kaambe nji,
luli mba mu yupu kono kamutamba ku yupisisa
mi luli mba mu mono kono kamutamba oku monisisa,
27 kakuli emicima no aanu aa, kame yongolile,
ni matwi oo kaayupu
mi amiyo oo kame akutimine,
kono amiyo oo kame ana fanene okumona,
amatwi oo kame afanena okuyupa,
mane ni kuyupisisa ni micima yoo,
mi kame afutukela kwa mene,
nji naabalise.’ ”
28 Cwale mulimuke nji, “Okuyoisa kwa Nyamba kame kuna ku tumenwa
asimacaba mi kame sayupe!”
29 Aba ana kumana okwamba amaywi ao, aendisi no Majuda sebeli
amusiya, mi sebeli kwikala etiñananyi no kuneneba mukaci koo.
30 Cwale Paulusi sebeli oikala eilimo yiili mu ndoo eyo ana kutenekanga
amali, ni ku tambulanga aanu onje awo ana kwiyanga kwa yonyene.
31 Kame ana ku kutazanga eyi no mubuso wa Nyambe ni kwaiyeta eyi ya
Mbumu Jesu Kilesite epatalaza no kwaulwa okushweka simba simweya.

ELINOLO LYA PAULUSI KU MALOMA

OKULIMUKISA

Ebuka no Maloma kama ina kuñoliwa mwendi kwa mutumiwa Paulusi enako na kunyima mukaci no myaka makumi atanu ni ilimo inee ni makumi atanu ni ilimo itanu ni yaatu (54-58) munyima no kuleiwa kwa Jesu Kilesite. Paulusi yo kasipotela kale ku Loma sebeli otuma eliñolo eli, oku taluseta alapeli eyi no kutenda mu Loma, onje Amajuda nawo kaasa Majuda. Kame ana kuñola eli liñolo oku tundelela mu Kolinte oko ana kwikalanga ba nako eyo. Paulusi na kuñola nji cwale etinaha mu litunga lyonje atwese oku lumela ni ku kuteka Jesu Kilesite (16.26.)

Ebuka no Maloma ni buka eyo ikwite outokwa onene kwaa sikulapela konje-konje mane ni mu nako yonje mulibaka omo iyupahalela nomo Paulusi atolokela wino-wino oku yoyisiwa satuwane mwa Jesu Kilesite. Paulusi kame ana kuwaneka eliywi no kuwaba lya Jesu Kilesite ku Testamente no kale. Asi ku kwiyeta no kupula kame akanana nji ekauhanyo noutokwa onene mubuka eyi ni (1.16) eyo yaamba nji, “Senisiwa mulibaka no eliywi no kuwaba, kakuli ni maata a Nyambe ba ku yoyisiwa kwaao alumela onje. Oweli ku Majuda, cwale kwaa no macaba.” Ekalulo no matatekelo no Maloma (1-11) ni yao asi ku kwiyeta mane ni kalulo no wili (12-15) kama ikwite eyi no kutenda eyino titaelo no kupula ku kuyoya kwao asi kulapela.

Emitwi no yambo

Paulusi kame atateka eliñolo lyaye abo mu ukulimukisa yonyene mane ni kwamba kwa woyo ana liñolele. (1.1-15)

Aka no wiili kama añola eyi no mwikalelo no munu mane ni kutwesahala no ku yoyisiwa mwa Jesu Kilesite (1.16-11; 36).

Munyima nweyi, Paulusi sebeli oba etitaelo no kutenda no kupula ku kuyoya no asiku lapela. (13.1-15; 13).

Kame amana eliñolo no Maloma mukuba etitumeliso no kupula kwaanu mu keleke na ku Loma (16).

1 Mene Paulusi, omubika wa Jesu Kilesite ona isaniwa oku tendiwa omutumwa nji aambe eliywi no kuwaba lya Nyambe.

2 Eliywi no kuwaba ana kusepisa kale Nyambe mwanuhi aye mu mañolo no kukena.

3 Eliywi no kuwaba okukumanena kwa mwanaye, ona kuleiwa mu lusika lwa Dabida mu lutu no unu,

4 cwale naku monahalisiwa ni maata nji Mwanaa Nyanbe luli okukumanena ku mebo no kukena aba ana kwingulwa kwaafu, Jesu Kilesite Ombumu wetu.

5 Mwayonyene Jesu, Nyambe na kutuba esishemo no kutendiwa omutumiwa nji mulitina lyaye tu monise ano macaba etuso no ku kuteka.

6 Cwale okwekeza naanyi munaisaniwa kwa Nyambe nji mwikale kwa Jesu Kilesite.

7 Kwaanyi moonje aasikupumena muli mu Loma anyi musingiwa ni kwiisaniwa kwa Nyambe nji mutende esicaba saye.

Mubiwe esishemo ni kozo kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Etapelo no Kuba esi no Kutumela

8 Kame ni tateka oukutumela kwa Nyambe wange mwa Jesu Kilesite
mulibaka lyenu moonje, kakuli etumelo yenu kame yambiwa mu litunga
lyonje.
9 Kakuli Nyambe ni paki wange woyo ni belekela ni mebo yange mu liywi
no kuwaba lya Mwanaye nji ni lesele oku mipuluka,
10 enako yonje abani lapela, kame ni kumbela nji mukusinga kwaye
Nyambe alukise einu yonje nji ni lukisetwe omusipili no kuwaba aba niiya
kwaanyi.
11 Kakuli kame nilakaza onene oku mimona, nji ni mibe empo imweya no
mebo no kukena nji ni shukelwa
12 abo cwale kame tufanena oukususuweza toonje omunjili ku munjili mu
tumelo yetu.
13 Anyi abange kame ni singa nji mulimuke, etinako no kupula kame ni
singanga okwiiya mu ku mi mona kono kameni kwangwanga, kakuli kame
kwiyanga indina eyi ini kwangwisanga. Kame ni naasingi nji niiye mu ku
yangula etimbuto mwaanyi kanyi omo nina tendele kwa simacaba anjili.
14 Kakuli kame nili ni sikoloti ku Mageleke ni kwasi mishobo indina onje,
bamweya kwasiku shangama naaelo.
15 Cwale kame ni shukelaoka kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe ni
kwaanyi kame muyoya mu Loma.

Amaata no Liywi no Kuwaba

16 Kakuli seene oku kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe, kono ni maata
a Nyambe no kuyoyisa onje awo asi ku pumena, oweli ku Majuda okubinda
okuta ku Mangelike
17 Kakuli mwasonyene okuluka kwa Nyambe kame kuna shootolwa, oku
tunda ku tumelo ni kuta ku tumelo kanyi omo ku ng'olelwe nji, “Woyo no
kuluka, mbayoyo mu tumelo yaye.”

Omubonda no Masika no aanu

18 Kakuli okutweba kwa Nyambe kame kutundelela kuwilu, mi okulwisa
ouyi ni ufokoli onje no alume awo ana lyatelele eniti mutikezo too no kwiiba.
19 Kakuli eso sitwesahala oku limukiwa sa Nyambe kame sina hupulelwa
kwa onyene, kakuli Nyambe naimonahaza kwa onyene.
20 Kakuli oku tunda ku simuluho no litunga eyi ya Nyambe no kwa-
moniwa, amaata aye ni Unyambe waye kame imonahala wino-wino mu inu
yaye ana tende. Cwale abakulingeso kakwisa omo sakutatulele.
21 Kakuli simba nji kame alimukile Nyambe, kaasimukuteka kanyi
yokame Nyambe simba okutumela kwa yonyene, kono kame ana futuka
aa nambulwa tuso mu mihupulo yoo ni micima yoo eyi isaela oku yupisisa
sebeli iilola.
22 Kame ana singi nji atende anoku shangama, cwale sebeli afutuka aaelo,
23 ni kufutula ekanya ya Nyambe na kwaafa okwitenda amaswaniso no
kuumba kanyi omunu, simba otuyunyi simba eiyamana, simba eyi yeenda
ni mapumo.
24 Cwalehe, Nyambe naaleselele okutenda eyino titakazo no micima yoo
na kwakena, nji ashubule etinyutu too mukaci koo.
25 Kakuli kame ana futula eniti ya Nyambe okwitenda amapwa ni ku-
lapelela ni kusebeleza eyumbiwa okubita omuumbi, woyo olumbiwa enako
yonje okuno kwabwa! Ameni
26 Mulibaka eli, Nyambe naaleselele okutwalelela mu titakazo too atenda
eyi no kwiiba. Mane akati sebeli alangana ni akoo akati.

27 Mukutenda ngeso alume ni onyene sebeli alesela emikwa no kulangana
naakati kono sebeli alangana nalume akoo.
28 Kakuli kasi tokomela oku limuka Nyambe woyo no niti, Nyambe naabi
ku minahano na kwanahana wino.
29 Kame aiyalile eino kwiiba yonje mi kame ali ni matalu, ni lutimbo, mane
kame ashukela eyi no akoo, ni muna nuukwibaa, ni tiñananyi ni tindwaa
mane ni kooba
30 asimapwa, aa atimbile Nyambe, asi kunyefula, asi ku kuhumusa, asi
kutateka eyi no kwiiba mi kakuteke ashemi oo.
31 Kaakwite etingana, kaasepahala, kaakwite elizwalo ni kuulwa
amakeke.
32 Naaba alimukile ekatulo ya Nyambe eyi yaamba nji, Aanu onje ayoya
ngeso, kame afanena okufa. Cwale kaitende fela, kono kame alumelela awo
aitenda.

2

Ekatulo ya Nyambe

1 Cwalehe weene omunu wakwite okulemena aakowe mi kame watula,
kame okwatula wenyene. Kakuli wene watula kame otenda eyi atenda.
2 Tulimukile nji ekatulo ya Nyambe niya niti kwao atenda eyi no kwiiba.
3 Cwale wene omunu feela aba watula akowe, kono ni wene otenda eyi
atenda, kame onahana nji mbupicuka ekatulo ya Nyambe?
4 Kamba nji kame oshwaula esifumu no sishemo saye, nu ukukuteka
kwaye, ni mucima waye no kuwaba kono kulemuha nji esishemo sa Nyambe
kame sikutwala kukubaka?
5 Kono mulibaka no kwaayupa kowe ni mucima wowe no kwabaka kame
okutewela okutweba muliywa lya Nyambe abo cwale ekatulo yaye no
kuluka aba saimonahale.
6 Kakuli Nyambe kame sabe omunu ni munu omupuzo okukumanena
kweyo atenda.
7 Kwao atwalelela okutenda wino einu, okame awo asaela okuyemiwa, ni
kukutekiwa na kwaafa, asabiwe omoyo na kwaabwa.
8 Kono kwao aku tendela eyoo ni kukana eniti yaye ni kutenda ouyi, kame
sa tambule okutweba ni kutina kwaye.
9 Kame sakwikale amayando ni kukola kwaanu onje awo atenda eyi no
kwiiba, oweli ku Majuda ni ku Mangelike
10 Kono Nyambe mbabi ekanya ni tumbo ni kozo ku munu yonje woyo
otenda wino, oweli ku Majuda okubinda ku Mangelike
11 Kakuli kwa Nyambe kakwisa esaluluti.
12 Awo onje ana tende esibi nambulwa mulawo wa Mushe kame saatuliwe
no mbulwa omulawo. Mi awo onje anatende esibi alimukile omulawo
mbaatuliwa ku mulawo.
13 Abo kasa awo ayupa omulawo wa Mushe awo akenine balubala wa
Nyambe, kono awo akokong'elela omulawo wa Mushe asa kayoyisiwe.
14 Cwale asimacaba aba kaakwite omulawo kono alemine okutenda eso
sisaeliwa ku mulawo wa Mushe, ni onyene ni mulawo kwaonyene, simba
kwakwite omulawo.
15 Kame amonisa nji eso omulawo wa Mushe osaela kame sing'olilwe ku
micima yoo, abo emihupulo yoo kono elizwalo lyoo kame lyaapakela mi
emihupulo yoo kame yaanyaza abanjili kame yaimanenanga.
16 Ba liywaa elyo, okukumanena ni liywi lyange no kuwaba, Nyambe kame
saatule etikunutu no aanu mwa Jesu Kilesite.

Amajuda ni Mulao wa Mushe

17 Cwale weene wisaniwa nji uli Mujuda kame oku sepisa ba mulawo wa
Mushe mi kame oku lumba mwa Nyambe,
18 ni kulimuka etato yaye ni kwekeza okutenda wino kakuli kame ona
iyetiwa mu mulawo wa Mushe,
19 mi kame olimukile nji yawene otwaletele eibofu, eliseli kwawo ali mu
uwi,
20 tiwe omusiululi no aelo ni mwiyeti no awo ali mu uwi mu mulawo wa
Mushe, kakuli kame okwite esisupo no kulimuka eniti.
21 Cwalehe, wene olemine okwiyeta akowe, ikene aba wasiku kwiyeta
wenyene? Kame okutaza nji kakufanene okwiita, cwale ikene aba wiita?
22 Wene aba wamba nji kakufanene okutenda ouhule, cwale ikene aba
utenda ouhule? Kame utimbile aafu no kuumba, cwale kame wiitanga mu
tindoo no ku lapelela aafu
23 Wene kame oku nuneka bakwikala ni mulawo wa Nyambe, kono kame
oshwaula Nyambe mukucola omulawo waye!
24 Kakuli kame ku ng'oliwa nji, “Elitina lya Nyambe kame linyefulwa mwa
asimacaba mulibaka lyenu aendisi no Majuda.”
25 Omupato wowe ni waniti nji kame okuteka omulawo, kono nji kame
ocola omulawo, omupato wowe kautendile mupato luli.
26 Cwalehe nji omunu no kwaingena mu mupato, kame ateula etitaelo no
mulawo wa Mushe, kame kukufekile kanyi naingene mumu pato.
27 Cwale woyo nakwaingena mu mupato kono kame amamela omulawo
kame sami atule anyi muna ng'olelwe eyi no mulawo ni mupato kono kame
mucola omulawo.
28 Kakuli woyo na kwatenda Omujuda luli oli bandee, simba nji omupato
no niti sinu sinjili sili bandee ni lutu
29 Omujuda luli woyo mukaci, mi omupato luli ni wa mu mucima owo
otendiwa ni mebo kasa feela. Okulumbiwa kwaye kakutundu kwaanu kono
kwa Nyambe.

3

1 Cwale ouwa ana wana aendisi no Majuda ubine? Simba etuso no mupato
ibine?
2 Onene ku maneku onje! Mu ku tateka, Nyambe na ku sepa omusebezi
waye ni kubeeka amaywi aye ku Majuda oweli.
3 Cwale ngasibine nji anjili kakwite etumelo? Ninji okuulwa koo etumelo
kame kutwesa oku shwaula etumelo ya Nyambe?
4 Kokuulwa! Kasangeso, mulesele Nyambe no niti simba nji aanu onje ni
amapwa. Kanyi omo kuñolelwe mu mañolo nji,

“Kame ufanene oku monahala woyo no niti mu yambo wamba,
Nji ushowelele woyo nakukununge lela eyambo aba uzekisiwa.”

5 Kono cwale nji okufosa kwetu kame kumonahala okuluka kanyi kwa
Nyambe, abohe iikene sa twaambe? Cwale mbatwamba nji Nyambe kame
afosa aba alita okutweba kwaaci? (Kame naamba ngeso mu mukwa no unu.)
6 Kokuulwa! kakuli kambe Nyambe kasa wakuluka, kambe ngasibine
saatwese okwatula elitunga?
7 Kono cwale nji okuulwa eniti kwange kame kutusa oku monisa wino
eniti ya Nyambe, mane ni kwekeza ekanya yaye, iikene saniatulelwe kanyi
osi ku tenda ouyi?

8 Cwale iikene aba twaatende eyi no kwiiba nji eyi no kuwaba iiye?" Kanyi
aanu anjili aba aninyaza nji kame ni tenda ouyi! Oku nyaza koo na kuluku.

Kakwisa Woyo no Kuluka

9 Iikene cwale! Ninji aaci aendisi no Majuda kame tuli wino okubita ano
Magelike? Kokulwa kasangeso! Kakuli kame inaamba kale nji aendisi no
Majuda ni Magelike kame ali mu maata no sibi.
10 Kanyi aba kuñolilwe nji,
Kakwisa omunu simba mumweya uyu no kuluka.
11 Kakwisa uyu uyupisisa
simba uyu osaela Nyambe.
12 Onje kame a yaukile, bamweya naafutuka aa no kwiiba
mi naafoso
kakwisa uyu otenda esi nokuluka, simba mumweya.
13 Emilyu yoo ni libita liyamine,
kameonga ni tindimi too, nimaywi nokwiiba kanyi esifanu no sibili,
aatunda mutunwa too.
14 Mutunwa too kame kuiyalile etingangu, ni ikuto no kulula.
15 Amakondo oo nakuleluba ba kwiita ounyinga.
16 Mutindila too kame kuli oku sinya ni mayando.
17 Kaalimukile endila no kozo,
18 Mi mu miyo oo kaacili Nyambe."
19 Cwale kame tulimukile wino nji eiyambiwa mu mulawo yonje kame
yambeliwa aayoya munji no mulawo, nji otunwa tonje tondoke mi aanu onje
awaniwe ni mubonda balubala wa Nyambe.
20 Kakuli kakwisa omunu somoniwa nji niwakuluka mu miyo aye mu
musebezi no mulawo, kakuli omulawo kame otulimukisa esibi.

Omo tubeekelwe ouwa kwa Nyambe

21 Kono cwale okutundisako omulawo okuluka kwa Nyambe naku limuk-
isiwa, me upakiwa ku mulawo ni unuhi.
22 Okuluka kwa Nyambe kame kutundelela mutumelo mwa Jesu Kilesite
kwao apumena onje, kakuli kakwisa efapahano mukaci koo.
23 Kakuli onje kame ana tende esibi mi kame ana kauhelwe ku kanya ya
Nyambe.
24 Mi kame ana beekiwa fela ano kuluka mu sishemo saye kanyi omupuzo
mu kuliululiwa kwa Jesu Kilesite.
25 Woyo ona kubekiwa balubala kwa Nyambe okutenda esitabelo
mulibaka no unyinga waye nji otambulwe mu tumelo. Esi kame sina
kumonisa okuluka kwa Nyambe, naaba kasi kwaliketa ku ibi no kale.
26 Neli oku monisa mu nako no balelo lino nji yonyene niwakuluka, ninji
woyo oli ni tumelo mwa Jesu, Nyambe kame amubeeka ono kuluka.
27 Cwalehe, ikene satukulumbe nayo? Kakwisa! Mulibaka libine?
Mulibaka no musebezi? Kokuulwa! Kono mulibaka no tumelo.
28 Kakuli kame tukolwa nji omunu kame abeekiwa ono kuluka mulibaka
no tumelo kasa mu misebezi no mulawo.
29 Cwale Nyambe, ni Nyambe no Majuda feela nji? Kasa nji ni Nyambe no
macaba? Ee, ni Nyambe waa no macaba nonyene.
30 Kaksuli Nyambe ni mumweya, mi aa ali ni mupato kame wabeeka ano
kuluka mulibaka no tumelo yoo, nawo aulwile omupato ni mulibaka no
tumelo yoo.
31 Cwale kame tucola omulawo mulibaka no tumelo? Kokulwa kasangeso,
kono kame tongota omulawo.

4

Omwanda wa Abulahama

1 Cwale iikene satwambe, Abulahama njekulyetu, siikene ana kuwana
kuneku no unu?
2 kakuli nji Abulahama kame na beekiwa wa kuluka mulibaka no mise-
bezi, abo, kame ali neso sakulumbe naso. Kono kasa balubala wa Nyambe.
3 Cwale eling'olo iikene lyamba? “Abulahama kame ana kupumena kwa
Nyambe, mi okupumena kwaye, Nyambe kame amubalela nji wa kuluka.”
4 Cwale ku munu woyo otenda omusebezi, omupuzo waye kawaliketiwa
nji ni mpo, kono ni tifo.
5 Cwale ku munu no kwa tenda omusebezi kono kame apumena fela kwa
Nyambe, woyo oba aano kwiiba okubeekiwa ono kuluka, yonyene etumelo
yaye kame ibaliwa nji kuluka.
6 Esi sokame Dabida esa aamba embuyoti no munu woyo waliketiwa kwa
Nyambe nji ni wakuluka, oku ulwile emisebezi aba aamba nji,
7 “Kame ali ni mbuyoti awo ana lemenwa etifoso too,
Awo ana fukeliwa eibi yoo!
8 Embuyoti ni ya munu woyo uulwa okupulukelwa eibi yaye kwa Nyambe.
9 Embuyoti eyo kana kame ibiwa feela aa anati ku mupato, nji naa kasita
ku mupato? kakuli kame twamba nji, “Abulahama naku pumena kwa
Nyambe mi mu tumelo yaye, Nyambe naku mu pumena nji wa kuluka.”
10 Cwale ngasibine aba ana kubalelwa ngeso, yoli ngaibi? Abo yowa
ingena kale mu mupato, nji yokasi ingena kale? Neli abo yokasi ingena kale,
kasa nji yowa ingena kale kokulwa.
11 Sebeli ota ku mupato, neli esisupo no kumonisa nji wakuluka mu tumelo
yaye anakwikala nayo yokasita kale ku mupato. Elibaka neli nji atende Sitoo
onje kwawo apumena kwa Nyambe onje, nawo aulwile okuta ku mupato nji
nonyene abalelwe etumelo nji nikuluka. mi kame a tambulwa kwa yonyene
kakuli ni wa kuluka, simba nji kaa sita ku mupato.
12 Kame osili Sitoo kwao a tambulwa kuta ku mupato, kasa kwao fela anati
ku mupato, kono nawo aenda mu mwanda no tumelo ya Sitetu Abulahama
yokasita kale ku mupato.

Esepiso ya Nyambe kame Itambulwa mu Tumelo

13 Esepiso ya Abulahama na ikulyaye noku yola elitunga, kayasikwiiya mu
mulawo kono neli mukuluka no tumelo.
14 Cwale nji okuyola kame kuyoliwa ni mulawo, ulimuke nji etumelo ni
sepiso kaikwite tuso.
15 Kakuli omulawo kame ulita okutweba, kono aba kuulwile omulawo
kakutamba kwikala okucola omulawo.
16 Mulibaka no ngeso, esepiso kame ina kwiya mu tumelo, nji itende
mu sishemo, nji yongotetwe mu lusika lwa Abulahama, kasa kwao fela asi
mulawo kono ni kwao akwite etumelo ya Abulahama. Yo sitetu toonje,
17 kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kame inaku tende Sitoo no matunga no
kupula.” Mu miyo a Nyambe, mwayonyene apumena, woyo oba omoyo
kwaanokufa ni kwiisana einu nji kame iyoya eyo nokwayoya.
18 Abulahama sebeli opumena mukusepa, naba kuna kuulwa esepo, mi se-
beli otenda ngeeso Sitoo nomacaba no kupula, kanyi omo kuna kwambelwa
kwa yonyene nji, “Kanyi olusika lowe omo salwikalele.
19 Mi kakuli kasi kufokola mu tumelo, mane kasi kwaliketa nji olutu lwaye
kame lukulubalile, kakuli emyaka yaye kame inakwana omwanda (100), ni
kunahana nji moyo waye Sala katwese ku leya kame.

20 Kakuli kakwisa esinu simba simweya sinaku mutongokisanga okukumanena ni sepiso ya Nyambe, kono sebeli okongota mu tumelo yaye muku lumbeka Nyambe.
21 Kame ana kolwa nji Nyambe mbatwese okutenda eso anaku musepisa.
22 Ababo etumelo yaye sebeli oibalelwa nji kuluka,
23 kono amaywi anaku ng'olelwa kasa aye fela yomboci.
24 Kono naaci ngeso kame sabalelwe ni kwaaci tu pumena kwa woyo ona kwingulwa kwaafu Jesu Ombumu wetu.
25 Woyo ona kwibaiwa mulibaka no ibi yetu, ni kwingulwa nji tubekiwe ano kuluka.

5

Ouwa ni Nyambe

1 Cwale aba tuna tendiwa anokuluka mu tumelo, kame tuli mu kozo ni Nyambe mulibaka lya Mbumu wetu Jesu Kilesite.
2 Mwa yonyene tunawana etumelo mu sishemo omo tuwaniwa, mi kame tuwabelelwa mu sepo no kanya ya Nyambe.
3 Cwale kasa ngeso fela, kono kame tuwabelelwa mu mayando etu, kakuli kame tulimukile nji amayando kame atulitela okongoteta,
4 Okutundamena kame kulita emikwa no kuwaba mi emikwa no kuwaba kame ilita esepo.
5 mi esepo kaitwenisa, kakuli elilato lya Nyambe nali kwitelwa mu micima yetu, mu mebo no kukena, eyo ina kubiwa kwaaci.
6 Kakuli abo metu sifokola, ba nako inakufanena Kilesite nakufela asikutenda ouyi.
7 Iikene aba kubambabile nji omuunu afele aa nokuluka, mwendi omunjili abasa kongote omucima okufela aano kuluka.
8 Kono Nyambe kame amonisa elilato lyaye kwaaci nji nabo tusilemine okutenda eibi, kakuli Kilesite nakutufela!
9 Cwalehe abo, aba tubeekilwe anokuluka ni unyinga waye, mbatu yoisiwa mwa yonyene ku kutweba kutunda kwa Nyambe.
10 Kakuli naba tusili eiila, kame tuusetwa kwa Nyambe muibaka no lufu lwa Mwanaye, aba tuna usetwa kwa yonyene, kame satu yoisiwe onene mulibaka no moyo waye!
11 Kasangeso fela, kono tusi wabelelwa mwa Nyambe mulibaka lya Jesu Kilesite Ombumu wetu, kakuli aba tuna usiwa ngeso ni mulibaka lyaye.

Elifu mwa Adama Oupilo mwa Kilesite

12 Mulibakaelyo esibi nasikwiiya mu litunga mulibaka no munu mumweya mi elifu ni mulibaka no sibi, mu mukwanongeso elifu naliyi kwaanu onje kakuli kame anatende esibi onje.
13 Esibi luli kwasina kwikalanga oweeli mu litunga omulawo akawa sisumiwa kale, kono esibi kasi baliwa aba kuulwile omulawo.
14 Nabakulingeso elifu nali kubusa okutunda kwa Adama okutwala kwa Mushe, simba kwao ana kwatenda esibi kame liikalako noku matuka omulawo mu mukwa oku fekile kanyi anakutenda Adama,
Yonyene oli esifekiso sa woyo soiya.
15 Kono empo no sishemo kaikufekile kanyi esibi sa Andama. Kakuli aano kupula kame anafu mulibaka no munu mumweya, esishemo sa Nyambe ni mpo itunda mu sishemo no munu mumweya yonyene Jesu Kilesite yonyene kame ipulele aano kupula niku bitelela!

16 Mi empo kai kufekile kanyi esibi sina kwiiya mulibaka no munu
mumweya, kakuli ekatulo no munu mumweya kame ina liti ekatulo no kuba
aanu no kupula omubonda, kono empo no sishemo kame inatundu ku tifoso
no kupula mi kame ina bwele mu kututenda aa no kuluka!
17 Nji mulibaka no mubonda no munu mumweya elifu kame linabusu
mulibaka lya woyo omunu mumweya, onene awo nambula esishemo
mukupula kwaso, ni mpo no kutenda aa no kuluka, kame saabuse mu moyo
mwa yonyene woyo mumweya Jesu Kilesite.
18 Cwalehe, kanyi omubonda no munu mumweya aba ona liti ekatulo
eyi iba aanu no kupla omubonda, mu mukwanongeso, okuluka no munu
mumweya kame kulitela aanu onje okuluka oko kuba omoyo.
19 Mi kanyi aanu no kupula aba anabeekiwa asi kutenda esibi mulibka no
kwaluka kwa munu mumweya, mu mukwanongeso mukuluka kwa munu
mumweya aanu no kupula kame satendiwe aa no kuluka.
20 Omulawo nawiyi nji etifoso tipule, kono oko okupula no esibi, esishemo
sa Nyambe kame sipula onene ni kubitelela.
21 Nji cwale esibi aba sina busu ni puso no lifu, mu mukwanngeso es-
ishemo sibuse oku tutenda aa no kuluka, ni puso no omoyo no kwaabwa,
mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu.

6

Elifu kame litunda ku Sibi kono Okuyoya kame kwiiya mwa Kilesite

1 Cwale iikene satwambe? Cwale tusiekeza okuyoya mu sibi nji esishemo
simonahale mukupula.
2 Kokuulwa! Natukufa kulineku no sibi, cwale ngasibine satuyoye musibi?
3 Cwale kamulimukile nji aaci tonje tuna kolobezwa mwa Jesu Kilesite
kame tuna kolobeziwa mu lifu lyaye?
4 Natu pumbekiwa cwale naye mu kolobezo no lifu, nji cwale abo Kilesite
aba saingulwe kwaafu mu kanya ya Sitetu, naaci kame mba twende mu
moyo no ubya.
5 Kakuli nji natu kuwana naye mukufa noku kufeka kanyi kwaye, mbatu
kuwana naye mukwinguka kwaye.
6 Cwale tulimukile nji ounu wetu no kale kame una kwiibaiwa ni yonyene,
nji cwale olutu no sibi lubwe nji tulese okutenda aabika no sibi kame.
7 Kakuli nji omunu nafu kame alukuluhile mu sibi.
8 Nji natufi ni Kilesite kame tupumena nji mbatwinguka ni yonyene kame.
9 Kakuli kame tulimukile nji Kilesite abana kwinguka kwaafu katamba
kufa kame, mi elifu kali tamba okwikala ni maata kwa yonyene.
10 Elifu anafu kame anafu kamweya ku sibi sonje, kono omoyo a yoya,
kame ayoyela kwa Nyambe.
11 Yongeso ni kwaanyi, muhupule nji namukufa ku sibi, mi kame muyoye
kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite.
12 Esibi silese okubusa mu tinyutu tenu nokufa, mulese okuteteta ku
titakazo no sibi.
13 Kame mulese okuba esibi kwilama no lutu lwenu nji itende kanyi
eyitusiso no kutendisa eyi no kwiiba, kono mukubeeke kwa Nyambe kanyi
awo ana tundisiwa ku lufu okuta mu upiplo, nikuba ekalulo no ilama yenu
kwa Nyambe nji itende eitusiso no kuluka.
14 Kakuli esibi kasitamba oku tenda Ombumu wowe, kakuli kausamo
munji no mulawo wa Mushe kono munji no sishemo.

Aabika no Kuluka

15 Iikene, cwale? Kana mbatutende esibi kakuli kame tuli munji no
mulawo wa Mushe kono kakuli kame tuli munji no sishemo? Kakukonahala!
16 Cwale kamulimukile nji aba mukutenda aabika no munu oku muyupa,
kame muli aabika aye yonyene woyo muyupa, simba abika no sibi esi
sitwala ku lifu, simba ku likute eli litwala ku kuluka.
17 Kono kame tukutumela kwa Nyambe simba nji kame tuli aabika no sibi
kame muna kukuteka etuto eyo muna kubiwa.
18 Namu lukululwa ku sibi mi sebeli muli aabika kweyi no kuluka.
19 Kame naamba mu mukwa no ounu, mulibaka no kufokola mu ku
yupisisa kwenu. Ba weeli namu kutenda aabika kweyi no kwiiba, oku yoya
omoyo no kwiiba. Cwalehe mukutende aabika no kuluka nji mukenisiwe.
20 Aba muna kwikalanga aabika no sibi, namu kulukuluha kweyi no
kuluka.
21 Cwalehe omupuzo muna kuwanabo munako eyo ubine ku inu eyo
imyenisa bano? Einu eyo kame imitwala ku lufu!
22 Kono cwale namukulukululwa kusibi, sebeli muli aabika a Nyambe,
mi omupuzo munawana kame umitwale ku kukena, mi amamaneneno ni
moyo na kwaabwa.
23 Kakuli omupuzo no sibi nikufa, kono empo no sishemo sa Nyambe
nikuyoya nokwabwa mulibaka lya Jesu Kilesite Ombumu weetu.

7

Omwanda no Likwala

1 Abange kamulimukile, kakuli kame naamba kwaawo alimukile omu-
lawo nji omulawo kame obusa omunu abo yosiyoya.
2 Mulibakaelyo, omukati no ku kwala kame anungilwi kwa mbumwaye
mulibaka no mulawo yosiyoya, kono nji mbumwaye nafu, na lukululwa ku
mulawo owo umununga kwa mbumwaye,
3 cwale kame saisaniwe omubuki aba sakwale ku mulume mundina nji
mbumwaye yosiyoya. kono nji mbumwaye nafu, na lukuluka ku mulawo
owo, mi nji akwale ku mulume mundina kaisanwa nji mubuki.
4 Abange naanyi ngeso, namufu kulineku no mulawo mu lutu lwa Kilesite
nji cwale mutende ano munjili, awoyo yonyene ona ingulwa kwaafu nji
tubeekele Nyambe emiselo.
5 Kakuli abo tusiyoya mu nyama, etikezo tetu no kwiiba kame tina ku
sebezanga mu ilama yetu, mi naiku litanga elifu.
6 Kono cwale, natu lukuluha ku mulawo, kakuli natufu ku onyene onakutu
nunganga, nji tusebeleze Nyambe mu mukwa no ubya no mebo, kasa mu
mukwa no kale no taku ina ng'oliwa.

Omulao wa Mushe ni sibi

7 Cwale iikene satwambe? nji omulawo ni sibi? Kokuulwa! Kono kwaulu
omulawo kambe kanisi limuka esibi. Kwaulu omulawo waambe nji, “Olese
oku lakaza,” kambe kanisi limuka oku lakaza.
8 Kono esibi nasiwana omukwa mi nasiingene mwa mene mukulaelwa,
etitakazo tonje. Kakuli oko kuulwile omulawo, esibi nasifu.
9 Mene kame ina kuyoya okuulwile omulawo, kono etaelo aba ina kwiiya,
esibi sebeli siinguka, mi mene sebeli nifa.
10 Etaelo inakuni sepisa omoyo, sebeli iwaniwa nji kame initwala ku lifu.
11 Kakuli esibi nasiwana esibaka oku nionga mu taelo, mi sebeli nifa mwa
yonyene eyo etaelo.

12 Onyene omulawo niwakukena, niyonyene etaelo niyakukena, no kuluka, no kuwaaba.
13 Cwalehe, esinu no kuwaba nasiliti olufu kwa meme? Kokuulwa! neli esibi sina sebeze elifu kwa mene mu sinu esi no kuwaba nji simonahale nji ni sibi, nji mulibaka no taelo esibi nasi futuka esinu no kwiiba oku manenena onene luli.

Endwaa mukaci Ketu

14 Tulimukile nji omulawowa Mushe niwa mebo, kono mene kaniwa mebo, kame nina ulisiwa kanyi omubika no sibi.
15 Siyupisisa eso ni tenda, kakuli sitende eso ni saela, kono kame nitenda eso ni timbile.
16 Cwale nji ni tende eso ni ulwa okusinga, kame ni pumena nji omulawo niwa kuwaba.
17 Abo cwale kasa mene luli nitenda ngeeso, kono ni sibi eso sili mwa mene.
18 Kakuli kame nilimukile nji ouwa kausako mwa mene, mi mbili muunu feela, kakuli okusinga mwakuli mwa mene, kono sitwese okutenda ouwa.
19 Kakuli sitende ouwa ni singa, kono ouyi nitimbile wani twalelela oku tenda.
20 Cwale nji kame nitenda eyo nitimbile, kasa mene otenda ngeeso, kono ni sibi eso sili mwa mene.
21 Cwale kame niwana nji aba nisinga okutenda esino kuwaba, ouyi wokame oli kwa mene.
22 Kame ni lakaza omulawo wa Nyambe mu munu woyo oli mukaci no mucima wange.
23 Kono kameni mwine omulawo wa Mushe mundina mu ilama yange owo ukulwisa ni mulawo no ku yupisisa kwange, mi kame unitwala mu ubika no mulawo no sibi owo oli mu ilama yange.
24 Mbili munu no umayi no ngasibine? anyine soni tundisa mu lutu luno lunitwa ku lifu?
25 Kame niku tumela kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu!
Cwale simba mene, kame ni sebeleza omulawo wa Nyambe muku yupisisa kwange, kono mu nyama kame ni sebeleza omulawo no sibi.

8

Oupilo mu mebo no kukena

1 Kakwisa katulo cwale kwaa aikalile kwa Jesu Kilesite.
2 Kakuli omulawo no mebo no omoyo ou uli kwa Jesu Kilesite kame unani liulula ku mulawo no sibi ni lifu.
3 Kakuli Nyambe natende eso sina kukwangwiwa ku mulawo wa Mushe, mulibaka no kufokola ku unu. Kame ana atula esibi muunu mu kutuma Mwanaye mulibaka no sibi, woyo ona kwiya mu unu kanyi omukwa wetu no sibi.
4 Nyambe nakutenda ngeeso nji esi silaelelwa mu mulawo wa Mushe siiyatetetwe mwaaci aa aendisiwa ku Mebo kasa mumukwa noun.
5 Kakuli awo ayoya mu mukwa nounu kame atwala emihupulo yoo kweyi nounu, kono ao ayoya mu mebo kame atwala emihupulo yoo kweyi no mebo.
6 Kakuli awo ayoya mu mukwa nounu kame ku twala ku lifu, kono awo ayupa eyi no mebo kame ku twala ku omoyo ni kozo.
7 Kakuli awo ayupa eyi nounu kame atimbile Nyambe, kakuwana ni mulawo wa Nyambe, mane kaatwese luli.

8 Cwale awo aendisiwa muunu katwese oku wabelisa Nyambe.
9 Kono anyi kamufanene okuyoya muunu, kakuli kame muli mu mebo, mi
luli Emebo ya Nyambe kame ili mwaanyi. Omunu yonje nji kakwite Emebo
ya Kilesite kaasa waye.
10 Kono nji Kilesite kame ali mwaanyi, simba nji etinyutu tenu natifi
mulibaka no sibi, Emebo yenu kame iyoya mulibaka no kuluka balubala wa
Nyambe.
11 Cwale Emebo ya woyo ona ingula Jesu kwaafu nji kame ili mwaanyi,
yonyene woyo ona ingula Jesu Kilesite kwaafu mbabi omoyo ku tinyutu tenu
eti tifa mu mebo yaye eyi iyakile mwaanyi.
12 Cwalehe, abaange, kame tufanena okuyoya kanyi Emebo omo itu
ambelela okuyoya, kono kasa okuyoya omo tusingela aaci.
13 Kakuli aba mu yoya mu ku koñelela etitakazo no lutu lwenu, mba mufu,
kono nji kame mwibaa emisebezi no lutu mulibaka no mebo, mba mu yoyo.
14 Kakuli onje awo aendisiwa ku mebo ya Nyambe, ao naana a Nyambe.
15 Abo kamwasi tambula Emebo eyo imiingenyeka mu ubika nji mucile,
kono kame muna tambula Emebo imi tenda aana a Nyambe, kakuli na
mutambula Emebo eyi yang'ula, eyo mwa yonyene aba tulilaa nji, “Abba,
Sitetu!”
16 Yo kame Emebo eyi ikupakela ni mebo yetu nji kame tuli aana a Nyambe.
17 Mi cwale nji kame tuli aana a Nyambe, mba tuli naaci esanda, tulye
esanda sa Nyambe ni Kilesite nji kame tuyanda naye nji tuwane ekanya ni
yonyene.

Ekanya Eyi Iiya

18 Kame ninahana nji amayando no ba nako ino kalukele okubapanywa ni
kanya eyo saimonahale kwaaci.
19 Kakuli eyumbiwa yonje kame itatelele mu kushukela onene
okushotolwa no aana a Nyambe.
20 Kakuli eyo ina ku umbiwa, kame ina ku bekiwa mu puso eino mapwa,
ka sa mu ku singa kwayo, kono mu kusinga kwa woyo ona kuibeekamo mu
sepo,
21 nji eyumbiwa ni yonyene kame sailukululwe mu ubika no koola nji
ibiwe etukuluho no kanya ya aana a Nyambe.
22 Kame tu limukile nji eyumbiwa yonje kame itonga bamweya naaci mi
kame iyupa okukola no kuleya ni balelo lino.
23 Mi kasa eyumbiwa fela, kono naaci, aa ali omuselo no weeli no mebo
naaci kame tutonga me tu tatelele onene okutenda aana, mane ni kuliululwa
ku tiyutu tetu.
24 Kakuli mu sepo eyi natu yoyisiwa. Cwale esepo eyo imonahala cwale
sebeli kasa sepo, kakuli anyine so sepa eyi amona?
25 Kono aba tu sepa eyi twasimona, kame tu si tatelele onene mu kukoon-
gota.
26 Mu mukwanongeso Emebo no kukena kame itutusa mu kufokola kwetu,
kakuli katuyii omo tufanena okulapelela, kono Emebo yonyene kame itu
lapelela mu sitongo ni maywi ao ka twesiwa okutaluswa.
27 Cwale yonyene woyo otatuba emicima no aanu, kame alimukile emi-
hupulo no mebo kakuli Emebo kame ilemine oku lapelela aanu a Nyambe,
okukumanena ni tato ya Nyambe.
28 Kame tu limukile nji einu yonje kame ibelekisana bamweya okulita
ouwa kwaawo asinga Nyambe, onyene awo ana isaniwa okwamana mu
mulelo waye.

29 Kakuli awo ana kuketa oweli, nakwataba kame okwatenda aa afekile
kanyi Mwanaye, nji atende yokame omweeli kwaainaye no kupula.
30 Cwale awo ana ku ketiwa, na kwaaisana, mi awo ana kwisaniwa
nakwabeeka ano kuluka, mi awo abeekilwe okuluka, naabi ekanya yaye.

Elilato lya Nyambe mwa Jesu Kilesite

31 Cwale ikene sa twaambe kweeyi? Cwale nji Nyambe kame ali kwaaci,
anyine sotu lwisa?
32 Yonyene woyo wasikukatwa mwanaye luli kono nakutubaye aaci
toonje, cwale ngasibine satende, kana katamba okutuba einu yonje ni
yonyene?
33 Anyine so lita ekatulo okulwisa awo ana ketiwa kwa Nyambe? Yonyene
Nyambe onaa tende aa sikuluka!
34 Anyine, cwale so twesa okwaatula? Kasako, kakuli Jesu Kilesite ona
kufa, eeni, mane naingulwa kwaafu, woyo oli ku lyoko no silyo lya Nyambe,
mi kame a tu lapelela.
35 Anyine so tu taba ku lilato lya Kilesite? Nji kame sa kutende amayando,
simba oubamba, simba eng'alelwa, simba elishebo, simba okusheeba, simba
ekozi, simba omukwale?
36 Kanyi omo ku na ku ñolelwa mu mañolo nji,
“Mulibaka lyowe kame twibaaiwa eliywaa lyonje,
kame twaliketwa kanyi omukoko ota mukwibaaiwa.”
37 Kokuulwa, mu inu eyo yonje kame tumatuka niku bitelela mwa yonyene
woyo ona kutusinga!
38 Kakuli kame ni kolwa nji simba elifu, simba omoyo, simba amangeloi,
simba eyi ibusa, simba einu eyi iliko bano, simba einu eyo esiiya, simba
amaata,
39 simba beulu, simba kunji, simba esinu sinjili mu yumbiwa yonje, sa-
sitwese okututaba okutunda ku lilato lya Nyambe mwa Jesu Kilesite Om-
bumu wetu.

9

Nyambe naanu aye

1 Kame naamba eniti mwa Kleste, mi soongo. Elizwalo lyange kame lini
paka mu mebo no kukena,
2 kame neenine onene, ni kukola nokwa pumula mu mucima wange
3 Kakuli kame ni singe nji, mene luli! ni kutiwe kwa Nyambe ni kutun-
disiwa kwa Kilesite musibaka no asimukowa wange.
4 Onyene luli a Maisilaele, mi okwang'ulwa ni koo, ni kanya, ni ulikani, ni
kubiwa omulawo wa Mushe, ni sebelezo, ni ku sepisiwa,
5 onyene kame ali asi mukowa munene omo ina tundu emikowa yonje
mane ni Kilesite mwana leiwa muunu, Nyambe woyo oli beulu no inu yonje,
alumbekwe okuta oko nokwaabwa! Ameni
6 Kono kasa nji esepiso ya Nyambe naikwangwa, Kakuli kasa anu onje aa
anatundu ku Isilaeli kame ali Amaisilaele.
7 Simba awo ali olusika lwa Abulahama, kasa ana a Nyambe onje, kono
kame kunaambiwa nji, “Mboliteliwa olusika mwa Isaka aikulyowe.”
8 Esi kame sitalusa nji kasa aana mu nyama ao ali aana a Nyambe, kono
aana a Isaka awo ninakusepisa okame aa aliketiwa nji olusika.
9 Kakuli esi sokame sinakwambiwa mu sepiso nji, “Mu nako eyi ifanena
kame sani uke, mi Sala kame saikale ni Mwana no mushimani.”
10 Mi kasa eyo feela, kono ni Lambeka ngeso aba anakwikala naana no
ambuyu ku mulume mumweya yonyene sitetu Isaka.

11 Abo aana no ambuyu akasi leiwa kale mi kaasi tenda ouwa simba ouyi,
nji cwale omulelo wa Nyambe no kuketa utendahale,
12 Lambeka nakwambeliwa kwa Nyambe nji, “Omukulu mba sebeleze
omwanukana,”
13 Kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kame nisinga Jakobo, kono kame nitimbile
Esau.”
14 Cwale iikene eyo satwaambe? Kana Nyambe wa saluluti? Kokuulwa!
15 Kakuli na kwamba kwa Mushe nji, “Kame sanifele amakeke woyo sani
fele amakeke, mi kame sani shemube woyo sani shemube.”
16 Cwale kasa mulibaka lya eyo a saela omunu simba kweyo atenda, kono
kame iimanine feela ba makeke a Nyambe.
17 Kakuli mu eling'olo Nyambe nakwambela Ombumu na mu Engepita nji,
“Esi ninaku imekele ni mu libaka linene no kumonisa amaata ange mwa
wene nji cwale elitina lyange lyambiwe mu litunga lyonje.”
18 Cwale abo, kame ashemuba woyo a singa mi kame atatafalela woyo
asinga.

Okutweba ni Makeke a Nyambe

19 Cwalehe kame so aambe kwa mene, “Ngasibine satunyaziwe kwa
Nambe? Kakuli anyine so kana etato ya Nyambe?”
20 Kono tiwe anyine wene omunu, aba okanana Nyambe? Kana es-
iumbiwa iikene sa saambe ku muumbi, “Iikene aba munani tende ngeesi?”
21 Kana omu umbi no tucoo kame akwite etukelo no ku ku tusisa elimaa
omwa singila? Ba siñomoto si mweya no limaa kame twesa oku umbabo
otucoo twiili, eijili nokuwaba einjili no kwakutekeha.
22 Cwalehe nji Nyambe asinge okumonisa okutweba kwaye ni kulimukisa
amaata aye, kono sebeli otatelela ba nako no kuleba mane ni kuyanda kwao
ana kwaliketa ni kutweba kwao ana kusinga oku sinya sinya.
23 Nji Nyambe asinge oku monisa oufumu no kanya yaye mulibaka no
makeke, aaci ana kulukisetwa ekanya ba weeli.
24 Bokame abo ana kwisana ka sa ku Majuda feela kono ni kwa simacaba.
25 Kanyi eyo anaamba Nyambe mu buka ya Hosea, aba aamba nji,
“Awo ana kutenda nji kasa aanu ange,
mbanaisana ‘anange mi aanu nasiisana aanu ange.’ mbaisaniwa aanu
ange,
mbanaisana aasingiwa.’
26 Mi omo Nyambe ana kwamba nji, ‘anyi kamu tendile esicaba sange,’
kame saisaniwe nji aana a Nyambe no kuyoya.”
27 Mi Isaya kame aamba kwaanu a Isilaele nji, “Aanu no Isilaele simba aba
sa ikale ano kupula kanyi omushekesheke no ba likamba no liwate, Mba ku
yoyisiwa ano kwetekela feela
28 Kakuli Ombumu kame satende ekatulo yaye anaamba mu litunga, aitende
muwangu okwimanenena.”
29 Mi kanyi Isaya aba anakwamba nji, “Kambe Ombumu no timpi kasikutu
siyela aana, kambe kame tukufekile kanyi Sondoma ni Ngomola.”

Isilaele ni liywi no kuwaba

30 Cwale iikene sa twambe? Nji ano macaba awo kaasiku singa okukong'a
okuluka nawana, okuluka kutunda mu tumelo,
31 Kono aanu no Isilaele awo ana kusuweza omulawo wa Mushe no kuluka
kasikuuwana.

32 Cwale mu libaka lya iikene? Kakuli ka si kuutenda mu tumelo kono
kame anakuutenda mu misebezi no mulawo, kame ana sitatala ba “liwee
eli li sitatalisa”
33 Kanyi omo kung'olelwe nji,
“Kamu mone, kame ni beeka mu Sione eliwee elyo saali sitatalise aanu,
eliwee elyo salyakwise.
Mi woyo yonje so pumena kwa yonyene katamba okwenisiwa.”

10

1 Aanyi akwange, esi nilakaza mu mucima wange mane ni tapelo yange
kwa Nyambe ninji aanu ange akayoyisiwe!
2 Kame naapaka nji, kame atukufalelwe eyi ya Nyambe kono kasa muku
yupisisa.
3 Kakuli mukwalimuka okuluka kwa Nyambe, mane ni muku saela oku-
luka koo, kasiku kubeeka kunji no kuluka kwa Nyambe.
4 Kakuli Kleste bokame aba kubwela omulawo wa Mushe, nji omunu yonje
woyo opumena amubeeke ono kuluka.

Okuyoisiwa ni Kwaanu Onje

5 Mushe nañolo eyi nji, “Omunu woyo okong'elela okuluka oko ku tunda
ba mulawo mbayoyo nawo.”
6 Kono okuluka ku suminwe ba tumelo kame kwambiwa nji, “Olese
okwamba mu mucima wowe nji, anyine so kambamena ku wilu?” (abo ni
ku lita Kilesite banji).
7 Simba nji, “Anyine so shetumukela mu sibaka saano kufa?” (abo, ni
kwingula Kilesite kwaafu).
8 Kono iikene esi sambiwa? “Eliywi kame lili beebi ni wene, ba kanwa
kowe ni mu mucima wowe” (esi, ni liywi no tumelo elyo tukutaza)
9 Kakuli nji kame wamba ni kanwa kowe nji, Jesu ni Mbumu niku pumena
mu mucima wowe nji Nyambe naku mwingula kwaafu, mbuyoisiwa.
10 Kakuli omunu kame apumena ni mucima waye nji abeekiwe uyu no
kuluka, mi kame apaka ni kanwa nji ayoisiwe.
11 Amang'olo kame aamba nji, “Awo onje apumena kwa yonyene katamba
kwenisiwa.”
12 Mihe ka kwaliketiwa nji kame kuli eshutano mukaci no Majuda ni
Mangelike, kakuli Ombumu no aanu onje ni mumweya, mi niwakufuma
mwao aisana kwa yonyene onje.
13 Kanyi omu aambela amañolo nji, “Awo onje aisana ba litina lya Mbumu
mbayoisiwa.”
14 Kono ngasibine sa isane kwa yonyene woyo kaasipumena? mi ngasib-
ine sa lumele kwa yonyene woyo kasiyupa kale? mi ngasibine sa yupe eliywi
oku ulwile osiku kutaza?
15 Mi ngasibine aanu abaka kutaza aka situmiwa? kanyi omo kung'olelwe
nji, “Ngasibine awabile amakondo aawo akutaza eliywi no kuwaba!”
16 Kono kasa onje ana kuteke eliywi no kuwaba. Kakuli Isaya naamba nji,
“Mbumu, anyine ona pumene eyo ana yupu kwaaci?”
17 Cwalehe, etumelo kame itunda ba kuyupa, mi okuyupa kame kwiiya mu
ku kutaziwa eyi ya Kilesite.
18 Kono nisi ibanguta, ninji kasiyupa? Kokuulwa nayupu,
“Eliywi lyoo nalihasana mu litunga lyonje,
mi amaywi oo nakakeela ku mamaneneno no litunga.”

19 Kame niibanguta nji, Amaisilaele kaasiyupa? Mushe yono tateka okutambula nji,
“Mbanikutusisa aano macaba nambulwa tuso okumitenda asimuna, awo
kalimukile onyene mane
ni lusika no weelo kame sanimi twebise.”
20 Mi Isaya sebeli okongota okwamba nji,
“Kame nina waniwa kwawo ana kuulwa oku nisaela,
kame nina kumonahaza kwaawo ana kuulwa okwiibanguta eyange.”
21 Kono aba aamba Isilaele nji, “Kame ina olola amaoko ange eliywaa lyonje kwaanu no kwaayupa mi naakana okupumena.”

11

Amakeke a Nyambe kwaanu a Isilaele

1 Kame ni ibanguta, Nyambe na kana aanu aye? Kokuulwa! kakuli mene luli kame nili mwiisilaele, no lusika lwa Abulahama, no mushobo wa Benjamine.
2 Nyambe kasi kana aanu aye awo ano kuketela okutunda ku matatekelo. Kamulimukile eling'olo omu lya mbela, omo Eliya omu ana kukumbelela kwa Nyambe kweyi no Isilaele nji,
3 “Mbumu, kame anaibaa anuhi owe, kame ana kwisi etialetale towe, mi time memboci nina siyala, mi kame asaela omoyo wange.”
4 Kono siikene ana tambula Nyambe kwa yonyene? Neli nji, “Kame nina kutewele alume noku kwana eikiti mutanu ni yiili (7;000) awo kaasikubama amanwi kwa Baale.”
5 Mi ni mu nako ino kusili aa asi siyalele kwao ana kete Nyambe mulibaka no sishemo saye.
6 Kono nji ni mulibaka no sishemo, abo kasa mu misebezi, kambe ni mu misebezi kambe esishemo kasa sishemo.
7 Abo cwale ni ngasibine? Eso ana kusaela Isilaele kasikusiwana. Anokuketiwa nakusiwana, kono anjili nakukwangwa.
8 Kanyi omo kung'olelwe nji, “Nyambe kame anakwaaba Emebo no mandingwe, ni miyo nokwaamona ni matwi no kwaayupa okulita ba liywaa na balelo lino.”
9 Ni Dabida kame aamba nji,
“Mulesele etafule yoo ifutuke elilaba ni katwa,
esisitataliso ni koto eyi yafanene!
10 Mulese amiyo oo ailole nji aulwe okumona,
mi emyongo yoo iobame okuta oku nokwaabwa.”
11 Cwale kame niibanguta nji, cwale aba ana sitatala naakweelele nji? Kokuulwa! Kono okufosa koo, okuyoisiwa kame kuneyele aasimacaba, nji Amaisilaele abusiwe mukwaafela omuna.
12 Cwale nji okufosa koo kame kuna litele elitunga esifumu, mi oku kwangwa koo kame kuna litele asimacaba esifumu, abo cwale babine sasikume esifumu soo!

Okuyoisiwa no Macaba

13 Cwale kame naamba kwaanyi asimacaba, mi kame ni tumisa omusebezi wange kakuli kame nili omutumiwa no macaba.
14 Kubita nji nitendele anjili aasimushobo wange omuna, kono ni yoyise anjili kwaaonyene
15 Kakuli nji okukaniwa koo kame kutalusa okuusiwa no litunga, okutambulwa koo kame sakutaluse ibine? Kandi kasa kwanyi okwingula aafu!

16 Nji enkwilimba ina kutendiwa esitabelo kwa Nyambe baweli neli
omuselo owu no kukena, ni mukoko wonje niwa kukena, mi cwale nji
omubisi kame ukenine, ni mitai kame ikenine ngeso.
17 Kono nji emitai injili naicoko, cwale wene esitondo no olibe namuna-
heng'i, kame ona beekiwa mu sibaka saso okutabela oufumu no sitondo no
olibe.
18 Abo olese okukuumuseta emitai eyo. Nji kame okukuumusa, ohupule
nji kasa wene ona ongota omubisi, kono omubisi wokame owu ukongota.
19 Kame so wambe nji, “Emitai aba ina coko neli nji nibeekiwemo mu
sibaka sayo.”
20 Eyo ni niti. Kame ina temiwa kakuli kaasiku pumena, mi wene nuimana
mu tumelo yowe. Cwale okongote mi olese okukuumusa, kono ocile.
21 Cwale nji Nyambe nakuulwa okusileleza emitai luli no sitondo, ni wene
katamba okufela amakeke.
22 Mulemuhe cwale esishemo sa Nyambe ni kutweba kwaye. Okutweba
kwao anakwi, ni sishemo sa Nyambe kwawene, nji kame otundamena mu
makeke aye nji kasangeso niwene mbutemiwa.
23 Mi nonyene akowe aba kaatwalele mu kupumena koo, kame saa beeki-
wemo nonyene, kakuli Nyambe kame ali ni maata nokwaabeekamo kame.
24 Kakuli nji wene ona patuliwa kweyo ili nji ya luli no sitondo no olibe,
ni kubeekiwa mu mukwa nji kasa wa luli, mu sitondo no olibe silimilwe
luli, cwale tunjinga saiusetwe okubeekiwa mo eyi emitai na mumushitu no
itondo no olibe.

Amakeke a Nyambe baanu onje

25 Abange, sisingi nji mushwekelwe eniti eyi, kame nisinga nji mulimuke
einu no ku bambaba. Outata kame oneyi ba kalulo injili no Isilaele, okubitela
epalo no asimacaba sonje aba saiiye kwa Nyambe.
26 Mi cwale Amaisilaele onje mbayoisiwa, kanyi omo kung'olelwe nji,
“Omuliululi kame satunde mu Sione
kame sa tundise eibi mu lusika lwa Jakobo.
27 Mi ou wosotende oukwamanyinga wange nonyene
Abo sani tundise eibi yoo.”
28 Mulibaka no ku kana eliywi no kuwaba aendisi no Majuda nafutuka eiila
ya Nyambe, mulibaka lyenu aanu no macaba. Kono okwaliketa omu ana
kwaaketela Nyambe, nafutuka alikani aye mulibaka no ashemi oo no kale.
29 Kakuli etimpo ni kwisana kwa Nyambe eyo kaifutuka.
30 Kanyi aanyi omo muna kuulwela elikute kwa Nyambe, kono bano na
muwana esishemo kakuli kame mukwite elikute.
31 Cwale kaasikukuteka kwa Nyambe nji amakeke ana monisiwa kwa wene
nonyene nji atambule amakeke.
32 Kakuli Nyambe nanungu aanu onje no kuulwa elikute, nji aafele amakeke
onje.

Etumbo kwa Nyambe

33 Outungi no ufumu ni kushangama ni unangu wa Nyambe! Etikat-
ulo taye kati twesahala okusaisisiwa, mane ni tindila taye kati twesahala
okuwaniwa!
34 Kanyi omu kuna kung'olelwe nji,
“Anyine woyo olimukile emihupulo no Mbumu?
Anyine woyo sotwesa okumweleza?
35 “Simba nji anyine woyo onabi Nyambe empo,
nji ausetwe esinjili?”

36 Kakuli einu yonje kame itunda kwa Yonyene, kame inaiyi mwa Yonyene, mi kame itendelwa Yonyene. Kwa Yonyene kwikale ekanya mu nako ni nako! Ameni.

12

Oupilo mu Misebezi ya Nyambe

1 Aabange, kame ni milapela cwale mu sishemo sa Nyambe mutende etinyutu tenu esitabelo no kuyoya, okukena niku tambulwa kwa Nyambe nji itende okulapela kwenu no mebo.

2 Mulese okukubeeka onene kweyi no litunga, kono mufutulwe mu kumishemuna mukuyupisisa kwenu nji mulemuhe esi singwa kwa Nyambe nji sibine, esi no kuwaba nesi silumelelwa ni kupetahala.

3 Cwale mulibaka no sishemo sina biwi kwa mene kame ninunga omunu yonje mwanyi nji alese okukununeka onene okubita omu ahupulela aakwaye, kono akuhupule wino kweyo imulikana, omunu ni munu mu tumelo ana biwi kwa Nyambe.

4 Kakuli kanyi omu twikalele ni ilama nokupula mu lutu lumweya, mi eilama kaitende omusebezi mumweya,

5 kamekulingeso ni kwaaci naba tuli ano kupula, kame tuli esilama simweya kwa Kilesite mi toonje kame tuna bekiwa bamweya kanyi lutu lumweya.

6 Cwale aba tuli ni timpo eti tishutana, okuta mu sishemo tunabiwi, tuku tusise yoo, nji niunuhi tunuhe okuta mu tumelo yetu.

7 Nji nisebelezo, tubeleke ngeso, nji nikwiiyeta twiiyete ngeso.

8 Nji nikususuweza tususweze ngeeso, woyo oba, abe yo lukuluhile, woyo otwaletela atwaletele wino, woyo otenda etikezo no makeke, atende yo wabelelwe.

Emilao no Lilato

9 Elilato lyuulwe okukutendela. Mutimbe ouyi, mukumalele ouwa.

10 Mu kusinge omunjili ku munjili kanyi omunu ni minaye, mi mukubeeke okumonisa okukutekana.

11 Kweyi nouku kataza mulese okufokola, mutukufalelwe mu mebo, mubelekele Ombumu.

12 Mu wabelelwe mu sepo, mukongote mu mayando mi mutundamene mu kulapela.

13 Mutabele aasikupumena ku inu aba aulwile, mutundamene mu kutambula angenda.

14 Mufuyole aa amiyandisa, mufuyole mi mulese okukuta.

15 Muwabelelwe nawo awabelelwa, mulile nawo alila.

16 Mutende asimucima mumweya anjili ku kwanjili, mulese oukukuumusa kono mu lumele okwikala nawo kaakwite einu, mi mulese oukumona oku shangama.

17 Mulese okuusa ouyi ku uyi, kono mutokomele okusinga eino kuwaba mu miyo no aanu onje.

18 Nji kame ku twesahala, simba mwaanyi, mu yoisane mu kozo naanu onje.

19 Asingiwa, mulese okuusa ouyi mwenyene, kono mube okutweba kwa Nyambe esibaka, kakuli kame kung'olilwe nji, “Okufaniketa ni kwange, time sani usa, kame kwamba Ombumu.”

20 Cwale, “Esiila sowe aba siyombile, osibe esino kulya, nji kame sifile elinyotwa, osibe esi no kunwa, kakuli mukutenda ngeso, kame wenisa esiila sowe.”

21 Olese oku lumelela ouyi nji okukome, kono okome ouyi ni uwa.

13

Oku Kuteka Asikubusa

1 Cwale omunu yonje aku beeke kunji no maata no ao asikubusa elitunga. Kakuli kakwisa amaata ao kaatundu kwa Nyambe, mi amaata no kuneneba aliko kame ana kusumiwa kwa Nyambe.
2 Cwale abo woyo okana amaata aa kame akana eso sinaketiwa kwa Nyambe, mi ao atenda ngeeso kame saatuliwe.
3 Aa busisi kaacilisa kwao atenda wino, kono kwao atenda eyi nokwiiba. Nji mulese kucila woyo oli mu mubuso, Cwale mutende eyi no kuwaba mi mbamuwana okulumbiwa kwa yonyene,
4 woyo ni mubika wa Nyambe kuuwa wenu. Kono nji kame mutenda eyi no kwiiba mumucile, kakuli amaata aye no kubakisa nia niti, ni mubika wa Nyambe woyo omonisa okubambaba kwa Nyambe kwao asikutenda ouyi.
5 Abo cwale omunu kame afanena okukong'elela amaata, kono kasa feela mukucila okutweba kwa Nyambe kono kame ni mulibaka no lizwalo.
6 Elibaka elyo naanyi kame mutenekanga omutelo, aano mulawo kame abelekela Nyambe abo aba aiyateteta emisebezi yoo.
7 Mwateneke onje einu yoo, muteneke omutelo kwao ufanena, elikute kwao lifanena, mukuteke ao afanena okukutekiwa.

Emisebezi ku munu ni munu

8 Mulese kuteula esikoloti no munu konji oku kusinga omunjili ku munjili, kwa woyo osinga omwabaye kame aiyateteta omulawo wa Mushe.
9 Etitaelo eto taamba nji, “Mulese okutenda owoozwa, mulese kwiibaa, mulese kwiita, mulese okulakaza einu no akwenu” mane ni titaelo etinjili kame tikuumbele mou omulawo ou wamba nji, “Musinge ao muyakile noo kanyi omu mukusingela mwenyene.”
10 Nji kame musinga aa muyakile noo kamutwese okwaatenda ouyi, abo cwale elilato nikwiiya teteta emilao ya Mushe.
11 Kame mufanena okutenda ngeeso kakuli mulimukile nji enako yakeela kale abo nji mwinguke batulo. Abo enako eyo satuyoyisiwe sebeli ili beebi bano okubita omo ina kwikalelanga baweli aba tuna kutateka oku pumena.
12 Ousiku wata kale kule, mi cwale omunjii sebeli uli netu. Abo cwale tutundise emisebezi no uwi mi tukufuke eilwiso tuku tusisanga mu liseli.
13 Tweende wino kanyi aanu aa ayoya mu nako no munji, kasa mukulya ouyi, simba oundalabangwana, eyi no woozwa simba eyi no uhule, simba eting'ananyi ni muna.
14 Kono mukufuke Mbumu Jesu Kilesite mi mulese okutenda etindila no lutu okwiiyateteta etitakazo talo.

14

Olese Okwatula Omukowe

1 Kanyi ku munu noku kesheba mu tumelo, atambuliwe, kono mulese okukanana naye oku kumanena ni mihupulo yaye.
2 Omunu munjili kame apumena nji alye eilya yonje, abo woyo no kukesheba kame alya fela emiloho.
3 Woyo olya esilya sonje alese okunyaza woyo no kwaailya, mi woyo no kwaailya alese okwatula woyo oilya, kakuli natambuliwa kwa Nyambe ni yonyene.

4 Tiwe anyine nji watule omubika no mukowe? Naba sa ongole simba
okukwa nitaba no molyaye. Kono mba ongola, kakuli omolyaye mbamuon-
gota.
5 Omunu munjili kame aaliketa eliywaa limweya nji nilyautokwa okubita
amaywaa anjili, mi omunjili omunu kame aaliketa nji onje kame alikanelela.
Mulese omunu yonje atende esi akolwa wino mu muhupulo waye.
6 Woyo omamela eliywaa, kame alimamela mukukuteka Ombumu. Woyo
olya esilya sonje, kame akuteka Ombumu, kakuli kame akutumela kwa
Nyambe, mi woyo no kwaalya eilya yonje, kame atenda mukukuteka Om-
bumu nuukutumela kwa Nyambe.
7 Kakwisa kwaaci woyo okuyoyela yonyene fela, mi kakwisa woyo okufela
yonyene fela.
8 Cwale aba tuyoya kame tuyoyela kwa Mbumu, mi aba tufa, kame tufela
kwa Mbumu. Mi cwale, aba tufa naaba tuyoya, kame tuli kwa Mbumu.
9 Kakuli Kilesite aba ana kufa, mi kame sebeli oyoya neli nji atende
Ombumu no asikufa naa ayoya.
10 Cwale iikene aba watula omwabowe? Simba wene, iikene aba onyaza
omwabowe? Kakuli toonje kame satuimekwe balubala no situlo sa Nyambe
no katulo.
11 Kanyi omo kung'olelwe nji,

“Luli aba ni yoya, kame kwamba Ombumu,
munu yonje kame sakubame balubala wange,
mi omunu yonje kame sa lumbeke Nyambe.”

12 Abakulingeso, omunu yonje kame sabe ekalabo yaye kweyi anatende kwa
Nyambe.

Tulese Okukwisa omunjili ku munjili

13 Cwale tulese okwatula akwetu kame. Kono onene muhupule nji omunu
alese okubeekela omwabaye esi simukwisa, simba esi simu sitatalisa.
14 Niyii, mi kame nikolwa mwa Mbumu Jesu nji kakwisa esinu siku silafaza
sonyene, kono omunu aba aaliketa esinu nji sa kusilafala, abohe esinu eso
kame sisilafalile kwa yonyene.
15 Cwale nji minowe simba mukulowe kame omwenisa ba sinu eso olya,
abo kwende mu lilato. Olese okulumeleza eso olya nji sisinye omukowe
woyo ana kufeliwa kwa Jesu.
16 Cwale mulese oku lumelela ouwa wenu okwambiwa nji kwiiba,
17 Kakuli omubuso wa Nyambe kasa wakulya ni kunwa kono okuluka ni
kozo ni kuwabelelwa mu mebo no kukena.
18 Kakuli woyo osebeleza Kilesite kame awabelisa Nyambe mi kame
alumelelwa kwaanu.
19 Abohe tu tundamene kweyi ilita ekozo, neyi satu yakisane nayo.
20 Olese okusinya omusebezi wa Nyambe mulibaka no silya sowe no
kwakena. Sinu sonje kame sikenine, kono ouyi ni munu aba alya esilya eso
sisitatalisa omukwaye.
21 Ouwa ninji mulese okulya enyama simba okunwa ewaine, simba oku-
tenda esinu eso si sitatalisa minowe.
22 Etumelo eyo oli nayo, oiteule mukaci kowe ni Nyambe. Embuyoti niya
woyo nambulwa elibaka no kukwatula yonyene kweeyo analemuha.
23 Kono woyo obilaela kame anyaziwa nji kame alya, kakulli katende mu
tumelo. Kakuli esinu sonje eso sasitendiwa mu tumelo, ni sibi.

15

Muwabetwe aakwenu kasa okukuwabetwa Mwemboci

1 Aaci no kongola mu tumelo kame tufanena okutusa nawo noku fokola
oku shimba emishimbo yoo. Katufanene okuku wabetwa twemboci.
2 Cwale omunjili ni munjili kwaaci awabetwe woyo ayakile naye kuuwa
woo, okwaa kulisa mu tumelo yoo.
3 Kakuli simba Kilesite kasikukuwabetwa yomboci, kono kanyi omo
kung'olelwe nji, “Okwangoliwa kwaao amyangolanga kwaiya kale kwa
mene.”
4 Eyo yonje ina kung'oliwa kunyima kame ina kung'oliwa mu mukwa no
kulaela aci, nji mukoongoteta ni muku susueziwa mu liywii mbatu wana
esepo.
5 Cwale Nyambe no kongoteta ni susuwezo amibe okuyoya wino mukaci
kenu omunjili ku munjili bamweya ni Kilesite Jesu,
6 nji bamweya ni liywi limweya mutwese oku kanyisa Nyambe yonyene
sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite.

Amaywi no kuwaba kwao no macaba

7 Abo cwale mutambule omunjili ku munjili kanyi omo ana kumitam-
bulela Kilesite mu kanya ya Nyambe.
8 Abo kame nimyambela nji Kilesite nakutenda omubika kwao ana kuta ku
mupato oku monisa eniti ya Nyambe, okuongoteta esepiso inakubiwa kwaa
shemi oo.
9 Mi abo nji aano macaba akanyise Nyambe ku sishemo kumusa waye,
kanyi omo kung'olelwe nji,
“Abo cwale mbani lumbeke yonyene mukaci no asimacaba,
Mbaniimbi okulumbeka elitina lyowe.”
10 Mi kame nakukwambiwa nji,
“Muwabelelwe aano macaba onje naanu aye!”
11 mi kame,
“Mulumbeke Mbumu, aano macaba onje,
mi mulese aanu onje amulumbeke!”
12 mi kame okutunda abo, Isaya nakwamba nji,
“Emibisi ya Jese mbaimene,
Mbainguka okubusa aano macaba,
mi asimacaba mbaabeke esepo yoo kwayonyene.”
13 Cwale Nyambe no sepo, amiiyate okuwabelelwa mukwiyala ni kozo
muku pumena kwenu, nji cwale mulibaka no mata no Mebo no kukena
mwiyale esepo inene.

Elibaka lya Paulusi mukung'ola ngeeso mukuzwafa

14 Meene luli kame naniyupisisa kwaanyi, aabange, nji anyi kame
mwiyalile ouwa ni tingana tonje mi kame mutwesa okuku laela omunjili ku
munjili.
15 Kono banako injili kame ninaku ming'olela mukuzwafa mumukwa no
kumi pulukisa, mulibaka no sishemo sinakubiwa kwa mene okutunda kwa
Nyambe,
16 okutenda omubika wa Kilesite Jesu kwaa no macaba mu situlo nou
pulisita no Liywi no kuwaba lya Nyambe, nji cwale etinubu no ao asimacaba
atwese oku tambuliwa ni kenisiwa ku Mebo no kukena.
17 Mwa Kilesite Jesu, kame nikwite elibaka no oukukuhusa ku misebezi
yange kwa Nyambe.

18 Kakuli kanitamba okwingena okwamba nambulwa eso anawana Kilesite mwa mene muku endisa aano macaba nji akong'elele Nyambe mulibaka lyaeyo ninaamba neyo nitenda.
19 Mu maata no timakazo ni yambo no kukomokisa, mu maata no Mebo nokukena, nji cwale okutunda ku Njelusalema mane ni kutunda musibaka soonje no Ililiko kame nina kutaza mukwiyala eliywi lya Kilesite.
20 Mane ni kwiitenda etakazo yange okukutaza eliywi oko kasikulimukiwa kale Jesu, nji cwale nilese okuyaka abo ana tateke omukwange okuyaka.
21 Kono kanyi omo kumg'olelwe nji,
“Mbamono woyo kasi kwambeliwa kale eyaye,
mi mbaa yupisisa woyo kasi kwambeliwa kale eyaye.”

Omulelo wa Paulusi no kupotela ku Loma

22 Eli elibaka elyo enako yonje kame nina ku kani siwangwa okwiiya kwaanyi.
23 Kono bano kumona nji sikwite esibaka no kubelekela muno muti tolopo, mi ba myaka no kupula kame ninyolelwe okwiiya kwaanyi,
24 kame nisepile nji mbani mimono aba sanibite okuta ku Sipaini, mane nji munituse mu musipili wange kuya, munyima no oku kolwesisa oku nikong'a kwenu kanyonyo.
25 Kono bano kame nikatile ku Jelusalema mu musebezi waanu a Nyambe.
26 Kakuli asi Mesodoniya ni Akaya naawabelelwa okutundisa eyi no kuba kwaashebile mukaci kaanu a Nyambe ku Jelusalema.
27 Kame anakuwabelwa okutenda ngeeso mi niti luli kameli ni sikoloti kwa onyene, kakuli nji aano macaba naiyi mukukutabela kweyo no timbuyoti too no mebo, kame afanena ngeeso okwatusa mwibelekiso no timbuyoti.
28 Cwale abo abasa ni mane eyi mi naaba kale eyo ina litiwa, mbaniekeze okuta mu musipili wange ku Sipanishi
29 Mi ni limukile nji aba saniiye kwaanyi mbaniiyi meni iyalile etimbuyoti ta Kilesite.
30 Kame ni kumbela kwanyi aabange, mulibaka lya Mbumu wetu Jesu Kilesite mane ni mulibaka no lilato no Mebo, mu nilwele naanyi bamweya mu milapelo mulibaka lyange kwa Nyambe,
31 nji niikale wino kwao no kwa pumena mu Judeya mane nji omusebezi wange mu Njelusalema upumeniwe kwaanu a Nyambe.
32 Nji cwale mukusinga kwa Nyambe ni twese okwiiya kwanyi mukuwabelelwa nji mane niiye nitusiwe mukukuwana kwetu.
33 Nyambe no kozo aikale nanyi monje. Ameni

16

Okulumelisa kwange

1 Kame ni limukisa kwaanyi mandetu Febe ondikoni mu Ndoo ya Nyambe ya Senkiliya
2 nji mu mutambule mwa Mbumu kanyi aanu a Nyambe, mane nikumuba etuso yonje eyo sasaele okutunda kwaanyi, Kakuli nakwikalanga omutusi kwaanu no kupula mane ni kwamene luli.
3 Oasikupumenase Pulisika ni Akwila aakwange ni beleka noo mwa Kileste Jesu,
4 awo ano ku tombola omoyo woo mulibaka lyange. Kame ni kutumela onene kwa yonyene mane kasa meene feela kono ni tikeleke tao aa no macaba tonyene.

5 Oasikupumenase Endoo ya Nyambe eyo ikuwanenanga mu ndoo yoo.
Oasikupumenase omusingiwa wange Epainetasi woyo neli omutamuno no weli okupumena mwa Kilesite mutolopo ya Asiya.
6 Oasikupumenase Maliya kame woyo ona kubeleka mukongola mukaci kenu.
7 Oasikupumenase Andilonikasi ni Njuniyasi aakwange ni mapanditi nina kwikalanga noo mu tolongo, ni alume no kukutekeha mukaci no atumiwa, mi kame ana kwikala kwa Kilesite oweli kwa mene.
8 Muasikupumenase Ampuliyatasi omusingiwa wange mwa Mbumu.
9 Muasikupumenase Ambanasi omwabetu mu musebezi mwa Kilesite ni musingiwa wange Sitakisi
10 Muasikupumenase Apele woyo ona lumelelwe mwa Kilesite. Muasikupumenase ao awaniwa mulusika lwa Alisitobulu
11 Muasikupumenase Helondiyani omukwange Munjunda. awo awaniwa mu lusika lwa Nasiso. Muasikupumenase awo ali mwa Mbumu.
12 Muasikupumenase Tilaifaena ni Tilaifosa, ao abeleki mwa Mbumu, muasikupumenase musingiwa no mu Pesisi woyo onabeleke mu kongola mwa Mbumu.
13 Muasikupumenase Lufusi woyo ona ketiwa no kongola mwa Mbumu mane nainawaye naamandi.
14 Muasikupumenase Asinkilitasi Felengoni Hemusi, Patolobasi, Hemasi mane ni asingiwa ao ali noo.
15 Oasikupumenase Filolongasi ni Njuliya mane ni Neliyasi ni mandaye ni Olimpasi mane ni aanu a Nyambe onje ao ali noo.
16 Muasikupumenase omunjili ku munjili mu ukutubeta no kukena. Mi Etikeleke tonje ta Kilesite kame timi keeta.

Etitaelo no mamaneneno

17 cwale abange kame ni mikumbela nji mumamele ao atenda etifapano ni utata mu kulwisa etuto eyo munaiyetiwa, mwaa tokomele.
18 Kakuli aanu no ngeso kaa belekele Ombumu Kilesite kono kame abelekela amapumo oo feela, mi mu maywi ayupisa oku mamata ni kushembashemba kame akelusa emicima no awo asaela okuyupisisa.
19 Ba nako ino okupumena kwenu kame kulimukilwe kwaanu onje, kuti cwale niwabelelwe, kono kame ni singa nji mwikale aano kushangama kweyi no kuwaba mi mu tende ano kweluba kweyi no kwiiba
20 Cwale Nyambe omunyaa kozo mba colwele Satani kunji no makondo enu. Esishemo sa Mbumu wetu Jesu siikale naanyi.
21 Timoteya omukwange ni beleka naye kame amikeeta, mane ni Lusiyasi ni Njasoni, ni Sosipatele akwaange ni beleka noo kame amikeeta
22 Meene Tetiyasi omung'oli no ling'olo kame ni mikeeta mwa Mbumu.
23 Ngayusi omutambuli wange nou no keleke yonje kame amikeeta. Elasitasi omu babaleli no mali no muleneng'i kame amikeeta, ni Kwatasi omwabetu kame amikeeta.
24 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite siikale naanyi moonje. Ameni.

Okumanenena emilapelo no milumbeko

25 Cwale bano kwawoyo otwesa okumyongota oku kumanena ni liywi lyange ni tikutazo ta Jesu Kilesite mane niku kumanena ni sinulo no kunutu no niti eyo inakushweekiwa ba nako no kuleba nakunyima.
26 Kono cwale eniti nailimukisiwa mi cwale mwaang'oli no aanuhi a Nyambe nailimukiswa kwaa simacaba onje, okwamana ni taelo ya Nyambe no nako yonje, okulita elikute no tumelo.

27 Kwa Nyambe yonyene feela no kushangama, mwa Jesu Kilesite kwikale ekanya no kwaabwa! Ameni

Eliñolo lya Paulusi no weli ku MAKOLINTE

Okulimukisa

Eliñolo no weli no Makolinte kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi mu myaka no makumi mutanu ni mutanu (55) munyima no kuleiwa kwa Kilesite (1.1). Eli lyokame eliñolo no weli ku mañolo ayiili awo ana kuñola Paulusi mu Kolinte. Kame ana kuñola eliñolo eli mu nako eyo yoli mu Efese oweli yo yambuta okuta ku Kolinte okutunda ku Mesidoniya (16.9).

Eliñolo eli neli ekalabo ku mañusa awo ana kutambula Paulusi okutunda kwaanu no keleke mulibaka no mikwa no kupula mu keleke, bamweya nuukutaba ni uhule. Omuleneñi no Kolinte nau kulimukiwa ku uhule wawo mi ka inu ikomokisa eyo ekeleke aba ina kumona etitaba eti. Makolinte no weli kame likwite ekauhanyo eyo ilimukiwa onene no lilato (13).

Emitwi no titaba

Paulusi kame akeeta Amakolinte nuukutumela kwa Nyambe mulibaka lyoo (1.1-9).

Cwale Paulusi kame ambola etitaba eto ana kutambula mulibaka no oukutaba mu keleke no Makolinte (1.10-21).

Esi sitatamako Paulusi kame ambola etitaba no uhule nuukutwala ku kuta omunjili ni munjili (5-6).

Munyima no eyo kame aba etitaelo ba titaba no makwala, eitabelo no kutendela emilimu, okulapela patalaza, etimpo no mebo mane ni kwinguka (7-15).

Kumamaneneno kame amana okwamba ba inu itendahala ni titaba no munu yomboci (16).

1 Okutunda kwa mene Paulusi, ona isaniwa muku singa kwa Nyambe oku tenda omutumiwa wa Jesu Kilesite ni Sositeni omwabetu,

2 Kame ni ñolela ku keleke ya Nyambe eyo ili mu Kolinte, naawo akenisitwe mwa Kilesite Jesu aa ana isanwa nji atende ano kupumena bamweya naawo ali mu sibaka sonje awo aisana ba litina lya Molyetu Jesu Kilesite, Omolyoo bamweya naaci.

3 Esishemo ni kozo ikale naanyi okutunda kwa Nyambe sitetu, ni kwa molyetu Jesu Kilesite.

Etimbuyoti mwa Kilesite

4 Kame niku tumela kwa Nyambe enako yonje mulibaka lyenu, mu sishemo sa Nyambe muna biwi mwa Jesu Kilesite

5 nji mundila yonje kame muna fumisiwa mwa yonyene mu kwamba konje mane ni mu zibo yonje

6 simba oupaki wa Kilesite kame ongotitwe mukaci kenu

7 mulibakeelyo kakwisa eso muulwile mu mpo yonje no mebo kanyi omo munyolelele okutatelela okumonahala kwa Mbumu Jesu Kilesite.

8 Yoso myongota okutwala ku mamaneneno, nji muulwe esi si nyazahala mu liywaa lya Mbumu Jesu Kilesite.

9 Nyambe wa kusepahala, yonyene ona mi isanene okwingena mu ukuwana ni mwanaye Jesu Kilesite Ombum wetu.

Oukutaba mu Keleke

10 Abaange kame nimi kumbela, mu litina lya molyetu Jesu Kilesite nji moonje, mukuyupe nji cwale oukutaba kulese okwikalako mukaci kenu,

kono mu kuwane wino mu maikuto amweya mane nimu munahano umweya.
11 Kakuli kame nina biheliwa kwaanu a Kiloe nji oukulwisa kame kuli mukaci kenu anyi abaange.
12 Eso nitalusa neesi, omunu yonje kwaanyi kame aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Apolosi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kefasi”, Simba nji, “Mene kame nili wa Kilesite”.
13 Ninji Kilesite kame aku tabile? Paulusi kame ana kungongotelwa ba sifapno mulibaka lyenu? Nji kame muna kolobezwa mu litina lya Paulusi?
14 Kame niku tumela aba kanisi kolobeza omunu kwaanyi, konji feela Kilisipasi ni Gayusi.
15 Nji cwale kuulwe omunu so aamba nji kame muna kukolobeziwa mu litina lyange.
16 Kame ni na kolobeze asindoo ya Setefanasi, okutunda abo kaniyii nji kame nina kolobeze kame omunu.
17 Kakuli Kilesite kasini tuma nji ni kolobeze, kono nji naambe eliywi no kuwaba, kono kasa mu kushangama no maywi nji esifapahano sa Kilesite siulwe okufutuka esi nambulwa tuso.

Kilesite Amaata ni Kushangama kwa Nyambe

18 Kakuli etuto no sifapano weelo kwaa afa, kono kwaaci awo ayoyisitwe yonyene ni maata a Nyambe.
19 Kakuli kame kuñolilwe nji, “Kame sani sinye okushangama nwawo asi kushangama, ezibo nwawo ashangamine ni ifutule esinu no mbango.”
20 Okwaali omunu no kushangama? Omuñoli kubine ali? Ositiñananyi no tinako no bano okwaali? Kana Nyambe kasifutula okushangama no litunga okuutenda oweelo?
21 Kakuli cwalehe mu kushangama kwa Nyambe elitunga kalisiku limuka Nyambe okubitela mu kushangama kwalyo. Kame si wabelisa Nyambe mu weelo tuna kwiyete okuyoyisa awo apumena.
22 Kakuli aendisi no Majuda kame a kumbela emakazo, mi Amagelike kame asaela okushangama.
23 Kono aci kame tukutaza nji Kilesite nakungongotelwa ba sifapano, oko kutendile esi sisataliso ku Majuda, weelo kwa asimacaba,
24 kono kwawo ana isanwa, onje Amajuda ni Magelike, Kilesite yo maata a Nyambe ni kushangama kwa Nyambe.
25 Kakuli oweelo wa Nyambe niwa kushangama onene okubita aanu, mi oufokoli wa Nyambe kame kuli ni maata okubita no aanu.
26 Abaange, mu tokomele okwisanwa kwenu, kakwisa ano kupula kwaanyi awo ashangamine okukumanena ni moyo no litunga, kakwisa ano kupula awo ali ni maata, kakwisa ano kupula ana leiwa mu lusika no utokwa.
27 Kono Nyambe na kuketa eyi no weelo mu litunga okwenisa eyo no kushangama, Nyambe na kete eyi nokufokola mu litunga okwenisa eyi no kongola.
28 Nyambe na kuketa eyi ili munji ni kuyenisa mu litunga simba einu eyo yulwileko okwitenda eyi iliko.
29 Nji cwale kuulwe omunu sokuyeema balubala lwa Nyambe.
30 Yokame amatatekelo no moyo wenu mwa Kilesite Jesu, woyo anatende Nyambe okushangama kwetu, ni ku luka kwetu, ni ku kenisiwa kwetu, ni ku liululwa kwetu.

31 Cwalehe kanyi omo ku ñolelwe nji, “Mulesele woyo oku kuhumusa, aku
kuhumusete kwa Mbumu.”

2

Eliñusa okukumanena ni ku Ngongoteliwa kwa Kilesite

1 Abaange, aba ina kwiiya kwaanyi, kani siiya nji ni kutaze kwaanyi
oupaki wa Nyambe mu maywi no kuneneba simba okushangama.
2 Kakuli kame ina yambuta okwalimuka esinjili mwaanyi konji Jesu
Kilesite mi yonyene ona ngongotelwa ba sifapano.
3 Mi kame ina kwikala naanyi mu kufokola nimu kucila onene ni ku
njanjata,
4 mi omwambelo wange ni liñusa lyange kasa mu ku mikolwisa ni maywi
no kushangama, kono neli muku monahalisa no Mebo nesi no maata.
5 Nji cwale etumelo yenu ilese oku pumula ba kushangama nwaanu kono
mu maata a Nyambe.

Okushangama kwa Nyambe

6 Nabakulingeso mukaci kawo no ku kula mu Mebo kame twamba mu
kushangama, simba nji kasa okushangama no litunga lino, simba no aendisi
no litunga lino awo safe.
7 Kono kame twamba etikunutu ni kushangama kwa Nyambe oko kush-
wekilwe, oko ana sumu Nyambe oweli etinako me katisi kwikalako, nji aci
tukanyisiwe.
8 Kakwisa omwendisi simba mumweya ona kuyupisisa esi, kambe kame
ana kuyupisisa kambe kasi ku ngongotela Ombumu no kanya.
9 Kono kanyi omo ku ñolelwe nji, “Kakwisa elitiyo lina imona, simba elitwi
lina iyupu, simba omucima no munu ona itambula, eyo ana lukisa Nyambe
yaawo aa amusinga.”
10 Nyambe kame ana imonahaza kwaaci mu mebo. Kakuli Emebo eyi
saisisa einu yonje, mane neyi itungile ya Nyambe.
11 Kakuli anyine omunu woyo olimuka emihupulo no munu konji emebo
no munu eyo ili mwa yonyene. Mumukwanongeso kakwisa woyo olimuka
emihupulo ya Nyambe konji Emebo ya Nyambe.
12 Aci katusi tambula emebo no litunga, kono natu tambula Emebo eyi
itunda kwa Nyambe nji tu yupisise etimpo ana tubi Nyambe.
13 Mi kame twamba eyi mu maywi no kwaiyetiwa mu kushangama
kwa munu, kono okwiyetiwa ku Mebo, okutoloka eniti no Mebo kwawo
atwalelela mu Mebo.
14 Omunu ulwile Emebo ka tambula etimpo no Mebo ya Nyambe kakuli
kwa yonyene ni weelo, mi ka twese okwiyupisisa kakuli kame ilemuhiwa ni
mebo.
15 Kono omunu no Mebo, kame aatula einu yonje, kono yonyene kaatulwa
ku munu.
16 Kakuli kanyi amañolo aba aamba nji,
“Anyine woyo olimukile omuhupulo wa Nyambe?
Nji a mulaele?”
Kono aci natu limuka omuhupulo wa Kilesite.

3

Abika a Nyambe

1 Kono abaange, mene kanisi kutwesa okwamba naanyi omu kwiyetelwa
aanu no mebo, kono kanyi aanu no unu, kanyi tukeke tucana mwa Kilesite

2 Kame nina milele ni mawe, kasa ni ilya no kongola kakuli kamusi kwi twesa, mane simba abano ka mwitwese,
3 kakuli musi tendile aa ayoya mu unu. Kakuli ba nako ino kame muli ni muna ni tifapano mukaci kenu, kana kamuyoyo kanyi kame muli muunu mane ni mikwa yenu kanyi aanu feela?
4 Kakuli omunjili aba aamba nji, “Mene kame nili wa Paulusi, mi omunjili nji, “Mene kame nili wa Apolosi,” kamutendile aanu feela no litunga?
5 Cwale anyine Apolosi? Ni Paulusi anyine? Abika fela awo muna pumene kwa onyene, kanyi Mbumu omo ana tumene omunjili ni munjili.
6 Mene kame nina kunu, Apolosi kame ana itaele ameyi, kono Nyambe yona kulisa eyo ina kuniwa.
7 Cwale simba woyo okuna simba woyo oitaela kakwite outokwa kono konji feela Nyambe woyo omenisa ni kukulisa.
8 Woyo okuna ni woyo oitaela ameyi ni sinu simweya fela, mi omunjili ni munjili kame satambule omupuzo okukumanena ni musebezi waye ana tende.
9 Kakuli kame tusebeleza Nyambe bamweya.
Anyi elitema lya Nyambe, anyi endoo ya Nyambe.
10 Okukumanena ku sishemo sa Nyambe eso ana nibi kanyi osiku limuka okuyaka kame nina kumi monisa omutomo kono omunu munjili kame ayakabo. Kono omunu ni munu atokomele omo a yakelabo.
11 Kakuli kakwisa woyo so yaka omutomo mundina, konji owo onayakiwa, yonyene Jesu Kilesite.
12 Nji omunjili kame ayaka ba mutomo owo ni gauda, simba ni silibela, simba ni mawee no utokwa, simba ni itondo, simba ni musuhela no moopu, simba ni mwange,
13 Omusebezi no munu ni munu mba u moniwa. Kakuli Eliywaa mba liumonahalisa kakuli kame sauku monahalise ni mulilo, mi omulilo mba weteke omusebezi no munu ni munu nji ngaibi wikalile owo ana tende.
14 Nji omusebezi no munu yonje owo ana yaka ba mutomo aba so u siyale wo imanine, yonyene mba tambula omupuzo.
15 Nji omusebezi no munu aba ubya, omunu woyo kakwisa eso sa wanebo simba nji yonyene mba yoyisiwa, kanyi woyo ona banduka mu mulilo.
16 Kana ka mulikile nji aanyi Endoo ya Nyambe mane nji ni Mebo ya Nyambe kame iyoya mwaanyi!
17 Nji omunu kame asinya endoo ya Nyambe, Nyambe mba mu sinyi. Kakuli endoo ya Nyambe niya kukena, mi endoo ya Nyambe eyo aanyi mwenyene.
18 Omunu alese okoonga. Nji omunjili mukaci kenu kame anahana nji wa kushangama ba nako ino afutuke omwelo nji cwale akatende woyo no kushangama luli.
19 Kakuli okushangama no litunga lino weelo mu miyo a Nyambe, kakuli kame ku ñolilwe mu mañolo nji, “Kame saswase asi kushangama mu tingana too,”
20 mi kame, “Ombumu kame alimukile emihupulo yawo asi kushangama nji kaikwite tuso.”
21 Cwale omunu alese oukuyeema mulibaka nwaanu, Kakuli einu yonje ni yenu,
22 Simba Paulusi, simba Apolosi, simba Kefasi, simba elitunga, simba omoyo, simba elifu, simba eyi iliko, simba eyi isiiya, yonje ni yenu
23 mi anyi kame muli kwa Kilesite, mi Kilesite kame ali kwa Nyambe.

4

Atumiwa a Kilesite

1 Omo mokufanenena nji omunu atwalikete kanyi abika a Kilesite ni
ikombwa no inu ya Nyambe eyi ishwekilwe.
2 Mi cwale esi sisingahala ku ikombwa ninji isepahale.
3 Kono kwa mene ni sinu sinyonyo a basa ni atulwe kwaanyi, simba ni kuta
nwaanu mane simba me kani kwatula menyene.
4 Kakuli menyene kani kumono omubonda oli mwa mene mu sinu sinjili,
kono cwale kani tendile nji nili woyo no kusepahala luli. Ombumu yoso
natula.
5 Cwalehe mulese okwatula enako ekayasikwana kale. Ombumu yo
kasiiya kale woyo so lita einu mu liseli eyo ishwekilwe mu uwi ni kushotola
emihupulo namu micima. Cwale omunu ni munu bokame abo sa tambule
okububekiwa kwaye okutunda kwa Nyambe.
6 Abaange, kame ni talusa eyo yonje mwa mene ni Apolosi mulibaka lyenu,
nji mu kwiyete mwaaci kasa okutunda kweyo iñolilwe nji kulese okwikala
omunu kwaanyi woyo soku kuhumuseta omunjili mane ni kulwisa omuk-
waye.
7 Kakuli anyine woyo omona eshutano mwaanyi? Siikene eso ukwite nji
kausi tambula? Nji cwale nusi tambula, cwale ikene aba ukukumusa kanyi
kaisi kutenda empo?
8 Kame mukwite einu yonje eyo mu saela? Mwa fuma kale? Me mu lemine
oku busa, aci mekatu sako mwatenda kale ambumu. Kambe kame mu busa
luli, nji cwale naaci tubuse naanyi.
9 Kakuli kame nimona nji Nyambe na tu beeke nji aaci atumiwa, kwawo no
mamaneneno kwaanu onje, kanyi aanu atulelwe elifu, kakuli natu beekiwa
okwaliketwa ku litunga, ku mangeloi ni kwaanu.
10 Aci kame tuli aelo mulibaka lya Kilesite, kono anyi kame muli
asikushangama mwa Kilesite! Kame tufokola, kono anyi kame muli akoon-
gola! Anyi kame mukutekiwa, kono aci mu kwakutekiwa!
11 Mane simba banako ino kame tufanga elishebo ni linyotwa, mi kame
twenda no kwa kumanga wino, kame tutendiwa ouyi, mi katukwite esibaka
oko no kwikala,
12 kame tu sebeza onene ni maoko etu. Mi aba tukutiwa kame tu fuyola,
aba tu yandisiwa kame tu kongota,
13 naba twangoliwa kame tweteka okuku usa, kame tu tendilwe
amanyalala no litunga, mi kame tuli amanyalala no inu yonje.
14 Kani simiñolela eyi nji mwenisiwe, kono oku milemusa kanyi anange aa
nisinga.
15 Kakuli simba nji kame mukwite aiyeti no kupula onene mwa Kilesite,
kamu kwite asitenu no kupula. Kakuli kame ninakutenda sitenu mwa
Kilesite Jesu mulibaka no liywi no kuwaba.
16 Kame nimi kumbela onene cwale nji mutende afaniketi ange.
17 Cwalehe kame nimitumena Timoteya, mwanange nisinga ni kusepa-
hala mwa Mbumu nji amipulukise emikwa yange mwa Kilesite, kanyi omu
nina kwaiyeteta konje mu tikeleke tonje.
18 Anjili kame anoku kumusa kanyi kanisi kwiyanga kwaanyi.
19 Kono mbaniiyi kwanyi muwangu nji Mbumu mba singi, mi mbani
saisisa kasa omwambelo nwawo asiku kumusa kono amaata oo.
20 Kakuli omubuso wa Nyambe kau monahala mu maywi, kono mu maata.
21 Sibine eso musinga? Niiye kwaanyi ni lunupa, nji mu lilato ni mebo no
musa?

5

Ouhule mu Keleke

1 Kame kuna bihiwa nji kame kuli ouhule mukaci kenu, mi owo no
kwawaniwa simba mukaci no asimacaba kakuli omulume kame alan-
gananga ni inawaye nokwa muleya moywaa sitaye!
2 Mi kame mu ku kumusa? Mi kame mufanena okweena? Mulese woyo
ona tende ekezo eyo atundisiwe mukaci kenu.
3 Kakuli simba nji mene sisako mu lutu kame niliko mu mebo, kanyi kame
nili kwaanyi, naatula kale etaba eyi
4 mu litina lya Mbumu Jesu ba mulume woyo ona tende esinu eso. Aba
mukuwanine, mi emebo yange koili ni maata a Mbumu wetu Jesu,
5 woyo mulume mumube kwa Satani nji olutu lusinyiwe nji mebo yaye
mwendi mbaika yoyisiwa mu liywaa lya Mbumu Jesu.
6 Ouku kumusa kwenu kasa wa kuwaba. Ka muyii nji omumena no
kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje?
7 Muku kenise ku mumena no kale nji mu tende eliñende no ubya, kanyi
aba muulilwe ngeso omumena. Kakuli Kilesite omukoko no Paseka yetu na
tendelwe aci esitabelo.
8 Cwalehe mulese aci, tu tende omukiti owo ulwile omumena no kale,
omumena no lunya ni kwiiba, kono ni sinkwa na mbulwa omumena eso
sikenine mane ni niti.
9 Kame nina kumi ñolela mu liñolo lyange nji mulese oukuwana naanu no
mahule.
10 Kasa muku talusa nji mutunde ku mahule onje no litunga lino, simba
aanu asi kulakaza oufumu, simba ambuyi, simba asi kulapela emilimu.
Kambe kame kuli ngeeso, kambe kame mu fanena okutunda mu litunga.
11 Kono simba nji kame ni miñolela nji mulese oukuwana ni munu yonje
woyo okwisana nji mwabenu yo tendile elihule, simba woyo no kulakaza ou-
fumu, simba osi kulapela emilimu, simba ondalabangwana, simba ombuyi.
Mulese okulya naye eilya woyo no ngeso.
12 Kakuli iikene sani tende okwatula awo ali kundee, kasa awo ali mukaci
no Keleke awo mufanena okwatula?
13 Nyambe kame atula awo ali kundee. “Mu tundise omunu no kufokola
mukaci kenu.”

6

Emizeko mukaci no Asikulapela

1 Cwale omunjili mwaanyi nji kame ali ni taba ni mukwaye, ka cile okuta
ku mulawo balubala no awo no kwakena okubita nji ate kwa aanu no
kukena a Nyambe?
2 Kamu limukile nji aanu no kukena a Nyambe mba atula elitunga? Mi
nji elitunga kame lyatuliwa kwaanyi, kamu twese okwatula etitaba no
kucaniba?
3 Ka muyii nji kame satu atule amangeloi? Ngasibine sakwikalele, cwale
onene kweyi no moyo?
4 Cwale nji kame muli ni titaba no ngeso, ikene muku twalela balubala
nwawo no kwakutekiwa ku keleke?
5 Kame naamba ngeso nji mweene. Ninji mukaci kenu kakwisa omunu no
kushangama otwesa okwamba ba taba ili mukaci no mulapeli ni mwabaye
osi kulapela?
6 Kono osikulapela kame azeka ni mwabaye osikulapela, mi kame atenda
ngeso balubala nwaanu no kwalapela!

7 Eyi no kukutwala ku kuta kame imonisa nji namu kwangwa. Iikene
aba mwatwese oku tambula okufosetwa? Iikene aba mu ulwa oku tambula
okongiwa?
8 Kono anyi mwenyene kame mufosa ni kwitela akwenu mane simba
abenu luli!
9 Ka muyii nji awo no kwaluka katamba okuyola omubuso wa Nyambe?
Mulese okoongiwa, simba ouhule, simba okulapela emilimu, simba
okubuka, simba okutendiwa akalombe,
10 simba ambuyi, simba asikuyumena, simba oundalabangwana, simba
asimapwa simba katamba okuyola omubuso wa Nyambe.
11 Mi anjili mwaanyi mwa munakwikalela. Kono namu yowisiwa, namu
kenisiwa, namu bekiwa asikuluka mu litina lya Jesu Kilesite ni mu Mebo ya
Nyambe wetu.

Mukutusise Etinyutu tenu titende Ekanya ya Nyambe

12 “Einu yonje nai lumelelwe kwa mene,” Kono kainu yonje eyo itusa.
“Einu yonje nai lumelelwe kwa mene,” kono kani tamba okutenda omubika
kweyo yonje.
13 “Esilya nisa lipumo, mi elipumo nilya ilya.” Kono Nyambe mba sinyi
yonje bamweya. Cwale olutu kalusitendelwa ouhule, kono ni lwa Mbumu
mi Ombumu ni wa lutu.
14 Mi Nyambe ona ingula Ombumu mi mba twingula naaci ni maata aye
ngeso.
15 Ka muyii nji etinyutu tetu kame tili eilama ya Kilesite? Cwalehe
mbanitwese okushimba eilama ya Kilesite okwitenda eilama no lihule?
Kokuulwa!
16 Ka muyii nji woyo okuwana ni lihule kame afutuka olutu lumweya ni
lyonyene? Kakuli kanyi aba kuñolilwe nji, “Ayiili mba tende olutu lumweya
feela.
17 Kono woyo okuwana ni Mbumu kame afutuka Emebo imweya ni
yonyene.
18 Mulese okutenda ounyazi, Esibi sonje eso atenda omunu, kame sili
kundee no lutu lwaye, kono woyo oyoya mu uhule, kame afoseza olutu lwaye
luli.
19 Kamuyii nji olutu lwenu kame lutendile Endoo ya Nyambe no Mebo no
kukena eyi ili mwaanyi, eyi mu na biwi kwa Nyambe? Kayenu luli,
20 kakuli namu uliwa ni muulo munene. Abakulingeso, mukanyise
Nyambe mu lutu lwenu.

7

Etipuzo okukumanena neyi no Makwala

1 Cwale okukumanena ni titaba mu nañolo.
Kame kuli wino nji omulume alese okutenda ouhule ni mukati.
2 Kono mulibaka no kucila emiliko no unyazi, omulume yonje kame
afanena okwikala ni moywaye, mi omukati yonje aikale ni mbumwaye.
3 Omulume abe moywaye esi sifanena, mi ni yonyene moywaye atende
ngeso kwa mbumwaye.
4 Kakuli omukati katwese okubusa olutu lwaye, kono kame ali mu maata a
mbumwaye, mu mukwa no ngeso omulume katwese okubusa olutu lwaye,
kono kame ali mu maata no moywaye.
5 Mulese oukukana omunjili ku munjili, konji mwendi aba mulumele-
lana mu libaka linjili nji kame musinga mwenyene okulapela, kono cwale

mukuuse bamweya kame nji cwale Satani alese oku myeteka mu kuulwa oukulema kwenu.
6 Kame naamba esi mu kulukuluha, kasa muku milaela.
7 Kame ni singa nji monje kambe kame mufekile mene, kono munu ni munu kame anabiwi empo kwa Nyambe omunjili kame ana biwi esi ni munjili esi.

8 Kwawo no kwakwata simba okukwaliwa mane ni timbakati simba ambalume, kame namba nji kwa kuwaba nji alese okukwata simba okukwaliwa kanyi mene.
9 Kono nji kame akwangwa oukulema akwate. Kakuli ouwa niku kwata kasa okwibaiwa ku titakazo.
10 Kwawo akwatile kame na laela, kasa mene kono Mbumu nji omukati alese oukutaba ni mbumwaye,
11 (kono nji naa kutaba, akwikalele alese oku kwaliwa, mwendi akuuse ni mbumwaye.) Ni yonyene omulume alese okulukulula moywaye.

12 Kwanjili kame naamba, kasa Ombumu, nji osikupumena kwa Nyambe kame ali ni moywaye no kwa pumena kwa Nyambe, mi kame asinga okwikala naye, alese oku mulukulula.
13 Mi omukati aba ali ni mulume no kwa pumena kwa Nyambe mi woyo kame asinga okwikala naye, alese okukana mbumwaye.
14 Kakuli omulume no kwa pumena kwa Nyambe kame akenisiwa mulibaka no moywaye, mi omukati no kwa pumena kwa Nyambe kame akenisiwa kwa mbumwaye. Kambesi ngeso, kambe anenu kame ali ano kwakena, kandi cwale omo kwikalele kame akenine.
15 Kono nji woyo no kwa pumena kwa Nyambe kame asinga nji akutabe, kutendahale ngeso. Mu taba eyo omulume simba omukati ka nungiwa. Kakuli Nyambe kame anatwisanene okuyoya mu kozo.
16 Wene omukati, ngasibine olimukile nji mbu yoyisa mbumowe? Ni wene omulume, ngasibine olimukile nji mbu yoyisa moyowowe?

Muyoye kanyi omo Munaisanenwe kwa Nyambe

17 Cwale mulese omunu yonje ayoye omoyo ana biwi kwa Mbumu nomo ana mwisanene Nyambe, esi sokame ni laela mu tikeleke tonje.
18 Nji omunu na isaniwa yowa ingena kale ku mupato, alesele okutundisa eisupo no mupato, nji omunu na isaniwa yokasi ingena kale ku mupato, alese oka ingenamo mu mupato.
19 Kakuli okwingena simba okwaingena mu mupato kasinu sinjili, kono esi no utokwa okukuteka fela emilawo ya Nyambe.
20 Munu yonje aikale mu moyo ana kwikalelamo enako eyi ana kwisanwa kwa Nyambe.
21 Nji kame ona isanwa wooli omubika? Olese kubilaela, kono aba utwesa oku lukuluha, osebelise ekolo eyo.
22 Kakuli woyo ona kwisaniwa mwa Mbumu yoli omubika, munu wa kulukuluha wa Mbumu. Mu ndila imweya, woyo ona kulukuluha aba ana kwiisaniwa, mubika kwa Kilesite.
23 Kame mu na kuuliwa ni muulo no kuneneba, cwale mu lese oku futuka abika nwaanu.
24 Cwale abaange, munu yonje aikale kwa Nyambe omo ana kwikalelamo mu nako eyo aba ana kwisanwa.

Etipuzo okukumane nawo nokwa kwata ni Timbelwa

25 Cwale okukumanena nawo no kwa kwalwa ni kukwata, kani kwite etaelo ya Mbumu, kono kame ni lita amaikuto ange, kanyi woyo mu sishemo sa Mbumu kame ni sepahala.
26 Cwale kame ni yambuta nji mu nako no tiziyezi, kwa kuwaba omunu okwikala omo aikalele.
27 Nunungiwa ku mukati? Olese oku saela etukuluho. Nulukuluha ku mukati? Olese kukwata.
28 Kono nji kame okwata, kutende esibi, mi omukatana aba akwaliwa katende esibi. Kono awo akwata mbaikala ni mayando no litunga mi mba nimitundisa kweyo.
29 Abaange, esi nitalusa neesi, enako niya kwibiba, okutunda bano awo ali na moyoo, atende kanyi kakwatile,
30 mi awo alila, atende kanyi kalili, awo awabelelwe, atende kanyi kasi wabelelwa, mi awo aula, atende kanyi kakwite einu ana ulu,
31 awo aku tusisa eyi no litunga lino, atende kanyi kaku tusisa yo, kakuli omukwa no litunga lino kame ubwa.
32 Kame nisinga nji muulwe etipilaelo. Omulume no kwakwata kame anyolelwe eyi ya Mbumu omu sa wabelisese Ombumu.
33 Kono omulume no kukwata kame alakaza eyi no ba litunga omo sa wabelisese moywaye,
34 mi etitakazo taye kame tikutabile. Mi omukati mukulu simba omukatana nokwa kwaliwa kame alakaza emisebezi ya Mbumu omo sa kenene mu lutu ni mu mebo, kono omukati no ku kwaliwa kame alakaza eyi no litunga nomo sa wabelisete mbumwaye.
35 Kame naamba eyi mulibaka lyenu kasa oku mi kanisa, kono okumi twala kweyi ifanena nji mu sebeleze Mbumu oku ulwile esi si mi tundisa kwa Mbumu.
36 Nji omunu kame ayambuta nji katende wino kwawoyo ana beeleze, mi nji etitakazo taye nita koongola mi kame afanena okutenda ngeeso, atende omwa singela akwate, kakwisa sibi.
37 Kono woyo yonje ongolile mu mucima waye, nambulwa eso asaela kono yo kulemine mu titakazo taye ni kuteula eyi ili mu mucima waye mane nikubabalela woyo abeelelize, kame atenda wino.
38 Cwale woyo okwata woyo ana beeleze kame atenda wino, mi woyo oulwa oku kwata, kame atenda wino mane ni ku bitelela.
39 Omukati kame anungilwe kwa mbumwaye yo siyoya, nji mbumwaye nafu, omukati kame alukuluhile okukwaliwa kwa woyo yonje asinga, kono konji kwa woyo opumena mwa Mbumu.
40 Kono mu katulo yange, kwakuwaba nji omukati akwikalele fela kanyi omo ana kwikalela. Mi kame ni yambuta nji kame nili ni Mebo ya Nyambe.

8

Epuzo okukumanena ni Ilya Ibiwangwa ku Milimu

1 Cwale okukumanena ni ilya ibiwangwa ku milimu.
Kame tu yii nji “tonje kame tuli ni zibo.” Ezibo kame ilita okukumusa, kono elilato kame li yakisa.
2 Nji omunu kame ayambuta nji kame alimukile esinjili, kasi limuka kale kanyi omo afanenena oku limukela.
3 Kono nji omunu kame asinga Nyambe, woyo kame alimukiwa kwa Nyambe.

4 Cwale kweyi no kulya eyi ibiwa emilimu, kame tuyii nji emilimu kaisako,
mi cwale kakwisa Nyambe mundina kono mumweya feela.
5 Kakuli, naaba kuli aa aisaniwa nji “milimu”, mu wilu simba ba litunga,
kanyi omo kwikalele luli ya kupula “emilimu” na “mbumu” akupula,
6 cwale kwaaci kame kuli Nyambe mumweya, Sitetu, woyo einu yonje
kame itunda kwa yonyene, naaci kame tuli kwa yonyene mi kame kuli
ni Mbumu mumweya feela, yonyene Jesu Kilesite woyo einu yonje kame
itendilwe mwa yonyene, naaci kame toyoya mulibaka lyaye.
7 Abakulingeso, kasa anu onje aa alimuka ngeso. Kono anjili aa atwaele es-
izo no milimu, kame alya eilya kanyi kame itendelwe emilimu, mi elizwalo
lyoo lya kufokola, mane kame lisilafalile.
8 Esilya kasi tuliti kwa Nyambe. Katu sinyehelwa esinjili naba katuli mi
katuekeleziwa esinjili naba tulya esilya.
9 Kono mu tokomele nji oku lukuluha kwenu ku lese oku futuka esi
sisataliso kwawo afokola.
10 Kakuli nji omunjili kame amona nji wene kame oli ni zibo, kame
wikalile ba tafule mu keleke no milimu, katamba oku susuweziwa nji
elizwalo lyaye lya kufokola okulya esilya sina beekelwa emilimu?
11 Mi cwale mulibaka no zibo yowe woyo munu no kufokola kame
asinyeha omwabowe woyo ona feliwa kwa Kilesite.
12 Cwale aba mu foseza abeenu ngeso ni kulemeka amazwalo oo aba
afokola, abo kame mu foseza Kilesite.
13 Cwalehe, nji esilya kame si kwisa omwabange, ka ni tamba okulya
enyama nji ni lese oku sitatalisa omwabange.

9

Etitukelo ni Misebezi no Mutumiwa

1 Ka nisi lukuluha? Ka nili omutumiwa? Kani simona Jesu Ombumu wetu?
Kasaanyi embuya no musebezi wange mwa Mbumu?
2 Nji kwanjili kanili omutumiwa, kwaanyi kame nili omutumiwa! Kakuli
anyi eliswayo no utumiwa wange mwa Mbumu.
3 Esi sokame esi silelezo sange kwawo ani ibanguta.
4 Kandi katukwite etukelo ku silya ni nwa?
5 Kandi katukwite etukelo no kwenda ni moywetu kanyi anjili atumiwa na
inaye Mbumu ni Kefasi?
6 Kasa Banabasi fela ni mene awo kakwite etukelo no kutunda mu kuse-
beleza okuyoya?
7 Anyine woyo osebeza kanyi musole mi kame akuteneka yonyene?
Anyine woyo okuna esitondo no beine yokali kumbuya yaso? Anyine olisa
omutapi no mikoko yokali ku mawe no mutapi?
8 Kana kame naamba esi mu maata no unu? Kasanji omulawo wa Mushe
kame wamba esinu noukufeka?
9 Kakuli mu mulawo wa Mushe kame kuñolilwe nji, “Olese oku tika
akanwa no pulu aba ilya oubeke.” Ninji Nyambe kame ababalela amapulu
feela?
10 Kasa nji kame aamba ngeso mu libaka lyetu? Naiku ñoliwa mulibaka
lyetu kakuli woyo olima kame a fanena oku lima mu sepo, mi woyo okutula
oubeke akutule mu sepo no kuwana ekalulo mu kutulo.
11 Nji na tumikunene embuto no kuwaba no mebo mukaci kenu, kana ni
sinu sinene aba tu kutula ku inu yenu muna sebeze?

12 Nji anjili kame akutabela etukelo eyi beulu yenu, kasa nji etukelo yetu ya kuneneba?

Nabakulingeso ka tusiku kutusisa etukelo eyo, kono kame tuna kongota mu inu yonje, nji tulese oku tikela eliywi lya Kilesite.

13 Ka muyii nji awo anabekiwa okusebeza mu Ndoo ya Nyambe kame awana esilya okutunda ku Ndoo ya Nyambe, mi awo asebeza ba aletale kame atabelwa ku tinubu eto tilitiwa ba aletale?

14 Mu ndila imweya Ombumu na laele nji awo aamba eliywi kame afanena okuyoyela ba liywi.

15 Kono kani siku kutusisa ku tinjili no titukelo eti, simba kame niñola eyi nji ni bukeleze etitukelo eti. Kakuli kame ni fanena okufa kubita okwikala ni munu woyo onilunisa neso nikukumusa naso.

16 Kakuli nji kame ni kutaza eliywi ka kwisa elibaka elyo ni kukumusa nalyo. Kakuli etukelo kame ina bekiwa beulu yange. Oumai kame uli kwa mene nji niulwe okukutaza eliywi!

17 Kakuli nji kame ni tenda mu kusinga kwange, kame nikwite omupuzo kono nji kasa mu kusinga kwange, kame ina biwi omusebezi.

18 Ubine cwale omupuzo wange? Ni wa nji mu kukutaza kame nikutaza eliywi no kuwaba okulwile oku wanamo esinjili, ni lese oku tusisa etukelo yange mu liywi no kuwaba.

19 Kakuli simba nji kame ni lukuluhile kwaanu onje kame ni ku tendile omubika kwaanu onje nji ni luwe aanu no kupula.

20 Ku Majuda kame ni ku tendile kanyi Mujuda, nji ni luwe Amajuda, kwawo ali munji no mulawo wa Mushe kame ni ku tendile kanyi kame nili munji no mulawo, simba nji kanili munji no mulawo nji ni luwe awo ali munji no mulawo.

21 Kwawo ali kundee no mulawo kame ni ku tendile kanyi kame nili kundee no mulawo kasa nji kani kwite omulawo kwa Nyambe kono munji no mulawo wa Kilesite nji ni luwe awo ali kundee no mulawo.

22 Kwawo no kufokola kame niku tendile kanyi kame nifokolile, nji ni luwe awo afokolile mu mebo. Kwanu onje kame ni ku tendile einu yonje, nji ni yoyise anjili.

23 Kame ni tenda einu yonje mulibaka no liywi no kuwaba, nji ni tabelwe ku timbuyoti talyo.

24 Kamuyii nji awo ali mu takano onje awo kame aituka, kono konji mumweya so tambula omupuzo. Cwale mwituke nji muwane omupuzo.

25 Omunu yonje woyo oli mu takano kame akutukiseta mu inu yonje, kame atenda ngeso nji atambule omushukwe owo ubwa, kono aci mba tutambula owo uta oku no kwaabwa.

26 Abakulingeso kani ituka feela, kanilwi kanyi omunu ufula mu mebo.

27 Kono kame nikoongota olutu lwange mu ukulema ni kulutenda omubika wange nji munyima no kukutaza kwanjili nji nilese okakaniwa.

10

Emamela mulibaka no kulapela emilimu

1 Abaange, kame ni singa nji anyi mulimuke nji anjekulyetu onje kame ana kwikala munji no likumbi, mi onje kame ana kuluta eliwate.

2 Mi onje kame ana ku kolobeziwa mwa Mushe mu likumbi ni mu liwate.

3 Onje kame anakulya esilya simweya no mebo

4 mi onje kame ana kunwa ameyi amweya no mebo kakuli kame ana
kunwa ku meyi awo atunda ku liwee no mebo elyo lina kwakoña mi Eliwee
elyo neli Kilesite.
5 Simba kulingeso Nyambe kasi kuwabeliswa kwaanu onje, kakuli kame
ana kufela mu lihalaupa.
6 Cwale einu eyi kame itendile etitemuso kwaaci, nji tulese kulakaza eyi
no kwiiba, kanyi omo ana ku tendela.
7 Mu lese kufutuka awo alapela emilimu no ifekiso kanyi anjili kwa onyene
kanyi omu ku ñolelwe nji, “Aanu kame aikala banji okulya ni kunwa ni
kwimana okunenga.”
8 Tulese okutenda ounyazi, kanyi anjili omo ana kutendela mi aanu no
kukwana eikiti makumi ayiili naanu aatu (23;000) mi nakufa mu liywaa
limweya.
9 Tulese okweteka Ombumu kanyi anjili omo ana kutendela, mi kame ana
kuumiwa ku tinyoka nikufa.
10 Tulese okutongoka, kanyi omu ana kutongookela anjili kwa onyene, mi
kame ana ku sinyiwa kwa woyo osikusinya.
11 Cwale einu eyi kame inakutendahala kwa onyene kanyi etemuso, kono
kame ina kuñoliwa mulibaka no kutusimweta beulu ya woyo amamane-
neno no tinako na keela.
12 Cwalehe mulesele omunu yonje woyo onahana nji naimana mukoon-
gola alese okukwa.
13 Kakwisa omuliko oneyi kwaanyi owo ulwile outokwa ku munu.
Nyambe wa kusepahala mi katamba okupumena nji mwetekiwe okubitelela
okongola kwenu, kono omuliko ni onyene kame so mibe endila no kumatuka
nji mutwese okoongola.
14 Cwalehe, abange, mucile okulapela emilimu.
15 Kame naamba kanyi kwaanu no kuyupisisa, mu kwatule mwenyene
kweyi naamba.
16 Ekomoki no mbuyoti eyi tu fuyaulelwa kasa nji kame tutabelwa ku
unyinga wa Kilesite? Esinkwa esi tu patola, kasa nji kame tu tabelwa ku lutu
lwa Kilesite?
17 Kakuli kame kuli esinkwa simweya, aci no kupula kame tuli olutu
lumweya kakuli kame tulya esinkwa simweya.
18 Mu mone Amaisilaele, kasa okame awo alya amatabelo mu aletale?
19 Iikene sa naambe cwale? Siya silya sibekelwa emilimu nisinu simba
omulimu sinu?
20 Kokuulwa! Kame naamba nji eyo itendiwa esitabelo kame ibiwa ku
madimona mi kasa kwa Nyambe. Ka nisingi nji mukuwane ni madimona.
21 Ka mutwese oku nwena mu komoki ya Mbumu ni mu komoki no
madimona. Ka mutwese okulyela ba tafule ya Mbumu ni ba tafule no
madimona.
22 Kame tutwesa okushamaeta Ombumu mu muna? Kame tumu bita ku
maata?
23 “Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji einu yonje kame ili ni tuso.
“Einu yonje kame ilumelelwe,” kono kasanji yonje kame iyakisa.
24 Omunu alese okusaela ouwa waye yomboci kono ni uwa no akwaye.
25 Mu lye yonje eyi yulisiwa mu musika no nyama, okuulwile okwibanguta
esinjili mulibaka no lizwalo.
26 Kakuli “Elitunga ni lya Mbumu, neyi ilimo yonje.”

27 Nji omunjili kwawo no kwapumena kame akumemela ku kulya mi
nupumene okutako, olye yonje eyo inabekiwa balubala lowe okuulwile
okwibanguta epuzo imweya mulibaka no lizwalo.
28 Kono omunu kame aamba kwawene nji, “Esi na silitiwa mu sitabelo,”
abo olese okulya mulibaka lyawoyo ona kwambele ni mulibaka no lizwalo.
29 Kame nitalusa elizwalo lyaye kasa elizwalo lyowe olese okusilya.
Kakuli ngasibine etukuluho yange aba yatuliwa ku lizwalo no munu
munjili?
30 Cwale nji kame nilya nukutumela, iikene aba nishendaulelwa kweso
nina kutumele?
31 Cwale naba mu lya, naba mu nwa, naba mu tenda esinu sinjili, mu tende
einu yonje nji Nyambe ayemiwe mulibaka lyayo.
32 Mulese okuba omubonda ku Majuda, simba ku Mangelike, simba ku
keleke ya Nyambe.
33 Kanyi omo netekela oku wabelisa aanu onje mu inu yonje eyi nitenda,
kasa okusaela ouwa wange fela, kono ni uwa no aanu no kupula nji ayoy-
isiwe.

11

1 Mu nifanikete, kanyi mene aba ni faniketa Kilesite.

Mukufuke ku Mutwi aba ku Lapeliwa

2 Kame ni miyema kakuli kame mu ni puluka mu inu yonje mi kame mu
mamela eizo simba aba nina kumiba yoo.
3 Kono kame ni singa nji mu limuke nji omutwi no mulume yonje ni
Kilesite, mi omutwi no mukati mbumwaye, mi omutwi wa Kilesite, Nyambe.
4 Omunu yonje woyo olapela simba okunuha yo kufukile ku mutwi waye
kame ashubula omutwi waye.
5 Kono omukati yonje woyo olapela simba okunuha yoka kufukile ku
mutwi waye, kame ashubula omutwi waye kakuli ni sinu simweya kanyi
kame abeulilwe etiñuki ku mutwi waye.
6 Kakuli omukati nji ka kufuku sinjili ku mutwi, cwale abeule etiñuki taye.
Kono nji kame kwenisa omukati okubeuliwa simba okutundisa etiñuki,
akufuke esinjili ku mutwi waye.
7 Kakuli omulume ka fanene okufuka ekuwani ku mutwi, kakuli yonyene
ni sifekiso ni kanya ya Nyambe. Kono omukati ni kanya ya mulume.
8 Kakuli omulume kasi kuumbiwa ba mukati kono omukati yona ku-
umbiwa ba mulume.
9 Mi kame omulume kasi umbiwa mulibaka no mukati, kono omukati
naku umbiwa mulibaka no mulume.
10 Mulibaka elyo omukati kame afanena okufuka esinu ku mutwi waye,
mulibaka no mangeloi.
11 Simbakulingeso mwa Mbumu omukati olukuluhile konji ni mulume,
simba omulume konji ni mukati.
12 Kakuli kanyi omukati aba ana kuumbiwa ba mulume, ni yonyene omu-
lume kame aleyiwa ku mukati, mi einu yonje kame itunda kwa Nyambe.
13 Mu kwatula mwenyene nji kame kufanena omukati okulapela Nyambe
yoka kufukile esinjili ku mutwi.
14 Kasa nji omwikalelo wonyene kame utwiyeta nji omulume aba aikala
ni tiñuki no kuleba kame aku shubula,
15 kono nji omukati kame ali ni tiñuki no kuleba kwa yonyene kwa
kuwaba. Kakuli kame anabiwi etiñuki kanyi olwambi lufuka omutwi.

16 Nji omunu kame asinga oku lita etiñananyi, omukwa owo kausako kwaaci, simba mu tikeleke ta Nyambe.

Omulalelo wa Mbumu
(Mateu26.26-29; Maleka14.22-25; Luka22.14-20)

17 Kono mu titaelo titatamako kani mi yeme, kakuli aba mukuwana bamweya, kasa okulita eyi no kuwaba kono eyi no kwiiba.

18 Kakuli a matatekelo, aba muna kukuwana kanyi keleke kame ni yupa nji kame kuli ni tifapano mukaci kenu mi abanjili kame ni pumena.

19 Kakuli oukutaba kame kufanena okwikalako mukaci kenu mulibaka nji awo no niti mukaci kenu amonahale.

20 Cwale aba mukuwana bamweya, kasa omulalelo wa Mbumu owo mulya.

21 Kakuli aba kuliwa, munu ni munu kame alelubela okulya ku mulalelo waye, mi omunjili kame anafu elishebo mi omunjili na koliwa.

22 Iikene! kamu kwite etindoo no kulyelamo ni kunwenamo? Simba nji kamu kuteka ekeleke ya Nyambe ni kukwenisa awo aulwile? Iikene sa naambe kwaanyi? Ni mi yeme mwesi? Kokuulwa kanimi yeme.

23 Kakuli kame nina tambula okutunda kwa Mbumu esi nina mibi, nji Ombumu Jesu, mu usiku aba ana ku betekiwa, sebeli oshimba esinkwa,

24 mi cwale aba anaku mana outumela, sebeli osipatola, ni kwamba nji, “Olu nilutu lwange luna cokele anyi. Mu tende esi nji muni puluke.

25 Mundila imweya, aba ana kumana oku lalela sebeli oshimba kame ekomoki ni kwamba nji, “Ekomoki eyi okame oulikani no ubya oli mu unyinga wange. Enako yonge aba munwamo mutende esi nji mu nipuluke.”

26 Kakuli mu nako yonje aba mulya esinkwa esi ni kunwa mu komoki, mwambe elifu lya Mbumu konji aba saiye.

27 Cwalehe omunu yonje woyo olya ku sinkwa ni kunwa mu komoki ya Mbumu mu mukwa no kwa fanena, kame ali ni sibi mu lutu ni mu unyinga wa Mbumu.

28 Munu ni munu aku tatube yonyene, mi cwale alye ku sinkwa ni kunwa mu komoki.

29 Kakuli omunu yonje woyo olya ni kunwa yo ka lemuha olutu lwa Mbumu kame aku lyela ni uku nwena ekatulo kame ili beulu yaye.

30 Mulibakelyo ano kupula kwanyi kame afokola ni ku toma, mi anjili naafu.

31 Kono nji kame tukwatula twenyene mu niti, kambe ka tutamba okwatuliwa.

32 Kono aba twatuliwa kwa Mbumu kame tu kalimelwa kwa yonyene nji cwale tulese oku nyaziwa ni litunga.

33 Cwalehe abange, aba muku wanena ba kulya, mu ku tatelele omunjili ku munjili.

34 Nji omunu kame ayombile, alye ku mundi, nji oukuwana kwenu ku lese oku miwanisa okunyazahala. Mi einu injili mba niilukisa aba niiya.

12

Etimpo okutunda ku Mebo No Kukena

1 Abaange, cwale okukumanena ni timpo no mebo.
Ka nisingi nji mu ulwe okusimwetiwa.

2 Kame muyii nji aba muna kwikala memuli anokwalimuka Nyambe kame muna kukokelwa ku milimu no kwamba, omo muna kutundisiwa.

3 Cwalehe kame nisinga nji anyi muyupisise nji kakwisa omunu woyo
wamba ni Mebo ya Nyambe woyo swamba nji, “Jesu akutiwe!” Mi kakwisa
woyo swamba nji, “Jesu ni Mbumu”, konji woyo otwaletelwa ni Mebo No
Kukena.
4 Cwale etimpo kame tiku tabile kono Emebo niimweya.
5 Mi kame kuli oukusiya ku misebezi kono Mbumu ni mumweya.
6 Cwale kame kuli emisebezi no kwakufeka, kono Nyambe nimumweya
woyo osebeza emisebezi yonje nikwibeeka mwaanu onje.
7 Ku munu yonje kame anabiwi ku Mebo no sinñulo kuuwa no munu
yonje.
8 Kakuli okukumanena mu Mebo imweya omunu munjili kame abiwa
amaywi no kushangama, omunjili kame abiwa amaywi no zibo.
9 Omunjili kame atambula etumelo kwa yonyene Emebo eyo, omunjili
kame atambula empo no kubalisa ameeti ku yonyene Emebo imweya.
10 Ku munjili kame abiwa amaata no kutenda etimakazo, omunjili kame
abiwa okunuha, omunjili okulimuka emebo, omunjili etipuo no kushutana-
shutana omunjili etaluso no tipuo.
11 Eyo yonje kame isebezwa ku yonyene Emebo imweya, woyo otabela
omunjli ni munjili omo asingela.

Olutu Lumweya lukwite Eilama no Kupula

12 Kakuli olutu kanyi aba luli lumweya, mi kame luli ni eilama no kupula,
eilama yonje no lutu naba ili eyi no kupula kono kame itendile olutu
lumweya, Kilesite ni yonyene kame ali ngeso.
13 Kakuli tonje kame tuna kolobeziwa mu Mebo imweya, nji tutende olutu
lumweya, simba Amajuda simba Amagelike, simba awo ali muukoba simba
awo no kulukuluha mi tonje natu nwisiwa ku Mebo imweya.
14 Kakuli olutu kalukwite esilama simweya, kono kame lukwite eilama no
kupula.
15 Nji elikondo kame lyamba nji, “Kakuli kamene elyoko, sisako ku lutu,”
eso kasitamba okumonisa nji elikondo ni lyonyene kame lili esilama no lutu.
16 Mi nji elitwi kame lyamba nji, “Kakuli kasa mene elitiyo sisako ku lutu,”
eso kasitamba okumonisa nji kalisako ku lutu.
17 Kambe olutu lonje kame lutendile elitiyo fela, kambe ngasibine sat-
uyupe? Mi olutu lonje kambe neli elitwi feela kambe ngasibine satuyupe
eyi inuka?
18 Kono kanyi omo kwikalele, Nyambe naku lukisa eilama mu lutu esinjili
ni sinjili omo ana kusingela.
19 Kambe olutu neli silama simweya fela kambe olutu kubine luli?
20 Kanyi omo kwikalele nji eilama niya kupula, kono olutu ni lumweya.
21 Elitiyo kalitwese okwambela elyoko nji, “Ku kwite tuso kwa mene!”
Simba omutwi kautwese okwambela amakondo nji, “Ku kwite tuso kwa
mene!”
22 Niti luli mane eilama no lutu eyi imonahala oku fokola onene yokame
eyi noutokwa onene,
23 mi eilama no lutu eyi tu yambuta nji kaikwite elikute, yokame eyi
tukuteka ni ku bitelela, cwale eilama yetu eyi yenenwa kame tuibabalela ni
likute eli no kubitelela onene,
24 eyi tubuha onene ka isaele esinjili. Kono Nyambe na waneke olutu, mi
elikute no ku bitelela kame ana libi eilama eyi yulwile.
25 Nji oukutaba ku tendiwe mu lutu, kono eilama iku babalele esinjili ku
sinjili.

26 Mi esilama simweya aba siyupa okukola, eilama yonje kame iyupa
okukola bamweya, mi esilama sinjili aba si lumbiwa, eilama yonje kame
iwabelelwa bamweya.
27 Cwale aanyi olutu lwa Kilesite mi kame mu tendile injili yaye.
28 Mi Nyambe awo ana beeke mu keleke, oweli na tumiwa, ano wili nanuhi
ano waatu asikwiyeta, nawo ana ku biwa amaata no kutenda etimakazo,
nasi timpo no kubalisa, nasi kutusa, naendisi, nasikwamba etipuo no mifuta
injili.
29 Ninji onje natumiwa? Ninji onje nanuhi? Kamba onje naiyeti? Ninji
onje awo kame atenda etimakazo?
30 Ninji onje kame ali ni mpo no kubalisa? Kamba onje kame aamba
etipuo? Kamba onje kame atalusa etipuo?
31 Kono ni micima yenu yonje mulakaza etimpo tinene.
Mi cwale nisi mimonisa endila eyi ibitelela onene ku uwa.

13

Elilato

1 Cwale aba sanambe etipuo no aanu neti no Mangeloi, aba ni ulwile
elilato, kame nili omulangu fela owo ulila, simba engonge no mulumo no
kuneneba.
2 Mi naaba sani ikale ni mpo no kunuha, mi kame ni yii eyi ishwekilwe
yonje ni kushangama konje, nji kame nili ni tumelo mane kame ni shimbul-
ula amalundu, kono kani kwite elilato abo sikwite tuso.
3 Mi nabasa nibe eyi ni luwile yonje, simba abasa ni kutobohe olutu lwange
nji luciñiwe kono sikwite elilato kakwisa esi sani wanebo.
4 Elilato kame lili ni mucima no kuwaba, kame lili ni musa, elilato kali
kwite omuna nukukumusa,
5 Elilato kali tende eyi yenisa ni mahanyi, elilato kaliku kandimeke ly-
onyene kali imana ba titukelo lyato, kali twese okutwebisa, simba okuteula
ouyi,
6 kali wabelele eyi no kwaluka, kono kame liwabelelwa eyi no kuluka.
7 Elilato kame li shimba einu yonje, kono kame lipumena einu yonje ni
kusepa einu yonje mane nukoongota mu inu yonje.
8 Elilato kali tamba okubwa, okuta oku no kwaabwa, kono anuhi onyene
mbaabu simbe etipuo kame sati leselwe okwambiwa, simba ezibo mba ibu.
9 Kakuli oku limuka kwetu ni kwa kuulwa eniti ni ku nuha kwetu ni
kwakuulwa enit,
10 kono einu no ku petahala enako saiye, eyi na kwa luka mba ibu.
11 Aba nina kwikala ni sili omwana, kame nina kwamba kanyi omwana,
kame nina ku nahananga kanyi mwanukana, kame ni na kupulukanga
kanyi mwana, kono aba nina kulu oku tenda omulume, sebeli ni siya eyi no
wanukana.
12 Mu nako ino, kame tu mona ni siponi, mu uwi kono enako icana, olubala
mba lu monana ni lubala mu nako ino, cwale kame ni limuka banyonyo
simba nji kame nina kuyupisisa.
13 Cwale etumelo, ni sepo, mane ni lilato yonje eyo yaatu kame ili
bamweya, kono esi no ku neneba kweeyo ni lilato.

14

Eino Kupula kweyi no timpo okutunda ku Mebo

1 Mu koñe endila no lilato, luli mu lakaze etimpo no mebo, onene eyi no
unuhi.
2 Kakuli woyo wamba etipuo kaamba ku munu, kono kame aamba kwa
Nyambe, kakuli kakwisa woyo omu yupisisa. Kono mu Mebo kame aamba
eyi no kwalimukiwa.
3 Ku lineku linjili woyo onuha kame aamba kwaanu eyi iyakisa, eyi
isusuweza neyi yongota.
4 Woyo wamba mu tipuo kame akoongota yomboci, kono woyo onuha
kame atusa ekeleke.
5 Cwale kame nisinga nji anyi monje mwambe mu tipuo, kono simba
onene mu kunuha. Kakuli woyo onuha kame abitelela woyo wamba mu
tipuo, konji omunjili aba satoloke nji cwale ekeleke yongole.
6 Cwale abaange, nji kame niiya kwaanyi me naamba mu tipuo, ngasibine
sani mituse? Konji aba sani militele eyi nina shotolelwe no sinulo, simba
ezibo, simba eyi no unuhi, simba eyi no kwiyeta?
7 Nji simba einu nokutusisa nambulwa moyo kanyi epala, simba ehalepa
nji kame itundisa omulumo nokwa limukiwa wino, ngaibi omo salimukele
omunu nji iikene eyo ipetiwa?
8 Mi etolombita aba ipetiwa omulumo no kwa yupahala wino, anyine
woyo so ku tukiseta endwaa?
9 Mumukwanongeso, naanyi nji kame mwamba eyi no kwa yupahala,
ngasibine sa limuke omunu eso sinambiwa? Kakuli kame samu kwambele
mu mebo.
10 Mu litunga kame kuli emifuta no kupula no mishobo, mi kakwisa owo
ulwile etaluso.
11 Kono simba nji kani yii etaluso no mushobo kame sanitende woyo no
kwalimukiwa kwa woyo waamba mi woyo waamba kame satende woyo no
kwalimukiwa kwa mene.
12 Cwale naanyi kanyi aba mulakaza etimpo no Mebo, mu tundamene
okutwalelela mu kuyaka ekeleke.
13 Cwalehe woyo wamba mu tipuo alapele nji atwese okutoloka.
14 Kakuli nji kame nilapela mu puo, emebo yange kame ilapela, kono oku
yupisisa kwange ka kukwite embuya.
15 Cwale iikene sanitende? Kame sa ni lapele ni mebo, mane kame sani
lapele ni kuyupisisa ngeso, kame sani imbe ni mebo, ni imbe ngeso ni
kuyupisisa.
16 Abakulingeso, nji kame ufuyola ni mebo, ngasibine omunjili woyo oli
mu sibaka nwawo ali kundee okwamba “Ameni” kuukutumela kowe abo
yokalimukile eyo wamba.
17 Kakuli kame ufanena okutumela wino, kono omunjili katusiwa.
18 Kame ni ku tumela kwa Nyambe kakuli kame naamba mu tipuo oku-
mibita monje.
19 Nabakulingeso, mu keleke kame nitwesa fela okwamba amaywi no
kukwana atanu ao ayupisisa aanu mulibaka no kwiyeta akwange okubita
amaywi akwana eikiti likumi mu puo.
20 Abaange, mulese oku tenda kanyi anukana mu kunahana, mutende
kanyi anukana mu inu no kwiiba, kono mu kunahana mutende kanyi akulu.
21 Mu mulawo kame kuñolilwe nji,
“Mulibaka no anu no tipuo tindina.
Ni tunwa no anu awo atunda ku ndina
Kame sanambe kwaanu aa,
mi naba saulwe okuyupeteta kwa mene, kame kwaamba Ombumu.”

22 Abakulingeso etipuo katitendile esisupo no anu awo apumena, kono
kwawo no kwa pumena, cwale ounuhi kasa wao no kwa pumena, kono niwa
asiku pumena.
23 Cwalehe, nji ekeleke yonje kame ikuwanine bamweya mi anu onje kame
aamba mu tipuo, mi awo ali kundee simba anokwa pumena aba aingena,
katamba kwamba nji kame mu pulumuka?
24 Kono nji onje kame anuha mi awo nokwa pumena simba awo ali kundee
aba aingena, kame akolwisiwa kwa onyene onje nji kame ali ni uyi mi kame
atulwa kwa onyene onje.
25 Eyi ishwekilwe mu mucima waye kame sa ishootoke, mi cwale kame
akubama balubala ni ku lumbeka Nyambe, mane aambe nji, luli Nyambe
mwaali mwaanyi.

Etukelo mu Keleke

26 Abange ku tendiwe ngaibi? Aba mu kuwana, munu ni munu kwaanyi
kame sa ikale ni lusimo, simba etuto, simba sinulo, simba epuo, simba
etaluso no tipuo. Einu yonje itendwe mu kuyakisa.
27 Nji omunjili kame aamba mu puo, kwaambe ayiili, simba aatu, mu kube
esibaka mi omunjili atoloke.
28 Kono nji kakwisa woyo otwesa okutoloka, cwale onje aondoke mu
keleke mi akwambele yomboci ni kwa Nyambe.
29 Kwaambe anuhi ayiili simba aatu mi anjili aatule esi sambiwa.
30 Nji etaba kame sinuliwa kwa woyo oikalile kunyonga, cwale woyo no
weli aondoke.
31 Kakuli kame mutwesa okunuha monje, nji cwale onje akwiyete mi onje
asusuweziwe.
32 Emebo no anuhi kame ibusiwa kwa nuhi.
33 Kakuli Nyambe kasa Nyambe no mifilifili, kono ni wa kozo.
Kanyi omo ku tendelwa mu tikeleke toonje no anu no kukena a Nyambe,
34 mi akati aondoke mu tikeleke, ka lumelelwe okwamba, kono kame
afanene oku beeka kunji, kanyi omulawo aba wamba.
35 Nji kame kuli eso alakaza okulimuka, kame atwesa okwibanguta ambu-
moo ku ndoo. Kakuli kame kwenisa akati okwamba mu keleke.
36 Iikene! ninji eliywi lya Nyambe oku lina tangisete okwiiya ni kwaanyi?
Simba nji anyi fela awo ana waniwa kwa lyonyene?
37 Nji omunjili kame anahana nji omunuhi wa Nyambe, simba omunu oli
ni mebo, kame afanena okulimuka nji eyi nimi ñolela kame itendile etaelo
ya Mbumu.
38 Nji omunjili kalimuka eye, ni yonyene kalimukiwa.
39 Cwalehe, abaange, mongotete okunuha mane mulese okukwangwa
okwamba mu tipuo.
40 Kono einu yonje itendwe mu ku fanena, ni mu mulawo.

15

Okwinguka kwa Kilesite

1 Abaange, kame ni mipulukisa eliywi no kuwaba ni na kumi kutaza,
yonyene eyo mu na tambula, eyo mongolela kwa yonyene.
2 Eyi mu yoyisiwa nayo, nji kame mwilema mukoongola, konji mwendi nji
okupumena kwenu ni kwambango.
3 Kakuli kame nina mibi kwesi no utokwa no weli esi nina tambula, nji
Kilesite kame ana kufela eibi yetu, okukumanena nomu ina ñolelwe mu
mañolo,

4 nji kame ana ku pumbekiwa, mane sebeli oingulwa eli no waatu, okukumanena nomo ku ñolelwe mu mañolo,
5 mi cwale sebeli omonahala kwa Kefasi, cwale sebeli omonahala kwa ano kukwana likumi ni twiili.
6 Cwale sebeli okumonahaza kwaanu no kubitelela emyanda itanu banako imweya, mane anjili asiyoya simba nji anjili naafu.
7 Cwale sebeli omonahala kwa Jakobo, mane ni kwaatumiwa onje.
8 Cwale ku mamaneneno sebeli okumonahaza mane ni kwa mene esifolozwani.
9 Kakuli ya mene omucana kwa tumiwa onje, mi kani lukele okwisaniwa omutumiwa, kakuli kame nina kuyandisa ekeleke ya Nyambe.
10 Kono mu sishemo sa Nyambe aba nili eso niliso mi esishemo saye kwa mene ka sambango. Kono kame nina sebeze onene okubita onyene onje, simba nji kasa mene, kono ni sishemo sa Nyambe esi sili kwa mene.
11 Cwale simba ya mene, simba onyene, sokame esi tuna kutaza, mi sokame muna pumene.

Okwinguka kwetu Kwaafu

12 Aba kwiyetwa nji Kilesite kame ana kwingulwa kwaafu, iikene aba aamba anjili kwaanyi nji kakwisa okwinguka nwaafu?
13 Kono kambe kakwisa okwinguka nwaafu, kambe ni yonyene Kilesite kasi kwingulwa kwaafu.
14 Mi Kilesite nji kasi ingulwa kwaafu, cwale oku kutaza kwetu ni kwambango, mi ni tumelo yenu ni ya mbango.
15 Kame mbatu waniwa nji kame tuli apaki a Nyambe no mapwa, kakuli natu paka nji Nyambe naingula Kilesite, kono nji ni niti nji aafu kaingulwa, abo cwale Nyambe kasikwingula Kilesite.
16 Kakuli nji aafu katamba okwingulwa, abohe, Kilesite ni yonyene kasi kwingulwa.
17 Nji Kilesite kasi kwingulwa, etumelo yenu kaikwite tuso mi mu sili mu ibi yenu.
18 Abakulingeso, awo ana fele mwa Kilesite kame ana felele.
19 Nji kame tu sepile Kilesite mu moyo uno fela, cwale kame atuyupele amakeke okubita aanu onje.
20 Kono cwale eniti ninji, Kilesite na kwingulwa kwaafu, mi yokame omutamuno nwawo anafu.
21 Kakuli kanyi olufu aba luna iyi mulibaka no munu, ni konyene okwinguka nwaafu kame ku neyi mulibaka no munu.
22 Kakuli kanyi aanu onje aba afa mwa Adama, mumukwanongeso onje mba yoyo ngeso kame mwa Kilesite.
23 Kono omunu ni munu mba inguka mu nako yaye ifanena Kilesite yo mutamuno no weli bokame awo ali a Kilesite mba ingulwa aba saiye.
24 Cwale kame sa kwiiye amamaneneno aba sabe omubuso kwa Nyambe Sitetu munyima no kusinya omulawo onje, ni tukelo ni maata.
25 Kakuli kame sabuse oku twala abo sa kabeekele eila yaye yonje munji no makondo aye.
26 Esila no mamaneneno ku kusinyiwa ni lifu.
27 Kakuli Nyambe kame ana beeke einu yonje munji no makondo aye. Mi aba kwambiwa nji, “Einu yonje kame ina bekiwa munji yaye.” Kame ku yupahala nji woyo ona ibeke munji yaye ka baliwako.

28 Cwale einu yonje aba ina kumana okubekiwa munji yaye, abohe ni
yonyene omwana mba bekiwa mu maata aye woyo ona beeke einu yonje
munji yaye, nji Nyambe abeeke einu yonje ku munu yonje.
29 Abakulingeso, iikene eyo atalusa aanu aba akolobezwa mulibaka
nwaafu? Aafu nji luli katamba okwingulwa, iikene aba akolobeleziwa
mulibaka lyoo?
30 Iikene aba ni yoya mu tikozi mu nako yonje?
31 Abaange, kame naamba eniti, mulibaka no kuyeema kwange mwaanyi
oko nili nako mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu, kame nifa ba liywaa ni
liywaa.
32 Iikene nina wana nji kame naamba mu mukwa no unu fela, kame
ninalwi ni “iyamana” mu Efese? Nji aafu katamba okwingulwa, “Tulyenihe
ni kunwa kakuli byuunda mbatufu.”
33 Mulese okoongiwa. “Einu no kwiiba kame isinya ouwa.”
34 Mwiye mu mihupulo yenu no kuluka mi mulese okutenda esibi kame.
Kakuli anjili kalimukile Nyambe, kame ni myambela eyo nji mweene.

Olutu luna Inguka Kwaafu

35 Kono omunjili kame saibangute nji, “Ngasibine omo saingulelwe aafu?
Kame saiye ni lutu no ngasibine?”
36 Wene omwelo no mulume! Eso ukuna kasitamba okuyoya, konji aba
sasife oweli.
37 Cwale aba ukuna, ka ukunu olutu olu sa lwiye, kono kame ukuna
embuto eyi inamene, mwendi ni ya uloto, simba eyi no mbuto indina.
38 Kono Nyambe kame aba embuto olutu omo asingela, mi kame aba
embuto injili ni injili olutu lwayo.
39 Kakuli olutu lonje kalukufekile, kono aanu kame ali ni lutu lumweya
lukufekile, eiyamana lundina, otuyunyi ni lundina mane ni tindi ni lundina.
40 Cwale kame kuli etinyutu na kuwilu, ni tinyutu no ba litunga, kono
ekanya no tinyutu na kuwilu indina, ni kanya no ba litunga indina.
41 Ekanya no liywaa ni indina, ni kanya no kweti ni indina, ni kanya no
tinungweti ni indina, kakuli olutungweti ni lutungweti kame luku siile ku
kanya ni lunjili.
42 Mo sakwikalele ngeso niba kwinguka nwaafu. Eso sikuniwa sonje kame
sifa, mi eso siingulwa kasifi.
43 Kame ikuniwa mu kwakutekiwa, mi kame ingulwa mu kanya, kame
ikuniwa mu kufokola mi kame ingulwa mu maata.
44 Kame lupumbekiwa oluli olutu no unu, kame sa lwinguke oluli olutu no
mebo. Nji kame kuli olutu no unu, ni lutu no mebo koluli kame.
45 Kakuli mo kuñolelwe nji, “Omulume no weli Adama, kame ana tendiwa
omunu no kuyoya, mi Adama no mamaneneno kame ana tendiwa Emebo
ibiwa no kuyoyisa.
46 Kono kasa mebo eyo ili no weli, kono lutu, okubinda cwale emebo.
47 Omunu no weli kame ana kutunda ba litunga, ona kuumbiwa ba liluli
cwale omulume no wili kame ana kutunda ku wilu.
48 Omo aikalele omulume woyo otunda ba liluli, mwaikalele ni woyo
otunda ba liluli, mi omo aikalele woyo otunda ku wilu, mwaikalele nawo
atunda ku wilu.
49 Kanyi omo tukufukele esifekiso no mulume woyo ona umbiwa ba liluli,
mba tukufeke ngeso esifekiso no mulume woyo otunda ku wilu.

50 Abaange, kame nimyambela esi nji, olutu ni unyinga kaitwese okuyola
omubuso wa Nyambe, simba eso sifa kasi tamba okuyola eso no kwaafa.
51 Komumone! Kame ni myambela etaba eyi ina ku shwekiwa. Katu tamba
okufa tonje, kono kame satu futuke tonje.
52 Mu nako imweya, mu ku koba no litiyo, ba tolombita no mamaneneno.
Kakuli etolombita mba ilili, mi aafu mba ingulwa atendile ano kwaafa, mi
naaci mba tu futuka.
53 Kakuli eso soola mbasi kufuku esi no kwaola, mi esi sifa mbasi kufuku
esi no kwaafa.
54 Esi soola, enako sa sikufuke okwaola, mi esi sifa kame sikufuka okwafa,
abohe mba ku tendahala eliywi eli li na kuñoliwa, eli lyaamba nji, “Elifu
kame li na miniwa ku kukoma!”
55 Wene olufu, okukoma kowe ku bine kuli?
Wene elufu omulyashinji wowe ni kubine?
56 Omulyashinji no lufu ni sibi, mi amaata no sibi ni mulawo wa Mushe.
57 Tuku tumele kwa Nyambe woyo ona tubi okukoma mu libaka no Mbumu
wetu Jesu Kilesite.
58 Cwale abaange aa asingwa, mongole, mulese oku zikinyeha, mi mon-
gote enako yonje omusebezi wa Mbumu memu yii nji omusebezi wenu no
ku bambaba kautamba okutenda ou nambulwa tuso kwa Mbumu.

16

Enubu no Akwetu Alumeli

1 Kweyi no koleko eyi etendelwa asikupumena, mu tende omu nina laelele
etikeleke no Galatiya.
2 Eli no Sunda lyonje, omunu ni munu kwaanyi abeeke ku nyonga yaye
esi ana waneke, mu ku faniketa kwesi ana biwi, nji etikoleko tileswe oku
tendiwa aba niiya.
3 Mi abasa ni keele, aa muna kete, kame sana tume ni mañolo, nji atwale
empo yenu ku Jelusalema.
4 Mi nji kame saku fanene nji ni mene nite, kame saate ni mene.

Emilelo ya Paulusi

5 Kame sani mipotele munyima no kubita mu Masedoniya, kakuli kame ni
nahana okubita endila no Masedoniya,
6 Mwendi kame sa ni ikale naanyi simba okwikalamo omubebo onje, nji
cwale muni tuse okuta mu mwendo wange okuta oko konje sanite.
7 Kakuli kani singi okumimona bano mukubita fela, kame ni sepa ok-
wikala naanyi enako icana nji Ombumu mbani lumelele.
8 Kono kame sani ikale mu Efese okutwala ba Pentakota,
9 kakuli kame nili ni kolo no kuwaba nji nitendemo omusebezi, kono cwale
kame kuli aanu no kupula awo anilwisa.
10 Cwale Timoteya aba sakeele, mu mutambule kanyi mwabenu, kakuli
kame atenda omusebezi wa Mbumu kanyi meene omo nitendela.
11 Cwale kulese okwikala omunu woyo so muyandisa. Mumulelubise
mu mwendo waye mu kozo nji afanene okuuka kwa mene, kakuli kame
nimutatelele okwiiya naasikupumena.
12 Kanyi ku mwabetu Apolosi kame nisinga onene nji amipotele
naasikupumena anjili, kono kasingi okwiiya abano, kame saiye aba sawane
esibaka.

Amaywi no Mamaneneno

13 Mutone, mongole mu tumelo yenu, mu tende etindume ni koongola.
14 Mu monise elilato mu inu yonje eyo mutenda.
15 Abaange, cwale, kame mulimukile nji asindoo ya Setefanasi kame ana kutenda aa no weli okupumena mu Akiya, kame ana kuku beeka onyene ku musebezi no anu no kukena a Nyambe,
16 kame ni mikumbela nji mukuteke aanu no ngeeso, ni kwa asikupumena onje nawo musebeza noo.
17 Kame nina kuwabelelwa ba kwiiya kwa Setefanasi ni Fotanatasi ni Acaikasi kakuli kame ana kwikalako aba muna kuulwa okwikalako,
18 kakuli kame anani katulusa wino emebo yange kanyi omo ana mikatulusete wino naanyi. Kame mufanena okukuteka aanu no ngeso.
19 Etikeleke namu Asiya kame timi keeta, Akwila ni Pulisika bamweya ni keleke eyo ili mu ndoo yoo kame ami keeta onene mwa Mbumu.
20 Abetu onje kame ami keeta. Mu kukeete mu ukutubeta no kukena.
21 Mene Paulusi woyo oñola okukeeta oko ni Lyoko lyange.
22 Nji omunjili kakwite elilato kwa Mbumu, mumulese akutiwe! Mbumu wetu wiiye!
23 Esishemo sa Mbumu Jesu Kilesite siikale naanyi.
24 Elilato lyange liikale naanyi monje mwa Jesu Kilesite Ameni.

Eliñolo lya Paulusi no wiili ku MAKOLINTE

Okulimukisa

Eliñolo no wiili no Makolinte kama linakuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi mu naka no kukwana makumi mutanu ni mutanu okutwala ku makumi mutanu ni mutanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite (1.1). Eli eliñolo no wili ku mañolo ayiili awo tuli nawo ana kuñoliwa kwa Paulusi ku Keleke mu Kolinte. Asíku kwiyeta kama alumela nji Paulusi na kuñola amañolo no kupula ku Makolinte. Kono katukwite simba limweya kumañolo ao abapanya Kauhanyo no 2.3-4. Eliñolo no wiili (2 Makolinte) kamali kulubelwa nji kamalina kuñoliwa abo Paulusi yoli mu Mesidoniya (2.13).

Makolinte no wiili ni lya utokwa onene mi kame lyamba eyaye luli. Paulusi kame awabelelwe mulibaka no liñusano kuwaba ana kutambula okutunda kwa Tite ulibaka no keleke ili mu Kolinte. Mu liñolo eli, kame tuwanamo outungi no tuto mulibaka no mu kumona no ulikani no ubya, musibaka omo Paulusi aba etitaelo mu kuwaneka amali aoa afanena okutwaliwa mukutusa asi kupumena mu Jelusalema (8-9). Kame kumonahala nji atuiwa anjili no mapwa okutunad kundee no keleke kame akutusisa etikezo no anu anjili mu keleke okulwisa Paulusi okubeka beulu. Kama ana kulwanga esepo beulu no maata a Paulusi, esi mwendi esina ku mulitela nji cwale mu maata aiyatetete etukelo yaye okutenda omutumiwa wa Jesu Kilesite aba musheeteta ku mamaneneno no Maklinte no wiili (2 Makolinte).

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka eliñolo mu kukeeta ekeleke (1.1-7)
Esisitatama ko Paulusi kame aamba okufutuka kwaye mu mileleo no myendo yaye ni liñusa ana kutambula mu libaka lyoo mane ni kalabo ku liñolo lyaye na kunyima (1.8-9;16).
Munyima no eyi, Paulusi kame aba etitaelo mulibaka no kuwaneka amali no asikupumena mu Jelusalema (8.1-9;15).
Ku mamaneneno, Paulusi kame aimanena outumiwa waye mane ni kuba etimamela mulibaka no poto yaye eyo ikeyile (10.1-13.10)

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya omwabetu, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe.

Kame ni ñolela ekeleke ya Nyambe eyi ili mu kolinte, naanu a Nyambe onje no kukena aa ali mu naha yonje no Akaya.

2 Mu biwe esishemo ni kozo okutunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Paulusi yo Kutumela kwa Nyambe

3 Nyambe a lumbekiwe, yonyene Sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite Sitange no makeke, Nyambe weyi no kombaomba konje!

4 Woyo otombaomba mu tiñalelwa tetu tonje, nji cwale naaci tufanene okuombaomba awo ali mu tiñalelwa tonje, okombaombiwa oko kutunda kwa Nyambe tuna ombaombiwa naaci.

5 Kakuli kanyi aba tukutabela mu kupula mu mayando a Kilesite, cwale mwa Kilesite kame tukutabela mu kupula mukuombaombiwa kame.

6 Nji kame tuyandisiwa kame ni kuombaombiwa mane ni mukuyoyisiwa kwenu, mi nji kame tongotwa naanyi kame tuombaombiwa, okuombaombiwa oko mukwite aba mutwalelela mukuyanda oko tuyanda naaci.

7 Mi esepo yetu kwaanyi kame yongolile, me tuyii nji kanyi aba mu
kutabela ku mayando etu, mba mukutabele ngeeso nimu okuombaombiwa
kwetu.
8 Kakuli abaange, katusingi nji mu ulwe okuyupa eyi no mayando awo
ana kutwiyela mu Esiya. Kakuli kame tuna kwimelwa onene mane oku bita
amaata etu mi sebeli tubwelwa ni sepo no kuyoya kame.
9 Iikene aba tuna kuyupa nji kame tuna atulelwe elifu, kono eyo neli okutu
tenda nji tulese oukusepa twenyene kono nji tusepe Nyambe woyo oingula
aafu.
10 Kame ana tuyoyisa okutunda ku kozi no lifu, mi mbatu yoyisa, mi kame
tuna beeke esepo yetu kwa yonyene nji cwale mbatuyoyisa kame,
11 naanyi ngeso mutu tuse okutu lapelela. Nji cwale ano kupula kame
sakutumele mulibaka lyetu kakuli embuyoti tu tambula kame titunda mu
tikalabo no titapelo no kupula.

Okusiuluka mu Milelo ya Paulusi

12 Kakuli oukuyeema kwetu ninji oupaki no lizwalo lyetu owo tuna tende
mu litunga mi isili onene kwaanyi ni kukena ni niti ya Nyambe, kasa
okushangama no litunga kono nimu sishemo sa Nyambe.
13 Kakuli katu miñolele eyambo indina, kono eyo mutwesa okubala niku
yupisisa. Kame ni sepa nji mbamu yupisisa wino,
14 kanyi aba muna yupu mu lineku linjili, nji kame mutwesa oukuyeema
mulibaka lyetu kanyi aci aba satu kuyeema mulibaka lyenu ba liywaa lya
Mbumu Jesu.
15 Kakuli kame nina kusepa esi, kame nina kusinga okwiiya kwaanyi oweli
nji cwale mu fuyolwe twiili kweyi.
16 Kame nina saele nji ni mipotele aba nita ku Masedoniya mane ni
kumyukela aba ni tunda ku Masedonia, nji cwale munitume okuta ku
Judeya.
17 Aba ni nakusinga okutenda esi kameni nakuikala ni micima iyili? Kana
kame ni nakutenda emihupulo yange kanyi omunu feela no litunga? Woyo
okutukisete okwamba “Ee” simba “kokuulwa” ba nako imweya?
18 Niti luli kanyi Nyambe aba ali woyo no kusepahala, eliywi no okwamba
kwetu kwaanyi kasa nji “Ee” ni “Kokuulwa”.
19 Kakuli Omwana Nyambe, Jesu Kilesite, woyo tuna kukutaza mukaci
kenu, Silubanasi, ni Timoteya ni Mene, kakusi tendiwa “Ee” ni “Kokuulwa”.
Kono mwa yonyene mu nako yonje ni Ee.
20 Kakuli etisepiso tonje ta Nyambe kame tiwana Ee yato mwa yonyene.
Mulibaka elyo kame twamba Ameni mwa yonyene ku kanya ya Nyambe.
21 Kono neli Nyambe woyo otutenda okwimana mu kongola naanyi mwa
Kelesite mi yokame ona kututuma,
22 na beeke enombolo yaye beulu yetu ni kutuba Emebo yaye mu micima
yetu nji tukulemenenebo feela.
23 Kono kame ni isana Nyambe atende opaki, neli okumi sileleza aba nina
kuulwa okwiiya ku Kolinte.
24 Kasanji kame tubusa etumelo yenu, kono kame tusebeza naanyi muku
wabelelwa kwenu, kakuli kame muna ongola mu tumelo yenu.

2

1 Kakuli kame nina puluka nji nilese okumi potela nji nilese okumiyupisa
okukola kame.

2 Kakuli nji ni miyupise okukola, anyine soni wabelisa? Kono woyo nina
yupisa okukola.
3 Kame nina ñolo kanyi omo nina tendele nji cwale aba saniiye nuulwe
okuyandisiwa kwaawo afanena okuni wabelisa. Kakuli kame ni sepile anyi
monje nji okuwabelelwa kwange okuwabelelwa kwenu monje.
4 Kakuli kame ninaku mi ñolela meni yanda niku ziyeleha omucima ni
myooti no kupula, mi kasa okumi yupisa okukola kono okumi limukisa
elilato nokuneneba elyo nili nalyo kwaanyi.

Okulemeniwa kwaa Sikufosa

5 Nji omunjili kame ana yupisiwa okukola kasa mene ana yupisa okukola
kono ni kwaanjili, kame naamba ngeso kakuli kanisingi nji esi sitende esi no
kubambaba kwanyi.
6 Kakuli ku munu woyo onabiwi ekoto kwaanu no kupula nakubu.
7 Cwale ouwa niku mulemena ni ku muombaoamba kakuli mbafanene
okwibaiwa ku kweena kwaye onene.
8 Cwale kame nimikumbela nji mongote elilato lyenu mwa yonyene.
9 Kakuli sokame eso nina miñolele ngeso nji ni myeteke ni kulimuka nji
kame mukuteka mu inu yonje.
10 Omunu yonje woyo samulemene nimene kame ni mulemena ngeso, eso
nina lemene, nji kame nina lemene esinu sinjili ni mulibaka lyenu balubala
lwa Kilesite,
11 okwapumena Satani nji awane esibaka beulu yetu, kakuli kasa nji katu
limukile emilelo yaye.

Epilaelo ya Paulusi mu Tulowasi

12 Aba nina kwiiya mu Tulowasi muku kutaza eliywi no kuwaba lya
Kilesite, omweelo kame onaku yatulelwa mene mwa Mbumu.
13 Kono kanisi kupumula wino mu minahano yange kakuli kanisi kuwana
mwabange Tite muya. Cwale sebeli nasiya okuta ku Mesodoniya.

Okukoma mwa Kilesite

14 Kono tuku tumele kwa Nyambe woyo mwa Kilesite enako yonje kame
atutwaletela mu kukoma ni mwaaci kame alita omumwee no zibo yaye mu
ibaka yonje
15 Kakuli kame tuli omumwee wa Kelesite no kumamata kwa Nyambe
mukaci kaawo ayoyisiwa ni mukaci kaawo afa.
16 Kwa anjili kame tuli omwwee no kutunda ku lifu okuta ku lifu, kwaanjili
kame tuli omumwee no kutunda ku moyo okuta ku moyo. Anyine woyo
otwesa einu eyi?
17 Kakuli katu kufekile naanjili no kupula awo aulisa eliywi lya Nyambe
kono kanyi omo alume no niti kanyi omo atubela Nyambe, mu miyo a
Nyambe kame tulyamba mwa Kilesite.

3

Abika no Ulikani no Ubya

1 Kame tutangisa oukuyeema twenyene kame? Simba kame tusinga kanyi
omo atendela anjili, amañolo awo amipaka simba okutunda kwaanyi?
2 Anyi mwenyene eliñolo lyetu elyo litupaka, elyo liñolilwe mu micima
yenu nji lilimukiwe ni kubaliwa kwaanu onje,
3 mi kame mumonisa nji aanyi eliñolo eli litunda kwa Kilesite tunatumu
aci, elyo kalyasi ñoliwa ni inki kono ni mebo ya Nyambe no kuyoya, kasa ba
matapa no mawee kono ba matapa no micima no aanu.

4 Yokame etumelo tuli nayo kwa Kilesite mulibaka lya Nyambe.
5 Kasanji kame tutwesa okutenda esinu twenyene kanyi kame situnda
kwaaci, okutwesa kwetu kame kutunda kwa Nyambe.
6 Yokame ona tutende nji tubekiwe abika no ulikani no ubya kasa ba taku
ina ñoliwa kono mu Mebo. Kakuli etaku iñolilwe kame ibaa, kono Emebo
kame ilita omoyo.
7 Cwale nji esitulo no lifu eyi ina kuñoliwa muku cakula ba liwee, aba ina
kwiiya ni kanya no ngeso nji Amaisilaele kame ana ku kwangwa okwaliketa
ba lubala lwa Mushe kakuli mulibaka no kubenya kwalo nakubu kanyi omo
luna kwikalela,
8 kasa nji esitulo no Mebo kame sasibitelele onene ku kanya?
9 Kakuli nji kame kuna kwikala ekanya mu situlo no kunyaziwa, esitulo no
kuluka kame saibitelele onene ku kanya.
10 Niti luli mu taba eyi eso sina kwikala ni kanya kame sasi ulwe ekanya
mulibaka no kanya eyo iibitelela.
11 Kakuli esi sina kubwa aba sineyi ni kanya, onene esi si ulwa okubwa
kame sasi ikale ni kanya no kuneneba ni kubitelela.
12 Kakuli kame tuli ni sepo no ngeso, kame tuli ni maata.
13 Aci katukufekile kanyi Mushe, woyo ona ku kufuka olwambi ba lubala
nji Amaisilaele alese kumona amamaneneno no kanya no kwamonahala
wino.
14 Kono emihupulo yoo kame inakongola onene okulita ni balelo lino,
aba abala eyi no ulikani no kale okwamona wino koo kusiliko kakuli konji
Kelesite yotwesa okutundisa okwamona wino.
15 Ee ba liywaa lino simba nji omulawo wa Mushe kame obaliwa ok-
wayupisisa kusiliko mu mihupulo yoo.
16 Kono omunu aba a siulukela kwa Mbumu okwamona wino mbaku
tundisiwa.
17 Cwale Ombumu yo Mebo, mi aba kuli Emebo ya Mbumu kame kuli
etukuluho.
18 Cwale aaci tonje tuli ni timala no kwafukiwa kame tumona ekanya
ya Mbumu kame tufutukile mu sifekiso simweya ni yonyene, okutunda ku
kanya okuta ku kanya injli kakuli kame itunda kwa Mbumu woyo oli Emebo.

4

Oufumu no Mebo mu Tucoo no Limaa

1 Cwalehe, aba tuli ni situlo mu makeke a Nyambe, tulese okuzwafa.
2 Na tusiyi einu eyo yenisa eyo ishwekilwe, ka twende mu tingana no
kwiiba simba okuwaneka eliywi lya Nyambe kono mu kumonahaza eniti
kame tufanena oukubeeka twenyene elizwalo lya munu yonje mu miyo a
Nyambe.
3 Cwale simba nji eliywi no kuwaba lyetu nali shwekiwa, kame li
shweekelwe awo afa.
4 Mu taba yoo onyambe no litunga lino kame ana fokolisa etingana tawo
no kwapumena okwaulwisa okumona eliseli no liywi no kuwaba no kanya
ya Kelisite woyo oli mu sifekiso sa Nyambe.
5 Kakuli eyo tukutaza kayetu, kono Jesu Kelesite mukutenda Mbumu,
naaci aba tuli abika enu mulibaka lya Jesu.
6 Kakuli Nyambe yo naamba nji, “Mulesele eliseli litundise ouwi!” woyo
ona monisa mu micima yetu okutuba eliseli no zibo no kanya ya Nyambe
mu lubala lwa Kelesite.

7 Kono kame tuli ni ufumu mu tucoo no limaa no litunga, okumonisa nji amaata kame ali kwa Nyambe mi kasa kwaaci.
8 Kame tuyanda mu mukwa onje, kono katu honehe, kame tuna ziyelehe, kono katu bwelwe esepo,
9 kame tu yandisiwa, kono ka tu fulalelwa, kame tu kwisetwa banji, kono katusinyehe.
10 Enako yonje kame tushimbile elifu lya Jesu mu tinyutu tetu, nji cwale omoyo wa Jesu omonahale mu tinyutu tetu.
11 Kakuli aci me tuyoya, kame tu twaliwa ku lifu mulibaka lya Jesu, nji cwale omoyo wa Jesu omonahale mu lutu lwetu olo lufa.
12 Cwale elifu kame lisebeza mwaaci, kono omoyo kame osebeza mwaanyi.
13 Kakuli kame tuli ni mebo imweya no tumelo kanyi woyo onaku ñola nji, “Kame nina pumene, mi cwale kame ni naamba.” naaci natu pumene ngeso mi cwale kame twamba.
14 Kame tuyii nji woyo ona kwingula Ombumu Jesu kwaafu mba twingula ngeeso naaci kwaafu bamweya ni Jesu nikutulita naanyi balubala lwaye.
15 Kakuli einu yonje kame itendiwa mulibaka lyenu nji cwale esishemo sekeze mukupula kwaanu no kupula nji ifanene okwekeza oukutumela ku kanya ya Nyambe.

Okuyoya mulibaka no Tumelo

16 Cwale tulese okuzwafa. Ounu wetu na kundee kame usinyeha, kono ounu wetu namukaci kame ushemunwa ba liywaa ni liywaa.
17 Kakuli amayando etu no kucaniba kame atulukiseta kuneneba no kanya no kwaabwa no kwafaniketwa konje.
18 Kakuli ka twaliketa kwiinu eyo imonahala, kono kwiinu no kwa monahala, kakuli einu eyo imonahala niya mu nako icana feela, kono einu no kwa monahala niya kuta oko no kwaabwa.

5

Omundi Wetu naku Wilu

1 Kakuli kame tulimukile nji cwale etende naba litunga bano eyo tuyoyamo kame isinyeha, mi kame tuli ni muyako kwa Nyambe, endoo no kwa tendiwa ni maoko, no kwaabwa mu wilu.
2 Niti luli bano kame tu tonga ni ku lakaza, nji Nyambe atufuke ni lutu olo salukufeke kanyi endoo yetu na ku wilu,
3 nji cwale aba tukufukayo tulese okuwaniwa nji kame tuli njeshe.
4 Kakuli aci aba tusili mu tende eyi, kame tutonga ni kwimelwa kasa nji mbatwikala nokwakufuka, kono kame tu singa okufuka, nji cwale eso sifa si miniwe ku moyo.
5 Woyo ona tulukisete einu yonje eyi ni Nyambe, yonyene ona tubi Emebo kanyi oukulemenenena feela.
6 Cwale enako yonje kame tuli ni undume no kuwaba. Kame tuyii nji abo tusili ku mundi mu lutu kame tuli oku no kuleba ni Mbumu.
7 Kakuli kame twenda ni tumelo, kasa mu kumona.
8 Kame tuli ni undume no kuwaba mi kame tutwesa okusiya okutunda mu lutu ni kwikala ku mundi ni Mbumu.
9 Simba nji kame tuli ku mundi simba katusako kame tutenda omuhupulo wetu nji tumuwabelise.

10 Kakuli kame tufanene okwiiya tonje balubala no sipula no katulo sa
Kilesite, nji cwale omunu ni munu atambule eso no kuwaba simba esi no
kwiiba okukumanena kweyo anatende mu lutu.

Oulikani ni Nyambe mwa Kilesite

11 Kakuli kame tulimuka okucila Ombumu, tu susuweze aanu. Kono eso
tuli kwa sonyene kame silimukiwa kwa Nyambe mi kame ni sepa nji kame
silimukiwa ngeso ni kulizwalo lyenu.
12 Kasa nji kame tu kubeeka kwaanyi kame, kono kame tumiba elibaka nji
mukukumuse mulibaka lyetu, nji cwale mutwese okutambula awo akuku-
museta mu sibaka no munu mi kasa mu mucima waye.
13 Kakuli nji katunahana wino twenyene, nimulibaka lya Nyambe, nji
kame tuli mu mihupulo yetu no kuluka nimulibaka lyenu.
14 Kakuli elilato lya Kilesite kame litusiulula kakuli natuku kolwisisa nji
omunu mumweya nafele aanu no kupula, cwalehe aanu onje kame anafu.
15 Mi kame ana fele aanu onje nji awo ayoya alese oukuyoyela onyene kono
ni mulibaka lyaye woyo onakufa mulibaka lyoo mi na kwingulwa kwaafu.
16 Okutunda bano ni kuta kuuso, cwalehe, tulese okwaliketa omunu mu
mukwa no unu, kanyi omo tuna kwalitela Kilesite mu mukwa no unu, omo
tuna kumwaliketela tulese okutenda ngeso.
17 Cwalehe nji omunu kame ali mwa Kilesite, kame ali esumbiwa no ubya,
esi no kale nasibu, komumone, eyi no ubya naiyi.
18 Eyi yonje kame itunda kwa Nyambe woyo mwa Kilesite natu usu kwa
yonyene ni kutuba omusebezi no kuusana.
19 Kame ku talusa nji mwa Kilesite, Nyambe nakuusa elitunga kwa
yonyene kasa okwa balela emibonda yoo mi nabeeke mwaaci eliywi no
kukuusa.
20 Cwale kame tuli aimaneni a Kilesite, Nyambe kame anabeeke eliywi
lyaye mwaaci. Kame tumyambela mu sibaka sa Kilesite nji muusetwe kwa
Nyambe.
21 Kakuli mulibaka lyetu Nyambe nakutenda Kilesite esibi woyo ona
kuulwa okulimuka esibi, nji cwale mwa yonyene tutendiwe ano kuluka a
Nyambe.

6

1 Okusebeza bamweya ni Nyambe, kame tu mi kumbela nji mu lese oku
tambula esishemo sa Nyambe mukwa tusa esinjili.
2 Kakuli kame anaamba nji,

“Ba nako ifanena,
Kame nina kuteeteta kwaanyi
Kame nina kumi tusa
ba liywaa no kuyoyisiwa.”

Komumone, cwale enako naikwana, mumone cwale sebeli eliywaa no
kuyoyisiwa.
3 Ka tubekela omunu esi sitataliso mu mundila yaye nji cwale tulese
okuwaniwa ni mubonda mu musebezi wetu.
4 Kono kame tuli abika a Nyambe tukubeeke twenyene mundila yonje
mu koongola onene, mu mayando, mu kuulwa mane ni mu tinako no
kubambaba,
5 mu kufuliwa, mu titolongo, mu mifilifili, mu misebezi, mu kutona, nimu
lishebo,
6 mu kukena, mu zibo, ni kutatelela, ni musa ni Mebo No Kukena, mu lilato
no niti.

7 mu kwamba eniti, ni maata a Nyambe ni ilwiso no kuluka mu lyoko no silyo
neli no simoo.
8 Mu kukutekiwa ni mukwakutekiwa, mu kwambiwa ouyi ni uwa. Kame
tutendiwa kanyi aongi mi cwale kame twamba eyi no niti,
9 kanyi katu limukiwa mi cwale kame tulimukiwa wino, kanyi kame tufile
mi komumone kame tuyoya, kanyi kame tuna kubiwa ekoto kono katu
sikwibaiwa,
10 kanyi kame twenine kono enako yonje kame tuwabelelwa, kanyi kame
tushebile kono kame tufumisa ano kupula, kanyi katukwite einu kandi
kame tuluwile einu yonje.
11 Akanwa ketu kame tu myambela patalaza, Amakolinte, omucima wetu
nau yatuluka.
12 Ka muukele munyima mulibaka lyetu, kono kame muukela munyima
mulibaka no mayando enu.
13 Mu kuusa kame naamba kanyi kame nambela anukana, muyatulule
emicima yenu ngeso.

Emamela kweyi no Kutenda ouyi

14 Mu lese okusebeleza bamweya nawo no kwapumena, kakuli oukuwana
kubine kuli kwano kuluka na sikutenda ouyi? Simba oulikani no liseli ni
uwi?
15 Kilesite kaumweya ali nawo ni Satani? Simba ngasibine osiku pumena
nji akuyupe nawo no kwapumena?
16 Ibine etumelelano ili ku ndoo ya Nyambe ni ifekiso no kulapela? Kakuli
kame tuli Endoo ya Nyambe no kuyoya! Kanyi Nyambe aba anamba nji,
Kame sa niyoye mwa onyene
ni kwenda mukaci koo
mi kame sa nitende Nyambe woo,
onyene atende aanu ange.
17 Cwalehe mutunde kwa onyene,
mi mukutabe noo,
kame kwamba Ombumu
Mu lese okulema esi no kwakena,
mi mba nimi tambula.
18 Kame sani tende sitenu,
mi anyi mu tende anange no andumbana naa no akatana,
kame kwamba Ombumu no maata onje.”

7

1 Abaange cwale kakuli kame tuli ni tisepiso eti, tu kukenise ku oukusi-
lafaza konje no lutu noku no mebo, mane tutende ano kukena awo kupeta-
halile mu kucila Nyambe.

Okuwabelelwa kwa Paulusi

2 Mu tuyatulwele emicima yenu. Kakwisa omunu tuna foseze, ka tu
silyanganisa omunu, kakwisa woyo tuna kwangwisa.
3 Ka naamba eyi nji niminyaze, kakuli kame nina kwamba oweli nji kame
muli mu micima yetu, okufa ni kuyoya bamweya.
4 Kame ni kwite etumelo inene mwaanyi, kame ni kuyeema onene
mwanyi! Kame niiyalile okombaombiwa, kame ni wabelelwe onene mu
mayando etu onje.
5 Kakuli simba aba tuna kwiiya mu Masedoniya, Etinyutu tetu katisi
kupumula kono kame tuna kuyanda ku maneku onje okulwa kundee mi
mukaci kame tucila.

6 Kono Nyambe woyo ombaomba emicima yawo aku kokobeza, naku
tombaomba mu kwiiya kwa Tite.
7 Mi kasa mu kwiiya kwaye fela, kono kame ni kweyo ana kumyombaom-
bisa kanyi aba ana otwambele eyi no kulakaza kwenu, ni ku lila kwenu,
mane ninyolelo yenu kwa mene nji cwale okuwabelelwa kwange kusiliko
onene.
8 Kakuli naba nina kumyenisa ni liñolo lyange, ka niku nyaza, Kame nina
kuku nyaza aba nina kumona nji eliñolo elyo kame lina ku myenisa, naba
ku nakutenda mu nako icana fela.
9 Kanyi omo kwikalele kame ni wabelelwa, kasa mulibaka nji kame muna
kweena onene, kono kakuli kame muna kweena mulibaka no kubaka,
kakuli okweena kwa nyambe no litunga ninji cwale mulese okuyanda
esinjili mwaaci.
10 Kakuli okweena kwa Nyambe kame kulita okubaka oko kutwala ku
kuyoyisiwa mi kakwisa oukunyaza, kono okweena no litunga kame kulita
elifu.
11 Komumone eso anatende Nyambe mwaanyi mulibaka no kweena
kwenu, ka kutukufalelwa no ngaibi omo musingela oukukenisa mwenyene,
oukukataza kwenu, ni oku tambwela kwa ngaibi, ni takazo no ngaibi, ni
kulukisa no ngaibi, kakoto no ngaibi! Kweyo yonje kame muna tumonisa
nji ka mu siikalamo mu taba eyo.
12 Cwale simba nji kame nina ku mi ñolela ngeso eliñolo, kasa mulibaka lya
woyo ona kufosa, simba mulibaka lya woyo ona ku fosezwa. Kono neli nji ku
monahale kwanyi enyolelo yenu mulibaka lyetu balubala lwa Nyambe.
13 Cwalehe natu ombaombiwa.
Simba nji natuku ombaombiwa, kame tuna kuwabelelwa onene mulibaka
lya Tite ona kuwabelelwa kakuli eminahano yaye kame ina kukatuluha
mulibaka lyenu monje.
14 Kakuli naba nina ku kuyeema kwa yonyene mulibaka lyenu, kanisi
kwenisiwa. Kono kanyi einu yonje tuna kwamba kwanyi neli ya niti,
cwalehe oukuyeema kwetu balubala lwa Tite naku monisa eniti.
15 Elilato lya Tite kwaanyi lisi ekezeha, aba apuluka oukukuteka kwenu
monje ni kucila ni kunjanjata muna kumu tambwelamo.
16 Kame niwabelelwa kakuli kame nili ni tumelo no kupetahala mwaanyi.

8

Okuba no Asikupumena

1 Abange, kame tusinga nji mulimuke esishemo sa Nyambe eso sina
monisiwa mu tikeleke namu Mesodoniya.
2 Kakuli mu kwetekiwa onene no mayando, okuwabelelwa koo no kupula
ni kusheba koo kame ana tundisa oufumu mu kuba koo.
3 Kakuli kame anabi okukumanena nomo ana kutweseta, kanyi aba
nitwesa okupaka mane ni kubitelela omo ana kutweseta mu kusinga koo,
4 kame ana tukumbele mu ku tundamena onene nji twa lumelele okwin-
gena mu tuso eyi itendelwa aanu a Nyambe no kukena.
5 Kame ana tende okubita esi tuna kusepa, kakuli kame ana tangisa oweli
oukubeeka kunji wa Mbumu ni kunji wetu mu kusinga kwa Nyambe.
6 Kame tuna kumbela Tite woyo ona kutateka omusebezi oweli, nji
afanene oku umanenena ngeso mukaci kenu owo musebezi no sishemo.
7 Cwale kanyi aba muna pulelwe mu inu yonje, mu tumelo, mu kwamba,
mu zibo, mu niti yonje mane ni mu lilato lyenu mulibaka lyetu, mu mone nji
mupulelwe ni mu musebezi no utokwa.

8 Ka naamba eyi kanyi etaelo. Kono mukulimuka mulibaka no niti no yenu
nji elilato lyenu no niti ngeso.
9 Kakuli kame muyii esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite nji naaba ana
kufuma, cwale mulibaka lyenu natende osikusheba nji cwale mukusheba
kwaye mufanene okufuma.
10 Cwale mu taba eyi kame niba ekelezo yange nji kwa kuwaba aanyi cwale
okumanenena eyo munaku tateka mwakuyu kasa mu kutenda fela kono
muku lakaza,
11 cwale nji okutukiseta kwenu mu kulakza kufanene okwendelela ni
kumanenena kwenu kweyo mu kwite.
12 Kakuli nji okutukiseta kwakuli kame kulumelelwe okukumanena
kweso akwite omunu, kasa okukumanena kweso aulwile omunu.
13 Kani talusa nji anjili atusiwe mi anyi muimelwe,
14 kono ku tendwe mu kufanenena eyo mukwite ba nako ino mufanene
okwekeza eyo asinga, nji cwale eyo akwite yekeze eyo musinga nji cwale
kufanenene.
15 Kanyi omo kuñolelwe nji, “Woyo ona ungeke onene kasi siyalelwa
esinjili mi woyo ona ungeke mbicani alese okuulwa.”

Tite ni Sikwata saye

16 Kono kame tukutumela kwa Nyambe woyo ona beeke epabalelo inene
mulibaka lyenu mu mucima wa Tite.
17 Kakuli katambula fela oku kumbela kwetu, kono mu koongola kwaye
onene kame ata ni kwaanyi mu kusinga kwaye.
18 Bamweya ni yonyene kame tu tuma omwabetu, woyo olimukiwa onene
elibubo lyaye mu tikeleke tonje muku kutaza eliywi no kuwaba.
19 Mane kasa eyo fela, kono naku ketiwa ku tikeleke nji aende naaci mu
musebezi waye no sishemo owo tu shimbile mulibaka no kanya ya Mbumu
ni kumonisa okusinga kwetu no kuwaba.
20 Tu tende ngeso nji kuulwe omunu woyo sotunyaza mulibaka no tuso no
mpo eyi, eyo twendisa.
21 Kakuli kame tusinga okutenda wino, kasa mu miyo a Mbumu fela, kono
ni mu miyo no aanu ngeso.
22 Natu tumu omwabetu bamweya nonyene woyo tuna eteke aka no
kupula ni kuwana eniti yaye mu titaba no kupula. Kono kame alakaza onene
bano ni kubitelela mulibaka noku misepa onene.
23 Kakuli Tite kame atendile omulikani wange mane niku sebeza naye
mu misebezi yenu, mi kwaabetu kame ali atumiwa no tikeleke ekanya ya
Kilesite.
24 Cwale mu monise balubala no tikeleke oupaki no lilato lyenu mane ni
ukuyeema kwetu mulibaka lyenu kwaanu aa.

9

Etuso kwaabetu Alumeli

1 Cwale kasikwite outokwa nji kame mene ni miñolele mulibaka no nubu
no aanu a Nyambe,
2 kakuli kame niyii okutukiseta kwenu, oko nikuyeema mulibaka lyenu
kwaanu no Mesodoniya okwamba nji, “Akaya kame ano kutukiseta kale
mwakuyu.” Mane oku tukufalelwa kwenu kame kuna susuweze ano
kupula.

3 Cwale kame nituma abaange, nji cwale okuyeema kwetu mulibaka lyenu
kulese okutenda oko nambulwa tuso mu taba eyi, nji cwale mufanene
okutukiseta kanyi omo ninambele kame mufanene okutenda ngeso.
4 Anjili mwendi ano Masodoniya kame saiye ni mene mi cwale aba
samiwane nji kamwasi kutukiseta kale, kame satwenisiwe, kono anyi
mbamwenisiwa onene, mulibaka noku misepa.
5 Cwale kame ninahana nji kwakuwaba oku kumbela abetu okuta
kwaanyi balubala lwange nji akalukise oweli mulibaka no mpo eyo
muna kusepisa nji cwale ifanene okulukisiwa kasa okukandimekwa kono
itendiwe mu kusinga.
6 Etaba neyi, woyo okuna muku caniba kame sayangule muku caniba mi
woyo okuna onene kame sayangule onene.
7 Munu ni munu atende omo ana nahanele mu mucima waye, kasa mu
kubilaela simba okukandimekwa kakuli Nyambe kame asinga woyo oba yo
wabelelwe.
8 Mi Nyambe kame atwesa okumiba embuyoti yonje mu kupula nji cwale
enako yonje mufanene okwikala ni inu no kupula mane kame atwesa
okumiba mu kupula mulibaka no musebezi onje no kuwaba.
9 Kanyi omo kuñolelwe nji,
“Kame ana kwaa mukupula, kame anabi asikusheba,
okuluka kwaye kwikala enako yonje okuta okuno kwaabwa.”
10 Woyo oba omukuni embuto ni sinkwa okutenda esilya mbabi onene ni
kubitelela eyo mukwite mane aekeze ekutulo no kuluka kwenu.
11 Kame sa mu fumisiwe mu mikwa yonje no kuba onene eyo okubitela
mwaaci mbaitundisa enubu no okutumela kwa Nyambe.
12 Kakuli okwendisa ekoleko eyo kasa nji fela oku tusa aanu a Nyambe
awo aulwile eyo asaela, kono ngeso ni kwekeza mu tinubu no kupula no
oukutumela kwa Nyambe.
13 Munji no kweteka omusebezi ou, kame samuyeme Nyambe nukubeeka
kwenu mu kulimuka eliywi no kuwaba lya Kilesite mane ni sishemo senu
no kuba kwa onyene ni kwanjili onje.
14 Cwale muku minyolelwa ni kumilapelela mulibaka no sishemo no kupula
sa Nyambe sili mwaanyi.
15 Kulumbiwe Nyambe mulibaka no mpo yaye no kwatwesiwa okutalusiwa.

10

Paulusi yo Sileleza Esitulo saye

1 Time Paulusi, kame ni mikumbela ni musa ni mucima no kuwaba wa
Kilesite mene woyo no kukokobeza aba niku mona olubala ni lubala naanyi,
kono kame nibambabile aba nili oku no kuleba.
2 Kame ni mikumbela nji aba sani ikaleko kwaanyi nilese okumonisa
okubambaba awo ali ni tumelo kanyi omo sani monisete okubambaba
kwanjili awo atuyambuteta nji kame tutenda einu no litunga.
3 Kakuli naba tuyoya mu litunga katulwi endwaa kanyi omo atendela asi
litunga.
4 Kakuli eilwiso no ndwaa yetu kasa ya litunga kono kame ili ni maata no
kusinya amakwakwa aongolile,
5 kame tusinya etiñananyi neyo no kukumusa ikwangwisa aanu
okulimuka Nyambe, mi kame tununga emihupulo yonje nji ikuteke Kilesite.

6 Munyima no kupumena okupetahala kwenu, mi mbatukutukisete okuba ekoto ku kezo no mbulwa okupumena nji okupumena kwenu na kupetahala.
7 Mwalikete kweyo ili balubala no miyo enu. Nji omunu kame akolwa nji ni wa Kilesite alemuhe yonyene nji kanyi aba ali wa Kilesite naaci kame tuli aye ngeso.
8 Kakuli naaba sani kuyeeme kanyonyo mulibaka no maata etu awo tubilwe kwa Mbumu ano ku miyaka, kasa ano kumi sinya, kani tamba okweena.
9 Kani singi okutenda kanyi kame nimi cilisa ni mañolo ange.
10 Kakuli kame aamba nji, “Amañolo aye ni akulema ni maata, kono olutu lwaye no unu olo luliko kame lufokola, mi okwamba kwaye kakukwite etaluso!”
11 Mulesele aanu no ngeso ayupisise nji eso twamba ni mañolo aba tuli kundina, kame tusitenda naaba tuliko.
12 Aci kame tu cila ouku bala simba oukufaniketa twenyene nanjili awo akukulisa onyene. Kono aba akubeeka ba sikala omunjili ku munjili, mane nukubapanya onyene ku munjili ni munjili, kayupisisa.
13 Cwale aci katu tamba oukuyeema okumatuka esikala, kono kame satute ba sikala eso ana tutabele Nyambe, okukeela simba baanyi.
14 Kakuli katukukulisa twenyene, simba nji katukeela ba siyemo senu, kono aaci ano matatekelo okulita eliywi no kuwaba lya Kileste kwaanyi.
15 Katu kuyeeme okubitelela esikala mu musebezi no akwetu, kono esepo yetu ninji kanyi etumelo yenu aba yekeza, elitema lyetu mukaci kenu mwendi mba lineneba onene,
16 nji cwale tuka kutaze eliywi no kuwaba mu tinaha tinjili okusiya omo muli, metu ulwile oukuyeema ku musebezi owo ona tendiwa oweli mu litema no munjili.
17 “Cwale mulese woyo okuyema, akuyeme mulibaka lya Mbumu.”
18 Kakuli kasa nji munu woyo okukulisa yonyene nji natambulwa, kono omunu woyo okulisiwa kwa Mbumu.

11

Paulusi ni Atumiwa no Mapwa

1 Kambe kame samuni pumenene kanyonyo mu weelo wange. Mulumele ngeso!
2 Kakuli kame ni mifela omuna no ulumeli, kakuli kame nimiba kwa Kilesite kanyi omukwaliwa no niti kwa mbumwaye mumweya.
3 Kono kame nicila nji kanyi nyoka aba ina koonga Eba ku mapwa ayo no kwiiba, emihupulo yenu kame saite kundina okutunda mu niti ni tukufalo no kukena kwa Kilesite.
4 Kakuli omunu nji kame aiya muku mikutaza Jesu mundina okubita woyo tuna mikutaza, simba nji kame mu tambula emebo indina okutunda kweyo muna tambula, simba nji kame mupumena eliywi no kuwaba lindina okutunda kwelyo muna pumene kame mukubeeka kwa yonyene luli.
5 Kame ni nahana nji kanili munyonyo kwatumiwa no kuneneba ni kubitelela.
6 Simba nji kani sikwiyeta wino mu kwamba, kani kwite ezibo, mu ndila yonje natutende omuhupulo ou mwaanyi mu inu yonje.
7 Kana kame ninatende esibi aba nina kukukokobeza, nji cwale anyi mu kulisiwe, kakuli kame nina kutaza eliywi no kuwaba lya Nyambe okuulwile eso munanibi?

8 Kame nina itele etikeleke tinjili okutambula etuso okutunda kwa onyene
mulibaka no kumi sebeleza.
9 Mi naba nina kwikala naanyi ni kuulwa einu, kanisi kwimezwa omunu,
kakuli eyo nina kusaela kame ina kutunda kwabaange ana kutunda mu
Mesodoniya. Cwale kame nina lesele oku miimezwa mane nisilesele okumi
imezwa mu mukwa onje.
10 Mi kanyi eniti ya Kilesite aba ili mwa mene, oukuyeema kwange oko
kakutamba okondoka mu ilalanda yonje namu Akaya.
11 Iikene nambela esi? Kakuli kani misingi? Nyambe yo limukile nji kame
nimisinga!
12 Mi eso nitenda kame sani twalelele okusitenda mulibaka no kukwang-
wisa awo asinga okuwana elibaka nji mu musebezi no kuyeema koo kame
asebeza ba sinu sikufekile kanyi eso tutenda naaci.
13 Aanu no ngeso kame atendile atumiwa no mapwa, kame asebeza ni
tingana no kwiiba, kame akutenda onyene kanyi atumiwa a Kilesite.
14 Ka kukomokisa, kakuli simba Satani kame ana kukutenda yonyene
kanyi elingeloi no liseli!
15 Cwale kaku komokisa nji abika aye nonyene ngeso kame akutenda
kanyi abika no kuluka. Amamaneneno oo kame sakufeke ni misebezi yoo.

Amayando a Paulusi yoli Omutumiwa

16 Kame niukela kame nji omunu alese oku nahana nji nili mweelo. Kono
simba nji kame munahana ngeso, muni tambule kanyi mweelo, nji cwale ni
kuyeeme kanyonyo.
17 Eyi naamba kani yaamba ni maata a Mbumu kono kanyi mweelo mu
ukuyeema ni sepile.
18 Abakulingeso ano kupula kame akuyeema mu inu no litunga, ni mene
kame sa ni kuyeeme ngeso.
19 Kakuli kame muwabelelwa naelo, anyi mwenyene me mutendile ano
kushangama.
20 Kakuli kame mupumena nji omunu amitende abika aye, simba okumi-
putelela, simba oku mibyangula eyenu, simba okwikala beulu yenu, simba
okumiyaa mu lubala.
21 Mu kweena kwange kame naamba nji natuku fokola onene kweeyo!

Kono eso sonje atenda omunu okuyeema naso, kame naamba kanyi
omweelo ni mene kame nitwesa okuyeema ngeso.
22 Okame Amahebelu? Cwale nimene kame nili ngeso. Okame Amaisi-
laele? Ni mene ngeso. Kalokame olusika lwa Abulahama? Ni mene ngeso.
23 Ninji okame abika a Kilesite? Kame nili wino, Kame naamba kanyi
sipulumuki ni ku sebeza onene ni kwikala mu tolongo onene ni kufuliwa
no kwabalwa mane ni kwikala abeebi ni lifu.
24 Mu tinako titanu kame nina kutambulanga ku maoko no aendisi no
Majuda etinupa no kakwana makumi anee okutundisiko olupa lumweya
(39).
25 Kame ni na shapiwa kaatu ni lunupa, kame nina kondiwa ni mawee
kamweya, kame ni na kufelwa ku sisepa kaatu, kame nina koonda eliywaa
limweya ni usiku umweya mu liwate.
26 Mu misipili no kupula kame nina kwiyelwa etikozi mu misindi, etikozi
kwa mbuyi, etikozi kwaanu ange, etikozi kwa simacaba, etikozi mu mule-
neñi, etikozi mu mahalaupa, etikozi mu liwate, ekozi kwa baange no mapwa,

27 mu kusebeza onene ni utata, mu kwalangana wino aka no kupula
ousiku, mu lishebo ni linyotwa, mu kuulwa eilya no kupula, mu kufa esenge
ni mu kuulwa eikumango.
28 Cwale okutundisako einu injili, kame kuli outata kwa mene oniyela mu
liywaa ni liywaa no kutukufalelwa etikeleke tonje.
29 Anyini no kufokola, mi mene si fokola, anyine sokwisetwa mu sibi mi
mene sitini?
30 Nji kame nikuyeema, kame sani kuyeeme ku inu eyo imonisa oufokoli
wange.
31 Nyambe ni Sitaye Mbumu Jesu, woyo ofuyolilwe mu nako yonje kame
alimuka nji kanoongo.
32 Ku Damaseka, omubusisi no Mbumu Aletasi kame ana kutatelela omu-
leneñi no Damaseka nji aninunge.
33 Kono kame nina kubeekiwa mu litanda okushulumukisetwa mu lihaulo
ba limota mane sebeli ni banduka mu maoko aye.

12

Epono ya Paulusi ni Inulo

1 Kame nifanena okuyeema, kakwisa eso ni wanabo kono cwale kame sa
nilite neyi nina mono, neyi nina shotwelwe ya Mbumu.
2 Kame ni yii omunu mwa Kilesite woyo sebeli emyaka likumi ni tunee
inabu ona ku shimbelwa ku liwilu no waatu, kuune nji mu lutu nji kundee
no lutu kaniyii kono Nyambe yo limukile.
3 Cwale kame niyii nji omunu woyo kame ana kushimbelwa mu Paladaisi
nji neli mu lutu simba mukuulwa olutu kaniyii kono Nyambe yo limukile.
4 Mi na kuyupa einu eyo nokwa twesiwa okwambeliwa, eyo no kwatwe-
siwa omunu okwamba.
5 Mu kwimanena woyo munu mbani kuyeeme kono muukwimanena
menyene kanitamba okuyeema konji mu mifokolo yange.
6 Simba nji kame nisinga okuyeema, si tamba okutenda omweelo, kono
kame sanambe mu niti. Kono kame sanitundemo nji cwale kuulwe omunu
woyo sonahana onene eyange okubita eyo ana mono mwa mene simba eyo
ana yupu kwa mene.
7 Mi okuni tundisa ku ukuyeema onene mulibaka no kupulelwa kweyi
nina shotwelwe, omunguya nauku biwa mene mu lutu, omutumiwa wa
Satani okuni fula okuni kanisa nji nilese oukuyeema.
8 Kame nina lapele Ombumu twaatu mulibaka no taba eyi nji itwese okuni
siya.
9 Kono Ombumu sebeli wamba kwa mene nji, “Esishemo sange kame
siku likana kakuli amaata ange kame apetahalile mu mifokolo.” Kame sani
wabelelwe onene oukuyeema mu mifokolo yange, nji amaata a Kilesite
apumulele beula yange.
10 Kakuli mulibaka lya Kilesite cwale kame ni wabelelwa mu mifokolo,
mutingangu, mu matata, mu mayando ni mu kubambaba kakuli aba ni
fokola cwale kame nongola.

Epilelo ya Paulusi ku Makolinte

11 Kame nina kutende kanyi omweelo, kame muna kuni kandimeka
okwitenda, kakuli kame nina kufanena okukulisiwa kwaanyi. Kakuli kani
bitiwa ku inu yonje kwaa atumiwa no kuneneba simba nji kakwisa omo
niikalele.

12 Eisupo no mutumiwa no niti kame tina kumonisiwa mukaci kenu mu
mucima onje no kuwaba ni isupo ni timakazo ni misebezi no maata.
13 Kana mu iikene omo muna kuulwa okusingiwa okubita etikeleke tinjili,
konji eyo mene menyene kanisi miimezwa? Muni lemene omo nina foso!
14 Bano sebeli aka no waatu aka nikutukiseta okwiiya kwaanyi, mi kani-
tamba okumiimezwa kakuli kani saele eyenu, kono kame nisaela aanyi,
kakuli kasa aana awo afanene oku babalela ashemi, kono ashemi okame
awo ababalela aana.
15 Kame sani wabelelwe onene okutundisa ni kusebeleza emyoyo yenu.
Nji kame nimi singa onene, mene kame nisingiwa kanyonyo?
16 Kono kame mupumena nji mene kanisi kumiimezwa, mbili wa
kushangama omo mwambela, mi kame nina mileme mu kumyonga.
17 Ninji kame munakongiwa kwawo nina kutuma kwaanyi?
18 Kame nina kumbele Tite nji aka mi mone, mi kame nina tumu abange
ni yonyene. Ninji Tite kame ana ku myonga? Katusiku tenda mu mebo
imweya? Katusi kushimba endila imweya?
19 Mwendi kame mu yambuta nji kame tuku sileleza twenyene kwaanyi?
Kame twamba balubala lwa Nyambe mwa Kilesite, kakuli eyi tutenda yonje
asingiwa, kame tuitenda nji mu yakiwe.
20 Kono kame nicila nji enako eyi sani iye kame sani miwane nji omu
mwikalele kasa omo ni singela mi ni mene muni wane nji omu niikalele kasa
omo mu singela. Mwendi kame sani wane omufilifili mwaanyi, nuuku fela
omuna, ni kutina, nuukusinga mwenyene, ni kobana, nuukulwisa , nuuku
kumusa, nukwakuyupa.
21 Kame nicila nji abasa niiye kwaanyi kame, Nyambe wange kame sani
kokobeze balubala lwenu, mi kame sani lile mulibakalya ano kupula awo
anatende esibi oweli, mi ka siibakela okukena, ouhule, ni titakazo no kwiiba
ana tende.

13

Etitemuso ni Milaano no Mamaneneno

1 Aka ni kawaatu aka niiya kwaanyi. “Ekatulo yonje kame ifanena
okupakiwa kwaanu ayiili simba aatu.”
2 Kame nina kuba emamela kwaanu awo ana kutenda esibi oweli nanjili
onje, mi nisaaba emamela nibano naba niulwileko kanyi omo nina ku-
tendela aba nina kupota aka no wiili nji cwale aba saniiye kame sitamba
okwafela amakeke.
3 Kakuli kame musaela eniti nji Kilesite kame aamba mwa mene, kafokola
muku tenda mwaanyi kakuli kame akwite amaata mwaanyi.
4 Kakuli kame ana kungongotelwa mu ku fokola, kono kame ayoya ni
maata a Nyambe. Kakuli kame tufokola mwa yonyene, kono mukutenda
naanyi kame tuyoya naye mu maata a Nyambe.
5 Mu kutatube mwenyene oku mona nji musongotite mu tumelo yenu.
Mu kweteke mwenyene, kamu lemuha nji Jesu Kilesite kame ali mwaanyi?
Konji mwendi luli aba samu kwangwe oukweteka.
6 Kame nisepa nji kame samuwane nji katusi kwangwa.
7 Kono kame tulapela Nyambe nji mulese oku tenda ouyi kasanji tu mona-
hale nji natutwese etatubo kono mutende eso silukile naba tumonahala nji
natu kwangwa.
8 Kakuli katu twese okutenda esinjili okulwisa eniti, kono konji ba niti fela.
9 Kakuli kame tu wabelelwa aba tu fokola mi anyi kame mongolile. Cwale
eso tu lapela ninji mu tende ano kupetahala.

10 Kame ni ñola etitaba eti abo me sisako kwanyi, nji cwale aba saniiye
nilese oukutusisa onene etukelo eyo ananibi Mbumu eyo no kumiyaka mi
kasa eyo no kumishandola.
11 Abaange amamaneneno kame ni milaana, mulukise etindila tenu,
muyupe eyi naamba, mukuyupe mukaci kenu, muyoye mu kozo mi Nyambe
no lilato ni kozo mbaikala naanyi.
12 Muku keete omunjili ku munjili mu ukutubeta no kukena.
13 Aanu a Nyambe onje no kukena kame amikeeta.
14 Esishemo sa Mbumu Jesu Kilesite ni lilato lya Nyambe, nuumweya no
Mebo No Kukena iikale naanyi moonje.

Eliñolo lya Paulusi ku MAGALATA

Okulimukisa

Ebuka no Magalata kame ina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi (1.1). Neli eliñolo elyo anakñola Paulusi ku keleke no Magalata enakoinjili mukaci ka nako inakukwana makumi anee nimutanu nitwaatu (48) ni kutwala bamyaka makumi mutanu ni mutanu ni twiili (57) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Amagalata mwendi neli anu ana kuyoyanga mu tolopo no Maloma mu Galata. Asi kukuiyeta kakwite oupaki noko anakwikalanga Paulusi aba ana kuñola eliñoloeli, kono emileneñi yiili Efese ni Kolinte kame iyambutetwa nji mwana kwikalanga.

Paulusi kame ana kuñola okwambela alumeli, Amajuda bamweya nawo asimacaba, mu tikeleke mu Galata. Kame ana kuñola mu luli okwayuta etituto no mapwa eto tina kwamba nji alumeli kame afanena okukoñelela omulao no majuda okutunda mu Tesitamende no kale, onene omupato. Kame kuna kwikala esikwata no anu esosina kwisaniwa nji Amajudaizasi ao ana kusaelanga nji, asimacaba nonyene atwaliwe ku mupato. Kasi kupumena amaata no utumiwa wa Paulusi. Paulusi na kuimanena outumiwa waye mu kwamba einjili no mikalelo yaye (1.11-2.14) mi kame ana kuimanena eliywi no kuwaba mu kutoloka nji okuyoyisa kame kutwesa okuwaniwa fela mu kupumena mwa Jesu Kilesite (2.16). Esi ni mulibaka ni makeke ao amonisa mi kasa eyo atenda anu.

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka eliñololyaye mu kukeeta etikeleke mu Galata (1.1-5).
Cwale Paulusi kame atoloka emiyoyelo yaye na kunyima okuimanena etukelo yaye no kuiyeta ni kumonisa nji naeteke okuyoya mukukoñelela omulao kono eso kasisi ku sebeza (1.6-2.21).
Esisikoñelelako, kame atoloka omusebezi no mulao ni sishemo mu kuyoyisiwa (3-4).
Cwale kame aba etitaelo mukupula ku muyoyelo no kuwaba no ulapeli (5-6.10)
Paulusi kame amana eliñolo lyaye ni kukeeta mane ni kukumbela no mamaneneno mu kupuluka nji mukufulwa kwa Nyambe okutenda omunu no ubya ni kwautokwa onene nji emilaona bandee eyo no kuta ku mupato (6.11-18).

1 Okutunda kwa Paulisi, omutumiwa kasa okutunda kwaanu simba okubitela mu munu, kono okubitela mwa Jesu Kilesite ni mwa Nyambe Sitange woyo ona kumwingula kwaafu.
2 Onje abaange awo nili noo ku tikeleke na mu Galata.
3 Esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitange ni kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu iikale naanyi.
4 Woyo ona kukutoboha yonyene mulibaka no ibi yetu okutu tundisa ku kwiiba no litunga lino, okukumanena mukusinga kwa Nyambe ni Sitetu.
5 Kwa yonyene kwikale ekanya okuta oku no kwaabwa! Ameni.

Eliywi Limweya no Kuwaba

6 Kame ni komokile aba mufulalele wangu ngeso yonyene woyo ona miisanene mu sishemo sa Kilesite mane namu siulukele ku liywii no kuwaba lindina.

7 Kasa nji kame kuli ni liywii linjili, kono kame kuli anjili awo amikataza
mane kame asinga okukandakanda eliywii no kuwaba lya Kilesite.
8 Kono simba aci simba elingeloi eli litunda ku wilu, aba sami iyete eliywi
no kuwaba lindina kweeli tuna mikutaza, woyo munu kame sabíwe ekoto.
9 Kanyi omo tunambele kunyima, cwale nibano kame naamba kame, nji
omunu yonje somikutaza eliywi no kuwaba lindina kweeli muna tambula,
woyo munu kame sabiwe ekoto.
10 Kana esi ni saela, ninji ni wabelise aanu nji Nyambe? Kana kame neteka
okuwabelisa aanu! Nji nisi wabelisa aanu, kani fanene okutenda omubika
wa Kilesite.

Omo kuna Kwiyela nji Paulusi atenda Omutumiwa

11 Abaange, kame nisinga nji mulimuke nji eliywi no kuwaba nina kuku-
taza kalitundu ku munu.
12 Kakuli kana siku litambula okutunda ku munu. Kono kame lina kwiiya
mu sinulo ya Jesu Kilesite.
13 Kakuli kame muna yupu omwikalelo wange nakunyima no Sijuda, omo
nina kuyandiseta onene ekeleke ya Nyambe ni kwisinya.
14 Mu tuto no Sijunda, kame nina kusiya ataka ange no kupula, kame nina
kwabita onene muku tukufalelwa emikwa no sizo no anjekulyange.
15 Kono cwale Nyambe woyo ona kunikete mekani sileiwa kale, kame ana
niisana okubitela mu sishemo saye,
16 okuni monisa Mwanaye nji nika mukutaze mukaci no asimacaba,
kanasi kweleziwa ku munu.
17 Kanasi kukambamena ku Jelusalema kwawo ana kutenda atumiwa
oweli kwa mene, kono kame ina kuta mu Alabiya, mi kame sebeli nuuka ku
Damaseka.
18 Munyima no myaka yaatu sebeli nita ku Jelusalema okapotela Kefasi
mane sebeli niikala naye amaywaa akwana likumi ni mutanu.
19 Kono kana sikukumona natumiwa anjili konji Jakobo minaye Mbumu.
20 Cwale, mweyo nimi ñolela, balubala lwa Nyambe, kanoongo!
21 Cwale sebeli nita ku ilalanda ya Siliya ni Silisiya.
22 Kana siku limukiwa okumoniwa ku tikeleke ta Kilesite mu Judeya.
23 Kame ana kuyupa fela nji, “Wuya ona ku tuyandisanga bano sebeli
okutaza etumelo eyi ana kusinya oweli!”
24 Cwale sebeli akanyisa Nyambe mulibaka lyange.

2

Paulusi na Tumiwa Anjili

1 Cwale munyima no myaka likumi ni tunee sebeli nita kame ku
Jelusalema ni Bababasi mane ni Tite sebeli nita naye.
2 Kame nina kuta mulibaka no taelo ya Nyambe. Cwale sebeli nataluseta
eliywi no kuwaba, kono kumukunda sebeli ni kuwana nawo ana kumona-
hala nji autokwa, eliywi no kuwaba elyo nikutaza mwa simacaba. Sisingi nji
okwituka kwange nomo nina itukele kutende oko nambulwa tuso.
3 Kono simba Tite, woyo ona kwikala ni mene kasi kukandimekwa okwin-
gena ku mupato naba atendile nji Mugelike.
4 Kono mulibaka no asikupumena no mapwa mukwalimuka sebeli tu-
tenda ngeso, awo anaku kwingenyeka mu tukuluho yetu eyo tuli nayo mwa
Kilesite Jesu nji atutende abika.
5 Katusi kwa sheteta okubeeka kunji yoo simba enako icana, nji eniti no
liywi no kuwaba ikale kwaanyi.

6 Cwale okutunda kwawo ana kumonahala nji aendisi no utokwa, kakwisa
eshutano ni mene, Nyambe kakwite esobozi, kame namba nji awo aliketwa
nji autokwa kakwisa eso ana ekeze kwa mene.
7 Kono ba kulemuha aba ana kumona nji ina biwi omusebezi no kwambela
awo aulwile omupato eliywi no kuwaba, kanyi omo ana kubelwa Pitolosi
okwamba eliywi no kuwaba kwawo ana kwingena mu mupato.
8 Kakuli woyo ona sebeze mwa Pitlosi oku mutenda omutumiwa no
asimupato, kame ana sebeze ngeso ni kwa mane oku nitenda omutumiwa
wa asimacaba.
9 Mane aba ana kulemuha esishemo nina biwi, Jakobo, Kefasi ni Jowani
awo ana kwaliketwa nji misumo, sebeli akulema bamweya ni mene ni
Banabasi elyoko no silyo oulikani. Nji tute kwa simacaba mi onyene ate kwa
simupato.
10 Fela onyene nji, tu pulukange ano kusheba, mi sokame eso nina tuku-
falele oku tenda.

Paulusi yo Kalimela Pitolosi ku Antiyoki

11 Kono Kefasi enako ana kwiya mu Antiyoki, sebeli nimu kananisa
balubala no aanu, kakuli kame ana kufanena okunyaziwa.
12 Kakuli baweli Jakobo yo kasituma kale alume anjili, Pitlosi kame ana ku
lyanga na simacaba. Kono aba ana kukeela sebeli oukela munyima mane
sebeli okukauhanya yonyene, mukucila asimupato.
13 Cwale yonyene ni Majuda anjili sebeli oulwa okumonisa eniti, nji cwale
simba Banabasi sebeli oyembuluka ni kuulwa eniti koo.
14 Kono aba nina kumona nji kakwite eniti okukumanena ni liywi no
kuwaba, sebeli namba kwa Kayafa balubala loo onje nji, “Wene kame oli
Mujuda, kono kame oyoya kanyi asimacaba. Cwale iikene aba okandimeka
asimacaba okuyoya kanyi Majuda?”

Amajuda na Simacaba kame Asebelezwa ku Tumelo

15 Aci, kame tuli aendisi no Majuda mu kuleiwa, kasa nji tuli asimacaba
awo asikutenda eibi.
16 Mulibakaelyo, woyo oyii nji omunu kasi kenisiwa ni misebezi no mu-
lawo, kono mu kupumena mwa Jesu Kilesite, mane simba nji natu pumene
mwa Kilesite nji tukenisiwe mu kupumena mwa Kilesite kasa mu misebezi
no mulawo kakuli omusebezi no mulawo kakwisa woyo sokenisiwa.
17 Kono nji, mukusinga kwetu okukenisiwa mwa Kilesite, aci twenyene na
tuwaniwa metutenda eibi, kasa nji Kilesite yona liti esibi nji? Kokuulwa!
18 Kono kambe kame niingula einu nina kukwisa, cwale kambe kame ni
yii nji kame nimatuka omulawo.
19 Kakuli mene mu mulawo kame ninafu mu mulawo, nji cwale ni yoyele
kwa Nyambe,
20 kame nina ngongotelwa ni Kilesite ba sifapano, mi kasa mene woyo
oyoya, kono ni Kilesite woyo oyoya mwa mene. Mi cwale omoyo ni yoya
mu lutu, kame niyoya mulibaka no tumelo mwa Mwana Nyambe, woyo ona
nisingi mane nikuniba omoyo waye.
21 Kani tamba okukana esishemo sa Nyambe, kakuli okukenisiwa kame
kunakwiiya mu mulawo, cwale abohe Kilesite nafu oku nambulwa tuso.

3

Omulawo simba Etumelo

1 Anyi aelo Amagalata! Anyine ona milowo nji mu lesele okuyupa eniti,
Jesu Kilesite kame ana kungongotelwa me mumwine!

2 Esi ni miibanguta nesi, kana namu kutambula Emebo mulibaka no
misebezi no mulawo nji muku yupa ni tumelo?
3 Naanyi muli aelo! Aba mu na tangisa ni Mebo, kana cwale kame musinga
okuungule ni lutu?
4 Kana einu munabiti no kupula eyi nambulwa tuso? Niti luli kame ina
kutalusa esinjili!
5 Cwale Nyambe woyo omiba Emebo ni kutenda etimakazo mukaci kenu,
kana kame aitenda mulibaka no misebezi no mulawo nji mulibaka no
kuyupa ni tumelo?
6 Kanyi Abulahama aba ana kupumena Nyambe, mane sebeli obaliwa nji,
“Wa kuluka.”
7 Cwale mu lemuhe nji aanu no tumelo aana a Abulahama.
8 Cwale eliñolo kame lyamba nji Nyambe mba kenisa asimacaba mulibaka
no tumelo. Nalikutaziwa kwa Abulahama oweli okwamba nji, “Mwa wene
emishobo yonje mba ifoyauliwa.”
9 Cwalehe aanu awo ali ni tumelo nafuyauliwa ni Abulahama woyo ona
kwikala ni tumelo.
10 Kakuli onje awo asepile ba misebezi no Mulawo, kame ali munji no
sikuto, kakuli kame ku ñolilwe nji, “Ku kutiwe omunu yonje woyo no
kwakoña eyo iñolilwe mu buka no mulawo.”
11 Cwale uno oupaki nji kakwisa omunu okenine balubala lwa Nyambe
mulibaka no mulawo. “Kakuli konji woyo okenisiwa mulibaka no tumelo,
wakuluka yoso yoya.”
12 Kono omulawo kausuminwe ba tumelo. “Kakuli woyo otenda etitaelo
eto kame ayoya nato.”
13 Kilesite natu liulula mu sikuto no Mulawo, muku tenda kanyi woyo no
ku kutiwa mu libaka lyetu. Kakuli kame ku ñolilwe nji, “Kukutiwe omunu
yonje woyo otulekiwa ba sitondo.”
14 Nakutendahala ngeso nji embuyoti ya Abulahama iiye kwa simacaba
mwa Kilesite Jesu, nji aci mu tumelo, tu tambule Emebo tuna kusepisiwa.

Omulawo ni Sepiso

15 Abaange, okuba omwanda mu mukwa no unu. Kakwisa omunu otwesa
okufutula okusinga kwa munu simba okuwekeza abo owa okongotwa kale.
16 Cwale etisepiso kame tina kubiwa kwa Abulahama ni lusika lwaye. Ka
ku sambiwa nji, “Ni ku masika aye kanyi a kupula, kono ni “lumweya,” aba
ku nambiwa nji, “Ni ku lusika lowe,” kame kutalusiwa Kilesite.
17 Cwale esi sokame eso nitalusa omulawo, owo ona kwiiya munyima no
myaka ikwana emyanda inee ni makumi aatu (430) kausi mana oulikani ana
koongota Nyambe nji cwale esepiso ni yonyene yuulwe okutendahala.
18 Kakuli nji okuyoola ni mulibaka no mulawo, abo cwale kasa nji ni
mulibaka no sepiso, kono Nyambe na kuba Abulahama mu sepiso.
19 Abakulingesohe, omulawo ni wa ikene? Kame ona kwekeziwako
mulibaka no tifoso, okutwala abo salwiyele olusika olo kwa woyo ona
kulusepisiwa mane kame ona kulaeliwa ku Mangeloi mulibaka lya mwima-
neni.
20 Cwale omwimaneni kasa wa no mumweya, kono Nyambe mumweya.

Omusebezi no Mulawo

21 Kana cwale omulawo kame ulwisa etisepiso ta Nyambe? Kokuulwa!
kakuli nji omulawo kame ona kubiwa okuyoyisa, kambe okuluka naku
kwiiya mulibaka no mulawo.

22 Kono eliñolo kame lyamba nji esibi kame sendisa omunu yonje, nji
cwale eso sina kusepisiwa ku tumelo mwa Jesu Kilesite nji sibiwe kwawo
apumena.
23 Cwale etumelo ekaya siiya kale, kame tuna kubekiwa munji no Mulawo,
me tutatelele okutwala abo etumelo saika monahalele.
24 Cwale omulawo neli omwendisi wetu okutwala aba ana kwiyela Kilesite
nji tukenisiwe mulibaka no tumelo.
25 Kono cwale etumelo eyo aba ineeyi, ka tusili kame munji no mulawo.
26 Kakuli monje kame muli aana a Nyambe mwa Kilesite Jesu mulibaka no
tumelo yenu.
27 Kakuli anyi monje aba mukolobelizwe mwa Kilesite namu kufuku
Kilesite.
28 Kakwisa Mujuda, simba Mugelike, kakwisa omubika simba woyo noku
lukuluha, kakwisa omulume simba omukati, kakuli monje kame muli mu
umweya mwa Kilesite Jesu.
29 Cwale nji kame muli a Kilesite, abohe kame muli asilusika lwa Abula-
hama, ayooli no sanda okukumanena ku sepiso ya Nyambe.

4

1 Kame ni talusa nji omuyoli no sanda kakwisa taba nji mwanuke kakwisa
omo akusiyela ni mubika, naba atendile nji einu yonje niyaye.
2 Kono kame ali munji no aleli ni wa ikombwa, mane okutwala ba nako
ana beeke sitaye.
3 Cwale naaci abo metusili aana, kame tuna kwikala mu ubika no mebo no
litunga.
4 Kono enako aba ineeyi, Nyambe nakutuma Mwanaye. Nakuleiwa ku
mukati mane okuleiwa munji no mulawo,
5 nji aliulule awo ali munji no Mulao, nji cwale tuwane okwañulwa tu
tende aana a Nyambe.
6 Mi cwale kakuli kame muli aana, Nyambe na tumene mu micima yetu
Emebo ya Mwanaye, eikuwa nji, “Abba, Sitange!”
7 Abakulingeso, ka musili abika, kono sebeli muli aana, mi nji kame muli
aana mane mbamuyolo esaanda.

Paulusi Yopuluka eyi no Magalata

8 Ku nyima aba me mwakasilimuka kale Nyambe, kame muna kunungiwa
ku milimu eyo kasa yokame luli.
9 Kono cwale aba muna limuka Nyambe simba okulikiwa kwa Nyambe,
cwale ngasibine aba muukela kame mu ufokoli ni maata no mebo no kwiiba
oubika owo musaela okubusiwa ku onyene kame?
10 Kame mu tokomela amaywaa, etikweti, etinako mane ni myaka.
11 Kame ni cila mulibaka lyenu! Nji mwendi kame nina misebeleze omo
nambulwa tuso?
12 Abaange, kame ni mikumbela, nji mufeke kanyi mene, kakuli mene
kame ni ikalile kanyi anyi. Ka mu sini foseza.
13 Kame mu limuka nji neli mu ufokoli no lutu nji kame ina kukutaza
eliywi no kuwaba kwaanyi ba weli.
14 Cwale okukumanena nomo nina kwikalela neli muliko kwaanyi, ka
mwasiku ni kana simba okuni timba. Kono kame namu ni tambula kanyi
elingeloi lya Nyambe, mane kanyi time Kilesite Jesu.

15 Okuwabelelwa kwenu kame kuna bwele babine? Kakuli kame nimi
paka nji, kambe kame kutwesahala, kambe kame mu na kutundisa amiyo
enu ni kuniba wo.
16 Kana kame ni na futuka esila senu mu kumyambela eniti?
17 Kame ana mi tukufalele onene, kono kasa mu mukwa no kuwaba. Kame
asaela oku mi tundisa kwa mene nji cwale mwatukufalelwe onene.
18 Kakuli esiwa ni ku tukufalelwa eyi no kuwaba enako yonje, kasa mu
nako feela eyo nili naanyi.
19 Anange acana, anyi awo ni yupela kame okukola no kuleya, okutwala
aba sa umbelwe Kilesite mwaanyi.
20 Kame ni shukelele okwikala naanyi cwale, ni ku futula omwambelo
wange. Kakuli kame ni ziyelehile onene mulibaka lyenu.

Omwanda wa Agale ni Sala

21 Mu nambele, anyi anyine osinga kwikala munji no Mulao, ka mu yupu
omulawo?
22 Kakuli kame ku ñolilwe nji Abulahama kame ana kwikala naana ayili,
omunjili mwana inawaye neli mubika, omunjili inawaye neli waku luku-
luka.
23 Kono omwana no mukati no mubika kame ana leiwa okukumanena ni
lutu, kono omwana wa woyo osi kulukuluka kame ana leiwa mu sepiso.
24 Cwale eyi kame itendile enguli mi aa akati kame ali oulikani wiili.
omunjili kame atunda ku lilundu no Sinai, woyo oleya aana no ubika,
yokame Hagale.
25 Cwale Hagale yokame elilundu no Sanai lili mu Alabiya, yosi kwambola
ku Jelusalema no bano, kakuli kame ana kwikala mu ubika naanaye.
26 Kono Jelusalema na ku wilu niwa ku lukuluha, mi yokame inawetu.
27 Kakuli kame ku ñolilwe nji,
Owabelelwe wene omuumba no kwa leya!
oluluweze, mane okuwe wene no kwa limuka okukola no luleya!
kakuli aana awoyo ona lukululwa, kame sapule okubitelela
aana awoyo okwalilwe.
28 Abaange cwale aci, kame tuli aana no sepiso kanyi Isaka.
29 Kono kanyi enako ica woyo ona leiwa mu lutu kame ana kuyandisa
woyo oleilwe ni Mebo, ku sili ngeso ni nako ino.
30 Kono eliñolo ngasibine lyamba? Eli lili nji, “Ocite omubika ni mwanaye,
kakuli omwana no mukati no mubika ka tamba okuyola esanda ni mwana
wa woyo omukati ona lukuluka.”
31 Cwale, abaange, katuli aana no mukati no mubika, kono kame tuli aana
no mukati woyo ona lukuluka.

5

Mubabalele Etukuluho yenu

1 Kakuli Jesu natu lukulula nji tu ikale ano kulukuluha. Cwale mongole,
mane mulese oku bopiwa kame ku coko no ubika.
2 Cwale, mene Paulusi, kame ni myambela nji kame munatambula omu-
pato, Kilesite katamba okutenda ono utokwa kwaanyi.
3 Kame ni pakela kame ku munu yonje woyo so ingena mu mupato, kame
anungilwe okuteula etitaelo tonje no mulawo.
4 Kame muna kauhelwe kwa Kilesite anyi mwamba mukenisiwa mulibaka
no mulawo, kame muna tundu ku sishemo sa Nyambe.
5 Kakuli mulibaka no Mebo, ni tumelo, tutatelele mu sepo okuluka.

6 Kakuli mwa Kilesite Jesu esi sili ni tuso kasa okwingena mu mupato
simba okwa ingena, kono ni mu tumelo isebeza mu lilato.
7 Kame muna ituka wino, anyine ona mitikele nji mulese okukuteka eniti?
8 Ekelezo eyi kaitunda kwa yonyene woyo ona miisana.
9 Omumena no kucaniba kame ukulisa eliñende lyonje.
10 Kame ni sepile kwa Mbumu nji ka mu tamba oku puluka indina okubita
eyange, kono woyo omikataza mbatambula ekoto yaye, ku tende anyine
simba anyine.
11 Abaange, kono nji mene, nisikutaza eyi no mupato, ngasibine aba nisi
yandisiwa? Mu taba eyi eliwee lisisitalisa no sifapano nali tundisiwa.
12 Onyene awo ami ibetwa, kambe kame sa kufaule onyene.
13 Kakuli aanyi, abaange, kame mu na isanenwe etukuluho. Kono fela
mulese okutusisa etukuluho yenu kanyi namuwana esibaka no lutu, kono
okukumanena ni lilato mukutenda omubika no munjili.
14 Kakuli omulawo onje kame ona iyatetetwa mu liywi limweya nji,
“Osinge woyo oyakile naye kanyi omo okusingela wenyene.”
15 Kono aba mukuuma, mi kame mu lyela bamweya, mu mone nji mulese
oukusinya mwenyene.

Emebo ni Misebezi no Unu

16 Kono kame naamba nji, Mwende ni mebo, mi mulese oku tenda esi si
lakazwa ku nyama.
17 Kakuli etakazo no nyama kame ilwisa Emebo mi etakazono Mebo kame
ilwisa enyama kakuli yonje eyi yiili kailumelelana nji mulese okutenda eyo
musinga.
18 Kono cwale nji kame mu etelelwa ku Mebo, kamusamo munji no
mulawo.
19 Cwale emisebezi no nyama kame ilimukiwa, Okubuka, ouhule, ni
mikwa no matilo, ni kwibaa.
20 Okulapele emilimu, ouloti, olutimbo, etifapano, omuna, okutweba,
oulyangelino, etiñananyi, oukutaba.
21 olunya, outakwa, okulya ouyi ni injili ngeso. Kame ni nakulemusa kanyi
omo ina kumilemuseta ba oweli nji awo atenda einu no ngeso katamba
okuyola esanda no mubuso wa Nyambe.
22 Kono omuselo no Mebo ni lilato, kuwabelelwa, ni kozo, oukulema,
omusa, ouwa, ni usepahali,
23 wikokobezo, oukulema kakwisa omulawo okana eyi no ngeso.
24 Cwale awo ali kwa Kilesite Jesu kame ana kokotele enyama ba sifapano,
ba mweya nesi sisingwa mane nikulakaziwa ku yonyene.
25 Nji kame tuyoya mulibaka no Mebo, tweende kame ngeso ni Mebo.
26 Tu lese oku bubekwa nambula tuso, mu uku shamaeta ni mu kufelana
omuna.

6

Mukutuse Onjili ni Munjili ku Matata

1 Abaange, nji omunu kame aleminwe yo tenda einu no kwiiba, cwale
aanyi mukwite emebo no ulapeli, mu mu use ni mebo no musa. Mi
mutokomele naanyi mwendi mba mwetekiwa ngeso.
2 Mu kutuse omunjili ni munjili ku matata enu, mi mwiyatetete ngeso
omulawo wa Kilesite.
3 Kakuli omunu aba anahana nji ni sinu sinene, cwale kandi kasa
simweya, kame akoonga yonyene.

4 Kono mulesele omunu yonje atatube emisebezi yaye, mi cwale elibaka
no kuyeema mbaliikala mwa yonyene yomboci, kasa kweyi no mukwae.
5 Kakuli omunu yonje mba shimbi omushimbo waye.
6 Mulese woyo ona iyetiwa eliywi akutabele einu yonje no kuwaba ni woyo
omwiyeta.
7 Mulese okoonga, Nyambe ka yandisiwa, kakuli eso sonje akuna omunu,
sokame eso sa kutule.
8 Kakuli woyo okunena enyama yaye, kame sa kutule eyi no koola
ku nyama, kono woyo okuna ku Mebo, mba kutula ku Mebo omoyo no
kwaabwa.
9 Tulese kukwangwa okutenda ouwa, kakuli kame satu kutule mu nako
yayo nji katutamba ku zwafa.
10 Cwalehe, a ba tu sili ni sibaka, tu tende eyi no kuwaba kwaanu onje,
onene abeetu aasikupumena.

Etemuso ni Mulaano no Mamaneneno

11 Komumone etitaku tinene eti nimi ñolela ni Lyoko lyange luli.
12 Onyene awo asinga okumonahaza wino mu nyama kame ami
kandimeka okwingena mu mupato, nji cwale alese oku yandisiwa mulibaka
no sifapano sa Kilesite.
13 Kakuli simba onyene awo ana ingene mu mupato kamemele omulawo,
kono kame alakaza nji aanyi mwingene mu mupato nji akukanyise mu
nyama yenu.
14 Kono kanitamba okukanyisa konji esifapano sa Mbumu wetu Jesu
Kilesite, mulibaka elyo elitunga nalikokoteliwa kwa mene mane ni mene ku
litunga.
15 Kakuli simba okwingena simba okwaingena mu mupato kakwisa taba,
kono okutenda esumbiwa no ubya.
16 Ekozo ni makeke ikale beulu yawo onje aenda ni mulawo mane ni beulu
no Isilaele wa Nyambe.
17 Cwalehe omunu alese okuni kataza, kakuli kame nina shimbi ba lutu
lwange amabote a Jesu.
18 Abaange esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite si ikale ni mebo yenu.
Ameni.

Eliñolo lya Paulusi ku MAEFESE

Okulimukisa

Eliñolo ku Maefese kame lina ku ñoliwa mu nako imweya kanyi eliñolo no Makolose emyaka makumi atanu ni likumi limweya (60) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Osikuñola kame akulimukisa yonyene nji ni mutumiwa Paulusi (1.1). Asi kukwiyeta nonyene kame apumena nji, niti luli ni yonyene simba nji mu liñolo kakwisa okukeeta kanyi oko kuwaniwa mu liñolo no Makolose. Mwendi elibaka elyo ina kutendelwa ni ku hasanyiwa mu tikeleke no kupula mu tolopo. Paulusi kame aamba kame nji, kame ana kunungiwa mu tolongo aba ana kuñola eliñolo eli, (3.1; 4.1; and 6.20). Paulusi na kutuma eliñolo ni Tacikasi mu mwendo waye okapotela ekeleke mu Efese (6.21-22).

Efese neli omuleneñi no kuneneba onene mane neli omutwi no muleneñi no Maloma mu Asiya. Efese kame ina kulimukiwa onene ku Tempele yayo eyo ina kubekiwa mu makaa no milimu no Magelike (Tikezo19.23-31). Ekeleke na mu Efese kame ina kongolanga ku matatekelo kono munyima kame ina kumonahala okushekesha (Sinulo 2.1-7).

Paulusi kame atoloka mu licika no matatekelo no liñolo eli, Nyambe omo ana ketele aanu aye mane nakwa yoyisa kuuyi woo mwa Jesu Kilesite. Kame abapanya ekeleke ku lutu ni Kilesite nji Omutwi ni muyako ni Kilesite nji yo liwee linene no lilulu. Mu licika no wiili Paulusi kame aba etitaelo omo afanena okuyoyela asikupumena.

Emitwi no Titaba

1. Mu kauhanyo no 1.1-2 Paulusi kame akulimukisa yonyene mane ni kukeeta Amaefese.
   Cwale sebeli otoloka oumweya no Keleke ni Kilesite (1.2-3; 21).
   Cwale Paulusi kame añola omukwa omo afanena okuyoyela asikupumena 4.1-6; 20).
   Ku mamaneneno Paulusi kame aba amaywi no kuyatila (6.21-24).

1 Okutunda kwa Paulusi omutumiwa wa Jesu Kilesite muku singa kwa Nyambe,
Kwa asikupumena awo asepahala mwa Kilesite Jesu.
2 Esishemo ni kozo ikale kwaanyi okutunda kwa Nyambe Sitetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

Etimbuyoti no Mebo mwa Kilesite

3 Etumbo iikale kwa Nyambe ni Sitaye Mbumu wetu Jesu Kilesite! Woyo onatu fuyola mwa Kilesite ni timbuyoti no mebo mu kozo mu ibaka naku wilu.
4 Simba abana kutuketa mwa yonyene eliwilu ekalya sisumiwa kale, nji kame tufanena okukena ni kuulwa okunyazahala balubala lwaye.
5 Nakutu keta mu lilato nji tutende anaye mulibaka lya Jesu Kilesite okukumanena mu kusinga kwaye.
6 Okulumbeka ekanya no sishemo saye eso ana kutuba feela mwa mwanaye osingiwa.
7 Mwa yonyene natu liululwa mu unyinga waye, okulemeniwa ku mibonda yetu, okukumanena ku ufumu no sishemo saye,
8 eso ana kutuba mu kupula.

9 Kakuli kame ana kutu limukisa mu kushangama ni kumona eyi ishweek-
ilwe mu kusinga kwaye, okukumanena ku kutenda kwaye eyo ana kulukisa
okutundelela mwa Kilesite.
10 Mu mulelo no kwiyateteta enako okuwaneka bamweya einu yonje mwa
yonyene, einu namu wilu ni inu na ba litunga.
11 Mwa yonyene okukumanena ni mulelo waye woyo omanenena einu
yonje okukumanena ni kusinga kwaye.
12 Aci no weli okusepa mwa Kilesite natu bekiwa ni kuketiwa okuyoya
mulibaka no kulumbeka ekanya yaye.
13 Mwa yonyene naanyi ngeso awo ana yupu eliywi no niti, eliywi no
kuyoyisiwa kwenu ni kupumena mwa yonyene namu kubeekiwa enombolo
no Emebo No Kukena muna kusepisiwa.
14 Emebo no Kukena neli sepiso no kuyola kwetu okutwala abo satubiwe
esanda mu tumbo no kanya yaye.

Etapelo ya Paulusi

15 Mulibaka eli kakuli kame nina yupu eyi no tumelo yenu mwa Jesu
Ombumu ni lilato lyenu kwa aanu a Nyambe no kukena onje,
16 Kani twese okulesela okumiba etumbo niku miyambuta mu milapelo
yange,
17 nji Nyambe no Mbumu wetu Jesu Kilesite Sitaye kanya, amibe Emebo
no kushangama neyi no sinulo nji cwale mu mulimuke.
18 Cwale kame ni lapela nji amiyo no micima yenu ayatuluke nji mulimuke
esepo eyo ana kumi isanena, kasifumu eso satu kawane mu sanda no kanya
yaye mwa anu a Nyambe no kukena,
19 cwale ngasibine kuwabile ni kuneneba no maata aye mwaaci anu no
kukena a Nyambe, okukumanena ku kusebeza kwaye no kuneneba luli,
20 oko ana kumanenena mwa Kilesite abana kumwingula kwaafu ni
kwikala ku lyoko lyaye no silyo mu ibaka na mu wilu.
21 Beulu no kubusa konje ni tukelo mane ni maata ni puso, ni beulu no
litina lyonje elyo litumbilwe kasa muno mu nako feela kono ni mu nako
ikeyile.
22 Cwale Nyambe nabeeke einu yonje munji no makondo aye mane naku
mutenda omutwi kwiinu yonje eyi no keleke,
23 eyo olutu lwaye, okwiyatetetwa kwaye woyo oiyata einu yonje mu ibaka
yonje.

2

Okutunda ku Lufu okuta ku Moyo

1 Cwale anyi ana kutenda awo no kuyoya, abo muna kufa mweyo no
mibonda ni ibi.
2 Omo muna kwendelanga, okukoña emiyoyelo no litunga lino, okukoña
ombumu no maata no mebo, emebo eyo isebeza bano mwaana no kwa
kuteka Nyambe.
3 Mukaci no eyi, naaci kunyima natu kuyoyanga mu mwikalelo no lutu
lwetu, okukoña etitakazo no lutu ni minahano mi cwale kame tuna kutenda
aana no kutweba mu kuyoya kanyi omuyoyelo no aanu onje.
4 Kono Nyambe woyo ofumine mu makeke, okutunda mu lilato linene elyo
ana kutu singa,
5 simba nji kame tuna kufa mu mibonda yetu, nakutu yoyisa bamweya ni
Kilesite. Mulibaka no sishemo sa Nyambe namu yoyisiwa.

6 Cwale naku twingula naye mane ni kwikala naye mu ibaka na kuwilu
mwa Kilesite Jesu.
7 Nji cwale mu tinako tikeyile mbafanene okumonisa oufumu no sishemo
saye no kwapimiwa mu musa kwaci mwa Kilesite Jesu.
8 Kakuli mulibaka no sishemo namu yoyisiwa mulibaka no tumelo, mi
kasa mulibaka no misebezi yenu mwenyene, eyi nimpo itunda kwa Nyambe.
9 Kasa mulibaka no misebezi yenu, nji cwale omunu yonje akuyeeme.
10 Kakuli kame tuli eyumbiwa ya Nyambe no utokwa, mu kuumbiwa mwa
Kilesite Jesu ku misebezi no kuwaba, eyo ana kulukisa Nyambe oweli nji
tufanene okwendamo.

Oumweya mwa Kilesite

11 Cwalehe mupuluke nji mu nako injili anyi asimacaba mukuleiwa mu
lutu, aisaniwa nji “Anokwata ku mupato” kwawo aisaniwa nji, “Asikuta ku
mupato” owo ona kutendiwa mu lutu ni maoko.
12 Mupuluke nji mu nako ica kame muna kutundisiwa kwa Kilesite. Kame
muna kutenda angenda ku Maisilaele ni ku ulikani no sepiso me muulwile
esepo ni kuulwa Nyambe mu litunga.
13 Kono bano mwa Kilesite Jesu anyi muna kwikalanga okuno kuleba,
namu litiwa beebi mu unyinga wa Kilesite.
14 Kakuli Kilesite ya kozo yetu, woyo ona kututenda mumweya tonje mi
natibula elimota no ukutaba no kwakuyupa.
15 Mu kumana omulawo no Majuda ni lutu lwaye mane ni titaelo nji cwale
mwa yonyene, aumbu omunu mumweya no ubya mu sibaka no anu ayiili
nji alite ekozo,
16 nji cwale atu usete kwa Nyambe mu lutu lumweya mulibaka no sifa-
pano ni kumana olutimbo.
17 Cwale kame ana kwiiya mukukutaza ekozo kwaanyi muna kwikala oko
no kuleba ni kwaawo ana kwikala abeebi.
18 Kakuli mulibaka lyaye kame tuli ni tukelo mu Mebo imweya kwa Sitetu.
19 Cwale kasa muli angenda kame simba awo atunda kundina, kono
sebeli muli asinaha imweya naanu a Nyambe no kukena naanu asindoo ya
Nyambe.
20 Mukuyakiwa ba mutomo no atumiwa nanuhi, Kilesite Jesu yokame
eliwee no utokwa.
21 Mwa yonyene endoo kame iwanekilwe bamweya ni kukula mu ndoo no
kukena ya Nyambe mwa Mbumu.
22 Mwa yonyene naanyi ngeso kame muyakilwemo nji mwikalemo kakuli
esibaka no kwikala sa Nyambe mu Mebo.

3

Omusebezi wa Paulusi kwa Simacaba

1 Mulibaka eli, mene Paulusi, omunungiwa wa Kilesite Jesu okwimanena
anyi Asimacaba.
2 Luli namu yupu eyi no musebezi no sishemo sa Nyambe eso sina kubiwa
kwa mene mulibaka lyenu.
3 Omo tina kumonisetwa etikunutu kwa mene mu sinulo kanyi omo nina
iñolele mu kwiibiba,
4 aba mubala eyi, mbamu monisisa omo niyupisiseta eyi no kunutu ya
Kilesite,

5 eyo ina kushwekeliwa kwaana no aanu mu masika anjili kanyi aba ina
kumonahaza bano kwa tumiwa aye no kukena ni kwa nuhi a Nyambe mu
mebo.
6 Elibaka elyo omo asimacaba sebeli ali ayooli, asilutu lumweya, sebeli ali
ni tukelo ku tisepiso taye ana kuba mwa Kilesite Jesu mulibaka no liywi no
kuwaba.
7 Mulibaka no liywi no kuwaba eli kame nina kutendiwa omubeleki
okukumanena ku mpo no sishemo sa Nyambe, eyo nina kubiwa mu maata
aye awo abeleka.
8 Kwa mene simba nji kame nili woyo no mamaneneno kwaanu onje no
kukena a Nyambe, esishemo esi nasi kubiwa kwa mene okukutaza kwa
asimacaba oufumu wa Kilesite no kwa saeliwa,
9 mi ni kumonisa aanu onje nji omulelo no kunutu ina kushwekelwa ana
kukale mwa Nyambe woyo ona kuumba einu yonje,
10 nji mulibaka no keleke okupula no kushangama kwa Nyambe, kufanene
okulimukiwa bano kwawo ali ni tukelo ni maata mu ibaka na kuwilu.
11 Eyi neli okukumanena ni mulelo waye no kwaabwa, owo ana kulemuha
mwa Kilesite Jesu Ombumu wetu.
12 Mwa yonyene omo tuna wana okongola ni kusepa okusheeteta kwa
yonyene mulibaka no tumelo yetu mwa yonyene.
13 Cwale kame nimi kumbela nji mulese okuzwafa aba niyanda mulibaka
lyenu, eyo ili ekanya yenu.

Elilato lya Kilesite

14 Mulibaka eli kame nikubama banji ni manwi balubala lwa Sitange,
15 okutunda kwa yonyene amasika onje mu wilu ni ba litunga na mu-
tumbiwa amatina no niti,
16 okukumanena ni ufumu no kanya yaye mba mibi amaata mutende ano
kongola mulibaka no Mebo ku munu namu kaci,
17 nji cwale Jesu ayoye mu micima yenu mulibaka no tumelo, nji anyi
mwikale ni mibisi mi musumiwe mu lilato,
18 nji cwale anyi bamweya ni aanu no kukena a Nyambe onje muyupisise
okwibiba ni mukuleba ni mukutunga ni kuneneba
19 ni kulimuka elilato lya Kilesite elyo libitelela etingana, nji cwale
mwiyale ni mwiyalelela onje wa Nyambe.
20 Cwale kwa yonyene woyo mulibaka no maata awo abeleka mwaaci,
kame atwesa okutenda eyi no kupula onene okubita eyo tukumbela neyo
tu nahana,
21 kwa Nyambe kwikale ekanya mu keleke ni mwa Kilesite Jesu mu nako
yonje, oko no kwaabwa! Ameni.

4

Oukuyupa no lutu

1 Cwalehe mene, osikunungiwa mulibaka lya Mbumu kame ni mikumbela
okuyoya omooyo ofanena okwisanwa oko munaisaniwa.
2 Mu ukukokobeza konje, okuluka ni mu kutatelela. Mu kubabalele
omunjili ni munjili mu lilato.
3 Weteke omo otweseta monje okubukeleza oukuyupa no Mebo mu uku-
nunga no kozo.
4 Kame kuli olutu lumweya ni Mebo imweya, kanyi aba muna kwisaniwa
mu sepo imweya eyo ili mu kwisaniwa kwenu.

5 Kame kuli feela ni Mbumu mumweya, etumelo imweya mane ni
kolobezo imweya,
6 kame tuli ni Nyambe mumweya ni Sitetu tonje, woyo oli beulu no inu
yonje, woyo osebeza mwaaci tonje mane ni kuyoya mwaaci tonje.
7 Kono esishemo nasi kubiwa ku munu ni munu kwaaci tonje okukuma-
nena nomo atu bela Kilesite.
8 Cwalehe kame yaamba mu mañolo nji,
“Aba ana nyuluhele ku liwilu kame ana lukulula ano kupula ali mu ukoba,
mi nakuba etimpo kwaanu.”
9 Mu kwamba nji, “Na kambamene ku wilu” Iikene italusa kono kame nji
na shetumukele ngeeso mu ibaka na kunji no litunga?
10 Woyo ona kushetumukela banji yokame woyo ona kukambamena kule
mu mawilu onje, nji cwale afanene okwiyateteta einu yonje.
11 Cwale etimpo taye neli nji anjili atende atumiwa, anjili atende anuhi a
Nyambe, anjili atende asikwambela emikopano, anjili atende alisana mane
anjili atende aiyeti.
12 Okulukisa aaanu a Nyambe no kukena mulibaka no musebezi no situlo,
nji ayake wino olutu lwa Kilesite,
13 konji aci tonje aba satwiye mu ukulema kumweya oko no tumelo yetu
noko no kulimuka Omwana a Nyambe, mbatutende aanu no kupetahala,
okubita basiyemo no kwiyalelela sa Kilesite.
14 Cwale tulese okutenda kanyi anuke, tulese okuyauluka ni mebo yonje
no tuto, tulese okupumenena aanu no aongi nji atu onge ni mapwa oo.
15 Simba okwamba eniti mu lilato, kame tukula mu mukwa onje mwa
yonyene woyo oli omutwi mwa Kilesite.
16 Okutunda mwa woyo olutu lonje nalu wanekiwa ni kunungiwa
bamweya ku tingongo tonje omo lubeekelwe. Cwale esilama nji kame
sibeleka wino kame sikulisa wino olutu nu ukuyaka sonyene mu lilato.

Omooyo no Ubya mwa Kilesite

17 Cwale sino kame nongoteteta ni kwamba mwa Mbumu nji kamu fanene
okuyoya kanyi omo atendela asimacaba mu minahano yoo no kufokola,
18 kame ali mu uwi muku yupisisa koo. Kakuwanine ku mooyo wa
Nyambe mulibaka no kwalimuka eso sili mwa onyene mulibaka no micima
yoo no kongola.
19 Kame anabwelwe amaikuto nuukuba onyene okuyoya mu uhule ni
kutenda emikwa yonje no kwakena.
20 Kamu si kukwiyeta Kilesite ngeeso.
21 Mu kukulubelwa nji na mukuyupa eyaye mane naiiyetiwa mwa
yonyene kanyi eniti ili mwa Jesu.
22 Cwale mutunde ku mikwa yenu no kale eyo ili ku mikwa no moyo wenu
na kunyima mane kame isinyiwa mu mikwa no kwiiba.
23 Cwale mushemunwe mu minahano yenu mu Mebo,
24 mi mukufuke omukwa no ubya ona umbiwa munyima no kufeka kwa
Nyambe mu kuluka ni kukena no niti.
25 Cwalehe mutunde ku koonga mulesele omunu yonje aambe eniti ni
mwabaye kakuli kame tuli aanu amweya ku munjili.
26 Mutine kono mulese okutenda esibi, mulese okutina nji mane eliywaa
liike ositinine ngeso.
27 Cwale mulese okuba Diyabulosi esibaka.
28 Ombuyi alese okwiita, kono akutendele eyaye, okutenda emisebezi no
kusepahala ni makaa aye, nji cwale atwese okuba kwawo kakwite.

29 Mu tunwa twenu mulese okwamba eyi no kwiiba, kono amaywi no
kuwaba awo atusa, awo afanena nji abe esishemo kwawo amiyupa.
30 Cwale mulese okwenisa Emebo no Kukena ya Nyambe, mwa yonyene
muna kubeekiwa enombolo mane konji ba liywaa no tiululo.
31 Mutundise eyi no kulula yonje, okutweba, okutina, okwaayuta mane ni
lunya itunde kwaanyi mane ni matangu onje.
32 Cwale mukusinge omunjili ku munjili mulese oukutimba, mukulemene
omunjili ku munjili kanyi Nyambe aba ana milemene mwa Kilesite.

5

Okuyoya mu liseli

1 Cwalehe mutende afaniketi a Nyambe, kanyi aana asingiwa.
2 Mi mwende mu lilato, kanyi Kilesite omo ana kutusingela nuukuba
yonyene mulibaka lyetu, okulita enubu no mumwee no kumamata ni sita-
belo kwa Nyambe.
3 Kono owozwa ni inu yonje no kwiiba simba etitakazo kaifanene simba
okwitoya amatina ayo mukaci kenu, kanyi omo kufanenena mukaci no aanu
no kukena a Nyambe.
4 Kusele okwikala eyi no kwenisa, neyi no weelo simba eyi ishekisa onene
eyo no kwafanena, kono cwale muku tumele.
5 Mulimuke nji kakwisa osikutenda owozwa, simba omunu no kwakena
simba osititakazo (osikusebeleza emilimu) katamba okuyola mu mubuso
wa Kilesite ni wa Nyambe.
6 Kulese okwikala omunu so myoonga ni maywi nambulwa tuso, kakuli
ni mulibaka no inu eyi nji okutweba kwa Nyambe kame sakwiiye beulu no
aana nambulwa elikute.
7 Cwalehe mulese oukuwana noo.
8 Kakuli kame muna kwikala mu uwi, kono bano kame muli mu liseli mwa
Mbumu, mweende kanyi aana no liseli,
9 kakuli embuya no liseli kame iwaniwa mu inu yonje no kuwaba ni
kuluka mane ni niti.
10 Cwale mweteke oukwiyeta eyo iwabelisa kwa Mbumu.
11 Mulese okuwaniwa mu misebezi no uwi, kono cwale eyo mwinyaze.
12 Kakuli kame kwenisa simba okwamba einu atenda mu kunutu.
13 Kono cwale esinu nji kame sinyaziwa mulibaka no liseli kame simona-
hala, kakuli esinu sonje eso simonahala, eliseli.
14 Cwalehe kame kwambiwa nji,
“Mwinguke, anyi mulanganine,
mi mwinguke kwaafu,
mi Kilesite mbamibi eliseli.”
15 Mwalikete wino cwale omo mwendela, kasanji kanyi aano
kwashangama kono ano kushangama.
16 Mutende ngeso enako yonje kakuli aa nimaywaa no kwiiba.
17 Cwalehe mulese okutenda aelo, kono muyupisise okusinga kwa Mbumu
omo kwikalele.
18 Cwale mulese ku koliwa ku malopu, kakuli amalopu kame atwala
kukutenda eyi no kwiiba, kono cwale mwiyale Emebo.
19 Mu kwambote omunjili ni munjili mu Lisamu, mu tindimo, etindimo no
mebo, okwiimba ni kutendela Ombumu etindimo no milumbeko ni micima
yenu yonje.

20 Enako yonje ni mwiinu yonje muku tumele mu litina lya Mbumu wetu
Jesu Kilesite kwa Nyambe Sitetu.

Akati no Kukwaliwa na Lume noku Kwata

21 Mukubeeke omunjili ku munjili mulibaka no kucila Kilesite.
22 Akati no kukwaliwa mukubeeke kwa mbumwenu kanyi kwa Mbumu.
23 Kakuli omulume yo mutwi no moywaye kanyi Kilesite aba ali omutwi
no keleke, olutu lwaye mi yokame luli Ómuyoyisi wayo.
24 Kanyi ekeleke omo ikubeekele kwa Kilesite, nakati no kukwaliwa
akubeeke ngeso mu inu yonje kwa mbumoo.
25 Alume no kukwata musinge amoywenu kanyi Kilesite omo ana kusin-
gela ekeleke mane nuukuba yonyene kwa yonyene.
26 Nji cwale aikenise okwiyowisa ni meyi mane ni liywi,
27 nji cwale amonise ekeleke kwa yonyene mu kuwaba kwayo okuulwile
esi sinyazahala simba etiñonde simba esinu sonje, kame afanena okukena
ni kwanyazahala.
28 Simba ngeeso alume kame afanena okusinga amoyo oo kanyi etinyutu
too luli. Woyo osinga moywaye kame akusinga yonyene.
29 Kakuli kakwisa omunu woyo otimbile olutu lwaye, kono kame alufepa
wino mane ni kulubabalela, kanyi Kilesite omo atendela ekeleke,
30 kakuli kame tuli eilama no lutu lwaye.
31 “Cwale mulibaka eli omulume mbasiyi Sitaye ni inawaye ni kwikala ni
moywaye, mi ayiili mbatende olutu lumweya.”
32 Cwale etaba eyi inene eyi ikushweekile, kame naamba ngeso kakuli
kame niifekisa kwa Kilesite ni keleke.
33 Mulibaka elyo cwale omulume yonje asinge moywaye kanyi omo
akusingela yonyene, mane ni mukati no kukwaliwa amone nji kame
akuteka mbumwaye.

6

Aana na Shemi oo

1 Aana, mukuteke ashemi enu mwa Mbumu, kakuli sokame esi silukeele.
2 “Okuteke sitowe ni inawowe” ou omulawo no weli ni sepiso,
3 “nji cwale einu iikale wino kwa wene mane nji oyoye enako no kuleba
bano ba litunga.”
4 Ashemi mulese okwayuta anenu nji atine. Kono akulele mu likute mane
ni milawo ya Mbumu.

Abika na Olyoo

5 Abika mukuteke awo ali aolyenu na ba litunga mu kucila mane ni
kunjanjata, ni mucima mumweya kanyi kwa Kilesite.
6 Mutende ngeso kasa nji konji mumoniwe kwaanu, kono kanyi abika a
Kilesite awo atenda eso asinga Nyambe okutundelela kunji no micima yenu.
7 Mutende emisebezi yenu mu kusinga wino kanyi kame musebeleza
Mbumu kasa kanyi kwaanu feela.
8 Mu kulimuka nji eso sonje atenda wino omunu mba tambula ngeso
okutunda kwa Mbumu, simba nji mubika simba nji kasa mubika.
9 Ambumu mutende ngeso kwabika enu mi mulese okwa cilisa.
Mukulimuka nji woyo oli mu wilu molyenu monje mi kakwite esaluluti.

Esilelezo yonje ya Nyambe

10 Kumamaneneno, mongole mwa Mbumu mane ni mu maata aye no
kuneneba.
11 Mukufuke eilwiso yonje ya Nyambe, nji cwale mutwese okukoma
emikwa no Diyabulozi.
12 Kakuli katulwisi olutu ni unyinga, kono kame tulwisa amaata no
mbumu no litunga, kame tulwisa amaata, kame tulwisa abusisi no litunga
no uwi uno mane ni kulwisa emebo no kwiiba mu ibaka naku wilu.
13 Cwalehe mushimbe eilwiso yonje ya Nyambe, nji mutwese okwimana
mu maywaa no kwiiba mane aba samumane okutenda eyo yonje, mba
mwimana.
14 Cwalehe mwimane, mu kununge amakanda okutendile eniti, me muku-
fukile esisilelezo basaali eso sitendile okuluka,
15 cwale mukumange ku makondo eilwiso no kwamba Eliywi no Kuwaba
no kozo.
16 Kwiinu yonje, mushimbe etebe no tumelo eyo samu twese okutima
amalimi onje a woyo no kwiiba.
17 Mushimbe ekuwani no kuyoyisa ni mukwale no Mebo, eyo ili eliywi lya
Nyambe.
18 Mulapele enako yonje mu Mebo, ni tapelo yonje nuukuba. Ku mamane-
neno awo mutatelele mu kutundamena, mulapelele aanu onje no kukena a
Nyambe.
19 Cwale ni mene muni lapelele nji nibiwe eliñusa mekanicili okwamba
eyo ishwekilwe no liywi no kuwaba.
20 Kakuli kame nili ondumeleti mu tolongo. Nji cwale naambe meni
lukuluhile kanyi omo nisingela okwamba.

Okukeeta no mamaneneno

21 Cwale bano mbamu limuka ngeso omo niikalele neyo nitenda, Taicikasi
omusingiwa ni mwiyeti no kusepahala mwa Mbumu mba myambela einu
yonje.
22 Kame nina mutumu kwaanyi mulibaka eli nji mulimuke omo twiikalele
mane nji afanene okususuweza emicima yenu.
23 Ekozo iikale kwa singiwa ni lilato ni tumelo, okutunda kwa Nyambe
Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.
24 Esishemo siikale kwawo onje asinga Mbumu wetu Jesu Kilesite ni lilato
no kwaafa.

Eliñolo lya Paulusi ku MAFILIPI

Okulimukisa

Paulusi nakuñola eliñolo eli kwa sikulumela mu Filipi emyaka no kukwana makumi mutanu ni likumi ni kamweya (61AD) munyima no kufa kwa Jesu. Kama ana kuliñola abo yoli mu tolongo (1:13), Mwendi neli mu Loma. Eliñolo kama lina kuñolelwa ku Keleke ili mu muleneñi wa Filipi. Kama tu twesa okwiyeta kanyonyo eya Filipi mu buka no Tikezo.

Filipi neli muleneñi munene mutolopo mu Mesodoniya. Eyi neli kame ekeleke no matatekelo eyo ina kutendiwa mu Mesidoniya. Paulusi ni Sailasi kame ana kutateka ekeleke eyi bamweya mane kame ana kubekiwa mutolongo usiku umweya aba ana kwikalanga kuya (Etikezo 16).

Paulusi kama afanena okwikala ni mabaka no kupula ao ana kulita nji añole eliñolo eli. Kame anokutusisa eyi taba okutumela ku keleke ku mpo eyo ana kutuma kwa yonyene aba ana kuyupa nji kama ali mu tolongo (4.10-19). Kame ana kwa limukisa kame omukwa anakwikalanga nawo mu tolongo mane sebeli oyuleka Timoteya ni Epafuloditasi ku Keleke (2.19-30) nji aatambule mane akuteke eketelelo yoo.

Emitwi no titaba.

Paulusi kama atateka eliñolo mumukwa no kulumelisa Ekeleke mu Flipi (1.1-2)
Esisitatama ko, kama akutabela noo eliñusa eli no mwikalelo waye mane ni mihupulo eyo ali nayo (1.3-2:30)
Cwale kama aba eti taelo eti titendahala ku kuyoya no alumeli (3.1-4; 9) Paulusi kame amana eliñolo laye mu mukwa no kutumela ku Keleke no Mafilipi ku mpo yoo mane ni kutuma etitumeliso (4.10-23).

1 Okutunda kwa mene Paulusi ni Timoteya abika a Kilesite Jesu.
Kwa asikupumena onje mwa Kilesite Jesu awo ali ku Mafilipi nabika na asikwatusa.
2 Mubiwe esishemo ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Mbumu Jesu Kilesite.

Etapelo ya Paulusi ku Keleke namu Mafilipi

3 Kame ni kutumbelanga kwa Nyambe wange munako yonje abani mipulukanga.
4 Enako yonje mu tapelo yange mulibaka lyenu monje kame ni milapelela mukuwabelwa,
5 oukutumela mu kubelekela bamweya mu liywi no kuwaba okutunda ba liywaa no weli okulita ba liywaa lya balelo.
6 Mi kame ni pumena nji woyo onakutateka omusebezi no kuwaba mwaanyi, mbaumanenene ba liywaa lya Jesu Kilesite.
7 Kame nifanena nji niyupe ngeso mwaanyi monje! Kakuli kame muli mu mucima wange kakuli kame mukutabela esishemo ni mene bamweya mukunungiwa kwange mu tolongo ni muukusileleza ni mukoongoteta eliywi.
8 Kakuli Nyambe yo paki wange omo nina minyolelelwe monje ni lilato lya Kilesite Jesu.
9 Mi etapelo yange ninji elilato lyenu liekezehe onene, ni zibo ni kuyupisisa konje kwenu,

10 nji cwale mulemuhe eso no kuwaba ni kukena nikuulwa okunyaziwa
ba liywaa lya Kilesite,
11 memwiyalile emiselo no kuluka eyo iiya mulibaka lya Jesu Kilesite ku
kanya ni milumbeko kwa Nyambe.

Okuyoya ni Kilesite

12 Abaange kame nisinga nji mulimuke nji eso sina tendahala kwa mene
nasitusu luli okutwala eliywi no kuwaba kuuso.
13 Nji cwale nakulimukiwa kwaatateleli no muleneñi ni kwanjili onje nji
okunungiwa kwange nimulibaka lya Kilesite.
14 Mi abetu anjili naaku kolwisisa mwa Mbumu mulibaka no kunugiwa
kwange mane kame ali ni undume onene mu kwamba eliywi lya Nyambe
mukwacila.
15 Anjili luli kame akutaza Kilesiite mu muna ni mutiñananyi, kono anjili
kame akutaza mukusinga no kuwaba.
16 Aano mamaneneno kame atenda mu lilato, kame ayii nji kame ni na
bekiwa ba musebezi no kusileleza eliywi no kuwaba.
17 Kono ano matatekelo kame kutaza Kilesite mu kwakununga nimu
kwasepahala kono mukunahana nji anekeleze ku utata mu tolongo.
18 Iikene cwale! konji fela mundila yonje simba eyi no ukulyanganisa,
simba mu niti, Kilesite kame akutaziwa mane mweso kame ni wabelwe,
19 ee mane kame sani wabelelwe kakuli kame niyii nji mu titapelo tenu ni
kutuso no Mebo ya Jesu Kilesite eyi mbani lukululwa.
20 Kanyi aba ni nyolelwe ni kutatelele onene ni kusepa nji kanitamba
okweene, kono mukususuweziwa bano kanyi mu nako yonje Kilesite mba
kutekiwa mu lutu lwange, simba mu kuyoya kwange, simba mu lifu lyange.
21 Kakuli mwa mene oku yoya ni Kilesite mi okufa ni kutulo.
22 Nji okuyoya nimu lutu mba ni uyu embuya no musebezi wange, cwale
sibine sani kete kanitwese okwamba.
23 Kakuli kame nileminwe kwiinu yiili. Etakazo yange kame nisinga okuta
nukekala ni Kilesite, mi sokame esi no kuwaba onene.
24 Kono okwikala mu lutu, mba ku tende wino mulibaka lyenu.
25 Kame nipumena mwesi, kame niyii nji mba niikala ni kutwalelela
naanyi monje mulibaka no kwekeza kwenu ni kuwabelelwa mu tumelo,
26 nji cwale mwa mene muwane elibaka ku kanya mwa Kilesite Jesu kakuli
kame saniiye kwaanyi kame.
27 Cwale esi no utokwa ninji omukwa no moyo wenu otenda no liywi no
kuwaba lya Kilesite, nji cwale simba naba niiya mukumi mona simba sisako,
kame nifanena okuyupe yenu nji kame mwimanine mukoongola mu mebo
imweya, mane ni muhupulo umweya me mulwela bamweya ku maneku
onje mulibaka no tumelo no liywi no kuwaba.
28 Cwale mulese okuciliswa mu sinu sonje mulibaka no ila yenu, kwa
onyene esi nisisupo esi silimukiwa no ku sinyeha koo, kono kwaanyi ni-
sisupo no kuyoyisiwa kwenu, mi eso kame situnda kwa Nyambe.
29 Kakuli kame sina biwi kwaanyi mulibaka lya Kilesite nji mulese
okupumena fela mwa yonyene kono nikuyanda ngeso mulibaka lyaye,
30 me muli mu mayando amweya awo muna mono neyi mu yupa nji
kwesili kwa mene.

2

Owikokobezo ni Kuneneba kwa Kilesite

1 Cwale nji kame kuli esusuwezo injili mwa Kilesite aba kuli neyi ikwisa
omucima mu lilato, aba kuli nu ukuwana mu Mebo, aba kuli ni makeke ni
kuyupela okukola,
2 cwale mu manenene okuwabelelwa kwange mulibaka no Mebo imweya
ni lilato limweya ni munahano umweya.
3 Mulese oku tende esinjili ni tiñananyi, simba oku babaza no fela, kono
mu ukukokobeza omunu ni munu a yambute nji anjili kame a mu bita.
4 Omunu alese oku tokomele eyaye fela, kono alikete neyi ya kwaye.
5 Mwikale ni mwikalelo owo ana kwikalako ni kwa Kilesite Jesu,
6 anyine simba ngeso ona kwikala mu sumbiwa sa Nyambe,
kasikukubala nji kame akukumanena ni Nyambe ni sinu esi sa
lemenene.
7 Kono sebeli okutenda yonyene okwikala omubika, ni kuleiwa mukufeka
kanyi aanu.
8 Mi na waniwa yoli kanyi munu, yo kukokobeza, sebeli okubeeka okuyupa
okutwala ku lifu,
mane elifu na ba sifapano.
9 Mulibakelyo Nyambe kame ana mu tuleke onene ni ku bitelela,
mi kame ana mubi elitina eli li li beulu no matina onje,
10 nji cwale mu litina lya Jesu,
amanwi onje a kubame,
ku liwilu ni mu litunga ni munji no litunga,
11 mi amalimi onje aambe nji Jesu Kilesite ni Mbumu,
ku kanya ya Nyambe Sitange.

Okubenya kanyi Amasebeli mu Litunga

12 Cwalehe asingiwa ange, kanyi aba munikuteka enako yonje cwale bano
kasa fela aba niliko kono onene luli nabo kani sako. Musebeze eyi no ku
yoyisiwa kwenu mu kucila ni mukunjanjata,
13 kakuli Nyambe kame asebeza mwaanyi bamweya ku kusinga ni kukuse-
beza mulibaka no kusinga kwaye no kuwaba.
14 Mu tende einu yonje mu kwatonga simba oku kanana,
15 nji cwale mutende ano kwa nyazahala ni kuulwa ouyi, aana a Nyambe
aa aulwile esi si nyazahala mukaci no lusika no kwaluka ni kwiiba, omo
kame mu benya kanyi amasebeli mu litunga,
16 me mu ongotite eliywi no moyo. nji cwale mu liywaa lya Kilesite kame
sa ni kuyeeme nji kanisi ituka fela, ni ku sebeza feela.
17 Simba nji kame nina kwitekiwa kanyi esitabelo no sino ba sitabelo no
tumelo yenu, kame ni wabelwa ni kuwabelelwa naanyi moonje.
18 Mundila imweya naanyi kame mufanena okuwabelwa ni kuwabelelwa
ni mene ngeso.

Timoteya ni Epafuladitusi

19 Kame nili ni sepo mwa Mbumu Jesu nji kame sani mitumene Timoteya
abano, nji cwale ni susuweziwe mulibaka no kuyupa eyenu.
20 Kani kwite omunu okufekile kanyi yonyene woyo so ikala
nuukukalelwa mulibaka no kuyoya kwenu.
21 Onje kame aku saelela eyoo eyo asinga, kasa eyo ya Kilesite Jesu.
22 Kono kame muyii okusepahala kwa Timoteya omo kanyi omwana ni
sitaye kame ana kusebeza ni mene mu liywi no kuwaba.
23 Cwalehe kame ni sepa okumutuma abano kanyi omo ni monene eyo
saitendahale kwa mene.

24 Kame ni sepile mwa Mbumu nji menyene mbaniiyi mu wangu ngeso.
25 Kame nina kunahana nji kwautokwa okutumena Epafaloditusi mwa-
bange woyo ni sebeza naye, omusole ni mutumiwa wenu ni mutusi kweyi
nisaela.
26 Kakuli kame ana minyolelwe monje, kame muna ku ziyeleha onene aba
muna kuyupa nji kame ana kutoma.
27 Niti luli kame ana kutoma mane kame ana singi okufa. Kono Nyambe
kame ana mu yupele amakeke kasa yonyene fela kono ni mene ngeso,
kambe kame nina kwiyelwa amaswabi no kwekeza ba maswabi.
28 Kame nili ni nyolelo no kumutuma, cwalehe nji mu wabelelwe ba
kumumona kame mane kame sani bilaele mbicani.
29 Cwale mu mutambule mwa Mbumu, mu kuwabelwa konje mane
nikukuteka aanu no ngeso,
30 kakuli kame ana kusinga okufa mulibaka no musebezi wa Kilesite,
kame ana kutoboha omoyo waye nji atende esi muna kukwangwa okuni
tendela.

3

Okuluka no Niti

1 Okumanenena, abaange, mu wabelelwe mwa Mbumu. Okumiñolela
esinu simweya kanibilaele, mi mwaanyi kame siikalile wino.
2 Mutunde kwaanu awo asebeza eyi no kwiiba, awo aambwa mu tunde
kwawo apatula olutu.
3 Kakuli aaci asimupato no niti, awo alapela Nyambe mu Mebo ni kanya
mwa Kilesite Jesu mi katu sepe eyi nounu.
4 Simba nji mene menyene kame nili ni libaka no kusepa nounu ngeso. Nji
omunu munjili kame anahana nji kame ali ni libaka ba kusepa eyi nounu,
mene kame nibitelela.
5 Kame ni na kwingena mu mupato ba liywaa no atanu ni twaatu (8), no
aanu no Isilaele, no mushobo wa Benjamine, kame nili omuhebelu onaleiwa
ku Mahebelu, kweyi no mulawo kame nili omufalisi.
6 Kweyi no ku tukufalelwa time nina yandisa Endoo ya Nyambe. Kweyi no
kuluka munji no mulawo kakwisa esi ni nyazahale naso.
7 Kono eso sonje eso sekeza kweso nikwite kame ni baliwa kanyi okusinye-
helwa mulibaka lya Kilesite.
8 Niti luli kame nibala einu yonje kanyi esinyehelo mulibaka no utokwa
no kuneneba ni kubitelela ou no kulimuka Jesu Kilesite Ombumu wange.
Kakuli mulibaka lyaye kame nina yanda okusinyehelwa einu yonje, mane
okwibala kanyi eyi ikaninwe nji cwale nifume Kilesite,
9 mi kame ni na waniwa mwa yonyene me kanikwite okuluka kwange
menyene ou wimanine ba mulawo, kono mu kupumena mwa Kilesite,
okuluka kutunda kwa Nyambe ou wimanine ba tumelo.
10 Nji nilimuke Kilesite ni maata no kwinguka kwaye, nu ukutabela
amayando aye, mane ni feke kanyi yonyene mu lifu lyaye,
11 nji cwale kutwesahale nika inguke kwaafu.

Okwituka okuta ku Sikonkwani

12 Kasa nji na wanakale omupuzo ou simba nji napetahala kale. Kono
kame ni twalelelela menyene kakuli Kilesite Jesu kame ana nitende waye.
13 Abaange, kani puluka nji na lema kale menyene, kono esinu simweya
nitenda, kame ni pulama eyi ili munyima mi kame ni koongota kweyi ili
kulubala.

14 Kame ni itukela ba sikonkwani mulibaka no mupuzo no kwisaniwa
kunene kwa Nyambe mwa Kilesite Jesu.
15 Aci tonje tunakulu mu tingana kame tufanena okwikala ni mukwa
mumweya ou. Mi nji mu sinu sonje kamu lumelelana, Nyambe mba mi
monisa esi sifanena.
16 Konji mutulesele tuleme eniti kweso tuna wana.
17 Abaange mukuwane mu kunifaniketa, mi mutwale emicima yenu
kwawo ayoya kanyi kame muli omwanda mwaaci.
18 Kakuli anokupula awo nina myambele mane nibano nisi myambela ni
myooti, muyoye kanyi eila no sifapano sa Kilesite.
19 Okubwa koo niku sinyeha, Nyambe woo ni lipumo, mi kame akuyeema
mukweena koo mane nimihupulo iimanine ba inu no litunga feela.
20 Kono aci owikalo wetu kame uli mu wilu, mi bawonyene kame tutatelele
omuyoyisi Ombumu Jesu Kilesite.
21 Woyo so futula etinyutu tetu eti tifa nji tukufeke ni lutu lwaye no
kanya mulibaka no maata awo amutwesisa simba okubeeka einu yonje kwa
yonyene.

4

Etitaelo

1 Cwalehe abaange, awo ni singa ni kunyolelwa onene, aanyi okuwa-
belwa kwange ni mushukwe wange mwimane mukoongola mwa Mbumu
asingiwa ange.
2 Kame ni kumbela Eudiya ni Sintike nji akuyupe mwa Mbumu.
3 Mi kame ni mikumbela ngeso, abeleki no niti mutuse aa akati kakauli
kame ana sebeze oku noku ni mene mu liywi bamweya ni Kilementi na tusi
anjili, awo amatina oo kame ali mu buka no moyo.
4 Muwabelelwe mwa Mbumu enako yonje kame niukela okwamba nji
muwabelelwe.
5 Mulesele aanu onje alimuke omusa wenu. Ombumu kame ali beebi.
6 Mulese oku bilaela ku sinjili, kono musinu sonje mu lapele ni ku kumbela
owitumelo mi okukumbela kwenu ku limukiwe kwa Nyambe.
7 Cwale ekozo ya Nyambe eyi ibita oku yupisisa konje, mba iteula emicima
yenu ni mihupulo yenu mwa Kilesite Jesu.
8 Amamaneneno abaange, esinu sonje esi no niti, sonje esi sikutekiwa,
sonje esi no kuluka, sonje esi no kukena, sonje esi sisingiwa, sonje esi
sishemo, nesi silukile okuyemiwa, nji kame kuli esinjili eso sifanena kuy-
eema, mupuluke einu eyi.
9 Eyi muna iyetiwa kwa mene ni kutambula ni kuyupa neyi muna mono
mwa mene, mwitende mi Nyambe no kozo mba ikala naanyi.

Oukutumela ku Timpo

10 Kame ni wabelelwa onene mwa Mbumu nji cwale munyima no nako
nokuleba na muwana ekolo no kumonisa nji kame munipuluka luli kame
muna kuni hupuanga, kono kamusikuwana esibaka.
11 Kasa nji kame ni bilaela ku sinjili kakuli kame nina kwiyete mu mukwa
onje owo niyupisisa kame ni fanena.
12 Kame niyii oku yoya mu kusheba, mi kame niyii oku yoya mu kupulelwa
einu. Mu inu yonje kame nina kwiyete oku yoya mu kwikuta simba mu
kuyomba, okupulelwa simba okuulwa.
13 Kame nitwesa okutenda einu yonje mwa Kilesite woyo onongota.

14 Nabakulingeso na mutende wino okutabela ku mayando ange.
15 Cwale aanyi Amafilipi mwenyene kame muyii nji ku matatekelo no
liywi no kuwaba, aba nina kutunda ku Mesodonia kakwisa Endoo ya
Nyambe ina kukuwana ni mene mukuba nimu kutambula konji aanyi feela.
16 Simba mu Teselonika, kame muna kunitusa okubitelela kamweya.
17 Kasanji kame ni saela empo, kono kame ni saela Omuselo owo ubekiwa
kwaanyi mu kupula.
18 Kame ina tambula etuwelo no kwiyala ni kubitelela, mane kame ni-
iyalile aba nina tambula kwa Epafuladitusi empo muna kutuma enubu
no mumwee noku mamata, esitabelo esi sitambulwa ni kuwabelisa kwa
Nyambe.
19 Mi Nyambe wange mba mi monene kweyi mu saela yonje, okuta
kufumu waye mu kanya mwa Kilesite Jesu.
20 Kwa Nyambe ni Sitetu kwikale ekanya mu nako ni nako. Ameni

Omulaano no Mamaneneno

21 Mu keete aasikupumena onje aa ali mwa Kilesite Jesu. Abange aa nili
noo kame ami keeta.
22 Aasikupumena onje kame ami keeta, onene aa sindoo ya Sesale.
23 Esishemo sa Mbumu Kilesite Jesu siikale ni mebo yenu. Ameni!

Eliñolo lya Paulusi ku MAKOLOSE

Okulimukisa

Eliñolo ku kwaasima kolose kame lina kuñoliwa kwa mu tumiwa Paulusi (1.1). Kame ana kuñola eliñolo yoli mutolongo, mwendi neli mu Loma, mu myaka makumi atanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Asimakolose, bamweya nelyo no maefese mane ni lya Filimoni, kame aisaniwa nji asi tolong kakuli Paulusi kame ana kwañola yoli mutolongo. Kame anakuñola eliñolo eli ku Keleke mu muleneñi no Makolose. Paulusi kasiku tateka ekeleke mu Makolose, kanyi omo aambele mu 2.1; kono kame ana kufanena okuyupa etukelo yayo. Kame kukonahala nji Epafulasi yona kutateka Ekeleke kakuli kame atundelela ku Makolose.

Paulusi kame ana kutwalela onene etingana ku tituto no mapwa mu Keleke mu Kolose. Nakumana amañolo no kupula okuñola eyi. Mwendi kame kuna kwikala esikwata no alumeli no majuda ao ana kweteka okukandimeka akoo aalumeli nji akoñe emilao no aendisi no majuda oku-tunda mu tesitamente no Kale, onene eyi no mupato. Paulusi kame añola feela nji alumeli kasaela esinjili simba omunu konji fela Kilesite nji cwale atambulwe kwa Nyambe (1.15-20) mi etituto eto kame tina kwimana ba mabaka no unu katikwite tuso (2.8).

EMITWI NO YAMBO

Paulusi kame atateka eliñolo mu kukeeta Ekeleke mu Kolose (1.1-2).
Cwale kame añola okuneneba kwa Kilesite onene mu kutambula ku tituto no mapwa mu Kolose (1.3-3; 4).
Kanyi mu mañolo no kupula a Paulusi kame amana elicika no ma-maneneno okuba etitaelo ku muyoyelo no alumeli ao ali wino (3. 5-4; 6).
Paulusi kame amana okukeeta mane ni titaelo nji eliñolo libaliwe mu tikeleke tinjili (4.7-18).

1 Okutunda kwa mene Paulusi, omutumiwa wa Kilesite Jesu mu kusinga kwa Nyambe, kame nili ni Timoteya omwabetu.

2 Kame ni ñolela aanu a Nyambe no kukena ni kusepahala mwa Kilesite awo ali mu Kolose nji,

Esishemo siikale mwaanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu.

Etapelo no Witumelo

3 Kame tuku tumelanga kwa Nyambe mu nako yonje, Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite mu titapelo aba tu milapelelanga.

4 Kakuli kame tuna yupu eyi no tumelo yenu mwa Kilesite Jesu ni lilato muli nalyo kwaanu a Nyambe no kukena onje.

5 Cwale mulibaka no sepo ina beekelwe anyi ku wilu. Eyo muna yupu oweli mu liywi no niti lyonyene eliywi no kuwaba,

6 elyo lineyi kwaanyi, kanyi aba lineeyi mu litunga lyonje, mi kame libeeka embuya ni kukula, cwale mukaci kenu okutunda ba liywaa elyo muna yupu ni kuyupisisa esishemo sa Nyambe mu niti.

7 Kanyi aba muna kwiiyeteyo kwa Epafulasi omukwetu omubika osingiwa. Niwa kusepahala esikombwa sa Jesu mu kutwimanena,

8 cwale yona tulimukisa elilato elyo muli nalyo mu Mebo.

9 Mi cwale okutunda ba liywaa tuna kuyupa eyo, ka tusi lesela oku
milapelela ni kumi kumbelela nji mwiyale ezibo no kusinga kwaye muku
shangama konje mu mebo mane ni kuyupisisa.
10 Nji muyoye mu mukwa owo ofanena wa Mbumu, omuwabelisa luli. Mu
beeke embuya mu musebezi onje no kuwaba ni kukula muku limuka kwenu
Nyambe.
11 Kame tumilapelelako kwa Nyambe nji mongotwe ni maata onje okuku-
manena ku maata no kanya yaye, nji cwale mukongotwa no kuneneba ni
kutatelela,
12 mu kuwabelelwa mi mukutumele kwa Sitange woyo ona tubi etukelo
no oukutabela mu kuyoola no aanu a Nyambe no kukena mu liseli.
13 Kame ana tulamulele ku maata no uwi mane niku tushimbulwela mu
mubuso wa Mwanaye woyo osingiwa,
14 mwa yonyene natu liululwa, mu kulemenwa eibi yetu.

Omunu ni Musebezi wa Kilesite

15 Kilesite yo sifekiso sa Nyambe no kwamoniwa, omweli kweyo ina
umbiwa yonje.
16 Kakuli inu yonje kame ina tendiwa mwa yonyene, eyo ili mu wilu ni ba
litunga, eyo imoniwa neyo no kwamoniwa, simba amabona, simba amaata,
simba abusisi, simba etukelo, einu yonje kame ina tendiwa mwa onyene,
mane na itendelwe yonyene.
17 Kilesite yono matatekelo kwiinu yonje, mi mwa yonyene einu yonje
naikuleme bamweya.
18 Yokame omutwi no lutu, Ekeleke, yo matatekelo, omweeli okutunda
kwaafu, nji mu inu yonje atende woyo no weli.
19 Kakuli mwa yonyene omwiiyalelela wonje wa Nyambe nakuwabelelwa
nji wikale mwa yonyene,
20 cwale mwa yonyene ausete einu yonje kwa Yonyene naba litunga neyi
na muwilu, mukutenda ekozo mu unyinga ona kwiteka ba sifapano.
21 Cwale naanyi ku kale kame muna kwikala oku no kuleba kwa Nyambe,
me muli eila yaye mu mihupulo yenu, me mutenda emisebezi yenu no
kwiiba.
22 Cwale kame ana myuusu mu lutu lwaye no nyama mulibaka no lifu
lyaye, nji ami lite balubala lwa Nyambe, me mu kenine, me muulwile eso
sinyazahala ni kulukuluha kweyo no kunungelelwa,
23 Nji kame mutwalelela mu tumelo, moongole ni kwa zikinyeha, mulese
okutunda mu sepo yenu no liywi no kuwaba elyo muna yupu, elyo lina
kutaziwa ku yumbiwa yonje ili munji no liwilu. Mulibaka no liywi elyo
mene, Paulusi kame nili esikombwa.

Omusebezi wa Paulusi Omubika no Keleke

24 Cwale kame ni wabelelwe mu mayando ange mulibaka lyenu, mi kame
ni manenena mu unu wange kweeso sina siyala ku mayando a Kilesite
mulibaka no lutu lyaye, yonyene Ekeleke,
25 eyo nina tendelwe esikombwa sayo, mu musebezi ana nibi Nyambe,
mulibaka lyenu, okukumanena ku musebezi ona kubiwa kwa mene
mulibaka lyenu okulimukisa eliywi lya Nyambe mukwiyala,
26 cwale ekunutu eyo, kame ina ku shweekiwa kukale ni mu masika onje,
kono cwale bano nai monahalisiwa kwaanu a Nyambe no kukena.
27 Kwa onyene Nyambe na kuketa nji alimuke okuneneba no ufumu no
kanya ili mu kunutu eyi ili mukaci no asimacaba, Eyo ya Kilesite oli mwanyi
esepo no kanya.

28 Kilesite yatuna kwamba. Okuba emamela ku munu yonje ni kwiyeta ku
munu yonje mu kushangama konje nji tulite omunu yonje no kupetahala
mwa Kilesite.
29 Esi sokame eso ni sebeza, me nilwa mu tuso no maata aye, awo asebeza
mwa mene mu koongola.

2

1 Kakuli cwale kame ni singa nji mulimuke amayando no kuneneba
niyanda mulibaka lyenu nawo ali mu Laodesiya, nawo onje kasi mona
olubala lwange,
2 nji emicima yoo isusuweziwe aba akuwana bamweya mu lilato, nji
abiwe esifumu sonje no kuyupisisa kwiiyalile, nji alimuke ezibo no kunutu
ya Nyambe, yokame Kilesite.
3 Mwa yonyene kame ku shweekilwe esifumu sonje no ku shangama ni
zibo.
4 Kame ni myambela eyi nji omunu alese oku myoonga ni mwambelo no
kumamata.
5 Kakuli simba nji kani sako mu lutu, kame nili nanyi mu mebo, me ni
wabelelwe okumona omwikalelo no kuwaba ni koongola kwenu mu tumelo
mwa Kilesite.

Okwiyala no Moyo mwa Kilesite

6 Cwalehe kanyi aba muna tambula Kilesite Jesu Ombumu, mutwalelele
omuyoye mwa yonyene,
7 mutikise emibisi mane muyake mwa yonyene, moongole mu tumelo,
kanyi omo muna iyetetwe, me mwiiyalile oukutumela.
8 Mu tokomele nji omunu alese omilema ni tuto no kushangama neyi na
mbulwa tuso, okukumanena ni zibo no unu okuta ni mebo no inu no litunga
eyo ibusa kasa eyi itunda kwa Kilesite.
9 Kakuli mwa yonyene mo kuli omwiiyalelela onje no Unyambe, mu lutu,
10 mi mwa yonyene na mubiwi omoyo no kwiiyala, yonyene omutwi no
kubusa konje ni tukelo.
11 Mwa yonyene na muti mu mupato no kwatendiwa ni maoko, me
utendile oku tundisa eibi no lutu mu mupato wa Kilesite.
12 Kame mu pumbekilwe naye mu kolobezo mi na mwingulwa naye mu
ku pumena amaata a Nyambe woyo ana ingula Jesu kwaafu.
13 Cwale anyi mu nakufa mulibaka no tifoso tenu ni kuulwa omupato no
lutu lwenu, Nyambe nami yoyisa bamweya ni yonyene, kakuli natu lemene
etifoso tetu tonje,
14 na tundisa eliñolo no mubonda no milawo owo ona kutununga,
naitundisa mu kwingongotela ba sifapano.
15 Nakukoma amaata no abusisi ni ukutenda kwaliketwa kwaanu onje, na
akomo ba sifapano mwa yonyene.
16 Cwalehe mulese okupumelela omunu oku myatula kweeyi no kulya ni
kunwa, simba eyi no mukìti, simba omoonda no kweti, simba eli no Pumulo.
17 Eyo neli fela omwiinda kweyo isiiya, kono etinyutu tayo ni kwa Kilesite.
18 Mu lese oku pumelela omunu omyoonga nji amyulwise omupuzo no
ukusiya, kweyi nouku kokobeza ni ku lapelela amangeloi, woyo no ngeeso,
kame ata neyi kasimona kale, ni kununekiwa nambulwa elibaka ku mi-
hupulo yaye no unu

19 ni kuulwa okulemenena ku Mutwi abo kwa yonyene olutu lonje kame
lufepiwa ni kuwanekiwa bamweya, mi kame owanikiwa ni mooko mu
malukulwelo, olemine okukula, oku kulisiwa kutunda kwa Nyambe.

Okuyoya ni Kufa ni Kilesite

20 Cwalehe nji namufu ni Kilesite ku mebo no inu no litunga, iikene aba
musiyoya kanyi musili mu litunga? Iikene aba musi kubeeka ku milawo eyi
yaamba nji,
21 “Olese okulema esi,” “olese okulasako,” “olese okulemako?”
22 Eyo yonje kame isinya omunu aba ku yoyiwa nayo, mi kame tili etitaelo
ni tituto no aanu.
23 Eyi kame ikwite luli eponahazo no kushangama, kanyi kame ku se-
belezwa Nyambe mu kusinga, nuuku kokobeza, ni mu kwababalela olutu,
kono kame yulwile etuso, kakuli kaikwite amaata no kukoma etitakazo no
lutu.

3

1 Nji cwale kame mu naingulwa ni Kilesite mu saele eyi na ku wilu, oko ali
Kilesite woyo oikalile ku Lyooko no Silyo lya Nyambe.
2 Mu beeke emihupulo yenu kwiinu na kuwilu, kasa ba inu ili mu litunga.
3 Kakuli namufu, mi omoyo wenu kame ona shweekiwa ni Kilesite mwa
Nyambe.
4 Cwale Kilesite woyo oli omoyo wenu aba sa monahale, mi naanyi mba
mu monahala naye mu kanya.

Omoyo no Kale ni Moyo no Ubya

5 Cwalehe mwiibae eyo ili no litunga mwaanyi, ounyazi, okwaakena,
amaikuto no kwiiba, etitakazo no kwiiba, ni takazo no kufuma, eyo itendile
kanyi oku sebeleza emilimu.
6 Mulibaka no inu eyi okutweba kwa Nyamba kame kwiiya.
7 Naanyi yokame eyo muna kweenda nayo ku kale, abo me mu siyoya
nayo.
8 Kono cwale bano yonje mwiitundise, okutina, okutweba, olunya, okun-
yefula ni kwamba eyi yenisa oku tunda mu tunwa twenu.
9 Mulese okoonga omunjili ku munjili, mu mone nji na mu tundisa eyi no
kale ni misebezi yayo
10 mi na muku fuku woyo no ubya, woyo ona ku shemunwa mu sifekiso sa
woyo ona muumbu.
11 Bano kakwisa Omugelike simba Omujuda, okuta ku mupato simba
okwaata ku mupato, simba Omuñete, Eikebenga, omubika simba no ku
lukuluha, kono Kilesite yo inu yonje, mu inu onje.
12 Mu kufuke cwale kanyi awo aketilwe kwa Nyambe, aa nokukena niku
singiwa, aa ali ni maikuto no makeke, ni musa, nuuku kokobeza, ni kotoba
ni mucima no kutatelela.
13 Mu kuuse omunjili ku munjili, nji omunu kame ali neso abilaela ku
mukwaye, mukulemene, kanyi Ombumu aba ana milemene, cwale naanyi
mulemene ngeeso.
14 Cwale beulu no inu yonje mukufuke elilato, elyo linunga einu yonje mu
ku petahala.
15 Cwale mulese ekozo ya Kilesite ibuse mu micima yenu, eyo muna
isanenwe nji mutende olutu lumweya. Mi muku tumele.
16 Mulesele eliywi lya Kilesite liyake mwaanyi mu ufumu, mu kwiiyete, ni
ku kutazana omunjili ku munjili mu ku shangama konje, mi mwiimbe mu

lisamu, ni milumbeko ni tindimo no mebo nuukutumela mu micima yenu kwa Nyambe.
17 Cwale eyo yonje mutenda, mu liywi simba mu misebezi, mutende esinu sonje mu litina lya Mbumu Jesu, nuukutumela kwa Nyambe Sitetu mwa yonyene.

Owikalo no Munu mu Moyo no Ubya

18 Akati mu kubeeke kunji nwa mbumwenu, kanyi moku fanenena kwa Mbumu.
19 Alume musinge amoywenu, mi mulese okwa twebela.
20 Aana muyupele ashemienu, kakuli kame siwabelisa Ombumu.
21 Ashemi, mulese oku twebela aneenu, nji alese kuzwafa.
22 Abika, mu yupele aolyenu no litunga mu inu yonje, kasa okwa sebeleza aba amyaliketa ni miyo fela, kanyi kame musinga oku wabelisa aanu, kono ni mucima mumweya, me mucila Ombumu.
23 Eso musebeza sonje, musisebeze kanyi kame musebeleza Ombumu kasa aanu.
24 Me mulimukile nji oku tunda mwa Mbumu kame sa mu tambule omupuzo no ku yoola esanda, kakuli kame mu sebeleza Ombumu Kilesite.
25 Kakuli woyo otenda eyi no kwiiba kame satenekiwe okuta kweyo no kwiiba ana tende, mi abo kakwisa esaluluti.

4

1 Ambumu, mubabalele abika enu wino ni niti, me mulimukile nji naanyi kame muli ni Mbumu wenu ku wilu.

Etitaelo

2 Mu twalelele okongooteta mu kulapela, mu tokomele aba mu lapela nuukutumela.
3 Cwale naaci mutulapelele, nji Nyambe atu yatulwele endila no liywi, mi twaambe ekunutu ya Kilesite eyo ni nungelwe mulibaka lyalyo,
4 nji ni ilimukise mu mukwa owo ni saela oku yaamba.
5 Mutende awo no kushangama kweyo mutenda kwaawo no kwapumena, me mu yolisa etinako.
6 Mulesele omwambelo wenu otenda owo oli ni musa enako yonje kanyi kame olungilwe omungwa, nji cwale mulimuke eso mufanena oku tambula omunu yonje.

Omulaano no Mamaneneno

7 Taikikasi kame sa myambele eyange yonje, mwabange no ku singiwa, woyo no kusepahala, esikombwa mwa Mbumu kanyi meene.
8 Kame nina mutumu kwaanyi mulibaka elyi nji mulimuke omo tuyoyela mane amisusuweze emicima yenu.
9 Cwale kame aiya ni Onesimasi omwabange osingiwa ni kusepapala, omunjili mwaanyi. Kame samyambele eyi ina tendahala kuno yonje.
10 Elisitakasi omwabange elipantiti kame ami keeta, ni Maleka omwiibaye Banabasi, (okukumanena woyo muna tambwele etitaelo nji kame aiye kwaanyi, mu mutambule wino),
11 ni Jesu woyo wiisaniwa nji Jusitusi. Aa Amajuda feela mukaci kwawo ni sebeza noo mulibaka no mubuso wa Nyambe, mi kame anoongota omucima.
12 Epafulasi, omunjili mwaanyi, omubika wa Kilesite Jesu ni yonyene kame amikeeta, kame amihupula onene enako yonje mu milapelo yaye

nambulwa okwangwa, nji mwimane mu kusepahala, mi mukubeeke oku manenenena ku kusinga kwa Nyambe konje.
13 Kakuli kame ni mupaka onene nji nami sebeleze onene naa ali mu
Laodisiya ni mu Hilapolisi.
14 Luka onganga osingwa ni Demasi, kame amikeeta.
15 Mu ni keetete abaange mu Laodisiya ni Ninfasi, ni Keleke ili mu ndoo
yaye.
16 Cwale eliñolo eli aba mumana okulibalelwa, lika baliwe kame ni mu
Keleke na mu Laodisiya, mi naanyi mu mone nji kame mubala eliñolo eli
litunda ku Laodisiya.
17 Cwale mwaambele Akipo kame nji, “Wiyatetete omusebezi ona tambula
mwa Mbumu.”
18 Mene Paulusi kame nina ñolo amaywi aa no kukeeta ni Lyoko lyange.
Mupuluke okunungiwa kwange!
Esishemo siikale naanyi.

Eliñolo lya paulusi no matatekelo ku MATESELONIKA

Okulimukisa

Mateselonika Kama lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi (1.1). Kama lifanena okutenda elingolo no weli elyo ana kuñola Paulusi eli linakutenda ekalulo no Bibele mi kama lina kuñoliwa mu myaka makumi atanu ni kamweya (51) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Paulusi yoli mu Kolinte aba ana kuñola eli liñolo ku Keleke mu Teselonika. Ekeleke eyo ana kuwana mu mwendo waye no weli no ulapeli (Tikezo 17.1-10). Kama yamba mu buka no Tikezo.

Ekeleke kame ina kwikalanga ni kalulo no Majuda ni Magelike no kupula. Paulusi kasi twesa okwikala mu Matesalonika enako no kuleba munyima no kuwana ekeleke, cwale sebeli otuma eliñolo lyaye munyima okususuweza alumeli muya. Eliñolo kame lina kukuwanekela etingambolo no kupula ni titaelo no kupula okukumanena nomo afanena okuyoyela aalapeli. Paulusi kame atokomela ku kwiiya kwa Kilesite aka no wiili. Simba nji aalumeli mu Keleke no Teselonika luli kama ana twalelanga etingana ku ngambolo eyi. Paulusi kame akutusisa okwiiya kwa Kilesite aka no wiili kanyi esusuezo no kuyoya oupilo owo uwabeliswa kwa Nyambe (5.6-8).

Emitwi no titaba

Paulusi kama atateka eliñolo eli mu ku keeta ekeleke nuukutumela kwa Nyambe mulibaka lyoo (1).

Cwale kame atoloka etikezo taye ni mañusa ao ana kulita Timoteya (2-3).

Esisitatamako Paulusi kama ba etitaelo omo afanena okuyoyela aalapeli mu lisebeli no kwiya kwa Jesu aka no wiili (4.1-5; 15).

Paulusi kame amana mu kukeeta ekeleke kame ni kwakumbela nji omunu yonje mu Keleke abale eliñolo (5.16-28).

1 Paulusi, Silubanus, ni Timoteya ku keleke no Matesolonika mwa Nyambe
Sitetu ni Mbumu Jesu Kilesite.
Esishemo ni kozo iikale naanyi.

Paulusi yo ku Tumela kwa Nyambe ku Oupilo ni Tumelo no Matesalonika.

2 Kame tukutumela kwa Nyambe onene mulibaka lyenu moonje mi kame
tutwalelela oku milapelela mu titapelo tetu.
3 Abo kame tumihupula balubala waye Nyambe wetu ni sitetu ku mu-
sebezi wenu no tumelo ni misebezi no lilato ni kongoteteta mu kusepa Mbumu
Jesu Kilesite.
4 Abeetu kame tulimukile nji Nyambe kame amisinga mi namikete nji
mutende aye luli,
5 kakuli eliywi no kuwaba lyetu kalya sikwiiya feela mu liywi, kono kame
ni maata ni mu mebo no kukena ni mukuyupisisa onene. Mulimukile omu
tuna kwikalela mukaci kenu mulibaka lyenu.
6 Namutu fanikete ni Mbumu, simba nji na mu kuyanda, na mutambula
eliywi okutunda ku mebo no kukena mu kuwabelelwa.
7 Abo cwale mutende omwaanda kwa sikupumena onje mu Mesodoniya
ni mu Akaya.
8 Kakuli kasa feela eliywi lya Mbumu lina kuyupahala onene okutunda
kwaanyi mu Mesodoniya ni mu Akaya, kono etumelo yenu mwa Nyambe
naikuta kwibaka yonje, nji cwale ka tutwese okwamba esinjili.

9 Kakuli aanu no sibaka eso kame abiha okukumanena naaci ni kutambula eyo tunakuwana mukaci kenu, nomo munakufutukela kwa Nyambe okutunda ku milimu, nikusebeleza Nyambe no kuyoya ni niti
10 mi nikutatelela mwanaye okutunda kuwilu, woyo anakwingula kwafu Jesu wuyu otuyoyisa ku kutweba kwa Nyambe ukeyile.

2

Omusebezi wa Paulusi mu Matesalonika

1 Mi naanyi abaange mulimukile nji okupota kwetu kwaanyi kaa kwambango,
2 natu kuyandisiwa mane ni kwanguliwa mu mikalelo ku Mafilipi, kanyi omo mulimukele nji kame tuna kwikalanga ni undume kwa Nyambe wetu okwamba eliywi lya Nyambe mu kulwisiwa onene.
3 Kakuli oku kumbela kwetu kakutundu mu mafosisa simba mu kwakena, simba kame sina tendiwa mukoonga.
4 Kono kanyi omo tuna lumelelwa kwa Nyambe nji tu sepahale mu liywi, cwale kame twamba, kasa nji tuwabelise aanu, kono mu kuyema Nyambe woyo otatuba mu micima yetu.
5 Kakuli katwasiku kutusisa simba amaywi no kushemba-shemba, kanyi omo mu limukele, simba emikwa no ung'wanyama, mi Nyambe ni paki!
6 Katu kumbele ekanya kwaanu, simba ku munu yonje, nji kame tuna ku kumbela ekanya kanyi atumiwa a Kilesite
7 kono kame tuna kutenda aano mukekecima mukaci kenu, kanyi omushemi no mukati aba ababalela aanaye.
8 Mukwikala ni lilato kwaanyi, kame tuna kwikala aakutukisite okukutabela naanyi kasa feela eliywi lya Nyambe kono mane simba eyi no moyo wetu, kakuli kame muna kutenda aasingwa kwaaci.
9 Aasingiwa abo cwale muhupule emisebezi ni kulema tuna kuyupa! natu kubeleka ousiku ni munji nji tulese kubeeka omunjili kwaanyi mu utata aba tuna ku kutaza eliywi lya Nyambe kwaanyi.
10 Kame muli etipaki ngeeso ni Nyambe, kakuli mulimukile okukena ni kuluka mane ni mikwa yetu nakwanyazahala kwaanyi asikupumena.
11 Anyi kame mulimukile omo tuna kuyoyela ku munjili ni munjili mukaci kenu nomo tuna ku tusezanga mu tikelezo, kanyi omushemi kwaanaye.
12 Okuyoya omoyo no kuwaba wa Nyambe woyo ona miisanene mu mubuso ni mu kanya yaye.
13 Mi kame tuyema Nyambe mu nako yonje kweyi, kakuli aba muna tambula eliywi elyo muna yupu okutunda kwaaci, namulitambula kasa kanyi eliywi litunda ku munu, kono namulitambula omo liikalele, nji ni liywi lya Nyambe elyo libeleka mwaanyi aaasikupumena.
14 Aanyi aasingwa, namutende aafaniketi no Tikeleke ta Nyambe eto tili mu Judeya eto tili mwa Jesu Kilesite. Namu kuyandisiwa okutunda kwao muyakile noo mu naha kanyi omo ana kutendela aendisi no Majuda ku tikeleke,
15 ao ana kwibaa Ombumu Jesu Klesiste bamweya naa nuhi a Nyambe, mi nikutuyandisa, ni kukwangwa okuwabelisa Nyambe mane ni niku tenda eila kwaanu onje!
16 Okutu kanisa okwamba kwao no asimacaba nji mane aka yoyisiwe. Mukutenda ngeeso kame tumana esipimo soo no sibi, kono okubambaba kwa Nyambe nakwiyi kwa onyene ku mamaneneno!

Enyolelo ya Paulusi okwaa Potela kame

17 Kono kakuli natuku tabiwa kwaanyi mu nako inyonyo feela, kasa
mu minahano kono mulutu no nyama, Natusaele okumimona onene ni
kunyolelwa okumi mona olubala ni lubala!
18 Kakuli kame tuna saele okwiiya kwaanyi, mene Paulusi mu nako ni
nako kono Satani nakutu kwangwisa.
19 Abo cwale kandi esepo yetu simba okuwabelelwa simba omushukwe
no oukununeka kwetu ba lubala lwa Mbumu wetu Jesu bakwiiya kwaye
nikubine? kasa aanyi kandi?
20 Abo kame muli ekanya yetu mane ni kuwabelelwa kwetu.

3

1 Kakuli natu ku kwangwa okutwalelela okumimona, sebeli tu hupula
feela nji twikale mu Atenisi
2 mi natu tumu Timoteya, omwabetu ni mubika wa Nyambe muku kutaza
eliywi no kuwaba lya Kilesite. Natu mutumu muku miongota ni kususuweza
mu tumelo yenu,
3 nji cwale kulese kwikala omunu mukaci kenu woyo so futuka mulibaka
no mayando aa. Anyi luli mulimukile nji aa mayando ni lineku no kusinga
kwa Nyambe kwaaci.
4 Abo aba tuna kwikalanga naanyi, natuku myambela eyi inu yakasiiya
kale nji kame tufanena oku yanda, kanyi feela omo inatendahalele noomo
mulimukele.
5 Mulibaka elyo aba kanitwese okwimana, kame inatumu omunu nji nil-
imuke etumelo yenu. Mulibaka no kucila nji mwendi omweeteki namieteke
nji omusebezi wetu nauti omo nambulwa tuso.

Timoteya Yo Susueza Eling'usa

6 Kono cwale bano Timoteya naiyi okutunda kwaanyi, mi natu litele
olushango no kuwaba olu no tumelo yenu ni lilato mi natubihele kame
nji kame mutuhupula mi mane kame munyolelwe okutu mona kanyi omo
tunyolelwe oku mimona,
7 aasingiwa, mulibaka eli, natu susuweziwa muku yandisiwa kwetu
mulibaka no tumelo yenu.
8 Bano kame tuyoya aba mutwalelela okwimana mukongola mwa
Mbumu.
9 Ngasibine satukutumele kwa Nyambe mulibaka lyenu, mukuusa okuwa-
belelwa tukwite mulibaka lyenu, kame tuku tumela kwa yonyene mulibaka
no kuwabelelwa tukwite mulibaka lyenu.
10 Kame tulapela mu kusepahala ousiku ni munji nji tumimone amiyo ni
miyo nji cwale tumibe eyo kamukwite mu tumelo yenu.
11 Cwale Nyambe ni sitetu ni Mbumu wetu Jesu Kilesite atu lukisete endila
yetu okwiiya kwaanyi.
12 Mi cwale mulese Ombumu atende elilato lyenu ku munjili ni munjili nji
likule onene kwaanu onje, kanyi omo tutendela kwaanyi.
13 Cwale aongote emicima yenu nji muwaniwe aano kwanyazahala ni
kukena balubala wa Nyambe wetu ni Sitetu bakwiiya kwa Mbumu Jesu ni
aanu aye onje no kukena.

4

Oupilo owo Uwabelisa Nyambe

1 Asingiwa kumamaneneno, kame tumikumbela ni kumisusuweza mwa
Mbumu Jesu, nji kanyi omo muna ku kwiyeteta okutunda kwaaci, omo mu-
fanena okuyoyela ni kuwabelisa Nyambe, kanyi omo mutendela, mutende
ngeeso mane ni kubitelela.
2 Kakuli kame mulimukile etitaelo tuna kumiba mwa Jesu Ombumu wetu.
3 Nyambe kame asinga nji mutende aano kukena mi kame asinga nji
mutunde kweyi no kutenda ouhule,
4 nji omunjili ni munjili kwaanyi alimuke okusiulula olutu lwaye nomo no
ku yoyela ni moyo waye mu kukena ni likute
5 kasa mu titakazo no uhule kanyi asimacaba ao kaalimukile Nyambe.
6 Abo cwale kulese kwikala omunu so foseza mandaye mu mukwa ou,
kakuli Ombumu mbabi ekoto kwao satende ngeeso kanyi omo tuna kumi
lemuseta.
7 Kakuli Nyambe kasikutu isaanena mu kwikala aano kutenda ouhule
kono aano kukena.
8 Abo cwale, woyo okana eyi kakana omunu, kono kame akana Nyambe,
woyo oba Emebo yaye no kukena kwaanyi.
9 Kono okukumanena ni lilato kwa kwenu, kakwisa woyo ofanena
okuming'olela kakuli anyi mwenyene na mukwiyetiwa kwa Nyambe nji
mukusinge omunjili ku mujili.
10 Mi muniti luli kame musinga aakwenu mu Mesodoniya monje. Mi kame
tumikandiketa nji mutende yongeso mu nako yonje.
11 Mutende emihupulo yenu okuyoya mukondoka, okutwalela etingana
kwiinu yenu fela mane ni kusebeza ni makaa enu kanyi omo tuna ku
miyeteta.
12 Mukutenda ngeeso mbamubiwi elikute kwaao kasa aaasikupumena,
mane nikuyoya mu mukwa no kwasepa omunu.

Okwiiya kwa Mbumu

13 Abange kono katusingi nji mwikale mukwaa limuka, okukumanena
nawo asilanganine nji mulese okutenda aanu no kulila kanyi omo atendela
aakwenu nambulwa sepo.
14 Okumona nji kame tupumena nji Jesu nakufa mi nainguka kame, simba
ngeeso, kame tupumena nji Nyambe mbaliti Jesu nawo asilanganine awo
apumena mwa yonyene.
15 Mweyi kame twamba kwaanyi ni liywi lya Mbumu, nji cwale aaci ao
asiyoya tuna siiwa okutwala abo saiyele Ombumu katutamba kutwaletela
ao asilanganine.
16 Abo Mbumu yonyene mbashetumuka okutunda kuwilu ni liywi no
taelo, ni liywi no ling'eloi no mukulu, mi ni mulumo no tolombita ya Nyambe
mi ao anafele kwa Kilesite mbaainguka oweli,
17 cwale aaci tusiyoya mbatukuwanene mu makumbi nonyene ni
kukuwana ni Mbumu mu mebo, mi mbatukaikalanga ni Mbumu enako
yonje.
18 Abo cwale mukuomba-ombe omunjili ku munjili ni maywi aa.

5

Mukutukisete okwiiya kwa Mbumu

1 Asingwa, kono kanyi ku tinako ni tinako no mwaka kakwisa etuso nji
konji omunu aming'oleleyo.
2 Abo aanyi luli mulimukile nji eliywaa lya Mbumu mba liiyi kanyi ombuyi
mu usiku.

3 Cwale aanu aba aamba nji, “Kame kuli ekozo ni pukelezo,” cwale
kushandola mbakwiyi beulu yoo kanyi oku kola kwikalanga ku mukati ba
kuleya mi kakutamba kwikala oku shotoka.
4 Kono anyi abange kamuli muuwi, nji elyo liywaa limikomokise kanyi
ombuyi.
5 Anyi monje kame muli aanu ao ali mu liseli ni munjii, aci katukwele ku
usiku simba kuuwi.
6 Abo cwale tulese kulangana kanyi omo atendela aakwetu, kono tutone
mane twikale aano kukulemaule.
7 Kakuli ao alangana kame alangana ousiku mi ao akoliwa kame akoliwa
ousiku.
8 Kono kakuli aaci kame tuli aasi munji, tuikale aano ukulema, tuku
mange etumelo ni lilato kanyi esisilelezo naba saali, ni kukumanga esepo
no kuyoyisiwa kanyi ekuwani.
9 Kakuli Nyambe ka situketa nji tu yandisiwe kuku bambaba kwaye, kono
okuwana okuyoyisiwa mwa Mbumu wetu Jesu Kilesite,
10 woyo ona kutufela, nji kame tuinguka simba okufa kame tufanena
okuyoya naye.
11 Cwale abo mu susuweze omunjili ku munjili mi mu kutuse omunjili ku
munjili kanyi omo mutendela.

Etitaelo ni titumeliso no mamaneneno

12 Kono abaange kame tu mikumbela nji, mukuteke ao mubeleka noo, ao
amyambela eyi no kutenda mwa Mbumu,
13 mane nikwatenda mu lilato no kuneneba mulibaka no musebezi woo,
mwikale ni kozo mukaci kenu.
14 Mi kame tumyambela aabetu, okuba emamela kwao no kububa,
mususuweze ao nokwaongola emicima, mutuse ao kaatwese mi mwikale ni
mucima no kutatelela kwa onyene.
15 Mu mone nji kwaanyi kakwisa woyo ousa ouyi ku uyi, kono mu nako
yonje musaele okutenda ouwa kwaakwenu mane nikwaanu onje.
16 Mu wabelelwe enako yonje,
17 mulapele mukulemenena enakao yonje,
18 Mube oukutumelo mu mikwa yonje. Kakuli okusinga kwa Nyambe
mwa Jesu Kilesite kwaanyi.
19 Mulese kutima Emebo no kukena,
20 Mulese okunyefula amang'usa no anuhi a Nyambe.
21 Kono mweteke einu yonji mi mulemenene eyi no kuwaba
22 mutunde kuuyi wonje.
23 Cwale Nyambe no kozo yonyene amikenise mukene, cwale Emebo yenu
yonje ni moyo ni lutu tiikale etino kwanyazaha aba saiye Ombumu wetu Jesu
Kilesite.
24 Woyo ona miisana mbaitende kakuli niwa kusepahala.
25 Aakwetu mutulapeleleko,
26 Muasikupumenase aakwetu onje nuu kutubeta no mebo.
27 Kame ni myambela ni maata onje nji eling'olo eli libaleliwe aakwetu
onje.
28 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite siikale naanyi.

ELIÑOLO NO WIILI KU MATESELONIKA

Okulimukisa ku Mateselonika no wiili

Eliñolo no wiili ku Mateselonika kama lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Paulusi (1.1). Kama nakuñola eli liñolo mukwibiba munyima no Mateselonika no weli, mu myaka makumi atanu ni kamweya munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Paulusi yosili mu Kolinte abana kuñola eli liñolo ku Keleke mu Teselonika, Ekeleke eyo ana kuwana mu musipili waye no wiili no ulapeli (Tikezo 17.1-10). Kama yamba mu buka no Tikezo nji Ekeleke kama inakwikalanga ni kalulo no Majuda ni Magelike no kupula.

Ekeleke no Mateselonika kama ifanena okutwalela etingana ni tinako no mamaneneno ni kwiya kwa Kilesite aka no wiili, kakuli Paulusi kama anakwiñola aka no kupula mu mañolo aye onje ku Mateselonika. Beebi ekalulo no Mateselonika no wiili kama yamba eino tinako no mamaneneno. Paulusi mane osiba emamela okulwisa eyi nambulwa tuso. Omunu yonje kama afanena okusebeleza eilya yoo (3.6-10).

Emitwi no titaba

1. Paulusi kama atateka eliñolo muukulimukisa yonyene nawo aikalanga noo mu 1.1-2
2. Cwale kame aku tumela kwa Nyambe mulibaka no Keleke mu Mateselonika ni kwalapelela (1.3-12).
3. Mukauhanyo no wiili, Paulusi kama aamba eyi no tinako no mamaneneno.
4. Cwale kama aamba okulwisa eyi nambulwa tuso mane ni tuso no kubeleka (3.1-15)
5. Paulusi kama amana mu kukeeta Ekeleke kame (3.16-18).

1 Okutunda kwa Paulusi, Silubanasi ni Timoteya.

Ku Ndoo ya Nyambe na mu Muteselonika mwa Nyambe Sitetu mane ni Mbumu Jesu Kilesite.

2 Sishemo siikale naanyi ni kozo ya Nyambe Sitetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

Ekatulo ba kwiiya kwa Kilesite

3 Kame tufanena okuba etumbo kwa Nyambe mu nako yonje mulibaka lyenu, aasingwa, kanyi omu kufanenena kakuli etumelo yenu kame ikula mukupula mane ni lilato lyenu moonje sebeli lyekeza.

4 Abo cwale aaci twenyene kaama tukuyema kwaanyi mu Tikeleke ta Nyambe mulibaka mu kongota kwenu mane ni mu tumelo yenu mu mayando ni matata ao mubitamo.

5 Ou ni upaki no katulo no kuluka ya Nyambe, nji mutendiwe aafanena ku mubuso wa Nyambe, owo muyandela.

6 Kakuli Nyambe ni wakuluka, mbateneke outata kwao amiyandisa,

7 mi mbabi epumulo kwaanyi muyandisiwa mane ni kwaaci ngeso, abo Mbumu Jesu aba sa shootolwe kuwilu ni mutindimi no mulilo mane ni mang'eloi aye no kongola,

8 mbabi ekoto kwao kaalimukile Nyambe ni kwao kaakuteke eliywi lya Mbumu wetu Jesu Kilesite.

9 Mbaayandisiwa mu koto no kwaabwa mane ni kutundisiwa beebi ni Mbumu ni kanya no kuneneba kwaye,

10 cwale aba saiye ba liywaa elyo nji akanyisiwe mwaanu aye no kukena onje ni kumakalisiwa mwao onje ao ana kupumena, kakuli amaywi etu kwaanyi naku asikupumenawa.

11 Ku mamaneneno aa, enako yonje kame tumilapelela nji Nyambe wetu amitende aafanena ku kwisana kwaye mane mu maata aye aiyatetete emilelo yenu yonje no kuwaba ni misebezi yenu no tumelo mu maata aye.

12 Abo cwale nji elitina lya Mbumu wetu Jesu likanyisiwe mwaanyi, mane naanyi ngeeso okutunda kwa yonyene, mulibaka no sishemo sa Nyambe wetu ni Mbumu Jesu Kilesite.

2

Omulume no kwa Kong'elela omulao wonje

1 Cwale okukumanena neyi no kwiiya kwa Mbumu wetu Jesu Kilesite ni kukuwana kwetu naye aasingiwa, kame tumikumbela nji,

2 mulese oku lelubela oku nyanganyisiwa mu minahano simba ku cilisiwa, simba ku Mebo, simba ku maywi, simba ku mang'olo ao aamba nji mwendi kame atunda kwaaci, nji eliywaa lya Mbumu lyaiya kale.

3 Mulese okongiwa ku munu mu ndila yonje, kakuli eliywaa elyo kalitamba kwiya konji oku kufutukela aba sakwiye oweli mi ku monahale omulume no kwa kong'elela omulawo wonje, yonyene otatelele okasinyeha.

4 Woyo olwisa ni kuku nuneka yonyene kwao akwisana nji Nyambe ni kwasikulapela onje, nji cwale ashimbe esibaka saye mundoo ya Nyambe mane ni kukuyema yonyene nji Nyambe.

5 Kandi anyi kamupuluka nji abo meni sili nanyi inaku myambela eyi yonje?

6 mi mulimukile eso siliyeisa nji cwale woyo no kwiiba ashotoliwe mu nako yaye.

7 Kakuli amaata no tikunutu no mulume no kwakong'elela omulawo tatateka kale okubeleka, kono kaitamba kutendahala konji woyo oikanisa okutendahala aba satundisiwe mu ndila

8 mi cwale woyo no kwa kong'elela omulawo aba sashotolwe, mi abo cwale Mbumu Jesu mba mwibaa ni koyela na mukanwa kaye mane ni kumu sinya mu kumonahala ni kwiiya kwaye.

9 Okwiiya kwa woyo no kwa kong'elela omulawo mutikezo ta Satani mbakwikala ni maata ni isupo no mapwa ni timakazo,

10 mane ni koonga no kwiiba konje kwao afanena oku sinyeha kakuli naakana oku singa eniti mane nji ayoyisiwe.

11 Cwalehe Nyambe sebeli otuma amaata no ubofu okwaatende asiku pumena eyi no mapwa,

12 nji cwale onje aatuliwe awo no kwaapumena eniti kono kame ana ku wabelelwa eyi no kwaluka.

Namuketelwe oku Yoyisiwa

13 Kono kame tufanena okuutumela kwa Nyambe mu nako yonje, abetu aa asingiwa kwa Nyambe, kakuli Nyambe na kumiketa okutunda ku matatekelo nji mu yoyisiwe mu kukenisiwa ni mebo ni ku pumena mu uniti.

14 Mulibaka elyo Nyambe na ku miisana mu liywi, nji cwale mu tambule ekanya ya Mbumu Jesu Kilesite.

15 Cwalehe abaange, mukoongote ni kwikalelela mu sizo tuna ku miyeta, simba mu liywi, simba mu tunwa, simba mu mang'olo.

16 Cwale Ombumu wetu Jesu Kilesite yonyene ni Nyambe Sitetu woyo
ona ku tusinga ni kutuba kozo na kwaabwa ni minahano no kuwaba mu
sishemo,
17 ababalele emicima yenu ni miongota mu misebezi yonje no kuwaba ni
mu maywi.

3

Mutulapelele

1 Abaange amamaneneno, mu tu lapelele, nji eliywi lya Mbumu lifanene
okwekeza okwambiwa muwangu ni ku kutekiwa kanyi omu lina kwikalela
naanyi.
2 Mi mulapele nji tu fanene oku tundisiwa ku ufokoli ni kwaanu no kwiiba,
kakuli kasa omunu yonje oli ni tumelo.
3 Kono Ombumu no tumelo, mba miongota ni ku mi babalela kwa woyo
no kwiiba.
4 Mi kame tu yupisisa mwa Mbumu kwiinu yenu, eyo mu tenda ni ku tenda
einu eyo tu mi laelela.
5 Mbumu afanene oku mi twaletela emicima yenu ku lilato lya Nyambe ni
ku kongotiwa kwa Kilesite.

Okulemusiwa mulibaka no kububa

6 Abaange, cwale kame tu mi laelela, mu litina lya Mbumu Jesu Kilesite nji
mu tunde ku mwabenu yonje woyo no kububa mu kwapumena mi kasa mu
ku kong'a esizo eso mu na tambula kwaaci.
7 Kakuli anyi mwenyene kame mulimukile oku tenda oku kong'a eyo tuna
tende, katusi kwitenda abo me tuli naanyi.
8 ka tusi kulya esinkwa sa munu yonje katusi teneka, kono oukuwana
ni mu misebezi kame tu sebeza ousiku ni munji, nji tu lese oku imezwa
omunjili mwaanyi.
9 Kasa nji ni mulibaka nji katu kwite etukelo eyo, kono oku miba omuten-
delo wetu omwanda no ku sebeza.
10 Kakuli simba aba tu na kwikala naanyi, na tu kumiba etaelo eyi. Nji
omunjili ka sebeze, mu lese oku mulumelela nji alye.
11 Kakuli kame tu yupa nji anjili mwaanyi kame ayoya mu kwaongola, ka
tende omusebezi simba mumweya.
12 Cwale aanu no ngeso kame tu laelela ni kwaalemusa mwa Mbumu Jesu
Kilesite oku tenda emisebezi yoo mu koondoka ni ku wana omoyo woo.
13 Abaange, mulese oku katala mu ku tenda wino.
14 Nji omunu munjili kame akana oku kuteka eyo twamba mu ling'olo
eli, mulimuke woyo munu, mi mulese oku tenda esinjli kwa yonyene, nji
afanene okweena.
15 Mu lese oku mwaliketa kanyi esiila kwaanyi, kono mu mueleze kanyi
omuasikupumena munjili.

Amaywi no Mamaneneno

16 Cwale mulesele Ombumu no kozo amibe ekozo mu nako yonje ni mu
tindila tonje. Ombumu aikale naanyi enako yonje.
17 Meene Paulusi, kame ni ng'ola etitumeliso eti ni maoko ange. Esi esisupo
mu ling'olo lyange lyonje, mo kame omu ina ng'olele.
18 Esishemo sa Mbumu wetu Jesu Kilesite siikale naanyi moonje.

Eliñolo lya Paulusi no weli kwa TIMOTEYA

Okulimukisa

Ebuka ya Timoteya no weli ni liñolo linakuñoliwa okutunda kwa mutumiwa Paulusi okuta ku mwiyeti waye Timoteya. Timoteya no weli mwendi kame lina kuñoliwa mu myaka makumi mutanu ni limweya ni twiili okutwala ku makumi mutanu ni limweya ni tunee (62-64 AD) munyima no kufa kwa Jesu. Esi kame simonahala okutendahala beebi ni mamaneneno no upilo wa Paulusi. Paulusi kame ano kulema esilikani sinene ni Timoteya mane enako no kupula kame ana ku mwisananga nji mwanaye (Filipi 2.22; 1 Timoteya 1.2; 1.18).

Eli ni limweya ku mañolo anee atunda kwa Paulusi ao ana yuleke ku munu kasa ku Keleke. Amañolo aatu anjili ni Timoteya no wiili, Tite, mane ni Filimoni. Timoteya no weli kame likwite onene etitaba no titaelo ba kulumbeka Keleke (2.1-15), etiswanelo no aendisi mu Keleke (3.1-13), mi etitemuso kweyi no aiyeti no mapwa (1.3-11; 4.1-5; 6.2-5). Esi kame simonisa Paulusi omo naiyetetanga Timoteya okutenda omwendisi mukaci no tikeleke. Timoteya weli kame lili ni milao no kupula eyo itwesa okutusa aendisi no tikeleke mu maywaa etu oku babalela eketelelo no tikeleke na mwibaka yetu.

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka muku keeta Timoteya (1.1-2).
Cwale kame aba Timoteya emamela mulibka no aiyeti no mapwa (1.3-11).
Kame Paulusi kame aekeza okutoloka okutumela kwaye kwa Jesu Kilesite (1.12-19).
Esisitatama kame a laela Timoteya mulibaka no milumbeko mane ni aendisi no Keleke (2-3).
Paulusi kame amanenena eliñolo lyaye mukuba Timoteya eti taelo no mamaneneno (4-6).

Okukeeta

1 Mene Paulusi, Omutumiwa wa Jesu Kilesite, mutaelo ya Nyambe omuyo
yisi wetu, neyi ya Jesu Kilesite esepo yetu.
2 Kame niñolela Timoteya, mwanange luli mu tumelo,
Esishemo, amakeke ni kozo okutunda kwa Nyambe Sitetu, ni kwa Kilesite
Jesu Ombumu wetu.

Emamela okulwisa Etituto no Mapwa

3 Kanyi omo nina kukwambelela aba nina kuta ku Masedonia, nji osiyale
mu Efese nji cwale olemuse aanu anjili nji alese okwiyeta etuto indina,
4 simba alese okubeeka onyene ku matangu ni ku masika no kwaabwa ,
awo alita etiñananyi, mi katusu omunjili okutenda omusebezi wa Nyambe
owo otwesiwa okutendiwa konji fela mu tumelo.
5 Elibaka no taelo eyo, ninji wiikale ni lilato eli litunda mu mucima no
kukena, ni mu lizwalo no kuwaba, ni ku tumelo no niti.
6 Aanu anjili kame anatundu kweeyo mi kame anati ku myambelo nambulwa tuso.
7 Kame alakaza nji atende aiyeti no mulawo kono kayupisisa eyo aamba
simba einu eyi yaa ongota.

Etuso no Mulao wa Mushe

8 Cwale kame tuyii nji omulawo niwakuwaba, nji omunu kame akutusisa
wo mu kufanena.
9 Okuyupisisa eyi, ninji omulawo kausi sitendelwa aanu no kuluka, kono
kame usumenwe awo nokwiiba nawo akana okuyupa, naa akana etitaba ta
Nyambe, nawo asikutenda eibi, nawo no kwakena, naa asikushwaula, naa
anaibaa asitoo, nawo anaibaa ainaoo, naa aibaa aanu,
10 kame usumenwe ni mahule awo atenda naakoo alume, ni asodoma, naa
aulisa aanu, naa no mapwa, naa akununga amapwa, nawo asikukana etuto
no niti.
11 okukumanena ni liywi no kuwaba no kanya ya Nyambe no kufuyaulwa
woyo olumbekiwa, elyo ni beekilwe mu pabalelo yalyo.

Okutumela ku Makeke a Nyambe

12 Kame nikutumelo kwa Jesu Kilesite Ombumu wetu, woyo onanibi
amaata no musebezi wange. Kakuli nanimono okusepahala okuniketa mu
musebezi waye
13 simba nji kame nina kumunyefula, okumuyandisa mane ni kumwan-
gola. Kono kame ina shemubiwa, kakuli kame nina kutenda eyo mu
kwalimuka, me kani sipumena.
14 Cwale esishemo sa Mbumu wetu kame sinaiyi kwa mene onene ni
tumelo ni lilato eli liliko mwa Jesu Kilesite.
15 Omwambelo niwa niti mane ni kutambuliwa luli, nji Kilesite Jesu
nakwiiya mu litunga mu kuyoyisa asikutenda eibi. Mi kwa onyene awo
asikutenda eibi time nakuuso,
16 kono kame nina tambula esishemo mulibaka eli nji mwa mene woyo na
kuuso nji, Jesu Kilesite amonise omucima waye no kuwaba mi kutendiwe
omwanda kwawo sa lumele mwa yonyene nji abiwe omoyo no kwaabwa.
17 Kwa Mbumu no kuta oku nokwaabwa, no kwaafa, no kwa monwa,
yonyene Nyambe yomboci, abiwe elikute ni kanya mu tinako ni tinako
Ameni.
18 Etaelo eyi kame niibeeka kwa wene Timoteya mwanange okukuma-
nena nanuhi anakwamba mulibaka lyowe. Mwa onyene, ote nayo mi olwe
endwa no kuwaba,
19 mi oikale ni tumelo ni lizwalo no kuwaba. Mukulesela elizwalo no
kuwaba aanu anjili nasinyehelwe elizwalo lyoo ni tumelo yoo.
20 Kwa onyene kame kuli Himeniyasi ni Alekizanda, awo ninabi kwa
Satani nji aiyetiwe okwanyefula.

2

Okulumbeka Mu Keleke

1 Cwale oweli kame ni myambela nji, etitapelo, okukumbela, okulapelela
ni witumelo itendiwe kwaanu onje,
2 kakuli ambumu nawo ali ba itulo no kukutekeha, nji tuyoye muukuketa
ni moyo no kozo mu ulapeli ni likute mu mikwa yonje.
3 Kakuli esi nisa kuwaba ni kupumeniwa mu miyo a Nyambe omuyoyisi
wetu,
4 woyo osinga nji aanu onje ayoyisiwe ni kukeela ba kulimuka eniti.
5 Kakuli kame kuli Nyambe mumweya feela, mi kame kuli omwimaneni
mumweya woyo oli mukaci no aanu ni Nyambe yonyene Kilesite Jesu
omulume,
6 woyo ona kukuba yonyene etifo no aanu onje. Oupaki ona kubiwa mu
nako no niti,

7 kakuli sokame eso ina ketelwe okutenda omwiyeti ni mutumiwa kame
naamba eniti mi kanoongo, meene omwiyeti no asimacaba mu tumelo ni
niti.

Akati kame Afanena Okupumeniwa Okwiyeta

8 Kame ni lakaza cwale nji mu sibaka sonje aanu alapele, aimekile amaoko
no kukena okuulwile okutina ni tiñananyi.
9 Kame ni singa nji akati onyene akufuke wino nuukukabisa mu kumon-
ahala kasa ni tiñuki nokwa monahala wino simba egauda, simba etipelela
simba eikumango no kutula,
10 Kono ni misebezi no kuwaba kanyi akati alukele awo alapela Nyambe.
11 Mulesele akati akwiyete mu kondoka akubeekile kunji mu
ukukokobezo no kwiyala mwa Nyambe.
12 Silumele nji omukati aiyete simba okwikala ni maata beulu no alume,
kono kame afanena akondoke.
13 Kakuli Adama yona kuumbiwa oweli, okubinda Eba munyima.
14 Cwale Adama kasa yonyene ona kongiwa, kono omukati yona kongiwa
mane sebeli ocola omulawo wa Nyambe.
15 Cwale omukati mbayoyiswa mukuleya aana, nji yotwalelelela mu
tumelo ni lilato, niukukenisa nuukulema.

3

Aendisi Namu Keleke

1 Omwambelo niwaniti, nji omunu yonje aba alakaza okwingena ba
wiyeti, kame alakaza omusebezi no kuwaba.
2 Cwale omwiyeti aulwe esi sinyazahala mwa yonyene, atende omulume
no mukati mumweya, atende woyo no ukulema, nuukuteka, woyo osiku-
tambula angenda, woyo otwesa okwiyeta aanu,
3 kasa osikunwa onene eyi ikolwisa, woyo osikufula aanu, simba woyo no
kusinga onene amali,
4 kame afanena okubusa wino asindoo yaye, okuyupiwa kwanaye mane
niku kutekeha mu mukwa onje.
5 Kakuli omunu aba aulwa okulimuka okubusa wino asindoo yaye, ngasi-
bine satwese okubabalela Endoo ya Nyambe ya Nyambe?
6 Alese okutenda omunu woyo otangisa okupumena, simba ofanena
oukukuhumusa mane akwele mu katulo ya Diyabulozi.
7 Kame afanena oku pakiwa wino kwaanu awo ali kundee, nji alese
okukwela mukunyaziwa ni mu mukwa wa Diyabulozi.

Atusi namu Keleke

8 Atusi no keleke ni onyene atende ano kutukufalelwa, kasa asitindimi
timbili, asikunwa onene amalopu mane nikusinga onene amali
9 atundamene mu tumelo no niti ni lizwalo no kukena.
10 Cwale kame afanena okwetekiwa oweli, nji cwale kaanyazahala ase-
beze kanyi atusi no keleke.
11 Naakati ngeso atukufalelwe, alese okutenda asikooba, kono akuleme
mane niku sepahala mu inu yonje.
12 Atusi no keleke atende omulume no mukati mumweya mane asikuba-
balela wino anoo nasindo yoo.
13 Kakuli awo asebeza wino kanyi atusi no keleke mbakuwana elikute no
kuwaba mane ngeso ni koongola mu tumelo eyo ili mwa Kilesite Jesu.

Ekunutu no Kuneneba no Unyambe

14 Kame nisinga okwiiya kwa wene abano, kono kame nikuñolela etitaelo
eti nji cwale,
15 nji kame niliyeha, mufanene okulimuka omo omunu afanena ok-
wikalela mu ndoo ya Nyambe eyo itendile nji keleke ya Nyambe no kuyoya
omusumo ni matatekelo no niti.
16 Omunene luli woyo tupumena no kuneneba mu tumelo yetu.
Naku monahala mu unu,
kame anatendiwa woyo no kuluka ku mebo,
kame ana kumoniwa ku mangeloi.
kame ana kukutaziwa mukaci no aanu,
kame ana kutumeniwa mu litunga
mane nakushimbeliwa mu kanya.

4

Ayeti no Mapwa

1 Cwale Emebo kame yaamba mu koongola nji mu tinako na kuuso anjili
mbatundu mu tumelo, okukumalela emebo no mapwa mane ni tituto no
madimona.
2 Etituto eti kame titunda kwasikukuba no mapwa awo amazwalo oo
nababuliwa.
3 Ao akanisa aanu okukwata ni kulya eilya eyo ana umbu Nyambe nji
itambuliwe muukutumela kwawo apumena ni kulimuka eniti.
4 Kakuli einu yonje ina kumbiwa kwa Nyambe niya kuwaba, mi kakwisa
eyo ikaniwa nji kame itambuliwa muukutumela,
5 kakuli kame ikenisiwa yonje ni liywi lya Nyambe ni tapelo.

Omubika no Kuwaba wa Kilesite Jesu

6 Nji kame obeeka etitaelo eto balubala no aasikupumena, mbutende
omubika nokuwaba wa Kilesite Jesu, woyo onakulele ba liywi no tumelo ni
mu tuto no kuwaba eyo onakoño.
7 Olese okutenda esinjili ni milimu mane ni matangu. Oku twaete mu
musebezi no ulapeli.
8 Kakuli okutwaeza olutu emisebezi kame kutusa mbicani, kono oun-
yambe kame otusa mu inu yonje owo onabiwi esepiso no omoyo wa bano
mane nowo osiiya.
9 Omwambelo owo niwa niti mi otambuliwe mu kwiyala.
10 Kakuli kumamaneneno ano kame tuyanda ni kusebeza kakuli kame
tubekile esepo yetu mwa Nyambe wetu no kuyoya, Omuyoyisi no aanu onje
onene kwawo apumena.
11 Olaele mane oiyete einu eyi kwaanu
12 Kuulwe omunu woyo sosinya oundumbana wowe, kono otenda
omwanda mu kwamba ni oukulema, mu lilato, mu tumelo mane nimu
kukena.
13 Okutwala aba saniyele, oikale kwaanu meubala amañolo okukutaza ni
kwiiyeta.
14 Olese oku keshebisa empo eyo okwite eyo onakubiwa mu unuhi abo
esikwata no akulu aba anakukubeeka amaoko oo beulu yowe.
15 Otokomele emisebezi eyi, okubeeke wenyene ku yonyene nji cwale
aanu onje amone okutukufalelwa kowe.
16 Okutokomele wenyene mane otokomele ni tuto yowe. Otwalelelela mo
kakuli mukutenda ngeso mbuku yoyisa mane bamweya nawo akuyupa.

5

Etitukelo no Alumeli

1 Olese okwayuta omukulu kono omususuweze kanyi sitowe, obabalele
andumbana kanyi ainowe,
2 obabalele akulu no akati kanyi ainawowe, obabalele akatana kanyi
amandowe mu kukena monje,
3 Okuteke akati no timbelwa awo atendile ambelwa luli.
4 Nji ombelwa kame ali naana simba aikulyaye, mwalesele akwiyete oweli
oulapeli woo ku lubasi loo mi anjili mwause kwashemi oo, kakuli esi sokame
eso silumelelwa mu miyo a Nyambe.
5 Cwale ombelwa no niti mi nasiyala yomboci mu umweya, mi kame
atwalelela mu kukumbela ni kulapela omunji ni usiku.
6 Kono woyo okuyoyela mu minyaka, nafu naaba ayoya.
7 Walaele eyi, nji cwale aulwe naaba anyazahala.
8 Nji omunu yonje kababalele aabaye, onene asindoo yaye kame ana kana
etumelo, mi kame abitiwa ku munu no kwapumena.

Etimbelwa

9 Ombelwa kame afanena okuñoliwa mu buka no timbelwa nji nabitelele
emyaka makumi atanu ni likumi limweya no kuleiwa. Woyo ona kukwaliwa
ku mulume mumweya feela,
10 mi kame afanena okupakiwa wino ku misebezi yaye no kuwaba, oku
lela aana, oku tambula angenda, oku yowisa amakondo no anu a Mbumu,
okutusa aakalelwe, mane nukubeeka yonyene okutenda wino mu mikwa
yonje.
11 Kono okane okuñola etimbelwa no akatana, kakuli aba akula mu
minyaka kame atunda kwa Kilesite mane kame alakaza okukwaliwa,
12 mi kame akwingenyeka mu mubonda aba acola esepiso yoo no weli.
13 Kame akwiyeta okububa aba apota pota mu tindoo, mi kasa kububa
feela kono ni kooba mane nikupateha etinyutu too, ni kwamba einu nam-
bulwa tuso.
14 Cwale kame nisinga nji etimbelwa no akatana tikwaliwe, aleye aana,
ababalele asitindoo too mane alese okuba esiila esibaka no kwamba eyi no
kwiiba kwaaci.
15 Kakuli etimbelwa tinjili sebeli tafutukela kale kwa Satani.
16 Nji omuasi kupumena no mukati kame ali naabaye no timbelwa,
aatuse, keleke ilese okwimelwa nji cwale keleke yonyene ituse etimbelwa
nambulwa awo aatusa.

Aakulu no Keleke

17 Mulesele akulu awo aendisa wino, atenekiwe twiili onene awo sebeza
mu kukutaza ni kwiyeta eliywi.
18 Kakuli eliñolo kame lyamba nji, “Mulese okununga opulu kukanwa aba
ashenga oubeke” mane, “Woyo osebeza kame afaneniwa omupuzo waye.”
19 Olese okutambula etaba eyi ilwisa omukulu no keleke, konji aba ibihiwa
kwapaki ayiili simba aatu.
20 Kwawo atenda esiibi, waakalimele balubala no aanu onje nji cwale
anjili acile.
21 Balubala lwa Nyambe ni lwa Kilesite Jesu mane ni balubala no mañeloi
aketilwe kame ni kulaela okumamela emilao eyi me ulwile esaluluti oku-
tenda esinjili ni sobozi.
22 Olese okuleluba okubeeka amaoko baanu simba oukubeeka mu sibi no
akowe, kono wene okukenise.

23 Olese okunwanga feela ameyi, kono okutusisange ni waine icana
mulibaka no lipumo lyowe ni kukola-kola kowe no kulemenena.
24 Eibi no aanu anjili kame imonahala wino muwangu-wangu simba
ba nako no katulo, kono eibi no anjili kame saimonahale munyima aba
sakubite enako.
25 Cwale yongeeso ni ku misebezi no kuwaba kame imonahala, simba nji
kaimonahala, kono kaitamba kusiyalela eishweekilwe.

6

1 Awo ali munji no coko no ubika alikete aolyoo mukwakuteka onene, nji
cwale elitina lya Nyambe ni tuto yetu ilese okwambiwa esi no kwiiba.
2 Awo aluwilwe kwa olyoo no aasikupumena aabe elikute nji
nonyene nasikupumena, asebeze wino kakuli awo asebelezwa nonyene
niaasikupumena nasingiwa, mwiyete ni kutokomela emisebezi eyi.

Etuto no mapwa ni ufumu no niti

3 Nji omunu kame aiyeta mi kalumelelana ni maywi no niti a Mbumu wetu
Jesu Kilesite ni tuto eyo ilumelelana ni ulapeli
4 woyo kame akukuumusa mi kakwisa eso alimukile. Kame atomine mu
minahano yoo mi kame asinga okutenda etiñananyi ba maywi, eto tilita
omuna, okwayuta, etingangu mane ni mihupulo no kwiiba,
5 mi kame ali ni tiñananyi mukaci no aanu ni kunahana eyi no kwiiba
mane nikuulwa eniti. Kame ahupula nji oulapeli endila no kufuma.
6 Kame kuli esifumu no kuneneba mu ulapeli, nji kame tukolwa kweyo tuli
nayo.
7 Kakuli kakwisa esi tuna liti mu litunga mi katutwese okushimba esinjili
mu litunga aba tulisiya.
8 Kono nji kame tuli ni ilya ni ikumango, yatusepa eyeyo.
9 Kono awo alakaza okufuma kame akwela mu muliko, mu malaba, neyi
isinya, mane eyi itikiseta aanu mukusinyeha ni kutaukelela.
10 Kakuli okusinga onene amali, endila eyo itwala ku uyiii onje. Aanu anjili
mukusinga amali, natundu mu tumelo yoo mane kame acola emicima yoo
mu mayando no kupula.

Etitaelo no Mamaneneno Kwa Timoteya

11 Kono kwa wene, omunu wa Nyambe, otunde kweyi yonje. Otwalelelela
mu kuluka, mu ulapeli, mu tumelo, ni lilato, mu ukukoongota ni ukuketa.
12 Olwe endwaa no kuwaba no tumelo, oleme omoyo no kwaabwa ou
onaisanenwe aba ona kwamba eyi no tumelo yowe balubala no apaki no
kupula.
13 Balubala lwa Nyambe woyo oba omoyo ku inu yonje ni balubala lwa
Kilesite Jesu woyo no paka eyi no tumelo yaye balubala lwa Pontiyasi Pilato
woyo ona kutenda oupaki no kuwaba.
14 kame ni kulaela nji omamele etaelo eyo mane kuulwe neso sinyazahala
mwa wene okutwala abo sa kamona halele Ombumu wetu Jesu Kilesite.
15 Cwale esi mbasi monahala ba nako ilukeele kwa Nyambe ona fuyaulwa
Omubusi yomboci, Ombumu no ambumu onje.
16 Yonyene yomboci no kwaafa mi kame ayoya mu liseli elyo kakwisa
omunu otwesa okushetetako, woyo kakwisa onamumono mane kakwisa
woyo omumona. Kwa yonyene kwikale elikute ni maata no kwaabwa!
Ameni.
17 Kwawo aluwile muno mu litunga waabe emamela nji alese oukuku-
umusa simba okubeeka esepo yoo ku ufumu nambulwa tuso kono asepe

Nyambe woyo otuba oufumu mukupula nikutu fuyola okutuba einu yonje tukukola.
18 Asebeze eyi no kuwaba, okufuma mu misebezi no kuwaba, awo aba ni
mucima mumweya.
19 Mu kutenda ngeso kame akutewela onyene okutenda omusumo no
kuwaba na kuuso nji cwale alimuke omoyo no niti luli.
20 Weene Timoteya oteule eyo ibekilwe mu pabalelo yowe. Otunde mu
yambo nambulwa tuso eyo no mapwa nji ezibo.
21 Anjili mu kupaka, cwale mukutenda ngeso kame ana tundu mu tumelo
yoo.
Esishemo siikale niwene.

Eliñolo lya Paulusi kwa TIMOTEYA

Okulimukisa

Ebuka ya Timoteya no wiili ni buka no wili ya mutumiwa Paulusi eyo ana kuñolela ku mwiyeti waye Timoteya. Timoteya no wiili kame ina kuñoliwa beebi ni mamaneneno no upilo wa Paulusi. Kame ana kubeekiwa mu tolongo mu Loma munako yaye (1.16). Paulusi kame ana kutenda oulikani no kongola ni Timoteya mane enako no kupula kame ana kumwisananga nji mwanaye (Fillipi 2.22), Timoteya no wiili (1.2; 1.18).

Eyi einjili no tibuka tinee eto tiyuleka ku munu kasa ku Keleke. Etaatu tinjili ni Timoteya wiili, Tite, mane ni Filimoni. Enako eyo lina kuñoliwa eliñolo lya Timoteya no wiili asikulapela mu mubuso no Maloma kame ana kuyandiswangwa. Mwendi eli elibaka elyo ana kunungeliwa Paulusi mi kame ana kulaelanga Timoteya nji akongote mu mayando. Kanyi mu Timoteya no weli, Paulusi kame aba etitemuso no kupula oku kumanena ni aiyeti no mapwa (1 Timoteya 1.16-18). Paulusi kame ambela Timoteya nji mbakwikala enako no utata kuuso (3.1)

Emitwi no titaba

Paulusi kame atateka mu kukeeta Timoteya (1.1-2)
Cwale kame ambela Timoteya nji akongote (2.1-13)
Esisikoñelelako kame amuba etitaelo mukupula (2.14-26).
Cwale kame amutobosa eyi saitendahale kuuso mane noomo afanena okutambulela (3.1-4; 8).
Paulusi kame amana ni maywi aye no kumanenena kwa Timoteya (4.9-24).

1 Mene Paulusi, omutumiwa wa Kilesite Jesu mukusinga kwa Nyambe
okukumanena ni ku sepiso no omoyo owo oli mwa Kilesite Jesu.
2 Kame niñolela Timoteya, omwanange nisinga.
Obiwe esishemo, amakeke mane ni kozo eyi itunda kwa Nyambe Sitange
mane nikwa Kilesite Jesu Ombumu wetu.

Okutumela ni Kususuweziwa

3 Kame ni kutumela kwa Nyambe woyo ni sebeleza ni lizwalo no kukena,
kanyi anjekulyetu omo ana kutendela aba nikuhupula mu nako yonje mu
titapelo tange.
4 Kame nihupula emyoti yowe, ousiku ni munji kame nishukele okumona
nji cwale niiyale okuwabelelwa.
5 Kame ni yambuta ni tumelo yowe no kwakesheba, etumelo ina kwikala
oweli mwa nyakulyowe Loisi ni mwa inawowe Yunisi. Kame nikolwa luli
nji nimwa wene kweeli.
6 Mulibaka elyo nisi kupulukisa nji ofutelele empo ya Nyambe eyo ili mwa
wene aba nina kukubeeka amaoko ange beulu.
7 Kakuli Nyambe kasituba Emebo no umowa, kono wa kongota, ni wa
lilato, nou no ukusiulula wenyene.
8 Cwale olese okwenena okwamba oupaki wa Mbumu wetu simba
okwamba eyange mene elipanditi lyaye. Kono tukutabele kumayando
mulibaka no liywi no kuwaba mu maata a Nyambe.
9 Woyo ona tuyoyisa ni kutwiisana, okwisaniwa no kukena kasa mu libaka
no misebezi yetu kono mu libaka no kusinga kwaye mane ni sishemo eso ana
kutuba mwa Kelesite Jesu kunyima elitunga elyakalya sumbiwa kale,

10 mi cwale bano esishemo nasi monahalisiwa mukwiiya kwa muyoyisi
wetu Kilesite Jesu woyo ona mana elifu nikulita omoyo mane nikulita omoyo
no kwaafa mu liseli mulibaka no liywi no kuwaba.
11 Lyonyene eliywi no kuwaba nina beekiwa okutenda omukutazi, omu-
tumiwa mane ni mwiyeti walyo,
12 cwalehe bokame aba ni yanda aba nisebeza. Kono kanienisiwa kakuli
kame niyii woyo ina pumene mwa yonyene mi kame nikolwa nji kame
atwesa okubabalela eyo nina beeke kwa yonyene okutwala ba liywaa sauke.
13 Cwale okoñe omwanda no maywi no kuwaba no niti awo ona yupu kwa
mene, mu tumelo mane nimu lilato eyo ili mwa Kelesite Jesu.
14 Omamele eyi no niti eyi ina beekiwa mu pabalelo yowe, mu Mebo no
Kukena woyo oyoya mwaaci.
15 Kame olimukile nji onje awo ali mu Asiya nani futukele okunilwisa,
mwa onyene kame kuli Figalusi ni Hemogenisi.
16 Ombumu ashemube asindoo ya Onesifolasi, kakuli kame ani katulu-
sanga. Kasi kwenena okunungiwa kwange.
17 Kono aba ana kukeela mu Loma sebeli oni saela mane nikuni wana.
18 Ombumu amube esishemo okutunda kwa Mbumu Nyambe ba liywaa
elyo mane kame olimukile wino omo ana kunituseta mu Efese.

2

Omusole no Kuwaba wa Kilesite Jesu

1 Cwale wene omwanange, ongole mu sishemo eso sili mwa Kilesite Jesu.
2 Mi eyi ona yupu kwa mene balubala no tipaki no kupula, oibeeke kwanu
no kusepahala, awo satwese okwiiyeta anjili kame.
3 Okutabele mu mayando kanyi omusole no kuwaba wa Kilesite Jesu.
4 Kakwisa omusole oli ba musebezi woyo okwingenyeka mu musebezi wa
woyo nokwatenda omusole, kakuli omulelo waye waku wabelisa woyo ona
mubeeke ba musebezi.
5 Omunu oli mu takano kabiwi omupuzo no takano, konji aba alakana
okukumanena ni mulawo.
6 Osikulima mu koongola yosowana oweli kweyo ina kutuliwa.
7 Opuluke kweyo naamba, kakuli Ombumu mbakubi okuyupisisa mu inu
yonje.
8 Opuluke Jesu Kilesite woyo ona kwinguka kwaafu, no lusika lwa Dabida,
kanyi omo ina kutaleziwa mu liywi lyange no kuwaba.
9 Eliywi no kuwaba elyo ina yandele ni kunungiwa mu tungongolo kanyi
osisinyi. Kono eliywi lya Nyambe kalisi nungiwa mu tungongolo.
10 Cwalehe kame nongota einu yonje mulibaka no awo ana ketiwa nji
nonyene awane okuyoyisiwa mwa Kilesite Jesu ni kanya no kwaabwa.
11 Omwambelo ni waniti.
“Nji kame tufile naye,
mbatuyoyo naye.
12 Nji kame tukoongota mu mayando,
mbatubusa naye.
nji kame tumukana,
niyonyene mbakatukana.
13 Nji aci katu kwite etumelo,
yonyene wa kusepahala,
kakuli katwese oukukana yonyene.”

Omubeleki ona Pumeniwa kwa Nyambe

14 Wa pulukise eyi, mane nikwalemusa balubala lwa Mbumu nji alese
okukanana ni maywi. Kaikwite tuso kono konji feela okusinya awo ateeteta.
15 Otenda omo tweseta nji okubeeke wenyene kwa Nyambe kanyi
omubeleki no kulumelelwa, omubeleki woyo kakwite etaba nikwena woyo
oiyeta eliywi no niti.
16 Mwambuke omwambelo no kwiiba, kakuli kame yekeza okutwala anu
ku kufosa onene.
17 Omwambelo woo kame okufekile kanyi esitombo no kwabala. Mukaci
koo kame kuli Hemenaeyasi ni Filetasi,
18 okame awo anatundu mu niti aamba nji okwinguka no afu naku
tendahala. Kame akwisa etumelo no akoo.
19 Kono omusumo no koongola wa Nyambe osimanine obeekilwe eliswayo
“Ombumu kame ayii awo ali aye” mi “Omunu yonje woyo oisana elitina lya
Mbumu atunde ku kutenda eyi no kwiiba”
20 Cwale mu ndoo no kuneneba kakwisa fela eiwana no gauda ni silibela
kono kame kuli ngeso neyi no itondo ni limaa, einjili ya kukutekeha einjili
yano kwakutekeha.
21 Nji omunu kame akukenisa yonyene okutunda kwiinu no kwiiba, cwale
mbatende esibelekiso sili ni tuso, okukutekeha ni tuso ku munya ndoo, woyo
otatelele omusebezi wonje no kuwaba.
22 Ocile etitakazo no undumbana, kono otwalelele eyi no kuluka, ni
tumelo, ni lilato, ni kozo, bamweya nanu onje a alapela Ombumu ni mucima
no kukena.
23 Okane etiñananyi no welo na mbulwa etingana, mu kulimuka nji kame
tilita okulwa.
24 Cwale omubika wa Mbumu ka lukele okulwa, kono kame alukela
okutenda woyo no musa kwanu onje, woyo otwesa okwiyeta ni mucima no
kuwaba,
25 Woyo ofanena okusiulula ao amulwisa ni mucima no kuluka, kakuli
mwendi Nyambe mbaabi okubaka mane nji alimuke eniti.
26 Cwale atwese okupicuka mu malaba a Satani woyo waswazize nji
atende esi sisingwa kwa yonyene

3

Okuyoya nambulwa Nyambe mu maywaa no Mamaneneno

1 Kono oyupisise eyi nji mu maywaa no mamaneneno, kame sakwiye
tinako no kubambaba.
2 Kakuli anu kame sa kusinge onyene, asikusinga amali, akuyeema,
oukukuumusa, anyefuli, awo akana oku yupa ashemi oo, awo aulwile
okutumela, awo akana einu ya ouwa, awo no kwakena,
3 awo no kuulwa elilato, asiñole, asi kooba anu ni mapwa, awo no
kwakulema, asikutweba, awo atimba einu no kuwaba,
4 asi kushemba, amatanya, asiku kununeka, awo asinga eminyaka okubita
okusinga Nyambe,
5 awo akumonisa nji aasikupumena, kono kame akana amaata no
uasikupumena. Ocile anu no ngeso.
6 Kakuli mukaci koo kame kuli awo aingena mu tindoo no anu ni kununga
akati no kufokola, awo aimelwe ku ibi ni kulakaza eiminyaka no kupula,
7 awo ayupeteta kwanu feela mane kakeela ba kulimuka eniti.
8 Kanyi Janesi ni Jambulesi aba ana kukananisa Mushe, cwale alume awo
nonyene kame akanana eniti, anu no kwanahana wino mane kame ana
tauka mu tumelo.

9 Kono katamba oku twalelela, kakuli owelo woo mba umonahala kwanu
onje, kanyi uya no alume ayiili aya.

Etitaelo no Mamaneneno kwa Timoteya

10 Cwale bano nu limuka etuto yange luli, nomu ni tendelanga, ni milelo
yange mu moyo, etumelo yange, ni mucima wange no kuwaba, ni lilato
lyange, nu koongota kwange,
11 amayando ange, okuyandisiwa kwange, oko kuna niiyele ku Antiyoki,
ni ku Ikoniyamu ni ku Lisitila, mu mayando ao kame ni na kongota, mi
Ombumu na nilamulele kweyo yonje.
12 Niti luli awo onje asaela okuyoya mu moyo no uasikupumena oli mwa
Kilesite Jesu kame sa yandisiwe,
13 kono anu no kwiiba na ongi, kame sa twalelele onene mu uyi, me
alemine okonga anu, mi kame aongiwa nonyene.
14 Kono wene otwalelele kweyi ona kwiyete mane ongotete eyo ona
pumenemi kame olimukile woyo ona kwiyeteyo,
15 okutunda ku wanuke wowe kame uyii amañolo no kukena, awo atwesa
okusimweta eyo no kuyoyisiwa mu kupumena mwa Kilesite Jesu.
16 Amañolo onje kame anañoliwa mu kususuweziwa kwa Nyambe mi
kame ali ni tuso mu kwiyeta, mu kukolwisa, mu kulukisa mane ni muku-
monisa okuluka,
17 nji cwale omunu wa Nyambe a petahale mane afanene okutenda
omusebezi onje no kuwaba.

4

Ekatulo kame Ikeyile mutende Omusebezi wenu wino

1 Kame ni kulaela bouso wa Nyambe ni wa Mbumu Kilesite Jesu woyo
soatula awo ayoya nawo asikufa, enako saiye ni mubuso waye
2 okutaze eliywi, ongote mu nako no kuwaba neeyi no kwiiba, ukolwise,
okalimele, osususweze mi otenda ngeso ni mucima no kuwaba ni mane nimu
kwiyeta.
3 Kakuli enako kame iiya eyo anu kame sakane etuto no kuwaba, kono
bakwikala ni matwi nokuyuwa mbaku saelele aiyeti oo awo sate mu titakazo
too.
4 Kame satunde muku teeteta eniti mi kame sayaulukele mu matangu.
5 Kono wene enako yonje okutukisete, wongole mu mayando, otenda
omusebezi no kwamba eliywi, oiyatetete eyi no situlo sowe.
6 Kakuli mene kame nili ba nako no kutendiwa esitabelo, enako no kuta
kwange naikeela.
7 Kame ni nalwi endwa no kuwaba, na keela kale ba mamaneneno, kame
nina teula etumelo.
8 Mi cwale kame nibeekelwe ekuwani no kuluka, eyo Ombumu, omwatuli
no kuluka, kame saibe kwa mene ba liywaa no katulo mane kasa mene feela
kono ngeso ni kwawo onje ana singi okwiiya kwaye.

Amaywi Ange

9 Otenda omo sotwesete monje okwiiye kwa mene muwangu.
10 Kakuli Damasi kame ana ni fulalele mu ku singa elitunga mi kame
anati ku Tesalonika. Kilesenisi kame anati ku Galatiya, Tite kame anati ku
Dalumatiya.
11 Luka yokame fela oli ni mene. Oshimbe Maleka oiye naye, kakuli
niwaotokwa onene mu kunitusa mu musebezi.
12 Kame ni na tumu Tayikikasi ku Efese.

13 Aba sawiye, oni shimbele omukanjo ni nasiyi ku Tulowasi kwa Kapusi,
olite ni tibuka mane niitumba inapungiwa abo ina ñolo.
14 Alekizanda, ombuti no yondo kame ana ni tende ouyi onene, Ombumu
mba mu usete okukumanena ni misebezi yaye.
15 Omu tokomele ni wene, kakuli kame ana kulwisa amaywi etu onene.
16 Enako inaku kutambwela ba weli kakwisa woyo ona kuniimanena, onje
kame ana kuni futukela. Alese okubalelwa omubonda owo.
17 Kono Ombumu na kuni imanena mane kuniba amaata no kwamba
eliywi no niti elyo asimacaba aliyupe, mi kame ina lamulelwe ku kanwa ka
Ndee.
18 Ombumu mba ni lamwene niku misebezi no kwiiba yonje mane niku
niyoyisa oku ni ingenyeka mu mubuso waye na ku wilu. Kwa yonyene
kwikale ekanya, mu tinako ni tinako! Ameni.

Okukeeta no Mamaneneno

19 Okeete Pulisika ni Akwila, na sindoo ya Onesifolasi.
20 Elasitasi nasiyala mu Kolinte. Tulofimasi ina musiyi yotomine ku
Miletasi.
21 Weteke omo sotwesete monje okwiiya omubebo owaka sikeela kale.
Eubulusi, Pudensi, Linasi, ni Kulaudiya na beetu onje kame akukeeta.
22 Ombumu aikale ni mebo yenu,
Esishemo siikale naanyi moonje.

ELINOLO LYA PAULUSI KWA TITE

Okulimukisa

Ebuka ya Tite niinjili no tibuka tinee ta Paulusi eto tina kuñoleliwa omunu, kasa ku Keleke. Eti buka taatu tinjili ni 1 Timoteya, 2 Timoteya mane ni Filemoni. Paulusi kame ana kuñolela Tite, kono nakuñola kame kanyi nji eliñolo kame lifanena okubaleliwa kwaanu no kupula mu kukuwa. Paulusi kame akulubelwa okuñola eliñolo eli kumyaka na kunyima munyim no kuleiwa kwa Kilesite.

Paulusi nalaele Tite nji aendise etikeleke eto tili ba sooli sa Kilete. Paulusi nakuñola eliñolo eli nji alaele Tite omu afanena okuketela ni ku simweteta asikwendisa ekeleke. Mi nakuba etitaelo no kukufeka kanyi eto ana kuba muliñolo kwa Timoteya. Eliñolo lyaye kame litoloka omo afanena okwikalela aaendisi no tikeleke mu mukwa no likuta. Etikeleke mane niaendisi no tikeleke balelo kame afanena okumamela onene kuinu eyo ifanena kwao ali muketelelo no tikeleke.

Emitwi no yambo

Paulusi kame alaela Tite okuketa aendisi ao ali ni mebo ya Nyambe (1.1-16).

Cwale kame amulaela kame nji aiyete aanu okuyoya ni mebo ya Nyambe (2.1-3,11).

Kumamaneneno Paulusi kama amana mu kukutabela einjili no mihupulo yaye mane ni kutuma etitumeliso (3.12-15).

1 Time Paulusi, omubika wa Nyambe ni mutumiwa wa Jesu Kilesite.
Oku ongoteteta etumelo ya awo ana ketiwa kwa Nyambe ni tingana no niti
yoo eyo yendelela ni mwikalelo no Unyambe,
2 mu ku sepa omoyo no kwaabwa owo ana kutusepisa Nyambe ku kale
woyo na kwaonga,
3 ni mu nako eyo ifanena kame ana shootola amaywi aye mu ku kutaza
nina bekiwa mu ku laelelwa kwa Nyambe omuyoyisi wetu.
4 Kwa wene Tite, omwanange mu tumelo.
Esishemo ni kozo eyo itunda kwa Nyambe Sitetu ni Kilesite Jesu omuyoyisi
wetu.

Omusebezi wa Tite mu Kelete

5 Eli elibaka ina ku ku siyela mu Kilete, nji omanenene eyambo eyo ina
kuulwa oku lukisa, ni ku keta aakulu no Tikeleke mu titolopo tonje kanyi
omo ina ku kusimwetela,
6 nji omunu kanyazahala, woyo okwatile omukati mumweya, woyo oli
naana no ku pumena no kwaanyazahala mu mifilifili simba mu ungulunde.
7 Kakuli kame ku fanena nji omwiyeti no keleke, atende woyo no kwa
nyazahala, omunu no kwaa ku kuumusa, ni ku lelubela okutina, simba
esitakwa, simba osi mifilifili simba omunu no ku singa onene amali.
8 Kono atende omunu no ku tambula wino angenda, woyo osinga ouwa,
woyo no ku shangama, woyo otenda wino einu, no kukena, nuu kulema.
9 Kame afanena oku kumalela ku tuto no niti, omo ina kwiiyetetwa,
nji cwale atwese okuba etitaelo mututo iyupahala mane ni ku monisa
amafosisa kwao ailwisa nji ayupisise.
10 Kakuli kame kuli awo no kupula amangulunde, awo aamba eyo na
mbulwa tuso, awo aonga aanu, onene kwaawo no mupato.

11 Kame afanena oku tikiwa otunwa, mi aanu ashandoola amasika onje
mu kwiyeta eyo no kwafanena, nji awanemo esifumu no kwaaluka.
12 Omwaboo omunjili woyo neli munuhi, kame ana kwamba nji, Amak-
ileta nasi mapwa enako yonje, mi ni ibatana no kwiiba, asi mapumo no ku
buba.
13 Oupaki owo ni wa niti. Cwalehe mwaakalimele mu kongola, nji cwale
mwatuse nji akule mu tumelo.
14 Alese oku tokomela amatangu no Sinjuda, ni titaelo no aanu akana eniti.
15 Einu yonje ni ya kukena kwaanu no kukena, kono kwao no kwakena
no kwaa pumena kakwisa esi no kukena, etingana ni mihupulo yoo kame
asilafalile.
16 Kame aamba nji kame alimukile Nyambe, kono kame amulatula mu
misebezi yoo, kame akwite olutimbo, mane ni kuulwa elikute mi kaafanene
emisebezi no kuwaba.

2

Etuto Ilukile

1 Kono wene oiyete eyo ifanena etuto eyo ilukile.
2 Mwiyete akulu no alume nji atende aanu no ku sepahala, no ku
shangama, ano ukulema, awo ali mu tumelo, ni mulilato, ni mu kongooteta
emicima.
3 Wambele akati akulu nji nonyene aikale ni mukwa no kukena, alese
okooba, simba aabika no kunwa, kame afanena okwiyeta eyi no kuwaba,
4 mi cwale aiyete aasizana oku singa ambumoo naanoo,
5 atende aa no ku yupisisa, nuuku babalela, ni ku sebeza, aikale ni musa,
ni ukubeeka kunji no ambumoo, nji cwale eliywi lya Nyambe lyuulwe oku
nyefulwa.
6 Mi kame waambele ngeso naa ndumbana nji akuleme onyene.
7 Oku tende omwanda wenyene mu inu onje okutenda emisebezi no
kuwaba, mi mu tuto yowe wiyeta omonise nji ni ya kukena, ni ku kutekiwa.
8 Amaywi wamba atende aa ayoisa, nji cwale awo atu lwisa aene, aulwe
esi no kwiiba eso saambe kwaaci.
9 Waambele aabika nji aku beeke kunji no aolyoo ni kwawabetwa mu inu
yonje, mi alese oku kanana
10 simba okwaitela, kono amonise okusepahala no ku manenena mu nako
yonje, nji cwale etuto ya Nyambe Omuyoyisi wetu ikutekiwe konje.
11 Kakuli esishemo sa Nyambe nasi monahala eso si yoisa aanu.
12 Esishemo kame sitwiiyeta okukana emikwa eyo kasa ya Nyambe ni no
ku shukela eyi no litunga, ni ku yoya mu kuyupisisa, ni mu kuluka, ni ku
yoya mu mukwa wa Nyambe mu litunga lino,
13 me tu tatelele esepo yetu ili ni mbuyoti, ni ku monahala ni kanya ya
Nyambe wetu no kuneneba, neyi ya Muyoisi Jesu Kilesite.
14 Woyo ona kutobohele aaci oku tu lukulula ku uyi wetu yonje, ni ku-
tukenisa nji tutende aanu aye luli awo atukufalelwe emisebezi no kuwaba.
15 Otatulule etitaba eti, mi mbu kutaza mu maata onje. Kuulwe omunu so
ku shwaula.

3

Omwikalelo no ulumeli

1 Mwaapulukise nji akubeeke kunji no aabusisi ni mu maata, nuuku
kuteka oku tenda omusebezi no kuwaba.

2 mwaambele nji alese okushwaula omukwenu, mu lesele okukanana, mu
ku kuteke mane ni kumonisa ouwa wenu ku munu yonje.
3 Kakuli naaci natu kutenda aaelo kunyima, me tuli aanu no kongiwa,
aabika no titakazo no mifuta-futa ni minyaka, ni ku yoya mu lunya ni uyi,
okutimbiwa kwaakwetu ni mukaci ketu.
4 Kono ouwa ni mukekecima wa Nyambe omuyoyisi wetu aba una kumon-
ahala,
5 naku tuyoyisa. Kasa mulibaka no itendanu yetu tuna tende mu kuluka,
kono mulibaka no makeke aye, mu kuyowisa amasika ni kwaatenda ano
ubya mu mebo no kukena.
6 Eyo Nyambe nakwitela kwaaci mukupula mulibaka lya Jesu Kilesite
omuyoyisi wetu,
7 nji cwale tubekiwe ano kukena mu sishemo saye mane nji tuka shwane
mu sepo no moyo waye na kwaabwa.
8 Omwambelo ni wa niti. Etituto eti nita niti mi kame tikwite etuso onene
ku munu yonje.
Cwale kame ni singa nji mongotetete mu yambo eyi, nji cwale aanu ao
apumena mwa Nyambe atokomele oku tenda eyi no kuwaba, mi eyi niiwa
mane ikwite omupuzo kwaanu.
9 Kono mulesele einu nambulwa tuso, eyi no masika na ku kale, et-
ing'ananyi, okulwisa omulawo, kakuli ka ikwite outokwa ni tuso.
10 Kanyi ku munu na munyima noo ku mweleza kamweya simba twiili,
kakwisa kame eso sa mutende kwa yonyene.
11 Me mulimukile nji woyo omunu kame asinyehile ni kutenda esibi, woyo
ni wa ku nyazahala.

Etitaelo no mamaneneno

12 Cwale aba sanitume Atemasi simba Taicikasi kwa wene, mutende omo
mutweseta monje okwiiya kwamene mu Nekapolisi kakuli nani hupula nji
nikaikale kuya uno mubebo wonje.
13 Mutende omo mutweseta monje okulelubisa Zenasi osi milao ni apolosi
mumone nji mundila yoo kakwisa esinjili eso abilaelasaele.
14 Mi aanu etu akwiyete oku tenda eyi no kuwaba, nji atuse eyo isaeliwa
yonje kasa okwikala nambulwa tuso.
15 Awo nili noo onje kame ami keeta.
Esishemo sa Nyambe siikale naanyi moonje.

Eliñolo lya Paulusi kwa FILIMONI

Okulimukisa

Ebuka no kwibiba ya Filimoni kame ina kuñoliwa kwa mutumiwa Paulusi (1.1). Paulusi kame ana kuñola ebuka eyi yoli mutolngo, okutalusa nji kame ana kwiñola luli yoli mu Loma. Nji kame ana kwikalanga mu Loma cwale kame ifanena okuñoliwa mu myaka makumi atanu ni likumi limweya munyima (60) no kuleiwa kwa Kilesite, mi enako imweya eyo ana kuñola ebuka no Makolose.

Kame ana kuñola ebuka eyi ku mulume oisaniwa Filimoni. Filimoni neli omunjili no Keleke mane nakwikala naabika. Paulusi nakumuñolela oku mukumbela nji alese okuba ekoto ku mubika waye Onesimasi woyo ona kushotoka kwa Filimoni. Ku mulawo no siloma, Filimoni nakwikala ni tukelo no kuba omubonda Onesimasi. Paulusi kame akutusisa amaywi no kukandimeka Filimoni okutambula Onesimasi kanyi omulumeli mane kame anahana nji Onesimasi apumenwe okusebeza ni Paulusi (1.13-14)

Emitwa no titaba

Paulusi kame akeeta Filimoni mu (1.1-3)
Cwale Paulusi kame akumbela musibaka sa Onesimasi nji Filimoni amutambule kanyi minaye mu ulumeli (1.4-21)
Paulusi kame amana mu kulimukisa omunahano waye no kupota mi kame atuma okukeeta kwaye (1.22-25)

1 Okutunda kwa mene Paulusi elipantiti mulibaka lya Kilesite Jesu ni Timoteya omwabetu,
Kame tuñolela kwa wene Filimoni omusingiwa ni mwabetu mu musebezi
2 ni kwa Afiya mandetu ni Akipasi, omwabetu omusole ni keleke mu ndoo yowe.
3 Esishemo siikale nanyi ni kozo itunda kwa Nyambe Sitetu ni kwa Jesu Kilesite.

Elilato ni Tumelo ya Filimoni

4 Kame ni kutumelanga kwa Nyambe enako yonje aba nimi pulukanga mu titapelo tange.
5 Kakuli kame niyupa eyi no lilato ni tumelo eyo uli nayo kwa Mbumu Jesu ni kwa asikupumena onje a Nyambe.
6 Kame ni lapela nji okutabela no tumelo yowe ifanene okukulisa ezibo no uwa wetu wonje mwa Kilesite.
7 Kakuli kame niwabelelwe onene ni kombaombiwa okutunda mu lilato lyowe omwabange. Kakuli emicima no aasikupumena kame ninatende eyi no ubya mwa wene.

Paulusi yo Kumbela Filimoni nji Atambule wino Onesimasi

8 Abo cwale simba nji kame nili ni undume mwa Kilesite kame nitwisa oku milaela okutenda eso mufanena oku tenda.
9 Mulibaka no lilato kame ni singa okukumbela kwa wene mene Paulusi omunume mukulu mi bano nili elipantiti kame mulibaka lya Kilesite Jesu,
10 Kame ni kumbela kwa wene mulibaka lya mwanange Onesimasi woyo inakutenda sitaye abo menili mu tolongo.
11 Ku matatekelo kasikwikalanga ni tuso kwa wene, kono bano niwautokwa luli kwa wene ni kwa mene.

12 Kame nimuusa kwa wene, okumutuma yo mucima wange wonje.
13 Simba nji kame ninakusinga okwikala naye kuno, mulibaka nji ani
sebeleze mu sibaka sowe mu nako no kunungiwa kwange mulibaka no liywi
no kuwaba.
14 Kono kame nina kusinga okwatenda esinjili me kawasilimuka oweli. Nji
ouwa sotende olese kuutenda mu kukandimekwa kono outende mu kusinga
kowe.
15 Mwendi eli elibaka ana kutundela Onesimasi kwa wene mu nako icana
nji cwale wikale naye okuta oku no kwaabwa,
16 cwale kasa kanyi mubika kono okubitelele omubika, omwabetu
osingiwa, onene kwa mene, kono cwale ngasibine kwa wene, bamweya mu
lutu mane ni mwa Mbumu.
17 Cwale nji kamo nishimba nji kame nili omukowe mu musebezi, niy-
onyene omutambule omoso tambwele mene.
18 Nji kame anaku kufoseze onene simba oku kukolotela esinu sonje,
osibalele sitende omubonda wange.
19 Mene Paulusi kame niñola eyi ni lyoko lyange, mi mbani siteneke.
Kulese okwambiwa esinjili ku sikoloti sange mane ni sowe.
20 Ee mwabange, kame nisinga nji onitendeleko esi mwa Mbumu. Okatu-
luse omucima wange mwa Kilesite.
21 Mu kusepa okuyupela kowe kame nikuñolela muku limuka nji mbu-
tende okubitelela eyi ninaamba.
22 Ba nako imweya onilukisete omuzuzu, kakuli kame nisepa mu titapelo
tenu mba nimiusetwe.

Omulaano no Mamaneneno

23 Epafalasi omwabange lipantiti mwa Kilesite Jesu, kame amikeeta.
24 Mane ni Maleka, Alisitakasi, Demasi ni Luka akwange ni belekanga noo.
25 Esishemo sa Mbumu Jesu Kilesite siikale mu myoyo yenu.

Eliñolo ku HEBELU
Okulimukisa

Amaywi a Nyambe Okubitela mwa Mwanaye

1 Mu tinako ni mu mikwa no kupula Nyambe kame ana kwambanga na
sitetu naku kale okubitela mwa anùhi aye,
2 kono mu tinako tino no mamaneneno, kame aamba kwaaci mwa
Mwanaye woyo abekile oku yola einu yonje, woyo kame mwa yonyene kame
anatende elitunga.
3 Yokame woyo omonisa ekanya ya Nyambe ni sifekiso esi ali mwa
sonyene, kame a shimba einu yonje mu liywi no maata aye. Aba ana kumana
okukenisa eibi, sebeli oikala ku lyooko no silyo lya Nyambe no maata onje
naku wilu.

Okuneneba kwa Mwana Nyambe

4 Kakuli yo bita amangeloi ku maata no kuneneba, simba elitina elyo ana
biwi ni lya utokwa onene okubitelela oo.
5 Kakuli ku lingeloi li bine eli a naamba Nyambe nji,
“Tiwe Mwanange,
balelo kame nina futuka Sitowe.”
Simba kame libine elingeloi eli anambele Nyambe nji,
“Kame sani tende Sitowe,
mi yonyene kame satende Mwanaye.”
6 Mi kame aba sa lite mwanaye no mweli mu litunga, sebeli wamba nji,
“Mulesele amangeloi onje a Nyambe amu lumbeke.”
7 Nyambe ku mangeloi onje kame ana kwamba nji,
“Anyine otenda amangeloi aye emebo,
mi abika aye kame aatenda amalimi no mulilo.”
8 Kono kwa Mwanaye kame aamba nji,
“Olubona lowe, wene Nyambe, ni lwakuta oku no kwaabwa!
Omulamu wowe Mbumu no kuluka omulamu no mubuso wowe no
kuluka.
9 Kame osinga esi no kuluka, mi kame otimbile eyi no kwaluka.
Abo cwale Nyambe, Nyambe wowe, kame ana waa wene
ni maati no ku wabelelwa onene,
kame oli beulu no alikani.”
10 Kame sebeli wamba nji,
“Weene, Mbumu, ku matatekelo kame ona kuumba elitunga,
mi amawilu kame atendile omusebezi no maoko owe.
11 Eyo yonje mba ibu, kono wene mbusiyala,
yonje mba ikulubala kanyi esikumango.
12 Mbu ipungu kanyi mukanjo,
mi mbai futuka.
Kono wene mbusiyala kanyi omo oikalele,
mi emyaka yowe ka itamba kubwa.”
13 Kono ku mangeloi libine anambele nji,
“Oikale ku lyoko lyange no silyo,
oku twala abo sa ni tende eiila yowe
esipula no malyatelo no makondo owe.”

14 Kasanji onje amangeloi kame atendile emebo eyi isebeleza Nyambe, eyi itumiwangwa oku sebeleza awo sawane okuyoyisiwa?

2

Okuyoyisiwa no Kuneneba

1 Mulibakaelyo, kame tu fanena oku tokomela onene eyi tu na yupu, nji cwale tulese okutundamo.
2 Kakuli nji eliñusa linambiwa ku mangeloi neli lya niti, mi onje awo ana kuulwa oku li kuteka ni ku likana nakuwana ekoto ina kwaafanena.
3 Ngasibine satu banduke nji tu keshebise okuyoyisiwa no kuneneba oko? Na likwambiwa oweli kwa Mbumu, mi na tuku lyambeliwa kwaawo ana kwiyupa kwa yonyene.
4 Nyambe niyonyene sebeli oongoteteta okuba oupaki woo mu isupo ni mu timakazo ni inu no kukomokisa mu timpo no Mebo No Kukena titabiwa okukumanena nomu asingela yonyene.

Woyo Otu Twaletela ku Kuyoyisiwa

5 Kakuli kasa ku mangeloi oko Nyambe ana ku beeka elitunga elyo liiya, elyo twamba.
6 Nai kwambiwa kunjili nji,
“Omunu anyine nji umu puluke,
Simba omwana munu anyine, nji umu babalele?
7 Kame ona mubi okwikala kunji no mangeloi enako icana,
kame onamu fuku ekuwani no kanya neyi noku kutekiwa,
8 mi kame obeeka einu yonje kunji no makondo aye.
Cwalehe, aba abekile einu yonje munji yaye, ka si siya esinjii esi aulwile oku beeka mu maata aye. Nabakulingeso, katu simona kale nji einu yonje kame ili mu maata aye.
9 Kono kame tu mona Jesu, yonyene woyo ona ku bekiwa ba nako icana kunji no mangeloi, mulibaka no lifu ana yupu okukola kwalyo, kame afukilwe ekuwani no kanya ni likute mulibaka no ku yandela elifu, nji cwale mulibaka no sishemo sa Nyambe, na fele aanu onje.
10 Kakuli kame kuna kulukela nji Nyambe okubitela mwa yonyene ni kwa einu yonje iikaleko, mukulita aana no kupula mu kanya abo okubitela mu muyando aye, mbaa tweletele mukuyoyisiwa no niti.
11 Kakuli yonyene osi kukenisa nawo asiku kenisiwa, onje Sitoo ni mumweya. Mulibakelyo ka ene okwaa isana abaange.
12 Cwale aba aamba nji,
“Kame sa nambele abaange elitina lyowe,
Kame saniyeme wene mukaci no mukopano.”
13 Mi kame sebeli wamba nji, “Kame sa ni mu sepe.” Mi kame sebeli wamba nji, “Ya mene uno, naana ana nibi Nyambe.”
14 Cwalehe abo aana omu aku tabela mu lutu ni mu unyinga, mu mukwanongeso ni yonyene nashimbi kuunu ukufekile, nji cwale mu lifu lyaye asinye woyo oli ni maata no lifu, yonyene diyabulozi,
15 mi aliulule aanu onje awo ana ku yoya omoyo woo wonje mu ubika no kucila elifu.
16 Niti luli kasa mu ku tusa amangeloi, kono kame aneyi mu kutusa olusika lwa Abulahama.
17 Mulibakelyo neli nji afanene okutendiwa kanyi ainaye mu likute lyonje, nji cwale atende omupulisita munene no makeke ni kusepahala mu sebelezo ya Nyambe, oku tenda esitabelo no tifo no ibi no aanu.

18 Kakuli kanyi yonyene aba ana kuyanda ni kwetekiwa kame atwesa okutusa awo aetekiwa.

3

Jesu Wa Kuneneba okubita Mushe

1 Cwalehe, anyi abaange no kukena, anyi mu tabelwe ku kwisanwa na ku wilu, mu lemuhe Jesu, omutumiwa ni mupulisita mukulu no tumelo yetu eyi twamba.
2 Na kusepahala kwa woyo ona kumu keta, kanyi ngeeso Mushe aba ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe.
3 Kakuli Jesu kame akutekiwa onene mu kanya eyi ibita Mushe kanyi omuyaki no ndoo aba akutekiwa onene okubita endoo.
4 Kakuli endoo einjili ni injili kame ili ni munu ona kwiyaka, kono omuyaki no inu yonje Nyambe.
5 Cwale Mushe kame ana ku sepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi omubika, aba ana ku paka einu eyo ina ku fanena okwambiwa kulubala.
6 Kono Kilesite na kusepahala mu ndoo ya Nyambe kanyi Omwana. Cwale aci kame tuli asindoo yaye nji kame toongoteta mu tumelo yetu ni ukukumusa mu sepo yetu.

Emamela Kwawo no kwa Pumena

7 Abakulingeso, kanyi Emebo No Kukena aba yamba nji,
“Balelo aba mu yupa eliywi lyaye,
8 mu lese oku tatafaza emicima mu ku futuka,
kanyi ba liywaa liya mu na kwetekiwa
mu lihalaupa.
9 Omo anjekulyenu aba ana ku neteka,
mi kame ana mono emisebezi yange ba myaka makumi anee (40).
10 Mulibakaelyo kame nina kutinisiwa ku lusika olo ni kwamba nji,
‘Kame ayauluka enako yonje mu micima yoo,
Mi kasi limuka etindila tange.’
11 Kanyi aba ni kweta mu kutweba kwange nji,
‘Ka tamba okwingena mu pumulo yange!’ ”
12 Abaange mu tokomele, omunjili kwaayi alese okulumelela okwiiba ni mucima no kwapumena okumi twaletela okutunda kwa Nyambe no ku yoya.
13 Kono mu kususuweze omunjili ku munjili mu liywaa ni liywaa, konji fela aba liisaniwa balelo, nji kuulwe kwaanyi woyo so tatafala omucima mu ku komiwa ku sibi.
14 Kakuli kame tuku tabela mwa Kilesite, konji aba satuleme etumelo yetu no weli mu koongola okutwala ku mamaneneno.
15 Eileminwe okwambiwa nji,
“Balelo aba mu yupa eliywi lyaye,
mu lese oku tatafaza emicima yenu,
kanyi mu kufutuka kwenu.”
16 Anyine awo ana kuyupa mi sebeli amu shamaeta okumulwisa? Kasa nji neli onje awo ana ku tunda mu Egepita munji no ketelelo ya Mushe?
17 Mi anyine awo ana kutinisa Nyambe emyaka ina kukwana makumi anee? kasa nji neli awo ana kutenda esibi awo etinyutu too natikukwela ni kufa mu lihalaupa?
18 Mi kwa nyine awo ana kwetela nji katamba okwengena mu pumulo yaye, kono neli kwawo ana kuulwa oku mukuteka.

19 Cwale kame tumona nji kasi kutwesa okwingena kakuli kasi kupumena.

4

Epumulo no Anu a Nyambe

1 Cwalehe, abo esepiso no kwingena mu pumulo yaye aba isiliko, tu cile,
mwendi anjili mwaanyi mba atuliwa ba ku kwangwa oku keela bo.
2 Kakuli eyambo no kuwaba eyo, nai kwiiya kwaaci, kanyi omo un-
akwiyela kwa onyene. Kono eliywi ana ku yupa kali sikwa tusa esinjili,
kakuli kalisikuwana ni tumelo kwawo anakuliyupa.
3 Aci asi kupumena, kame tu ingena mu pumulo yaye, kanyi omo anam-
bele nji, “Kame ni na ku nungu oluci mu kutweba kwange nji, ‘Katamba
okwingena mu pumulo yange!’ ”
simba nji emisebezi yaye naba ina kubwa oku tundelele ku matatekelo no
elitunga.
4 Kakuli kame kuli abanjili aba ana talusa eliywaa no utanu ni twiili (7) nji,
“Nyambe kame ana pumula ku misebezi yaye yonge mu liywaa no utanu ni
twiili (7).”
5 Mi kame musibaka esi kame anamba nji, “Ka tamba okwikala mu pumulo
yange.”
6 Cwale kakuli kusi siyalile esibaka no aanu anjili okwingenamo, mi awo ana
kusepisiwa oweli kasi ingena, mulibaka no kwa pumena,
7 Nyambe na ku suma eliywaa linjili kame nji, “Balelo,” mi sebeli olyamba
mwa Dabida, aba kuna kubita enako no kuleba, omo kuna kwambeliwa
kale,
“Balelo, aba mu yupa eliywi lyaye,
mulese okutatafaza emicima yenu.”
8 Kakuli nji Joshuwa, kambe kame ana kwaaba epumulo, kambe Nyambe
kasi kwamba eliywaa lindina.
9 Abakulingeso, kame kusili ni pumulo no liywa no utanu ni twiili eyi
isiyalele aanu a Nyambe.
10 Kakuli woyo oingena mu pumulo ya Nyambe, kame apumula ku mise-
bezi yaye kanyi Nyambe omo apumulele ku yaye.
11 Cwalehe tulwele okwingena mu pumulo eyo, nji kuulwe omunjili
okukwangwa mundila imweya no kwa pumena.
12 Kakuli eliywi lya Nyambe nilya kuyoya ni maata, lya kutweba okubita
omukwale no kutweba ku maneku ayili mi kame li cuula oka keela ku
matabelo no mebo ni mucima, ni ku mawaneno no ifuba ni ku mooko, mi
kame lyatula mu wangu amaikuto ni minahano no mucima.
13 Mi balubala lwaye kakwisa esumbiwa eso siku shwekile, kono yonje
kame ili aba nolikena ni kumonahala ku miyo aye woyo satuku tambwele
twenyene kwa yonyene.

Jesu Omupulisita Omukulu

14 Cwale aba tuli ni mupulisita omukulu, woyo ona ka kubita mu mawilu,
yonyene Jesu Omwana Nyambe, tuongolele mu kwamba etumelo yetu.
15 Kakuli woyo tuli naye, kasa mupulisita mukulu woyo no kwatu yu-
pela okukola mu mifokolo yetu, kono yonyene woyo mu ndila yonje na
kwetekiwa kanyi aci, kono yo kakwite sibi.
16 Cwale tu shetete mu undume inene ku lubona lwa Nyambe no sishemo,
nji tu tambule amakeke ni sishemo mi tu tusiwe mu nako eyi ifanena.

5

1 Kakuli omupulisita omukulu yonje ona ketiwa mukaci no aanu na
bekiwa nji aimanene aanu kwa Nyambe, okulita etimpo ni itabelo mulibaka
no ibi.
2 Kame atwesa okutenda osimacaba naa ayauluka ni kwayupisisa kakuli
ni yonyene kame afokola.
3 Mulibakelyo kame anungilwe okulita esitabelo no ibi yaye kanyi eyo no
aanu.
4 Mi kakwisa omunu otwesa okuketa nuukuba elikute yonyene, kono
kame ana isaniwa kwa Nyambe kanyi Aluni omo ana kwisanenwa.
5 Cwale ni yonyene Kilesite ngeeso, kasi ku kununeka yonyene nji aku
tende omupulisita mukulu. Kono kame ana beekiwa kwa yonyene woyo ona
kwamba kwa yonyene nji,
Tiwe mwanange,
kame nina tende sitowe balelo.
6 Kanyi omo ana kwambela kame mu sibaka sinjili nji,
“Tiwe omupulisita na mu tinako no kwabwa,
kanyi omo ana kutendela Melekisendeki omupulisita.”
7 Mu maywaa no unu waye Jesu sebeli olapela ni ku kumbela ni kukuwa
onene ni myoti, kwa yonyene woyo otwesa okumu yoyisa okutunda mu lifu,
mi nakuyupiwa kwa Nyambe mulibaka no ulapeli waye.
8 Simba nji neli Mwana, na ku kwiyeta elikute okubitela mu mayando ana
ku yanda.
9 Mi cwale aba anaku tendiwa woyo no ku petahala, sebeli otenda am-
atatekelo no kuyoyisiwa no kwabwa kwawo onje amukuteka.
10 Nyambe na kumu beeka omupulisita mukulu kanyi omo ana kwikalela
Melekizedeki omupulisita.

Etemuso mulibaka no kusiya Etumelo

11 Mulibaka no eyi kame tukwite eino kupula no kwamba kono yaku
bambaba okwitalusa, kakuli kame muna kesheba kukuyupa.
12 Kame munafanene okutenda aiyeti ba nako ino, mu si saela omunu oku
miyeta kame amatatekelo no tituto ta maywi a Nyambe. Kame mu saela
amawe, kasa eilya no kongola.
13 Kakuli omunu yonje woyo oyoya ba mawe osikwiyeta mu liywi no
kuluka, kakuli osili mwanukana.
14 Kono eilya no kongola yaa kulu, awo akwiyetile oku keta eino kuwaba
kweyi no kwiiba.

6

1 Cwalehe tute kuuso kututo no kukula mu tingana mi tusiye etituto no
liñusa no ulapeli. Tulese okusuma kame omutomo no kufutuka okutunda
ku misebezi na mbulwa tuso kono tupumene mwa Nyambe,
2 nou no tuto no tikolobezo ni kubeeka amaoko, okwinguka nwaafu ni
katulo no kuta oku no kwaabwa.
3 Cwale esi mba tu sitende nji Nyambe mba sipumenene.
4 Kakuli ka ku twesahala kame okuukela ku kubaka awo ana ku
monyekelwa kamweya awo ana eteke empo na kuwilu mi kame ana tabelwa
ku Mebo No Kukena,
5 mi kame ana eteke ouwa no liywi lya Nyambe ni maata no mamaneneno
awo aiya.

6 Nji nakwi mutumelo yoo, kakutwesahala okwausa ku kubaka kame
kakuli kame angongotela Omwana Nyambe kame ba mubonda woo ni ku
mwenisa patalaza.
7 Kakuli omumbu ona lokiwa onene ku mbula eyo ina ku lokeliwabo ni
ku lita eimena no kulya eyo itusa awo ana ilimi mba utambula embuyoti
okutunda kwa Nyambe.
8 Kono nji kame ubeka emikona ni moopu, kaukwite tuso mi kame oli bebi
ni kukutiwa amamaneneno kame so ciñiwe ni mulilo.
9 Asingiwa, ababo twamba ngeso mu taba yenu, kame tu kwela kweyi no
kuwaba eyo iyoyisa.
10 Kakuli Nyambe kakwite saluluti, nji a pulame emisebezi yenu, ni lilato
eli muna monisa kwa yonyene muku tusa aanu a Nyambe no kukena eyo
mane mu sitenda.
11 Mi kame tulakaza nji omunu yonje mwaanyi amonise okutukufalelwa
okulemuha esepo no kwiyala okutwala ba mamaneneno.
12 Nji cwale mulese okutenda ano kububa, kono mufanikete awo ana
wana oku yola etisepiso, mu tumelo ni kutatelela.

Esepiso ya Nyambe no Niti

13 Kakuli Nyambe aba ana kuba Abulahama esepiso, kakuli kakwisa
omunjili no kuneneba woyo saetele sebeli okweeta yonyene.
14 Seli wamba nji, “Luli mba niku fuyola mane ni kupulisetwa.”
15 Mi cwale Abulahama sebeli otatelela mu kongola, mi sebeli obiwa esi
ana ku sepisiwa.
16 Kakuli aanu kame aeta mwa woyo no kuneneba okwa bita, mi oku
nunga oluci no ngeso ku mamaneneno kame lulita okumana etiñananyi.
17 Cwale Nyambe aba alakaza oku monisa omulelo waye onene kwawo sa
yole esanda no sepiso nji kautamba oku futuka, kame aongoteteta ni luci,
18 nji cwale mu inu yiili eyi no kwafutuka mwa yonyene nji Nyambe ka
twese okwamba amapwa aci tute kusicilelo ku ku yoyisiwa kame tu fanena
okwikala ni susuwezo inene tuleme mu kongola esepo eyi ibekilwe balubala
lwetu.
19 Kame tu kwite esi kanyi eniti ni kongola no linjanga no wato no moyo
esepo eyo ingena mukaci no lwambi no sisilelezo konji ku linjaliya.
20 Omo Jesu ana ku tangetele kanyi omutwaleteli mu kutwimanena, ana
beekiwa okutenda omupulisita mukulu okuta oku no kwaabwa kanyi omo
ana kuikalela Melekizendeki omupulisita.

7

Melukizendeki Omupulisita

1 Kakuli uyu Melekizendeki ombumu wa salemu omupulisita wa Nyambe
oli beulu, sebeli okuwaniketa ni Abulahama yo uka okutunda mu kwibaa
aambumu mi sebeli omu fuyola,
2 mi kwa yonyene Abulahama sebeli omuba esi no likumi ku inu yonje.
Yo no weli oku tolokiwa elitina lyaye nji, “Ombumu no kuluka” mi kame yo
mbumu wa Salemu, okutalusa nji, “Ombumu no kozo.”
3 Melekizendeki kakwite sitaye simba inawaye, simba olusika mi kakwite
amatatekelo no maywaa simba amamaneneno no moyo, kono kame afekile
Mwanaye Nyambe sebeli otwalelela oupulisita okuta oku no kwaabwa.
4 Ko mumone okuneneba kwaye, Abulahama onjekulyetu no kulimukiwa
onene sebeli omuba esi no likumi ku inu ana kuhapa.

5 Mi awo aana a Lebi atambula oupulisita kame ana biwi etaelo mu
mulawo okushimba eyi no likumi kwaanu eyo itunda kwa boo, simba nji
nonyene aa kame atunda kwa Abulahama.
6 Kono uyu mulume no kwatunda ku lusika loo na ku tambula eyi no
likumi okutunda kwa Abulahama ni ku mu fuyola, woyo yonyene ona
kutambula etisepiso.
7 Abo kakwisa oku hakanyeha nji woyo oba embuyoti wa kuneneba kwa
woyo otambula embuyoti.
8 Bano eyi no likumi kame itambuliwa kwaanu afa, mundila injili woyo
ona itambula yonyene kame apakiwa nji kame ayoya.
9 Cwale omunjili mba fanene okwamba nji Lebi yonyene woyo otambula
esi no likumi, na teneke esi no likumi okuta mwa Abulahama.
10 Kakuli abo Melekisendeki aba ana kukuwana ni Abulahama, Lebi yosili
mu lipumo lya njekulyaye.
11 Cwale nji okupetahala kame kuna sumiwa ba upulisita no lusika lwa
Lebi kakuli munji no upulisita ou, aanu kame atambula omulawo, cwale
kautokwa owo oli bo okubeeka omupulisita omunjili kanyi Melekizendeki
mu upulisita, okubita omunjili ona isaniwa kanyi Aluni?
12 Kakuli aba kuna futuliwa mu situlo no upulisita, kame ku fanena oku
futuliwa ngeso mu mulawo.
13 Kakuli omunu woyo twamba eyaye niwa mushobo mundina, mi kak-
wisa omunu no mushobo owo ona sebeze ba aletale.
14 Kakuli kame kulimukiwa nji Ombumu wetu kame atunda mu mushobo
wa Juda, mi owo ouli omushobo ana ku ulwa okwambabo esinjili Mushe
kweyi no upulisita.

Omupulisita Omunjili okufekile kanyi Melekizendeki

15 Mi etaba eyi kame imonahala eniti luli ni ku bitelela, ababo ku neyi
kame omupulisita omunjili woyo okufekile ni Melekizendeki.
16 Woyo ona beekiwa oupulisita, kasa okukumanena mulibaka lya
njekulyaye, kono mulibaka no maata no moyo no kwaabwa.
17 Kakuli na ku pakiwa eyaye nji, “Tiwe omupulisita okuta oko no
kwaabwa, kanyi omo anakutendela Melekizedeki.”
18 Cwale ku lineku linjili, na ku beekiwa kunyonga omulawo no weli,
mulibaka no kufokola mane ni kuulwa etuso kwawo.
19 Kakuli omulawo kausitenda esinu no kupetahala, kono mu sibaka sawo
kame ku neyi esepiso no kuwaba luli, eyi itu sheteta abeebi kwa Nyambe.
20 Mi eyo ka isi tendiwa oku nambulwa okweeta.
21 Kandi a pulisita nakunyima kame ana bekiwa oku ulwile okweeta, Kono
Jesu kame ana bekiwa mu kweeta nji,
“Ombumu na ete,
mi ka tamba kufutuka mu minahano yaye,
Tiwe omupulisita no tinako no kwa abwa.’ ”
22 Esi kame simonisa nji, Jesu kame atendile opaki no oulikani ou ubita ou
no weli.
23 Aapulisita nakunyima neli ano kupula, kakuli elifu na li kwa kwangwisa
okwikala enako ba musebezi no upulisita.
24 Kono yonyene kame aikala mu tinako no kwaabwa mi cwale mbatende
omupulisita okuta oku no kwaabwa.
25 Mulibakelyo, kame a twesa oku yoyisa munako yonje ao aiya beebi kwa
Nyambe mwa yonyene, yo yoya enako yonje okwa lapelela.

26 Mi kame kutu lukela nji twikale ni mupulisita no ngeso, no ku kena,
woyo no kwanyazahala, woyo oku tabile naa sikutenda eibi, woyo otulek-
ilwe beulu no mawilu.
27 Katende kanyi omu ana ku tendela apulisita anjili no akulu, mu liywaa
ni liywaa oku lita amatabelo, oweli saye mulibaka no ibi yaye, bokame kame
alita eino sicaba. Esi, kame ana si tende ka mweya mi na kubu, enako ana
kutende esitabelo yonyene.
28 Niti luli omulawo kame u beeka ba upulisita no ku neneba aanu no
ku fokola, kono eliywi nokweeta elyo lineyi oweli okubita omulawo, kame
libeeka Omwana woyo onatendiwa no kupetahala okuta oku no kwaabwa.

8

Jesu Omupulisita Omukulu no Ulikani no Ubya

1 Cwale etaba no mu yambo twamba ninji kame tuli ni mupulisita
omukulu, woyo oli ku Lyoko no silyo no lubona no maata onje ombumu mu
liwilu.
2 Omubeleki mu sibaka no kukena ni tende no niti eyo kaisisumiwa mu
maata no munu kono a Mbumu.
3 Kakuli omupulisita omukulu naketiwa nji abe etimpo ni itabelo
mulibakaelyo kame ku fanena nji uyu omupulisista mukulu ni yonyene
ngeso alite esinjili no nubu.
4 Cwale nji osili bano ba litunga, kambe katendile omupulisita kame kakuli
kwaali apulisita awo atundisa etimpo okukumanena ni mulawo.
5 Alemine okutenda emisebezi eyi ili esifekiso ni mwiinda naku liwilu,
kakuli abo Mushe yo saela okuyaka etende, kame ana ku laelelwa kwa
Nyambe aba ana kwamba nji, “Omone nji kame otenda einu yonje okuku-
manena ku inu eyi ona kumonisiwa ba lilundu.”
6 Kono kanyi omo kwikalele, Jesu na biwi esitulo eso no utokwa onene
okubitelela eyi no kale kanyi oulikani aimanena ni wakuwaba, kakuli kame
ina beekiwa ba tisepiso no kuwaba.
7 Kakuli nji oulikani no weli kambe kawa si nyaziwa, kambe kakwisa
esibaka no ulikani no wiili.
8 Kakuli Nyambe na wana oufosi kwa onyene aba amba nji,
“Amaywaa kame aiya, kame kwamba Ombumu,
Aba sani kuleme oulikani no ubya na sindoo ya Isilaele na sindoo ya
Juda.
9 Kasa kanyi oulikani ni na ku kulema na njeku lyoo,
ba liywaa aba nina kwalema ni Lyoko okwa twaletela okwatundisa mu
naha no Engepita.
kakuli kasi ku twalelela mu ulikani wange,
mi cwale kanisi kwaateteta, kame kwamba Mbumu.
10 Cwale, ou wo kame oulikani sani kuleme na sindoo ya Isilaele
munyima no maywaa awo, Kame kwamba Ombumu.
Kame sani ingenyeke emilawo yange mu tingana too,
ni kwiñola ba micima yoo.
mi kame sa ni tende Nyambe woo,
mi onyene atende aanu ange.
11 Mi katamba okwiyeta omunu yonje ni mwabaye,
simba omunu ni minaye okwamba nji,
‘Olimuke Ombumu.’
kakuli onje mbani limuka,
okutangisa ku mwanukana okutwala ku mukulu.
12 Kakuli kame sani ikale ni makeke ku uyi woo,

mi kani tamba oku puluka eibi yoo kame.
13 Mu kwamba oulikani no ubya, kame aamba owu no weli nji kaukwite tuso,
mi esi sihonehile niku kuulwa etuso kame sili bebi ni kubwa.

9

Elitunga ni Liwilu kame Ilumbeka

1 Cwale oulikani no weli ni wonyene kame una kwikala ni milawo no
sebelezo no kulumbeka ni sibaka no kukena namu litunga.
2 Kakuli kame ku naku yakiwa etende, eyi no kuleba, omo kuna kwikala
olutala no lambi ni tafule ni sinkwa no aana a Mbumu kame sina kwiisaniwa
nji Esibaka no Kukena.
3 Mi ku linjaliya no lwambi no wiili kame kwimanine etende isaniwa nji
Esibaka no Kukena Onene.
4 Omo kame kuna kwikala ni aletale no gauda eyi iciñelwa ensense, ni
aleka no ulikani eyi ifukilwe egauda ku maneku onje eyo ikwite aleka no
gauda kame ku na ku bekiwa akacoo no gauda aka kali ni maana, mi
omulamu wa Aluni ona kushoshela amamuna ni matapa no mawee no
kupatama bañolilwe oulikani.
5 Beulu kame kuna kwikala celabimu no kanya eyi iukumele esitulo no
makeke, eyi no inu eyo katutwese okwamba mu utungi.
6 Einu eyo aba ina lukisiwa ngeso, apulisita sebeli atwalelela okwingena
mu tende no weli alemine okutenda eyi no misebezi yoo.
7 Kono mu tende no wiili, konji omupulisita mukulu yo ingenamo kono
kamweya mu mwaka mi okuulwile okwashimba ounyinga owo atenda
esitabelo sa yonyene ni sa ufosi no aanu.
8 Mweyi, Emebo No Kukena kame ina monahalisa nji endila no ka ingene
mu Sibaka no Kukena onene kaisi yatuluka kale kakwisa taba okumona nji
etende no weli isi imanine.
9 Eyi itendile esisupo no nako no bano. Okukumanena ni tukiso eyi,
etimpo ni itabelo eyo ibiwa kaitwese okupetahalisa elizwalo no asikulum-
beka,
10 kono kame itendiwa feela ni ilya ni kunwa ni inu no kupula eyi ifanena
olutu no unu okutwala ba nako no kufutuka no ubya.
11 Kono Kilesite aba ana ku monahala yooli omupulisita mukulu no inu no
kuwaba eyo ineeyi, cwale mu kuneneba ni tende no kupetahala onene eyo
nokwayakiwa ni maoko eyi itendile nji kasa no litunga lino.
12 Cwale Jesu kame ana kwingenangamo kamweya feela mu Sibaka no
Kukena yo kashimbile ounyinga no tupuli ni tunamani kono ni unyinga
waye owo ulita etiululo no kwaabwa.
13 Kakuli nji okukwawiwa no aanu no kwakena ni unyinga no tupuli ni
tiñundi ni mute no kanamani no sitole no ngombe esitabelo no kukenisa
olutu,
14 ngasibine sakwikale ku unyinga wa Kilesite! yonyene mu Mebo
no kwaabwa, naku kutenda esitabelo no kwa nyazahala kwa Nyambe,
nakenisa elizwalo lyenu okutunda ku misebezi no kufa nji tu sebeleze
Nyambe no kuyoya.
15 Cwalehe Kilesite yo mwimaneni no ulikani no ubya, nji cwale awo
ana isaniwa atambule okuyoola esanda ana ku sepisiwa kakuli elifu lina
kutendahala na likwaa liulula okutunda kwiinu no kwiiba ina kutendiwa
mu ulikani no weli.
16 Kakuli abo aba kuli oupaki no kuñoliwa, elifu lya woyo ona iñolo kame
lifanena oku pakiwa.

17 Kakuli oupaki kame osebeza ba nako no lifu, kakuli kakukwite amaata
abo woyo ona tende ngeso yosiyoya.
18 Mulibakelyo oulikani no weli ni wonyene kausi kutendiwa no kwa ulwa
ounyinga.
19 Kakuli Mushe aba ana ku mana okuba etitaelo tonje no mulawo kwaanu
onje, sebeli oshimba ounyinga no tunamani nou no tupuli okuwaneka ni
meyi, ni wanda ona basiwa omucaa, ni haisopu sebeli okwaa ebuka no
mulawo bamweya ni aanu onje.
20 Cwale sebeli wamba nji, “Ou ounyinga no ulikani ana ku laela Nyambe
kwaanyi.”
21 Cwale ni mundila imweya sebeli okwaa etende ounyinga bamweya ni
inu yonje ana kukutusisanga mu kulumbeka.
22 Niti luli, munji no mulawo kainu yonje ina kukenisiwa ni unyinga, mi
aba kuulwile okwiita ounyinga kakwisa okulemenwa no ibi.

Esitabelo sa Kilesite kame situndisa Eibi

23 Abakulingeso, na ku kufanena okufaniketa eyi na ku liwilu aba ina ku
fanena oku kenisiwa mu mukwa owo, kono eyi na ku liwilu ikenisiwe ni
matabelo abita ano.
24 Kakuli Kilesite kasi ingena mu Sibaka No Kukena esi sitendilwe ni
maoko, so nyene esifekiso sa woyo fela no niti, kono na ingene mu liwilu
lyonyene, nji cwale akamonahale balubala lwa Nyambe mu kutwimanena.
25 Simba kasa nji aku tende esitabelo mu kuukela, kanyi omupulisita
omukulu aba aingena mu Sibaka No Kukena mu mwaka ni mwaka, yo
lemine ounyinga ou utendile nji kasa waye,
26 kakuli cwale kame ana yanda aka no kupula okutunda ku matatekelo no
litunga. Kono kanyi aba kulingeso, na kumonahalanga kamweya nakubu ku
mamneneno no nako okutundisa esibi mu ukutenda esitabelo yonyene.
27 Cwale kanyi aba kuna laelwe nji aanu onje kame safe kamweya, muny-
ima okubinda sa kwiiye ekatulo.
28 Cwale Kilesite ona kutendiwa esitabelo kamweya okutundisa eibi no
aanu no kupula kame sa monahale aka no wiili, mi kasa mu kutundisa eibi
kono mu kuyoyisa awo amutatelela onene.

10

1 Kakuli omulawo wa Mushe kame uli ni mwinda fela no inu no kuwaba
eyi iiya, kasa lutu luli no inu. Ka sitwese oku tenda, mu sitabelo sikufekile
eso atwalelela okuba mu mwaka ni mwaka okupetahalisa awo asheteta
beebi.
2 Kambesi ngeso, amatabelo kambe naku lezeliwa oku litiwa? Kakuli abo
aa asikulumbeka Nyambe aba ku na mana okwa kenisa, kakwite amaikuto
no sibi.
3 Kono mu itabelo eyi kame kuli esi pulukiso no sibi mu mwaka ni mwaka.
4 Kakuli kaku twesahala nji ounyinga no tiñundi ni tupuli otwese oku-
tundise eibi.
5 Mulibakelyo Kilesite enako ana kwiya mu litunga, kame ana kwamba nji,
“Ka usi singa esitabelo simba enubu,
kono kame onani lukisete olutu.
6 Ka uwabelelwe esitabelo no kucinyiñiwa ni mulilo,
simba esitabelo no sibi.
7 Cwale kame naamba nji, ‘Kame ni neeyi,
mu ku tenda eso si singwa kwa wene, Nyambe wange,
kanyi omo iñolelwe eyange mu buka no muputo.’ ”

8 Aba ana kwamba yonyene nji, “Simba osinga simba okutenda eyi no
mwelembo mu itabelo ni tinubu, etinubu no kucinga ni tinubu no sibi.” eyi
kame ibiwa okukumanena ni mulawo wa Mushe.
9 Cwale sebeli wekeza nji, “Nyambe, kame ineeyi mu kutenda esi si
singwa kwa wene.” Kame ana ku tundisa eitabelo no weli nji kubekiwe esi
no wiili.
10 Mi mu libakaelyo ana kusinga Nyambe, na tukenisiwa mu sitabelo no
lutu lwa Jesu Kilesite esi sina tendiwa kamweya mi nakubu.
11 Mi omupulisita yonje kame aimana okutenda omusebezi waye mu
liywaa ni liywaa okutundisa esitabelo no kukufeka, eso suulwa okutundisa
eibi.
12 Kono Jesu Kilesite aba ana oukutenda esitabelo ba nako imweya
mulibaka no ibi, sebeli oka ikala ku lyoko no silyo lya Nyambe,
13 oku tatelela konji abo eila yaye aba saikatendelwe esipula no malyatelo
no makondo aye.
14 Kakuli mu sitabelo saye simweya, kame ana tende aanu okupetahala
enako yonje awo ana kenisiwa.
15 Mi Emebo No Kukena ni yonyene kame itu pakela mu taba eyo. Kakuli
munyima no kwamba nji,
16 “Ou oulikani sani kuleme noo,
munyima no maywaa awo, kame kwamba Ombumu.
Kame sani beeke emílawo yange mu micima yoo,
ni kwiñola mu tingana too.”
17 Cwale sebeli weekeza okwamba nji, “Ka ni tamba oku puluka eibi yoo ni
uyi woo.”
18 Cwale aba kuli ouku lemena, ka kutendiwa kame esitabelo sinjili
mulibaka no sibi.

Okuisana no ku Kongota mu Tumelo Mwa Nyambe

19 Cwalehe, abaange, aba tuli ni undume no kwingena mu Sibaka no
Kukena Onene mulibaka no unyinga wa Jesu,
20 mu ndila no ubya ni kuyoya, eyo ana tu yatulwele mulibaka no lwaambi
okutalusa nji, mu lutu lwaye.
21 Mi simba nji kame tuli ni mupulisita munene woyo obeekelwe oku busa
endoo ya Nyambe,
22 tu shetete ni micima no niti, ni tumelo no kwiyala, ni micima yetu no
eyi ikenisitwe ku inu no uyi, elizwalo ni tinyutu tetu tiyowisitwe ni meyi no
kukena.
23 Tuleme mukongola mu kwamba eyi no sepo yetu me tu ulwile okutan-
talika, kakuli woyo ona tu sepisa ni wa ku sepahala.
24 Tuku babalele omunjili ku munjili mu lilato ni mu misebezi no kuwaba.
25 Tule okukana oukuwana bamweya, kanyi omwatendela anjili, kono
tuku susuweze omunjili ni munjili onene kanyi omo mumonena nji eliywaa
lya Mbumu kame lili beebi.
26 Kakuli nji kame tutenda esibi no ka mabomu munyima no ku limuka
eniti abo kakwisa esitabelo sisiyalele no kulemena eibi.
27 Kono tucile enako no katulo ni kutweba no mulilo owo so cinge awo asi
tingananyi.
28 Omunu ona ku shwaula omulawo wa Mushe, kame aibaiwa yo ka
yupelwe amakeke mu upaki no aanu ayiili simba aatu.
29 Ka koto ikumana babine eyo munahana eyo sawane woyo ona ku
shwaula Omwana Nyambe ni ku nyefula ounyinga no ulikani owo ana
kukenisa ni ku tinisa Emebo no sishemo?

30 Kakuli tu mulimuke woyo ona kwamba nji, “Okuuseta ni kwa nge, time
sa ni teneke.” Mi kame, “Nyambe yo soatula aanu aye.”
31 Oku kwela mu maoko a Nyambe no ku yoya ni sinu no ku cilisa.
32 Kono mupuluke amaywaa no weli, munyima no kumonyekelwa, kame
muna kukoongota ku mayando.
33 Abanjili kame muna kushubulwangwa epatalaza mu ku anguliwa ni
ku yandisiwa, mi abanjili kame muno kutabela ku utata nwawo atendiwa
ngeso.
34 Kakuli kame muna kwikala ni sishemo kwawo anungilwe mi kame mu
wabelelwa okutambula okusinya esifumu senu, kakuli kame mu limukile
mwenyene eyi no kuwaba, esinu eso siikala okuta oku no kwaabwa.
35 Cwalehe mulese okuyumba oundume wenu owo oli ni mupuzo no
kuneneba.
36 Kakuli kame mu fanena oku tundamena, nji cwale mutende esi si
singwa kwa Nyambe ni kutambula eso muna sepisiwa.
37 “Kakuli kusi siyalele enako icana,
mi yonyene woyo oiiya kame saiye
mi katamba oku liyeha.
38 Kono ange ano kuluka kame sayoye mulibaka no tumelo,
mi nji kame aukela munyima,
Omoyo wange kauwabelelwa mwa yonyene.”
39 Kono aci katuli kwawo aukela munyima mi kame asinyehile, kono aci
kame tuli kwawo ali ni tumelo ni kuteula emyoyo yoo.

11

Etumelo

1 Cwale etumelo eniti no inu eyo tusepa niku kolwa eyi no kwa monwa.
2 Kakuli mulibaka no tumelo aanu na kukale Nyambe nakwatambula.
3 Mulibaka no tumelo kame tu yupisisa nji elitunga kame lina tendiwa ni
Liywi lya Nyambe nji cwale eyo imonwa kame ina kutendiwa okutunda ku
inu nokwa moniwa.
4 Mulibaka no tumelo Abele kame ana ku lita balubala wa Nyambe
esitabelo esi sibita sa Kaine mu sonyene ana kutambula nji wa kuluka,
Nyambe kame amupaka muku tambula etimpo taye, nafu kono mu tumelo
yaye osilemine okwamba.
5 Mulibaka no tumelo Inoki kame ana ku shimbiwa ku wilu nji aulwe
okufa. Mi kasi kuwaniwa, kakuli Nyambe na ku mushimba. Cwale yo kasi
shimbiwa kale kame ana ku wabelisa Nyambe.
6 Mi mukuulwa etumelo ka kukonahala oku wabelisa Nyambe, kakuli
woyo yonje so iiya kunyonga ya Nyambe kame afanena okupumena nji
Nyambe kwaali mi kame aba omupuzo awo amusaela.
7 Mulibaka no tumelo Nuwe na ku lemusiwa kwa Nyambe mu inu eyo
kaisiku moniwa kale. Kame ana kukuteka Nyambe ni kuyaka Aleka no
ku yoyisa asindoo yaye, mulibaka no eyi Nyambe na kwatula elitunga ni
kutenda omuyoli no kuluka oko kuneyi mu tumelo.
8 Mulibaka no tumelo Abulahama na kukuteka Nyambe abo ana ku
isaniwa okutunda mu sibaka eso ana ku tambula kanyi ana kuyola mi sebeli
otundamo yoka limukile oko ata nji kubine.
9 Mulibaka no tumelo Abulahama sebeli ofunduka okuta mu sibaka no
sepiso kanyi ongenda mu sibaka eso yo yoya mu titente ni Isaka bamweya
ni Jakobo ana kutambula ni yonyene esepiso imweya.

10 Kakuli kame ana kwaliketa ku muleneñi owo ukwite omutomo mi
omuyaki ni mutendi, Nyambe.
11 Mulibaka no tumelo ni yonyene Sala kame ana kutambula amaata noku
leya, simba nji kame ana kukulubala kakuli kame ana ku sepa woyo ona ku
musepisa.
12 Cwalehe okutunda ku mulume mumweya naba ana kumonahala kanyi
nafu nakuleya olusika no kupula kanyi etitungweti na ku wilu mane kanyi
oubeke no mushekesheke na ba likamba no liwate.
13 Aa onje kame afile mu tumelo aka si tambula eyi ana sepisiwa, kono
nai mono ni kwakeeta asili oku no ku leba, mi kame ana kulimuka nji kame
atunda ku ndina mi angenda ba litunga.
14 Kakuli aanu awo aamba ngeso kame a monahaza nji kame asaela enaha
yoo.
15 Kambe kame ana ku puluka enaha eyo ana kutunda, kambe kame ana
kuwana omukwa no ku ukela mo.
16 Kono kanyi omo kwikalele kame a shukele enaha no ku waba yonyene
eyo na ku wilu. Mulibakelyo Nyambe ka enee okumwisana nji Nyambe woo
mane kame anaa lukisete omuleneñi.
17 Mulibaka no tumelo, Abulahama enako ana kwetekiwa, sebeli olita
Isaka mwanaye mumweya oku mutenda esitabelo, mi yo kame ona kubiwa
etisepiso,
18 Woyo ona kwambelwa mwa Isaka nji, “Aikulyowe kame sa isaniwe mwa
wene.”
19 Seli okolwa nji Nyambe kame atwesa mane okwingula aafu mi
mu mukwa umweya Isaka sebeli oukisetwa kwa yonyene, kanyi nimu
kwingulwa kwaafu.
20 Mulibaka no tumelo, Isaka kame ana fuyola Jakobo ni Isau, yo alemusa
eyi saiye kuuso.
21 Mulibaka no tumelo, Jakobo aba ana kufa, sebeli ofuyola aana a Josefa
ayili, sebeli olapela yo lemine ba mutwi no mulamu waye.
22 Mulibaka no tumelo, Josefa aba ana kufa, sebeli wamba eyi no kutunda
kwa aana a Isilaele, mi sebeli osiya etitaelo kweyi no kupumbekiwa kwaye.
23 Mulibaka no tumelo, Mushe aba ana leiwa, sebeli oshwekiwa kwa
shemiaye etikweti taatu, mu kumona nji ni mwana no kuwaba, mi kasi cila
etaelo no mbumu.
24 Mulibaka no tumelo, Mushe aba ana kukula, sebeli okana okwisanwa
nji mwana a Falo no mukati.
25 Kono sebeli oku ketela okuyanda naanu a Nyambe okubita nji akukole
eminyaka no sibi.
26 Seli onahana nji okushubaulwa mulibaka no mayando a Kilesite ni
sifumu no kuneneba esi sibita esifumu no Egepita, kakuli kame ana kwa
liketa omupuzo.
27 Mulibaka no tumelo, sebeli otunda mu Egepita, mi kasi cila oku tweba
kwa mbumu, kakuli kame ana kukoongota kanyi kame amona woyo no kwa
monwa.
28 Mulibaka no tumelo kame ana teula epaseka ni kukwaa ounyinga, nji
cwale esisinyi no aana no aeli silese okwalema.
29 Mulibaka no tumelo aanu sebeli aluta eliwate no mucaa kanyi ba
likamba, kono amaengepita aba ana kweteka oku tenda ngeso, sebeli amin-
isiwa ku meyi.
30 Mulibaka no tumelo amamota no Jeliko sebeli akwa, aba ana kumana
oku tingulukwa amaywaa atanu ni twiili (7).

31 Mulibaka no tumelo Lahaba elihule kasi kufa nawo no kwa pumena
elibaka no ku tambula amatwela mu kozo.
32 Mi eyi sa naambe kame ni ibine? Kakuli kame sa ni taelelwe enako
aba sa naambe eyi ya Gidiyoni, ni Balaki, ni Samisoni, ni Jefita ni Dabida,
ni Samwele, neyi nwaanuhi a Nyambe.
33 Awo mu tumelo kame hapa emibuso kame ana sebeleze eniti, kame ana
wana kweyi ana ku sepisiwa, kame ana tiki otunwa no andee,
34 kame ana timi amaata no mulilo, ni ku banduka ku kutweba no
mukwale, kame ana ombola ku meeti, kame ana tendiwa etindume mu
ndwaa, kame ana cilisa etimpi no iila.
35 Akati na tambula aafu oo mu kwinguka, anjili kame ayandisiwa ouyi,
mi kame akana oku lamulelwa, nji awane okwingukela ku moyo no kuwaba
ni kubita.
36 Anjili kame ayandiswa muku shubulwa, ni tipafa, ni mu mawenge mane
ni titolongo.
37 Kame aibaiwa ni mawee, kame a patuliwa ba kaci, kame aibaiwa ni
mukwale, kame ayambaela aku fukile eitumba no mikoko neyi no tupuli,
kame ayanda, kame anungiwa mane ni kuyandisiwa onene.
38 Onyene elitunga kali sikwa fanena, kame a yambaelisiwa mu maha-
laupa, ba malundu, mu mina no kucakula ba mawee, ni mu mina eyi itungile
no litunga.
39 Onyene awo onje kame ana etekiwa wino kweyi no tumelo yoo, ka
sitambula eyi ana sepisiwa,
40 kakuli Nyambe kame ana ku tu monena eyi no kuwaba, nji okuulwili aci
katwese okutendiwa ano kupetahala.

12

Nyambe Sitetu

1 Cwalehe, kakuli kame tu tingulukilwe kwaanu no kupula no tipaki, tu
lese yonje eyi itwimelwa, ni sibi esi sitwiyela beebi, mi twituke mu koongota
mu takano eyi ilukisitwe balubala wetu.
2 Me twa liketile kwa Jesu, yonyene omutateki ni mumaneneni no tumelo
yetu. Mulibaka no ku wabelelwa oko ana kubekelwa kuuso, naku koongota
ku sifapano yo ulwile oku tokomela elishwau lyaso! mane kame aikalile ku
lyoko no silyo no lubona lwa Nyambe.
3 Mu puluke woyo onaku kongota kukulwisiwa kwawo asi kutende eibi,
nji cwale mulese oku kwangwa simba oku zwafiswa.
4 Mu utata wenu no kulwisa esibi kamu sikeela ba nako no kwiita oun-
yinga wenu.
5 Cwale kame muna pulama esusuwezo eyi mu nambeliwa kwa Nyambe
kanyi aana? Eyi yamba nji,
“Mwanange, olese oku nyaziseza Ombumu aba aku kalimela,
simba okuzwafa aba obiwa ekoto kwa yonyene.
6 Kakuli Ombumu kame asiulula woyo asinga,
mi kame aba ekoto yonje mwana woyo atambula.”
7 Aba mu kalimelwa nji mu koongote, kakuli Nyambe kame ami shimba
kanyi aana, kana kwaali omwana no kwa kalimelwa kwa sitaye?
8 Nji kamu kalimelwa, kanyi omo atendelwa aana onje, cwale abohe muli
aana feela mi kasamuli aana no niti.

9 Okwekeza kweyi kame tu kwite asitetu no litunga awo atweleza mi kame twakuteka. Cwale ikene aba katukubeeke kunji kwa Sitetu no mebo ni moyo!
10 Kakuli onyene kame ana tu kalimele ba nako no kwibiba omo anaku monena nji kame kulukile, kono Nyambe kame atu kalimela ba uwa wetu nji tu kutabele okukena kwaye.
11 Kakuli enako yonje aba ku kalimelwa kame kuyupiswangwa okukola okubita okuwabelelwa, kono munyima kame ku beeka embuya no kozo no kuluka kwawo ana iyetiwa ngeso.

Etitaelo ni Titemuso

12 Cwalehe munone amaoko enu anakwi, mi mongote amanwi enu no kwaaongola!
13 Mu tendele amakondo enu etindila no kooloka, nji cwale eihole iikale wino simba okubala.
14 Mu tundamene oku yoya mu kozo naanu onje, ni kwikala ni ku kena, nji omunu kakwite okukena oko kakwisa woyo sokamona Ombumu.
15 Mu mone nji cwale kuulwe omunu so kwangwa okuwana esishemo sa Nyambe nji kuulwe omubisi no kulula so mene ni kulita outata mi mu onyene aanu no kupula kame sasilafazwe.
16 Kwaanyi ku lese okwikala woyo no wozwa nawo no kwa lapela kanyi Isau ona kuulisa etukelo no ukulu waye mulibaka no silya simweya.
17 Kakuli kame mulimukile nji kuuso aba na shukela oka yoola embuyoti, kame ana kukaniwa kakuli kasi kuwana esibaka no kubaka simba nji na kwimona ni myooti.
18 Kakuli kamu siiya kweeso si twesiwa oku lemiwa, esi sibya omulilo, simba ouwi, ni kweena, niku liñungwa.
19 Ku mulumo no tolombita, ni liywi elyo amaywi alyo kame litenda awo analiyupu okukumbela nji kulese okwikala amañusa sa ambiwe kwa onyenye.
20 Kakuli kasi kukoongota mu taelo eyo ina kubiwa nji, “Simba esiyamana kame silema elilundu, mbasi pwacauliwa ni mawee.”
21 Niti luli kame sina kumonahala eso Mushe ana kwamba nji, “Kame ninjanjata ni kucila!”
22 Kono na mwiyi ku lilundu no Sione ni ku muleneñi wa Nyambe no kuyoya, Jelusalema naku wilu ni ku mangeloi aa aku wanine aa atenda eikiti-kiti okupula.
23 Ni ku kopano no aana no aaeli awo ana ñoliwa mu liwilu, ni kwa Nyambe omwatuli no aanu onje ni ku mebo no aanu no niti awo ana tendiwa asiku patehala.
24 Ni kwa Jesu omwimaneni no ulikani no ubya, ni ku unyinga waye ou tuna kwaiwa ou wamba eyi no kuwaba onene okubita ounyinga wa Abele.
25 Mumone nji mulese oku kana woyo wamba. Kakuli nji kasi kubanduka aba ana ku mukana woyo ona kwalemusa ba litunga, cwale aci ngasibine satu banduke nji kame tukana woyo wamba okutunda ku wilu!
26 Eliywi lyaye nali nyanganyisa elitunga, kono bano na sepisa nji, “Kame kani tamba oku nyanganyisa elitunga feela kono mane ni liwilu.”
27 Amaywi aa,“Kamweya kame” okumonisa okutundisiwa no inu eyo inyanganya kanyi omo ina ku tendelwa, nji cwale eyo nokwa nyanganya kame saisiyale.

28 Cwalehe tuku tumele kakuli natu tambula omubuso owo nokwa nyanganya mi tube kwa Nyambe okulumbeka oko kutambuliwa me tuli ni likute ni kucila,
29 kakuli Nyambe wetu ni mulilo ou usinya.

13

Omo Kuwabelisetwa Nyambe

1 Mulesele elilato no munu ni minaye simba mukulwaye litwalelele.
2 Mulese oku ketulula okutambula angenda. Kakuli anjili kame ana tambula amangeloi mu kwa limuka.
3 Mu puluke awo ali mu tolongo kanyi naanyi kame muli mu tolongo ni onyene nawo ayandisiwa onene, kakuli naanyi musili mu lutu.
4 Mulesele amakwala akutekiwe kwaanu onje mi mulesele omumbeta no likwala uulwe elitilo kakuli Nyambe mba atula amahule nasi kubuka.
5 Mutundise omoyo wenu ku kusinga amali mi moongotete kweyo muli nayo kakuli Nyambe kame anamba nji, “Sitamba kuku lesela, simba okuku fulalela.”
6 Abakulingeso, kame sa twambe ni mucima ou ongolile nji,
“Ombumu yo mutusi wange,
Sitamba kucila.
Iikene eso satende omunu kwa mene?”
7 Mu puluke awo amyendisa, awo ana myambele eliywi lya Nyambe, mu lemuhe amamaneno no moyo woo, mi mu fanikete etumelo yoo.
8 Jesu Kilesite yokame ni bingolwa, ni balelo, ni kuta oku no kwaabwa.
9 Mulese oku kelusiwa ku tituto no kupula naku ndina, kakuli esi no kuwaba ni mucima aba ukongota ni sishemo sa Nyambe, kasa oku tokomela eyi iliwa, kakuli awo ata nayo katusiwa esinjili.
10 Kame tuli ni Aletale yetu, mi awo asebeza mu tende, ka kwite etukelo no kulya eyayo.
11 Mupulisita omukulu aba alita ounyinga no iyamana mu Sibaka no Kukena oku utende esitabelo mu libaka no ibi, etinyutu no iyayana kame ika ciñelwa kundee no mafulo.
12 Cwale Jesu ni yonyene naku yanda kundee no mwelo mulibaka no kukenisa aanu ni unyinga waye.
13 Cwalehe, tu banene kwa yonyene ku ndee no mafulo, me tu shimbile oku shubulwa kwaye.
14 Kakuli kuno ka tu tende omuleneñi no kwaabwa, kono kame tu saela omuleneñi owo sa wiye.
15 Cwale mwa Jesu tulitele Nyambe esitabelo no milumbeko, eso ninji embuya eyo itunda mu tunwa oto tu lumba elitina lyaye.
16 Mulese okwatenda eyi no kuwaba nuukutabela eyo mukwite na kwenu kakuli eitabelo eyo kame iwabelisa Nyambe.
17 Mukuteke awo amyendisa, mi muku beeke kunji yoo, kakuli kame atonena Emyoyo yenu, abakulingeso kame sa ibangutwe yayo. Mwalese atende eyi mu kuwabelelwa kasa mu kweena kakuli eso kasitamba oku mi tusa esinjili.
18 Mu tulapelele kakuli kame tu kolwa nji elizwalo lyetu ni lya kuwaba, ni nji mu inu yonje kame tu singa oku tenda esi si lukanela.
19 Kame ni kumbela onene luli nji mu tende ngeso, nji nusetwe kwaanyi muwangu.

Etapelo no ku yatila

20 Cwale Nyambe no kozo yonyene uyu una usu kwa afu Ombumu wetu
Jesu, omulisani no mikoko, mu unyinga no ulikani no kwaabwa.
21 Ami tende ano petahala mu misebezi no kuwaba yonje, nji mu tende esi
singwa kwa yonyene asebeze mu micima yenu eyo imuwabelisa mu miyo
aye mwa Jesu Kilesite, ekanya ikale kwa yonyene okuta oku no kwaabwa.
Amen!
22 Abaange, kame ni kumbela nji mu tambule wino amaywi no kutazo eyo,
kakuli eliñolo ni mi ñolela ni lya kwibiba.
23 Mu limuke nji omwabetu Timoteya, na lukululwa mu tolongo aba sa iye
wangu mba ni ka mi mona naye.
24 Mukeete awo amyendisa onje, naanu a Nyambe no kukena onje. Awo
atunda mu Italiya kame ami keeta.
25 Esishemo si ikale naanyi moonje. Ameni

Eliñolo okutunda kwa JAKOBO

Okulimukisa

Ebuka ya Jakobo kame ina kuñoliwa ku munjili oisaniwa Jakobo. Esi kame sitwesahala nji wuyu neli Jakobo minaye Jesu, woyo neli omwendisi mu Keleke na kunyima mi neli ekalulo no kuta ya Jelusalema (Tikezo 15.13). Omutumiwa Paulusi naku mwisananga nji 'Omusumo' no Keleke mu Magalaata 2.9. Asiku kwiyeta kame alumela nji ebuka ya Jakobo kame ina kuñoliwa mu myaka makumi atanu (50) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Kakuli Jakobo neli omwendisi no keleke mu Jelusalema, mwendi kame ana kuñola ebuka eyi yoli mu Jelusalema.

Jakobo kame añola ebuka yaye ku masika no kukwana "likumi ni twili (12) awo anahasanele mu naha" (1.1) etuto mu buka ya Jakobo, kame ifanena oukutusisa yo kwa sikupumena onje kono omukwa no oukutusisa amaywi "likumi ni twili (12)" Kame sikumonisa nji Jakobo kame ana kuñola mukuyuleka kwa sikupumena no Majuda. Kakuli ebuka eyi kame ina kuñoliwa nji ikeele mu maoko no sikwata sinene sawo asikubala, kame inakwamba ba tituto no kupula. Jokobo yonyene kame ana kutwalela onene omunahano ba ulikani mukaci no tumelo ni tikezo. Etumelo no niti mbaimonahala ni tikezo (2.17). Kame anaabi emamela mulibaka no kumonisa eketululo kwaanu asikufuma (2.1-4) mi kame atwambela nji tumamele neyo twaamba (3.1-12).

EMITWI NO YAAMBO

1. Jakobo kame akeeta asikubala aye. (1.1)
2. Esisitatamako kame asususweza asikupumena koongota aba ayanda (1.2-27)
3. Cwale kame atwambela omo kutwesahalela etumelo okumonahaza mu tikezo (1.1-26)
4. Munyima no eyi kame aamba amaata no maywi (3.1-12)
5. Cwale Jakobo kame atoloka omo kushutanena okushangama kwa Nyambe ni kushangama no litunga (3.13-4;10).
6. Esisistatamako kame alemusa asikubala mulibaka no kukununeka (4.11-5;6).
7. Jakobo kame amana ebuka yaye mu 5.7-20 mu kuba etitaelo.

1 Okutunda kwa Jakobo, omubika wa Nyambe ni wa Mbumu Jesu Kilesite,
Kame ni ñolela amasika likumi na yiili aa ana hasana mene nji, shaangwe.

Etumelo ni ku Shangama

2 Abaange, mu wabelelwe aba mwiyelwa amayando no kupula,
3 kakuli mulimuke nji okwetekiwa mu tumelo yenu kame ku militela okongola.
4 Cwale mulesele oukoongota kwenu kumanenene omusebezi kwako no kwiyala, nji mutende aa no kupetahala ni kukula, me mwasaela esinjili.
5 Nji omunjili mwaanyi kakwite oku shangama, akumbele kwa Nyambe woyo obaanga aanu ni mucima mumweya youlwile okusaisisa omubonda, mi mba biwi.
6 Kono akumbele mu tumelo, yo ulwile okwasepa, kakuli woyo no kwasepa kame akufekile kanyi mandinda naba liwate awo akashetwa oku noku ku mebo.

7 Omunu no mukwa no ngeso, alese kutatelela nji mbatambula esinjili
okutunda kwa Mbumu.
8 Omunu no ngeso ni wa micima yiili kame akukana mwinu atenda yonje.

Okusheba ni Kufuma

9 Mulesele woyo no kusheba akukumuse mu kununekiwa kwaye kwa
Nyambe,
10 mi osikufuma akukumuse mu ukukokobeza kwaye kwa Nyambe, kakuli
kanyi epalisa no mopu aba saukukute.
11 Kakuli eliywaa aba lipa ni kubya kwalyo kame liletukisa omoopu,
etipalisa tawo kame tikwa ni kuwaba kwayo kame isinyeha. Mu mukwa no
ngeso omufumi ni yonyene mba sinyehe ngeso yo sipatehile ni yaye.

Emiliko ni Kwetekiwa

12 Embuyoti ni ya woyo omunu okongota mu mayando, kakuli aba akoma
aba aetekiwa , mba tambula omushukwe no moyo eyo Nyambe na ku sepisa
kwaanu awo amu singa.
13 Omunu alese okwamba aba aetekiwa nji, “Nyambe kame aneteka.”
Kakuli Nyambe kaetekiwa ni uyii mane ni yonyene kaeteke omunu.
14 Kono omunu yonje kame aetekiwa aba akokiwa ni ku putelelwa ku
titakazo taye no kwiiba.
15 Cwale etakazo aba ikula kame ileya esibi, mi esibi aba sikula kame silita
olufu.
16 Abaange aa asingwa, mulese okongiwa.
17 Oku petahala no kuwaba ni mpo yonje no kuwaba kame itunda ku wilu,
okwiiya banji okuunda kwa Sitoo no masebeli, woyo no kwa futuka, kanyi
omwiinda aba ufutuka.
18 Mu ku singa kwaye, na tuleye ni liywi no niti nji ku yumbiwa yaye
tutende embuya no weeli.

Okuyupa ni Kutenda

19 Abaange aa asingiwa! mu limuke eyi, omunu yonje atende woyo oyupa
mu wangu, kono akatabe mu kwamba, woyo no kwatina wangu.
20 Kakuli okutweba kwa munu ka ku sebeze okuluka kwa Nyambe.
21 Cwalehe mulesele eyo yonje no kwiiba neyo isiliko no lunya mi mutam-
bule ni musa eliywi elyo likuniwa mwaanyi, elyo litwesa okuyoyisa emyoyo
yenu.
22 Kono mutende atendi no liywi, kasa aa ayupa feela, kame mukoonga
mwenyene.
23 Cwale nji omunu ni muteeteti no liywi mi katende, kame akufekile kanyi
omunu oku mona olubala lwaye ana kuleiwa nalo mu siponi.
24 Cwalehe aba amana oku mona wino yonyene mi nuukutela, mba
pulama wangu omo aikalele.
25 Kono woyo waliketa mu mulawo no ku petahala, wonyene omulawo no
tukuluho, mi ni koongotetetamo, kasa osi kuyupa feela niku pulama, kono
osi kutenda omusebezi, mba fuyolwa mu misebezi yaye.
26 Nji omunu kame ayambuta nji kame atenda wino omusebezi wa
Nyambe, mi kakuleme olulimi lwaye, kono kame akoonga mu omucima
waye, woyo omunu okupumena kwaye ni kwambulwa tuso.
27 Okutenda wino omusebezi wa Nyambe no kukena ni niti no kwa
nyazahala balubala lwa Nyambe ni Sítetu neesi, oku lekula andiyala ni
timbela mu matata oo, mi yo kubabalela kweeyi no litunga yo ulwile eso
anyazahala naso.

2

Etemuso okulwisa Esaluluti

1 Abaange, mulese okumonisa esaluluti aba mulema etumelo ya Mbumu
wetu Jesu Kilesite, Ombumu no kanya.
2 Kakuli nji omunu oli ni lisale no gauda ku munwe mi kame akufukile eyi
no kuwaba yoiya mu mukopano wenu, mi ni woyo no kusheba yoku fukile
mu ikumango no kukaoka ni yonyene kame sebeli oiya.
3 Nji kame mutwala etingana kwa woyo okufukile eikumango no kuwaba
ni ku mwambela nji, “Wiiye wikale bano aba no kuwaba,” kono kwa woyo
no kusheba kame mu mwambela nji, “Wimane abo, simba nji, “Wikale banji
ku makondo ange,”
4 cwale abo kame mumonisa esaluluti mukaci kenu, cwale kame mwatula
ni minahano no kwiiba.
5 Abaange aa asingiwa, muteetete! Kandi Nyambe kasiketa aa ashebile mu
litunga nji afume mu tumelo ni ku yoola omubuso ana ku sepisa kwawo amu
singa?
6 Kono anyi kamusi kuteka aasi kusheeba! Kasa okame awo asikufuma
awo amiyandisa, kasa okame awo amitwala ku kuta oka mizekisa?
7 Kandi kasa okame awo anyefula elitina elyo no ku kutekeha elyo mwi-
isaniwa na lyo?
8 Nji kame mwiiyateteta omulao no mubuso, okukumanena nomu
ung'olelwe mu mang'olo nji, “Osinge mwabowe kanyi omo oku singila
wenyene” abohe kame mutenda wino.
9 Kono aba mu monisa esaluluti kame mu tenda esibi, mi abo kame
muwaniwa ni mubonda ku mulawo, kanyi woyo ona colo omulao.
10 Kakuli woyo yonje oteula omulao onje kono kame acolabo mumweya,
abo nacola emilao yonje.
11 Kakuli woyo wamba nji, “Olese kubuka,” ni kwamba kame nji, “Olese
kwibaa.” Nji kubuku, kono kame wibaa, nu colo omulao.
12 Abo cwale mwaambe mi mu tende kanyi awo sa atuliwe munji no
mulawo no tukuluho.
13 Kakuli ekatulo kaikwite amakeke kwa woyo nokwamonisa amakeke,
kono amakeke kame akoma ekatulo.

Etumelo ni Tikezo

14 Abaange, sibine esi sili ni tuso nji omunu kame aamba nji, kame ali
ni tumelo kono kakwite emisebezi? kana etumelo yaye kame itwesa oku
muyoyisa?
15 Cwale nji omwabowe no mulume ni mwabowe no mukati kame aulwile
esikumango nesi no kulya,
16 cwale omunjili mwaanyi aambele nji, “Mweende mu kozo! Muka
enyenwe ni kulya wino!” mi kamwaabi eyo isaeliwa ku tinyutu too, Iikene
cwale itusa abo?
17 Cwale etumelo yonyene feela nji kaikwite omusebezi, ya kufa.
18 Kono omunjili kame saambe nji, “Wene kame oli ni tumelo, meene kame
nili ni misebezi.” Oni monise etumelo yowe oku nambulwa emisebezi, mi
meene mba niku monisa etumelo yange mulibaka no misebezi yange.
19 Wene opumena nji Nyambe ni mumweya kame utenda wino, Simba
emebo no kwiiba kame ipumena ngeso, ni kucila.
20 Wene omweelo, kame osinga nji nikumonise emisebezi? etumelo
nambulwa emisebezi ya kufa.

21 Kasa nji Sitetu Abulahama nakutendiwa osi kuluka mulibaka no misebezi yaye, aba ana kusinga okutenda Mwanaye Isaka esitabelo ba aletale?
22 Kame omona nji etumelo naiku sebelisana bamweya ni misebezi yaye, mi etumelo yaye kame iiyatetetwa mulibaka no misebezi.
23 Mane amang'olo na iyatetetwe awo aamba nji, “Abulahama kame apumena kwa Nyambe, mi na kwibalelwa nji kuluka.” mi kame ana kwisaniwa nji mulikani wa Nyambe.
24 Kame mu mona nji omunu kame atendiwa ona kuluka mu misebezi yaye kasa mulibaka no tumelo yomboci feela.
25 Mundila imweya Lahaba olihule, na ku beekiwa woyo no luka mulibaka no misebezi yaye aba ana ku tambula amatwela awo ana ku tumiwa mi sebeli wausa ni ndila indina.
26 Kakuli olutu aba lukutaba ni mebo lwakufa, mane ni tumelo nambulwa emisebezi ya kufa.

3

Olulimi

1 Abaange, mulese okutenda aiyeti no kupula kakuli kame muyii nji aaci twiyeta kame satu atuliwe ni katulo no kuneneba mu utata.
2 Kakuli tonje kame tu tendanga etifoso no kupula. Cwale nji mumweya kwanyi kafoso mweyo aamba, woyo munu waku petahala, kame atwese oukulema kweyi no lutu lwaye lonje ngeso.
3 Nji tu beeke olumingo mu tunwa no timbii nji titu yupele, kame tu twesa okwendisa etinyutu tato tonge.
4 Kamumone eisepe ni yonyene, simba nji ya kuneneba mi kame yendisiwa ku mebo inene, kame yendisiwa ku kaondo kanyonyo kame ita oko asinga omwendisi wayo konje.
5 Mundila imweya olulimi nisilama nokucaniba ba lutu kono kame lununeka ba inu no kuneneba.

Komunahane omushitu omo unenebele kono kame ociñiwa olubya ku mulilo no kucaniba.
6 Cwale olulimi kame lukufekile ni mulilo. Olulimi kame lutendile elitunga no kwakena mukaci no ilama yetu, kame lusilafaza olutu longe, mi kame luyakisite omulilo omwendelo no moyo, ni lonyene olulimi na luyakisiwa omulilo no lyangalilo.
7 Kakuli omifuta yonje no ibatana ni iyunyi neyo yeenda ni mapumo, ni yumbiwa na mu liwate, kame itwesa oku leliwa, mi nai leliwa kwaanu.
8 Kono omunu katwese oku babalela olulimi, ouyi no kwa tikelwa, olu lwiyalile omulyashinji no kwibaa.
9 Mwa lonyene olulimi kame tuyeema Mbumu Nyambe ni Sitetu, mi mwa lonyene kame tukuta aanu, awo ana umbiwa mu sifekiso sa Nyambe.
10 Mu kanwa kamweya ako kame ku tunda embuyoti ni ikuto. Abaange kakufanene nji ku tendahale ngeso.
11 Kana mu lisima limweya kame ku fanena oku tunda ameyi no kumamata ni meyi no kulula ba nako imweya?
12 Abaange, kana esitondo no mukuyu kame sitwesa okubeeka embuya no olibe, simba estondo no beine sibeeke mukuyu? Kakwisa ameyi no mungwa atwesa okulita okumamata.

Okushangama kutunda Kuwilu

13 Anyine no kushangama ni ku yupisisa mukaci kenu? Mu moyo
waye no kuwaba amonise emisebezi yaye itendiwa mu uku kokobeza no
kushangama.
14 Kono nji kame mukwite omuna no ku lula, ni ulyangelino mu micilma
yenu, mulesele oukununeka simba okukana eniti.
15 Oku shangama no ngeso ka ku tundu ku wilu, kono ni kwa litunga, no
kwakena ni dimona.
16 Kakuli abo kuli omuna ni ulyangelino, kakwisa ekozo mane nikwayupa
ni mifili-fili.
17 Kono okushangama oko kutunda ku wilu kwa kukena konje baweli,
kame kuli ni kozo, ni likute, ni kutompeha, mi kwakwiyala esishemo ni
mbuya no kuwaba, nambulwa esishweka simba okwasepahala.
18 Cwale ekutulo no kuluka kame ikuniwa mu kozo kwaanu awo ayoy-
isana mu kozo.

4

Esilikani ni Litunga

1 Iikene eyo ilita etindwaa ni mifili-fili mukaci kenu? Kasanji mu titakazo
no ilama yenu mo kutunda etindwaa?
2 Kame mu singa kono ka mukwite cwale kame mwibaa. Mi kame
mushukela kono kamukwite, kame mufapana, ni kulwaa. Ka mu wana eso
mu saela kakuli ka mu kumbele.
3 Kame mu kumbela kono ka mu tambula eso mu kumbela, kakuli kame
mukumbelanga omo no kwa fanena, nji mwitendise okuta mu titakazo tenu.
4 Aanyi eyumbiwa no kwasepahala! ka mu limukile nji oulikani ni litunga
kame utendile esiila kwa Nyambe? Abakulingeso woyo osinga oku tenda
woyo no litunga kame akutenda yonyene esiila sa Nyambe.
5 Simba kame mu nahana nji eyi yambiwa mu mang'olo niya mbulwa tuso
aba kwamba nji, “Nyambe kame anyolelwe mu lifuba mulibaka no mebo
eyo ana beeke mwaaci”
6 Kono Nyambe kame atwekeleza esishemo. Cwalehe kame kwambiwa
nji, “Nyambe kame akanena awo aku kumusa, kono kame aba esishemo
kwaawo aku kokobeza.”
7 Cwalehe mu kubeeke kwa Nyambe. Mu kanene Odiyabulosi, mi mbacili
kwaanyi.
8 Mu sheetete kwa Nyambe mi ni yonyene mba sheetete kwaanyi. Mu
yowise amaoko enu, anyi asikutenda esibi, mi mu kenise emicima yenu, anyi
asi micima yiili!
9 Mweene, ni ku lila niku bokolola. Okusheka kwenu ku futuke esililo, oku
wabelelwa kwenu ku futuke okweena.
10 Mu ku kokobeze balubala lwa Nyambe, mi mba mikulisa.

Etemuso no Kwatula Omukowe

11 Abaange, mulese okwamba esi no kwiiba ku munjili ni munjli. Woyo
wamba eyi no kwiiba ku mwabaye, simba okwatula omwabaye, kame
aamba eyi no kwiiba ku mulawo ni kwatula omulao. Cwale nji kame watula
omulawo, kutendile osi mulao kono osi kwatula omulao.
12 Kwaali osi kuba emilawo ni kwatula, woyo otwesa oku tuyoyisa ni ku
sinya. Cwale tiwe anyine nji watule akowe?

Etemuso mu Ukununeka eyi no Byuunda

13 Mwiiye cwale, anyi mwambanga nji, “Balelo simba byuunda kame
satute mu tolopo injili tuka ikalemo omwaka nuuka ulisetamo tu kawane
amali no kupula.”
14 Kandi ka mulimukile eyi na byuunda! Omoyo wenu ubine? Kakuli
kame muku fekile kanyi embundu eyi imonahala mu nako icana feela, mi
cwale ni kubwa.
15 Kame mufanena okwamba nji, “Ombumu nji osinge, nji tusiyoya, kame
satu tende esi simba siya.”
16 Kanyi omu kwikalele, kame muku nuneka mu ku bambaba kwenu.
Oukununeka oko konje ni kwa kwiiba.
17 Cwale woyo yonje olimuka oku tenda ouwa mi kautende, kame atenda
esibi.

5

Etemuso ku Mufumi

1 Cwale anyi muluwile, mu lile ni ku bokolola ku mayando awo asa
miiyele!
2 Oufumu wenu na woolo ni ikumango yenu na iliwi ku utwa.
3 Egauda ni silibela yenu ili ni mafumi, mi amafumi yayo ni upaki owo
umilema mi mba ili etinyutu tenu kanyi mulilo. Na mu ungeka oufumu no
maywaa no mamaneneno.
4 Komumone! kamwa siteneka amali kwawo ana sebeze mu matema enu
awo munali mu umbuyi, kame alila, mi okulila koo awo asi kuyangula na ku
kakeela mu matwi a Mbumu no timpi.
5 Na mu yoyo mu litunga mu ukukola eminyaka, na mu nunisa emicima
yenu mu liywaa no kwibaa.
6 Na mukana ni kwibaa woyo no kuluka, mi kasi mikana.

Okutatelela ni Tapelo

7 Abaange, mutatelele cwale, okutwala abo sa kaiyele Mbumu. Komu-
mone! Omulimi kame atatelela ombuya no utokwa no litunga, mi kame
atatelela oku twala abo saka tambwele ombula no maseulo neyo no ma-
maneneno.
8 Naanyi mu tatelele ngeeso, mi mu koongote mu micima yenu. Kakuli
okwiiya kwa Mbumu sebeli kuli beebi.
9 Abaange, mulese oku bilaela omunjili ku munjili, nji cwale mulese
okwatuliwa, komumone! omwatuli kame aimanine ba myeelo.
10 Abaange, kamu londe omwanda, outata nuukongota nwa nuhi a
Nyambe awo ana kwamba mu litina lya Mbumu.
11 Komumone, kame twiisana awo awabelelwa, awo ana kukoongota, na
muyupu eyi ya Jobo omo ana kukoongoteta, mi na mumono okusinga kwa
Mbumu ku mamaneneno, omo Ombumu ana kwiiyalela mane ni makeke.
12 Abaange, kono mu inu yonje, mulese okweeta, simba eyi no liwilu,
simba eyi no litunga, simba mu mweetelo onje, kono Ee yenu itende Ee, mi
Kokulwa yenu itende Kokulwa, nji mulese oku kwela munji no katulo.
13 Kana mukaci kenu kwaali woyo oyanda? A lapele. Kana kwaali woyo
owabelelwe, aimbe etindimo no milumbeko.
14 Kana kwaali mukaci kenu woyo otomine? Aisane akulu no keleke nji
amulapelele ni ku muwaa amaati mu litina lya Mbumu.
15 Mi etapelo ina tendiwa mu tumelo mba iyoyisa osikutoma, mi Mbumu
mba mwingula mane nji na tende eiibi, mba ilemenwe.

16 Cwalehe mu kwaambe eiibi yenu omunjili ku munjli, mi muku lapelele,
nji cwale mubale. Etapelo no munu no kuluka kame ikwite amaata onene
mane kame itusa onene.
17 Eliya neli omunu ona kukufeka kanyi aci mu unu. Seli oongoteteta
okulapela ni ku kumbela nji ombula alese kuloka mu litunga ba myaka yaatu
ni tikweti titanu ni kamweya.
18 Cwale sebeli olapela kame mi eliwilu sebeli lilokisa ombula, mi elitunga
sebeli lilita embuya kame.
19 Abaange, nji omunjili mwaanyi kame ayaukile mu niti, mi omukwaye
sebeli omuusa,
20 woyo alimuke nji, woyo ousa osiku tenda eiibi okutunda ku uyi waye,
kame ayoyisa omoyo waye ku lifu, mi na fuku eiibi no kupula.

ELIÑOLO NO WELI LYA PITOLOSI

Okulimukisa

Eliñolo lya Pitolosi no weli kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Pitolosi. Pitolosi kame atateka eliñolo lyaye okwamba omo ana kwikala ni kwa woyo ana kuñolela. Kame ana kuñolela eliñolo kwa sikupumena kwa Nyambe onje awo aisana nji “angenda” (1.1; 1.17) ni (2.11). Kame ana kwamba aanu aye asikubala awo mu nako yonje kame ahasanele mu tinaha tinjili. Kakuli eliñolo eli kame liku fekile ni liñolo lya Paulusi ana kuñolela ku Efese mu mikwa injili, ano kupula kame apumena nji eliñolo no weli lya Pitolosi kame lina kuñoliwa munyima no kuñolela Amaifese mu myaka no kukwana makumi atanu ni likumi limweya ni tutanu munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Pitolosi kame ana kuñola eliñolo eli yoli mu Loma omo ana kwisananga nji Babiloni (5.13). Pitolosi kame aamba nji na kuñola eliñolo eli mulibaka noku “misusuweza ni kupaka nji esi esishemo no niti sa Nyambe.” (5.12). Kweeli eyi no kupula eyo ikufekile mu 1 Pitolosi 2-11; 3.7; Maifese 5.18; 6.9 ni Makolose 3.18; 4.6. Etikalulo taatu eti tonje kame titalusa omo kufanenena okuyoyelwa mu umweya olusika ni kumamela eti-tukelo. Mane osisusuweza kame asikupumena nji akoongote aba kuli amayando kakuli amamaneneno sebeli ali beebi (4.1).

Emitwi no Yambo.

1. Pitolosi kame akutoloka yonyene ni kusimweta aye asikubala (1.1-2. 2). Cwale kame akutumela kwa Nyambe omo akutabela onje okuyoyisiwa neso sitalusa mulibaka no kuyoya koo (1.3; 2.10). 3. Esi sitatamako kame ataluseta asikupumena kwa Nyambe awo ali mu litunga omo afanenena okuyoyela wino ni kutalusa omuyoyelo oli mukaci ka mulume no kukwata ni mukati no kukwaliwa, mukaci ka mubika ni molyaye (2.1; 4.11). 4. Munyima nweyo, Pitolosi kame aasusuweza nji akoongote aba aingena mu mayando (4.12; 5.11). 5. Cwale kame ayatila eliñolo lyaye (5.12-14).

1 Okutunda kwa Pitolosi omutumiwa wa Jesu Kilesite.

Kame niñolela awo ali mu ukoba ana hasanene mu tinaha no Pontusi, Magalata, Kapadosiya, Asiya ni Biteniya.

2 Okuketiwa ni tumiwa kwa Nyambe Sitetu ni kukenisiwa ni Mebo mulibaka no likute kwa Jesu Kilesite ni mulibaka no kuwaiwa ni unyinga waye.

Esishemo ni kozo iikale naanyi mukupula.

Esepo no Kuyoya

3 Kulumbekwe Nyambe ni Sitaye Ombumu wetu Jesu Kilesite! Mulibaka no sishemo saye no kuneneba natuleiwa oubya mu sepo no kuyoya mu kwinguka kwa Jesu Kilesite okutunda kwaafu,

4 mane nukayola oko no kwaabwa, okwasilafazwa ni koola eyo mutewelwe mu wilu.

5 Awo mu maata a Nyambe kame musilelezwe mu tumelo mu kuyoyisiwa itatelele okumonisiwa mu nako no mamaneneno.

6 Mwesi muwabelelwe simba nji mu nako icana abo memuyanda amayando no ukusiyasiya.

7 Nji cwale okongola no tumelo yenu ni ya utokwa okubita egauda eyo
ibwa aba yetekiwa mu mulilo imiwanise okuyemiwa ni kanya ni likute ba
kumonahala kwa Jesu Kilesite.
8 Kamwa simumona kame mumusinga, simba nji kamumumono bano
kono kame mupumena mwa yonyene ni kuwabelelwa okuwabelewa no
kuneneba no kwatalusiwa ni kanya.
9 Eyi inatundu mu tumelo yenu na muwana okuyoyisiwa no myoyo yenu.
10 Anuhi a Nyambe ana kunuha esishemo eso sina kufanena okutenda
senu nasi kusaisisiwa ni kwibangutisisa eyi no kuyoyisiwa oko.
11 Kame ana kusaisisisa nji kamunu simba enako eyo ina kumonisiwa ni
Mebo ya Kilesite mukaci koo aba anakwamba amayando a Kilesite ni kanya
yaye.
12 Nai kumonisiwa kwa onyene nji kame ana kusebeza, kono kasa onyene
kono anyi mu inu eyo inambiwa kwanyi okutunda kwawo ana kukutaza
eliywi no kuwaba kwanyi mu Mebo no kukena inakutunda ku wilu. Einu
eyo amangeloi anyolelwe okumona.

Kame ami Isana nji Muyoye Omoyo no Kukena

13 Cwalehe mukutatube eminahano yenu. mukuleme, mo mubeeka esepo
yenu ba sishemo eso sikeyile kwaanyi ba kumonahala kwa Jesu Kilesite.
14 Kanyi anu no likute, mulese okuukela kwiinu no kwiiba eyo muna
kutendanga kunyima.
15 Kono woyo ona kumiisana wakukena, cwale naanyi mutende ano
kukena mu inu yonje mutenda.
16 Kanyi omo kuñolelwe nji, “Mba mukene kakuli ni mene nili wa kukena.”
17 Cwale nji kame muisana Sitenu woyo watula aanu onje okuulwile
esaluluti okukumnena ni tikezo taya, cwale muku babalele mwenyene
mukucila enako yonje aba musiyoya.
18 Mulimukile nji kame munakuliwa ku mikwa nambulwa tuso muna
kuyola kwa njekulyenu kasa ni inu isinyeha kanyi Silibela ni gauda,
19 kono cwale ni unyinga wa Kilesite no utokwa owo okufekile kanyi
omukoko no kwanyazahala ni litilo.
20 Kame abo elitunga elyaka sumbiwa kale kono kame ana kumonahala
ku mamanenena no tinako mulibaka lyenu.
21 Mwa yonyene kame muli ni sepo mwa Nyambe woyo ona kumwingula
kwaafu ni kumuba ekanya nji cwale etumelo ni sepo yenu iikale mwa
Nyambe.
22 Cwale mukukenisiwa emyoyo yenu mulibaka no kukuteka eniti mu
lilato musinge asikupumena, mukusinge omunjili ku munjili okutunda
kunji no micima yenu.
23 Kame muna leiwa oubya kasa embuto eyo ifa kono eyo iyoya okubitela
mu liywi lya Nyambe.
24 Kakuli
“Olutu lonje kame lukufekile kanyi moopu,
ni kanya yalo kame ikufekile kanyi epalisa no moopu.
Omopu kame ukukutanga ni tipalisa kame tikwanga,
25 kono eliywi lya Mbumu kame liikalelela okuta oku no kwabwa.”
Eliywi elyo neli eliywi no kuwaba lina kukutaziwa kwaanyi.

2

Eliwee liyoya ni Anu no Kukena

1 Mutundise omwiipo wonje, ni lunya, ni woongi ni muna mane ni kooba.

2 Mukufeke kanyi anukana no kuleiwa abano, munyolelwe amawe no
Mebo no kukena, mwa onyene kame samukule ni kuyoyisiwa.
3 Kakuli namweteke esishemo sa Mbumu.
4 Mwiiye kwa yonyene ku liwee no kuyoya lina kukaniwa kwaanu kono
mu miyo a Nyambe nalikuketiwa mane lya utokwa.
5 Naanyi ngeso, kanyi amawee no kuyoya mulesele amiyake okutenda
endoo no Mebo okutenda oupulisita no kukena okuba eitabelo no Mebo eyo
ipumeniwa kwa Nyambe mwa Jesu Kilesite.
6 Kakuli mu liñolo kame ku ñolilwe nji,
Komumone, kame nilangeka eliwee mu Sione,
(kanyi omusumu no lilulu) no kuketiwa ni utokwa
mane woyo opumena mwa yonyene katamba kwenisiwa.
7 Cwalehe kwanyi mu pumena niwa utokwa kono kwawo no kwapumena.
Eliwee luli (Omusumo na mulilulu) elyo ana kukana ayaki
nalifutuka okutenda omutwi no utokwa.
8 Cwale mu liñolo elinjili kame lyamba nji,
“Eliwee elyo (musumo na mulilulu) sali sitatalise anu,
eliwee salyakwise
kakuli kame asitatala mulibaka no kwakuteka eliywi kanyi omo ana ku-
laelelwa okutenda.
9 Kono anyi kame muli olusika no kuketiwa, apulisita no umbumu,
omushobo no kukena, aanu luli a Nyambe nji cwale mufanene okutenda
einu no kuwaba ya woyo ona kumiisana okutunda ku uwi ni kuta mu liseli
lyaye no kuwaba.
10 Ba weli kame muna kwikalanga anu feela, kono bano sebeli muli anu
a Nyambe, baweli kamwa sikutambula esishemo, kono bano namutambula
esishemo.

Muyoye kanyi Abika a Nyambe

11 Asingiwa kame nimi lemusa nji muli kame asikwenda mi muli angenda
nji kame mutunda ku titakazo no lutu eto tilwisa omoyo yenu.
12 Mutende ouwa mukaci no asimacama nji cwale simba nji kame amba
eyi imilwisa kanyi asikutenda eino kwiiba, afanene okumona eyi no kuwaba
eyo ikanyisa Nyambe ba liywaa saiye.
13 Mukukokobeze mulibaka lya Mbumu ku maata anu onje, onene ku
mubusisi mukulu,
14 simba kwa busisi awo ana tumiwa kwa yonyene nji abe ekoto awo
atenda eino kwiiba mane ni kuyeema awo atenda eino kuwaba.
15 Kakuli ni mukusinga kwa Nyambe nji mukutenda eino kuwaba
mwenise anu no aelo awo no kwalimuka esinjili.
16 Muyoye kanyi aanu no kulukuluha, kono cwale mulese oukutusisa
etukuluho yenu okutenda eyi no kwiiba, kono cwale muyoye kanyi abika
a Nyambe.
17 Mukuteke aanu onje, musinge akwenu asikupumena, mucile Nyambe
mane mukuteke abusisi.

Omwanda no Mayando a Kilesite

18 Anyi abika mukubeke kunji no aolyenu ni likute lyonje, kasa fela kwawo
akwite esishemo kono ni kwawo abambabile.
19 Kakuli omunjili kame afuyauliwa nji kame atenda ya Nyambe, nji kame
muyupa okukola simba nji kamusifosa.

20 Kamubonda samu wane nji kame mutenda eyi no kwiiba mu kufuliwa
mulibaka yalyo memukukokobeza? Kono nji kame mutenda eyi no kuwaba
ni kwiyandisetwa muku kokobeze kakuli Nyambe na mifuyola.
21 Kakuli mwesi namwisaniwa mulibaka lya Kilesite ona kumiyandele
ngeso mi namisiyele omwanda nji mukoñe emikwa yaye.
22 Kasikutenda esibi mi kakwisa okoonga kuna kuwaniwa mu kwamba
kwaye.
23 Aba ana kushubauliwa kasiku usa ouyi naba ana kuyandisiwa kasiku
afumbela kono kame ana kusepa kwa Nyambe omwatuli no niti.
24 Kilesite luli nakushimba eibi yetu mu lutu lwaye ba sifapano, nji tufe ku
sibi ni kuyoyela okuluka. Mulibaka no itombo yaye namu balisiwa.
25 Kakuli kame muna kwikala kanyi omukoko, kono bano namuusiwa ku
Mulisana ni mubabaleli no myoyo yenu.

3

Akati noku Kwaliwa na Lume noku Kwata

1 Mumukwa mumweya, anyi akati mukukokobeze kwa mbumwenu,
nji cwale anjili simba kaakuteke amaywi kame saakome okulwile eliywi
mulibaka no mikwa ya amoyoo,
2 aba samone emikwa yenu no likute ni kuluka.
3 Ouwa wenu ulese okutunda kuinu eyi, okukabisa etiñuki, simba
etinyuma no gauda nuukufuka eikumango no kuwaba.
4 Kono mulese omumu woyo oshwekilwe mu micima yenu eyo no
kwasinyeha ni kuwaba no mebo yondokile, eyo no utokwa mu miyo a
Nyambe.
5 Cwale mu tinako na kunyima akati no kukena awo ana kusepa mwa
Nyambe kame ano kutendanga okuwaba nu kukokobeza kwa mbumoo.
6 Kanyi Sala aba ana kukuteka Abulahama ni kumwisananga nji mbumu.
Cwale bano muli anaye nji kame mutenda eyi no kuwaba mi kakwisa eso
sasi micilise.
7 Mu mukwa mumweya, naanyi alume no kukwata muyoye wino na moy-
wenu me mulimukile nji amoywenu akufokola. Kakuli kame mukuwanine
mu sishemo no moyo nji cwale etitapelo tenu tilese okukwangwisiwa ku
sinjili.

Amayando mulibaka no Kutenda eyi no Kuluka

8 Muku manenena, moonje mukuyupe mu mebo ni makeke, mukusinge
mukaci kenu ni mucima no kuwaba ni minahano no kukokobeza.
9 Mulese okuusa ouyi ku uyi simba okukuta, kono anyi mufuyole kakuli
okufuyola kwana kumisepisa Nyambe aba ana kumiisana nji mutambule
embuyoti.
10 Kakuli

“Woyo osinga omoyo
ni kumona amaywaa no kuwaba
atundise olulimi lwaye kwiinu no kwiiba
ni kanwa kaye okwamba eyi no mapwa.
11 Kame afanena okutunda kweyi no kwiiba nji atenda eyi no kuwaba,
ni kusaela ekozo ni kwitundamena.
12 Kakuli amiyo a Mbumu kame aliketa awo no kuluka
mane amatwi aye kame ayupa etitapelo too,
kono olubala lwa Nyambe kalusingi awo atenda eyi no kwiiba.”

13 Cwale anyine so miyupisa okukola nji kame moongotite okutenda eino kuwaba?
14 Kono simba nji kame muyandisiwa mulibaka no kuluka, mba mufuyoliwa, cwale mulese okwacila simba okubilaela.
15 Kono mu micima yenu mu kuteke Kilesite kanyi Ombumu. Enako yonje mukutukisete oukusileleza ku munu yonje woyo weteka esepo ili mwaanyi, cwale mutende mu kusepa ni likute,
16 cwale muteule elizwalo lyenu wino, nji cwale aba mu foseziwa, awo aamba eyi no kwiiba ku mikwa yenu no kuwaba mwa Kilesite mba enisiwa.
17 Kakuli kwa kuwaba okuyanda okutenda eyi no kuluka, nji omo mwa singela Nyambe okubita okutenda ouyi.
18 Kakuli Kilesite nakufa kamweya fela ngeso mulibaka no ibi mi woyo no kuluka kwawo ano kwaluka nji atulite kwa Nyambe nakwibaiwa ku lutu kono nakuyoyisiwa mu Mebo,
19 omo ana kuta nukakutaza ku mebo ili mu tolongo.
20 Eyo ina kukwangwa okukuteka abo okutatelela kwa Nyambe esitatelela mu maywaa a Nuwe, mu nako no kuyaka aleka omo anyonyo fela neli aanu nokukwana atanu ni twaatu ana kuyoyisiwa ku meyi,
21 neli ekolobezo ilumelelana kwesi, bano kame imiyoyisa kasa okutundisa elitilo na balutu kono neli okukumbela kwa Nyambe mulibaka no lizwalo no kukena mu kwingulwa kwa Jesu Kilesite,
22 woyo ana kuta mu wilu mi kame ali ku lyooko no silyo lya Nyambe ni mangeloi, ni titukelo ni maata anabiwi kwa yonyene.

4

Okufutuka Akayoyelo

1 Cwalehe okumona nji Kilesite naku yandisiwa mu lutu, mukutukisete naanyi ni muhupulo umweya, kakuli woyo yonje ona yanda mu lutu natundisiwa mu sibi.
2 Cwale mu kuyoya mu nako yonje mu lutu kasa mutitakazo no unu kono mulibaka no kusinga kwa Nyambe.
3 Namu kuyoya mu nako no kuleba kanyi asimacaba omo ana kutendela no kwalimuka Nyambe. Okuyoya mu uhule, etitakazo no kwiiba, outahwa, emiikalelo no kwiiba mane ni kulapela emilimu no mapwa.
4 Cwale asimacaba kame akomokile nji bano kamu kuwana noo mukutenda eyi no kwiiba mane kame aminyefula.
5 Kono kame sakutambwele kwa Nyambe woyo okutukisete okwatula asikuyoya na sikufa.
6 Kakuli elibaka elyo linakukutalezwa eliywi no kuwaba simba kwaafu, nji kame satuliwe mu lutu kanyi anu, kame sayoye mu Mebo kanyi Nyambe.

Aanu awo Ateula wino Etimpo ta Nyambe

7 Cwale amamaneneno no inu yonje sebeli ali bebi. cwalehe mutukufalelwe mane mwikale nukulema mu titapelo tenu.
8 Beulu no inu yonje esinu sinene ninji, mukoongote mu lilato lyenu ku munjili ni munjili, kakuli elilato kame lifuka eibi no kupula.
9 Mutambule anu mu tindoo tenu mi mulese okubilaela.
10 Omunjli ni munjili natambula empo, cwale mwibelekise kwa kwenu kanyi omubeleki no kuwaba no sishemo sa Nyambe eso siiya mu mikwa no kupula.
11 Woyo yonje wamba kanyi woyo okutaza amaywi a Nyambe, woyo yonje osebeza, asebeze mulibaka no maata anabiwi kwa Nyambe, nji mu inu yonje

Nyambe akanyisiwe mwa Jesu Kilesite, kwa yonyene kame kuli ekanya ni maata mu nako yonje. Ameni.

Okuyanda kanyi Osikupumena

12 Asingiwa, mulese kukomoka ku miliko eyo imiyela mu kumyeteka kanyi ni sinu no ubya sitendahala mukaci kenu.
13 Kono cwale muwabelelwe kakuli kame mukutabela amayando a Kilesite, nji cwale mukawabelelwe ni kunyakalala ngeso aba saimonahale ekanya yaye.
14 Nji kame munyefuliwa mulibaka no litina lya Kilesite, namu fuyolwa kakuli emebo no kanya ni ya Nyambe kame ili beulu yenu.
15 Kono kuulwe mukaci kenu woyo so yandisiwa kanyi omwibayi, simba ombuyi simba osikutenda eyi no kwiiba, simba woyo nokwa kukuteka.
16 Kono nji omunjili kwanyi kame ayandisiwa mulibaka no asikupumena, alese kweena, kono munji no litina elyo akanyise Nyambe.
17 Enako naiyi no katulo okutateka nasindoo ya Nyambe mi cwale nji kame saitateke kwaaci, ngasibine sakutendahale kwaawo nokwa kuteka eliywi no kuwaba lya Nyambe?
18 Cwale,
"Nji omunu no kuluka kame sayoyisiwe,
kubine sakamonahalele woyo no kutenda eyi no kwiiba?"
19 Cwalehe mulese awo ayanda okukumanena ni kusinga kwa Nyambe atende eyi no kuwaba ni kubeeka emyoyo yoo ku Muumbi woo no kusepahala.

5

Omutapi wa Nyambe

1 Cwale kame nikumbela akulu mukaci kenu kanyi omukwenu mukulu. Kame nili opaki no mayando a Kilesite mane kame nili omunjili nwawo saka waniwe mu kanya eyo sai monahale.
2 Mulise omutapi wa Nyambe, owo omusebezi munabiwi. Kasa muku kandimekwa kono mu kusinga, kasa wa mbango kono mutakazo.
3 Mulese okweteka okuhapa awo ali mu pabalelo yenu, kono mutende omwanda ku mutapi.
4 Mi cwale Omulisana omukulu aba samonahale, mba mubiwi omushukwe no kwabwa ekanya.
5 Mundila imweya naanyi anukana muku kokobeze kwa kulu. Muku babalele mwenyene monje mukutuse omunjili ku munjili kakuli kame kwambiwa nji, "Nyambe kame akanena awo akukumusa, kono kame aba esishemo kwawo akukokobeza."
6 Cwalehe muku kokobeze mwenyene munji no maata no lyooko lya Nyambe, nji cwale mu nako ilukele mbamikulisa.
7 Mubeeke etipilaelo tenu kwa yonyene, kakuli kame amibabalela.
8 Mukuleme mi mutone! Omolyenu Diyabulosi kame abenabena kanyi ndee obenabena okusaela omunu saleme.
9 Mumukanene mi mongole mu tumelo yenu me mulimukile nji amayando muyoya kame akufekile naabenu awo ali mu litunga lyonje.
10 Cwale munyima no kuyanda kanyonyo, Nyambe no sishemo sonje woyo ona kumiisanena ku kanya yaye no kwaabwa mwa Kilesite, yonyene luli mba mitende ano kupetahala, okumyongota, mi mbamibi amata ni matatekelo.
11 Kwa yonyene kwikale amaata no kwaabwa. Ameni

Okulumelisa no Mamaneneno

12 Mulibaka lya Silubenasi omunu no kusepahala kanyi aba nina
mushimbi. Kame nina miñolele eli liñolo mukwiibiba okumyongota mane
ni kwamba nji esi esishemo no niti sa Nyambe. Mwimane mukoongola mwa
sonyene.
13 Ekeleke eyi ili mu Babilona ina kuketiwa kwa Nyambe, ni yonyene kame
imikeeta bamweya ni mwanange Maleka.
14 Mukukeete omunjili ku munjili mu ukutubeta no lilato.
Ekozo iikale kwaanyi monje anyi muli mwa Kilesite.

ELIÑOLO NO WIILI LYA PITOLOSI

OKULIMUKISA

Eliñolo lya Pitolosi no wiili kame limonisa nji kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Pitolosi, kono asikukwiyeta balelo lino kapumene nji niti. Kame kotobile nji omunjili kame ana kuñola eliñolo eli musibaka sa Pitolosi. Omuñoli kame aamba nji kame apaka na kumona ni miyo aye mukuyoya kwa Jesu mane onene kame aamba ba kufutuka kwaye (1.17-18). Nji Pitolosi nakuñola eliñolo mwendi kame ana kuliñola yoli mu Loma mukaci ka myaka no 65 okutwala ba 69 munyima no kuleiwa kwa Kilesite, yoka sifa kale. Pitolosi kame aisana eliñolo lyaye eli ngeso nji lya wiili (3.1) okubeeka enako no kuñola munyima no liñolo lya Pitolosi no weeli. Kame ana kulimukisa eliñolo eli kwa sikupumena kwa Nyambe onje.

Pitolosi nakuñola eliñolo eli mulibaka no kususuweza asikupumena nji ayoye omuyoyelo no kuwaba nikwa laela nji alese okukoña aiyeti no mapwa (2). Kame aasususweza nji alimbulule aanu awo aamba nji Jesu kame aliyeha okuuka. Okubita nji ayuleke nji Nyambe kakatabile kono kame asinga nji omunu yonje ayoyisiwe (2 Pitolosi 3.8-9). Eli elibaka no kuyoya omuyoyelo no kuwaba (3.14).

Emitwi no Yambo 1. Pitolosi kame akulimukisa yonyene ni kusimweta asikubala aye (1.1-2). 2. Cwale kame aapulukisa nji ayoye omuyoyelo no kuwaba kakuli Nyambe natu twesisa okutenda ngeso (1.3-21). 3. Esi sitatamako neli okwaba emamela kweyi no aiyeti no mapwa mane ni kwaamba eyo saitendahale kwa iyeti no mapwa ku mamaneneno (2. 1-22). 4. Munyima nweyo Pitolosi kame asususweza asikupumena okuyoya omuyoyelo no kuwaba okutukiseta Jesu okwiiya aka no wiili (3. 1-17).

1 Okutunda kwa Simoni Pitolosi, omubika ni mutumiwa wa Jesu Kilesite.

Kwawo ana wana etumelo eyo ikufekile naaci mu kuluka mwa Nyambe wetu ni muyoyisi Jesu Kilesite.

2 Esishemo ni kozo yekeziwe kwanyi mu zibo yenu ya Nyambe ni Jesu ombumu wetu.

Eketo ni Kwisana kwa Nyambe

3 Amaata aye natubi einu yonje no moyo ni ya Nyambe, mukulimuka kwaye woyo ona kutwisana ku kanya yaye mane ni kuuwa,

4 mulibakaelyo Nyambe natubi utokwa waye ni sepiso inene, nji mu inu eyi mubanduke ku ulyangelino owo uli mu litunga mulibaka no titakazo ni kufutuka atendi no inu no unyambe.

5 Kakuli mu libaka eli mweteke onene okwekeza ku tumelo yenu ouwa ni kuuwa wenu ezibo

6 ni ku zibo mwekeze oukulema, ni ukulema mwekeze okoongola, ni kukoongota mwekeze ou nyambe.

7 mi ounyambe ni umweya mane oumweya mwekeze oukusinga.

8 Kakuli nji einu eyi niyenu mi kame ili kwaanyi, kame imitenda nji mulese okuzwafa simba okwabeeka embuya mu zibo ya Mbumu wetu Jesu Kilesite.

9 Kakuli yonje woyo oulwile einu eyi kame ali esibofu mi kamono mane na pulama nji naku kenisiwa ku ibi yaye no kale.

10 Cwalehe abaange, mukoongote onene mukulimuka okwisaniwa ni
kuketiwa kwenu kakuli nji kame mutenda eyi kamutamba okukwa.
11 Cwale kame sa mubiwe esifumu no kupula no kwingena mu Mubuso wa
Mbumu ni muyoyisi wetu Jesu Kilesite.
12 Cwalehe kame sani mipulukisange enako yonje einu eyi naba muil-
imukile mi kame ili mu niti eyo mukwite.
13 Kame ninahana nji kame kuli wino onene aba nili mu lutu olu okumiin-
gula mu mukwa no ku mipulukisa.
14 Kakuli kame niyii nji okutubula olutu lwange kame kuli beebi kanyi eso
ana ku ni monisa Jesu Kilesite Ombumu wetu.
15 Cwale kame sanimone nji munyima yange mbamutwese mu nako yonje
okupuluka einu eyi.

Oupaki no Kanya ya Kilesite

16 Kakuli katusikukoña okushangama no inu no matangu aba tuna kumi
limukisa amaata ni kwiiya kwa Mbumu wetu Jesu Kilesite. Kono kame tuli
apaki no kuneneba kwaye.
17 Kakuli aba ana kutambula elikute ni kanya okutunda kwa Nyambe
sitetu mi eliywi kame linatundu kwa yonyene mulibaka no kanya inene
okwamba nji, “Wuyu nimwanange ni singa, woyo oni wabelisa!”
18 Kame tuna kuyupa eliywi lina kutunda ku wilu kakuli kame tuna
kwikala naye ba lilundu no kukena.
19 Cwale kame tuli ni liywi no unuhi no niti. Cwale kame samutende wino
kanyi elambi itumbuka mu sibaka no uwi okutunda amangolwaa okutwala
amasiku mi olutungweti no masiku olubenya mu micima yenu.
20 Oweli muyupisise eyi, nji kakwisa ounuhi no mañolo wambiwa oku-
tunda ku munu yonyene feela.
21 Kakuli kakwisa ounuhi onakwiiya mulibaka no unu, kono aanu
kame anakunyanganya ni Mebo no Kukena ina kwambiwa okutunda kwa
Nyambe.

2

Aiyeti no Mapwa

1 Kono anuhi no mapwa mane kame amonahala mukaci no aanu, kanyi
aba sakwikale aiyeti no mapwa mukaci kenu. Kame salite ku mukunda
eyi samuyupe eyi isinya, simba okukana Omolyoo ona kwaula mi kame
sakusinye onyene.
2 Cwale anokupula kame sakoñe ouyi woo, mi mulibaka lyoo endila no niti
kame saisinyehe.
3 Cwale mu ulyangelino woo kame sa myoonge ni maywi oo no mapwa,
kakuli okutunda kunyima okunyaziwa koo ku sibitelele, mi okusinyeha koo
kakukoso!
4 Kakuli nji Nyambe kasi kushemuba amangeloi aba ana kufosa, kono
kame ana kwanunga ni kwayumbela mu mukoti no uwi mu lihele okuteuli-
wamo okutwala ba nako no katulo.
5 Nyambe kasi kushemuba elitunga no kale, kono nakuyoyisa Nuwe,
yonyene ona kwamba eyi no kuluka nanjili aanu noku kwana mutanu ni
twiili, aba ana kulita omuunda mu litunga no anyefuli.
6 Nyambe muku futula emileneñe no Sodoma ni Gomola okwiitenda
omute kame ana kwaatula ni kwatenda omwanda kwaawo sanyefule.
7 Nyambe kame ana kuyoyisa Loti no kuluka, ona kweenanga onene
mulibaka no oyi no aanu no kufokola.

8 Kakuli mulibaka no inu eyo ana kumonanga nikuyupanga woyo mulume
nokuluka omo ana kuyoyelanga mukaci koo, kame ana kuyupanga okukola
mu moyo waye no kuluka mu liywaa ni liywaa mulibaka no misebezi yoo no
kwiiba.
9 Cwale Ombumu kame ayii omo no kuyoyiseta aasikupumena okutunda
mu miliko ni kuteula awo no kwaluka munji no koto okutwala ba liywaa no
katulo,
10 onene awo ata mu titakazo too no uyii ni kushwaula etukelo.

Aanu aa kame akukuhumusa ni koongola emicima, mi kacili okunyefula
awo no kukanya.
11 Simba amangeloi naba ali ano kuneneba ni maata kaatoyo ni katulo eyo
anyefula balubala lwa Mbumu.
12 Kono aanu aa kabiti eiyamana nambulwa etingana, eyo ileyelwa
okulemiwa ni kwibaiwa awo akwingenyeka mu titaba no kwalimukiwa,
kame sasinyiwe mu sinyeho imweya nonyene,
13 kame sayande mulibaka no misebezi yoo no kwiiba. Kame aibala nji
mwelembo okumonahala omunji okutenda enokwiiba. Kame aenisa ni
kunyazahala, kame amonahala mu koonga koo aba alya naanyi.
14 Kame akwite amiyo aiyalile ohule ni nyolelo no kutenda esibi. Kame
akomanga emyoyo no kwaongola. Kame akwite emicima iyetelwe mu
ulyangelino mi kame ali aana no sikuto!
15 Kame ana tundu mundila no kuluka ni kuyauluka, kame ana koño
endila ya Balami omwana Beole, woyo ona kusinga okuwana einu no
kwiiba,
16 kono kame ana kukalimelwa mulibaka no uyi waye. Embongolo sebeli
yaamba okutusisa eliywi no unu ni kumana olweelo no munuhi.
17 Aa aanu kame akufekile kanyi eliweluwelu no kukuta ameyi ni
makumbi aendisiwa ku mebo no liñungwa, kakuli onyene kame atewelwe
esibaka no ouwi.
18 Kakuli kame aamba mukukuwa oukuyeema eyi no weelo, kame aku-
tusisa etitakazo no unu ni uhule aanu anamana okubanduka kwawo ayoya
mu mafosisa.
19 Kame asepisiwa okwalukulula kono onyene kame ali abika no inu no
ulyangelino, kakuli kweyo yonje iiya eyo ikoma omunu kumubeeka mu
ubika.
20 Kakuli nji munyima no kubanduka ouwi no litunga kubitela mu
kulimuka kwa Nyambe ni muyoyisi wetu Jesu Kilesite, asinungilwe kame
kweyo mane ni kukomiwa, amamaneneno oo kame saibe onene okubita ba
weli.
21 Kakuli kwakuwaba kwa onyene kambe kasikulimuka endila no kuluka,
kubita nji aba ana mana okulika atunda mu titaelo no kuluka ana kubiwa.
22 Kame ina tendahala kwa onyene okukumanena ku nguli no niti eyi
yaamba nji, Ombwa kame aukela kweyo ana lusu" mi "Ongulube ona
yowisiwa osita kame okakuyowa mu ndowa."

3

Esepiso no Kwiiya kwa Mbumu

1 Eli cwale eliñolo no wiili elyo inami ñolele. Asingiwa mi mu mañolo ayiili
kame ina mipulukisa nji mulese okupulama mu minahano yenu,
2 nji cwale mupuluke ana kunuha anuhi no kukena ni titaelo ta Mbumu ni
Muyoyisi okubitela mwa tumiwa enu.

3 Oweli aanyi kame mufanena okuyupisisa eyi nji aongi kame saiye mu
maywaa no mamaneneno okukoña etitakazo too
4 ni kwamba nji, “Kubine ili esepiso no kwiiya kwaye? Kakuli oku-
tunda aba ana kufela anjekulyetu, einu yonje kame yekeza okutunda ku
matatekelo no litunga!”
5 Kame akulyanganisa fela eniti eyi nji mulibaka no liywi lya Nyambe
eliwilu kwalina kwikalanga okutunda ku kale mi elitunga kame lina ku-
umbiwa okutunda ba meyi mane kame lina umbiwa ba meyi,
6 mulibaka elyo elitunga lina kwikalako naliku miniwa ku meyi ni kubwa.
7 Kono mu liywi limweya eliwilu ni litunga eyo iliko kame itewelwe
omulilo, owo utewelwe okutwala ba liywaa no katulo ni kusinya aanu no
kwapumena kwa Nyambe.
8 Asingiwa, kono mulese okupulama eniti eyi! nji cwale kwa Nyambe
eliywaa limweya kame likufekile kanyi emyaka no kukwana esikiti, mane
emyaka no kukwana esikiti kame ifekile kanyi eliywaa limweya.
9 Ombumu kaliyehisa etisepiso taye kanyi omo aambela aanu nji naliyehe,
kono kame afela amakeke kakuli kasingi nji aanu asinyehe kono nji aanu
onje akeele ba kubaka.
10 Kono eliywaa lya Mbumu kame saliiye kanyi ombuyi mi cwale eliwilu
kame salibwe ni liywi no kuneneba, mi einu ilimo kame saishengununwe
ku mulilo, cwale elitunga ni misebezi yalyo mba iciñiwa.
11 Kakuli eyi inu yonje mba isinyehe, cwale aanyi muli aanu no ngasibine?
kame mufanena okuyoya mu kukena ni muu Nyambe.
12 mutatelele me mulubisa okwiiya no liywaa lya Nyambe, kakuli eliwilu
kame sali shengununwe ni kusinyeha mane einu yonje ilimo mba ishengu-
nunwa ku mulilo!
13 Kono okukumanena ni sepiso yaye tu tatelele eliwilu ni litunga no ubya
elyo okuluka saku kaikale.
14 Cwalehe, asingiwa, kakuli kame mutatelela eyi moongole nji
muwaniwe kwa yonyene me muulwile esi sinyazahala mwaanyi ni kuyoya
mu kozo.
15 Cwale mulemuhe nji okutatelela kwa Mbumu wetu okuyoyisiwa no
aanu, mi ni yonyene Paulusi omwabetu osingiwa kame ana miñolele okuku-
manena ku kushangama ana biwi.
16 Okwamba eyi kanyi omo atendela mu mañolo aye. Kweeli einu injili
iliko eyo no kubambaba okwiyupisisa eyo aanu aulwile ezibo ni kwakonda
kame afutula okuwaneka ku kusinyeha koo, kanyi omo atendela mu mañolo
anjili.
17 Asingiwa, cwalehe anyi mulimukelele oweli eyi, mumamele nji mulese
okuyauluka ni mafosisa no aanu no kwakonda ni taukelwa okoongola
kwetu.
18 Kono mukulele mu sishemo ni zibo ya Mbumu ni Muyoyisi wetu Jesu
Kilesite. Kwa yonyene kwikale ekanya bano mane ni kuta oko no kwaabwa!
Amen.

Eling'olo no Weli lya Jodani

Okulimukisa ku ling'olo lya Jodani no weli

Eliñolo la Jowani eli no matatekelo kame lina kuñoliwa kwa mutumiwa Jowani mukaci no myaka makumi mutanu ni makumi aatu ni myaka mutanu (85) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Jowani kaku limukisa yonyene nji yo muñoli, kono ekauhanyo no matatekelo kamaimonisa nji, yo paki kuupilo ni kwinguka kwa Jesu (1.1-3). Omukwa no muñolelo kama ukufekile kanyi omuñolelo namu Eliywi okwamana ni Jowani. Kame kulumeliwa nji Jowani yona kuñola Eliywi okwamana nji Jowani mane ni mañolo aatu, 1 Jowani, 2 Jowani mane ni 3 Jowani abo yosiyoya mu Efesasi.

Jowani nakuñola eli liñolo kwaa sikulapela onje banako eyo Ekeleke aba ina kwikalanga muutata kutundelela kusikwata sina kwiisaniwa “Gnositics.” Aa aanu onyene kamana kulumela nji Jesu luli yo Nyambe kono kasa neli luli munu ni lutu no unu muno mulitunga. Mulibaka eli Jowani kame añola eyi no upaki no kumona oupilo wa Jesu mane ni kumulema (1.1-3) Omulelo wa Jowani mu kuñola eli liñolo neli kutenda okuwabelelwa okumanenenwa, (1Jowani 1.4) okubabalela alumeli kukutenda esibi (1Jowani 2.1), okubukeleza alumeli kuti tuto nomapwa (1Jowani 2.26), mane niku sepisa alumeli nji namu yoyisiwa (5.13)

Emitwi no yambo

Jowani kama alimukisa eliñolo lyaye mane nikuba etuso imweya eyo ana kuliñolela (1.1-4).

Kame atoloka omo Nyambe atendele elisebeli mane nji tuyoye kanyi omo anakuyoyela Jesu (1.5-3;10).

Esisi tatama kama atupulukisa etaelo no oukusinga omunjili ku munjili (3.11; 5.12)

Kama amana eliñolo lyaye mu (5.13-21.)

Eliywi no Oupilo

1 Kame tumi ñolela eyi no liywii no moyo, esi si na kwikalako ku simuluho,
esi tu na ku yupa, esi tu na mono ni miyo etu, mi natu kusi mona eso tuna
leme ni maoko etu.
2 Cwale omoyo owo aba onaku monahala, mi sebeli tuumona kame tuba
oupaki mi kame tu myambela omoyo no kwabwa, ou una kwikalako kwa
Sitange, mi na ukulimukiswa kwaaci.
3 Esi tu na mono nesi tu na yupu so kame eso tu myambela, mi cwale
naanyi muku wane naaci. Mi okuwana kwetu ni Sitetu kame tuli ni ku
mwanaye Jesu Kilesite.
4 Mi kame tuñola etaba eyo nji etabo yetu ipetahale.

Nyambe yo Lisebeli

5 Eli eling'usa tuna yupu kwa Mwanaye, eli tu myambela, ninji Nyambe yo
liseli, mi ka kwisa ouwii kwa yonyene simba mbicani.
6 Mi cwale aba twamba nji kame tuli bamweya ni yonyene, mi abo kame
tweenda mu uwi, abo kame toonga mi ka tutende eniti mu maywi mane neyo
tutenda.
7 Kono aba tweenda mu liseli, kanyi yonyene aba ali mu liseli, kame tuku
wana bamweya, mi ounyinga wa Mwanaye Jesu kame u tu yowisa eibi yonje.

8 Aba twamba nji katu kwite esibi, kame tu koonga, mi eniti ka isako mwaaci.
9 Aba tu kwamba eibi yetu, yonyene niwa kusepahala mi niwaluka mbatulemene eibi yetu ni kutukenisa ku ouyi wetu wonje.
10 Aba twamba nji katusitenda esibi, kame twamba nji Nyambe niwa mapwa mi eliywi lyaye kalisamo mwaaci.

2

Kilesite Omutusi Wetu

1 Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela etitabe eti nji mu lese o ku tende esibi, kono omunu aba atendile esibi, kame tuli ni mwimaneni bouso wa Sitetu, Jesu Kilesite woyo no kuluka.
2 Yonyene ni sitabelo esi si teneka eibi yetu, mi kasa eyetu feela, kono neyi no litunga lyonje.
3 Aba tu teula etitaelo ta Nyambe kame satulimuke nji tumulimukile.
4 Woyo wamba nji kame ni mu limuka, mi ka mamele etitaelo taye, ni wa mapwa, mi eniti ka isako mwa yonyene.
5 Kono woyo omamela eliywi lya ye, elilato lya Nyambe luli kame li petehile mwa yonyene. Mweesi, kame tuyii nji kame tuli kwa yonyene.
6 Woyo wamba nji kame ali kwa yonyene, kame a fanena ni yonyene okwenda mu mukwa owo ana kwenda nawo Jesu.

Etaelo no Ubya

7 Aasingiwa, kanimi ñolele etaelo no ubya, kono ni taelo no kale muli nayo okutunda ku matatekelo. Etaelo no kale, ni Liywi eli muna yupu.
8 Kame ni mi ñolela etaelo no ubya kame, eyi ili eniti kwa yonyene ni kwaanyi, kakuli ouwi okutwa ubwe mi eliseli no niti lyabenya kale.
9 Woyo wamba nji kame ali mu liseli, mi kame atimbile mandaye, osili muuwi ni bano.
10 Woyo usinga mandaye kame ali mu liseli, mi ka kwite eso sasi mu sitatalise.
11 Kono woyo otimbale mandaye kame ali mu uwi ni kweenda mu uwi, mi kalimukile oko ata, kakuli ouwi ka umonisa amiyo aye.
12 Anaange anyonyo, kame ni mi ñolela kakuli kame mu na lemenwe eibi yenu, mu libakalya Kilesite.
13 Atate, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile woyo oliko oku tunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muna matuka woyo no kwiiba. Aana anyonyo, kame ni na mi ñolela kakuli kame mu yii Sitange.
14 Aana anyonyo, kame ni mi ñolela, kakuli kame mu limukile sitange. Asitange kame ni mi ñolela kakui kame mulikile woyo oliko okutunda ku matatekelo. Aa no ubya, kame ni mi ñolela kakuli kame muli akongola, mi eliywi lya Nyambe kame lili mwaanyi, mi kame mu na matuka woyo no kwiiba.
15 Mu lese o ku singa elitunga, simba eyi ilimo mu litunga. Omunu nji kame asinga elitunga, elilato lya Sitange ka lisamo mwa yonyene.
16 Kakuli eyi ili mu litunga yonje, etakazo no lutu, ni takazo no miyo, nuu uku kuhumusa no moyo, ka itundu kwa Sitange, kono kame itunda mu litunga.
17 Mi elitunga mba libwi, ni takazo ya lyo, kono woyo otenda etato ya Nyambe kame aikala okuta oku no kwaabwa.

Esiila sa Kilesite

18 Aanange, ni nako no mamaneneno! mi kanyi aba muna yupu nji eila ya
Kilesite kame ikeile, ni bano eila ya Kilesite no kupula kame ineyi, mulibaka
eli natulimuka nji sebeli nako no mamaneneno.
19 Kame ana tundu kwaaci kono kasa etu, kambe neli etu, kambe kame a
na siyala kwaaci, awo nakutunda mwaci nji kumonahale aba nokukena nji
kasa etu onje.
20 Kono aanyi namu wabiwa kwa woyo no kukena, mi moonje kame
mulimukile eniti.
21 Kame nimi ñolela, kasa nji ka mu limukile eniti, kono ni nji kame mwiyii,
mi ka kwisa amapwa aa atunda ku niti.
22 Anyine cwale woyo oli ni mapwa? Konji woyo olatula nji Jesu kasa
yokame Kilesite. Woyo yokame esila sa Kilesite woyo olatula Sitange
bamweya ni Mwana.
23 Munu yonje woyo olatula omwana, kame alatula bamweya mane ni
Sitange, kono woyo opumena omwana ni sitange kame ali naye.
24 Cwale aanyi, esi mu na yupu ku sili ku matatekelo si ikale mwaanyi. Esi
mu nayupu ku matatekelo nji kamesiikala mwaanyi, naa nyi mba mwikala
kwa mwana ni kwa Sitange.
25 Mi esepiso eyi ana kutuba, ni moyo ou no kwaabwa.
26 Kame nimi ñolela eyambo eti mulibaka no ao saiye muku mionga.
27 Kono aanyi oku wabiwa mu na tambula okutunda kwa yonyene okuy-
oya mwaanyi, ka mu saele okwiyetiwa ku munu, mi okuwaa kwaye aba
kumiyeta eyambo tonje, mi niyaniti mi kayoongo kanyi omo ina miiyetete,
muyoye mwa yonyene.
28 Mi cwale aana anyonyo, muyoye mwa yonyene nji enako sa monahale
twikale ni undume mi tu lese okucitiwa mu kweena bouso yaye mu nako eyo
sa iye.
29 Aba mulimuka nji yonyene ni wa kuluka, mu linuke nji munu yonje
woyo otenda eyi no kuluka kame aleilwe kwa yonyene.

3

Aana a Nyambe

1 Ko mu mone elilato eli Sitange na tu singi na lyo, ni lya ngaibi? Aba
twisanwa aana a Nyambe! Mi aaci aano, mulibakelyo, elitunga ka li tu yii,
kakuli ka li si mu limuka,
2 Anokusingiwa, cwale kame tuli aana a Nyambe, mi esi sa twikale so ka
si si monahaliswa kale. Kame tu yii nji enako eyi sa iye, mba tu feke kanyi
yonyene, kakuli mba tu mu mono omu aikalele.
3 Mi munu yonje woyo oli ni sepo mwa yonyene kame a ku kenisa, kanyi
yonyene aba ali uyu no kukena.
4 Munu yonje aba atende sibi, kame a matuka omuloo, kakuli esibi ni ku
matuka omulawo.
5 Mi kame mu yii nji yonyene kame aneyi nji a tundise esibi, mi ka kwisa
esibi kwa yonyene.
6 Ounu yonje woyo oli kwa yonyene ka tende esibi, munu yonje woyo
otenda sibi kasi mumona, mane ka mu yii.
7 Aana, mu lese okongiwa ku munu, uyu otenda esi no kuluka, kame a
lukile kanyi yonyene aba ali uyu no kuluka.
8 Woyo otenda esibi ni wa Satani, kakuli osatani kame atende sibi oku
tunda ku matangiseto. Omwana Nyambe aba aneyi, elibaka ninji a mane
emisebezi ya Satani.

9 Omunu onje woyo ona leiwa kwa Nyambe ka tende esibi, kakuli embuto
no Nyambe kame ili kwa yonyene, mi ka twese o ku tende sibi kakuli kame
aleilwe kwa Nyambe.
10 Aana a Nyambe naana a Satani kame a monahala mwesi, Munu yonje
no kwa tenda esi si lukile kasa wa Nyambe, simba woyo nokwa singa
omwabaye.

Mukusinge

11 Etaba mu na yupu ku sili ku matatekelo ninji tu ku singe.
12 Tu lese o ku tenda kanyi Kaine, woyo ona kwikala kwa woyo no kwiiba,
mi kame ana kwibaa ominaye. Mi esi a na mibaele nisibine? Ninji emisebezi
ya ye neli eyi no kwiiba, kandi eyi no minaye neli eyi no ku waba.
13 Abange, mu lese o ku komoka elitunga aba li mi timbile.
14 Omu tu limukela nji na tu tundu mu lufu o kwingena mu moyo, konji
aba tu singa abetu. Uyu no kwa singa omwabaye osili mu lufu.
15 Munu yonje woyo otimbile omwabaye ni mibai, mi kame mu limukile
nji ka kwisa omwibai oli ni omoyo no kwaabwa mwa yonyene.
16 Omo tuna limukele elilato, ni Jesu aba ana tu tobohele omoyo waye,
naaci kame tu fanena o ku tobohela abetu Emebo yetu.
17 Kono omunu aba afumine oufumu no litunga, mi aba a mona omwabaye
yo ulwile esinjili, mi kamuyatulwele omucima waye, abo, elilato lya Nyambe
ngaibi liikalile kwa yonyene?
18 Aanange ooku singa kwetu ku lese o ku tendwa mu maywi ni mu lulimi,
kono ku tendahale mu tikezo ni mu niti.

Okongota booso wa Nyambe

19 Mi mweesi aba satu limuke nji kame tuli ni niti, mi mbatongota emicima
yetu bouso ya ye.
20 Mi emicima yetu naba itu nyaza, Nyambe ni mukulu ku micima yetu, mi
kame ayii eyambo tonje.
21 Aasingiwa, omucima wetu aba kautu nyaza, kame tuli ni sepo no
kongola kwa Nyambe.
22 Mi esi tu kumbela kame tu si tambula kwa yonyene, kakuli kame ateula
etitaelo taye, mi kame tu tenda eyo asinga.
23 Mi etaelo ya ye neeyi, tu lumele Elitina no Mwana ye Jesu Kilesite mi tu
ku singe, omu ana tu laelele.
24 Awo akuteka etitaelo taye kame ali kwa Nyambe, ni Nyambe kame ali
kwa yonyene. Omu tu linukele nji kame ali mwaaci, ni mu mebo eyo ana
tubi.

4

Emebo ya Nyambe neyi no iila ya Kilesite

1 Aasingiwa, mu lese o ku pumena Emebo yonje, kono mweteke Emebo
nji kame itunda kwa Nyambe. Kakuli anuhi no kupula aa no mapwa kame
aneyi mu litunga.
2 Mu limuke Emebo no Nyambe mweesi, Emebo yonje eyi yamba nji Jesu
Kilesite kame aneyi kanyi omunu luli woyo oli ni lutu ni unginga, ni ya
Nyambe.
3 Mi Emebo yonje eyo yulwa okwamba Jesu, kasa ya Nyambe. Yo kame
esiila sa Kilesite eyo mu na yupu nji kame iiya, mi ni bano yaiya kale mu
litunga.

4 Kono aanyi, aanange anyonyo, kame muli a Nyambe mi namukomo
anuhi no mapwa, kakuli yonyene oli mwaanyi, ni wa ku neneba obita woyo
oli mu litunga.
5 Onyene naa si litunga, kakuli eyi aamba niya litunga mi elitunga kame
lya yupa.
6 Aci kame tuli a no Nyambe. Woyo yonje olimukile Nyambe, kame a
yupeteta kwaaci, kono woyo kasa kwa Nyambe, ka teetete kwaaci. Esi
sokame eso tu limukela Emebo no niti, ni mebo no mapwa.

Nyambe ni wa Lilato

7 Aasingiwa, tu ku singe, kakuli elilato kame li tunda kwa Nyambe, omunu
yonje woyo osinga kame leilwe kwa Nyambe mi kame a limukile Nyambe.
8 Woyo no kwa singa, ka yii Nyambe, kakuli Nyambe ni wa lilato.
9 Elilato lya Nyambe kame li monahala mwaaci mweesi, Nyambe naku
tumu mwanaye mu mweya mu litunga nji mu yonyene tu yoye mwa
yonyene.
10 Omu moliikalele elilato, kasa aaci tu na singi Nyambe, kono ni yonyene
onatu singi, mi kame anaku tuma mwanaye nji atende esitabelo no ibi yetu.
11 Asingiwa, Nyambe aba ana tusingi ngeso, naaci kame tu fanena ooku
singa ngeso.
12 Ka kwisa omunu woyo ona ku mona bo Nyambe, mi aba tu ku singa,
Nyambe kame ali mwaaci, mi elilato lyaye kame li petehile mwaaci.
13 Abo tu limukela nji kame tuli kwa yonyene, ni yonyene kwaaci, kakuli
kame ana tubi ku Mebo yaye no kukena.
14 Cwale aci natu mono, mi kame tuli apaki nji sitetu kame ana tumu
Mwanaye nji atende Omuyoyisi no litunga.
15 Woyo onje wamba nji Jesu ni mwana Nyambe, Nyambe kame ali kwa
yonyene, ni yonyene kame ali kwa Nyambe.
16 Mi aaci na tu limuka, mane kame tuna lumele elilato lya Nyambe
mwaaci.
Nyambe niwa lilato, mi woyo oikalile mu lilato kame ali kwa Nyambe, mi
Nyambe kame ali kwa yonyene.
17 Elilato kame lipetahalele mwaaci nji twikale ni sepo noku neneba mu
liywaa no katulo, kakuli omu aikalele yonyene mwa tu ikalele naaci mu
litunga lino.
18 Ka kwisa oku cila mu lilato, kono elilato no ku petahala kame li cita
okucila, kakuli oku cila kame ku yuleka ekoto, mi woyo ocila ka si tendiwa
kale woyo no ku petahala mu lilato.
19 Aaci kame tu singa, kakuli yonyene kame ana tu singi ba weli.
20 Nji omunu kame aamba nji kame ni singa Nyambe, mi kame atimbile
omwabaye niwamapwa, kwa woyo otimbile mwabaye woyo amona ka
twese o ku singa Nyambe woyo no kwa monwa.
21 Mi etaelo eyi tu na shimbi kwa yonyene neeyi, woyo onje osinga
Nyambe, a singe ni mwabaye kame.

5

Okukoma Kwetu Elitunga

1 Munu yonje woyo opumena nji Jesu yokame Kilesite kame naleiwa kwa
Nyambe, mi munu yonje woyo osinga sitange, asinge ni woyo onaleiwa kwa
Nyambe.
2 Omo satu limukele nji kame tu singa aana a Nyambe, nimu kusinga
Nyambe ni kumamela etitaelo taye.

3 Elilato lyetu kwa Nyambe, konji aba satu mamele etitaelo taye. Mi
etitaelo taye ka tikwite okulema.
4 Kakuli esi si na leiwa kwa Nyambe sonje kame sikoma elitunga, mi
okukoma kuna komiwa elitunga ni tumelo yetu.
5 Anyine woyo sokoma elitunga? Konji woyo opumena nji Jesu ni Mwanaa
Nyambe.

Oupaki okwamana eyi ya Jesu

6 Jesu Kilesite yokame woyo onakwiya ni meyi ni unyinga. Kasa ni meyi
fela, kono ameyi ni unyinga. Mi Emebo yo kame eyi ipaka, kakuli Emebo ni
niti.
7 Kweeli yaatu eyo iapaka,
8 mebo, ameyi ni unyinga mi eyo yaatu kame ilumelelana.
9 Aba tu tambula oupaki nwaanu, oupaki wa Nyambe ni wa ku neneba ni
ku bitelela. Mi okame oupaki wa Nyambe owo ana paka mwanaye.
10 Awo apumena mwa mwanaye Nyambe, kame ali ni upaki woo mu
micima yoo, awo no kwa pumena Nyambe, kame amutenda woyo no
mapwa, kakuli ka lumele oupaki wa Nyambe, owo ana paka mwanaye.
11 Mi oupaki uno okame, Nyambe kame ana tubi omoyo no kwaabwa, mi
omoyo owo, kame oli mwa mwanaye.
12 Woyo oli ni mwana kame ali ni moyo, mi woyo wa kwite Omwana
Nyambe ka kwite omoyo.

Oupilo no Kwaabwa

13 Kame ni mi ñolela eyambo eti aanyi mu pumena mu litina lya Mwanaa
Nyambe nji mu limuke nji kame muli ni moyo no kwaabwa.
14 Oundume tuli nayo kwa yonyene ninji aba tu kumbela esinu mukusinga
kwaye, kame a tu yupa.
15 Mi aba tu limuka nji kame atu yupa einu yonje eyi tu kumbela, kame
tulimuka nji natu tambula esi tu na kumbele kwa yonyene.
16 Omunu aba a mona mandaye yo tenda esibi nokwa twala ku lufu, a
lapele, mi Nyambe mba mubi omoyo. Kame sa ube aa aulwa o ku tende sibi
nokwa twala ku lufu. Esibi kwa sili esi si twala ku lufu, ka naamba nji kame
tufanena okulapela mu libaka no sinu eso.
17 Ouyi onje ni sibi, mi kwa sili esibi eso siulwa okutwala ku lufu.
18 Kame tu yii nji omunu yonje woyo oleilwe kwa Nyambe katwalele oku
tenda esibi, kono woyo oleilwe kwa Nyambe kame a ku babalela, mi woyo
no kwiiba kamu leme.
19 Kame tu limukile nji kame tutunda kwa Nyambe, ni litunga lyonje kame
lili munji ya woyo no kwiiba.
20 Kame tu yii nji omwana Nyambe kame aneeyi, mi kame ana tubi
okuyupisisa nji tu limuke woyo no niti. Mi kame twikalile mwa woyo no
niti ni mwa Mwanaye Jesu Kilesite. Yo kame Nyambe no niti ni moyo no
kwaabwa.
21 Aanange anyonyo, mutokomele ku alimu no mapwa.

Eliñolo no wili lya Jowani

Okulimukisa ku liñolo no wili lya Jowani

Eliñolo no wiili lya Jodani kame lina kuñoliwa kwa Mutumiwa Jowani mumwaka no 90 (AD) munyima no kuleiwa kwa Kilesite. Kono Jowani ka kumonisa yonyene nji yo muñoli walyo, okubita nji akwisane nji yokame omukulu. Emitwi no yambo ya 2 Jowani kama isheteta kuukufeka kanyi emitwi no yambo eto tiwaniwa mu buka iisaniwa Eliywi okwamana ni Jodani. Onene luli kame imonahalela mu mukwa omo aongoteteta etaelo ya Jesu no oukusinga omunjili ku munjili mane ni mukwa owo wendelela ni kusinga Jesu ni koñelela etitaelo (1.5-6; Jowani 15.9-10). Kame kulumeliwa nji Jowani nakuñola Eliywi okwamana kwa Jowani mane ni mañolo aatu, 1 Jowani, 2 Jowani ni 3 Jowani abo yo yoya mu Efesasi. Jowani naku tuma eliñolo lyaye ku mukati no kuketiwa naanaye. Kame anaku singa okubapanya ku keleke cwale sebeli waamba nji nilyalumeli onje. Elibaka lya Jowani mukuñola eliñolo eli neli okususuweza ekeleke ni kwaaba emamela no aiyeti no mapwa.

Emitwi no Titaba

Jowani kame alimukisa eliñolo mu kwaamba nji lyanyine ni mukulumelisa asiku litambula (2 Jowani 1.1-3).

Cwale sebeli osususweza ekeleke ni kwaa hupulisa etaelo noku neneba (2 Jowani1.4-6).

Esisitatamako ni kwaaba emamela no aiyeti no mapwa (2 Jowani1.7-11)

Jowani naku mana eliñolo lyaye muku twala okukeeta okutunda kwa lumeli mu keleke omo ayoya (2 Jowani1.12-13).

1 Mene omukulu, kame ni ñolela
Ku mukati woyo ona ketiwa kwa Nyambe, naa naye aa ni singa mu niti, mi
ka sa mene fela woyo waa singa, kono naa alimukile eniti onje,
2 mulibaka no niti eyi ili mwaaci, mi kame saikale naaci enako yonje ni
kuta oku no kwaabwa.
3 Esishemo ni makeke, ni kozo, iikale naaci eyi itunda kwa Nyambe
Sitange, ni kwa Jesu Kilesite omwana Sitange, mu niti ni mu lilato.

Eniti ni Lilato

4 Kame ni wabelelwe onene aba ni na wana aana anjili owe ayoya mu niti,
kanyi aba tuna laelwe kwa Sitange.
5 Mi cwale, wene omukati, kame niku lapela, kasa nji kame ni ku ñolela
etaelo no ubya, kono eyo tuli nayo okutunda ku matatekelo eyi yaamba nji,
tu ku singe omunjili ku munjili.
6 Elilato, ninji tuyoye mu taelo ya Nyambe. Yo kame etaelo, omu muna
iyupele ku matatekelo ninji tukusinge omunjili ku munjili.
7 Kakuli asikonga no kupula kame anengene mu litunga, aa aulwa
okupumena Jesu nji kame aneyi mu lutu no unu. Woyo omunu no ngeso
ni moongi mini siila sa Kilesite.
8 Mu tokomele nji mu lese oku sinyehelwa kweyi tunabeleke, kono mu
biwe omupuzo no kwiyala.
9 Omunu yonje woyo okeluha no kwaa ikala mu tuto ya Kilesite mi kame
abekelako einjili, kasa ni Nyambe. Kono woyo yonje otwalelela oku mamela
etuto ya Jesu, kame ali ni Sitange bamweya ni Mwana.

10 Nji omunjili kame aiya kwaa wene, mika liti etuto eyo, mu lese oku
tambula mu tindo tenu, mi mu lese oku mukeeta.
11 Kakuli woyo wakeeta kame aku wana naye mu tikezo taye eti no kwiiba.

Amaywi no Mamaneneno

12 Kame nili neyi nokupula no kuku ng'olela, kono ka ni singi oku ku-
tusisa epampili ni inke, kono kame ni nahana okwiiya muukumona nji
nikwambela nikanwa, nji cwale okuwabelelwa kwetu kwiyalelele.
13 Aana no mandowe ana ketiwa kwa Nyambe kame akukeeta.

Eliñolo no waatu lya
Jowani
Okulimukisa

Eliñolo lya Jodani no waatu naliku ñoliwa kwa Mutumiwa Jowani mukaci no myaka (90 AD) munyima noku leiwa kwa Kilesite. Jowani kasikuku limukisa nji yokame omuñoli, kono sebeli okwisana nji mukulu (3Jowani1.1). Kame anaku tenda kanyi mu liñolo no wili lya Jowani (2 Jowani1.1). Kame kulumelwa nji Jowani naku ñola eliywi akwamana kwa Jodani ni mañolo aatu ni Jowani no weli, Jowani no wiili ni Jowani no waatu abo yo siyoya mu Efasesi.

Jodani nakuñola eli liñolo ku mulumeli wisainiwa Gayusi. Kame anaku limukisa Gayusi kanyi omulikani waaye ni kumwambela nji atambulange wino alumeli awo ana kwendanga mu sibaka.

Emitwi no Titaba

Jowani naku limukisa eliñolo lyaye (3 Jowani1.1).
Cwale sebeli sususweza Gayusi ni kumu laela nji amonise ekamuhelo kwaao anakwiiya (3 Jowani1.2-8).
Esi sinakutatamako, sebeli wamba okwamana kwa lume ayili aisaniwa Diotilefisi ni Demiteliusi (2 Jowani1.9-12).
Amamaneneno sebeli omana eliñolo lyaye (3 Jowani1.13-14).

1 Meene omukulu, kame ni ñolela Gayusi
omusingiwa woyo ni singa mu niti.
2 Musingiwa, etapelo yange ninji einu yonje itende wino, mi oyoye wino
kanyi Emebo yowe omu ikuketele.
3 Kame nina kuwabelelwa onene, abo aabetu ana kubiti bano aba ana
kupaka eniti yowe, omu otwalelela okwenda mu niiti.
4 Ka kwisa esi sini wabeliswa oku bita esi, aba ni yupa nji anange kame
aenda mu niti.

Gayusi kama Alumbekiwa

5 Omusingiwa, kame oli woyo noku sepahala kweyi otenda kwakwetu,
simba nji naangenda.
6 Okame ana pake elilato lyowe balubala no keleke, watuse nji ate wino
mu musipili woo, mu mukwa ou uwabelisa Nyambe.
7 Kakuli okwenda koo ni mulibaka no litina lya Jesu Kilesite kaa si tambula
simweya kwawo no kwa pumena kwa Nyambe.
8 Aaci aasikupumena kame tufanena okwatusa nji, tu belekisane
bamweya noo mu niti.

Diotilefi ni Demetiliusi

9 Kame ni naku ñolela Endoo ya Nyambe, kono Diotlefi woyo osinga oku
tenda ono weli kasiku tutambula.
10 Cwale aba sani iye, mba ni myambele eyo atenda neyo nokupula eyi
no kwiiba atunungelelanga, kasa eyo fela, kono kame akanisanga nawo
asinga okutambula aakwetu aasikupumena, mane ni kwaacita mu keleke
abaasinga okutenda ngeeso.
11 Omusingiwa, ulese oku faniketa ouyi, kono ouwa. Woyo yonje otenda
ouwa kame atunda kwa Nyambe, mi woyo otenda ouyi kasimona Nyambe.
12 Demetliusi kame apakwa wino kwaanu onje, mi eniti ni yonyene kame
ipaka, Naaci kame tumu paka, mi kame alimukile nji oupaki weetu ni waniti.

Omulaano no Mamaneneno

13 Kame nili neyi no ku pula no ku kuñole la, kono ka nisingi okuku ñolela
mu ling'olo.
14 Kame ni nahana oku kumona wangu, mi mba twambola ni wene ni
kanwa.
15 Ekozo iikale ni wene, alikani kame aku keeta. Oasikupumenase alikani
mu matina oo.

ELIÑOLO OKUTUNDA KWA JUDA

Okulimukisa

Eliñolo liisaniwa Juda kama lina kutumbiwa elitina lya woyo ona ku liñola. Juda kame akulimukisa yonyene nji ni minaye Jakobo, woyo neli minaye Jesu. Cwale kame kulumeliwa nji niyonyene ni munjili no ainaye Jesu (1). Katulimukile nji eli liñolo kame lina kuñolelwa fela ku Keleke imweya mi omu ni mulibaka no liñolo elyo ana kubapanya nalyo mu Testamende no kale, okubala kwaye Juda no matate kelo kame kuna kutendiwa ni ma Juda. Mu mukwa no ngeso nakuñolela eliñolo lyaye kwao “Onje ana kwisaniwa, ao asingiwa kwa Nyambe ni ku babalelwa kwa Jesu Kilesite” (1) Eliñolo kame limonahala nji kama lina kuñoliwa kuma 60 munyima no kuleiwa kwa Kilesite.

Elibaka elyo ana kuñolela eli ñolo eli ni kuba emamela kwa sikulumela onje nji alese okulyanga nisiwa kwa sikwiyeta no mapwa (Juda 4). Kame ana kuibapanya ni Testamende no kale nji aongotete eyo aamba. Eli liñolo kame likutabela eyambo ni liñolo lya 2 Petolosi okubeeka mane neyi no asikwiyeta no mapwa (Juda 4; 2 Pitolosi 2.1) kame ni kubapanya ni yambo no Mangeloi ni Sodoma ni Gomola.

Emitwi no yambo

Kuma tatekelo Juda kame aamba kwa sikubala (1-2).
Esi sitatamako, kame aba elibaka no kuñola eyi ebuka mi ni kuba emamela kwa sikwiyeta no mapwa (3-4)
Munyma yeyo kame aba emyanda okutunda kwaanu mane niinu injili eyo inakutendahala mu Testamende no kale (5-16)
Cwale kame aambela omo afanena okutambulele ku mamela eyo anaabi (17-23).
Kumamaneneno kame ayatila eliñolo mu kulumbeka Nyambe (24-25).

1 Okutunda kwa meene omubika wa Jesu Kilesite ni minaye Jakobo.
Kwaawo, aa asingwa ana isaniwa,mwa Nyambe Sitange ni Jesu Kilesite.
2 Amakeke, kozo ni lilato iikale naanyi.

Aiyeti no Mapwa

3 Aasingwa, kame ni shukele oku mi ñolela kweyi noku yoyisiwa kwetu, kame na wana nji kwautokwa oku ming'olela ni ku mikumbela nji mu kongote ku tumelo eyo ina kubiwa kwaanu a Nyambe oweli. Mi omucima usini kandiketa okutenda ngeso.
4 Kwaanu anjili ao oku nyaziwa koo na kukung'oliwa kale, mukushweeka naaingene mukaci kenu. Kasa aanu a Nyambe, kame ashandola esishemo sa Nyambe wetu oku sitenda ouhule mi kame akana Jesu Kilesite Omolyetu ni Mbumu wetu.
5 Cwale kame ni singa oku mipulukisa Eyambo simba nji namu kwambeliwa mukwiyala moonje, nji woyo ona kuyoyisa aanu okutunda mu Engepita, munyima sebeli osinya awo na kwapumena.
6 Kame amangeloi no kwateula eitulo yawo, kono kame anasiiyi eibaka yawo naiteuliwa kwa yonyene mu mawenge na kwaabwa mu uwi okutwala ba liywaa linene no katulo.
7 Kanyi omo kuna kutendahalela mu Sodoma ni Gomola mane ni mileneñi ikubapile nayo, eyo ina kutenda ouhule ni inu no kwa fanena, mbaitende omwanda okubita mukoto no mulilo no kwaabwa.

8 Naba kuli ngeeso aanu mukulota koo kame asilafaza etinyutu too, okukana aasimulonga mane ni kukana aa no kukanya.
9 Simba yonyene Mikaele onduna no mangeloi aba ana kuzeka ni Diyabulosi esitupu sa Mushe kasiku mwaatula mu ku munyefula kono sebeli wamba nji Mbumu aku kalimele.
10 Kono aanu kame alwisa eyo kaalimukile, eyo ineyi mu mukwa no ku limukiwa mi ni iyamana kame itenda ngeso, kame asinyiwa.
11 Niti luli oumai ni woo, kakuli kame aenda mu ndila ya Kaine mi naaitukele okonga mulibaka no kuwana ku mafosisa a Balami, mane ni kusinyeha mu kufutuka kwa Kola.
12 Awo ni anyefuli mu mikiti yenu no lilato, kame alya naanyi kanyi omulisani woyo okufepa feela yomboci. Kame akufekile kanyi amakumbi na mbulwa mbula, ao aendiswa ku mebo. Kame akufekile kanyi eitondo no mubebo eyi yulwile okubeeka mbuya, na mbulwa mamuna eyo ina kufa twiili ni kutuliwa mu mumbu.
13 Ni mandinda no liwate a timbelelwe alita olufulo no likenyi lyoo, Kame akufekile kanyi etinungweti eto tiyambaela eti tilukisetwe owilu no uwi no kwaabwa.
14 Na nuhiwa kwa Enoki no lusika no mutanu ni twiili (7) oku tateka kwa Adama aba na kunuha nji, “Komumone, Ombumu naiyi nawo aye no kukena aa abalwa emyanda-nda.”
15 Nji alite ekatulo kwaanu onje mane akalimele aanyefuli onje mulibaka no tikezo too no unyefuli tonje eto ana tende, ni ku maywi onje no kubambaba ao anaamba kwa yonyene awo asikutenda eibi.
16 Naanu awo atongoka, ano ting'ananyi aata ni titakazo too, otunwa too kame aamba mu ukukumusa mane ni kubabaza aanu nji awane esinjili kwa onyene.

Etitemuso ni Titaelo

17 Kono anyi aasingwa, kame mufanena okuhupula amaywi ana kwambiwa oweli kwa tumiwa a Mbumu wetu Kilesite Jesu.
18 Aba ana ku myambela nji, mu tinako no mamaneneno aasiku nyefula mbaikalako, aata mu titakazo too eto tilwisa ounyambe.
19 Okame aafapanisa aanu kame ali ni moyo no lutu fela, kakwite Emebo.
20 Kono anyi aasingwa mukuyakele mwenyene ba mutomo no tumelo yenu no kukena onene anyi mulapela ni mebo no kukena.
21 Mu ongotete mu lilato lya Nyambe, me mutatelele amakeke a Mbumu wetu Jesu Kilesite mu moyo no kwaabwa.
22 Mukolwise akwenu awo alyangana,
23 mu yoyise akwenu okwa tundisa mu mulilo, anjili mwatende ni makeke mu kucila mi mutimbe ni ikumango no awo ali ni matilo no lutu.

Etapelo no Milumbeko

24 Cwale kwa yonyene woyo otwesa oku mibabalela nji mulese kukwa, ni ku milita balubala no lubala lwaye no kanya me muwabelelwe.
25 Kwa yonyene feela Nyambe omuyoyisi wetu mwa Jesu Kilesite Ombumu wetu kwikale ekanya ni Umbumu ni maata noku busa okutunda kukale ni ba nako ino mane ni ku twala oku no kwaabwa! Ameni

Esinulo kwa Jowani
Okulimukisa

1 Ebuka eyi esinulo ya Jesu Kilesite eyo ana kumuba Nyambe okumonisa
kwabika aye eyo ifanena oku tendahala, mi ni kwimonahalisa mu kutuma
elingeloi lyaye kwa mubika waye Jowani,
2 woyo ona kuba oupaki ku liywi lya Nyambe ni ku maywi a Jesu Kilesite
simba ni kweyo yonje ana kumona.
3 Embuyoti ni ya woyo obala mukukuwa amaywi no unuhi, mi embuyoti
ni yawo ayupa ni ku teula eyo iñolilwe mu mañolo kakuli enako kame ili
beebi.

Jowani yo Keeta Etikeleke Mutanu ni Twiili

4 Mene Jowani kame niñolela etikeleke mutanu ni timbili (7) tili mu Esiya,
Esishemo kwaanyi ni kozo okutunda kwa Nyambe woyo oliko ni woyo ona
kwikalako mane ni kwa woyo soiya, ni kutunda ku mebo mutanu ni twiili
eyo ili balubala no lubona lwaye,
5 ni kutunda kwa Jesu Kilesite opaki no kusepahala, omweeli no awo no
kufa ni mubusi no ambumu ba litunga.
Kwa yonyene woyo otusinga ni kututundisa kwiibi yetu ni unyinga waye,
6 mi na kututenda omubuso no apulisita kwa Nyambe waye ni sitaye, kwa
yonyene okutenda ekanya ni kubusa mu nako yonje! Ameni.
7 Komumone, woyo okeyile mu makumbi, mi amiyo onje kame sa mu-
mone, mi nawo ana kumuyaa embinji mi aanu onje no litunga kame salile
mulibaka lyaye. Mosaku kaikalele! Ameni.
8 Time Alufa ni Omega, kame kwamba Mbumu Nyambe, woyo oliko ona
kwikalako woyo soiya woyo no Maata onje.

Epono ya Kilesite

9 Mene Jowani, omwabenu woyo oku tabela naanyi mwa Jesu Kilesite
amayando ni mubuso niku tatelela no kongola, kame nina kubeekiwa ba
sooli siisaniwa nji Patimosi omubonda no kwamba eliywi lya Nyambe ni
mulibaka no kupaka Jesu Kilesite.
10 Kame nina kwikalanga mu Mebo ba liywaa lya Mbumu, mi sebeli ni
yupa eliywi linene likuweleza munyima yange kanyi tolombita
11 eli lwamba nji, “Oñole mu buka eyo omona mi oitumene ku tikeleke
mutanu ni timbili (7), ku Efese ni Simina ni Pegamo ni Tiyatila ni Sada ni
Filadelufiya mane ni Laodisiya.”
12 Cwale sebeli niku setuka nji nimone eliywi linambanga nange, mi aba
ino kusetuka sebeli nimona otutala no tilambi no gauda mutanu ni twiili (7),
13 mi bakaci no lutala no tilambi sebeli nimona mumweya kanyi Mwana
no Munu, yo kufukile olwambi no kuleba mane ni lukanda no Gauda
lutingilwe musaali saye,
14 ni tiñuki naku mutwi waye ta kukene onene kanyi owanda no likena,
okukena too kanyi ememba, amiyo aye kanyi olulimi no mulilo,
15 amakondo aye kanyi utale una bekiwa mu makala no kubya, mi eliywi
lyaye kanyi omulumo no meyi no kupula,

16 mi mu lyoko lyaye na ku silyo yo lemine etitungweti mutanu ni twiili
(7), mi mukanwa kaye sebeli mutunda omukwale no kushenga oku noku,
mi cwale olubala kanyi eliywaa no kubenya onene.
17 Aba nina ku mumona, sebeli ni kwela banji ku makondo aye kanyi
omunu wakufa. Kono sebeli onilema ni lyoko lyaye no silyo ni kwamba nji,
“Olese kucila! Ya mene no Matatekelo ni Mamaneneno.
18 Cwale time ni yoya! Kame ina kufa, kono bano kame ni yoya okuta
okuno kwaabwa, kame ni kwite etinotolo no sibaka sawo no lifa.
19 Cwale oñole einu omona, mane bamweya neyo iliko mane neyo saika
tendahale ku uso.
20 Ino ekunutu eyo ni myambela no titungweti mutanu ni twiili (7) tili mu
lyooko lyange na ku silyo, mane ni tutala no tilambi mutanu ni twiili (7)
no gauda, etitungweti mutanu ni twiili (7) amangeloi no tikeleke mutanu
ni twiili, mi kame otutala no tilampi mutanu ni twiili etikeleke mutanu ni
twiili.

2

Eliñusa ku Keleke mu Efese

1 “Oñolele ku lingeloi no keleke na mu Efese nji,
“Aa amaywi atunda kwa woyo olemine etitungweti mutanu ni twiili (7)
mu lyoko lyaye no silyo ni woyo wenda bakaci no tutala no tilambi no gauda
mutanu ni twiili (7).
2 Ni limukile emisebezi yowe, mi ni limukile omo ona sebeleze onene
mane ni kondoka kowe, mi ni limukile nji wene ka utwese oku leselela anu
no kwiiba kono nau kweteka anu awo aamba nji atumiwa kono kasa okame,
mi kame ana waniwa nji amapwa.
3 Nilimukile nji wene kame uli wa kongola, simba aba uyandisiwa
mulibaka lyange, kono kausikwangwa.
4 Kono eso nili naso eso ni lwisa kwa wene ninji, bano kauni singi kanyi
omo ona kuni singelanga ba weli.
5 Opuluke omo ona kwele! Obake mi otenda emisebezi ona kutendanga ba
weli, nji kutende ngeso mba niiyi kwa wene ni kutundisa otutala no tilambi
ba sibaka sowe.
6 Kono esi esishemo sili kwa wene, kono kame otimbile eyo emisebezi ya
awo akoña Nikolasi, kanyi mene omo ni itimbele.
7 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yambela etikeleke! Kwa yonyene
woyo so matuka mbani mubi okulya ku sitondo no moyo eso sili mu
paladaisi ya Nyambe.

Eliñusa ku Keleke no Simina

8 “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Simina nji, “Aa amaywi a woyo no
matatekelo ni mamaneneno, woyo ona kufa mane ni ku yoya kame.
9 Ni limukile amayando enu ni kusheba kwenu, kono kame muli ano
kufuma! mi kame ni limukile etinyefulo tawo aamba nji ni Majuda kono
kasa okame, kono na sindoo no milapelo no Satani!
10 Olese kucila eso sasi kuyandise. Komone! Diyabulosi mba yumbele
anjili kwaanyi mu tolongo, nji mba mufanene okwetekiwa, mi mu maywaa
likumi (10) kame samwikale ni mayando. Mu sepahale ku lufu mi mba ni
mibi omushukwe no moyo.
11 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!
“Woyo so koma katamba ku lemekiwa ku lifu no wiili.”

Aliñusa ku Keleke namu Pegamamu

12 “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Pegamamu nji,
“Aa amaywi awo atunda kwa woyo okwite omukwale otwebile oku nooku.
13 Ni limukile oko wikala, oko Satani ali ni lubona lwaye. Kame olema mu koongola ku litina lyange, mi kausikana etumelo yange simba mu maywaa a Antipasi, opaki wange no kusepahala, woyo ona kwiibaiwa mukaci kenu oko ali Satani.
14 Kono kame ni kwite einu icana eyo sisingi kwa wene, kwaali anjili mukaci kenu awo akoña etuto ya Balaami, woyo ona kwiiyeta Balaki okubeeka esi sitataliso kwaana a Isilaele mu kwa susuweza okulya eilya eyo ina tendelwe esitabelo emilimu mi kame ayoya mu wozwa.
15 Mi kame mukaci kenu mwaali awo akoña etuto ya Nikolasi.
16 Cwale mutunde ku ibi yenu! Nji ka mutunduko, mbaniyi mu wanguwangu mu kulwisa awo anu ni mukwale namu kanwa kange.
17 “Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!
“Kwa woyo so koma kame sanimube ku maana ashwekilwe mi kame sani mube eliwee no kukena ni litina no ubya elyo liñolilwe baliwee elyo kakwisa omunu olilimuka konji yonyene woyo oli tambula.

Eliñusa ku Keleke namu Tiyatila

18 “Oñolele ku lingeloi no keleke namu Tiyatila nji,
“Aa amaywi a Mwana Nyambe, woyo amiyo aye kame akufekile kanyi olulimi no mulilo, mi amakondo aye kame abenya kanyi esondo no mucaa.
19 Ni limukile emisebezi yowe, ni lilato lyowe, ni tumelo yowe, ni ku tatelela mu koongola mane ni kusebeza kowe. Mi ni limukile nji kame otenda onene bano okubita ba weli.
20 Kono esi ninakana kwa wene kame ona leselele omukati Jezabele, woyo okutoya yonyene nji munuhi. Mu kwiyeta kwaye kame akandimeka abika ange muku tenda owozwa ni kulya eilya eyo ina tendelwe ku milimu.
21 Kame ni na mubi enako nji abakele eibi yaye, kono kasingi oku tunda ku wozwa waye.
22 Komumone, kame sa nimu kondele ba mumbeta no mayando naawo atenda naye owozwa ni yonyene kame sa na kondele mu mayando no kuneneba, konji aba sabakele emisebezi yaye no kwiiba.
23 Mi kame sani ibae anaaye, mi cwale etikeleke tonje mbati limuka nji mene time ni limukile eminahano ni micima yoo. Kame sa nibe omunjili ni munjili okukumanena ni misebelibezi yaye ana tende.
24 Kono kwaanyi monje mu siyala mu Tiyatila kamu sikukoña etuto eyi no sibi, ka musi ku kwiyeta eyo aamba anjili nji outungi no tikunutu ta Satani.’ Kame naamba kwaanyi nji sitamba okumiba outata.
25 Moongotetete kweso muli naso konji aba saniiye kame,
26 Woyo so koma niku teula emisebezi yange okutwala ku mamaneneno, kame sani mube amaata beulu no matunga,
27 mi kame sabuse ni mulamu no soondo ni kutubiwa otwembaemba kanyi otucoo no limaa mane kanyi mene aba ina tambula amaata okutunda kwa Sitange,
28 cwale kame sanimube olutungweti no masiku.
29 Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke.

3

Eliñusa ku Keleke namu Sadisi

1 Oñolele ku lingeloi no keleke namu Sadisi nji,

“Amaywi a woyo okwite emebo mutanu ni twiili (7) ya Nyambe ni titungweti titanu ni timbili (7). Kame nilimukile emisebezi yowe kame okwite elitina no kuyoya, kono uli wa kufa!
2 Otone, mi ongotete eso sisiyalele mi kame sili beebi nikufa. Kakuli kani siwana emisebezi yowe noku petahala mu miyo a Nyambe wange.
3 Opuluke cwale, eso ona tambula neso ona yupu, oiteule mi obake, cwale nji kutono, kame saniiye kanyi ombuyi mi kutamba okulimuka enako sani kwiyele.
4 Kono osili ni matina macana mu Sadisi, anu kasi kubeeka elitilo ba ikumango yoo, mi kame saende ni mene akumangile eikumango no likena, kakuli kame yafanena.
5 Woyo so koma kame safukiwe mu ikumango no likena, mi sitamba okutundisa elitina lyaye mu buka no moyo kame sani mupake balubala lwa Sitange ni balubala no mangeloi aye.
6 Cwale woyo okwite amatwi ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!

Eliñusa ku Keleke namu Filandelufiya

7 “Ku lingeloi no keleke namu Filadelufiya oñole nji,
“Amaywi awoyo no kukena ni niti woyo okwite etinotolo ta Dabida, mi aba ayatulula kakwisa woyo so yatila. Woyo oyatila mi kakwisa woyo so yatulula.
8 Komumone, ni limukile emisebezi yowe otenda, mi kame nina kulukisete omwelo no ku yatuluka, owo kakwisa omunu otwesa oku uyatila, nilimukile nji okwite amaata no kucaniba, mi kame ona teula eliywi lyange mi kausikana elitina lyange.
9 Komumone! Kame sa ni tende awo asindoo no milapelo no Satani awo aamba nji ni Majuda kono kaokame, kono kame aonga, komumone, kame sa naalite nji aiye mu ku kubama balubala no makondo owe. Mi kame sakwiyete nji kame nina kukusinga.
10 Kakuli kame ona teula amaywi ange no ukulema kwange, mbani kuteula mu nako no miliko ikeyile ba litunga lyonje, mukweteka awo ayoya ba litunga.
11 Kame niiya muwagu-wangu. Oleme mu kongola eso oli naso, nji omunu alese oku byangula omushukwe wowe.
12 Woyo so koma, kame sani mu tende omusumo mu ndoo ya Nyambe wange, mi katamba oku tundamo, mi mba ni ñolo ba yonyene elitina lya Nyambe wange, ni litina no muleneñi wa Nyambe wange, Jelusalema no ubya woyo okeile oku tundelela mu wilu kwa Nyambe wange ni litina lyange luli no ubya.
13 Woyo okwite amatwi, ayupe eso yamba Emebo ku tikeleke!

Eliñusa ku Laondesiya

14 “Ku lingeloi no keleke na mu Laodesiya oñole nji,
“Aa amaywi no Ameni, opaki no kusepahala ni niti amatatekelo no yumbiwa ya Nyambe.
15 Ni limukile emisebezi yowe, kaweenye simba okombola, kambe kame weenya simba okombola!
16 Cwalehe, kakuli kame oli bakaci kaweenye simba okombola, kame sani kusibule mu kanwa kange!
17 Kakuli kame wamba nji, ‘Kame ni fumine mi kame nikwite einu yonje, mi kakwisa esi ni saela, kono kulemuha nji kame wenisa, ni kufisa amakeke, kame oshebile, nikufa amiyo, mane kame oli enjeshe.

18 Abakulingeso, kame ni kweleza nji oule kwa mene egauda eyi ina ciñiwa
ni mulilo, nji ofume, ni ikumango no likena nji okumange ni kuteula enjeshe
yowe nji ilese okweena mu ku moniwa, mi okuulele omutondo obeeke mu
miyo nji omone.
19 Awo ni singa, kame na kalimela ni kwaaba ekoto, nji cwale otukufalele
eyo mi obake.
20 Komumone, kame niimanine ba mweelo ni ku ngongota, nji omunu
kame ayupa eliywi lyange ni ku yatulula esandi, kame sani ingene mwa
yonyene ni kulya naye, mi ni yonyene alye ni mene.
21 Woyo so koma, kame sani mupumenene okwikala nange ba lubona
lwange, kanyi mene aba nina kukoma ni kwikala ni Sitange ba lubona lwaye.
22 "Woyo okwite amatwi, ayupe eso Emebo yaamba ku tikeleke!"

4

Oku Lapela mu Wilu

1 Eyo aba ina kubwa, sebeli naliketa, ni kumona omweelo oyatulukile mu
wilu, mi eliywi no weli nina kuyupa eli likufekile kanyi etolombita sebeli
lyamba kwa mene nji, "Okambamene bano, mi mbani kumonisa eyo ifanena
okwiya kuuso.
2 Ababo Emebo sebeli inishimba. Cwale sebeli ni mona olubona lubekilwe
mu wilu, mi kame kwikalile omunu ba lubona.
3 Cwale woyo oikalile kame ana ku monahala kanyi eliwee no Jasipa ni
Kaneliyani, mi olubona kame luna ku tingulukiwa ku nambwamutalati eyo
imonahala kanyi eliwee no emelodi.
4 Olubona kame luna ku beekiwa mukaci ku mabona makumi ayili naanee
(24) mi awo aikalile ba mabona neli akulu akwana makumi ayiili naanee
(24) aku fukile eikumango no likena, mi ku mitwi aku fukile etikuwani no
gauda.
5 Cwale mu mabona sebeli ku tunda omamonyi no mbula, ni maywi, ni
mishika no mbula. Mi balubala no lubona kame kuli amamoni mutanu na
yiili (7) awo atumbuka, eitendile emebo mutanu ni twiili (7) ya Nyambe.
6 Cwale kuuso no lubona kame kuli eso sikufekile kanyi eliwate no siponi
kanyi kilisitale.
Mi kunyonga no lubona, ku lineku ni lineku no lubona, kame kuli
eyumbiwa inee eyi iyoya, eyo ili ni miyo kuuso ni ku nyima.
7 Esumbiwa no weli kame sina kumonahala kanyi ondee, esi no wiili kanyi
pulu, esi no waatu esifateho kanyi sa munu, mi esi no unee kanyi mbande
otuka.
8 Eyumbiwa inee noku yoya, esinjili ni sinjli kame sili ni maando mutanu
ni kamweya, (6) eyi iyalile amiyo olutu longe ni mukaci, mi ousiku ni munji
kaisi kupumulanga okwiimba nji,
No kukena, no kukena, no kukena, Ombumu Nyambe no maata onje,
ona kwikalako, woyo oliko, mi woyo soiya kame."
9 Cwale eyumbiwa no ku yoya aba iba etumbo ni likute, nuukutumela kwa
yonyene woyo wikalile ba lubona, woyo oyoya okuta oko no kwaaabwa,
10 akulu makumi ayiili ni tunee kame akwela banji okukubama balubala
lwa woyo oikalile ba lubona ni ku muyeema, woyo oyoya okuta oko no
kwaabwa. Kame ayumbela etikuwani too balubala no lubona, aaimba nji,
11 "Ombumu ni Nyambe wetu kame ofanena wene
oku tambula ekanya, elikute ni maata,
Kakuli tiwe ona umbu einu yonje,
mi kame ina kwikalako kumbiwa mukusinga kowe."

5

Ebuka no Kupunga ni Mukoko

1 Cwale kame nina kumona mu lyoko lyaye no silyo woyo no ikalanga
ba lubona omuputo uñolilwe mukaci ni ku nyima, omamekilwe eilamatela
mutanu nayiili.
2 Mi sebeli ni mona elingeloi eli no kongola, eli likuwa ni liywi linene nji,
“Anyine otwesa ocola ni kulamutula omuputo ou?”
3 Kono kakwisa omunu mu liwilu simba mu litunga ni munji no litunga
ona ku twesa oku yatulula omuputo simba okwaliketamo.
4 Mi kame nina kulila onene oku mona nji kakwisa simba mumweya ona
ku twesa oku yatulula omuputo simba okwaliketamo.
5 Cwale omunjili kwa kulu sebeli wamba kwa mene nji, “Olese ku lila.
Omone! Ondee na ku mushobo no Juda olusika lwa Dabida, ona kukoma,
nji atwese oku yatulula omuputo ni ilamatela mutanu ni yiili (7).”
6 Sebeli ni mona Omukoko oimanine mukaci no lubona kanyi nauibaiwa
outingulukilwe ku yumbiwa inee na kulu, ni manaka mutanu na yiili ni
miyo mutanu na yili (7) neli emebo mutanu ni yiili (7) ya Nyambe ina
kutumiwa mu litunga.
7 Omukoko sebeli uta okashimba omuputo mu lyoko no silyo lya woyo ona
kwikalanga ba lubona.
8 Cwale aba ona kumana oku shimba omuputo, eyumbiwa inee eyi iyoya
na kulu makumi ayiili ni tunee (24), sebeli akwela banji balubala no Mukoko,
omunjili ni munjili yo lemine ehalepa, ni iwana no gauda ina kwiiyala
ensense, eyo etapelo no anu no kukena a Nyambe.
9 Cwale sebeli aimba olusimo no ubya nji,
Kame ofanena oku shimba omuputo
ni kucola esilamatela sawo.
Kakuli kame ana kwiibaiwa, mi ounyinga waye nauku liulula anu kwa
Nyambe
okutunda ku mushobo onje, ni tindimi, nanu, ni litunga.
10 Kame ona kwaatenda omubuso naa pulisita kwa Nyambe wetu
mi mba busu ba litunga.”
11 Cwale sebeli naliketa mi sebeli niyupa ba lubona lutingulukilwe ni
yumbiwa noku yoya naakulu ni liywi no mangeloi no kupula olule-lule ni
itiki-kiti,
12 mi sebeli aamba mukukuweleza ni liywi linene nji,
“Okufanena nikwa Mukoko ona kwiibaiwa
oku tambula amaata, esifumu, ni ku shangama, ni kongola, ni likute, ni
kanya, ni timbuyoti!”
13 Cwale sebeli niyupa eyumbiwa yonje mu wilu, ni mu litunga mane ni
munji no litunga, ni mu liwate neyo ilimo, mi yonje eyamba nji,
“Kwa yonyene oikalile ba lubona ni ba mukoko,
afuyolwe mi akutekiwe, ni kanya, ni maata,
no kuta oko no kwaabwa!”
14 Cwale eyumbiwa no ku yoya sebeli yamba nji, “Ameni!” Mi akulu sebeli
akwela banji ni kuba etumbo.

6

Eilamatela mutanu ni twiili

1 Cwale sebeli nimona Omukoko omamuna eli no weli ku ilamatela noku
kwana mutanu nayiili (7), mi sebeli niyupa simweya ku yumbiwa inee
esaamba ni liywi kanyi mushika nji, “Oiye!”

2 Cwale sebeli nimona, mi komumone, ombii no likena, mi omwendisi yo
lemine outa, mi kame ana kubiwa ekuwani, sebeli ota kanyi wakukoma, ni
kuta kukukoma.
3 Cwale omukoko aba ona ku mamula esilamatela no wiili, sebeli niyupa
esumbiwa no kuyoya esaamba nji, “Oiye!”
4 Ombii munjili sebeli oiya no kubenya omucaa. Woyo ona kwendisa
ombii kame ana kupumenenwa okutundisa ekozo mu litunga, nji cwale anu
akwibaye omunjili ni munjili, mi kame ana kubiwa omukwale no kuneneba.
5 Cwale aba ana kumamuna esilamatela no waatu, sebeli niyupa es-
umbiwa no waatu esaamba nji, “Oiye!” Komumone, sebeli nimona, ombii
no wiilu. Woyo wendisa ombii yo lemine esikala mu lyoko.
6 Cwale sebeli ni yupa eso sina kukufeka kanyi liywii mukaci no yumbiwa
inee no kuyoya esaamba nji, “Etikanyo imweya no uloto kame itwesa oku-
tenda etifo no liywa, ni titikanyo taatu no makonga kame titwesa okutenda
etifo no liywaa, kono olese kusinya eoli ni waine!”
7 Cwale Omukoko aba ona ku mamuna esilamatela no unee, sebeli ni yupa
eliywi no sumbiwa no unee no kuyoya esaamba nji, “Oiye!”
8 Cwale sebeli nimona, mi komumone, ombii no kumbuwa, mi omwendisi
wayo elitina lyaye neli Lifu, mi sebeli okoñiwa ku sibaka sawo no kufa, mi
kame ana kubiwa amaata beulu no kalulo no unee no litunga, okwibaa ni
mukwale ni lishebo ni lifu ni iyamana no litunga.
9 Cwale omukoko aba mamuna esilamatela no mutanu, sebeli nimona
munji no aletale emyoyo yawo ana kwibaiwa mulibaka no liywi lya Nyambe
ni upaki ana kuba.
10 Seli akuweleza ni liywii linene nji, “Wene Ombumu no Maata onje, no
kukena ni niti, kanako ikuma babine nji watula ni kuusa ounyinga wetu
kwaawo ayoya ba litunga?”
11 Cwale onje kame ana kubiwa olwambi no likena omunjili ni munjili ni
kwambelwa nji apumule kanyonyo konji epalo no akoo abika naboo aba
saikwane awo saibaiwe kanyi onyene.
12 Cwale aba ana ku mamuna esilamatela no mutanu ni kamweya, sebeli
naliketa, mi komumone, sebeli kwikala ezikinyeho no kuneneba, mi eliywaa
sebeli liilola kanyi eikumango no saka, okweti sebeli omonahala kanyi
unyinga.
13 Mi etitungweti na ku wilu sebeli tikwela banji kanyi esitondo no
mukuyu aba sibulumuna embuya yaso no mubebo, aba si nyanganyisiwa
ni mebo no kuneneba.
14 Eliwilu sebeli liminiwa kanyi omuputo aba upungiwa, mi elilundu
lyonje ni yooli kame ina kututisiwa ba ibaka yayo.
15 Mi cwale ambumu no litunga, na lume no kukutekeha, nakulu no
akulu no masole, na sikufuma, nawo no kongola, nanu onje, naabika, nawo
alukuluhile sebeli aka ku shweeka mu mina ni mu mawee no mu malundu.
16 Seli aisana ku malundu ni mawee nji, “Mukwele beulo wetu mi mutu
shweeke ku lubala lyaye woyo oikalile ba lubona, ni ku kutweba no Mukoko!
17 Kakuli eliywaa no kuneneba no kutweba koo nalikeela, mi anyine so
twesa okwimana balubala walyo?

7

Aanu no Isilaele no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000) ana ku Mamekiwa Eliswayo kwa Nyambe

1 Eyo aba ina kubwa sebeli nimona amangeloi anee aimanine mu maneku
anee no litunga, alemine emebo inee no litunga, nji kuulwe emebo aifuka ba
litunga simba ba liwate simba ku sitondo sonje.
2 Mi sebeli ni mona elingeloi linjili elikambama okutunda kuupa eli lemine
eliswayo ya Nyambe no kuyoya. Seli likuweleza ni liywi linene ku mangeloi
anee awo ana kubiwa kwa Nyambe amaata no kusinya elitunga ni liwate.
3 Elingeloi sebeli lyamba nji, “Mulese okusinya elitunga, ni liwate simba
eitondo, konji abo satumane okubeeka eliswayo mu timala no abika a
Nyambe wetu.”
4 Mi kame nina yupu epalo yaawo abekilwe eliswayo lya Nyambe mu
timala omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti (144;000), okutunda mu
mushobo wonje no ana no Isilaele,
5 Olusika lwa Juda anaku beekiwa eliswayo neli ano kukwana eikiti likumi
ni yiili (12;000) mu lusika lwa Lubeni neli eikiti likumi ni twiili, mu lusika
lwa Gadi neli eikiti likumi ni yiili (12;000),
6 mu lusika lwa Asha neli eikiti likumi ni yiili (12;000), mu lusika lwa
Nafetali neli eikiti likumi ni yiili (12;000), mu lusika lwa Manasebeli neli
eikiti likumi ni yiili (12;000),
7 mu lusika lwa Simioni neli eikiti likumi ni yiili (12;000), eikiti likumi mu
lusika lwa Libi, eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Isaka,
8 eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa Zebuloni, eikiti likumi ni
yiili mu lusika lwa Josebelifa, eikiti likumi ni yiili (12;000) mu lusika lwa
Benjamini.

Esicaba no kupula

9 Munyima nweyi sebeli naliketa, mi sebeli nimona anu no kupula
nambulwa woyo otwesa okwabala! kame ana kutunda ku masika onje,
ku mishobo yonje, mu tinaha tonje mane ni mu tipuwo tonje, aimanine
balubala no lubona ni balubala no Mukoko, akumangile mu tinyambi no
likena alemine emitayi no nzalu mu makaa oo.
10 Seli aisana ni liywi no kuneneba nji, “Okuyoyisiwa kame kuli kwa
Nyambe wetu, woyo oikalanga ba lubona niku Mukoko!”
11 Mi ni mangeloi onje sebeli aimana atingulukile olubona ni kutinguluka
akulu, mane ni yumbiwa inee no kuyoya. Seli akwinamena balubala no
lubona okulumbeka Nyambe,
12 aamba nji, “Amen! etumbo, ekanya, okushangama, oukutumela ni
likute ni maata, mi okuneneba iikale kwa Nyambe wetu okuta oko no
kwaabwa! Amen!”
13 Cwale omunjili kwa kulu sebeli oni ibanguta nji, “Anyine anu aa
akumangile mu ikumango no likena, mi kubine aka tundile?”
14 Seli nimutambula nji, “Siyii, wene tiwe ulimukile,”
Seli wamba kwa mene nji, “Aa okame anu aneyi okutunda mu mayando
no kuneneba. Kame ana yowisa eikumango yoo ni kuitenda eyi no likena
mu unyinga no Mukouko.
15 Elibaka elyo aimanene balubala* no lubona lwa Nyambe ni kumu
belekela omunji ni usiku mu ndoo yaye, woyo oikalanga ba lubona mbaa
sileleze yonyene.
16 Katamba okuyupa elishebo kame, simba ukufa elinyotwa, mi katamba
okuciñiwa ku kamwi kame simba okuciñiwa kusinjili,

* **7:15**

17 kakuli Omukoko oli bakaci no lubona, osotenda omulisani woo mi oso
atwala ku manweno no meyi no moyo. Mi Nyambe yoso tundisa emyoti
yonje mu miyo oo.

8

Eliswayo no mutanu ni Twiili (7)

1 Cwale Omokoko aba ona kuyatulula esilamatela no mutanu ni twiili (7),
mu wilu sebeli koondoka tuu mu mizuzu no kukwana makumi aatu (30).
2 Mi cwale sebeli nimona amangeloi mutanu na yiili aimanine balubala
lwa Nyambe abiwa etitolombita no kukwana mutanu ni twiili.
3 Elingeloi linjili, eli likwite akacoo no gaunda omo kuli Insense sebeli liiya
ni kwimana ba aletale. sebeli aliba eitabelo no kupula okwekeza ku titapelo
no anu no kukena a Nyambe ni kubeeka ba Aletale no gauda eyo imanine
balubala no lubona.
4 Owise no insense iciñiwa, bamweya ni titapelo no anu no kekena a
Nyambe sebeli ita ku wilu balubala lwa Nyambe okutunda mu lyooko no
lingeloi.
5 Cwale elingeloi sebeli lishimba akacoo no kuciñela insense niku kaiyata
omulilo naku Aletale, ni ku yumbela ba litunga mi sebeli kuyupahala
omulumo munene ni mamonyi mane ni zikinyeho.

Etitolombita

6 Cwale amangeloi mutanu ni twiili awo ana lemanga etitolombita sebeli
akutukiseta okutipeta.
7 Elingeloi no weli sebeli lipeta etolombita yalyo, mi cwale sebeli kwiya
esimbwewewe ni mulilo eyo ikuwanine ni unyinga, eyo ina kukwela banji.
Ekalulo no waatu no litunga sebeli ibya yonje, ni kalulo injili no itondo mane
ni moopu no utala.
8 Cwale elingeloi no wiili sebeli lipeta etolombita ya lyo. Esinu sina ku
monahala kanyi elilundu linene liciñiwa ni mulilo sebeli siyumbelwa mu
liwate.
9 Mi ekalulo no waatu no liwate sebeli ifutuka ounyinga, kame ekalulo
injili no yumbiwa iyoya mu liwate sebeli ifa yonje, mane ni kalulo no waatu
no isepe na mu liwate sebeli isinyeha.
10 Mi kame elingeloi no waatu sebeli lipeta etolombita ya lyo. Olutungweti
lunene sebeli lukwa okutunda ku wilu olubenya kanyi eliboni ni kukwela ba
kalulo injili no waatu no misindi ni mu maweluwelu no meyi.
11 (Elitina no lutunweti neli “Okulula”.) Mi ameyi akwana ekalulo no
waatu yawo sebeli ifutuka eyi no kulula, mi anu no kupula sebeli afa aba
ana kunwa ku meyi awo, kakuli kame ana futuka aa no kulula.
12 Mi kame elingeloi no unee sebeli lipeta etolombita ya lyo. Ekalulo no
waatu no liywaa, ni kalulo no waatu no kweti mane ni kalulo no waatu no
titungweti nji cwale ekalulo no waatu no liseli yayo sebeli iilola, mi ekalulo
no waatu no munji sebeli ikalani liseli licana mane ngeeso ni kalulo no
waatu no usiku sebeli ikala ni liseli licana.
13 Cwale sebeli ni aliketa, mi sebeli ni yupa ombande yo kuwa ni liywi
linene yotuka oku no kuleba mu wilu yo amba nji, “Oumai! oumai! kame
ali ni umai awo onje ayoya mu litunga abo omulumo aba sawiye okutunda
ku mangeloi aatu awo sapete etitolombita too.

9

1 Cwale elingeloi no mutanu sebeli lipeta etolombita ya lyo. sebeli ni mona olutungweti lukwela banji okutunda ku wilu, mi kame luna kubiwa etinotolo no mukoti na mbulwa amamaneneno.
2 Olutungweti sebeli lu yatulula omukoti na mbulwa amamaneneno, mi sebeli kutunda owise ou omonahala kanyi olubya lunene, mi eliywaa ni mebo sebeli ilola ni wise ona kutunda mu mukoti.
3 Cwale omo mu wise sebeli kutunda etimbimba ni kwiiya mu litunga mi sebeli tibiwa amaata akufekile kanyi amaata no tubanse na ba litunga.
4 Etimbimba kame tina kwambelwa nji tilese oku sinya omoopu no litunga simba esinu sonje no utala eso simenine simba esitondo sonje, kono asinye feela anu awo nambulwa eliswayo lya Nyambe mu timala too.
5 Etimbimba kame tina ku laelelwa nji tiyandise anu mu tikweti mutanu, kono tilese okwaibaa. Mi okukola no mayando oo, kame kukufekile kanyi okukola kutunda ku kabanse aba kauma omunu.
6 Mi mu maywaa awo anu mba saele elifu, kono katamba ku liwana, mbaa nyolelwe okufa, kono elifu mba litundu kwa onyene.
7 Etimbimba kame tina ku monahala kanyi ambii alukisetwe okuta ku ndwaa, mi ba mitwi tato kame kuna ku monahala kanyi emishukwe no gauda, mi etimala tato kanyi etimala no anu.
8 Etiñuki tato kame tikufekile kanyi etiñuki no akati, amaeo oo kame akufekile kanyi amaeo no nde.
9 Mi eyaali yato kame ina ku monahala kanyi ya kufukiwa eyoondo, mi omulumo no maando tato kame ukufekile kanyi ambii akoka etikoloi no kupula aitukela ku ndwaa.
10 Mi kame tikwite emisila ni myunguya kanyi otubanse, mi amaata tato no kulemeka anu mu tikweti mutanu kame ali ku misila tato.
11 Mi kame akwite ombumu woyo wabusa, elingeloi elyo libusa mu mukoti na mbulwa amamaneneno. Elitina lyalyo mu Sihebelu ni Abaddoni, mi mu Singelike elitina lyalyo ni Apolioni (okutalusa nji, “O sisinyi”).
12 Cwale oumai no weli naubu, konohe komumone, oumai wiili usiiya.
13 Cwale elingeloi no mutanu ni kamweya sebeli lipeta etolombita yalyo. sebeli ni yupa eliywi oku tundelela mu maneku anee no aletale no gauda liimanine balubala lwa Nyambe.
14 Eliywii sebeli lyamba ku lingeloi no mutanu ni kamweya nji,“Olukulule amangeloi anee awo a nungilwe ku musindi no kuneneba no Ufulatesi!”
15 Amangeloi anee sebeli alukululwa, awo ano kutukiseta omo mu hola, mu liywaa, mu kweti mane ni mu mwaka nji akaibae ekalulo no waatu no anu.
16 Epalo no masole awo atinine ba timbii neli olule no myanda yiili (200;000000).
17 Cwale mokame nina kumonena ambii mu pono yange mi akulu anaku tinabo kame ano kufuka eisilelezo ba yaali ikufekile kanyi mulilo, omubala no liwilu kanyi safile, ni mubala no ñanda talukeke kanyi silufula. Mi emitwi no ambii kame ikufekile kanyi emitwi no ande, mi mu tunwa too kame kuna kutundanga omulilo, owise ni silufula.
18 Mi mu libaka no ifanu yaatu eyi ekalulo no waatu no anu sebeli aibaiwa, ku mulilo, ni wise mane ni silufula ina kutunda mu tunwa too.
19 Kakuli amaata no timbii kame ali mu tunwa too mane ni ku misila yoo. Emisila yoo kame ili kanyi tinyoka ni mitwi, mi kame akutusisa mu kulemeka anu.

20 Aanu awo ana kusiyalako, awo nokwaibaiwa kwifanu eyo, kasi baka ku misebezi no maoko oo simba okulesela oku lapela amadimona, milimu no gauda ni silibela, ni utale ni mawee ni itondo no kwamona, ni kuyupa mane simba okweenda.
21 Kasiku bakela okwibaiwa koo, ni mabibo woo ni wozwa woo ni umbuyi woo.

10

Elingeloi ni muputo ucana

1 Cwale sebeli ni mona elingeloi linjili no maata elikeyile okutunda mu liwilu. Elipungelwe mu likumbi mi kame likwite onambwa-mutalati mu mutwi walyo, olubala lwalyo kanyi eliywaa, mi amakondo alyo kanyi emisumo no mulilo.
2 Mulikaa lyalyo elilemine omuputo ucana no ku yatululwa. Seli libeeka elikondo lyalyo no silyo ba liwate mi elikondo lyalyo no simoo eli lyatile ba litunga,
3 mi sebeli liisana ni liywi linene kanyi onde woyo obuluma. Aba likuwa, emishika mutanu ni twili sebeli iyupahala emilumo yayo.
4 Munyima no mishika mutanu ni twiili okuyupahala emilumo yayo, ababo nji nitateke okuñola, kono sebeli ni yupa eliywii okutunda kuwilu eli lyamba nji, “Oteulu mu mucima wowe ekunutu no ilamatela eyo inambiwa ku mishika mutanu ni twiili, olese okwiñola.”
5 Cwale elingeloi nina mono elimanine ba liwate ni ba litungu, sebeli liimekela elyoko lyalyo no silyo mu wilu,
6 mi sebeli lyeeta mu litina lya woyo oyoya okuta oko no kwaabwa woyo ona kuumba eliwilu neyi ilimo, elitunga neyi ilimo ni liwate neyo ilimo ni kwamba nji, “Ka kutamba kuliyeha!
7 Kono mu maywaa awo elingeloi no mutanu ni twiili abasa lipete etolombita yalyo, cwale ekunutu ya Nyambe eyo ina kwambiwa kwa bika aye na nuhi aye, kame saiiyatetetwe.”
8 Cwale eliywi nina kuyupu elyamba okutunda kuwilu sebeli lyamba kwa mene kame nji, “Ote okalonde omuputo no kuyatuluka owo uli mulikaa no lingeloi liimanine ba liwate ni ba litunga.”
9 Seli nita ku lingeloi nu kalyambela nji linibe omuputo mucana. Cwale sebeli lyamba kwa mene nji, “Oushimbe olye, mi mbauka lulu mu lipumo lyowe, kono mu kanwa kowe kame saka mamate kanyi ouki.”
10 Mi sebeli nishimba omuputo mucana mu lyoko no lingeloi niku kulya, mi sebeli niyupa okumamata kanyi uki mu kanwa kange, kono abani nakumana okulya, sebeli niyupa okulula mu lipumo lyange.
11 Cwale sebeli linambela nji, “Ouke kame okanuhe eyi no anu no kupula ni mishobo ni tipuwo mane nambumu.”

11

Apaki Ayiili

1 Cwale sebeli nibiwa esitondo no kufaniketisa eso simonahala kanyi omulamu, mi sebeli linambela nji, “Ote okafanikete endoo ya Nyambe ni aletale, mi okabale awo alapela mo.
2 Kono olese okafaniketa elilapa lili kundee no ndoo ya Nyambe, olisiye kakuli na libiwi kwa simacaba, mi kame sa lyatangele omuleneñi no kukena ba tikweti makumi anee ni twiili (42).

3 Mi kame sanibe amaata kwa paki ange ayili awo sa kumange mwi
kumango no masaka, cwale kame sanuhe mu maywaa no kukwana esikiti
simweya ni myanda yiili ni makumi mutanu ni likumi limweya (1; 260).
4 Apaki ayiili awo okame itondo yiili no olibe ni tutala twiili no tilambi eyo
imanine ba lubala lwa Mbumu no litunga.
5 Mi cwale nji omunu aeteke okwi yupisa okukola, omulilo mba utundu
mu tunwa tayo ni ku sinya eila yayo, nji cwalehe omunu yonje atende ouyi
kame saibaiwe.
6 Mi kame akwite amaata no kutwesa okuyatila ewilu nji cwale kuulwe
ombula soloka mu maywaa no kunuha koo. Mi kame akwite amaata beulu
no meyi okwa futula ounyinga, mi kame akwite amaata no kusinya elitunga
muyando onje.
7 Cwale aba sa mane okuba oupaki woo, esibatana sasi tunde mu mukoti
mbasa alwisi ni kwakoma mane ni kwaibaa.
8 Mi etinyutu too no kufa kame sati kalangane mu mikwakwa no muleneñi
munene, mu nguli kame wisaniwa nji Sodoma ni Egepita oko Ombumu woo
mwana kumu ngongotela ba sifapano.
9 Ba maywaa aatu ni licika no liywaa, anu anjili ni mishobo ni tipuo na
simacaba, kame sa mone eitupu yoo mi kame sakane okwipumbeka mu
libita.
10 Anu awo ayoya mu litunga kame sawabelelwe elifu lyoo. Kame sa
nyakalale ni ukuba emipuzo, kakuli anuhi ayiili awo kame ana ku yandisa
awo ayakile mu litunga.
11 Kono munyima no maywaa aatu ni licika no liywaa omoyo no koyela
sebeli waingena okutunda kwa Nyambe, cwale sebeli aimana ni makondo
oo mi onje awo ana kwamona sebeli acila onene.
12 Cwale sebeli ayupa eliywi no kuneneba okutunda ku wilu elyamba kwa
onyene nji, “Komwiye mukambamene kuno!”. Mi sebeli akambamena ku
wilu mu likumbi aaliketwe ku ila yoo.
13 Mi ba nako eyeyo sebeli kwiiya ezikinyeho inene no litunga, mi ekalulo
likumi no muleneñi sebeli kukwa ekalulo imweya, mi anu no kukwana eikiti
mutanu ni yiili (7;000) sebeli aibaiwa mu zikinyeho no litunga. Cwale anu
ana kusiyalako sebeli acila onene ni kuba ekanya kwa Nyambe na ku wilu.
14 Oumai no wiili naubu, kono komumone! oumai no waatu okutwa wiiye!

Etolombita no mutanu ni twiili

15 Cwale elingeloi no mutanu ni twiili sebeli lipeta etolombita ya lyo,
mi sebeli kuyupahala amaywi manene mu wilu, aamba nji, “Omubuso no
litunga nautende omubuso wa Mbumu wetu ni wa Kilesite waye mi kame
saubuse okuta oku no kwaabwa.
16 Cwale akulu no kukwana makumi ayiili ni tunee (24) awo aikalile ba
mabona oo balubala lwa Nyambe sebeli aliketa banji ni kulapela Nyambe,
17 ni okwamba nji,
“Kame tuku tumela kwa wene!
Mbumu Nyambe Omwambakani woyo oliko ni woyo ona kwikalako!
Mi nushimbi amaata owe no kuneneba mi nutateke okubusa!
18 Amacaba na kutina,
kono okutweba kowe na kwiiyi,
ni nako no afu okwatuliwa,
ni kuba abika owe omupuzo, anuhi mane ni anu no kukena a Nyambe nawo
acilile elitina lyowe, bamweya kwa acana naa no kuneneba
mane ni kusinya awo asinya elitunga!”

19 Cwale endoo ya Nyambe mu wilu sebeli iyatululwa, mi ealeka no ulikani
sebeli imonahala mu ndoo ya Nyambe. Mi sebeli kumonahala amamonyi no
mbula, emilumo ni mishika, ezikinyeho no litunga ni mawee no kuneneba
no mbula.

12

Omukati ni Dilagoni

1 Cwale esisupo sinene sebeli simonahala mu wilu. Seli kumonahala
omukati yoku mangile eliywaa ni kweti kunji no makondo aye, mi ba mutwi
waye abali omushukwe no titungweti likumi ni twiili (12).
2 Kame ana kwikala bebi ni kuleya, mi okukola ni mayando no kuleya
sebeli okuwa.
3 Mi esisupo sinjili sebeli simonahala mu wilu, komumone, Edilagoni
no kuneneba no mucaa esikwite emitwi mutanu ni twiili, ni manaka no
kukwana likumi mane ni mishukwe no kukwana mutanu ni twiili ba mitwi
yaso yonje.
4 Omusila waso esi koka ekalulo no waatu no titungweti naku wilu ni
kuti kondela banji. Mi edilagoni sebeli imana balubala no mukati woyo no
ikalanga beebi ni kuleya omwana, nji simine mwanaye aba saleiwe.
5 Mi sebeli oleya omwana no mulume, woyo so busa etinaha tonje ni mu-
lamu no sondo. Kono Nyambe sebeli olaela omunu okushombota mwanaye
oku mutwala ku wilu ku lubona lwaye.
6 Omukati sebeli oshotokela mu lihalaupa, oko ana kwikala ni sibaka ana
ku mulukiseta Nyambe nji aka leliwe mu maywaa akwana esikiti ni myanda
yiili ni makumi mutanu ni likumi limweya (1;260).
7 Cwale endwaa sebeli itateka mu wilu. Mikaele ni mangeloi aye sebeli
alwisa esibatana, eso sina kulwa esili ni mangeloi aso
8 kono edilagoni sebeli okomiwa, mi sonyene ni mangeloi aso sebeli
akanisiwa okwikala mu wilu.
9 Edilagoni inene sebeli siyumbelwa banji yonyene enyoka no kale,
iisaniwa nji Ndiyabulozi ni Satani eyo ina koonga anu onje mu litunga. Seli
iyumbelawa banji, ni mangeloi ayo onje.
10 Cwale sebeli ni yupa eliywi linene mu wilu elyamba nji, “Cwale okuyoy-
isiwa ni maata ni mubuso wa Nyambe wetu mane ni tukelo ya Kilesite waye
naiyi! Kakuli omunungeleli no titaba no abetu nayumbelwe banji woyo
wanungelelanga etitaba ousiku ni munji balubala lwa Nyambe wetu.
11 Cwale kame ana mukomo ni unyinga no Mukoko ni maywi no upaki oo,
kakuli kasiku singa omoyo oo oku utwala ku lifu.
12 Cwale muwabelelwe wene eliwilu naanyi mu yoyamo! Kono oumai
ni wenu anyi litunga ni liwate, kakuli osatani neeyi kwaanyi mu kutweba,
kakuli kame alimukile nji enako yaye naibu.”
13 Mi cwale esibatana aba sina kumona nji nasi yumbelwe banji mu
litunga, sebeli sisusuweza omukati woyo ona leye omwana no mushimani.
14 Kono omukati kame ana ku biwa amaando ayiili no mbande munene nji
atwese okutuka okutunda ku nyoka nikuta mu lihalaupa ku sibaka eso aka
leliwelamo ba myaka yaatu ni licika.
15 Enyoka sebeli iita ameyi kanyi musindi utunda mukanwa kayo muny-
ima no mukati nji imukukise ni ku mulwelisa mu musindi.
16 Kono elitunga sebeli litusa omukati, mi elitunga sebeli liyaamisa
akanwa kalyo ni ku mina omusindi owo esibatana sinaiiti okutunda mu
kanwa kaso.

17 Cwale esibatana sebeli sitinena onene omukati mi sebeli sita nukalwisa olusika lwaye, awo ateula emilawo ya Nyambe ni kuba oupaki kwa Jesu,
18 mi sebeli siimana ba likamba no liwate.

13

Eibatana Yiili

1 Cwale sebeli nimona esibatana siimana okutunda mu liwate, esikwite amanaka likumi (10) ni mitwi mutanu ni twiili (7) ni mishukwe likumi ba manaka aso ni litina no nyefulo beulu no mitwi yaso.
2 Mi esibatana nina kumona kame sikufekile kanyi ongwe, amakondo aso kanyi abele, mi akanwa kanyi akanwa ka nde. Mi kwa dilagoni kwasina kubiwa amaata aso ni lubona ni tukelo inene.
3 Omutwi mu mweya no sibatana nauku monahala kanyi nau lemana onene, kono esitombo na sikubala. Elitunga lyonje sebeli likomoka ni ku koña esibatana.
4 Omunu yonje sebeli olapela edilagoni kakuli kame sina kuba amaata aso ku sibatana sinjili. Kame ana kulapela esibatana ni kwamba nji, “Anyine woyo okufekile ni esibatana? Anyini otwesa okusilwisa?”
5 Esibatana sebeli sibiwa akanwa no kwamba amaywi no kukuumusa mane ni kunyefula, mi kame sina kupumenwa okumonisa amaata mu tikweti makumi anee ni twiili (42).
6 Seli siyatulula akanwa kaso okwamba enyefulo okulwisa Nyambe, okunyefula elitina lyaye ni ku sibaka oko ayoya, nawo ayoya mu liwilu.
7 Kame sina ku pumenenwa okulwisa anu no kukena a Nyambe ni kwakoma, mi kame si na kubiwa amaata ku mishobo yonje, ni kwaanu, niku tipuo ni kwa simacaba.
8 Nawo onje ayoya ba litunga kame sa si lapele, awo onje amatina oo ka sikuñoliwa abo amatatekelo no litunga akasiiya kale mu buka no moyo eyo no Mukoko owo ona kwibaiwa.
9 Woyo yonje okwite amatwi ayupe!
10 Nji omunu kame ashimba akwaye okwatwala mu ukoba, ni yonyene mbatwaliwa mu ukoba. Nji omunu kame aibaa ni mukwale, ni yonyene aibaiwe ni mukwale. Esi kame simonisa nji aana no kukena a Nyambe kame afanena oukongota ni kusepahala.
11 Cwale sebeli ni mona esibatana sinjili, eso si na kutunda mu litunga. Kame sikwite amanaka ayiili akufekile kanyi omukoko, mi sebeli samba kanyi edilagoni.
12 Seli siku tusisa amaata no kuneneba no sibatana no weli sili naso. Seli si kandimeka elitunga nawo onje ayoyamo nji alapele esibatana no weli eso esitombo saso nasikubala.
13 Kame sebeli sitenda etimakazo no kuneneba mane ni kukwisa omulilo okutunda kuwilu okulita ba litunga anu amona.
14 Mi sebeli soonga anu onje ayoya ba litunga muukutusisa etimakazo sina kupumenenwa okutenda balubala no sibatana no weli. Esibatana sebeli saambela nji atende esifekiso no sibatana eso sina kulemekiwa ku mukwale kono sisiyoya.
15 Mi kame sina ku pumenenwa okuba omoyo ku sifekiso no sibatana nji cwale esifekiso no sibatana kame sitwesa okwamba, mane nikutenda awo no kwalapela esifekiso no sibatana nji aibaiwe.
16 Esibatana sebeli sikandiketa anu, acana nano kuneneba afumine nawo no kusheba, abika nawo alukuluhile okubiwa eliswayo ku lyoko no silyo simba ba timala too

17 Mi kakwisa woyo so ula simba oku ulisa nambulwa eliswayo, mi elyo
elitina no sibatana simba enombolo no litina lyaso.
18 Esi kame sitalusa okushangama. Woyo no kushangama kame atwesa
okulimuka etaluso no nombolo no sibatana, kakuli enombolo kame italusa
enombolo no munu. Mi nombolo eyi kame itendile emyanda mutanu ni
mwanda mumweya ni makumi mutanu ni likumi limweya ni mutanu ni
kamweya (666).

14

Omukoko ni Anu Awo

1 Cwale sebeli naliketa ni kumona Omukoko owimanine ba lilunndu lya
Sione nanu wawo no kukwana omwanda ni makumi anee ni tunee no ikiti
(144;000) awo añolilwe elitina lyawo ni lya sitawo mu timala too.
2 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda ku wilu kanyi omulumo no meyi
no kupula, mi kanyi omulumo no mushika munene. Mi eliywi nina kuyupa
kame lina kukufeka kanyi omulumo no tihalepa aba tipetiwa kwawo ati
petanga.
3 Mi sebeli aimba olusimo no ubya balubala no lubona ni balubala no
yumbiwa inee no kuyoya ni balubala no akulu. Kakwisa woyo ona kuk-
wiyeta olusimo, konji anu awo no kukwana omwanda ni makumi anee ni
tunee no ikiti (144;000) awo ana kuliululwa okutunda mu litunga.
4 Aa okame awo no kwa ku silafaza na kati no kwa kutaleha, aa neli
anjilulume okame awo akoñanga Omukoko oku uta konje, aa kame ana
liululwa okutunda kuunu okutenda embuya no weli kwa Nyambe ni ku
Mukoko.
5 Mi kakwisa amapwa ana kuwaniwa mu tunwa too, mi kakwite eso
anyazahala naso.

Amangeloi aatu

6 Cwale sebeli nimona elingeloi linjili elituka mu mbyumbyulu ni liywi
no kwaabwa okwamba kwawo ayoya ba litunga, ku macaba onje, ni ku
mishobo, ni ku tipuwo mane ni kwaanu.
7 Mi sebeli lyamba ni liywi linene nji, “Mucile Nyambe mi mumube
ekanya! kakuli enako yaye no kwatula yaiya kale. Mu mukubamene woyo
ona kuumba eliwilu ni litunga, eliwate mane ni mawelu-welu no meyi!
8 Elingeloi linjili no wiili sebeli likoñelela ni kwamba nji, “Nakwi! nakwi!
Babilona no kuneneba. Woyo ona kutenda anu nji anwe ewaine yaye no
uhule!”
9 Mi elingeloi linjili no waatu sebeli likoñelela ni kwamba ni liywi linene
nji, “Nji omunu yonje kame akubamena esibatana ni sifekiso saso ni kutam-
bula eliswayo ba lubala simba ba lyooko,
10 woyo kame sanwe ewaine no kutweba kwa Nyambe eyo ina itelwe ni
kuwanekiwa mu komoki no kutina kwaye mi mbayandisiwa ku mulilo ni
silufula balubala no mangeloi no kukena ni balubala no Mukoko.
11 Mi cwale owise no mayando oo kame sa ute mu wilu okuta oku no
kwaabwa. Mi kakwisa oku pumula ousiku simba omunji kwawo alapela
esibatana mane ni sifekiso saso, nawo onje atambula eliswayo no litina
lyaso.
12 Esi kame simonisa nji anu no kukena a Nyambe kame afanena okon-
goteta, awo ateula etitaelo ta Nyambe mane ni kwikala ni tumelo mwa Jesu.
13 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda kuwilu eli lyaamba nji, “Oñole eyi
nji, Embuyoti niyawo afela kwa Mbumu okutunda bano!”

“Ee nimbuyoti luli!” kame kwamba Emebo, “Nji aka pumule ku misebelibezi yoo, kakuli emisebelibezi yoo mbaya koño.”

Ekutulo no litunga

14 Cwale sebeli naliketa, mi sebeli nimona elikumbi no likena okwikalile
omunu woyo omonahala kanyi omwana no munu ni mushukwe no gauda
ba mutwi waye mane ni cekesi no kutweba mu lyooko lyaye.
15 Cwale elingeloi linjili sebeli liiya okutunda mu ndoo ya Nyambe eliisana
ni liywi linene kwa yonyene woyo oikalile ba likumbi nji, “Oshimbe ecekesi
yowe okutule kakuli enako no kutulo naikeela, kakuli ekutulo no litunga
naiimbi!”
16 Cwale woyo ona kwikala ba likumbi sebeli okondela ecekesi yaye ba
litunga, mi elitunga sebeli likutuliwa.
17 Mi elingeloi linjili sebeli liiya okutunda mu ndoo ya Nyambe mu wilu,
mi ni lyonyene elilemine ecekesi no kutweba.
18 Cwale elingeloi linjili sebeli liiya okutunda ku aletale. Elingeloi elyo
likwite amaata beulu no mulilo mi sebeli liisana ni liywi no kuneneba kwa
yonyene woyo ona kulemanga ecekesi no kutweba nji, “Okonde ecekesi
yowe mi owaneke embuya no beine no litunga, kakuli embuya naiimbi!”
19 Cwale elingeloi sebeli likondela ecekisi yalyo ba litunga, ni kuwaneka
embuya no litunga ni kuuyumbela mu sikandelo no kutweba kwa Nyambe.
20 Mi esikandelo sebeli sikalyatelwa ku ndee no muleneñi, mi ounyinga
sebeli otunda mu sikandelo, okuleba kanyi olukanda no mbii no kukwana
esikiti simweya ni myanda mutanu ni mwanda mumweya (1;600) eibima.

15

Amangeloi ni Mayando no Mamaneneno

1 Cwale sebeli nimona mu liwilu epono injili no kuneneba mane niku
komokisa. Amangeloi mutanu ni twiili alemine etikozi mutanu ni twiili
no mamaneneno, kakuli mwa tonyene mwasaku bwele okutweba kwa
Nyambe.
2 Cwale sebeli nimona eso sina kumonahala kanyi eliwate no siponi
iwanekilwe ni mulilo. Nawo ana kukoma esibatana ni sifeekiso saso ni
palo no litina lyaso, aimanine ku nyonga no liwate no siponi ni tihalepa ta
Nyambe mu maoko oo.
3 Mi sebeli aimba olusimo lwa Mushe, omubika wa Nyambe mane ni
lusimo no Mukoko olu lwamba nji,
“Okuneneba ni uuwa emisebelibezi yowe,
Ombumu Nyambe no maata,
oku sebelipahala ni niti etindila towe
wene Ombumu no macaba!
4 Anyine so kana okucila ni ku kanyisa elitina lyowe wene Ombumu?
Kakuli wene wemboci woyo no kukena!
Amacaba onje kame saiye okukulumbeka,
Kakuli etikatulo towe nati monahaziwa”.
5 Munyima no eyi sebeli nimona endoo ya Nyambe, no tende no upaki mu
wilu nai yatululwa.
6 Mu ndoo ya Nyambe sebeli kutunda amangeloi mutanu ni twiili (7) ana
kulemanga etikozi mutanu ni twiili (7), akumangile etinyambi no kukena ni
kubenya ni makanda no gauda anungele mu yaali yoo.
7 Cwale simweya ku yumbwa no kuyoya sebeli siba amangeloi no kukwana mutanu ni twiili (7) eiwana mutanu ni twiili (7) no kwiyala okutweba
kwa Nyambe, woyo oyoya okuta oku no kwaabwa.

8 Endoo ya Nyambe sebeli iiyala ni wise okutunda ku kanya ya Nyambe
ni ku maata aye, mi kakwisa simba mumweya ona kutwesa okwingena mu
ndoo ya Nyambe konji abo tina kubwela etikozi no mangeloi mutanu ni
twiili.

16

Eiwana no kutweba kwa Nyambe

1 Cwale sebeli ni yupa eliywi linene okutunda mu ndoo ya Nyambe elyam-
bela amangeloi mutanu ni twiiili nji, “Mute muka itele eiwana mutanu ni
twiili no kutweba kwa Nyambe ba litunga!”
2 Cwale elingeloi no weli sebeli lita nukaitela esiwana salyo ba litunga, mi
eitombo no kwiiba ni kukola onene sebeli imena anu awo akwite eliswayo
no sibatana mu timala too mane ni kulapela esifekiso saso.
3 Cwale elingeloi no wiili sebeli liitela esiwana salyo mu liwate, mi sebeli
lifutuka kanyi ounyinga no munu no kufa, mi cwale einu yonje no kuyoya
mu liwate sebeli ifa yonje.
4 Elingeloi no waatu sebeli liitela esiwana salyo mu misindi ni mawelu-
welu no meyi, mi sebeli ifutuka ounyinga,
5 Mi sebeli niyupa elingeloi no meyi elyamba nji, “Ekatulo yowe niya niti,
wene no Kukena oliko mi kame ona kwikalako.
6 Kakuli anu kame anaiti ounyinga no anu owe no kukena Nyambe ni
anuhi owe, mi kame onaabi ounyinga nji anwe, kame kwaa fanena!”
7 Cwale sebeli niyupa eliywi okutunda ku aletale eli lyaamba nji,“Eee,
wene Mbumu Nyambe no Maata! etikatulo towe nitaniti luli!”
8 Mi elingeloi no unee sebeli litela esiwa salyo ba liywaa, mi eliywaa sebeli
libiwa okuciña anu ni mulilo.
9 Mi sebeli abya ni kwenya no kuneneba no mulilo, cwale sebeli akuta
elitina lya Nyambe, woyo okwite amaata beulu no tikozi eti. Kono kasi
kubaka ni kuba ekanya kwa Nyambe.
10 Cwale elingeloi no mutanu sebeli liitela esiwana salyo ba lubona no
sibatana. Mi ouwi sebeli ufuka omubuso no sibatana, mi anu sebeli akuuma
etitimi too mulibaka no kukola.
11 Mi sebeli akuta Nyambe na ku wilu mulibaka no kuyupa okukola koo ni
itombo. Kono ka sikubakela emisebezi yoo.
12 Elingeloi no mutanu ni kamweya sebeli liitela esiwana salyo ba musindi
munene no Eufulatisi, mi ameyi sebeli akukuta okulukisa endila no am-
bumu atunda ku upa.
13 Cwale sebeli nimona mukanwa no dilagoni ni mukanwa no sibatana
sinjili mane ni mukanwa no munuhi no mapwa okutunda emebo yaatu no
kwiiba eyo ikufekile kanyi mambotwe.
14 Eyo kame itendile emebo no mandimona eyo itenda etimakazo. Eyi
ita kwa mbumu no litunga lyonje, ni kwa waneka bamweya ba ndwaa ba
liywaaa linene lya Nyambe no Maata.
15 “Komumone! Kame niiya kanyi mbuyi! Embuyoti niya woyo so waniwa
yotatelele mi kame ateulile eikumango yaye nji alese oku waniwa yoli njeshe
nji alese kweena!”
16 Cwale sebeli awanekiwa ba sibaka siisaniwa mu Sihebelu nji Alamagi-
doni.
17 Elingeloi no mutanu ni twiili sebeli liitela esiwana salyo mu mebo mi
eliywi linene sebeli liiya oku tunda mu ndoo ya Nyambe oku tunda ba
lubona elyamba nji, “Naku petahala!”

18 Cwale sebeli kwiiya amamonyi, amaywi, ni milumo no mushika, ni zikinyeho no kuneneba eyo kaisi monahala kale okutunda ku matatekelo no litunga, cwale eyi neli ezikinyeho inene luli.
19 Omuleneñi no kuneneba sebeli ukutaba twaatu bakaci, mi emileneñi no macaba sebeli ishandauka. Cwale Nyambe sebeli opuluka Babilona no kuneneba ni kumutenda nji anwe ekomoki iiyalile ewaine no kutweba kwaye.
20 Mi eyooli yonje sebeli ishotoka mi kakwisa amalundu ana ku waniwa.
21 Mi amawee no kuneneba no kulema no kukwana omwanda (100) sebeli akwela anu okutunda ku wilu, ku mamaneneno anu sebeli akuta Nyambe, kakuli okukola neli oku no kwiiba onene.

17

Elihule noku Limukiwa Onene

1 Cwale elingeloi linjili ku mangeloi mutanu ni twiili awo alemine eiwana mutanu ni twiili sebeli liiya kwa mene ni kwamba nji,“Oiye, mbani kumonisa ekatulo sanibe elihule linene, elyo liikalanga ba meyi no kupula
2 ambumu no litunga nakutenda nalyo ouhule, mi ewaine no uhule walyo mi aanu no litunga naku kolwa aba ana kunwa ku waine no uhule walyo.”
3 Cwale elingeloi sebeli lini shimba mu mebo ni kunitwala mu lihalapa. Mi sebeli nimona omukati yoikalile ba sibatana no mucaa esi siiyalile amatina no unyefuli, mi esikwite emitwi mutanu ni twiili mane ni manaka likumi.
4 Omukati woyo kame ano kumanga olwambi no mubala no undilu ni mucaa yo kabisitwe ni gauda, ni mawee no utokwa ni tipelela, ni mawee no kuwaba, yo lemine ekomoki no gauda mu likaa lyaye, eiiyalile einu no kwakena ni kwenisa neyo no uhule waye.
5 Mi ba lubala lwaye kame kuna kuñoliwa elitina no kunutu, “Babilona no kuneneba, inawaye amahule onje mane neyi yonje no litilo eyi no litunga.”
6 Mi sebeli ni mona omukati woyo nji nakoliwa ounyinga no anu no kukena a Nyambe ni unyinga no anu ao neli tipaki ta Jesu.
Cwale aba nina kumumona, sebeli ni komoka onene.
7 Kono elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Iikene aba okomoka? Kame sani kwambele ekunutu no mukati ni sibatana eso sili ni mitwi mutanu ni twiili (7) ni manaka likumi (10) eso simu shimbanga.
8 Esibatana ona mona nasikwikalako mi kasisako kono okutuwa situnde mu mukoti okubinda sasite okasinyiha. Mi awo ayoya mu litunga awo amatina oo kasiñoliwa kale mu buka no moyo elitunga elyaka sisumiwa kale, mba komoka aba samone esibatana kakuli nasi kwikalako, mi kasisako mane mba siiyi.
9 “Esi kame sitalusa okuyupisisa ni kushangama, emitwi mutanu ni twiili kame italusa amalundu mutanu ni twiili awo aikalile omukati.
10 Kame esi ni ambumu no litunga ano kukwana mutanu naakwi, omunjili kwasili, omunjili kasiiya kale, kono aba saiiye, kame saikale enako icana feela.
11 Esibatana sina kwikalako oweli mi kasisako, ni Mbumu no mutanu ni twaatu (8) kono kame ali kwawo akwana mutanu nayiili (7), mi kame ata ku kusinyeha.
12 “Amanaka likumi ona kumona, awo kame ali ambumu likumi awo kasi tambula kale amaata no umbumu, kono kame satambule etukelo kanyi ambumu no hola imweya bamweya ni sibatana.
13 Aa nasi muhupulo mumweya mi kame saabe amaata ni tukelo yoo ku sibatana.

14 Kame salwise Omukoko, kono Omukoko kame sawakome, kakuli yo
Mbumu no ambumu mi yo Mbumu no anu onje mi awo ali naye naisaniwa
ni kuketiwa mane nasepahala."
15 Cwale sebeli wamba kwa mene nji, "Ameyi ona kumona, abo liikalile
elihule, kame atendile anu, okupula na simacaba mane ni tipuo.
16 Cwale amanaka likumi awo ona kumona, onyene ni sibatana kame
satimbe elihule, kame sali tubulise eikumango ni kulisiya enjeshe ni kulya
enyama yalyo mane ni kuliciña ni mulilo.
17 Kakuli Nyambe nakwibeeka mu micima yoo okushimba esibaka nji
aikale mu muhupulo mumweya ni kuba amaata no umbumu ku sibatana,
okutwala abo amaywi a Nyambe aba saka iyatetetwe.
18 Cwale omukati woyo ona kumona, kame otendile omuleneñi no
kuneneba owo okwite amaata beulu no ambumu no litunga."

18

Okukwa kwa Babilona

1 Munyima no eyi sebeli nimona elingeloi elinjili eliiya banji okutunda ku
wilu. Elikwite amaata no kuneneba, mi elitunga sebeli li benya ni kanya
yalyo.
2 Mi elingeloi sebeli likuwa ni liywi no kuneneba nji, "Nakwi! Nakwi!
Babilona no kuneneba! Na futuka esibaka no mandimona, mi nasifutuka
esibaka no mebo no kwiiba, esibaka no inu yonje no litilo mane ni tuyunyi
tutimbilwe.
3 Kakuli amacaba onje naanwi ku waine yaye no uhule waye. Mi ambumu
no litunga kame ana tende eyi no uhule ni lyonyene, ni aulisi no litunga
kame ana kufumisiwa mulibaka no titakazo taye no kwiiba."
4 Cwale sebeli ni yupa eliywi linjili litunda mu wilu elyamba nji,
"Mu tunde mwa yonyene anyi anu ange!
nji cwale mulese okutambula ku ibi yaye,
nji mulese oukutabela etikozi taye!
5 Kakuli eibi yaye kame yungekilwe konji okakeela ku wilu,
mi Nyambe na puluka eibi yaye.
6 Mu mutende kanyi omo ana mi tendele,
mi mu mufanikete twiili ku tikezo taye.
mu waneke twiili mu munwise mu sinweno saye eso ana kuwaneka.
7 Mulibaka no oukukanyisa kwaye ni ku yoya ouyi kwaye,
Cwale mu mube amayando no kuneneba ni kulila,
kakuli mu mucima waye kame aamba nji,
'Mene kame ni ikalile, time Mbumu!
mene kanili ombelwa,
sitamba kulila!'
8 Mulibaka elyo, etikoto taye kame sati monahale mu liywaa limweya,
elifu, ni kulila ni lishebo,
mi kame sa ciñiwe ni mulilo,
kakuli woyo no maata ni Mbumu Nyambe, woyo omwatula."
9 Cwale ambumu no litunga awo ana kutenda ouhule mi kame ana kuyoya
naye, mba lili aba sa mone owise no kuciñiwa kwaye.
10 Kame sa imane oku no kuleba mu kucila amayando aye. Mane ni
kwamba nji, Mawe! mawe! wene omuleneñi no kuneneba, wene omuleneñi
no kuneneba Babilona! Mu hola imweya fela ekatulo yaye naiiyi!"
11 Cwale aulisi no litunga kame sa mulile ni kusikoka, kakuli kakwisa aa
saule eibyana yoo kame.

12 Eibyana no gauda, ni silibela, ni mawee no utokwa, ni tipelela, ni
tinyambi no line, eibyana no undilu, neyi no siliki, neyi no mucaa, ni mifuta
yonje no itondo no kunuka wino, ni inu yonje no manaka no tindopu, ni inu
yonje no itondo no utokwa, neyi no kopa, neyi no yondo, neyi no malebulu,
13 ni sinamoni, neyi no sipaisi, ni insense, ni mila, ni waine, ni oli, ni
fulankinsense, ni unga no kukene, ni uloto, ni tingombe, ni mikoko, ni timbii,
ni makoloi, naabika, ni myoyo no anu.
14 "Embuya no utokwa no moyo waye nauti, mi einu yaye no kuwaba yonje
naitauka kwa yonyene mi katamba kwiwana kame!"
15 Aulisi no ikumango eyi awo ana kuwana oufumu kwa yonyene, kame
saimane oku no kuleba naye okucila amayando aye ni kulila no kuneneba
nji,
16 mawe! mawe! Omuleneñi no kuneneba, owo ona kukufuka etinyambi
no kuwaba ni undilu ni mucaa ni kubenya ni gauda, ni mawee no kuwaba,
ni tipelela!
17 Muhola imweya fela oufumu onje sebeli osinyeha!"

Cwale onje akulu no isepe nanu asikwenda mu sisepe, na sikupuwa, na
sikuulisa mu liwate onje, sebeli aimana oku no kuleba,
18 ni kulila aba ana kumona owise no kubya kwaye, "Ubine omuleneñi ona
kukufeka ni muleneñi no kuneneba ou!"
19 Cwale sebeli ayumbela eliluli ba mitwi yoo, abo alemine okulila onene
amba nji, "Mawe! mawe! omuleneñi ou ku kuneneba, owo ana kwikala ni
isepe mu liwate kame ana kufuma ku ufumu waye! Mu hola imweya sebeli
osinyeha!"
20 Muwabelelwe mwa yonyene, wene eliwilu! Aanu no kukena a Nyambe,
na tumiwa, na nuhi a Nyambe! Kakuli Nyambe kame anabi ekatulo kwa
yonyene mulibaka lyenu!
21 Cwale elingeloi no maata sebeli linona eliwee no kuneneba ni ku
likondela mu liwate ni kwamba nji, "Babilona omuleneñi no kuneneba mba
ukondelwe ngeeso banji mu kutina mi kautamba ku moniwa kame.
22 Cwale omulumo nwawo apeta etihalepa nawo apeta etipala ni titolom-
bita kautamba oku yupiwa kwa wena, mi kakwisa omunu no mapanga-
panga so waniwa mu muleneñi ou kame! mi kulese okuyupahala kwa wene
omulumo no kutwa kame!
23 Eliseli no lambi kalitamba kubenya kwa wene kame, ni liywi no muk-
wati ni mukwaliwa kalitamba kuyupahala mwa wene kame, kakuli aulisi
no litunga neli anu luli no litunga, ni macaba onje kame ana kongiwa ku
uloti waye!"
24 Cwale mwa yonyene kame kuna waniwa ounyinga no anuhi a Nyambe
nou no anu no kukena a Nyambe, nou onje nwawo ana kwibaiwa mu
litunga.

19

1 Munyima no eyi sebeli ni yupa omulumo no kuneneba noukufeka kanyi
eliywi no anu no kupula mu wilu, akuweleza nji, "Haleluya! Okuyoyisiwa,
ni kanya, ni maata kame ili kwa Nyambe wetu!
2 Kakuli etikatulo taye nita niti mi nita kuluka, kame ana atula elihule elyo
lina kusinya elitunga ni uhule walyo, mi kame ana litenekisa ounyinga wa
abika aye awo lina kwibaa."
3 Kame sebeli akuwa nji, "Haleluya! Owise owo utunda kwa yonyene
kame uta oko no kwaabwa!"

4 Cwale akulu no kukwana makumi ayiili ni tunee (24) ni yumbiwa inee no
kuyoya sebeli akwela banji ni ku lumbeka Nyambe woyo oikalile ba lubona
ni kwamba nji, “Amen! Halelujah!”

Omukiti no Likwala no Mukoko

5 Cwale okutunda ba lubona sebeli kwiiya eliywi lyamba nji, “Mulumbeke
Nyambe wetu, moonje anyi abika, anyi mu mucila, anyonyo na kulu!”
6 Cwale sebeli ni yupa omulumo okufekile kanyi eliywi no anu no kupula,
kanyi omulumo no meyi no kupula mi kanyi omulumo no mbula elyamba
nji, “Haleluya! Kakuli Ombumu Nyambe wetu no maata, kame abusa!
7 Tu wabelelwe, ni kumu lumbeka, kakuli elikwala no Mukoko naliiyi, mi
omukwaliwa naku tukisete.
8 Kame ana kubiwa nji amangekiwe olwambi no ku benya ni kukena,
kakuli olwambi no kuluka yokame emisebezi no anu no kukena a Nyambe.
9 Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Oñole eyi, Emboyoti ni
yawo ana isanenwe ku mutiki no likwala no mulalelo no Mukoko.” Mi sebeli
wamba kwa mene nji, “Aa ni maywi no niti a Nyambe.”
10 Cwale sebeli ni kwela ku makondo aye ni ku mu lumbeka, kono sebeli
wamba kwa mene nji, “Kaufanene okutenda eyi! Kame nili omubika
mukwenu ni wene nabowe awo alemine oupaki wa Jesu. Olapele Nyambe.”
Kakuli oupaki wa Jesu ni mebo no unuhi.

Omwendise no Mbii no Likena

11 Cwale sebeli ni mona eliwilu eliyatuluka, mi sebeli ku monahala ombii
no likena! Komumone, woyo oikalilebo kame aisaniwa nji wa Niti ni ku
Sepahala, mi mu Kuluka kame aatula ni kutenda etindwaa.
12 Amiyo aye kame afekile kanyi olulimi no mulilo, mi ba mutwi waye
kame bali omushukwe no kupula mi kame akwite elitina no kwalimukiwa
kwa kwaye konji yonyene feela.
13 Kame akufukile esikumango sina ombekiwa mu unyiga, mi elitina lyaye
kame aisaniwa nji “Eliywi lya Nyambe”.
14 Cwale esikwendisa etimbii na ku wilu kame tikufukile etinyambi no
likena no kukena, timukoña etili ba timbii no likena.
15 Mu kanwa kaye kame kutunda omukwale no kutweba owo osinya
esicaba. Cwale kame sabuse ni mulamu no soondo, yokame so lyatingela
mu sikandelo no waine no kutina no kutweba kwa Nyambe no maata.
16 Ba lwambi lwaye ni ba seelo saye kame kuñolilwe elitina nji, “Ombumu
no ambumu Omubusisi no anu onje”.
17 Cwale sebeli ni mona elingeloi eli imanine mu kamwi, mi ni liywi linene
sebeli lisana ku iyunyi yonje eyo ituka mu wilu nji, “Mwiiye, mu kuwane ku
mulalelo no kuneneba wa Nyambe!
18 Mwiiye mukulya etinyutu no ambumu, etinyutu no akulu no isepe,
etinyutu no anu no maata, ni tinyutu no timbii nawo atendisa, ni tinyutu
no anu onje, bamweya nawo no kulukuluha na bika, bamweya na nyonyo
na kulu.”
19 Cwale sebeli ni mona esibatana nambumu no litunga ni timpi too
akuwanine nji atende etindwaa okulwisa woyo oikalanga ba mbii ni kulwisa
empi yaye.
20 Cwale esibatana sebeli asilema, ni munuhi no mapwa woyo ona kwikala
naso yo tenda etiponiso eto ana koonga awo ana kutambula eliswayo no
sibatana nawo anaku lapela esifekiso saso. Esibatana ni munuhi no mapwa
sebeli a yumbelwa mu lisa no mulilo owo ubya no silufula.

21 Cwale anu no kupula kame ana kwibaiwa ni mukwale kwa woyo ona
kwikalanga ba mbii, omukwale owo ona kutunda mu kanwa kaye, mi
eiyunyi yonje sebeli iikuta enyama no itupu yoo.

20

Emyaka no Kukwana Esikiti (1000)

1 Cwale sebeli ni mona elingeloi eli tunda ku wilu okwiiya banji, eli lemine
mu Lyoko lyalyo etinotolo no mukoti ni liwenge no kuneneba.
2 Cwale sebeli olema edilagoni enyoka no kale eyi ili Diyabulozi simba
Satani, ni ku mununga mu myaka ina kukwana esikiti (1;000).
3 Cwale elingeloi sebeli li muyumbela mu wina ni ku uyatila ni kubeekabo
eliswayo nji alesele okoonga anu, okutwala ba myaka ikwana esikiti (1;000)
aba sa ikabwele. Munyima no eyo kame sa nungutulwe mu nako icana fela.
4 Cwale sebeli ni mona amabona nawo aikalile bo okame awo ana kwat-
uliwa. Kame sebeli ni mona emyoyo nwawo ana ku patuliwa emitwi
mulibaka no upaki woo kwa Jesu ni ku liywi lya Nyambe, nawo ana kuulwa
oku lapelela esibatana simba esifekiso saso mi kasi kutambula eliswayo yaso
mu timala too simba mu maoko oo.
Kame ana ku yoya ni kubusa ni Kilesite mu myaka ina kukwana esikiti
(1;000).
5 Ano kufa onje kasi kwiiya mu kuyoya konji emyaka sikiti abo ina
kubwela. Oku neli okuyoyisiwa no weli no afu.
6 Kame ali ni mbuyoti ni kukena, awo ana biwi esishemo mu kwinguka
no weli! Elifu no wiili kalikwite amaata beulu yoo, kono kame satende
apulisita a Nayambe naa a Kilesite mi kame sabuse naye emyaka ikwana
esikiti (1;000).

Okukomiwa kwa Satani

7 Cwale aba saibwe emyaka eyi ikwana esikiti, Satani mba lukululwa mu
tolongo yaye,
8 mi kame saiye muku koonga esicaba awo ali mu maneku anee no litunga,
eyo eitendile, Gogo ni Magogo. Okwaungeka ku ndwaa, epalo yoo kame
ikufekile kanyi omusheke-sheke no liwate.
9 Cwale sebeli ambeka elitunga ni kutinguluka omunganda wa anu no
kukena a Nyambe ni muleneñi owo osingiwa. Kono omulilo sebeli otunda
ku wilu okwiiya mu kwaasinya.
10 Cwale woyo no kwiiba ona kwaonga sebeli okondelwa mu lisa no mulilo
ni silufula omo ku nakwikala esibatana na nuhi no mapwa, mi kame sa
yandisiwe munji ni usiku okuta oku no kwaabwa.

Ekatulo no mamaneneno

11 Cwale sebeli ni mona olubona no likena ni woyo oikalilebo. Elitunga ni
liwilu sebeli itunda ba lubala lwaye, mi kaisi wanenwa esibaka kame.
12 Cwale sebeli ni mona afu, ano kuneneba nacana, aimanine balubala no
lubona, mi etibuka sebeli tiyatululwa. Kame kuna kuyatululwa ni buka, mi
eyi neli ebuka no moyo. Cwale afu sebeli aatulwa okukumanena nomo ku
ñolelwe mu tibuka, kweeyo ana kutenda.
13 Eliwate sebeli liusa afu awo ana kwikala mwa lyonyene, mi elifu ni
sibaka no anu no kufa sebeli yuusa afu aali mwa onyene, mi onje kame ana
kwatulwa kweeyo ana kutenda.
14 Cwale elifu ni sibaka noanu no kufa sebeli ikondelwa mu liwate no
mulilo. Eli elifu no wiili, elisa no mulilo.

15 Cwale nji elitina no munu yonje kalisi ku waniwa eli ñolilwe mu buka
no moyo, kame ana ku kondelwa mu lisa no mulilo.

21

Eliwilu no Ubya ni Litunga no Ubya

1 Cwale sebeli ni mona eliwilu no ubya ni litunga no ubya. Elitunga no weli
ni liwilu no weli sebeli ibwaa, ni liwate sebeli libwa.
2 Cwale sebeli ni mona omuleneñi no kukena, Jelusalema no ubya, oka
tundile ku wilu kwa Nyambe, yo kutukisite kanyi osikukwaliwa woyo oku
kabisite niku tatela mbumwaye.
3 Seli ni yupa eliywi no kuneneba okutunda ba lubona elyamba nji,
“Komumone, omundi wa Nyambe kame oli naanu. Kame saikale noo, mi
kame satende anu aye, mi Nyambe yonyene luli kame saikale noo.
4 Kame sa pukute emyooti ku miyo oo, mi elifu kalitamba okumonahala
kame, simba okweena ni kulila simba okuyupa okukola, kakuli einu no kale
naibwi.”
5 Cwale woyo oikalile ba lubona sebeli wamba nji, “Komumone, einu yonje
kame niitenda eyi no ubya!” Kame sebeli wamba nji, “Oñole eyi, kakuli
amaywi awo ni aku sepahala mi a niti.”
6 Kame sebeli wamba kwa mene nji, “Na kupetahala! Time alufa ni Omega,
amatatekelo ni mamaneneno. Kwawo afile elinyotwa mba naabi ku liwelu-
welu no meyi no moyo no kwatenekiwa.
7 Woyo so koma kame sa yole eyi, mi kame sani tende Nyambe waye mi
yonyene mba tende Mwanange.
8 Kono kwawo no umowa, na mbulwa etumelo, asikwibaa, na si kutenda
ouhule, naloti, na sikulapela eifekiso, na simapwa, ekoto yoo kame saikale
mu lisa elyo libya ni mulilo ni silufula, mi elyo elifu no wiili.”

Jelusalema no Ubya

9 Cwale sebeli kwiiya elinjili no mangeloi mutanu ni twiili (7) awo alemine
eiwana mutanu ni twiili eiyalile etikozi mutanu ni twiili (7) mi sebeli lyamba
kwa mene nji, “Wiiye, niku monise omukwaliwa, omoywa Mukoko.”
10 Cwale mu mebo sebeli onitwala ku lilundu no kuleba no kuneneba, ni
kunimonisa omuleneñi no kuneneba Jelusalema owiiya okutunda ku wilu
kwa Nyambe,
11 ouli ni kanya ya Nyambe, okukanya kwawo kame kukufekile kanyi
eliwee no utokwa, kanyi jasipa eyi libelela kanyi Kilisitale.
12 Kame ona kwikala ni limota no kuneneba, ni kuleba lina kwikalanga ni
myelo likumi ni twiili (12) mi ba mwelo ni mwelo kame kwikalile amangeloi
likumi ni twiili, mi ba mwelo kame kuli amatina likumi ni twiili no mishobo
no aana no Isilaele ana kuñoliwa.
13 Kuupa kame kuna kwikala emwelo yaatu, ku mboela emwelo yaatu, ku
mutulo emwelo yaatu, mane ni ku wiko emwelo yaatu.
14 Elimota no muleneñi kame linakwikala ni mitomo ina kukwana likumi
ni twiili (12), ni mwa yonyene kame kuna kwikala amatina no atumiwa
likumi ni twiili no Mukoko.
15 Cwale woyo ana kwambola ni mene, kame ana kulemanga esetekiso no
soondo no gauda okweteka omuleneñi ni mamota.
16 Omuleneñi kame ukwite amaneku anee, okuleba kwawo kame
kulikana ni kwiibiba, mi sebeli oeteka omuleneñi ni mulamu waye,
eikonkwani eyi itenda eikiti yiili ni myanda yiili (2;200), okuleba kwawo ni
muupala, ni mukuleba okuta mu wilu kame kulikanelela.

17 Kame sebeli oeteka elimota lyawo, enaku kwana eibima omwaanda ni
makumi mutanu ni kamweya nimutanu (65) okulikana omo ana kuetekela,
eyi ina kutenda eyi no lingeloi.
18 Elimota kame lina kuyakiwa ni jasipa, abo omuleneñi kame ona
kuyakiwa ni gauda, ou kenine kanyi siponi.
19 Omutomo no limota no muleneñi kame ona kukabisiwa ni mifuta yonje
no mawee. Ou no weli neli jasipa, ou no wiili neli safiya, ou no waatu neli
ageti, ou no unee neli emalodi
20 ou no mutanu neli onikisi, ou no mutanu ni kamweya (6) neli kaneliyani,
ou no mutanu ni twiili (7) neli kilisoliti, ou no mutanu ni twaatu (8) neli
belilo, ou no mutanu ni tunee (9) neli topazi, ou no likumi (10) neli kilisop-
ulazi, ou no likumi ni kamweya (11) neli yasinto, ou no likumi ni twiili (12)
neli amesisiti.
21 Emyelo likumi ni twiili kame itendile no tipelela, omwelo ni mwelo
kame opangilwe ba pelela imweya, mi endila no muleneñi naikutendiwa ni
gauda luli, okumonahala kanyi siponi.
22 Cwale kanasi mona kale endoo ya Nyambe mu muleneñi, kakuli endoo
ya Nyambe yawo neli Mbumu Nyambe no maata ni Mukoko.
23 Omuleneñi kausikusaela eliywaa simba okweti okubenya mo, kakuli
ekanya ya Nyambe eliseli mi elambi yawo ni Mukoko.
24 Mu liseli lyawo mo sakweende amacaba na mbumu no litunga kame
salite ekanya yoo mwa onyene.
25 Emyelo yawo kaitamba okuyatiliwa eliywaa lyonje mi kakutamba
kwikala ousiku omo.
26 Kame sakulitiwe ekanya ni likute ku macaba.
27 Kono kakwisa esi nokwakena eso sasi ingene mo, simba woyo otenda
einu no kwiiba simba amapwa kono konji fela awo añolilwe mu buka no
moyo no Mukoko.

22

Omusindi no Moyo

1 Cwale sebeli oni monisa omusindi no meyi no moyo, no kukena kanyi
kilisitale, aa abuba okutunda ba lubona lwa Nyambe nolu no Mukoko
2 ba kaci no ndila no muleneñi kame ni ku maneku onje no musindi,
esitondo no moyo ni mbuya yaso ikwana elikumi ni twiili (12), eso sibeeka
embuya yaso okweti ni kweti, mi amamuna no sitondo neli ano ku balisa
anu.
3 Kakutamba kwikala eso so kutiwa.
Kono olubona lwa Nyambe nolu no Mukoko kame saikalemo, mi abika aye
mba mulumbeke.
4 Kame sa mone olubala lwaye mi elitina lyaye kame saliikale ba timala
too.
5 Ousiku kautamba kwikalako, kame katamba okusaele eliseli no lambi
simba eliywaa, kakuli Nyambe yosotenda eliseli lyoo, mi kame sabuse okuta
oku no kwaabwa.

Okwiiya kwa Jesu

6 Cwale elingeloi sebeli lyamba kwa mene nji, “Aa maywi aku sepahala ni
niti. Ombumu, Nyambe no mebo no anuhi a Nyambe, na tumu amangeloi
aye oku monisa abika aye eso sasi fanene oku tendahala abano.
7 Komumone, ni keiyile mu wangu.” Embuyoti ni ya woyo oteula amaywi
no anuhi a Nyambe no buka eyi.

8 Time Jowani yamene woyo ona kuyupa ni kumona einu eyi. Cwale aba
nina kwiyupa ni kwimona, sebeli ni kwela banji okulapela ku makondo no
lingeloi elyo lina kuni monisa yo mane ni kulapela.
9 Kono sebeli lyamba kwa mene nji, “Kautwese okutenda ngeso kwa mene!
Kame nili omubika kanyi wene na kowe anuhi a Nyambe, nawo ateula
amaywi no buka eyi. Olumbeke Nyambe!”
10 Cwale sebeli lyamba kwa mene nji, “Mu lesele okuyatila amaywi no
unuhi no eyi ebuka, kakuli enako kame ili beebi.
11 Mulese ano ku tenda eibi atende eibi, mulese eyi no kwiiba itende eyi
no kwiiba, mi awo no kuluka atende eyi no kuluka, mi eyi no kukena itende
eyi no kukena.”
12 “Komumone!” Kame niiya mu wangu! Okulita omupuzo wange,
okuteneka omunu yonje kweyo ana tende.
13 Time Alufa ni Omega, amatatekelo ni mamaneneno.”
14 Embuyoti ni awo ayowisa eikumango yoo, nji abiwe etukelo no kulya ku
sitondo no moyo nji akaingene mu muleneñi okutusisa emyelo.
15 Kundee kame kuli ambwa na loti ni mahule naibayi na alapela emilimu,
nawo aisinga ni kutenda eyi no mapwa.
16 “Mene Jesu kame nina tumu elingeloi lyange kwaanyi ni upaki ku
tikeleke. Time Omubisi ni Lusika lwa Dabida, Olutungweti no kubenya no
masiku.”
17 Emebo ni Mukwati sebeli aamba nji,
“Mwiiye!” Mulesele woyo oyupa aambe nji,
“Mwiiye!” Mi mulesele woyo ofile elinyotwa aiye, mulesele woyo olakaza
ashimbe ameyi no moyo no kwaula.

Amamaneneno

18 Kame niba emamela woyo oyupa eliywi no unuhi no buka eyi. Nji
omunu kame aekeza ku maywii awo, Nyambe mba mwekeleze ku tikozi eto
ti ñolilwe mu buka eyi.
19 Nji omunu kame atundisa ku amywi no unuhi no buka eyi, Nyambe
kame sa shimbe ekabelo yaye mu sitondo no moyo ni mu muleneñi no
kukena, eyo inambiwa mu buka eyi.
20 Woyo opaka ku inu eyi kame aamba nji,
“Niti luli kame niiya mu wangu-wangu!”
Amen. oiye, Mbumu Jesu!
21 Esishemo sa Mbumu Jesu siikale nanu no kukena onje a Nyambe.
Amen!.